3 1761 09428129 2

PURCHASED FOR THE

UNIVERSITY OF TORONTO LIBRARY

FROM THE

CANADA COUNCIL SPECIAL GRANT

FOR

CATALAN LANGUAGE & LITERATURE 68

Digitized by the Internet Archive
in 2014

https://archive.org/details/cortesdelosantig12arag

CORTES

DE

ARAGÓN, VALENCIA Y CATALUÑA

CORTES

DE LOS ANTIGUOS REINOS

DE ARAGÓN Y DE VALENCIA

Y

PRINCIPADO DE CATALUÑA

PUBLICADAS

POR LA REAL ACADEMIA DE LA HISTORIA

TOMO XII

CORTES DE CATALUÑA

XII

(Comprende el Parlamento de Barcelona de 1416 y las Cortes de San Cucufate y Tortosa de 1419-1420, Suplementos á Cortes ya publicadas y Adiciones de Cortes y Parlamentos de los siglos XIII y XIV.)

MADRID

MDCCCCVIII

LIBRARY
DEC 3 1968
UNIVERSITY OF TORONTO

ESTABLECIMIENTO TIPOGRÁFICO DE FORTANET
IMPRESOR DE LA REAL ACADEMIA DE LA HISTORIA
Libertad, 29.—Teléfono 991.

CORTES PRIVATIVAS DEL ANTIGUO PRINCIPADO DE CATALUÑA

XII

CORTES

CELEBRADAS DURANTE EL REINADO DE D. ALFONSO V.

I

Parlamento de Barcelona de 1416.

Jesus.

[1] In nomine domini Jesu Christi filii Dei vivi qui pro humani redempcione generis de summo Patre ad yma mundi descendens, factus homo de Virgine, supplicium dire mortis pati voluit et lapsum prothoplaustri clemencius reparare. Pateat universis quod illustrissimus ac magnificus Princeps et dominus dominus Alfonsus, Dei gracia, Rex Aragonum, Sicilie, Valencie, Maioricarum, Sardinie et Corsice, Comes Barchinone, Dux Athenarum et Neopatrie ac eciam Comes Rossilionis et Ceritanie; considerans, quod illustrissimi domini Reges Aragonum sui antecessores memorie gloriose virtutum ornatibus decorati circa rempublicam eorum regnorum et terrarum ac bonum statum eiusdem conservandos per Curiarum seu Parlamentorum celebraciones ac alias sepissime intenderunt: Propterea idem dominus Rex, qui dictorum predecesorum sua vestigia insequendo volens, aliquibus sui honorem et servicium ac bonum statum reypublice Principatus Cathalonie concernentibus intendere seu vaccare a Cathalanorum presencia consilium et juvamen in civitate Barchinone die quintadecima mensis septembris proxime instantis habere providit, et dicta de causa universis et singulis prelatis, capitulis ecclesiarum cathedralium, Comitibus, Vicecomitibus, baronibus,

[1] Archivo general de la Corona de Aragón.—Reg. 28 de la *Colección de Procesos*.

nobilibus, richis hominibus, militibus et aliis de genere militari civitatibus atque villis et locis regalibus Principatus jamdicti scripsit per suas litteras: quarum tenores per ordinem sic se habent:

Lo Rey.

Reverent pare en Christ. Per provehir degudament en lo començament de nostra novella successio a algunes coses concernents grantment nostra honor servir e benavenir de nostre Principat de Cathalunya e de la cosa publica de aquell, entenem e volem haver vostra presencia consell e aiuda: Perque us requerim e amonestam que siats ab Nos en la ciutat de Barchinona lo .xv. die del mes de setembre primer vinent per la dita raho. E aço per res haia falla si nostra honor e la utilitat del dit Principat desijats, car Nos som apparellats per aquelles coses a que siam tenguts. Dada en Barchinona sots nostre segell secret a .xxviiii. dies de agost del any M.CCCC.VI.—*Rex Alfonsus.—Al reverent pare en Christ e amat Conseller nostre en Pere per la divinal providencia Archabisbe de Tarragona.*

Similes littere sub eiusdem date signi atque mandamentis fuerunt misse infrascriptis:

Primo: al venerable pare en Christ Andreu per la divinal providencia Bisbe de Barchinona.

Al venerable pare en Christ en N. per la divinal providencia Bisbe de Tortosa.

Al venerable pare en Christ e amat Conseller nostre en D. per la divinal providencia Bisbe de Leyda o a son procurador.

Al venerable pare en Christ en F. per la divinal providencia Bisbe Durgell.

Al venerable pare en Christ Alfons per la divinal providencia Bisbe de Vich.

Al venerable pare en Christ en D. per la divinal providencia Bisbe de Gerona.

Al venerable pare en Christ en Geroni per la divinal providencia Bisbe Delna.

Pro Abbatibus.

Primo al venerable religios e amat Conseller e almoyner nostre frare Johan Abbat del Monestir de Santa Maria de Poblet.

Al venerable religios e amat nostre frare March Abbat del Monestir de Santa Maria de Montserrat.

Al venerable religios e amat nostre frare Abbat del Monestir de Santes Creus.

Al venerable religios e amat nostre frare..... Abbat del Monestir de Sent Johan ces Abadeces.

Al venerable religios e amat nostre frare..... Abbat del Monestir de Ripoll.

Al venerable religios e amat nostre frare..... Abbat del Monestir de Campredon.

Al venerable religios e amat nostre frare..... Abbat del Monestir de Sent Genis.

Al venerable religios e amat nostre frare..... Abbat del Monestir de Sent Benet de Bages.

Al venerable religios e amat nostre frare..... Abbat del Monestir de Sent Pere de Rodes.

Al venerable religios e amat nostre frare..... Abbat del Monestir de Sent Lorens del Munt.

Al venerable religios e amat nostre frare..... Abbat del Monestir de Sent Quirch.

Al venerable religios e amat nostre frare..... Abbat del Monestir de Santa Maria del Stany.

Al venerable religios e amat nostre frare..... Abbat del Monestir Darles.

Al venerable religios e amat nostre frare..... Abbat del Monestir de Sent Marti de Canigo.

Al venerable religios e amat nostre frare..... Abbat del Monestir de Sent Miquel de Cuxa.

Al venerable religios e amat nostre frare..... Abbat del Monestir de Sent Miquel de Fluvia.

Al venerable religios e amat nostre frare..... Abbat del Monestir de Banyoles.

Al venerable religios e amat nostre frare..... Abbat del Monestir de Santa Maria de Roses.

Al venerable religios e amat nostre frare..... Abbat del Monestir de Gerra.

Al venerable religios e amat nostre frare..... Abbat del Monestir de Bellpuig.

Al venerable religios e amat nostre frare..... Abbat del Monestir de Gallicaut.

Al venerable religios e amat nostre frare..... Abbat del Monestir de Vilabertran.

Al venerable religios e amat nostre frare Gonçalbo de Funes Castella Demposta.

Al venerable religios e amat nostre frare Jofre de Canadal Prior de Cathalunya.

Al venerable religios e amat nostre frare..... Abbat del Monestir de Sent Cugat del Valles.

Al venerable religios e amat nostre frare..... Abbat del Monestir de Ager.

Al venerable religios e amat nostre frare..... Abbat del Monestir de Fau.

Al venerable religios e amat nostre frare..... Abbat del Monestir Damer.

Al venerable religios e amat nostre frare..... Abbat del Monestir de Sent Pere de Besalu.

Capitulis vero ecclesiarum cathedralium Principatus Cathalonie fuit scriptum sub hac forma:

Lo Rey.

Per provehir degudament en lo començament de nostra novella successio a algunes coses concernents grantment nostra honor e servey e benavenir del nostre Principat de Cathalunya e de la cosa publica daquell entenem e volem haver vostra presencia consell e aiuda: Perque us requiren e amonestan que encontinent constituats vostres yconoms e procuradors ab plen poder que sien ab Nos en la ciutat de Barchinona lo .xv. die del mes de setembre primer vinent per la dita raho. E aço per res no haia falla si nostra honor e la utilitat del dit Principat desijats car Nos som apparellats fer aquelles coses a que siam tenguts. Dada en Barchinona sots nostre segell secret a .xxviii. dies dagost del any M.CCCC.XVI.—*Rex Alfonsus.—Als amats nostres lo Capitol de la Seu de Barchinona.*

Similes littere sub eisdem data, signo atque mandamentis fuerunt misse infrascriptis:

Als amats nostres lo Capitol de la esgleya de Leyda.

Als amats nostres lo Capitol de la esgleya Durgell.

Als amats nostres lo Paborde e Capitol de la esgleya de Tarragona.

Als amats nostres los Prior e Capitol de la esgleya de Tortosa.

Als amats nostres lo capitol de la esgleya de Vich.

Als amats nostres lo Capitol de la Seu de Gerona.
Als amats nostres lo Capitol de la Seu Delna.

Comitibus autem Vicecomitibus et baronibus ac nobilibus et ceteris de statu militari fuit scriptum sub forma sequenti:

Lo Rey.

Comte. Per provehir degudament en lo començament de nostra novella successio a algunes coses concernents grantment nostra honor e servey e benavenir del nostre Principat de Cathalunya e de la cosa publica de aquell entenem e volem haver vostra presencia, consell e aiuda: Perque us dehim e manam que siats ab Nos en la ciutat de Barchinona lo .xv. die del mes de setembre primer vinent per la dita raho. E aço per res no haia falla si nostra honor e la utilitat del dit Principat desijats car Nos som apparellats fer aquelles coses a que siam tenguts. Dada en Barchinona sots nostre segell secret a .xxviii. dies de agost del any m.cccc.xvi.—*Rex Alfonsus.—Al egregi baro en Johan Comte de Foix e Vezcomte de Castellbo cosi nostre molt car.*

Similes littere sub eisdem data sigillo atque mandamentis fuerunt misse infrascriptis:

Primo al noble e amat nostre en Johan Ramon Folch Comte de Cardona.
Al noble e amat nostre Nuch Comte de Pallars
Al noble e amat nostre procurador del Comdat de Prades.
Al noble e amat nostre mossen Bernat de Cabrera.
Al noble e amat nostre en Pere Vezcomte Dilla e de Canet.
Al noble e amat nostre en Dalmau Vezcomte de Rochaberti.
Al noble e amat nostre en Johan Vezcomte de Vilamur.
Al noble e amat nostre en Ramon Vezcomte de Perellos.
Al noble e amat nostre en Guillem de So Vezcomte Devol.
Al noble e amat nostre en Roger Bernat de Pallars donzell.
Al noble e amat nostre mossen Anthon de Cardona o a son procurador.
Al noble e amat nostre mossen Guerau Alamany de Cervello.
Al noble e amat nostre mossen en Bernat Galceran de Pinos.
Al noble e amat nostre mossen Luys Dabella.
Al noble e amat nostre mossen Blascho de Castellet.
Al noble e amat nostre mossen Jordi de Caramany.
Al noble e amat nostre la hereu de mossen Bernat de Senesterra.
Al noble e amat nostre mossen Jofre Gilabert de Cruylles.

Al noble e amat nostre mossen Bernat de Forcia.
Al noble e amat nostre mossen Ramon de Cardona.
Al noble e amat nostre mossen Guillem de Bellera.
Al noble e amat nostre mossen Guillem Ramon de Muntcada.
Al noble e amat nostre mossen Pere de Benviure alias Danglesola.
Al noble e amat nostre Nanthoni Ponç de Ribelles donzell.
Al noble e amat nostre mossen Francesch de Caramany.
Al noble e amat nostre en Guerau de Cervia donzell.
Al noble e amat nostre en Guillem Huch de Rochaberti.
Al noble e amat nostre lo hereu de mossen Roger de Muntcada.
Al noble e amat nostre mossen Guerau de Rochaberti.
Al noble e amat nostre mossen Arnau Guillem de Lordach.
Al noble e amat nostre Nanthoni de So donzell.

Pro militibus.

Primo al amat nostre mossen Jacme March.
Al amat nostre mossen Berenguer Destalrich.
Al amat nostre mossen Bernat Dezpuig.
Al amat nostre mossen Ramon Torrelles.
Al noble e amat nostre mossen Arnau Ballester.
Al noble e amat nostre en Gaspar de Queralt donzell.
Al noble e amat nostre mossen Francesch Derill.
Al noble e amat nostre en Pere Dorcau donzell.
Al noble e amat nostre en Bernat de Cruylles donzell.
Al noble e amat nostre mossen Gilabert de Centelles.
Al noble e amat nostre lo hereu del noble mossen Guillem de Josa quondam.
Al noble e amat nostre en Guerau Despens donzell.
Al noble e amat nostre mossen Ramon de Paguera.
Al noble e amat nostre mossen Galceran de Santa Pau.
Al noble e amat nostre lo hereu del noble mossen Guerau de Queralt quondam.
Al noble e amat nostre mossen Ponç de Perellos.
Al noble e amat nostre mossen Berenguer Arnau de Cervello.
Al noble e amat nostre mossen Nuch de Mur.
Al amat nostre mossen Guillem de Cartella.
Al amat nostre mossen Arnau de Ribes.
Al amat nostre mossen Jacme Pallares.
Al amat nostre mossen Pere de Sentmenat.

Al amat nostre mossen Johan Aymerich.
Al amat nostre mossen Ramon Torrelles de Rubi.
Al amat nostre mossen Pere Icart.
Al amat nostre mossen Bernat de Requesens.
Al amat nostre mossen Francesch Ribera.
Al amat nostre mossen Ramon de Fontcuberta.
Al amat nostre mossen Ramon Xatmar.
Al amat nostre mossen Bernat Çacirera.
Al amat nostre mossen Riambau de Corbera.
Al amat nostre mossen Ramon de Muntçonis.
Al amat nostre mossen Asbert de Vilanova.
Al amat nostre mossen Dalmau de Darnius.
Al amat nostre mossen Ramon de Rexach.
Al amat nostre mossen Dalmau Çacirera.
Al amat nostre mossen Huch de Vilafrancha.
Al amat nostre mossen Johan Dolzinelles.
Al amat nostre mossen Bernat de Vilagut.
Al amat nostre mossen Alamany de Siscar.
Al amat nostre mossen Ramon de Bruscha.
Al amat nostre mossen Gregori Burgues.
Al amat nostre mossen Pere de Pau.
Al amat nostre mossen Barthomeu ces Puiades.
Al amat nostre mossen Pere de Galliners.
Al amat nostre mossen Ramon de Bages.
Al amat nostre mossen Luys March.
Al amat nostre mossen Johan de Muntbuy.
Al amat nostre mossen Berenguer Dolms.
Al amat nostre mossen Barthomeu Daranyo.
Al amat nostre mossen Berenguer Barutell.
Al amat nostre mossen Berenguer de Muntagut.
Al amat nostre mossen Guillem de Rajadell.
Al amat nostre mossen Francesch de Pau.
Al amat nostre mossen Bernat Dolms.
Al amat nostre mossen Galceran de Sentmenat.
Al amat nostre mossen Bernat de Peramola.
Al amat nostre mossen Anthoni Torrelles.
Al amat nostre mossen Pere de Palafolls.
Al amat nostre mossen Francesch Bertran.
Al amat nostre mossen Ramon Çagarriga.
Al amat nostre mossen Luys de Requesens.

Al amat nostre mossen Johan Daltariba.
Al amat nostre mossen Bernat de Vilarig.
Al amat nostre mossen Guerau Alamany de Toralla.
Al amat nostre mossen Johan de Sentcliment.
Al amat nostre mossen Luys de Pontons.
Al amat nostre mossen N. de Bordils.
Al amat nostre mossen Dalmau del Entorn.

Pro domicellis.

Primo al feel nostre en Johan de Boxados donzell.
Al feel nostre en Dalmau de Castellbisbal donzell.
Al feel nostre lo hereu de mossen Bernat de Thous quondam.
Al feel nostre en Gispert de Pons donzell.
Al feel nostre en Jacme de Tagamanent donzell.
Al feel nostre Nasbert Çatria donzell.
Al feel nostre en Pere de Labra donzell.
Al feel nostre lo hereu de mossen Bernat Margarit.
Al feel nostre lo hereu de mossen Pere Febrer.
Al feel nostre en Guillem Çacirera donzell.
Al feel nostre lo hereu de mossen Matheu de Calders.
Al feel nostre en Johan de Barbara donzell.
Al feel nostre en Berenguer de Copons donzell.
Al feel nostre en Bernat de Talamancha donzell.
Al feel nostre en Jacme de Miralpeix.
Al feel nostre en Galceran Çacirera donzell.
Al feel nostre en Bertran de Vilafrancha donzell.
Al feel nostre en Johan Galceran de Rosanes donzell.
Al feel nostre lo hereu de mossen Jacme de Camplonch donzell.
Al feel nostre en Ferrer de Sent Marti donzell.
Al feel nostre lo hereu de mossen Ramon de Blanes quondam.
Al feel nostre en Johan Doriz donzell.
Al feel nostre en March Davinyo donzell.
Al feel nostre en Guillem de Vilagut donzell.
Al feel nostre Nanthoni de Camporrells donzell.
Al feel nostre lo hereu de mossen Bernat de Vilademany quondam
Al feel nostre en Ponç de Malla donzell.
Al feel nostre en Galceran de Castellet donzell.
Al feel nostre en Galbert ces Fonts donzell.
Al feel nostre lo hereu de mossen Johan de Paguera.

Al feel nostre en Roger de Planella donzell.
Al feel nostre lo hereu de mossen Ramon Dezbrull.
Al feel nostre Nasbert de Castellvi donzell.
Al feel nostre lo hereu de mossen Francesch Taverner quondam.
Al feel nostre en Galceran Doluja donzell.
Al feel nostre lo hereu den Berenguer de Perapertusa.
Al feel nostre en Barthomeu de Requesens donzell.
Al feel nostre en Guillem Ramon de Muntclar donzell.
Al feel nostre en Pere desplugues donzell.
Al feel nostre en Bernat de Rosanes donzell.
Al feel nostre en Guillem Sabria de Vilalba donzell.
Al feel nostre en Bernat Pinyol donzell.
Al feel nostre en Bernardi Çalba donzell.
Al feel nostre en Roger Alamany de Bellpuig donzell.
Al feel nostre en Pere de Sentmenat donzell.
Al feel nostre en Ramon Berenguer de Lorach donzell.
Al feel nostre en Johan Cadell donzell.
Al feel nostre en Guillem Ramon de Muntoliu donzell.
Al feel nostre en March de Masdovelles donzell.
Al feel nostre en Berenguer Davinyo donzell.
Al feel nostre en Luys de Maya donzell.
Al feel nostre en Galceran Çacosta donzell.
Al feel nostro en Ponç Doluja donzell.

Pro Universitatibus.

Lo Rey.

Promens. Per provehir degudament en lo començament de nostra novella successio a algunes coses concernents grantment honor e servey e benavenir del nostre Principat de Cathalunya e de la cosa publica de aquell entenem e volem haver vostra presencia, consell e aiuda: Perque us dehim e manam que encontinent constituiscats vostres sindichs e procuradors ab plen poder qui sien ab Nos en la ciutat de Barchinona los .xv.^{en} die del mes de setembre primer vinent per la dita raho. E aço per res no haia falla si nostra honor e la utilitat del dit Principat desijats, car Nos som aparellats fer aquelles coses a que siam tenguts. Dada en Barchinona sots nostre segell secret a .xxviii. dies de agost del any m.cccc. setze.—*Rex Alfonsus.—Als amats e feels nostres los Consellers e Promens de la ciutat de Barchinona.*

Similes littere fuerunt misse infrascriptis universitatibus sub consimilibus data, signo atque mandatis:

Primo als amats e feels nostres los pahers e promens de la ciutat de Leyda.
Als feels nostres los jurats e promens de la ciutat de Gerona.
Als feels nostres los jurats e promens de la ciutat de Tortosa.
Als feels nostres los consellers e promens de la ciutat de Manresa.
Als feels nostres los consellers e promens de la ciutat de Vich.
Als feels nostres los consellers e promens de la vila de Perpenya.
Als feels nostres los pahers e promens de la vila de Cervera.
Als feels nostres los jurats e promens de Vilafrancha de Penades.
Als feels nostres los consols e promens de la vila de Puigcerda.
Als feels nostres los consols e promens de Vilafrancha de Conflent.
Als feels nostres los consols e promens de la vila de Copliure.
Als feels nostres los jurats e promens de la vila de Figueres.
Als feels nostres los jurats e promens de la vila de Torroella de Muntgri.
Als feels nostres los jurats e promens de la vila de Berga.
Als feels nostres los consols e promens de la vila de Camprodon.
Als feels nostres los consols e promens de la vila de Muntblanch.
Als feels nostres los jurats e promens de la vila del Arboç.
Als feels nostres los jurats e promens de la vila de Besalu.
Als feels nostres los pahers e promens de la ciutat de Balaguer.

Postmodum autem die .xi. septembris anni predicti a nativitate Domini M. cccc. sextidecimi, serenissimus dominus Rex prefatus sui cum littera proxime infrascripta racionibus sive causis in ipsa expressis prorogandi preambolum Parlamentum ad tempus seu tempora in eadem littera denotata, honorabilibus Johanni de Funes legum doctori Consiliario et Viccecancellario suo ac Johanni Eymerici militi Vicario civitatis Barchinone vices suas plenarie comisit: cuius littere series sic se habet:

Nos Alfonso, per la gracia Deu, Rey Darago, de Sicilia, de Valencia, de Mallorques, de Cerdenya e de Corcega, Comte de Barchinona, Duch de Athenes e de Neopatria e encara Comte de Rossello e de Cerdanya. Als amats e feel Conceller e Vicecanceller nostres micer Johan de Funes doctor en leys e mossen Johan Eymerich Veguer de la ciutat de Barchinona e a cascun dells, salut e dileccio. Com Nos per provehir degudament en lo començament de nostra novella successio a alcunes coses

concernents grantment nostra honor e servir e benavenir del nostre Principat de Cathalunya haiam convocat Parlament general als cathalans en la ciutat de Barchinona al .xv.^{en} die del present mes de setembre, e per algunes justes causes e rahons personalment lo dit jorn no puixan esser en la dita ciutat, volem e provehim de nostre plen poder reyal e a vos e a cascun de vos dehim e manam de nostra certa sciencia e expressament que lo dit die en la dita ciutat lo dit Parlament en nom, veu e loch e persona nostres al .xviii.^{en} dia del dit e deius scrit present mes de setembre e dalliavant de dia en die tro que Nos siam en la dita ciutat personalment constituits als dits cathalans proroguets: e aquesta prorogacio per la dita ciutat ab veu de crida, per ço que algun ignorancia no puixa allegar, publicar façats, car Nos en e sobre les dites coses totes e sengles e altres daquen deppendents emergents e connexes posam vos cascun de vos axi que no sia millor la condicio del preocupant ans ço que per la un sie començat laltre pusque continuar e exequir en loch e persona nostres e us en donam plen poder. Dada en lo loch de Bellver sots nostre segell secret a .xi. dies de setembre en lany de la nativitat de nostre Senyor M.CCCC.XVI.—*Rex Alfonsus.*

Que siquidem littera postmodum die .xiiii. dicti mensis septembris anno a nativitate Domini millesimo cccc.° sextodecimo fuit per me Paulum Nicholay dicti domini Regis secretarium et presentis procesus notarium de ipsius domini Regis mandato presentata dictis honorabilibus Johanni de Funes Vicecancellario et Johanni Eymerich militi Vicario Barchinone in civitate Barchinone personaliter existentibus, qui recipientes illam cum humili et debita reverencia et honore, obtulerunt se mandatis regiis obedire iniuncta eis juxta formam traditam cum ipsa littera exequendo.

Et inde ad actum procedentes die martis intitulata .xv. septembris anno a nativitate Domini M.° CCCC.° XVI.° preexpresso que erat dies ad dictum principiandum et celebrandum Parlamentum assignata circa horam terciarum diey eiusdem prefati honorabiles Johannes de Funes Vicecancellarius et Johannes Aymerich Vicarius Barchinone constituti personaliter in grandi aula palacii regii Maioris civitatis Barchinone prelibate et loco ubi talia celebrari consueverant, et sedentes in scanno eminenciori ad ea parato ut decebat prelatis et personis ecclesiasticis a dextris, baronibus vero militibus necnon et aliis generosis personis vel eorum procuratoribus a sinistris, sindicis eciam et procuratoribus civitatum villarum et eciam locorum Cathalonie Principatus contra

faciem honorabilium comissariorum predictorum in scannis appositis, ibidem presentibus atque multis ex consiliariis et familiaribus ac domesticis Regiis necnon et diversis doctoribus et licenciatus in utroque jure, facultatem ad eorum latam sedentibus, et aliis diversis personis huic inde adestantibus, jamdictus honorabilis Johannes de Funes pro se et dicto honorabili Johanne Aymerich presente et ad ipsius latus inmediate sedente, dixit verba sequencia:

—Lo Senyor Rey, per algunes causes no es pugut esser aci personalment lo die present per principiar e proseguir lo Parlament convocat en la present ciutat de Barchinona lo die present als cathalans del Principat de Cathalunya segons creu be sabets e ha scrit e manat a mi e al Veguer aci present per sa letra que aquest die yo e lo dit Veguer fossem aci personalment e que en nom veu loch e persona sues als dits cathalans prorogassem lo dit Parlament; e per ço, yo e lo dit Veguer volent als manaments del dit Senyor obeyr segons [som] tenguts, som aci venguts per prorogar lo dit Parlament en la forma e manera que us es manat, e de fet nosaltres e cascu per si, en nom veu, loch e persona del dit Senyor Rey prorogam e proroga lo dit Parlament als cathalans al XVIII.^{en} del dit e present mes de setembre en aquest mateix palau: manant la present prorogacio esser publicada ab veu de crida en la present ciutat de Barchinona per los lochs acustumats, per ço que algu no puixa ignorancia allegar.

Et statim verbis prefatis per dictum honorabilem Vicecancellarium pro se et dicto suo collega ut dixit prolatis, venerabilis Berengarius de Muntrava canonicus Urgellensis, nominibus infrascriptis dixit verbo se prorogacioni huiusmodi minime consentire nisi forma et modo ac sub protestacione contentis in quadam cedula per eum tunc ibidem oblata quam ad finem prorogacionis ipsius inseri requisivit que erat tenoris huiusmodi:

«Los prelats e altres persones ecclesiastiques del Principat de Cathalunya no consenten a la prorogacio feta per vos, molt honorable mossen lo Vicecanceller del Senyor Rey e Veguer de la ciutat de Barchinona sino aytant com sien tenguts per constitucions, leys e observancies generals del dit Principat; requirents la present esser continuada per vos notari aci present apres de la dita prorogacio.»

Item nobilis Rogerius Bernardus de Pallars nomine et pro parte ut dixit, baronum, nobilium, militum et hominum de paratico et generosorum assimili dixit prorogacioni eidem non consentire nisi modo, forma et sub protestacione contentis in quadam cedula per eum oblata

et ad finem prorogacionis eiusdem inseri requisita que erat sequentis tenoris:

«Los barons, nobles, cavallers e homens de paratge del Principat de Cathalunya aci presents no consenten a la prorogacio feta per vos, molt honorables mossen lo Vicecanceller del Senyor Rey e Veguer de la ciutat de Barchinona sino aytant com sien tenguts per constitucions e leys e observancies generals del Principat de Cathalunya; requirents la present cedula esser continuada per vos notari apres la dita prorogacio.»

Preterea honorabilis Johannes Fiveller consiliarius et sindicus ut dixit una cum aliis civitatis Barchinone dixit verbo in effectu, nomine dicte civitatis et aliarum Universitatum illic presencium et aliarum hiis adherere volencium, quod ipsi dissenciebant et protestabantur prorogacioni et aliis per dictos honorabiles Vicecancellarium et Vicarium gestis eo tunc modo et forma contentis in cedula quam obtulit et ad finem sepedicte prorogacionis continuari et scribi requisivit seriem qui sequitur continentem:

«Los sindichs de la ciutat de Barchinona e de les altres ciutats, viles e lochs reyals aci presents en nom de les dites ciutats e viles no consenten a la prorogacio feta per vos, molt honorables mossen lo Vicecanceller del Senyor Rey e Veguer de la dita ciutat per lo dit Senyor, sino aytant com sien tenguts per constitucions e leys generals e observancies del Principat de Cathalunya. E mes avant los dits sindichs de Barchinona en lo dit nom per si e per tots aquells que hi han adherit e adherir hi volran per conservacio de les dites constitucions, libertats e observances generals e specials, e per interes universal de tot lo dit Principat e de la dita ciutat e dels adherents a ella e qui adherir hi volran, stan e perseveren en la supplicacio offerta per la dita ciutat de Barchinona davant lo Senyor Rey, dilluns derrer dia Dagost del any present aprest de la jura, la qual se diu esser per lo dit Senyor feta lo dit die e dissentiments en aquella expressos, dels quals taciment o expressa per la present prorogacio o entreveniment dels dits sindichs o per qualsevol actes subseguents nos entenen a partir. E de aço expressament protesten; requerints la present cedula esser continuada per vos notari apres la dita prorogacio.»

Oblatis antedictis cedulis, honorabilis Vicecancellarius pro se et dicto honorabili Vicario dixit sequencia in effectu:

—E nosaltres stam e perseveram en la prorogacio per nosaltres feta.

Dicti autem cedulas proxime scriptas offerentes dixerunt:

—E nosaltres perseveram e stam en nostres dissentiments e protests.

Dictus eciam honorabilis Vicecancellarius dixit:

—E nosaltres stam e perseveram en la prorogacio. E per preservar lo Senyor Rey de preiudici no admetem vostres cedules ne res qui sia contengut en aquelles.

Et finaliter singuli eorum perseverarunt in gestis per eos.

Et fuerunt ad predicta omnia presentes pro testibus honorabiles Franciscus Urtals, Petrus Jaufridi, Bartholomeus Sirvent legum doctores, Bernardus Michaelis maior diebus, Petrus de Colle, Bernardus Michaelis junior in legibus licenciatus.

Nomina vero consiliariorum et familiarium domini Regis qui prorogacioni predicte fuerunt sunt hii qui secuntur:

Venerabilis Raymundus Fivellerii Thesaurarius.
Jaufridus de Ortigiis decretorum doctor. . } Promotores.
Petrus Ram in legibus licenciatus. . . . . }
Berengarius de Muntmany in legibus licenciatus Judex Curie.
Gabriel Navarro scriptor parcionis domus domini Regis.

Nomina siquidem illorum de Parlamento qui presentes fuerunt prorogacioni eidem sunt hec:

Pro Brachio Ecclesiastico.

Berengarius de Muntrava canonicus Urgellensis sindicus ut dixit capituli Urgellensis nomine ipsius capituli et nomine eciam ut dixit universorum prelatorum et personarum ecclesiasticarum in dicta civitate pro dicto Parlamento presencium.

Pro Brachio militari.

Nobiles
Bernardus de Capraria.
Dalmacius Vicecomes de Ruppebertino.
Petrus de Fonolleto Vicecomes Insule et Caneti.
Rogerius Bernardus de Pallars.
Franciscus Derill.
Bernardus de Forciano.
Anthonius Poncii de Ribelles.
Johannes de Miralles procurator assertus nobills Comitis de Pallars.

Milites.

Dalmacis Çacirera.
Mathias de Podio.
Ludovicus de Pontonibus.
Jacobus Pallares.
Jacobus Calliç.
Franciscus de Solerio.
Berengarius Esquerrer.

Domicelli.

Dalmacius Çacirera.
Raymundus de Icart.
Dalmacius de Caneto.
Bernardus de Tamarit.
Galcerandus Doluja.

Pro Brachio Universitatum.

Johannes Fivellerii consiliarius.	Sindici Barchinone.
Raymundus de Plano.	
Johannes Ros.	
Franciscus de Conomines.. . . .	
Bonanatus Petri.	
Vincencius Pedrica.	
Nicholaus Bonet.	Sindicus affirmatus civitatis Dertuse.
Bernardus de Vilagrassa.	Sindicus assertus ville Cervarie.
Johannes Mestre..	Sindicus assertus civitatis Balagarii.
Petrus Raymundus de Canyelles.	Sindicus assertus ville Montisalbi.

Et ipsa eadem die hora vesperorum vel inde circa predicta prorogacio voce preconis extitit publicata sub forma sequenti:

«Ara hoyats que us fan saber los molt honorables micer Johan de Funes doctor en leys, Conseller e Vicecanceller del molt alt Senyor Rey e mossen Johan Eymerich Veguer de Barchinona a tots comunament, que com als dits honorables Vicecanceller o Veguer sia stada novellament presentada una letra del dit Senyor Rey, la tenor de la qual es aytal: Nalfonso, per la gracia de Deu, Rey Darago, de Sicilia, etc. Als

amats e feels Conseller e Vicecanller nostres micer Johan de Funes doctor en leys e mossen Johan Eymerich veguer de la ciutat de Barchinona etc. *ut supra*. E los dits Vicecanceller e Veguer complints los manaments del dit Senyor, haien lo jorn present feta la prorogacio del dit Parlament al .xviii. jorn del present mes, e la forma de lur comissio haia que les prorogacions per ells faedores sien ab veu de crida publicades: Per ço, los dits honorables Vicecanceller e Veguer ab aquesta publica crida notifiquen a tots la dita prorogacio e altres coses en la dita letra contengudes, per ço, que algu no puixe ignorancia allegar.»

Die mercurii .xvi. mensis septembris anno proxime dicto millesimo cccc.° xvi.°, Bernardus Cadireta preco publicus civitatis Barchinone retulit se predictam preconitzacionem voce duarum tubarum per loca solita civitatis Barchinone fecisse dicta die quintadecima mensis septembris hora vesperorum vel inde circa predicto anno.

Die vero .xviii. mensis septembris anno proxime dicto m.° cccc.° xvi.° ad celebracionem dicti Parlamenti assignata circa horam terciarum prefati honorabiles Johannes de Funes Vicecancellarius et Johannes Eymerich Vicarius Barchinone constituti in dicta aula Palacii Regii maioris civitatis Barchinone et ibidem loco solito et designato superius consedentes, prelatis et seu personis ecclesiasticis, baronibus, militibus, necnon et aliis generosis personis et vel eorum procuratoribus sindicis eciam et procuratoribus civitatum et villarum eciam et locorum Cathalonie Principatus locis sedentibus prenotatis, prout eorum condicionibus pertinebat atque multis ex consiliariis, familiaribus, domesticis regiis et aliis diversis personis hinc inde stantibus, jamdicti honorabiles Johannes de Funes Vicecancellarius et Johannes Eymerich simul et in solidum et eo modo et forma quibus melius valere possit et tenere vigore littere superius inserte per organum dicti Vicecancellarii prorogarunt dictum Parlamentum ad diem crastinam que erit .xviii. mensis presentis septembris.

Qua prorogacione facta, Berengarius de Muntrava canonicus Urgellensis sindicus ut dixit capituli Urgellensis nominibus predictis dixit verbo se prorogacioni huiusmodi minime consentire nisi forma et modo ac sub protestacione contentis in cedula per eum superius oblata in qua stabat et perseverabat.

Item nobilis Franciscus Derill nomine et pro parte ut dixit, baronum, nobilium, militum et hominum de paratico ac generosorum asimili dixit prorogacioni eiusdem non consentire nisi modo et forma et sub

protestacione contentis in quadam cedula superius data per nobilem Bernardum Rogerium de Pallars.

Preterea Johannes de Fontecohoperto sindicus ut dixit civitatis Barchinone, nomine dicte civitatis et aliarum universitatum in civitate Barchinone presencium et aliarum hiis adherere volencium [dixit], quod ipse dissenciebat et protestabatur prorogacioni et aliis per dictos honorabiles Vicecancellarium et Vicarium gestis eo tunc modo et forma contentis in cedula supra inserta et per Johannem Fivellerii oblata.

Dictus eciam honorabilis Vicecancellarius dixit:

—E nosaltres stam e perseveram en la prorogacio e per preservar lo Senyor Rey de preiudici, no admetem vostres dissentiments ni coses contengudes en les dites cedules.

Et finaliter singuli eorum perseverarunt in gestis per eos.

Et fuerunt ad predicta omnia presentes pro testibus honorabiles Johannes Navarro legum doctor, Berengarius Reyal jurisperitus, Ludovicus de Xulbe, Gabriel Rostet et Petrus Caros regii scriptores.

Nomina vero consiliarorum et familiarium domini Regis qui prorogacioni predicte [presentes] fuerunt sunt hii qui secuntur:

Venerabilis Bernardus de Gualbis Magister racionalis Curie domini Regis.
Petrus Basseti Baiulus Generalis Cathalonie.

Jaufridus de Ortigiis decretorum doctor. . } Promotores.
Jacobus Pallaresii miles. . . . . }
Gabriel Navarro scriptor porcionis domus domini Regis.

Nomina siquidem illorum de Parlamento qui presentes fuerunt prorogacioni eidem sunt hec:

Pro Brachio ecclesie.

Berengarius de Muntrava sindicus ut dixit capituli Urgellensis nomine ipsius Capituli et nomine eciam ut dixit universorum prelatorum et personarum ecclesiasticarum in dicta civitate pro dicto Parlamento presencium.

Pro Brachio militari.

Nobilis Franciscus Derill.
Dalmacius Çacirera miles.

Bernardus Doluja.. . . . . } Domicelli.
Bernardus de Castellvi.. . . . . }

Pro Brachio Universitatum.

Johannes de Fontecohoperto. . . . Sindicus Barchinone.

Et ipsa eadem die hora vesperorum vel inde circa predicta prorogacio voce preconis extitit publicata sub forma sequenti:

Ara hoyats que us fan saber [1].....

Adveniente itaque die superius assignata que fuit dies sabbati XVIII.ª septembris anno a nativitate Domini millesimo CCCC.° XVI.° superius jam expresso, multum honorabilis et providus vir Johannes de Funes Vicecancellarius prelibatus accessit ad aulam maioris Palacii Regii predicti et locorum ubi Parlamentum prelibatum fuerat jam alias vice regia per ipsum et honorabilem Vicarium Barchinone ut patet superius prorogatum.

Advenerunt eciam ibidem pro Bachio ecclesie.

Guillermus Carbonell capituli Barchinone.. . . . . } Sindici ut dixerunt.
Berengarius de Muntrava predictus capituli Urgellensis.. }

Pro Brachio vero militari.

Nobilis Franciscus Derill.. . . } Milites.
Bernardus de Forciano.. . . . }
Dalmacius Çacirera.. . . . . }
Ludovicus de Pontons. . . . . }

Pro Brachio Universitatum.

Johanes de Fontecohoperto. . Barchinone.
Nicholaus Bonet. . . . . Dertuse.
Johannes Magistri. . . . . Balagarii.
Petrus Raymundus de Canellis Montisalbi.
Johannes Colteller. . . . . Villefranche Penitensium, sindici asserti.

[1] Sigue media página en blanco.

Quibus omnibus suis locis collatis et sedentibus honorabilis Vicecancellarius prelibatus nomine et in personam dicti domini regis in dicto Palacio, non tamen in ipsa aula, tunc personaliter residentis prorogavit et se dicto nomine et persona prorogare dixit Parlamentum prefatum in eodem loco principiandum et celebrandum ad diem martis proximam.

Et facta dicta prorogacione, tam illi de Brachio ecclesiastico quam de militari, quam eciam de Regali qui ibidem ipsius Parlamenti causa adhererant, dixerunt se non consentire prorogacioni jamdicte sed stare et perseverare dissentimentis et protestacionibus per unumquodque dictorum Brachiorum factis et datis in scriptis superius.

Dictus eciam honorabilis Vicecancellarius dixit dominum Regem stare et perseverare in prorogacione sua non admittendo cedulas dissentimenta nec protestaciones eorum.

Et tandem, tam dominus Rex seu dictus honorabilis Vicecancellarius nomine et in personam ipsius quam illi de dictis Brachiis superius proxime designati, steterunt et perseverarunt in dictis et gestis per eos.

Interim vero premisse prorogacionis tempore discurrente die lune intitulata .xxi.ª dicti mensis septembris anni predicti, serenissimus dominus Rex prefatus, quanquam dies inferius in preconitzacione expressa esset ad jamdictum principiandum Parlamentum assignata volens tamen horam proposicionis Parlamenti eiusdem fiende per eum omnibus ad ipsum convocatis esse nociorem, jussit per loca solita civitatis Barchinone predicte preconitzacionem fieri subsequentem:

«Ara hoiats que us fa hom asaber de part del molt alt Senyor Rey, que com lo dit Senyor Rey entena dema dimarts a principiar lo Parlament general que ha convocat als del Principat de Cathalunya, per ço, intima a tots los convocats al dit Parlament que dema ques comptara a .xxii. del present mes de setembre a hora de tercia sien en la sala maior del Palau del dit Senyor Rey, per entrevenir en lo principi del dit Parlament a hoyr ço que lo dit Senyor Rey proposara.»

Quequidem preconitzacio fuit eadem die lune primo tubicelle unius clangore publicata per loca solita civitatis jamdicte per Bernardum Cadireta preconem publicum prelibate civitatis prout retulit idem preco.

Et subsequenter adveniente dicta die martis et hora terciarum superius assignata que computabatur dies .xxii.ª septembris anno a nativitate Domini M.° CCCC.° XVI.° preexpresso, in quibus serenissimus dominus Rex prefatus Parlamentum jamdictum principiando suam facere propo-

sicionem proposuerat, idem dominus Rex constitutus personaliter in grandi aula sui Regii Palacii civitatis prelibate et in suo excelso solio ibi ad hoc ut regiam decebat excellenciam preparato jam sedens, prelatis et aliis ecclesiasticis personis a dextris, baronibus vero nobilibus militibus necnon et aliis personis generosis et vel eorum procuratoribus a sinistris solii regii prenotati ac eciam sindicis et procuratoribus civitatum villarum et locorum Cathalonie Principatus ad eiusmodi convocatum Parlamentum in scannis contra faciem troni regalis positis in transversum sedentibus, multisque aliis et ex diversis partibus regnorum et terrarum suarum prelatis, baronibus, militibus et personis utique scientificis ipsius domini regis consiliariis et familiaribus et aliis quam plurimis personis diversarum condicionum et nascionum quas aula ipsa vix continere poterat ibidem presentibus, et actum eundem grandem mirantibus suam laudabilem et verborum venustate decoratam proposicionem cordetenus et vulgari explicans eloquio fecit sermones seu verba in quadam papiri cedula notario seu scriptori processus huius postmodum tradita continentem, que talia esse videbantur:

«Ja sabedes como los Jenovesos no ha muyto tempo a Portopi e en Caller fizieron grant damnatges e iniuria a la Corona reyal, e despues agora durant la treva han robadas ciertas naves desta ciudat e de otras de que han fecho grant desonra a Nos e damnatge a nuestros vassallos. E apres destos damnatges e desonras nos han demandado que allonguemos la treva que havian firmada con el Senyor Rey nuestro padre, e por Nos, una vegada prorogada. E Nos havidos sobre esto diversos e grandes consellos havemoslos respuesto que si ellos querian satisfer los damnatges de nuestros vassallos, segund que son tenidos por los capitoles de la dita treva, que despues de grado dariamos logar a razonable concordia. E ellos no han curado de satisfazer alguno ni de servar la dita treva. E ia podedes veyer que por esto la nuestra honra finca carregada e nuestros vassallos damnificados: Porque vos rogamos como a buenos e leyales vassallos que vos querades sentir de nuestra honra, car bien sabedes que la nuestra honra vuestra y es. E assin mismo los vuestros damnatges reputamos Nos por propios. E encara mas que Nos dedes consello e aiuda sobre los ditos afferes, por los quales principalment vos havemos convocados. Certificando vos que Nos por esquivar desonra e damnatge de nuestros vassallos somos aparellados con grant corazon de meter nuestros bienes e persona e encara la vida a todo treballo e periglo.»

Qua siquidem proposicione per dominum Regem jamdictum in modum

contentum superius explicata, incontinenti primo reverendus in Christo pater Petrus Archiepiscopus Terrachone pro se et Brachio ecclesie et omnibus aliis Brachiis dicti Cathalonie Principatus ut dixit assurgens eundem dominum Regem in trono regio ut premittitur existentem cum maximis reverencia et honore taliter est affatus:

«*Rex justus erigit terram.* Verba sunt sapientissimi regis Salomonis Proverbiorum .xxix.° scripta que ad te, o regum potentisime ac clarissime princeps noster, merito diriguntur ut sic sapiens ille Rex ebreus juvenem et potentem doceat Regem christicolam, quod Rex justus erigit terram. Quid inquam proprius, quid salubrius, quid brevius dicere potuit homo ille ut Scriptura testatur sapiencia plenus et longam regnandi praticham expertus quam regia sceptra tenentibus premissam liquere regulam videlicet, quod Rex justus erigit terram.

»Dixi inquam primo, quod semper justiciam colas: nam ut ait Beatus Augustinus .iiii.°, *De civitate Dei*, desumpta justicia ¿quid essent regna nisi magna latrocinia? Considera igitur, inclite Princeps, quod maioris laudis est modeste justeque regnum regere quam feliciter adipisci: nunc igitur in flore tue regalis inventutis tempus est ut omnes animi tui vires colligas et eas ad justiciam disponas sine qua regnum licet opulentum ac validum stare nequit: et memorare, gloriosissime Princeps, quod vera justicia suas necligit utilitates et comunia emolumenta proponit: necligit propriam utilitatem et servat comunem equitatem, ut in li.° *De Officiis* ait Beatus Ambrosius. Recogita igitur, Princeps christianissime, quod oneroso onere et honorato es pressus honore Deum. Igitur ime, patriam ama, justiciam serva, nichil in terris obta, nisi bonam mentem et Regis justi nomen, nichil nisi dedecus formideris. Cogita quo altior es quam eo clarius videris eoque minus posse occultari ea que gesseris. Si igitur clarus apud gentes et quod est obtabilius si Deo carus esse cupis, dilige justiciam qui judicas terram et qui ad summum potencie culmen et regni fastigium celesti sublevante clemencia justissime ac felicissime ascendisti et quo nisi fallor inter mortales nemo alcior est: redde vices illi Eterno Imperatori qui huic temporali regno te prefecit, non ut solium, non ut ceptrum nudum nomen occupes set ut regnes ut rempublicam augeas ut offictis per justicie remedia opem feras summo igitur studio laborandum est ut in tuo regnandi glorioso inicio in hac florida qua pergis via coram Deo et hominibus recti ac justi et irreprensibiles sint gressus tui. Data est enim tibi potestas a Domino qui interrogabit opera tua et judicium durissimum hiis qui presunt fiet et potentes potenter tormenta pacientur et forcioribus forcior instat cruciatio ut ait Salomon, *Sap.* vi.°. Nam quicquid erraverit vulgus de manibus presidencium re-

quiretur ut in *Pastorali* ait Beatus Gregorius. Ut igitur de temporali regno post longissimos dies ad regnum eternum ascendas, considera verbum prolatum divinitus ut videlicet super omnia sis rex justus, juxta primum nostri exordii verbum.

»Sed dixi secundo, felicissime Princeps, quod hanc tuam Principatus patriam continue erigas cuius fidelissimi vassalli pro tuo et aliorum dominorum amore periculi omnis inmemores leti eciam et exultantes in ferrum sepe et in mortem ruere non formidarunt, adeo ut sepe colla pro suis dominis morti prorrexerunt multo efuso cruore. Eam, igitur ama, dirige, defende, conserva et ipsius libertates et privilegia observa et auge semper. In tuis auribus sonet illud romani ducis modestissimum animosumque responsum, nolle aurum seu aurum habentibus imperare: velis magis subjectos quam fiscum habundare et intellige diviciis regni dominum inopem esse non posse. Induch in tuo alto animo amare quos regis, nam et amando, amor queritur et nullum certius regnum quam preesse volentibus Philipus ad Alexandrum inquit amore et humanitate subditorum amor et fides queritur. Omnia enim fert caritas, omnia vincit Amor. Illud Salustianum dogma nunquam exeat ex animo tuo: non exercitus neque thesauros presidia regni esse sed amicos, eosque nec armis cogi nec peccunia eum, sed dileccione et fide. Si vis inquid Socrates amari ama, nunquam amor nisi amore cogitur. Multum fide de tuis fidelissimis vassallis: sed scias verum amicum a blando hoste discernere, pelle suspicionis delatoribus et adulatoribus aurem, ega. Sis talis qualis videri cupis: recognosce in te divinam munificenciam, nulli te negare audeas cum non tibi soli sed reipublice natus sis, crede firmiter quod res tuas agis quociens subditis opem fers; magis nil ut ait Petrarcha magno regi convenire consuevit quam pro subditis cogitare nec aliter comodius magnitudinem eius exprimi: nichil igitur proprium tuum esse velis, nisi sceptrum et diadema et que ex hiis oritur: cura de salute omnium: ad comune igitur bonum regiam dirige mentem et rempublicam tuis erige manibus et sacris humeris subleva. Cogita denique finem omnium et quicquid ages ultimam vite diem ante oculos semper habe: quia an sit hodiernus vel crastinus incertum est: multos invenies qui te blandiciis occurrent, statum tuum potenciam, corporis abilitatem floridam etatem ceterasque virtutes vel virtutum inicia celotenus attollant res tuas diligere et jura regia deffendere fingant. Ego autem utinam tam congrue quam fideliter hoc tibi devoto Regi suadeo principaliter gracias agas, et hec omnia caduca et peritura despicias et non in hiis sed in Domino gloriari, in illo spes tuas omnesque curas deponas et omni tempore fac judicium et justiciam et dirige rempublicam: quia juxta verbum

a principio propositum, Rex justus erigit terram. Jam que finem verbis faciens, vale vale Princeps noster et Domine, vale spes nostra et decus nostrum et feliciter ac justissime regna in hac patria ut post longevos dies Beatissime regnes in eterna gloria ad quam Te et nos perducat qui in seculorum secula vivit et regnat Benedictus. Amen.

Et verbis jamdictis per prefatum reverendum Archiepiscopum diserte prolatis in forma prescripta, inmediate idem reverendus Archiepiscopus stans et pro se ut dixit et dicto Brachio ecclesie tantum maturo eloquio sic effectualiter fuit orsus:

—Molt alt e molt excellent Senyor: lo Braç de la Esgleya del Principat de Cathalunya responent a les coses per vostra excellencia proposades haut acord sobre aquelles si plaura a nostre Senyor Deu Vos fara tal resposta que sera servey, gloria e lahor sua honor e exalçament de vostra Corona e utilitat de vostres sotsmeses.

Secundo nobilis et potens vir Bernardus de Capraria Comes Moach in regno Sicilie et Vicecomes Capraria et de Basso in dicto Cathalonie Principatus pro se atque pro toto Brachio magnatum, baronum atque nobilium, militum et generosarum personarum dicti Principatus jamdicto domino Regi super proposicione sua cum subiectivis reverencia et honore verba sequencia protulit in effectu:

—Senyor molt excellent: lo Braç dels magnats, barons, nobles, cavallers, homens de paratge e persones generoses del Principat de Cathalunya sobre les coses per vostra senyoria proposades deliberaran e hauda deliberacio Vos faran tal resposta que sera servey de nostre Senyor e honor de vostra Corona reyal e profit de vostres vassalls e sotsmesos.

Et vix per eundem nobilem Bernardum verbis fine dato, statim surrexit Johannes Fivellerii unus ex sindicis civitatis Barchinone qui pro se ut dixit, et aliis suis consindicis dicte civitatis et pro universis aliis sindicis civitatum villarum et locorum ibidem tunc presencium, premissis reverencia et honore, verba emisit effectualiter qui secuntur:

—Molt alt e molt excellent Senyor: lo vostre Braç reyal hauda deliberacio sobre les coses per vostra gran excellencia proposades Vos fara sobre aquelles tal resposta que sera lahor, gloria e servey de nostre Senyor e honor de vostra Corona e utilitat de vostres sotsmesos, e placia nostre senyor Deu, senyor molt excellent, que Us don en aquest Parlament fer e disposar tals coses que sien laor e gloria sua e redunden en honor e exalçament de vostra Corona reyal e profit de vostres sotsmesos e de tota la vostra cosa publica.

Presentibus ad hec omnia pro testibus.....

Et hiis omnibus ita gestis, idem serenissimus dominus Rex per organum dicti honorabilis Johannis de Funes vice sui loquens Parlamentum ipsum in refectorio fratrum Predicatorum civitatis eiusdem ad diem jovis proximam duxit hora simili continuandum.

Verumtamen nomina prelatorum, baronum, militum, consiliariorum et domesticorum seu familiarium dicti domini Regis qui proposicioni eiusdem presentes fuerunt sunt que secuntur:

Elias Archiepiscopus Arboree.
Franciscus Archiepiscopus Cesarauguste.
Johannes Episcopus Tirasonensis.
Petrus Ximenez Durrea.
Geraldus Alamannis de Cervilione.
Petrus Maça de Liçana.
Olfus de Proxida.
Johannes Ferdinandi Deredia, Camerlengus.
Berengarius de Ulmis, Maiordomus.
Berengarius de Bardaxino, Consiliarius.
Raymundus Fivellerii, Thesaurarius.
Bernardus de Gualbis, Magister racionalis.
Petrus Basset, Baiulus generalis Cathalonie.
Petrus Ram.
Jaufridus de Ortigiis. . . . . } Promotores.
Jacobus Pallares. . . . . }
Raymundus de Vilaragut.
Ludovicus de Vilarasa.
Ludovicus Carbonell.
Franciscus Maça.

Nomina siquidem illorum de Parlamento predicto qui jamdicte Regie proposicioni presentes fuerunt prout sunt tamen notabiles et vocati ad ipsum Parlamentum sunt hec que secuntur:

Pro Brachio ecclesiastico.

Petrus Archiepiscopus Terrachone.
Geronimus Elnensis. . . . . } Episcopi.
Andreas Barchinone. . . . . }

Franciscus Urgellensis. . . . . } Episcopi.
Otho Dertusensis. . . . . }

Marcus Montisserrati. . . . . }
Guillermus Raymundus Stagnensis. . . . . } Abbates.
Johannes Populeti.. . . . . }
Bernardus Sancti Cucuphatis Vallensis. . . }

Petrus Ermangol procurator Episcopi Gerundensis ut dixit.
Guillermus Carbonell Sacrista et procurator capituli Barchinone ut asseruit.
Frater Masquero procurator assertus Abbatis Rivipullensis.
Alfonsus de Borga decretorum doctor procurator assertus Episcopi et capituli Ilerdensium.
Berengarius de Muntrava procurator assertus capituli Urgellensis.
Frater Petrus Metge procurator ut asseruit Ordinis Sancti Johannis Hierosolimitani.

Pro Brachio militari.

Nobilis Bernardus de Capraria.
Rogerius Bernardus de Pallars.
Dalmacius Vicecomes de Ruppebertino.
Raymundus Vicecomes de Perilionibus.
Franciscus Derill.

Nobiles.

Berengarius Despens.
Anthonius Poncii de Ribelles.
Petrus Dorcau.
Martinus Johannes de Cervilione.
Bernardus de Forciano.
Geraldus de Ruppebertino.
Uguetus de Muro.
Raymundus Dorcau.
Geraldus Alamanni de Cervilione.
Galcerandus de Sancta Pace.
Gilabertus de Cintillis.

Johannes Miralles procurator Comitis Pallariensis.
Ludovicus de Apilia.

Milites.

Raymundus Çagarriga.
Raymundus Torrelles.
Ludovicus de Pontons.
Bernardus Dolms.
Johannes de Corbera.
Guillermus de Muntanyans.
Petrus de Vilagut.
Petrus Blanqua.
Geraldus de Gualba.
Franciscus Çacosta.
Dalmacius Çacirera.
Bernardus de Rechs.
Guillermus Raymundi Despons.
Guillermus de Berga.
Berengarius Squerrer.
Berengarius de Muntbuy.
Mathias de Podio.
Galcerandus de Sancto Minato.
Berengarius de Muntagut.

Domicelli.

Bernardus de Tamarit.
Berengarius de Senesterra.
Bernardus de Rosanes.
Galcerandus Doluja.
Johannes de Planella.
Poncius Doluja.
Jacobus Doluja.
Guillermus de Vilagut.
Dalmacius de Caneto.
Guillermus Raymundi de Muntoliu.
Guillermus Raymundi de Muntagut.
Petrus Blan.
Raymundus de Peguera.

Pro Brachio Universitatum.

Johannes Fivellerii.	Sindici Barchinone.	
Raymundus Dezpla.		
Franciscus de Conomines. . . .		
Bonanatus Petri.		
Vincencius Pedrica.		
Nicholaus Bonet.	Dertuse.	Sindici.
Johannes Magistri.	Balagarii.	
Petrus Sarra.	Minorise.	
Bernardus de Vilagrassa	Cervarie	
Johannes Colteller et Matheus Ferrandell.	Villefranche Penitensium. .	
Petrus Raymundus de Canellis. .	Montisalbi	

In qua die jovis superius ad dictum continuandum Parlamentum assignata hora terciarum vel quasi que intitulabatur vicesima quarta septembris anno predicto a nativitate Domini millesimo cccc.° sextodecimo, congregato Parlamento predicto in refectorio Monasterii Predicatorum Barchinone multum honorabilis et providus vir Johannes de Funes Vicecancellarius, explicatis primitus eidem Parlamento quibusdam verbis pro parte dicti domini Regis, nomine et in personam eiusdem dixit verba sequencia:

—Lo Senyor Rey continua lo Parlament a dema a semblant hora daquesta e en aquest mateix loch.

Et statim facta prorogacione predicta per dictum honorabilem Vicecancellarium, reverendus Archiepiscopus Terrachone predictus, nomine suo et Brachii ecclesie et aliorum eciam Brachiorum ut dixit, respondendo et dirigendo verba sua honorabili Vicecancellario in hec vel similia in effectu verba prorumpit:

—Mossenyer: lo Parlament se te per entrenyorat de aço, com cregue que continuar lo dit Parlament segons los termens en que ara es, parlant ab reverencia del dit Senyor Rey se degues fer per lo dit Parlament e per ço no consent a vostra continuacio ans protesta que per aquella no sia engendrat ni fet preiudi al dit Parlament en alguna manera ans son dret romangue salve e illes.

Et dix mes lo dit Archabisbe: que lo dit Parlament e los congregats en

aquell continuen lo dit Parlament a dema en aquest mateix loch e aquesta mateixa hora.

Et dictus honorabilis Vicecancellarius dixit effectualiter que secuntur:

—Lo Senyor Rey, no admet in consent vostra protestacio e ja menys vostra continuacio com solament continuar pertanga a Ell e no a altre alcu, e per ço, expressament hi dissent e persevera en la continuacio per ell feta.

Et tandem utraque pars stetit et perseveravit in gestis et dictis per eam.

Testes etc. Bernardus de Speluncis, Johannes Dezpujol etc. notarii.

Subsequenter die veneris que intitulabatur xxv.ª septembris anno a nativitate Domini millesimo cccc.° sextodecimo, prelibato ad prefatum continuandum Parlamentum assignata honorabilis Vicecancellarius prelibatus nomine et in personam dicti domini Regis accessit ad dictum Parlamentum in dicto refectorio Predicatorum congregatum.

Et prolatis ibi primo per eum ex parte domini Regis quibusdam verbi sollicitacionem congregatorum in ipso Parlamento super acceleranda responsione dicto domino Regi fienda et quedam alia tangentibus, idem honorabilis Vicecancellarius in personam dicti domini Regis dixit verba sequencia:

—Lo Senyor Rey, continua lo Parlament a dilluns en aquest loch mateix.

Qua siquidem continuacione per dictum honorabilem Vicecancellarium nomine et modo premisso facta, reverendus Archiepiscopus Terrachone pro parte dicti Parlamenti ut asseruit dixit verba similia in effectu:

—Lo Parlament no consent en la dita continuacio sino sots e ab les prostestacions acostumades.

Et finaliter tam dictus honorabilis Vicecancellarius nomine et in personam dicti domini Regis quam ipsum Parlamentum steterunt in gestis dictis et protestatis per eos.

Adveniente autem die lune prefata que intitulabatur vicesima octava dies septembris anno a nativitate Domini M.° cccc.° sextodecimo, ad dictum Monasterium Predicatorum et reffectorium eiusdem accessit personaliter serenissimus dominus Rex prefatus multo prelatorum, baronum, militum et aliarum personarum notabilium numero concomitatus.

Convenerunt eciam ibidem eadem racione.

Pro Brachio ecclesie.

Reverendi Petrus Archiepiscopus Terrachone.

. . . . . .

Pro Brachio vero militari.

Bernardus de Capraria.

. . . . . .

Pro Brachio regali.

Johannes Fiveller.	Sindici Barchinone.
Raymundus de Plano.	
Franciscus de Conomines.	
Bonanatus Petri..	
Vincencius Pedrica..	
Nicholaus Boneti.	Sindicus Dertuse.
Johannes Magistri.	Sindicus Balagarii.
Petrus Sarta..	Sindicus Minorise.
Bernardus Vilagrassa..	Sindicus Cervarie.
Johannes Colteller.	Sindici Villefranche Penitensium.
Matheus Ferrandell	
Petrus Raymundus de Canyelles. .	Sindicus ville Montisalbi.
Bernardus de Perarnau	Sindici Berge.
Bartholomeus Ripoll.	

Quibus omnibus sic ut premittitur congregatis et locis suis sedentibus, serenissimus dominus Rex jamdictus suo quidem solio alto sedens dixit omnibus audientibus vel saltem audire volentibus verba similia in effectu:

—Nos havem hoyt e entes per alguns de nostres Consellers aço qui per vosaltres lus es stat mogut e parlat de e sobre los preparatoris quis deuen fer per a tenir Corts generals a tots nostres regnes et terres e som aparellats de acceptar tots partits e preparatoris justs e rahonables sobre aço e procurar totes coses qui sien servey de Deu e honor nostra e profit de la cosa publica dels dits nostres regnes e terres. E sobre aço vos faran per nostra part clara resposta alguns de nostre consell, als quals navem donat carrech. Mas pregamvos que per ço com lo temps de

la prorogacio de la Treva dels jenovesos es breu que vosaltres totes dilacions foragitades abreugets de fer vostra resposta, car Nos tenim altres affers e molt arduus negocis axi en altres parts de nostres regnes e terres com en Castella, als quals bonament no podem provehir sens que primer no haiam conclos de aço que us havem en aquest Parlament proposat axi sobre lo consell como sobre la aiuda demanada.

Et hiis per dictum dominum Regem prolatis, statim dictus reverendus Archiepiscopus Terrachone pro Brachio ecclesie respondens dixit effectualiter que secuntur:

—Senyor molt excellent: lo Braç de la ecclesia hoydes les coses per vostra Senyoria aci ara dites en quant toque lo primer cap, Vos ret gracia e Us te a merce la bona resposta e offerta que ha plaguda fer sobre lo fet de les Corts. Sobre laltre cap, Senyor, lo dit Braç de la Esgleya ha treballat, treballa e treballara ab los altres Braces ensemps que on abans fer se pora Vos sia feta resposta tal que sia laor de Deu, servey e honor vostra e utilitat de la vostra cosa publica del Principat de Cathalunya: e fins aci, Senyor, no si ha perduda hora ni donada dilacio e sens tota falla, Senyor, Vos veurets que lo Braç de la Esgleya en aquest fet e tots altres se haura envers vostra senyoria segons ha ben acostumat haverse envers los Reys passats Darago predecessors vostres, de gloriosa memoria.

Et hiis dictis, statim nobilis Bernardus de Capraria surrexit pedibus pro Brachio militari. Et post eum consurgit pro Brachio regali Johannes Fivelleri sindicus Barchinone predictus qui ambo unus videlicet post alium fecerunt quasi similem responsionem in effectu, licet per alia verba.

Quibus omnibus peractis, dictus dominus Rex continuavit dictum Parlamentum ad diem jovis proximam.

In qua die jovis superius ad dictum Parlamentum continuandum assignata prima dies octobris anno a nativitate Domini millesimo cccc.° sextodecimo preexpresso affuit in dicto refectorio serenissimus dominus Rex prefatus plurimorum notabilium virorum consiliariorum et aliorum suorum familiarium et domesticorum sociatus.

Advenierunt eciam in eodem Parlamento pro Brachio ecclesie:

Archiepiscopus Terrachone.

Pro Brachio militari nobiles:

Raymundus Vicecomes de Roda sive de Perilionibus.
Bernardus de Capraria.

Pro Brachio regali:

Johannes Fiveller.	Sindici Barchinone.
Raymundus de Planos.	
Johannes Ros..	
Franciscus de Conomines.	
Bonanatus Petri..	
Vincencius Pedriça..	
Nicholaus Boneti.	Sindicus Dertuse.
Franciscus de Sancta Eulalia. . . .	Sindicus Vici.
Johannes Magistri.	Sindicus Balagarii.
Petrus Sastre.	Sindicus Minorise.
Bernardus Vilagrassa..	Sindici Cervarie.
Anthonius Dodena.	
Johannes Colteller.	Sindici Villefranche Penitensium.
Matheus Ferrandell.	
Petrus Raymundus de Canyelles. .	Sindicus ville Montisalbi.
Bernardus de Perarnau.	Sindici Berge.
Bernardus Ripoll notarius..	

Quibus hinc inde locis assuetis sedentibus, idem dominus Rex illos de trono suo ita sustancialiter est affatus.

—Nos som venguts aci per haver de vosaltres resposta sobre les coses per Nos a vosaltres proposades; pregantvos que prestament la façats car segons ja us havem dit e era mes a dir per aquests de nostre Consell, Nos tenim altres affers assats gran axi de Castella com altres de nostres regnes e terres en que us va molt, los quals ne lo temps no soferen que Nos aturem ne tan poch lo present negoci ho soste.

Et dato suis verbis [fine], sive per dictum dominum Regem, per illos de dicto Parlamento videlicet per utrumque Brachium per se vel per unam personam ex utroque illorum nomine omnium aliorum fuit concorditer licet per diversa verba reverenter responsum quod sequitur in effectu:

—Senyor molt excellent; lo Parlament continuament e ab gran diligencia enten e treballa en deliberar e acordar de fer resposta a la Vostra

Senyoria. E aço ha pogut e pot veure Vostra Senyoria e encara los de vostre Consell que entrevenen ab les persones per lo Parlament deputades a tractar de les coses que Vostra Senyoria ha proposades e que no cessaran fins hagen conclos.

Et hiis peractis, idem dominus Rex continuavit ipsum Parlamentum ad diem lune proximam in eodem loco.

Quaquidem die lune adveniente que computabatur quinta dies octobris anno a nativitate Domini millesimo quadringentesimo XVI.°, prelibato serenissimus dominus Rex jamdictus accessit personaliter ad refectorium Monasterii Predicatorum prelibatum in quo fuerunt congregati:

Pro Brachio ecclesie.

Reverendi in Christo patres domini
Petrus Archiepiscopus Terrachone.
Alfonsus Episcopus Vicensis.
Geronimus Episcopus Elnensis.
Andreas Episcopus Barchinone.
Franciscus Episcopus Urgellensis.
Otus Episcopus ecclesie Dertusensis.
Frater Marchus Abbas Monasterii Beate Marie Montisserrati.
Guillermus Abbas Monasterii Beate Marie Destagno.
Frater Guillermus Abbas Monasterii Sancti Stephani Balneolarum.
Guillermus Carbonelli sacrista et procurator capituli ecclesie Barchinone.
Berengarius de Montrava canonicus et procurator capituli ecclesie Urgellensis.
Frater Garcias de Turribus precentor de Villafrancha Penitensium procurator Prioris Cathalonie.
Frater Salvator de Luna procurator Castellani Emposte.
Frater Petrus Johannis Albarich procurator Abbatis Beate Marie Arularum.

Pro Brachio militari.

Nobiles
Bernardus de Capraria.
Rogerius Bernardus de Pallas.

Petrus Vicecomes Insule et Caneti.
Raymundus Vicecomes de Perilionibus.
Geraldus de Ruppebertino.
Gilabertus de Scintillis.
Guillermus Raymundus de Montecatheno junior.
Antonius Poncius de Rippellis.

Milites.

Jaufridus Gilaberti de Crudiliis.
Raymundus de Empuriis.
Berengarius de Hostalrich.
Matias de Podio.
Dalmacius Çacirera.
Petrus Blanca.
Bernardus de Ulmis.
Raymundus de Rexach.
Bernardus de Rechs.
Ludovicus Marchi.
Berengarius de Ulmis.
Guillermus Raymundus de Muntoliu.

Domicelli.

Petrus Blan.
Rogerius Alamani de Bellpuig.
Ludovicus de Castroveteri.
Johannes de Boxadors.
Damianus de Rippis.
Bernardus de Muntpalau.

Pro Brachio regali.

Johannes Fiveller.	Sindici Barchinone.
Raymundus de Plano.	
Johannes Ros..	
Franciscus de Conomines.	
Nicholaus Boneti.	Sindicus Dertuse.
Franciscus de Sancta Eulalia. . . .	Sindicus Vici.
Anthonius Dodena.	Sindicus Cervarie.

Johannes Magistri. . . . . Sindicus Balagarii.
Arnaldus de Manso. . . . . } Sindici Minorise.
Petrus Sastre. . . . . }
Johannes Colteller. . . . . } Sindici Villefranche Penitensium.
Matheus Ferrandelli. . . . . }
Bernardus de Perarnau . . . . . } Sindici Berge.
Bartholomeus Ripoll. . . . . }

Ad quos idem serenissimus dominus Rex verba sua dirigens dixit quod sequitur in effectu:

—Nos som venguts aci segons altres vegades per haver e hoyr de vos-altres resposta a les coses que us havem proposades si deliberada la havets e sino poch vos cuytets de acordar e de ferla, car Nos no podem aturar molt per diversos arduus altres fets que u requeren segons ja vos havem dit.

Quibus verbis fuit cum magna reverencia per dictum reverendum Archiepiscopum nomine et pro parte dicti Parlamenti responsum quasi per hec verba:

—Senyor molt excellent; segons ja altres vegades es stat respost a Vostra Excellencia lo Parlament ab tota diligencia enten continuament en acordar la resposta fahedora axi a la proposicio feta en lo principi del present Parlament com a les altres coses despuys per vostra gran Excellencia o per los de vostre Consell en aço deputats mogudes. E fins aci per culpa o necligencia del dit Parlament no si ha perdut hora. E Vostra Senyoria nos deu maravellar si la dita resposta encara no us es stada feta, car aci son exides algunes dificultats, les quals val mes sien exides ara en lo principi que per avant, car aquestes poran esser breument aclarides e despuys la conclusio del negoci principal no pora sino mils e pus prestament venir. Aximateix, Senyor molt excellent, hi ha alguns greuges o coses de que lo Parlament se te quen com per entrenyorat, e sobre aço ha deliberat elegir certes persones qui ades, si plaura a Deu, seran a Vostra Senyoria o ab aquelles que Vostra Excellencia hi plaura deputar per explicar les dites coses o greuges, jatsia, Senyor molt alt, no sien tals ne de tan gran caler que breument no y puixa esser provehit.

Et dictus dominus Rex replicando dixit:

—Nos ara ni debans no havem haut ni havem proposit no voler de preiudicar en res lo Parlament ne lo Principat de Cathalunya ans si res havem fet o fet fer qui preiudicas ne sie contra justicia, som prests de oyrvos tantost lo depres dinar e tornarho a termens de justicia.

Et hiis dictis idem dominus Rex Parlamentum predictum ad diem mercurii proximam duxit in eodem loco continuandum.

Adveniente autem die mercurii prefixa que intitulabatur VII dies octobris anno a nativitate Domini M.° CCCC.° XVI.° supradicto, in dicto refectorio advenit dictum Parlamentum continuaturus serenissimus dominus Rex jamdictus.

Convenerunt eciam ibidem ipsa de causa:

Pro Brachio Ecclesie.

. . . . . .

Pro Brachio militari.

. . . . . .

Pro Brachio regali.

Johannes Fiveller.	Sindici Barchinone.
Raymundus de Plano.	
Johannes Ros..	
Franciscus de Conomines.	
Bonanatus Petri..	
Vincencius Pedriça..	
Franciscus de Bosco.	Sindici Ilerde.
Nicholaus Gralla.	
Nicholaus Boneti.	Sindicus Dertuse.
Franciscus de Sancta Eulalia. . . .	Sindicus Vici.
Anthonius Dodena.	Sindicus Cervarie.
Johannes Magistri.	Sindicus Balagarii.
Petrus Sastre.	Sindicus Minorise.
Bernardus de Vilagrassa..	Sindicus Cervarie.
Matheus Dalp.	Sindicus ville Podii Ceritani.
Johannes Colteller.	Sindici Villefranche Penitensium.
Matheus Ferrandell.	
Berengarius de Perarnau.	Sindici Berge.
Bartholomeus Ripoll.	

Et ipsa die ad nichil aliud fuit processum nisi quod dominus Rex sollicitavit et rogavit illos de dicto Parlamento ut supra, quod darent sibi responsum de et super propositis per ipsum.

Et inde quasi modo quo supra per dictum Parlamentum fuit responsum quod laborabatur pro posse et intendebatur continue in predictis quanquam in brevi Altissimo permitente, daretur Excellencie Sue responsum petitum.

Et hiis sic secutis, dominus Rex jamdictum Parlamentum predictum duxit in eodem loco continuandum ad diem lune proximam.

Successive die lune superius assignata que fuit XII.ª dies octobris anno a nativitate Domini millesimo CCCC.º sextodecimo sepefato excellentissimus dominus Rex jamdictum advenit personaliter Parlamento jamdicto cum pluribus ex Consiliariis et domesticis suis.

Item convenerunt ad ipsum Parlamentum pro dicto continuando Parlamento videlicet:

Pro Brachio ecclesie.

. . . . . .

Pro Brachio militari.

. . . . . .

Pro Brachio regali.

Johannes Fiveller.	Sindici Barchinone.
Raymundus de Plano.	
Johannes Ros.	
Franciscus de Conomines.	
Bonanatus Petri.	
Vicencius Pedriça.	
Franciscus de Bosco.	Sindici Ilerde.
Nicholaus Gralla.	
Nicholaus Boneti.	Sindicus Dertuse.
Franciscus de Sancta Eulalia. . . .	Sindicus Vici.
Johannes Magistri	Sindicus Balagarii.
Petrus Sartre.	Sindicus Minorise.

Bernardus de Vilagrassa. . . . . } Sindici Cervarie.
Anthonius Dodena. . . . . }
Matheus Dalp. . . . . Sindicus ville Podii Ceritani.
Johannes Colteller. . . . . } Sindici Villefranche Penitensium.
Matheus Ferrandelli. . . . . }
Bernardus de Perarnau.. . . . . } Sindici Berge.
Bartholomeus Ripoll. . . . . }

Et ibidem dicto Serenissimo domino Rege in suo regis solio collocato aliis vero de Parlamento locis sedentibus destinatis, comparuerunt coram excellencia regia et eciam Parlamento, Matheus Jover et Jacobus Xarch nuncii et sindici civitatis Callarii ut dixerunt qui, genibus flexis et reverencia quanta potuerunt, obtulerunt ibidem ipsi domino Regi eamque sibi presente dicto Parlamento legi publice supplicarunt seriem qui sequitur continentem:

»Molt alt e molt excellent Princep e Senyor.

»Entre les altres concesions e privilegis meritoriament per los senyors reys Darago, de gloriosa memoria, illustres predeccessors vostres, atorgats als Consellers, universitat e singulars de Caller del regne de Serdenya qui tan carament costa a Vostra reyal casa, lo senyor rey en Marti, de clara memoria, vostre oncle, volch e per causa assats necessario e evident a supplicacio de les ciutats de Barchinona, Valencia, de Mallorques, de Tortosa, e de la vila de Perpenya, provehi e ordona e als dessus dits consellers e universitat en special privilegi jurat per nostre Senyor Deu e sobre los Sants Evangelis perpetualment atorga, que daquiavant lo dit senyor e sos succehidors apellarien e per ser letres specialment convocarien la dita universitat a totes e sengles Corts e altres qualsevol, axi al Principat de Cathalunya com al regne de Mallorques celebrades e que los sindichs e missatgers de la dita universitat admetera en les Corts e altres dessus dites tota hora que vinguessen, posat que lo die o terme a la dita universitat assignat fos ja passat, segons que aquestes coses e altres son en lo dit privilegi assats stesament contengudes. E ara Vos, molt alt e molt excellent Senyor, ignorant segons que rahonablement se presumeix lo dit privilegi no haiats appellada ne convocada per vostres letres ne en altra manera segons que sots tengut la universitat damunt dita al Parlament qui vuy se te es celebra en la ciutat de Barchinona generalment als cathalans per ço, en March Jover e en Jacme Xarch sindichs e missatgers de la dita universitat de Caller en vostra Cort vuy presents per affers e necessitats daquella maça excessius e ur-

gents reduint a memoria de vostra magestat les dites coses, humilment vos suppliquen que servant lo dit privilegi vos placia appellar e convocar la dita universitat al dit present Parlament e entretant admetre en aquell liberament e plenera los sindichs e missatgers damunt dits per ço que puixen dir e proposar en aquell entre les altres coses la subvencio que es singularment necessaria a salvacio e restauracio del dit regne e altres moltes, les quals per salvar lur fe e naturalesa ne poden ne deuen per res metre en taciturnitat ne oblit. E placieus, molt illustre Senyor, girar los ulls de vostra persona en segura stabilitat e restauracio del dit regne, lo qual notoriament es mur e sius volets, Senyor, inexpugnablement barrera de totes vostres illes e regnes, encara daça mar, en perdicio del qual, ço que Deus no vulla, starien vostres naturals e sotsmesos del tot reclusos e obcessos no menys periculosament que vergonyosa en lurs cases, segons que es stat, vist e considerat per vostres grans e magnifichs predecessors qui per adquisicio e restauracio de aquell han tanta no sens innumerables despeses e infinit scampament de sanch de sos barons e sotsmesos e encara de lurs propries persones, ab tanta e ab tan singular strenuitat e axi ho testifiquen en eternal lur gloria e renom lurs croniques e scrits virtuosament treballat, e en altra manera, molt alt Senyor, ab tota aquella maior humilitat e subieccio que podem los dits sindichs vuy presents segons es dit en vostra Cort protesten del dret e lesio dels dits lurs principals e de altres coses damunt dites. E de aço, suppliquen e requeren esser lus en feta carta.»

Que siquidem supplicacio fuit de mandato dicti domini Regis ibidem in presencia omnium de dicto Parlamento lecta per me Paulum Nicholay dicti domini Regis secretarium et ipsius Parlamenti procesus notarium seu scriptorem.

Et ipsa lecta habitoque primitus aliquali colloquio inter illos de dicto Parlamento, reverendus Archiepiscopus Terrachone nomine et pro parte tocius Parlamenti predicti supplicavit et peciit copiam dicte supplicacionis ipsi Parlamento concedi et dari.

Dictus autem serenissimus dominus Rex concessa copia supplicacionis eiusdem dicto Parlamento retinuit sibi deliberacionem super provisione fienda in et super contentis in eadem.

Et post hec idem dominus Rex dictum Parlamentum per verba in effectu similia est affatus:

—Segons havets vist, Nos som venguts aci diverses vegades instant e congoxant: vosaltres no responets sobre les coses en la nostra proposicio contengudes. E jatsia los affers requeran gran celeracio e cuyta no vehem fins aci ni sentim que per vosaltres si don aquell spatxament que per-

tany. E per tant, com segons informacio reebuda per nostres metges axi com veurets en la relacio que vos fara mestre Anthoni Ricard un de aquells qui es aci domiciliat, lo qual per aquesta raho nos havem fet venir, aci moren de epidemia e aturar aci seria perillos a nostra persona Nos haven delliberat partir daci. E per ço que conegats la gran affeccio que Nos havem a la conclusio dels affers com hi vage molt a nostro honor e benavenir daquest Principat Vos moviem dos partits: la un que lo Parlament se prorogue e continue a alguna ciutat vila o loch del dit Principat axi com en semblant cas e per semblant causa es acostumat fer e [l'altre que] Nos eligerem certes persones e lo Parlament ne elegesca altres qui haien bastant poder de finar e finen los dits affers.

Et de facto, idem dominus Rex vocari fecit Magistrum Anthonium Ricard fisicum suum et mandavit sibi quatenus de hiis que reperat super infirmitate pestilencie relacionem faceret in presencia omnium predictorum.

Qui siquidem Magister Anthonius Ricard retulit ibidem quod in domo cuiusdam apothecarii dicte civitatis vocati..... comorantis a la Boqueria obierat in septimana proxima lapsa quidam filius ipsius apothecarii de glandula et ex post febris: et consecutive cuidam alteri puelle eiusdem domus que ambe jacebant cum glandulis plurimum febricitantes et in mala disposicione, et quod deterius erat quedam filia eiusdem apothecarii quam consilio ipsius medici refferentis abstraxerat a domo propria in domo qua eam mutaverat fuerit arrepta febri et glandula. Ulterius in domo cuiusdam vicini dicti apothecarii est quidam infantulus febricitans valde et licet non invenirent sibi glandulam stabat atonitus et non loquens propter quam ipse fisicus hec referens coniecturabat infirmitates ipsas esse pestilenciales.

Et in hiis dictus Reverendus Archiepiscopus Terrachone nomine tocius Parlamenti predicti dixit substancialiter quod sequitur:

—Senyor molt excellent: lo Parlament fins aci no ha pogut deliberar sobre lo fet de la resposta a Vostra gran excellencia fahedora sobre les coses proposades. Empero, Senyor, Deu volent, dema ell Vos fara resposta.

Et dictus dominus Rex incontinenti continuavit ipsum Parlamentum ad diem crastinam in eodem loco.

In qua die supra proximo ad ipsum Parlamentum continuandum per dominum Regem assignata que fuit dies martis XIII. octobris anno a nativate Domini millesimo .cccc.° sextodecimo supradicto, existente personaliter prefato domino Rege in refectorio supradicto plurimorum nota-

bilium consiliariorum et aliorum domesticorum et familiarium suorum sociatus caterva et responsum inde siti ad proposita dari postulante.

Existentibus eciam ibidem illis de dicto Parlamento videlicet:

Pro Brachio ecclesie.

Archiepiscopo Terrachone.

Pro Brachio militari.

Bernardo de Capraria.

Pro Brachio regali.

Johannes Fivellerii..	Sindici Barchinone.
Raymundo de Plano..	
Johannes Ros.	
Francisco de Conomines	
Bonanato Petri	
Vincencio Pedriça	
Francisco de Bosco..	Sindicis Ilerde.
Nicholao Gralla	
Nicholao Boneti	Sindicus Dertuse.
Francisco de Sancta Eulalia	Sindico Vici.
Johanne Magistri	Sindico Balagarii.
Petro Sartre	Sindico Minorise.
Bernardo de Vilagrassa	Sindici Cervarie.
Anthonio Dodena..	
Matheo Dalp	Sindico ville Podii Ceritani.
Johanne Colteller	Sindicis Villefranche Penitensium.
Matheo Ferrandelli..	
Bernardo de Perarnau..	Sindicis Berge.
Bartholomeo Ripoll	

Quibusdam verbis primo per dictum reverendum Archiepiscopum prolatis, fuit ibidem pro Brachio Ecclesie supradicto quedam loco responsionis oblata cedula et per me Paulum Nicholay secretario domini Regis et huius processus scriptorem de ipsius domini Regis mandato publice lecta, cuius series talis erat:

«Molt alt e molt excellent Princep e Senyor.

«A la proposicio e demanda per vostra Excellencia al Parlament del Principat de Cathalunya feta la qual es de la tenor seguent: *Ya sabedes* etcetera *ut supra,* lo Braç de la Esgleya discordant en la present resposta ab los barons e cavallers e concordant ab lo Braç reyal de les ciutats viles e lochs reyals del dit Principat presents en lo dit Parlament, ab aquella humil reverencia e honor ques pertany respon: que com la dita proposicio e demanda stiga en substancia e sia principalment fundada en e sobre la conservacio e agmentacio de la honor vostra e de vostra reyal Corona e sobre la indempnitat de vostres vasalls e sotsmesos e aquests dos interessos sien generals e comuns a tots vostres regnes e terres, lo dit Braç de la Esgleya sens lesio e preiudici de ses libertats privilegis usos e costums es apparellat en son cas e loch ensemps ab los dits altres vostres regnes e terres deliberar e respondre a les dites coses per forma que de comuna deliberacio de aquells de qui es interesser sen segaesca pus congruent e deliberada resposta e servey de Deu e exaltacio de vostra reyal Corona e profit de la cosa publica dels dits vostres regnes e terres.»

Fuit eciam ibidem pro Brachio militari alia oblata et per me Paulum Nicholay secretarium predictum modo quo supra lecta cedulam seriem continens subsequen e n:

«Molt alt e molt exellent Princep e Senyor.

»En la aiuda per vos, Senyor demanada responen los staments dels Comtes, Vezcomtes, barons, nobles e dels cavallers, homens de paratge e generosos del Principat de Cathalunya ab tota aquella humil reverencia ques pertany que vostra dita alta Senyoria sab be o pot saber quels dessus dits no son tenguts ne han acostumat de subvenir en tals actes, com seria gran derogacio e preiudici de lurs staments e de les libertats privilegis costums e prerogatives de aquells, e crehem que la vostra Senyoria no es be informada. E per conservacio de les dites libertats, privilegis, costums e prerogatives, parlant ab la dita reverencia, Vos diem de no en la dita aiuda.»

Item pro parte Brachii regalis modo et forma primis fuit oblata et inde lecta per me dictum secretarium alia cedula scripta tenoris sequentis:

«Molt alt e molt excellent Princep e Senyor.

»A la proposicio o demanda por vostra Excellencia al Parlament del Principat de Cathalunya feta la qual es de la tenor seguent: *Ya sabedes*

etcetera *ut supra*, lo Braç reyal de les ciutats viles e lochs reyals concordat ab lo Braç de la Esgleya e discordant en la present resposta ab los barons e cavallers del dit Principat presents en lo dit Parlament, ab aquella humil reverencia e honor ques pertany, respon: que com la dita proposicio o demanda stiga en substancia e sia principalment fundada en e sobre la conservacio e augmentacio de la honor vostra e de vostra reyal Corona e sobre la indempnitat de vostres vassalls e sotsmesos, e aquests dos intereses sien generals e comuns a tots vostres regnes e terres, lo dit Braç reyal sens lesio e preiudici de ses libertats, privilegis, usos e costums es apparellat en son cas e loch ensemps ab los dits altres vostres regnes e terres deliberar e respondre a les dites coses per forma que de comuna deliberacio de aquells de qui es interesser sen seguesca pus congruent e deliberada resposta a servey de Deu exaltacio de vostra reyal Corona e profit de la cosa publica dels dits vostres regnes e terres.»

Et oblatis cedulis preinsertis, eodem instanti fuit pro parte tocius Parlamenti jamdicti et omnium Statuum eiusdem ibidem congregatorum ut prefertur in concordia oblata dicto domino Regi et legi requisita prout fuit quedam supplicacio continencie subinserte:

«Molt alt e molt excellent Princep e Senyor.

»Lo Parlament general del Principat de Cathalunya ha gran voler de tractar e supplicar humilment ab e a vostra Senyoria sobre e de certes coses concernents lo servey de Deu e la honor a exaltacio de vostra reyal Corona e la utilitat e bon stament de la cosa publica: Per que us supplica humilment, Senyor, lo dit Parlament que en tractar e comunicar de les dites coses e concordar aquelles Vos placia disposar e dar loch e manera ab tota diligencia segons se pertany de rey just e virtuos. E de aço, Senyor, spera lo dit Parlament confiant de nostre Senyor Deus e de vostra virtuosa disposicio quen resultaran grans e poderosos actes dels quals vostra reyal Corona sera singularment servida e exalçada per lo servey del dit Principat, lo qual Senyor, mostrara per obre la gran e liberal affeccio que ha devers Vos segons han loablement acustumat lurs antecessors, en tal manera que vos, Senyor, e vostres vasalls e sotsmeses ne reportarets utilitat, honor e gloria e vostres enemichs ne sentiran terror e confusio molt grans.

Quibus omnibus ita gestis serenissimus dominus Rex prefatus continuavit Parlamentum ipsum ad diem crastinam.

Adveniente itaque die jovis superius assignata que erat dies mercu-

rii xiiii. octobris anno a nativitate Domini millesimo cccc.° sextodecimo sepius desuper expressato, serenissimus dominus Rex prefatus in plurimorum familiariorum suorum equidem notabili comitiva contulit se Parlamento predicto in loco superius assignato.

Advenerunt eciam ibidem primo.

Pro Brachio ecclesie.

Archiepiscopus Terrachone.

De Brachio militari.

. . . . . .

De Brachio regali.

Johannes Fivellerii.	Sindici Barchinone.
Raymundus de Plano.	
Johannes Ros.	
Franciscus de Conomines.	
Bonanatus Petri.	
Vincencius Pedriça	
Franciscus de Bosco.	Sindici Ilerde.
Nicholaus Gralla.	
Nicholaus Boneti.	Sindicus Dertuse.
Franciscus de Sancta Eulalia	Sindicus Vici.
Johannes Magistri	Sindicus Balagarii.
Petrus Sartre	Sindicus Minorise.
Bernardus de Vilagrassa	Sindici Cervarie.
Anthonius Dodena.	
Matheus Dalp.	Sindicus ville Podii Ceritani.
Johannes Colteller.	Sindici Villefranche Penitensium.
Matheus Ferrandelli.	
Bernardus de Perarnau.	Sindici Berge.
Bartholomeus Ripoll.	

Quibus omnibus ibidem congregatis et locis incidentibus solitis, dictus Serenissimus dominus Rex, premissis quibusdam verbis materiam et negocium tangentibus de quo agitur, jussit per me dictum secretarium suum quandam cedulam papiri scriptam legi et publicari prout de facto fuit lecta seriey sequentis:

«Lo Senyor Rey vistes les respostes per cascuns dels staments del Parlament present a ell fetes sobre la aiuda e subvencio per ell demanades per satisfar a sa honor e a la indempnitat de sos sotsmesos quant toquen los actes e novitats fetes per los genovesos, dit lo dit Senyor que ell sta e persevera en la demanda per ell feta.

»A la supplicacio per lo Parlament a ell feta, respon lo Senyor Rey que ell hauria gran pler que los dits supplicants desque lo dit Parlament es començat tro ara haguessen mogudes e explicades les coses de que la dita supplicacio generalment fa mencio. Mes com a present, ell per les rahons ja per ell dites, no puscha en la present ciutat detenir e per prosecucio del Parlament e coses en aquell fahedores entro a deguda conclusio hage offert dos partits al dit Parlament, se offer acceptat qualsevol de aquells oyr o fer oyr les coses que lo dit Parlamet li volra dir e aquelles oydes sobre aquelles deliberar e respondre o manar respondre segons veura a la honor de sa reyal Corona e profit e utilitat de sos sotsmesos e vassalls e de lo publich esser profitos e expedient.»

Et lecta cedula memorata et verbis eciam aliquibus per reverendum Archiepiscopum Terrachonensem pro parte tocius Parlamenti prolatis replicacionem circa predicta continentibus, idem serenissimus dominus Rex Parlamentum ipsum ad diem mercurii proximam que computabatur vicesima prima octobris duxit continuandum in loco eodem.

In qua die mercurii dessuper assignata intitulata vicesima prima octobris anno a nativitate Domini millesimo quadringentesimo sextodecimo sepe dicto ad locum predictum pro jamdicto celebrando et continuando Parlamento accesserit personaliter multum honorabilis et providus vir Johannes de Funes Vicecancellarius prefatus, nobilis vir Geraldus Alamanis de Cervilione miles, Raymundus Fiveller Thesaurarius, Bernardus de Gualbis Magister racionalis et Petrus Basset baiulus Cathalonie generalis dicti domini Regis consiliarii.

Et dicto Parlamento congregato honorabilis Vicecancellarius qui supra nomine et in personam domini Regis dixit quod sequitur:

—Lo Senyor Rey continua lo Parlament present a dissapte primer vinet en aquest loch e a semblant hora.

Pro parte vero Parlamenti reverendus Archiepiscopus Terrachone dixtt:

—E lo Parlament persevera e sta en ses protestacions acustumades.

Dicta vero die sabbati intitulata .xxiii. octobris anno sepedicto ante prandium dictum Parlamentum fuit in dicto refectorio congregatum, et

honorabilis Vicecancellarius jamdictus nomine et in personam dicti domini Regis protulit quod sequitur in effectu:

—Lo Senyor Rey, continua lo present Parlament en aquest mateix loch ades apres dinar.

Et reverendus Archiepiscopus dixit:

—Lo Parlament sta en les protestacions acustumades.

In qua hora diey sabbati supra proxime dicta, Parlamentum predictum fuit in toco sepedicto congregatum ad quod accessit personaliter honorabilis Vicecancellarius antedictus. Qui explicatis Parlamento eidem ex parte dicti domini Regis nonnullis verbis aliquo de gestis et gerendis in dicto Parlamento tangentibus nomine et in personam ipsius domini Regis dixit sequencia:

—Lo Senyor Rey continua lo present Parlament a dissapte primer vinent que sera lo derrer die del present mes en aquest loch mateix.

Qua siquidem continuacione facta reverendus Archiepiscopus supradictus nomine Parlamenti dixit quod sequitur:

—Lo Parlament sta e persevera en les protestacions acustumades [1].

Postmodum die jovis intitulata tercia decembris anno a nativitate domini millesimo .cccc.° xvi.° congregato Parlamento predicto in refectorio Monasterii jamdicti honoralilis Vicecancellarius in personam dicti domini Regis et de mandato ipsius continuavit dictum Parlamentum post prandium dicti diey in loco jamdicto.

Et omnes de dicto Parlamento protestati fuerunt ut supra.

Et dictus honorabilis Vicecancellarius perseveravit in predictis.

Et eadem die post prandium congregato Parlamento in refectorio Monasterii jamdicti dictus honorabilis Vicecancellarius in personam dicti domini Regis et de mandato ipsius continuavit dictum Parlamentum ad diem sabbati proxime venientem post prandium dicti diey in loco jamdicto.

Et omnes de dicto Parlamento protestati fuerunt ut supra.

Et dictus honorabilis Vicecancellarius perseveravit in predictis.

Adveniente autem dicta die sabbati post prandium intitulata quinta decembris anno predicto dictus honorabilis Vicecancellarius in personam dicti domini Regis et de mandato ipsius, congregato dicto Parla-

[1] Al margen del folio correspondiente del *Proceso* se leen estas palabras: *Hic deficiunt plures continuaciones saltem per totum mensem novembris*.

mento in refectorio Monasterii jamdicti, continuavit dictum Parlamentum ad diem lune proxime venientem ante prandium in loco jamdicto.

Et omnes de dicto Parlamento protestati fuerunt ut supra.

Et dictus honorabilis Vicecancellarius perseveravit in predictis.

Et dicta die lune superius assignata intitulata septima decembris anno predicto ante prandium dicti diey congregato Parlamento predicto in refectorio monasterii predicti dictus honorabilis Vicecancellarius in personam dicti domini Regis et de mandato ipsius continuavit dictum Parlamentum ad diem mercurii proxime venientem ante prandium dicti diey in loco jamdicto.

Et omnes de dicto Parlamento protestati fuerunt ut supra.

Et dictus honorabilis Vicecancellarius perseveravit in predictis.

Post hec die mercurii ante prandium dicti diey intitulata nona decembris anno predicto congregato Parlamento jamdicto in refectorio Monasterii predicti jamdictus honorabilis Vicecancellarius in personam dicti domini Regis et de mandato ipsius continuavit dictum Parlamentum post prandium dicti diey in loco jamdicto.

Et omnes de dicto Parlamento protestati fuerunt ut supra.

Et dictus honorabilis Vicecancellarius perseveravit in predictis.

Postmodum vero dicta eadem die mercurii post prandium intitulata nona decembris anno predicto a nativitate domini millesimo. cccc.° xvi.° congregato dicto Parlamento in refectorio monasterii jamdicti prout moris est convenerunt et presentes fuerunt in ipso:

Pro Brachio ecclesiastico.

Petrus Archiepiscopus Terrachone.
Alfonsus Episcopus Vicensis.
Andreas Episcopus Barchinone.
Dalmacius Episcopus Gerundensis.
Frater Marchus Abbas Monasterii Montisserrati.
Frater Guillelmus Abbas Monasterii Sancte Marie de Stagno.
Frater Guillelmus Abbas Monasterii Sancti Stephani Balneolarum.
Berengarius de Muntrava canonicus ecclesie et procurator Episcopi Urgellensis.
Bernardus Mascord presbiter de capitulo et procurator capituli Gerundensis.

Pro Brachio militari.

Nobiles
Bernardus de Capraria.
Rogerius Bernardus de Pallars.
Petrus Vicecomes Insule et Caneti.
Guillermus Raymundus de Montecatheno senior.
Bernardus de Forciano.
Geraldus de Ruppebertino.
Franciscus de Erillo.
Huguetus de Muro.
Johannes de Montecatheno.

Milites.

Berengarius de Ulmis.
Berengarius de Hostalrich.
Jacobus Marchi.
Raymundus de Rexach.
Petrus Blancas.
Ludovicus Marchi.
Dalmacius Çacirera.
Bernardus de Rechs.
Mathias de Podio.
Berengarius Squerrer.
Galcerandus de Sancto Minato.
Jacobus Calliç.
Guillermus Armengol.
Gregorius Burgues.
Petrus Rosseta.

Domicelli.

Raymundus Berengarius de Lorach.
Guillermus Raymundus de Muntoliu.
Bertrandus de Vilafrancha.
Johannes Giner.
Johannes Miralles.

Petrus Çagarriga.
Simon de Muntoliu.

Pro Brachio Universitatum civitatum et villarum regalium.

Johannes Ros.	Sindici universitatis civitatis Barchinone.
Raymundus Dezpla. .	
Johannes Fivellerii. .	
Bonanatus Petri. . . .	
Francischus de Bosco.	Sindici universitatis civitatis Ilerde.
Nicholaus Gralla. . . .	
Nicholaus Boneti in legibus licenciatus.. .	Sindicus universitatis civitatis Dertuse.
Bernardus de Vilagrassa.	Sindici universitatis ville Cervarie.
Anthonius Dodena.. .	
Johannes Magistri. . .	Sindicus universitatis civitatis Balagarii.
Petrus Sartre.	Sindicus universitatis civitatis Minorise.
Petrus Raymundus de Canyelles licenciatus in legibus. . . .	Sindicus universitatis ville Montisalbi.
Matheus Ferrandelli..	Sindicus universitatis Villefranche Penitensium.
Bernardus de Perarnau	Sindici universitatis ville Berge.
Bartholomeus Ripoll .	

Quibus sic congregatis dictus honorabilis Vicecancellarius in personam dicti domini Regis et de mandato ipsius continuavit Parlamentum predictum ad diem sabbati proxime venientem que computabatur .XII.ª decembris anni predicti ad octavam diem ex tunc proxime subsequentem que erit .XIX.ª dicti mensis decembris inclusive et nunc pro tunc et tunc pro nunc licenciavit Parlamentum jamdictum, nisi dominus Rex infra tempus predictum in vicaria Barchinone fuerit personaliter constitutus, quia dicto casu noluit Parlamentum ipsum pro licenciato haberi.

Et continuo omnes de dicto Parlamento protestati fuerunt ut supra: aliqui vero de Brachio militari et omnes de Brachio civitatum et villarum regalium protestati fuerunt et dissencierunt in licenciamento per dictum honorabilem Vicecancellarium supra facto.

Et dictus honorabilis Vicecancellarius perseveravit in predictis.

Adveniente autem dicta die sabbati que erat .XIX.ª mensis decem-

bris anno predicto, congregato dicto Parlamento in refectorio Monasterii jamdicti dictus honorabilis Vicecancellarius continuavit dictum Parlamentum ad diem martis proxime venientem ante prandium in loco jamdicto.

Et omnes de dicto Parlamento protestati fuerunt ut supra.

Et dictus honorabilis Vicecancellarius perseveravit in predictis.

Et dicta die martis superius assignata ante prandium intitulata vicesima secunda decembris anno predicto millesimo .cccc.° xvi.°, congregato dicto Parlamento in refectorio Monasterii jamdicti in quo presentes fuerunt tam de Brachio ecclesiastico quam militari quam universitatum civitatum et villarum regalium Principatus predicti, dictus honorabilis Vicecancellarius prorogavit in personam dicti domini Regis et de mandato ipsius Parlamentum jamdictum per hec verba vel similia in effectu:

—Lo Senyor Rey proroga lo present Parlament per al deen die de febrer primer vinent en aquest loch mateix. E vol entretant esser sobresegut en la celebracio de tots e qualsevol actes de aquell. E licencia los del dit Parlament entro al dit die, al qual es feta la prorogacio. E si lo dit Senyor no era al dit die prorogat presencialment dintre la vegueria de Barchinona, vol lo dit Senyor Rey, que lo dit Parlament sia haut a la dita jornada per licenciat. E ara per lavors en aquell cas lo licencia.

Et facta dicta prorogacione incontinenti predicti qui presentes erant in dicto Parlamento protestati fuerunt ut supra.

Et dictus honorabilis Vicecancellarius perseveravit in predictis.

Rubrica del contengut en lo Proces del general Parlament aiustat en la ciutat de Barchinona en lo Monastir dels frares Preycadors e convocat per lo molt alt Senyor Rey Nalfonso encontinent fet Rey per mort del molt alt senyor rey en Ferrando, de bona memoria, pare seu qui mori en la vila de Agolada, del Principat de Cathalunya a .iiii. dabr il del any dela nativitat de Nostre Senyor .mccccxvi: e les letres convocatories del dit Parlament foren dades en la dita ciutat de Barchinona a .xxix. dagost del prop dit any on se faheren los affers memorialats en la forma seguent:

Páginas.

Primo, les dites letres convocatories pera .xv. de setembre ladonchs prop vinent, en cartes i. ii. iii. iiij. et ultra..... 2

Algunes prorogacions fetes en lo Palau reyal per lo Vicecanceller e per lo Veguer de Barchinona, en virtut de letra del Senyor Rey, stant fora la vegueria a que es dissentit etc., vij. viij. viiij. etc..... 15

Les quals prorogacions fosen notificades ab veu de crida etc. en cartes, vij. viij. viiij..... 18

Lo Senyor Rey arribat en Barchinona ab crida notifica sa proposicio fahedora al sendema que lo dit Parlament es prorogat, en cartes xiij.. 19

[*Sesión del 22 de Septiembre*].

Lo dit sendema lo dit Senyor Rey en son Palau reyal feu sa dita proposicio en vulgar castella causada contra genovesos, en cartes, xiiij.... 20

Segueixse la notable arenga feta per lo reverent en Pere Çagarriga Archabisbe de Terragona, en cartes, xiiij..... 21

E apres es respost per Brasses al proposat per lo dit Senyor Rey, en cartes, xvj..... 23

Es mudat lo Parlament feta la dita proposicio del dit Palau en lo refetor del Monestir dels frares Preycadors de Barchinona, en cartes xvj.. 24

[*Sesión del 24 de Septiembre*].

Lo Vicecanceller, en persona del Senyor Rey, continua lo Parlament etc. E lo dit Archabisbe de Terragona en nom de tots los Brasses no y consent com diga que la dita continuacio se dege fer per lo dit Parlament, e axi lo continua etc. E lo dit Vicecanceller diu quel Senyor Rey no admet la protestacio ne y consent ans dissent a la dita continuacio com continuar no pertangue a altre sino al Senyor Rey, etc. E cascuna part persevera etc., en cartes xviij. xix..... 27

Páginas.

[*Sesión del 25 de Septiembre*].

Laltra continuacio aprop feta per lo dit Vicecanceller etc., lo dit Parlament no y consent sino etc., en cartes, xviiij 28

[*Sesión del 28 de Septiembre*].

Lo Senyor Rey diu que es prest a Corts generals etc., e que solicita lo Parlament que la treva dels genovesos passa etc. a que es respost per Braces etc. a cascun cap etc., en cartes, xx..... 29

[*Sesión del 5 de Octubre*].

Es mes solicitat lo dit Parlament per lo dit Senyor Rey personalment, e lo dit Parlament respon posant ses scuses causades etc. E mes demana reparacio de alguns greuges de poch caler etc., en cartes, xxiij..... 34

E lo Senyor se offer de tornarho a loch e a terme de justicia amplament etc., en cartes, xxiij..... 34

[*Sesión del 12 de Octubre*].

Los Consellers de Caller ab lur supplicacio demanan esser appellats e admeses en Corts e Parlaments de Cathalunya causant ho sobre privilegi etc., en cartes, xxv..... 37

Lo Senyor Rey cuyta e diu que y ha pestilencia: faho dir a son fisich. En lo Parlament diu quel Parlament se proroga en altra part etc., o que sia donat poder a alguns de finar los affers etc., en cartes, xxvj..... 38

[*Sesión del 13 de Octubre*].

Resposta a la dita proposicio feta per lo Braç de la Esgleya havent que ab los altres regnes e terres deliberaran etc., xxviij..... 40

Lo Braç militar diu de no en tal aiuda etc. causantho sobre lurs libertats etc., en cartes xxviij..... 41

E lo Braç reyal es concord ab lo Braç ecclesiastich e quasi de una serie, en cartes, xxjx..... 41

Es en apres e inmediatament offerta una supplicacio en concordia del dit Parlament continentes amples e generals paraules de tractar etc., cartes, xxjx..... 42

[*Sesión del 14 de Octubre*].

Lo Senyor Rey, repplica a les dites respostes e supplicacio, en cartes, xxx..... 43

[*Sesión del 9 de Diciembre*].

Lo Vicecanceller a certa jornada nunc pro tunc et tunc pro nunc li-

Páginas.

cencia lo dit Parlament ab certa tralla etc. a que fo protestat e dissentit en certa forma, en cartes, xxxiij 46

[*Sesión del 22 de Diciembre*].

E apres lo dit Parlament es prorogat a un mes e mig e entorn en certa forma e sobresegut en los actes etc. E licencia los del dit Parlament ab certa condicio a que es protestat simpliciter, en cartes, xxxiiij..... 49

Junta de barones y caballeros en Molins de Rey en 1417 [1]

[2] Senyor molt excellent:

Despuys que hagui scrit a vostra gran excellencia sus lo ajust del barons e cavallers, se es seguit que ells han mudat llur ajust a Moli de Reig *(sic)* e en aquest ajust, del qual la jornada fon a III del present mes, son estats entorn VIII; ells, Senyor, se apleguen en virtud de XIIII qui foren elegits en lo Parlament que vostra Senyoria celebrave en aquesta ciutat e tots fan sagrament de tenir secret lo que faran, e que no acceptaran officis ne benefficis. La proposicio que es estada feta a ells per aquells qui aço proseguexen es que ells volen fer missatgeria a vostra Senyoria sobre la refformacio de que ja, Senyor, vos he scrit. Lo Comte de Payllars es vengut fins a Calaff e per son accident no ha poscut plus venir a ells. Jo, Senyor, sabre com hauran fet llur conclusio e les persones, e tantost ne certificare vostra gran excellencia, la qual mantingua lo Rey eternal ab victories moltes. Scrivi en Barchinona a v de febrer [1417].

Los missatgers de aquesta ciutat han dat jorn a partir a xx del present mes.

Senyor: Lo vostre servidor factura qui besant vostres peus se coman en vostra merce, *lo vostre Lochtinent de Cathalunya.*

(Al verso). Al molt alt e molt excellent Princeps e poderos Senyor lo Senyor Rey.

[1] Archivo general de la Corona de Aragón.—Cartas sueltas, sin año, de Alfonso V, sin numerar.

[2] Se inserta este documento en la presente Colección porque según revela su texto, la Junta de que en él se hace mérito, se celebró por consecuencia de actos ó acuerdos del Parlamento cuyo *Proceso* acaba de transcribirse.

Aunque en dicho documento se omite el año, parece deducirse de su contenido que se escribió en el de 1417, ó sea poco tiempo después de la clausura de aquel Parlamento.

Igualmente se deduce que á esa Junta se refiere el Cronista Gerónimo Zurita en sus *Anales* (Lib. XII, Cap. LXVIII), la cual, algunos, interpretando con error sus palabras, han calificado de *Parlamento:* calificación impropia atendida la significación jurídica de esta palabra, según el Derecho escrito y consuetudinario vigente á la sazón en Cataluña.

II

Cortes de San Cucufate (ó Sen Cugat) del Vallés [1] y Tortosa de 1419 á 1420.

Jesus Christus.

[2] In nomine Domini nostri Jesu Christi et eius genitricis Virginis gloriose Marie et tocius Curie celestis. Pateat universis: quod cum illustrissimus Princeps et dominus dominus Alfonsus, Dei gracia, Rex Aragonum, Sicilie, Valencie, Maioricarum, Sardinie et Corsice, Comes Barchinone, Dux Athenarum et Neopatrie, ac eciam Comes Rossilionis et Ceritanie in civitate Barchinone personaliter resideret et Curias generales incolis Principatus Cathalonie convocare et celebrare decrevisset: Ideo pro convocacione Curiarum predictarum mandavit fieri et expediri litteras, quarum tenores per ordinem sic se habent:

[1] En el *Catálogo de la Colección de Cortes de los antiguos reinos de España*, publicado por nuestra Academia en 1855, se citan estas Cortes de 1419 á 1420 bajo la denominación de *San Cucufate del Vallés y Tortosa*. Pero en el *Nuevo Nomenclátor Oficial de las ciudades, villas, lugares y aldeas de las cuarenta y nueve provincias de España*, publicado por el Instituto Geográfico y Estadístico, se designa indistintamente la primera de dichas poblaciones con los nombres de *San Cugat y San Cucufate del Vallés*.

[2] Tres *Procesos* de estas Cortes se custodian en el Archivo general de la Corona de Aragón:

Uno procedente de la *Real Cancillería*, que es el Registro 28, y dos de la antigua *Generalidad* de Cataluña, que son los Registros 24 y 25. Los *Procesos* que forman los Registros 28 y 24 comprenden tan sólo hasta la sesión celebrada el día 10 de Abril de 1420, terminando ambos en el párrafo que comienza *Testes fuerunt ad predicta*.....

En el *Proceso* inserto en el Registro 25 se relata el acto llevado á cabo por los miembros de las Cortes que se hallaban presentes en dicha sesión al protestar de la irregular clausura de las mismas, y se insertan copias literales de la protesta y de los capítulos de peticiones acordados por las Cortes para someterlos á la sanción del Rey.

El texto que se publica en el presente tomo es conforme al *Proceso* de la *Real Cancillería* hasta el párrafo citado de la sesión de 10 de Abril, habiendo anotado, al pie de cada página, las variantes correspondientes á los otros Procesos, las cuales van precedidas, respectivamente, de las abreviaturas *Reg. 24* y *Reg. 25* y conforme al Proceso contenido en este último desde el susodicho párrafo.

Alfonsus, Dei gracia, Rex Aragonum, Sicilie, Valencie, Maioricarum, Sardinie et Corsice, Comes Barchinone, Dux Athenarum et Neopatrie, ac eciam Comes Rossilionis et Ceritanie. Venerabili in Christo patri A [1]. divina providencia Episcopo Barchinone, salutem et dileccionem. Quia Nos pro conservacione et tuicione honoris regalis diadematis nostri ac bono statu reipublice Principatus Cathalonie, Curiam generalem celebrare providimus gentibus nostris Principatus Cathalonie supradicti ad quamquidem celebracionem Monasterium Sancti Cucuphatis Vallensis et diem ante penultimam aprilis proxime venientem cum continuacione dierum sequencium huius serie assignamus: Idcirco vos requirimus et monemus quatenus die et loco predictis celebracioni dicte Curie assitis. Nos enim dicta die presencialiter in eodem Monasterio pro dicta Curia celebranda erimus, Deo duce. Data Barchinone vicesima quarta die marcii anno a nativitate Domini millesimo quadringentesimo decimo nono.—*Rex Alfonsus.*

Similes littere sub eisdem datis et signo fuerunt expedite et directe infrascriptis ut sequitur:

Primo, venerabili in Christo patri Octho divina providencia Episcopo Dertusensi.

Item venerabili in Christo patri D. divina providencia Episcopo Ilerdensi.

Item venerabili in Christo patri D. divina providencia Episcopo Gerundensi.

Item venerabili in Christo patri A. divina providencia Episcopo Vicensi.

Item venerabili in Christo patri F. divina providencia Episcopo Urgellensi.

Item venerabili in Christo patri G. divina providencia Episcopo Elnensi.

Item venerabili religioso et dilecto nostro fratri Dalmacio Abbati Monasterii Rivipulli.

Item venerabili religioso et dilecto nostro Abbati Monasterii Sancti Cucuphatis Vallensis.

Item venerabili religioso et dilecto nostro fratri Marcho Abbati Monasterii Sancte Marie Montesserrato.

Item venerabili religioso et dilecto nostro Guillermo Abbati Monasterii de Stagno.

Item venerabili religioso et dilecto nostro Abbati Monasterii Sanctarum Crucum.

[1] Andrés Bertrán. Vacaba entonces la Sede Tarraconense por defunción del arzobispo Don Pedro de Çagarriga († 31 Diciembre 1418). Su inmediato sucesor, D. Dalmacio de Mur, fué trasladado á la Silla de Tarragona, desde la de Gerona, en Julio de 1419.

Item venerabili religioso et dilecto nostro fratri... Abbati Monasterii Populeti.

Item venerabili religioso et dilecto nostro... Abbati Monasterii Sancti Laurencii de Monte.

Item venerabili religioso et dilecto nostro... Abbati Monasterii Sancti Martini de Canigone.

Item venerabili religioso et dilecto nostro... Abbati Monasterii Sancti Michaelis de Fluviano.

Item venerabili religioso et dilecto nostro... Abbati Monasterii Arularum.

Item venerabili religioso et dilecto nostro... Abbati Monasterii Sancti Johannis de Abbatissis.

Item venerabili religioso et dilecto nostro... Abbati Monasterii Sancti Genesii.

Item venerabili religioso et dilecto nostro Abbati Monasterii Campirotundi.

Item venerabili religioso et dilecto nostro fratri... Abbati Monasterii Sancti Quirici.

Item venerabili religioso et dilecto nostro fratri... Abbati Monasterii Sancti Benedicti de Bagiis.

Item venerabili religioso et dilecto nostro fratri... Abbati Monasterii de Pulcro Podio.

Item venerabili religioso et dilecto nostro fratri... Abbati Monasterii de Amerio.

Item venerabili religioso et dilecto nostro Abbati Monasterii de Gallicantu.

Item venerabili religioso et dilecto nostro Abbati Monasterii de Vilabertrando.

Item venerabili religioso et dilecto nostro Abbati Monasterii Agerensis.

Item venerabili religioso et dilecto nostro Abbati Monasterii de Fau.

Item venerabili religioso et dilecto nostro Monasterii Sancte Marie de Rosis.

Item venerabili religioso et dilecto nostro fratri... Abbati Monasterii Balneolarum.

Item venerabili religioso et dilecto nostro fratri... Abbati Monasterii Sancti Petri de Rodis.

Item venerabili religioso et dilecto nostro fratri... Abbati Monasterii Sancti Michaelis de Cuxano.

Item venerabili religioso et dilecto nostro fratri Gondissalvo de Funes Castellano Emposte.

Item venerabili religioso et dilecto nostro fratri Jaufrido de Canadal Priori Cathalonie ordinis Sancti Johannis Hierosolimitani.

Capitulis vero ecclesiarum katedralium dicti Principatus Cathalonie fuit scriptum sub hac forma:

Alfonsus, Dei gracia, Rex Aragonum, Sicilie, etc. Dilectis nostris Capitulo canonicorum ecclesie Barchinone, salutem et dileccionem. Quia Nos pro conservacione et tuicione honoris regalis diadematis nostri ac bono statu reipublice Principatus Cathalonie, Curiam generalem celebrare providimus gentibus nostris Principatus Cathalonie supradicti ad quamquidem celebracionem Monasterium Sancti Cucufatis Vallensis et diem ante penultimam aprilis proxime venientem cum continuacione dierum sequencium huius serie assignamus: Ideo vos requirimus et monemus, quatenus constituatis ex vobis yconomos et procuratores plena potestate sufultos qui assint die et Monasterio predictis celebracioni dicte Curie. Nos enim dicta die presencialiter in eodem Monasterio pro dicta Curia celebranda erimus, Deo duce. Data Barchinone .xxiii. die marcii anno a nativitate Domini M.° CCCC.° XVIII.°—*Rex Alfonsus.*

Similes littere fuerunt expedite et misse Capitulis infrascriptis:

Primo... dilectis nostris priori et capitulo ecclesie Terrachonensis.
Item dilectis nostris decano et capitulo Ilerdensis.
Item dilectis nostris et capitulo ecclesie Gerundensis.
Item dilectis nostris priori et capitulo ecclesie Dertusensis.
Item dilectis nostris decano et capitulo ecclesie Urgellensis.
Item dilectis nostris capitulo ecclesie Vicensis.
Item dilectis nostris capitulo Sedis Elnensis.

Comitibus, Vicecomitibus, baronibus et nobilibus ac ceteris de statu militari fuit scriptum sub forma sequenti:

Alfonsus, Dei gracia, etc. Nobili et dilecto nostro Bernardo Rogerii de Pallars Comiti Pallariensi, salutem et dileccionem. Quia Nos pro conservacione honoris regalis diadematis nostri ac bono statu reipublice Principatus Cathalonie Curiam generalem celebrare providimus gentibus nostris Principatus Cathalonie supradicti, ad quamquidem celebracionem Monasterium Sancti Cucufatis Vallensis et diem ante penultimam aprilis proxime venientis cum continuacione dierum sequencium

huius serie assignamus: Ideo vobis dicimus et mandamus quatenus die et loco predictis celebracioni dicte Curie assitis, Nos enim dicta die presencialiter in eodem monasterio pro dicta Curia celebranda erimus, Deo duce. Data Barchinone xxiiii die marcii anno a nativitate Domini M.° CCCC.° XIIII.°—*Rex Alfonsus.*

Similes littere fuerunt misse infrascriptis Comitibus, Vicecomitibus, baronibus et nobilibus ac aliis sub consimilibus datis et signo ut sequitur:

Primo, nobili et dilecto nostro Johanni Comiti Cardone.
Item nobili et dilecto nostro Johanni de Fuxio Vicecomi Castriboni.
Item nobili et dilecto nostro Petro Vicecomiti de Insula et de Caneto.
Item nobili et dilecto nostro Dalmacio Vicecomiti de Ruppebertino.
Item nobili et dilecto nostro Guillermo de Sono Vicecomiti de Evolo.
Item nobili et dilecto nostro Raymundo Vicecomiti de Perillionibus.
Item nobili et dilecto nostro Bernardo de Capraria militi.
Item nobili et dilecto nostro Arnaldo Rogerii de Pallars.
Item dilecto nostro procuratori Comitatus Montanearum de Prades.
Item nobili et dilecto nostro Galcerando Alamanni de Cervilione militi.
Item nobili et dilecto nostro Guillermo Raymundo de Montecateno.
Item nobili et dilecto nostro Anthonio Poncii de Ripellis domicello.
Item nobili et dilecto nostro heredi quondam nobilis Rogerii de Montecatheno.
Item nobili et dilecto nostro Bernardo Galcerandi de Pinosio.
Item nobili et dilecto nostro Berengario Arnaldi de Cervilione militi.
Item nobili et dilecto nostro Raymundo de Pagaria.
Item nobili et dilecto nostro Anthonio de Cardona vel eius procuratori.
Item nobili et dilecto nostro Raymundo de Cardona domicello.
Item nobili et dilecto nostro Francisco Derill.
Item nobili et dilecto nostro Blasio de Castellet.
Item nobili et dilecto nostro Gaspari de Queralt domicello.
Item nobili et dilecto nostro heredi Bernardi de Senesterra quondam.
Item nobili et dilecto nostro Georgio de Caramany.
Item nobili et dilecto nostro Jaufrido Gilaberti de Crudillis.
Item nobili et dilecto nostro Bernardo de Furciano militi.
Item nobili et dilecto nostro Arnaldo Guillermi de Lordac.
Item nobili et dilecto nostro Galcerando de Rochaberti.
Item nobili et dilecto nostro Francisco de Caramany.
Item nobili et dilecto nostro heredi quondam nobilis Guillermi de Queralt militi.

Item nobili et dilecto nostro Guillermo Hugonis de Rocabertino.
Item nobili et dilecto nostro Anthonio de So.
Item nobili et dilecto nostro Hugoni de Muro.
Item nobili et dilecto nostro Galcerando de Cervia militi.
Item nobili et dilecto nostro Petro Dorchau domicello.
Item nobili et dilecto nostro heredi nobilis Guillermi Raymundi de Josa militi.
Item nobili et dilecto nostro Bernardo de Crudillis.
Item nobili et dilecto nostro Geraldo Despes domicello.
Item nobili et dilecto nostro Gilaberto de Scintillis militi.
Item nobili et dilecto nostro Guillermo de Bellera.
Item nobili et dilecto nostro Arnaldo Ballistarii.

Militibus.

Primo: dilecto nostro Berengario Dostalrich militi.
Item dilecto nostro Bernardo de Podio militi.
Item dilecto nostro Jacobo March militi.
Item dilecto nostro Petro de Gallinariis militi.
Item dilecto nostro... de Bordils militi.
Item dilecto nostro Bartholomeo Ces Pujades militi.
Item dilecto nostro Dalmacio Delentorn militi.
Item dilecto nostro Gregorio Burgues militi.
Item dilecto nostro Johanni de Ulzinellis militi.
Item dilecto nostro Bernardo Vilagut militi.
Item dilecto nostro Ludovico de Pontonibus militi.
Item dilecto nostro Geraldo Alamanni de Toralla militi.
Item dilecto nostro Bernardo Çacirera militi.
Item dilecto nostro Bernardo Vilarig militi.
Item dilecto nostro Johanni Daltariba militi.
Item dilecto nostro Ludovico de Requesens militi.
Item dilecto nostro Raymundo Çagarriga militi.
Item dilecto nostro Anthonio Bertrandi militi.
Item dilecto nostro Bernardo de Peramola militi.
Item dilecto nostro Petro de Palafolls militi.
Item dilecto nostro Francisco de Pau militi [1].
Item dilecto nostro Guillermo de Raiadello militi.
Item dilecto nostro Johanni Aymerici militi.

[1] Reg. 24. *Item dilecto nostro Petro de Pau militi.*

Item dilecto nostro Petro de Sancto Minato militi.
Item dilecto nostro Raymundo de Turrillis de Rubi militi.
Item dilecto nostro Raymundo Castella [1] militi.
Item dilecto nostro Arnaldo de Ribes militi.
Item dilecto nostro Jacobo Pallares militi.
Item dilecto nostro Galcerando de Sancto Minato militi.
Item dilecto nostro Raymundo de Munsonis militi.
Item dilecto nostro Rambaldo de Corbaria militi.
Item dilecto nostro Dalmacio Çacirera militi.
Item dilecto nostro Bernardo Dolms militi.
Item dilecto nostro Raymundo de Xatmar militi.
Item dilecto nostro Bernardo de Requesens militi.
Item dilecto nostro Raymundo de Fontcuberta militi.
Item dilecto nostro Petro Icard militi.
Item dilecto nostro Francisco Çaribera militi.
Item dilecto nostro Raymundo de Turrillis militi.
Item dilecto nostro Asberto de Vilanova militi.
Item dilecto nostro Dalmacio de Darnius militi.
Item dilecto nostro Berengario Barutelli militi.
Item dilecto nostro Bartholomeo de Aranyo militi.
Item dilecto nostro Berengario de Ulmis militi.
Item dilecto nostro Johanni de Montbuy militi.
Item dilecto nostro Ludovico March militi.
Item dilecto nostro Raymundo de Bages militi.
Item dilecto nostro Raymundo de Rexach militi.
Item dilecto nostro Johanni de Sancto Clemente militi.
Item dilecto nostro Berengario de Monteacuto militi.
Item dilecto nostro Raymundo de Brusca militi.
Item dilecto nostro Alamanno de Ciscar militi.

Hominibus de paratico.

Primo: fideli nostro Bernardo Talamancha domicello.
Item fideli nostro Berengario de Copons domicello.
Item fideli nostro heredi Petri Ferrer quondam militis.
Item fideli nostro Johanni de Barberano domicello.
Item fideli nostro heredi Bernardi Margarit quondam.
Item fideli nostro Guillermo Çacirera domicello.

[1] Reg. 24. *Cartella.*

Item fideli nostro Petro de Labra domicello.
Item fideli nostro Asberto Çatrilla domicello.
Item fideli nostro heredi Bernardi de Thous militis.
Item fideli nostro Jacobo de Tagamanent domicello.
Item fideli nostro Gisperto de Pons domicello.
Item fideli nostro Johanni de Boxadors domicello.
Item fideli nostro Dalmacio de Castellbisbal domicello.
Item fideli nostro Bertrando de Vilafrancha domicello.
Item fideli nostro Galcerando Çacirera domicello.
Item fideli nostro Jacobo de Miralpeix domicello.
Item fideli nostro heredi Mathei de Caldero [1] quondam.
Item fideli nostro heredi Galcerandi de Rosanis quondam.
Item fideli nostro heredi Raymundi de Blanco [2] militis.
Item fideli nostro Ferrario de Sancto Martino domicello.
Item fideli nostro heredi Jacobi de Campolongo militis quondam.
Item fideli nostro Marcho Davinyo domicello.
Item fideli nostro Guillermo de Vilagut domicello.
Item fideli nostro Anthonio de Camporells domicello.
Item fideli nostro heredi Bernardi de Vilademany quondam.
Item fideli nostro Galcerando de Castellet domicello.
Item fideli nostro heredi Johannis de Pagaria.
Item fideli nostro heredi Francisci Taverner quondam.
Item fideli nostro Asberto de Castellvi domicello.
Item fideli nostro Rogerio de Planella domicello.
Item fideli nostro Bartholomeo de Requesens domicello.
Item fideli nostro Galcerando Duluja domicello.
Item fideli nostro Petro de Muntclar domicello.
Item fideli nostro heredi Berengarii de Partiga.
Item fideli nostro heredi Raymundi dez Brull quondam militis.
Item fideli nostro Bernardo Rosanis domicello.
Item fideli nostro heredi Petri Dezplugues domicelli.
Item fideli nostro Guillermo Sebriani de Vilalba domicello.
Item fideli nostro Bernardo Pinyol domicello.
Item fideli nostro Bernardo Çalba domicello.
Item fideli nostro Rogerio Alamanni de Bellpuig domicello.
Item fideli nostro Guillermo Raymundi de Muntoliu domicello.
Item fideli nostro Berengario de Avinyo domicello.
Item fideli nostro Raymundo Berengarii de Lorach domicello.

[1] Reg. 24. *Calders.*
[2] Reg. 24. *Blanis.*

Item fideli nostro Marcho de Miravalls domicello.
Item fideli nostro Ludovico de Malla domicello.
Item fideli nostro Petro de Sancto Minato domicello.
Item fideli nostro Guillermo de Masdovelles domicello.
Item fideli nostro Poncio Doluja domicello.
Item fideli nostro Johanni Doriz.

Universitatibus civitatum et villarum Cathalonie.

Alfonsus, Dei gracia, etc. Dilectis et fidelibus nostris Consiliariis et Probis hominibus civitatis Barchinone, salutem et dileccionem. Quia Nos pro conservacione et tuycione honoris regalis diadematis nostri ac bono statu reipublice Principatus Cathalonie Curiam generalem celebrare providimus gentibus nostris Principatus Cathalonie supradicti, ad quamquidem celebracionem Monasterium Sancti Cucuphatis Vallensis et diem antepenultimam aprilis proxime venientem cum continuacione dierum sequencium huius serie assignamus: Ideo vobis dicimus et mandamus quatenus constituatis ex vobis sindicos et procuratores plena potestate sufultos qui celebracioni dicte Curie intersint die et loco predictis ubi Nos erimus, Domino concedente. Data Barchinone XXIIII. die marcii anno a nativitate Domini M.° CCCC.° XVIII.°—*Rex Alfonsus.*

Similes littere fuerunt misse infrascriptis:

Primo: dilectis et fidelibus nostris Paciariis et Probis hominibus civitatis Ilerde.
Item fidelibus nostris Juratis et Probis hominibus civitatis Gerunde.
Item fidelibus nostris procuratoribus et Probis hominibus civitatis Dertuse.
Item fidelibus nostris Consiliariis et Probis hominibus civitatis Minorise.
Item fidelibus nostris Consulibus et Probis hominibus civitatis Vicensis.
Item fidelibus nostris Consulibus et Probis hominibus civitatis Terracone.
Item fidelibus nostris Consulibus et Probis hominibus ville Perpiniani.
Item fidelibus nostris Paciariis et Probis hominibus ville Cervarie.
Item fidelibus nostris Consulibus et Probis hominibus ville Podii Ceritani.
Item fidelibus nostris Juratis et Probis hominibus ville Berge.

Item fidelibus nostris Juratis et Probis hominibus Villefranche Penitensis.

Item fidelibus nostris Consulibus et Probis hominibus ville Montisalbi.

Item fidelibus nostris Consulibus et Probis hominibus ville Campirotundi.

Item fidelibus nostris Consulibus et Probis hominibus ville Cauquiliberi.

Item fidelibus nostris Consulibus et Probis hominibus Villefranche Confluentis.

Item fidelibus nostris Juratis et Probis hominibus Turricelle de Montegrino.

Adveniente itaque die veneris intitulata vicesima octava aprilis anno predicto a nativitate Domini millesimo quadringentesimo decimo nono, ad quam dicta Curia fuerat, ut continetur in preinsertis litteris, indicta, honorabilis Jaufridus de Ortigiis legum doctor Consiliarius et Regens Cancellariam dicti domini Regis existens personaliter in domo capituli Monasterii Sancti Cucuphatis Vallensis, in quoquidem eciam fuerunt presentes,

Venerabilis frater Bernardus Astrucii Abbas dicti Monasterii Sancti Cucuphatis,

Berengarius de Ulmis. . . . . } Milites,
Dalmacius Çacirera. . . . . }

Johannes de Miralles procurator ut asseruit Comitis Pallariensis.

Asbertus Çatrilla procurator ut asseruit Vicecomitis de Insula et de Caneto,

Anthonius de Sancto Sebastiano procurator ut asseruit Comitatus de Prades,

Johannes de Fontecohoperto sindicus ut asseruit civitatis Barchinone,

Continuavit et prorogavit in personam domini Regis dictam Curiam per hec verba:

—Lo Senyor Rey continua e proroga la present Cort a dimarts primer vinent en aquest loch mateix.

Et incontinenti dictus Abbas Monasterii Sancti Cucuphatis dixit quod ipse pro Brachio Ecclesie dissenciebat expresse dictis continuacioni et prorogacioni cum pretenderet illas non posse fieri per Regentem Can-

cellariam et alias protestatus fuit quod per predicta non fieret preiudicium libertatibus, privilegiis et inmunitatibus Ecclesie.

Et statim dictus honorabilis Berengarius de Ulmis pro Brachio militari fecit simile dissentimentum et protestacionem pro eodem Brachio militari.

Et idem fecit dictus venerabilis Johannes de Fontecohoperto pro Brachio civitatum et villarum regalium Cathalonie Principatus.

Et dictus honorabilis Regens Cancellariam dixit quod dictus dominus Rex poterat et consueverat facere continuaciones ad prorogaciones Curiarum dicto modo, et quod ipse stabat et perseverabat in predictis tociens quociens fuerit protestatum et dissentitum.

Et jamdicti eciam dixerunt in dissentitis et protestatis per eos perseverare.

Novissime autem jamdicti de Brachio militari protestati fuerunt expresse quod per interventum dicti Anthonii de Sancto Sebastiano non fieret preiudicium privilegiis et libertatibus dicti Brachii militaris cum asserant eum tamquam procuratorem dicti Comitatus de Prades non posse in Curiis interesse, cum quicumque baro vel miles intervenire deberet in Curiis pro se et vassallis suis.

Testes fuerunt ad predicta presentes venerabilis Petrus Companyoni secretarius, et Berengarius Spigoler scriptor domini Regis et Petrus Arles mercator civis Barchinone.

Subsequenter vero die martis intitulata secunda madii anno predicto a nativitate Domini millesimo quadringentesimo decimo nono, illustrissimo domino Rege predicto, in dicto Monasterio Sancti Cucuphatis personaliter existente, dictus honorabilis Jaufridus de Ortigiis Regens Cancellariam existens in domo capituli dicti Monasterii presentibus prelatis et sindicis seu yconomis Capitulorum ecclesiarum ac procuratoribus, baronum, militibus et domicellis, necnon sindicis universitatum civitatum et villarum regalium, ibidem pro celebracione dicte Curie congregatis, quorum nomina inferius sunt scripta, in personam dicti domini Regis continuavit et prorogavit dictam Curiam in hunc modum:

—Lo Senyor Rey continua e proroga la dita Cort a dijous primer vinent en aquest loch mateix.

Et incontinenti Abbas Monasterii Montisserrati nomine suo et Brachii Ecclesie protestatus fuit de omnibus hiis de quibus in principio Curiarum pro salvitate privilegiorum et libertatum ecclesie assuetum fuerat protestari. Et eciam dixit se dictis nominibus dissentire expresse in loco

ubi dicte Curie erant convocate cum non esset idoneum, capax nec sufciens ad celebracionem illarum.

Item cum ibidem esset Franciscus Sarrioni notarius, qui volebat acta dictarum Curiarum tanquam substitutus Pauli Nicholay secretarii domini Regis scribere, dixit se dictis nominibus dissentire in omnibus actibus et negociis dictarum Curiarum per dictum secretarium vel eius substitutum factis et fiendis, cum acta et negocia dictarum Curiarum essent fienda per prothonotarium domini Regis vel eius locumtenentem qui jam ibi presentes erant.

Similes protestaciones et dissentimenta in omnibus et per omnia fecerunt honorabiles Ludovicus de Pontonibus et Johannes Miralles nomine tocius Brachii militaris et pro eodem Brachio.

Similes protestaciones et dissentimenta in omnibus et per omnia fecit honorabilis Johannes Fivellerii Consiliarius hoc anno et sindicus civitatis Barchinone nomine tocius Brachii regalis civitatum et villarum Principatus jamdicto.

Et dictus honorabilis Regens Cancellariam dixit quod stabat et perseverabat in predictis per cum factis tociens quociens etc., *ut supra*.

Et alii dictis nominibus dixerunt se perseverare.

Item illi de Brachio militari protestati fuerunt ut supra de intervencione procuratoris asserti Comitatus de Prades.

Nomina vero illorum qui fuerunt presentes in dicta Curia sunt que sequntur:

Frater Bernardus Abbas Sancti Cucuphatis.
Frater Marchus Abbas Montisserrati.
Frater Raymundus Abbas de Amer [1].
Petrus Ermengandi Abbas Sancti Felicis Gerundensis ut procurator Episcopi Gerundensis.

Milites.

Ludovicus de Pontonibus.
Raymundus de Turillis.
Gabriel Bisbalo.
Johannes Eymerich.

[1] Reg. 24. *Amerio.*

Johannes Miralles procurator assertus Comitis Pallariensis.
Jacobus Dezcallar procurator assertus Comitis Cardone.
Asbertus Çatrilla procurator assertus Vicecomitis de Rupebertino.
Philipus Dareny procurator assertus nobilis Bernardi Galcerandi de Pinosio.
Anthonius de Sancto Sebastiano procurator assertus Comitatus de Prades et
Petri Icard militis.

Petrus de Vilalba . . . Marchus de Vilanova.	Domicelli.
Johannes Fivellerii Consiliarius.	Sindici civitatis Barchinone.
Raymundus de Plano.	
Johannes Ros.	
Bonanatus Petri	
Simon Sunyerii in legibus licenciatus. .	Sindici civitatis Ilerde.
Jacobus Navarra. . . .	
Michael Petri.	Notarius juratus et sindicus civitatis Gerunde.
Jacobus Astorch jurisperitus.	Sindicus ville Podii Ceritani.

Testes fuerunt ad predicta presentes honorabilis frater Garcias de Turribus ordinis Hospitalis Hierosolimitani et Bartholomeus Servent legum doctores.

Et dicta die martis secunda madii, dictus Michael Petri juratus e sindicus civitatis Gerunde ad faciendum fidem de sua potestate obtulit quoddam publicum procuracionis et sindicatus instrumentum actum Gerunde .xxv.° die aprilis anno millesimo quadringentesimo decimo nono et clausum per Petrum Pinos notarium publicum auctoritate regia substitutum a Jacobo de Campolongo quondam publico civitatis baiulie et Vicarie Gerunde suarumque pertinenciarum notario.

Et die jovis quarta madii anno predicto millesimo quadringentesimo decimo nono constitutus personaliter illustrissimus dominus Rex predictus in domo capituli dicti Monasterii Sancti Cucuphatis sedens in eius regali solio quod ibi fuerat mirifice sicut decet et casus exhigit constructum pariter et ordinatum prelatis et aliis ecclesiasticis personis a

dextris, baronibus vero nobilibus militibus ac hominibus de paratico a sinistris solii regii supradicti, sindicis autem et procuratoribus universitatum civitatum et villarum regalium Cathalonie Principatus ante faciem troni seu solii regalis predicti in domo dicti capituli sedentibus, idem dominus Rex universis et singulis inibi pro predicta Curia congregatis, quorum nomina inferius sunt descripta, in vulgari lingua fuit allocutus faciendo Proposicionem suam continentem effectualiter certa verba scripta in quadam papiri cedula, quam postea prefatus dominus Rex michi Petro Ram suo prothonotario presentis processus notario tradi fecit: cuiusquidem cedule series sequitur et est talis:

«Nos volents mostrar en obra la bona intencio que havem en la justicia o benefici publich vos havem appellats aci, e no contrastant ara tingam entre mans alguns afers grantment concernents la honor de nostra Corona e ben avenir de tota la nostra cosa publica, pero per utilitat del Principat de Cathalunya e per complaure a molts de vosaltres qui de aço nos han supplicat, havem convocada la present Cort, jatsia quens plaguere mes que en altre temps pus spacios fos stat demanat, e aço per causa de la armada que ya abans havem empresa e entenem acomplir breument, Deu ajudant, per vesitar necessariament lo regne de Sicilia e metre aquell en bo e pacifich stament e per altres afers tocants honor e benefici nostre e de vosaltres, havem delliberat entendre e provehir en les coses necessaries tocants la dita justicia e bon regiment del dit Principat confiants de vostra gran faeltat, amor e naturalesa, la qual ab obres virtuoses havets mostrada a tots nostres predecessors reys Darago e Comtes de Barchinona en molts actes bellicosos e altres axi en grans conquestes com en deffensions maravelloses, prenents les honors e necessitats dels dits reys e senyors per vostres propries; pregants e encarregantsvos que, lexades totes dilacions e foragitades coses infructuoses, entenats prestament en les coses dessus dites e avisar, dir o supplicar ço que volrets tocants les dites coses haventsvos en manera que sia lahor de Deu honor de nostra Corona e profit de tota la cosa publica de aquest insigne Principat.

»Mes avant segons havem per informacions e novelles de certes persones zelants nostra honor que los regnes de Cerdenya e Corcega, qui en gran part son stats en rebellio son vuy en tal disposicio e necessitat, axi per defalliment de viures e divisions com en altra manera, que, si sentien presencialment nostre poder e bona intencio, la qual havem en seguir les vestigies glorioses dels dits nostres predecessors, se reduhirien a la obediencia de nostra Corona, per la qual raho hi havem ja ordona-

des certes provisions: Per que notificants les dites coses vos pregam affectuosament que en aço avisets e aconsellets Nos segons loablament han acostumat vostres passats, en tal manera que migençant la ajuda divinal sen puixa seguir la fi e conclusio desijada per lonch temps axi per nostres predecessors com per los vostres.»

Quaquidem Proposicione per dictum dominum Regem in modum predictum facta reverendus frater Marcus Abbas Monasterii Montisserrati ad proposicionem eandem fecit responsionem sequentem:

«Regum serenissime dominorum ac Principum christianissime, mentis aciem ad tue fastigium celsitudinis acucius dirigendo qui Vicarius et ymago Dei in terris nuncuparis, ut inquit Gallensis in *Comuni loquio* parte prima, ti[tilo] .vi. cviii., qui non ad ludum et ocium nec ad honorem tantum sed ad sollicitudinem es vocatus ut testatur Aleotus in sua postilla super librum *Sapiencie,* quem super gentes et regna ut evellas et destruas hedifices et plantes disposuit divina clemencia, *iere[mie]* primo, de cuius ore procedit gladius bis acutus *[Apocal.]* primo, ut ex una parte, zelo justicie mucrone tue dire lancee malos ferias et ex alia, innocentes tuo presidio tuearis, tua tam excellenti tanquam reipublice perutili audita Proposicione mirifica subtilique ingenio exarata conturbatum est cor meum et contexerunt me tenebre pre timore glorie tue; valde enim mirabilis es domine et facies tua plena est graciarum: *Hester* .xv.°; et quia ut scribitur in .v. *Deuteronomii* c. xvii. Regi datum est imperium etc. lex: pro themate tibi proponitur: **Ave Rex.** Jo .xviii. c.°

»In quibusquidem verbis duo brevissime hostenduntur: primo quod decet plebem sollicite in Regem prospicere, ideo **Ave.** Secundo quod decet Regem premaxime virtuosis titulis clarescere, ideo dicitur **Rex.**

»Dixi primo quod regalis dignitas est gloria populi et ad Regem oculi omnium debent attendere ut ad ipsius exemplar subditi virtuosis moribus informentur ut in libro de *Moribus nobilium* tractatu .ii.° c.° difusius tradit Actor. Ideo celestis Monarcha regiminis inconmutabilis et inmensus tronorum ac potestatum digne presidens gerarchiis sue disposicionis imperio ad superiorum exemplar celestia exemplavit terrestria, et sicut in urbe celesti Ierosolima unus et summus principatur sic inferiorum civitatum et provinciarum regimini princeps gloriosus et unicus presideret ut ad sui presidentis imperium subditi obediencie ima persolverent ne ad vicia frena laxarent, sed superiorum regula regerentur, ut hec probantur .lxxxix. v. *D[ecretis]* cap. l. in quest. vii. in cap. *In apibus* [1] *de maio[ritate] et obe[dientia]* cap. *Solite* et de officio ord.: quoniam

[1] *Gratiam decr.*, part. II, causa VII, quaest. I, cap. XLI.

inpleris..... quoniam hic quidem princeps sive dominans in republica capitis obtinet locum, et regnum sive respublica est quoddam corpus ex membris compaginatum quod divini numinis beneficio nominatur ut docet Plutarcus in libro qui intitulatur de *Instruccione Trajani:* huius corporis ad invicem debent esse sollicita ut si quid patitur unum membrum compatiuntur alia membra et omnia caput tueantur prima ad *Cor[inthios]* XII: huic capiti pro republica laboranti juxta Philosophum .v.° *Ethicorum* danda est merces scilicet gloria et honor: hoc inde jure edocti pueros suos ab infancia instruunt ad Regis amorem honorem obedienciam et timorem ut recitat Ar[istoteles] in libro *De secretis secretorum;* nec mirum quia Rex est in regno sicut pluvia in terra que est celi benediccio, terre vita, vivencium juvamen Ar[istoteles] in capitula *ad Alexandrum;* et in manu Regis est salus populi, *Genes.* XLXVII.° Propterea Apostolus prima *ad Thimoteum* .II.°, precipit obsecraciones et oraciones fieri pro regibus et omnibus qui in sublimitate sunt constituti ut tranquillam et quietam vitam agamus. In te igitur, princeps potentissime, prospiciens plebes tua devota occulos levando dirigit sua vota, quem tante dignitatis atollit apex dicens pro nunc:—**Ave Rex**.

»Dixi secundo, quod decet Regem etc. Sicut Rex precedit ceteros dignitate regali sic antecedere debet bonitate morali, quia vilissimus computandus est nisi precellat sciencia et sanctitate qui honore prestancior est in Q. in cap. *vilissimus*. Unde Senecha capitula secunda: In naturale est decrecionibus submittere pauciora multis quidem gregibus aut maxima corpore presunt aut fortissima nec precedit armenta de genere taurus sed qui magnitudine ceteros vincit et elefantorum gregem excellentissimus ducit. Ideo refert Policratus quod olim in Corona regali quatuor virtutes litteraliter sculpebantur. Prima est veritas: secunda prudencia; tercia, liberalitas; quarta, justicia. Prima namque est veritas quam maxime decet Regem habere alias contempnitur ab omnibus, quia mendacium secundum philosophum primo *Resp.* omnem mendacem reddit contemptibilem et magna confusione dignum, misericordia autem et veritas custodiunt Regem, *Proverb.* XX. Ideo inquit Psalmista *Perdes omnes qui locuntur mendacium*. Psalmo v.°

»Secunda virtus Corone regie est prudencia, que omnibus, presertim principibus, summe necessaria videtur ut dicit Vegetius *De re militari:* Nullus est quod opporteat plura vel maiora scire quam principem, cuius doctrina debet omnibus prodesse subiectis: tunc enim ait Plato beatum fore orbem terrarum cum vel sapientes regnare vel Reges sapere cepissent. Unde *Policratus* .LI.° .IIII.° Romanos Imperatores aut duces dum eorum respublica viguit non memini extitisse illiteratos et ex quo Prin-

cipibus languit virtus litterarum armate milicie infirmata est manus et ipsius Principatus quasi precissa radix qui enim multa prudencia vigent aliorum sunt domini et rectores. Philosophus in .II.° *Pot. et rerum.* Insipiens perdet populum suum. *Ecclesiastico* .X.° Hec autem virtus prudencie quatuor mirabiles generat filias. Prima est humilitas; secunda est affabilitas; tercia continencia; quarta est pax.

»Prima est humilitas, que summe convenit principi ut quanto magis honoris et celsitudinis claret tanto magis se humiliet more David regis qui de suis non timuit sed humiliter se dejiciens dixit: *vilis incessam et humilis aparebo ante Deum qui me elegit* .II. *Regum* .VI. Nec debent superbire principes ex eo quod in alto positi sunt: aliquando enim vilia elevantur et preciosa in immo remanent: tenet granum infimum locum, palea; vero sursum nec capa pluvialis non supponitur ut exteris vestibus carior habeatur sed ut inferiores vestes a pluvia preserventur: multos quippe fuisse Reges in veteri Testamento Sacre attestantur Scripture, sed solum bonos tres legimus extitisse ut hec seriosius habentur in libro primo de *Erudicione principum* et tanguntur eciam aliqua per Franciscum Ximeniç; in suo *Pastorali* ad hanc humilitatis virtutem Gregorius libro v.° registri ortatur Mauricium imperatorem. Non indignetur inquit sacerdotibus dominus meus. Sed propter eum cuius sunt servi eis familietur et debitam impendat reverenciam quia illi aliquando in divinis eloquiis dii aliquando angeli nuncupantur. Decet namque Regem legiferos honorare, religiosos venerari, sapientes sublimare et cum eis conferre Aristot. *Ad Alexandrum*; boni eciam principis ac religiosi est ecclesias contritas atque concussas restaurare, novas hedificare, Dei sacerdotes honorare atque tueri .XCVI. C. fin. nec immerito quia magis religionibus quam laboribus corporis vel sudorum respublica continetur .XXIII. Q. VIII. g. primus [1].

»Secunda filia prudencie est afabilitas sive benignitas: non enim decet principem esse ferocem sequestratum et inaccessibilem sed benignum et bene tractabilem, cum prudencia tamen et sine sui contemptu benignitas principis multum ad se atrahit corda subditorum. Ideo dicebat Protagoras, decet Regem quod sit ilaris vultus aspiciens libenter homines et salutat eos et quod placide conversetur, quia populus multum ad ista attendit: non autem aspiciat ex tranverso sicut faciebat Saul qui non rectis occulis David aspiciebat primo *Regum* .XXIII.° quod est signum invidie ut ibi dicit Lira; magis enim benignitate et sociali affabilitate atrahit princeps suos ad amorem quam peccunia ut dicit Galum in *comuni loquio.* Propterea dicebat Aristoteles ad Alexandrum quod summa pru-

[1] Reg. 24, dice *quamvis.*

dencia est ut tua reverencia cohabitet in cordibus subditorum. Et ex hac benigna condescencione Julius Cesar ipsius militum habere meruit amorem, quos non milites sed comilitones appellabat, miroque modo eos diligebat et carus habebatur ab illis ut legitur in libro de *vita Cesaris*. Hii milites manus reipublice a doctoribus nuncupantur quia quemadmodum ad caput protegendum nec ledatur manus specialiter se apponuntur, sic milites ad custodiam vite principis qui caput est reipublice: hos illustrissime princeps, dilige nam honore perpetuo digni sunt qui pro re publica non solum sua sed et se discrimini possuerunt: istis danda sunt premia; istos stipendiari opportet ab hiis quos tuentur, hec Plato in prima *Thimei*. Et isti qui pro republica laborant certum locum habent deputatum in celis ubi beati evo sempiterno fruantur ut dicit Macrobius super sompno Scipionis et Philipus Elephantes. Sed quid queso princeps juste pulcrius quan vivere cunctis optantibus unum est inexpugnabile mumimentum amor civium Seneca *De clemencia Ad Neronem*. Neque exercitus neque thesauri presidia sunt regni sed amici ait Salustius: caritati autem et benevolencia civium decet esse Regem septum non armis. Tullius in secunda *Philipica*. Nos, princeps inclite, benigno favore prossequere quarum non est tibi tradita servitus sed tutela Seneca *De clemencia* Ad Neronem. Meminisse quippe debent principes populos non esse suos sed conservos nam sicut ex sudore popularium Regius fulget honor sic et vigilancia Regis populorum salus et requies procuranda est hec Bocacius in libro *de casibus virorum illustrum*. Dominare igitur, inquit Aristoteles *ad Alexandrum*, super populum cum benignitate, quod si feceris omnes erunt ad tuum beneplacitum et preceptum.

»Tercia filia prudencie est continencia ad quam Bonifacius papa ortatur Regem anglorum hostendens nobilitatem et strenuitatem per carnis continenciam conservari .LVI. D. C. si gens anglorum. Hanc conservabat ille strenuus miles Scipio Africanus ut recitat Valerius libro. IIII.° qui cum inter obsides qui erant apud Cartaginem Ispanie civitatem ab eo capta esset virgo eximie forme et intellixisset cuidam nobili fore disponsatam vocatis parentibus et sponso ipsam inviolatam eis tradidit: cuius exemplo sue magne continencie pocius quam vi armorum omnes celtiberos sue subiugavit voluntati. Nullum enim imperium durabile nec Principatus stabilis quando regnat in principe libido luxurie unde romanorum imperium exaustum est et deversum, Nerone imperante, cuius gula omnia devoravit, maculavit libido, exausit avaricia, fregit ignavia, luxuria cum superbia exinanivit. Hec Policratus libro .VI.° capitulo .XII.°

»Quarta filia prudencie est pax, ad quam summe debet attendere omnis presidens quia carencia pacis vorat Regna et destruit. Ideo dixit Num-

ma Pompilius dixit Taxo Regi Grecorum: Non eris amplius Rex quia littes mittis in regno et queris scisma Unde .x.° Luche .xi.°: Omne regnum in se divisum desolabitur, ubi gloçsa Gregorii: Qui divisiones in regno procurat scienter a regno tanquam hostis publicus excludatur. Nichil enim est quod Regiam dignitatem melius predicet quam quietus populus concors senatus totaque respublica morum ipsius honestatis vestita, Cassiodorus Epistola xxxiii.°

»Tercia virtus Corone regie est liberalitas et magnificencia. Nomen avaricie multum disconvenit regie dignitati, nam decet Regem multa dare quia divicie erogate addunt amicos plurimos, *Proverb.* xix. Regem enim avarum nullus vult sequi sed liberalem omnes, quia ut dicit Policratus quilibet a principe juste potest exhigere stipendium sui laboris cum nullus teneatur propriis stipendiis militare.

»Quarta virtus Corone regie est justicia que sedes principum firmat in eternum juxta illud philosophi in primo *Rhetorum* Si justus fuerit Principatus non habet timere ruinam: remota autem justicia ¿quid sunt Regna nisi latrocinia? August[in]us *De civitate Dei* .li.° iiii.° Hec virtus omnibus est ita necessaria ut nec illi qui maleficio et scelere pascuntur possint vivere sine ullo periculo justicie. Tullius in ii.° *de officiis.* Ideo principes gentiles ne justicia periret statuebant aliquos habentes potestatem eis resistendi, ut dicit Vallerius libro iii.° capitulo i. de quodam qui tales instituit cui cum uxor darent id egisse ut minore filio relinqueret potestatem, respondit: aliquam minorem sed diuturniorem. Propterea inquit Augustinus libro v.° *De civitate Dei* quod romani, licet idolatre, quingentis annis habuerunt imperium tocius mundi quia per excellenciam servaverunt justiciam, ad grandem igitur confusionem nostram. Dicit Policratus: Legimus facta precedencium paganorum que pro zelo justicie fecerunt. Quis inquit non stupeat que pro zelo justicie fecerit Marchus Publius, Marchus Marcellus, Scipio Africanus? Rursus Torquatus grandis Fabricius qui pro justicia non percebant filiis suis immo nec sibi aut parentibus nec rebus suis. Et quia Rex est pater patrie ab eo justicia debet emanare. Justicia vero Regis hec est: neminem injuste per potenciam oprimere, sine personarum accepcione inter virum et proximum recte judicare, furta cohibere, adulteria punire, adversis pupillis et viduis deffensorem esse, iniquos non exaltare, impudicos et histriones non nutrire, impios de terra perdere, parricidas et periuros non sinere vivere, ecclesias deffensare et pauperes alere, justos super regni negocia constituere, senes sapientes et sobrios Consiliarios habere, patriam fortiter et juste contra adversarios deffendere, super omnia in Deo confidere, certis horis oracioni insistere, ante horam congruam

cibum non sumere. Hec enim regni prosperitatem faciunt et Regem ad celestia Regna perducunt ut hec lacius habentur in tractatu de .xii. *abusionibus.* Debet eciam Rex legibus a se institutis se submittere .x. *D[ecretalium]* in *palea,* justum libertates et privilegia omnibus conservare, nam ita est preclara recuperacio libertatis ut nec mors quidem sit fugienda pro repetenda libertate ait. Tullius *Philipica* x. Cum igitur, princeps gloriosissime, inefabilis prudencia curatoris regentis constituerit predictis et aliis donariis mirabiliter decoratum ut de Te dici possit quod scribit *Psalm.* liiii.° Propter veritatem mansuetudinem et justiciam deducet te mirabiliter dextera tua. Nam Tu es verus et veridicus retributor perversis penas benemeritis premia secundum cuiusquam merita tribuendo .iii. d. c. fin. Es prudens non solum doctrina legum sed experiencia rerum ut de Te merito dicatur *Vostra terra,* scilicet Cathalonia, cuius Rex nobilis est, *Ecclesiastes* x. Beati sunt servi tui qui stant semper coram se et audiunt sapienciam tuam. iii. *Regum* x. cap. Es humilis et inmaculatus vite puritate testimonia propter Ecclesie devocionem. O quanta fuit devocio Ecclesie Tuorum progenitorum hostendunt libertates et privilegia ab eis Ecclesie concessa si tamen illibata serventur: nec de devocione Jacobi Aragonum Regis oblivioni tradendum puto qui unus extitit ex tuis Primogenitoribus qui bis mille ecclesias ad exaltacionem divini nominis de novo contruxit ut eius testatur Istoria. Es audax et strenuus propter continenciam, amabilis propter benignitatem ut alter Alfonsus Aragonum Rex, de cuius semine originem traxisti qui socialiter inter suos vivens valde fuit ab eis dilectus et per excellenciam Alfonsus benignus extitit cognominatus ut eius gesta narrant. Es pacificus et pacis actor ac Regis regum sollicitus cumulator. Noscis enim bene quod nisi pacis in tempore non bene tolitur pacis actor in prohemio *Decretalium* et in capitulo *Dudum de Stipulationibus* in Clem[entinas]. Es justus et equalis per Tuam clemenciam inauditum est de Tua severitate crudele quidquid emanasse preceptum cui illustrium predecessorum sanctitas ignoscendi graciam derelinquit .xvii. q. fin cap. *Si quis.* Non tamen propter clemenciam omnino debes omitere justicie disciplinam, sed menti semper habere illud senibile verbum quod scribitur iii.° *Regum* xx.° quia dimisisti virum dignum morte erit anima tua pro anima illius. Et advertere dignemini simpliciter, queso, quod non hominis exercentis judicium sed Dei et quandocumque judicaveritis in vos redundabit .ii. *Paralipomenos* .xix. Et licet in alciori sublimatus trono nisi justiciam feceritis in alio secundo superius primatum obtinebis, quia durissimum fiet eis judicium qui presumit et potentes potenter tormenta pacientur *Sapiencia* .vi.° Neque advocati aut procuratores fisci Te in Dei ulcionis

Domini ut hec satis probantur *Job* .VIIII.° et *Proverbiorum* .XXI.° Es eciam cunctis reverendus per magnificentiam et liberalitatem. De te dici potest quod in laudem Titi imperatoris scribitur in Gestis romanorum qui ab eo nemine recedere volebat sine gracia habita vel spe eam habendi merito ergo ymnos leticie salutaris persolvit et in laudem preconia insurgit huius populi grex, dicens thema pressumptum. **Ave Rex,** inquiunt incole Principatus Cathalonie Tuam ubique extollendo Regiam Maiestatem Tuamque impetrando salutem et post dies longevos perpetuam felicitatem ad quam Te et nos perducat Ille trinus et unus qui sine fine vivit et regnat in seculorum secula benedictus. Amen.»

Et facta responsione predicta, dictus Abbas Montisserrati dixit eciam hec verba vel similia in effectu:

—Senyor, lo Braç de la Esglesia hoyda vostra maravellosa proposicio delliberara e acordara sobre aquella ensemps ab los altres Braços en tal manera que sera servey de Deu honor de Vostra gran excellencia e profit e utilitat de la cosa publica. E apres fer Vos ne resposta.

Et eciam dictus Abbas nomine et pro parte dicti Brachii ecclesiastici dixit quod Brachium ecclesie stabat et perseverabat in jamdictis et suplicatis per eum seu eius partem superius tam racione mutacionis loci quam alias.

Et continuo nobilis Guillelmus Raymundus de Montecatheno nomine magnatum et baronum dixit:

—Senyor, los magnats e barons qui aci son delliberaran sobre la proposicio feta per Vostra Senyoria, e apres ab los altres Braces vos faran tal resposta que sera servey de Deu e de vos, Senyor, e be avenir de la cosa publica. E axi mateix stan e perseveren en ço que per lo Braç de Esglesia es stat dit.

Et statim honorabilis Berengarius de Ulmis quia dictus nobilis Guillelmus Raymundus de Montecatheno loqui omisserat pro militibus et hominibus de paratico nomine dictorum militum et hominum de paratico dixit effectualiter ea que dicta fuerant per nobilem antedictum.

Et incontinenti honorabilis Johannes Fivallerii Consiliarius et sindicus civitatis Barchinone dixit in effectu hec vel similia verba:

—Senyor molt excellent: Lo Braç real de les ciutats e viles reals del Principat de Cathalunya ha gran e singular plaer e consolacio de la vostra poposicio e sobre aquella acordara ensemps ab los altres Braces en tal manera que sera servey e gloria de Nostre Senyor Deus servey e honor de Vostra Real Corona e profit e ben avenir de la cosa publica. E placia, Senyor, al Rey dels Reys que us ha donat ben parlar que us face ben obrar e metre en bona exequcio les coses per Vostra Excellen-

cia proposades. E mes avant, Senyor, lo dit Braç sta e persevera en ço que per los altres Braces es stat dit axi sobre la mutacio del loch, de la qual lo dit Braç vos suplica, com sobre les altres coses.

Et hiis dictis, dictus dominus Rex respondit quod stabat et perseverabat in assignacione loci sicut eis jam alias responderat extra Curiam.

Et pariter illi de Curia dixerunt se supradictis per eos dictis et suplicatis perseverare.

El nichilominus dictus dominus Rex suplicante Curia supradicta expectavit de gracia speciali absentes qui citati non comparuerant huic ad diem lune proxime futuram.

Et post ista, dictus dominus Rex tradi fecit michi dicto Petro Ram prothonotario quandam cedulam quam de ipsius mandato ibidem legi et publicavi cuius tenor talis est:

«Lo Senyor Rey vol ordona e declara que tot son dret li sia saul e no li sie fet algun preiudici en cars que alguns fossen admesos de fet en la Cort ara o per avant, los quals per Constitucions de Cathalunya, Usatges, costums, privilegis o per altra raho no fos tengut admetre. E que per res que aci sie fet o dit no sia fet algun preiudici a son dret ans aquell li romanga sau e illes.»

Quaquidem cedula lecta omnes de dicta Curia pecierunt copiam de eadem protestantes quod possent contentis in ea respondere.

Et hiis peractis dictus dominus Rex seu in eius personam reverendus in Christo pater dominus Alfonsus Episcopus Seguntinus Consiliarius dicti domini Regis dixit hec verba:

—Lo Senyor Rey continua la present Cort al depres dinar del present dia en aquest loch mateix.

Illi vero de Brachio militari protestati fuerunt ut supra de intervencione dicti procuratoris Comitatus de Prades.

Nomina vero illorum qui ad predictam Curiam convenerunt per ordinem in sequuntur:

Venerabilis frater Bernardus Abbas Sancti Cucuphatis Vallensis.
Frater Marchus Abbas Montisserrati.
Guillermus Raymundus Abbas de Stagno.
Frater Bernardus Abbas Arularum.
Frater Guillermus Abbas Balneolarum.
Frater Raymundus Abbas de Amerio.
Frater Rogerius Çarovira Sacrista maior Rivipulli.
Narcissus Astrucii procurator ecclesie et capituli Terrachonensis.

Franciscus Januarii procurator Abbatis Sancti Johannis de Abbatissis.
Anthonius Prior de Lerone diocesis Gerundensis procurator Abbatis Sancti Michaelis de Fluviano.
Narcissus Astrucii predictus Archidiaconus maior Terrachonensis procurator Abbatis Agerensis.
Petrus Armengandi procurator ecclesie Gerunde.
Franciscus de Aquis procurator ecclesie Ilerdensis.
Franciscus Çacalm pro capitulo Gerundensi.

Nobiles.

Guillermus Raymundus de Montecatheno.
Arnaldus Rogerii de Pallars.
Galcerandus de Sancta Pace.
Raymundus de Perilionibus.

Milites.

Raymundus de Bagis.
Berengarius de Ulmis.
Raymundus Torrelles.
Dalmacius Çacirera.
Berengarius de Palau.
Petrus de Galliners.
Matheus Cardona [1].
Gabriel Bisbals.
Gispertus de Tregura.
Ludovicus March.
Guillermus Armengol.
Ludovicus de Pontonibus.
Johannes Miralles domicellus procurator ut asseruit Comitis Pallariensis.
Jacobus Dezcallar domicellus procurator ut asseruit Comitis Cardone.
Anthonius de Sancto Sebastiano procurator ut asseruit Comitatus de Prades.
Johannes de Fonolleto domicellus procurator ut asseruit Vicecomitis Insule et de Caneto.
Asbertus de Trilea domicellus procurator ut asseruit Vicecomitis de Rupebertino.

[1] Reg. 25, omite este nombre, y en su lugar consigna este otro: *Bartholomeus de Aranyo.*

Philipus Dareny domicellus procurator nobilium Bernardi Galcerandi de Pinosio et Bernardini Galcerandi de Pinosio euis filii.

Franciscus de Cassa domicellus procurator ut asseruit nobilis Bernardi de Crudillis.

Domicelli.

Petrus de Batet [1].
Petrus de Vilalba.
Berengarius de Vilamarino.
Guillermus de Aranyo.
Petrus Galliners junior.
Petrus Treballs.
Raymundus Vilamari.
Marchus de Vilanova.
Marchus de Vilaleons.
Raymundus de Sebia [2].
Rogerius de Castalla de Folgons.
Jaufridus de [3] Ferrarii.
Rogerius [4] de Pallars.

Johannes Fivellerii Consiliarius. . . .	Sindici civitatis Barchinone.
Raymundus de Plano.	
Johannes Ros.	
Bonanatus Petri	
Simon Sunyerii in legibus licenciatus.	Sindici civitatis Ilerde.
Jacobus Navarra.	
Jacobus Storch.	Sindicus ville Podii Ceritani.
Bartholomeus Ripoll notarius	Sindicus ville Berge.

Testes ad omnia supradicta fuerunt nobilis Johannes de Luna, honorabilis Johannes Ferdinandi de Heredia milites Camerlengi, Paulus Nicholai, Franciscus Davinyo et Petrus Margall secretarii dicti domini Regis.

Dicta die jovis quarta dicti mensis madii anno predicto, honorabilis

[1] Reg. 25, después de este nombre añade el de *Petrus de Sancto Minato de Volterra.*
[2] Reg. 24, *Dabia.*
[3] Reg. 24, omite la preposición *de.*
[4] Reg. 24, dice *Guillermus*

Franciscus Carolus canonicus Gerundensis procurator una et in solidum cum Bartholomeo Vives licenciato in decretis capituli ecclesie Gerundensis ad faciendum fidem de sua potestate obtulit et tradidit michi dicto prothonotario quoddam publicum procuracionis instrumentum actum Gerunde die .xxv. mensis aprilis anno a nativitate Domini M°. CCCC.° decimo nono et clausum per Bernardum de Solerio notarium publicum auctoritate regia substitutum a Jacobo de Campolongo publico civitatis baiulie et Vicarie Gerundensis suarumque pertinenciarum notario.

Item dicta die veneris, frater Rogerius de Colle elemosinarius Monasterii Sancti Stefani Balneolarum procurator una et in solidum cum fratre Bernardo Ledo monaco et operario Monasterii Sancti Petri de Bisulduno et fratre Michaele de Raiadello preposito maiori Monasterii Sancti Cucuphatis fratris Berengarii Abbatis dicti Monasterii Sancti Petri de Bisulduno, ad faciendum fidem de sua potestate obtulit et tradidit michi dicto prothonotario quoddam publicum procuracionis instrumentum actum Bisulduni XVIII die mensis aprilis anno a nativitate Domini M.° CCCC.° XVIII.° et clausum per Jacobum Serra notarium publicum Sancti Petri de Bisulduno auctoritate reverendi Abbatis Monasterii Sancti Petri predicti.

Item dicta die, honorabilis frater Anthonius Agullana Prior Beate Marie de Letone diocesis Gerundensis procurator fratris Berengarii Dei gracia Abbatis Monasterii Sancti Michaelis de Fluviano dicte diocesis ad faciendum fidem de sua potestate obtulit et tradidit michi dicto prothonotario quoddam procuracionis instrumentum actum Gerunde die XXVI.ª aprilis anno a nativitate Domini M.° CCCC.° XIX.° et clausum per Bernardum Serram notarium publicum auctoritate regia substitutum a Petro Tortosa tutore testamentario Jacobi Michaelis pupilli filii et heredis venerabilis Jacobi de Campolongo quoddam publici civitatis baiulie et Vicarie Gerundensis suarumque pertinenciarum notarii.

Item dicta die, venerabilis Berengarius de Vilamari domicellus procurator una et in solidum cum Jacobo de Loria et Johanne de Podio nobilis Geraldi de Ruppebertino militis, domini Castri de Cabrenç ad faciendum fidem de sua potestate obtulit et tradidit michi dicto prothonotario quoddam publicum procuracionis instrumentum actum Barchinone prima die madii anno a nativitate Domini M.° CCCC.° decimonono et clausum per Johannem Franch auctoritate regia notarium publicum Barchinone.

Item dicta die veneris, Anthonius de Sancto Sebastiano domicellus procurator certus et specialis venerabilis Petri Icart militis, ad faciendum fidem de sua potestate obtulit et tradidit michi dicto prothonota-

rio quoddam publicum procuracionis instrumentum actum Falceti xxv.ª die aprilis anno a nativitate Domini M.ª cccc.ª xviii.ª et clausum per Guillermum Ferrarii notarium publicum ville de Falceto per honorabilem Johannem Saturnini in decretis licenciato Rectore ecclesie dicte ville.

Item eciam dicta die, dictus Anthonius de Sancto Sebastiano procurator honorabilis Petri Icart militis procuratoris generalis Comitatus Montanearum de Prades ad faciendum fidem de sua potestate obtulit et tradidit michi dicto prothonotario quoddam publicum procuracionis instrumentum actum Falceti xxv.ª die aprilis anno a nativitate Domini M.º cccc.º decimonono et clausum per Guillermum Ferrarii notarium supradictum proxime designatum.

Postmodum ipsa eadem die jovis post prandium ad quod dicta Curia continuata fuerat ut prefertur, congregatis pro celebracione dicte Curie in domo capituli dicti Monasterii Sancti Cucuphatis hii qui sequuntur:

Frater Bernardus Abbas Sancti Cucuphatis.
Guillermus Abbas de Stagno.
Narcissus Astrucii Archidiaconus maior Terrachone nomine procuratorio asserto dignitatis et capituli ecclesie Terrachone et eciam procuratorio nomine asserto Abbatis Agerensis.
Frater Johannes de Scarigues Comendator Mansi Dei Ordinis hospitalis Sancti Johannis Hierosolimitani procurator ut asseruit Prioris Cathalonie.
Franciscus de Aquis in utroque jure bacallarius procurator ut dixit honorabilis Salvatoris de Aquis canonici et prepositi ac Vicarii generalis in spiritualibus et temporalibus ecclesie Ilerdensis nomine reverendi domini Episcopi.

Nobiles.

Guillermus Raymundus de Montecateno.
Arnaldus Rogerii de Pallas.
Bernardus de Scintillis.
Galcerandus de Sancta Pace.
Guillermus Raymundus de Montecateno junior.
Johannes de Montecatheno.

Milites.

Raymundus de Bages.
Berengarius de Ulmis.
Raymundus Torrelles.
Berengarius de Palau.
Jacobus Marchi [1].
Raymundus Xatmar.
Johannes Eymerici.
Dalmacius Çacirera.
Gispertus de Malarç.
Asbertus Çatrilla procurator ut asseruit Vicecomitis de Rupebertino.
Franciscus de Cassiano procurator ut asseruit nobilis Bernardi de Crudillis.

Domicelli.

Petrus de Betet.
Guillermus Aranyo.
Guillermus Dalos.
Petrus de Treballs.
Marchus de Vilaleons [2].
Raymundus de Lebia [3].
Rogerius de Castella dels Fulgons.

Johannes Fivellerii Consiliarius . .	Sindici civitatis Barchinone.
Raymundus de Plano.	
Johannes Ros.	
Bonanatus Petri.	
Simon Sunyerii.	Sindici Ilerde.
Jacobus Navarra	
Jacobus Storch	Sindicus ville Podii Ceritani.

Reverendus dominus Episcopus Seguntinus Consiliarius et Cancellarius supradictus in domo dicti capituli personaliter constitutus in personam dicti domini Regis continuavit dictam Curiam per hec verba:

[1] Reg. 24, *March.*
[2] Reg. 24, *Vilalehons.*
[3] Reg. 24, *Dabia.*

—Lo Senyor Rey continua la present Cort a dissapte primer vinent en aquest loch mateix.

Et continuo dictus Abbas Monasterii Sancti Cucuphatis nomine Brachii ecclesie dixit in dicta continuacione dissentire cum non posset fieri nisi per dominum Regem et eciam quia dictus Episcopus non erat domiciliatus nec beneficiatus in dicione domini Regis.

Simile dissentimentum fecit nobilis Arnaldus Rogerii de Pallas nomine baronum, militum et hominum de paratico.

Et statim, dictus honorabilis Johannes Fivellerii nomine Brachii civitatum et villarum regalium dixit: quod in dicta continuacione non consenciebat ymmo dissenciebat expresse duabus de causis: altera, ex eo quia continuaciones neque prorogaciones Curiarum non poterant fieri nisi per dominum Regem solum et de hoc pendebat lis antiquitus suscitata, altera ex eo quia dictus dominus Episcopus non erat naturalis regnorum et terrarum domini Regis et non beneficiatus in eis, et eciam dixit se stare et perseverare in aliis dissentimentis et protestacionibus tam racione loci quam alias superius factis.

Et dictus dominus Episcopus dixit, quod dictus dominus Rex stabat in predictis per eum factis pariter et responsis tociens quociens, etc. ut supra. Et pariter illi de Curia dixerunt in dictis dissentimentis et protestatis per eos perseverare.

Testes fuerunt ad predicta presentes nobilis Johannes de Crudillis et Alfonsus de Boria legum doctores.

Die veneris intitulata quinta dicti mensis madii anno predicto M.° CCCC.° decimonono, honorabilis Simon Sunyerii legum doctor procurator seu sindicus una et in solidum, cum Jacobo Navarra civitatis Ilerde ad faciendum fidem de sua potestate obtulit et tradidit michi dicto prothonotario quoddam publicum procuracionis instrumentum actum in dicta civitate Ilerde die XXI.ª aprilis anno a nativitate Domini M.° CCCC.° decimo nono et clausum per Ambertum Cardona notarium publicum auctoritate regia et scriptorem domus pacierie dicte civitatis Ilerde.

Die sabbati intitulata sexta dicti mensis madii anno predicto M.° CCCC.° decimo nono, honorabilis Johannes Fivellerii Consiliarius et sindicus civitatis Barchinone ad faciendum fidem de sua et aliorum consindicorum suorum potestate obtulit et tradidit michi dicto prothonotario quoddam publicum procuracionis seu sindicatus instrumentum actum in dicta civitate Barchinone die XXVI.ª aprilis anno a nativitate Domini M.° CCCC.° decimo nono et clausum per Bernardum de Spellunciis aucto-

ritate regia notarium publicum et scribam honorabilis Consilii dicte civitatis.

Item die proxime dicta, venerabilis Philipus Dareny domicellus procurator nobilium Bernardi Galcerandi de Pinosio domini baroniarum de Pinos et de Guimerano et Bernardi Galcerandi de Pinosio militis filii dicti Bernardi, ad faciendum fidem de sua potestate obtulit et tradidit michi dicto prothonotario quoddam publicum procuracionis instrumentum actum in loco de Guimerano die vicesima tercia aprilis anno a nativitate Domini millesimo quadringentesimo decimonono et clausum per Anthonium Ferrarii presbiterum dicti loci de Guimerano regentem scribaniam dicti loci pro rectore eiusdem.

Item predicta die, venerabilis Jacobus Storch bacallarius in decretis sindicus ville Podii Ceritani, ad faciendum fidem de sua potestate obtulit et tradidit michi dicto prothonotario quoddam publicum procuracionis et sindicatus instrumentum actum in aula sive domo Consulatus dicte ville Podii Ceritani die vicesima sexta aprilis anno a nativitate Domini M.° CCCC.° XVIII.° et clausum per Raymundum [1] publicum Podii Ceritani et Ceritanie notarium auctoritate honorabilium Consulum dicte ville per serenissimum dominum nostrum Regem eis atributa.

Item eadem die, honorabilis Johannes de Thonia Archidiaconus Berge procurator una et in solidum cum Johanne Anglesill in decretis licenciato et Johanne Vilella preposito de Lilleto Episcopi Urgellensis ad faciendum fidem de sua et aliorum consociorum suorum potestate obtulit et michi dicto prothonotario tradidit quoddam procuracionis instrumentum actum in villa Guissone XXIIII die aprilis anno a nativitate Domini M.° CCCC.° XVIII.° et clausum per Poncium Stefani regia auctoritate notarium publicum.

Item prefata die, venerabilis Petrus Vilba presbiter, in decretis licenciatus, procurator reverendi Episcopi et ecclesie Dertusensis ad faciendum fidem de sua potestate obtulit et tradidit michi prothonotario prefixo quoddam procuracionis instrumentum actum Dertuse XXIIII die aprilis anno a nativitate Domini M.° CCCC.° XVIII.° et clausum per Bartholomeum Calaf publicum Dertuse et auctoritate regia notarium necnon et ipsius domini Episcopi Curie scriptorem.

Item dicta die, venerabilis frater Rogerius Rovira decretorum doctor Sacrista maior Monasterii Rivipullensis ad faciendum fidem de sua potestate obtulit et michi prothonotario tradidit quoddam procuracionis

[1] Reg. 25, añade la palabra *Mauri*.

instrumentum actum in Monasterio Rivipulli XIX.ª die aprilis anno a nativitate Domini M.° CCCC.° XVIII.° et clausum per Anthonium Ferrarii publicum notarium auctoritate venerabilis conventus Monasterii Rivipulli predicti.

Item die prefixa honorabilis Franciscus de Aquis bacallarius in utroque jure procurator constitutus ab honorabili Salvatore de Aquis decretorum doctore canonico et preposito necnon et Vicario in spiritualibus et temporalibus generali ecclesie Ilerdensis, ad faciendum fidem de sua potestate obtulit et tradidit michi pretacto prothonotario quoddam procuracionis instrumentum actum Ilerde die XXVIII.ª aprilis anno a nativitate Domini M.° CCCC.° XVIII.° et clausum per Guillermum Coll publicum per totam dominacionem et terram domini Regis Aragonum notarium.

Ceterum die sabbati intitulata sexta madii anno predicto M.° CCCC.° decimonono in domo capituli Monasterii Sancti Cucuphatis predicti, dicto serenissimo domino Rege in suo regali solio pro celebracione dicte Curie solito more sedente in quaquidem domo congregati erant hii videlicet sequuntur:

Frater Bernardus Abbas Monasterii Sancti Cucuphatis.
Guillermus Abbas Monasterii de Stagno.
Frater Guillermus Abbas Balneolarum.
Frater Raymundus Abbas Monasterii de Amerio.
Narcissus Astrucii Archidiaconus Terrachone nomine procuratorio asserto dignitatis et capituli ecclesie Terrachone et eciam procuratorio nomine ut dixit Abbatis Agerensis.
Franciscus de Aquis in utroque jure bacallarius procuratorio nomine Episcopi Ilerdensis.
Petrus Vilba presbiter in decretis licenciatus procurator Episcopi et ecclesie Dertusensis.

Nobiles et barones.

Petrus de Fonolleto Vicecomes de Insula et de Caneto.
Arnaldus Rogerii de Pallas.
Franciscus de Erillo.
Raymundus de Perilionibus.
Johannes Miralles procurator ut asseruit Comitis Pallariensis.
Jacobus Descallar procurator ut asseruit Comitis Cardone.
Anthonius de Sancto Sebastiano procurator ut dixit Comitatus de Prades.

Philipus Dareny procurator ut dixit nobilium Bernardi de Pinisio patris et filii.

Johannes de Castro Episcopali domicellus procurator ut dixit nobilis Bernardi de Forciano et nomine suo proprio.

Milites.

Raymundus de Bagis.
Berengarius de Ulmis.
Raymundus de Turrillis.
Petrus de Galliners.
Bartholomeus de Aranyo.
Ludovicus de Pontonibus.
Jacobus Marchi.
Raymundus Xatmar.

Domicelli.

Guillermus Aranyo.
Petrus Treballs.
Guillermus Raymundus de Galliners.
Berengarius de Vilamarino.
Rogerius de Pallas.
Johannes Sentserni.
Bertrandus de Fontjoncosa.
Petrus Cadell.

Johannes Fivellerii consiliarius. . .
Raymundus de Plano . . . . . } Sindici civitatis Barchinone.
Johannes Ros. . . . . .
Bonanatus Petri . . . . . .

Simon Sunyerii. . . . . } Sindici civitatis Ilerde.
Jacobus Navarra. . . . . .

Jacobus Storch. . . . . Sindicus ville Podii Ceritani.

Illustrissimus dominus Rex predictus sedens in suo regali solio ut est dictum sic eis alloqutus est dicens:

—Nos som venguts aci per dirvos que per breu expedicio dels negocis de la present Cort nomenets daci a dimarts primer vinent algunes persones a les quals ensemps ab aquelles que per Nos seran elegides

puxen donar poder de regonexer los procuratoris o poders dels procuradors dels absents entrevinents en la present Cort. E que aquelles qui no han feta fe de lur poder facen aquella daci a dilluns primer vinent per tot lo dia en poder de nostre prothonotari tro sus al qual dia havem atorgat de gracia sperar los absents.

Et incontinenti Abbas de Stagno nomine Brachii ecclesie, Vicecomes de Insula nomine Brachii militaris et Johannes Fivellerii nomine Brachii regalis civitatum et villarum regalium Cathalonie Principatus unus post alium successive responderunt quod super propositis per dictum dominum Regem delliberarent.

Et hiis dictis, dictus dominus Rex seu in eius personam reverendus Episcopus Seguntinus dicti domini Regis Consiliarius et Cancellarius continuavit dictam Curiam per hec verba:

—Lo Senyor Rey, continua la present Cort a dimecres primer vinent en aquest loch mateix.

Et continuo dictus Abbas de Stagno dixit:

—Molt excellent Senyor: Lo Braç de la Esglesia sta e persevera en los dissentiments fets per raho de la persona de mossen de Siguença, certificant a vostra gran senyoria que trossus aço sie reparat e declarat no enten a procehir pus avant en altres fets. E axi mateix sta e persevera lo dit Braç en los altres dissentiments e protestacions fets e fetes daci atras en la present Cort.

Idem dixit dictus Vicecomes de Insula nomine dicti Brachii militaris.

Idem dixit dictus Johannes Fivellerii nomine dicti Brachii regalis civitatum et villarum regalium.

Et dictus venerabilis Episcopus Seguntinus Cancellarius dixit quod dominus Rex stabat et perseverabat in predictis tociens quociens foret dissentitum et protestatum. Et dicti eciam de Curia dixerunt se in dictis dissentimentis et protestacionibus perseverare. Dictus autem dominus Rex dixit quod erat paratus super predictis justiciam ministrare.

Testes fuerunt ad predicta presentes honorabilis Johannes Ferrandi de Heredia miles Camerlengus, Paulos Nicholai et Franciscus de Arinyo secretarii domini Regis.

Die lune intitulata octava madii presentis anno predicto venerabilis Franciscus Strucii Archidiaconus maior Terrachone sindicus et procurator dignitatis vacantis capituli ecclesie Terrachone ad faciendum fidem de sua potestate obtulit et tradidit michi prothonotario predicto quoddam sindicatus et procuracionis instrumentum actum in domo capituli dicti ecclesie, die veneris vicesima prima aprilis anno a nativitate Do-

mini M.° CCCC.° decimo nono et clausum per Petrum Çabaterii auctoritate eorundem Sedis vacantis et capituli publicum notarium.

Item eadem die, venerabilis Franciscus Januarii canonicus infirmarius Monasterii Sancti Johannis de Abbatissis procurator Abbatis dicti Monasterii ad faciendum fidem de sua potestate obtulit et tradidit michi prothonotario prefato quoddam procuracionis instrumentum quod fuit actum in Monasterio Sancti Johannis de Abbatissis predicto vicesima sexta die aprilis anno a nativitate Domini millesimo quadringentesimo decimonono et clausum per Johannem Palomarii auctoritate reverendi domini Abbatis predicti notarium publicum substitutum a discreto viro Johanne de Colle notario publico Sancti Johannis de Abbatissis predicti.

Item predicta die, veneris Johannes Palomar in decretis licenciatus procurator reverendi Episcopi Barchinone ad faciendum fidem de sua potestate obtulit et michi prothonotario predicto tradidit quandam procuracionis litteram data in dicta civitate Barchinone septima die madii anno a nativitate Domini millesimo CCCC.° decimonono sub ipsius reverendi Episcopi sigilli impressione sigillatam manuque propria subscriptam.

Item die eadem, honorabilis Petrus Eremengaudi in decretis licenciatus Abbas secularis et collegiate ecclesie Sancti Felicis Gerundensis procurator reverendi Episcopi Gerundensis ad faciendum fidem de sua potestate obtulit et tradidit michi dicto prothonotario quoddam procuracionis instrumentum actum in domo habitacionis ipsius domini Episcopi anno a nativitate Domini M.° CCCC.° XVIII.° indicione undecima die vero VII.ª mensis decembris et clausum per Egidium Egerii clericum Senonensis diocesis auctoritatibus apostolica et imperiali notarium publicum.

Item die predicta, honorabilis et religiosus frater Johannes de Scarigues preceptor Mansi Dei procurator una et in solidum cum Petro Medici et Guillermo Franch fratribus Ordinis Sancti Johannis Hierosolimitani venerabilis fratris Jaufridi de Canadal Sacre domus Hospitalis Sancti Johannis Hierosolimitani Prioris Cathalonie ad faciendum fidem de sua et aliorum consociorum potestate obtulit et tradidit michi prothonotario quoddam procuracionis instrumentum actum in domo Sancti Johannis Villefranche Penitensium tricesima die aprilis anno a nativitate Domini M.° quadringentesimo decimonono et clausum per Matheum de Mediavila auctoritate regia per totum Cathalonie Principatum notarium.

Item prefata die, venerabilis Narcissus de Sancto Dionisio legum doctor

Archidiaconum Ripacurcie procurator una et in solidum cum Francisco Rovira canonico ecclesie Ilerdensi capituli ipsius ecclesie ad faciendum fidem de sua et ipsius consocii potestate obtulit et michi prothonotario prefato tradidit quoddam procuracionis instrumentum actum Ilerde vicesima quinta aprilis anno a nativitate Domini millesimo CCCC.° XVIII.° et clausum per Johannem Setcastella in decretis bacallarium auctoritate providi viri domini Vicarii in spiritualibus generalis notarium publicum.

Item die predicta, venerabilis Franciscus de Cassiano domicellus procurator nobilis Bernardi de Crudillis domini Castri et loci de Colonico Consiliarii et Maioris domus illustrissime domine Marie nunc feliciter regnantis ad faciendum fidem de sua potestate obtulit et tradidit michi prothonotario prefato quoddam procuracionis instrumentum per Johannem Natalis auctoritate regia notarium publicum Barchinone clausum.

Item eadem die, venerabilis Asbertus Çatrilla domicellus procurator, una et in solidum cum Bernardo de Raseto domicello nobilis Dalmacii Dei gracia Vicecomitis de Ruppebertino dominique ville Petralate diocesis Gerundensis, ad faciendum fidem de sua et eius consocii potestate obtulit et tradidit michi prothonotario prefato quoddam procuracionis instrumentum actum Petralate secunda die aprilis anno a nativitate Domini millesimo quadringentesimo decimonono et clausum per Guillermum Ademar auctoritate nobilis domini Vicecomitis de Ruppebertino predicti notarium publicum per totam dominacionem suam gerentemque Vices discreti Thome Parada notarii publici ville Petralate.

Item predicta die, venerabilis Guillermus Raymundus de Gramero procurator una et in solidum cum Bernardo de Cantalops, Bernardo Saig, Raymundo Basterii ville Berge, discreto Bartholomeo Ripoll notario et Bernardo de Petro Arnaldi Mercatore civitatis Barchinone procurator et sindicus Universitatis ville Berge ad faciendum de sui et aliorum consociorum suorum potestate obtulit et tradidit michi predicto prothonotario quoddam procuracionis et sindicatus instrumentum actum in domo capituli Monasterii fratrum minorum dicte ville Berge, die XXII aprilis anno a nativitate Domini M.° CCCC.° XVIII.° et clausum per Franciscum Maçana publicum dicte ville Berge notarium auctoritate discreti Bernardi Olzina Vicarii perpetui ecclesie parrochialis Sancte Eulalie eiusdem ville.

Postmodum vero die mercurii intitulata decima predicti mensis madii anno predicto M.° CCCC.° decimonono in domo capituli Monasterii Sancti Cucuphatis predicti, serenissimo domino Rege prefato in suo

regali solio pro celebracione dicte Curie solito more sedente in quo fuerunt presentes:

Prelati.

Alfonsus Episcopus Vicensis.
Andreas Episcopus Barchinone.
Frater Bernardus Abbas Sancti Cucuphatis.
Guillermus Abbas de Stagno.
Frater Guillermus Abbas Balneolarum.
Frater Bernardus Abbas Arulensis.
Frater Raymundus Abbas de Amerio.
Aznarus Abbas Beate Marie de Regali ville Perpiniani.
Narcissus Astrucii Archidiaconus maior Terrachone pro dignitate et capitulo ecclesie Terrachonensi necnon et pro Abbate Agerensi.
Petrus Armengandi in decretis licenciatus Abbas secularis et collegiate ecclesie Sancti Felicis Gerunde pro venerabili Episcopo Gerundensi.
Franciscus de Aquis bacallarius in utroque pro reverendo Episcopo Ilerdensis.
Johannes de Thonia Archidiaconus Berge pro Episcopo Urgellensi.
Petrus Vilba presbiter in decretis licenciatus pro Episcopo et capitulo Dertusensi.
Franciscus Çacalm canonicus pro capitulo Gerundensi.
Narcissus de Sancto Dionisio legum doctor Archidiaconus Ripacurcie pro capitulo ecclesie Ilerdensis.
Frater Johannes Descarigues precentor Mansi Dei pro venerabili fratre Jaufridi de Canadal Priore Hospitalis Sancti Johanni Hierosolimitani Cathalonie.
Frater Petrus Medici pro Castellano Emposte.
Frater Rogerius Rovira decretorum doctor Sacrista maior Monasterii Rivipulli pro Abbate Rivipulli.
Franciscus Januarii canonicus et infirmarius Monasterii Sancti Johannis de Abbatissis pro Abbate dicti Monasterii.
Frater Rogerius de Colle elemosinarius de Balneolis una cum sociis pro Abbate de Bisulduno.
Anthonius de Ayullana Prior Beate Marie de Letone diocesis Gerundensis pro Abbate dicti Monasterii Sancti Michaelis de Fluviano [1].

[1] Reg. 24, añade: *Frater Laurencius de Macassal elemosinarius domini Regis pro Abbate Populeti.*

Nobiles.

Petrus de Fonolleto Vicecomes de Insula et de Caneto.
Guillermus Raymundus de Montecateno.
Arnaldus Rogerii de Pallas.
Franciscus de Erillo.
Gaspar de Queralt.
Galcerandus de Sancta Pace.
Bernardus de Centelles.
Raymundus de Perilionibus.
Bernardus de Forciano.
Bernardinus de Senesterra [1].
Huguetus de Muro.
Raymundus de Rexacho miles procurator ut asseruit nobilis Bernardi de Capraria.
Philipus Dareny domicellus procurator ut asseruit nobilium Bernardi et Bernardini de Pinosio patris et filii.
Franciscus de Cassiano domicellus procurator ut asseruit nobilis Bernardi de Crudillis.

Milites.

Raymundus de Bages.
Berengarius de Ulmis.
Raymundus Xatmar.
Dalmacius Çacirera.
Petrus de Galliners.
Gabriel Bisbals.
Ludovicus de Pontonibus.

Domicelli

Berengarius de Vilamarino.
Guillermus de Aranyo.
Petrus Treballs.
Johannes de Castro Episcopali.

[1] Reg. 24. *Heres nobilis quondam Bernardi de Senesterra eius patris.*

Universitatum civitatum et villarum regalium.

Johannes Fivellerii..	Sindici Barchinone.
Raymundus de Planos.	
Johannes Ros.	
Bonanatus Petri..	
Simon Sunyerii legum doctor.. . .	Sindici Ilerde.
Jacobus Navarra.	
Jacobus Storch bacallarius in decretis.	Sindicus Podii Ceritani.
Bartholomeus Rivipulli notarius. .	Sindicus ville Berge.

Serenissimus dominus Rex predictus mandavit per me dictum prothonotarium legi et publicari quandam cedulam seriey sequentis:

«Lo Senyor Rey, vistes les continuacions de la Cort fetes per lo Bisbe de Seguença com a Canceller seu, e vists los dissentiments sobre aquells fets per la dita Cort qui preten segons ha dit e rahonat de paraula esser gran preiudici e contra constitucions, libertats e usances de aquella e per altres rahons, per les quals entre les dites continuacions deure esser fetes per lo dit Bisbe, e sia intencio del dit Senyor no haver volgut ne voler preiudicar la dita Cort en ses libertats, privilegis e usances, ne venir contra les constitucions, e per ço quels actes fahedores en la present Cort puxen pus facilment e presta procehir ab deguda unitat e concordia a servir de nostre Senyor Deu e a honor del dit Senyor, utilitat e benefici de la cosa publica: Condescen e atorga a la dita Cort de reparar lo dit pretes preiudici, si algun ni haura, degudament ans de finir o licenciar aquella, procehint avant la dita Cort lexades les coses dites per aquella e los dissentiments fets en les dites continuacions. E vol e consent mes avant lo dit Senyor que per aço ne per los actes fets o fahedors no sia fet o engendrat algun preiudici o derogacio als drets o preheminencies sues ne a les constitucions de Cathalunya ne a libertats e usatges de la dita Cort, ans sien e romanguen lo dit Senyor e la dita Cort en tot lur plen dret e facultat, reduhint si mateix e la Cort en aquell dret e libertat en que eren ans de les dites continuacions e que nos puxe traure a consequencia en sdevenidor.»

Quaquidem cedula lecta et publicata, incontinenti pro parte dicte Curie fuit oblata quedam alia cedula que per me dictum prothonotarium ibidem fuit lecta seriey sequentis:

«E la dita Cort, oyt lo atorgament e salvetats dessus dites per lo Senyor Rey, e considerada la sua bona intencio ab les dites salvetats e no sens aquelles: Accepta e consent les dites coses, havent confiança e affeccio que puxa anar avant e procehir continuament en los actes concernents honor e benefici del dit Senyor, repos e bon stament de la cosa publica, e axi que tota hora que volra la dita Cort puxa demanar e proseguir la reparacio del dit preiudici, no contrastant les coses dessus dites axi per lo dit Senyor com per la Cort.»

Et lecta dicta cedula incontinenti, dictus Episcopus Vicensis nomine tocius Curie obtulit quandam cedulam quam per me Raymundum Baiuli locumtenentem dicti prothonotarii ibidem fuit lecta, cuius tenor sequitur in hunc modum:

«Senyor molt excellent.

»A la vostra molt gran Senyoria ha plagut convocar la Cort general del Principat de Cathalunya en la present vila de Sent Cugat. E jatsia, Senyor, que apres la dita convocacio e proposicio feta per vos, Senyor, en la dita Cort siats stats per moltes vegades suplicat de paraula per la dita Cort que us plagues dar loch a la dita mutacio car jatsia, Senyor, la convocacio de la dita Cort se puxe fer per vos, Senyor, per vostre arbitre en algun loch del dit Principat, empero, Senyor, sanament e rahonabla entenent lo dit arbitre segons se deu entendre, considerada la magnitut de tal acte, com es la Cort general de Cathalunya, e pensada la dignitat Real e atteses les condicions dels appellats e convinents a la dita Cort e la poca poblacio e capacitat del present loch, no pot esser suficient congruent ni abil, ans, ab humil reverencia de la dita vostra Senyoria parlants, molt impertinent. E per tant, Senyor, la dita vostra Senyoria no volent dar loch a la dita mutacio la dita Cort, considerada la justicia e bona raho que son per sa part poguera cessar anar avant en los actes de la dita Cort fins fos sobre lo dit article del dit loch per vos, Senyor, ab la dita Cort provehit degudament.

»Mas considerada, Senyor, la gran speranҫa que la dita Cort ha en obtenir breument la dita mutacio attesa la necessitat e justicia, la dita Cort havent affeccio gran que de aquella puxa exir lo be que per vos, Senyor, e la dita Cort se spera, sots la dita speranҫa e ab protestacio que per anar avant a algun acte no sia fet preiudici ara o en sdevenidor en proseguir la dita mutacio, ha delliberat de anar avant, suplicant a vos, Senyor, que sia de vostra merce per los dits sguards dar loch a la dita mutacio sens dilacio de temps, e sots les dites speranҫa e protestacio consent anar avant en los actes de aquella. E mes sia recordant la dita

vostra Senyoria que procehint los grans affers en la dita Cort, los qui vuy hi son presents com los absents per fretura de posades no y puxen convenir, e la maior part dels presents sen haien anar tots vespres a Barchinona; si en altra manera no y seria provehit en la mutacio del dit loch segons dit es, facilment seran empatxats en la expedicio de aquells de que es dubte sen seguesque lo breu fruyt ques spera.»

Qua cedula lecta dictus dominus Rex in effectu per hec verba respondit:

—Nos, perseveram en les respostes fetes ja sobre la mutacio del loch. Empero tota vegada que porem conexer e veure quels negocis de la Cort puxen esser en millor disposicio elegirem e farem ço que conexerem esser pus util e profitos als dits negocis.

Et hiis dictis prefatus Episcopus Vicensis obtulit aliam cedulam que per me dictum Raymundum Baiuli locumtenentem dicti prothonotarii fuit lecta cuius tenor talis est:

«Molt alt Senyor.

»La Cort general de Cathalunya ab les dites protestacions premeses de la mutacio del loch e no en altra manera per donar entendre a vos, Senyor, que per servey de Deu e per be honor e profit de vos, Senyor, e ben stament de la cosa publica del dit Principat, desijant anar avant en los actes de la dita Cort procehint a fer nominacio de les persones que ha elegides, les quals ab les elegidores per vos, Senyor, regoneguen los sindicats e procuratoris per los entrevinents en la dita Cort produhits, e no resmenys per veure e regonexer quals persones poden e deuen segons constitucions de Cathalunya, entrevenir en la dita Cort e segons es acostumat.

»E per sa part la dita Cort anomena elegeix e offer les persones seguent, ço es: per lo Braç de la Esglesia, lo Abbat del Stany e lo Abbat de Sent Feliu de Gerona. E per lo Braç militar, mossen Jacme Calliç e mossen Johan Aymerich. E per lo Braç de les Universitats de les ciutats e viles reyals, micer Bonanat Pere sindich de Barchinona e micer Simon Sunyer sindich de Leyda. Mes avant, la dita Cort protesta que, si algunes persones qui segons Constitucions de Cathalunya e antichs costums no degen entrevenir en la dita Cort fins aci son entrevengudes en aquella o per avant hi entrevendran, que no li sia fet algun preiudici per lo dit entreveniment ans sia e romangue la dita Cort sens alguna lesio o derogacio.»

Et lecta dicta cedula, incontinenti dictus dominus Rex elegit deputavit et nominavit honorabiles et providos viros Johannem de Funes Vice-

cancellarium, Petrum Baceti Baiulum Cathalonie generalem, Sperante in Deo Cardona et nobilem Johannem de Crudillis consiliarios suos, quibus omnibus seu maiori parti eorum et eciam nominatis in dicta cedula comissit atque mandavit, quod recognoscant et examinent sindicatus et procuratoria in preinserta cedula contenta et eciam que persone sunt abiles ad interessendum in Curia supradicta et denuo facere sibi relacionem.

Illi vero de Curia dixerunt verbo: quod intendebant et declarabant intencionem dicte Curie fuisse et esse quod omnes contenti et nominati in cedula supradicta seu eciam maior pars eorum, dum tamen in dicta maiori parte interessent de quolibet Brachio dicte Curie, haberent posse ad contenta in cedula memorata.

Et istud placuit domino Regi.

Et hiis dictis, dictus dominus Rex suplicante Curia supradicta de speciali gracia expectavit absentes qui citati non comparuerant huc ad octo dies primo vinentes et continue sequturos cum protestacione tamen quod acta quecunque in dicta Curia interim fienda valeant et teneant ac si nullus esset ad eandem Curiam expectandus.

Peractis vero premissis, dictus dominus Rex seu in eius personam honorabilis Johannes de Funes Consiliarius et Vicecancellarius ipsius domini Regis continuavit dictam Curiam per hec verba.

—Lo Senyor Rey continua la present Cort a dema en aquest loch mateix.

Dicti vero de Curia dixerunt se perseverare in protestacionibus assuetis.

Testes fuerunt ad predicta presentes honorabilis Paulus Nicholai secretarius, Berengarius Spigoler et Ludovicus de Xulbe scriptores domini Regis.

Preterea die jovis intitulata undecima dicti mensis madii anno predicto millesimo quadringentesimo decimonono, dicto honorabili viro Johanne de Funes Consiliario et Vicecancellario dicti domini Regis existente in domo capituli dicti Monasterii Sancti Cucuphatis in quaquidem domo pro celebracione dicte Curie convenerunt qui sequntur:

Prelati.

Alfonsus Episcopus Vicensis.
Frater Bernardus Abbas Sancti Cucuphatis.
Guillermus Abbas de Stagno.

Frater Bernardus Abbas Arularum.
Frater Raymundus Abbas de Amerio.
Narcissus Astrucii nomine Dignitatis et capituli ecclesie Terrachone et eciam Abbatis Agerensis.
Petrus Armengandi pro reverendo Episcopo Gerundensi.
Philipus de Medalia Magister in Sacra Pagina canonicus et procurator capituli Barchinone.
Franciscus Çacalm canonicus et procurator capituli Gerunde.
Petrus Vilba nomine Episcopi et capituli ecclesie Dertusensis et
Frater Philipus de Podio auluto procurator Abbatis Sancti Andree de Sureda et Abbatis Sancti Michaelis de Fluviano ut asseruit.

Nobiles.

Petrus de Fonolleto Vicecomes Insule et de Caneto.
Arnaldus Rogerii de Pallars.
Guillermus Raymundus de Montecateno.
Franciscus de Erillo.
Galcerandus de Sancta Pace.
Johannes de Montecateno.
Petrus Dorchau.
Arnaldus Ballistarii.
Johannes Miralles domicellus procurator Comitis Pallariensis.
Jacobus Descallar domicellus procurator Comitis Cardone.
Asbertus de Trilea domicellus procurator Vicecomitis de Ruppebertino.
Berengarius de Vilamari domicellus procurator una cum aliis nobilis Geraldi de Ruppebertino.
Philipus Dareny domicellus procurator nobilium Bernardi de Pinosio et Bernardini de Pinosio eius filii.
Franciscus de Cassiano domicellus procurator ut asseruit nobilis Bernardi de Crudillis.

Milites.

Raymundus de Turrillis.
Berengarius de Ulmis.
Dalmacius Çacirera.
Berengarius de Palau.
Petrus de Galliners.
Guillermus de Blanis.

Gabriel Bisbals.
Ludovicus de Pontonibus.

Domicelli.

Petrus de Batet.
Galcerandus Guillermus Dalos.
Petrus Treballs.
Marchus de Vilaleons.
Rogerius de Castalla dels Folgons.
Rogerius de Pallars.
Ferrarius de Sentcerni.
Guillermus Çamaso.
Bernardus Davinyo.
Bertrandus de Font Joncosa.

Universitates.

Johannes Fivellerii..	Sindici Barchinone.
Raymundus de Plano.	
Johannes Ros.	
Bonanatus Petri..	
Simon Sunyerii legum doctor.. . .	Sindici Ilerde.
Jacobus Navarra.	
Jacobus Storch bacallarius in decretis.	Sindicus ville Podii Ceritani.
Bartholomeus Ripoll notarius. . . .	Sindicus ville Berge.

Dictus honorabilis Vicecancellarius in personam domini Regis continuavit dictam Curiam per hec verba:

—Lo Senyor Rey continua la present Cort a dema en aquest loch mateix.

Illi vero de Curia dixerunt se stare et perseverare in protestacionibus assuetis.

Testes fuerunt ad predicta presentes honorabilis Sperans in Deo Cardona et nobilis Johannes de Crudillis Consiliarii domini Regis.

Dicta die jovis .xi.ª mensis madii, venerabilis et religiosus frater Laurencius Massasol Monachus Monasterii Populeti procurator Abbatis dicti Monasterii ad faciendum fidem de sua potestate obtulit et tradidit

michi prothonotario predicto quoddam procuracionis instrumentum actum in Monasterio Populeti .xxiiii.ª die aprilis anno a nativitate Domini millesimo .cccc.° decimonono et clausum per Johannem Poncii auctoritate Regia notarium publicum per totam terram et dominacionem serenissimi domini Regis Aragonum.

Item die predicta, honorabilis Philippus de Medalia Magister in Sacra Pagina procurator sindicus et actor una et in solidum cum honorabili Emanuele de Raiadello canonico Barchinonensi honorabilis capituli Sedis Barchinone ad faciendum fidem de sua potestate obtulit et tradidit michi dicto prothonotario quoddam publicum instrumentum sigillo dicti capituli inpendenti munitum actum Barchinone in domo capituli dicte Sedis .xxiiii.ª die aprilis anno a nativitate Domini M.° cccc.° xviii.° et clausum per Gabrielem Canyelles auctoritate Regia notarium publicum Barchinone.

Item dicta die, venerabilis Johannes de Miralles domicellus procurator nobilis viri domini Rogerii Bernardi Comitis Pallariensis ad faciendum fidem de sua potestate obtulit et tradidit michi dicto prothonotario quoddam publicum instrumentum actum in Castro de Sort Comitatus Pallariensis sexta die madii anno a nativitate Domini millesimo cccc.° xviii.° et clausum per Petrum Ferrarii ville de Sort habitatorem auctoritate Regia notarium publicum per totam terram et dominacionem illustrissimi domini Regis Aragonum.

Item dicta die, frater Philippus de Podio aulucho procurator una et in solidum cum fratre Georgio de Colle Elemosinarius Monasterii Balneolarum fratris Berengarii Dei gracia Abbatis Monasterii Sancti Michaelis de Fluviano Gerundensis diocesis, ad faciendum fidem de sua procuracione obtulit et tradidit michi dicto prothonotario quoddam publicum instrumentum actum in loco Sancti Michaelis de Fluviano, septima die madii anno a nativitate Domini millesimo .cccc.° xviii.° et clausum per Franciscum Galbeti Capellanum ecclesie Monasterii loci Sancti Michaelis de Fluviano notarium publicum ipsius loci.

Item dicta die, venerabilis Anthonius Agullana Prior Monasterii Beate Marie de Letone procurator Abbatis Monasterii Beate Marie de Vilabertrando diocesis Gerundensis, ad faciendum fidem de sua procuracione obtulit et tradidit michi dicto prothonotario quoddam publicum instrumentum actum in loco de Vilabertrando die septima madii anno a nativitate Domini millesimo quadringentesimo decimonono et clausum per Guillermum Ademar notarium publicum auctoritate reverendi domini Abbatis de Vilabertrando.

Ulterius die veneris intitulata .xii.ª dicti mensis madii anno a nativitate Domini millesimo cccc.° decimonono, dicto honorabili Johanne de Funes Vicecancellario in domo capituli dicti Monasterii Sancti Cucuphatis personaliter existente, in qua eciam pro celebracione dicte Curie fuerunt presentes:

Prelati.

Reverendi Alfonsus Episcopus Vicensis.
Frater Bernardus Abbas Sancti Cucuphatis Vallensis.
Guillermus Abbas de Stagno.
Frater Bernardus Abbas Monasterii Arularum.
Frater Raymundus Abbas Monasterii de Amerio.
Narcissus Astrucii procurator dignitatis et capituli ecclesie Terrachone et eciam Abbatis Monasterii Agerensis.
Petrus Vilba procurator Episcopi et capituli Dertusensis.
Magister Philippus de Medalia procurator capituli ecclesie Barchinone.

Nobiles.

Petrus de Fonolleto Vicecomes de Insula et de Caneto.
Franciscus de Erillo.
Raymundus de Rexacho miles procurator assertus nobilis Bernardi de Capraria.

Milites.

Raymundus de Turrillis.
Petrus de Galliners.
Matheus Cardona.

Domicelli.

Petrus de Batet.
Marchus de Vilalehons.
Rogerius de Cartalla de Folgons.
Ferrarius de Sentcerni.

Universitates.

Johannes Fivellerii..	Sindici Barchinone.
Raymundus de Plano..	
Johannes Ros.	
Bonanatus Petri	
Simon Sunyerii..	Sindicus civitatis Ilerde.
Jacobus Storch.	Sindicus ville Podii Ceritani.

Prefatus honorabilis Vicecancellarius in personam dicti domini Regis continuavit dictam Curiam per hec verba:

—Lo Senyor Rey continua la present Cort a dema en aquest loch mateix.

Illi vero de Curia dixerunt se stare et perseverare in protestacionibus assuetis.

Testes fuerunt ad predicta presentes honorabilis Alfonsus de Boria Consiliarius et Franciscus Davinyo secretarius domini Regis.

Deinde autem die sabbati intitulata .xiii.ª dicti mensis madii anno a nativitate Domini millesimo quadringentesimo decimonono dicto honorabili Johanne de Funes Vicecancellario in domo capituli dicti Monasterii Sancti Cucuphatis personaliter existente, presentibus multis de convocatis ad Curiam supradictam pro celebracione eiusdem in eodem capituli congregati continuavit dictam Curiam per hec verba:

—Lo Senyor Rey continua la present Cort a dimarts primer vinent en aquest loch mateix.

Illi vero de dicta Curia dixerunt se stare et perseverare in protestacionibus assuetis.

Testes fuerunt ad predicta presentes nobilis Johannes de Crudillis et honorabilis Sperans in Deo Cardona Consiliarii domini Regis.

Dicta die sabbati, venerabilis Petrus de Argilesio procurator una cum aliis Episcopi Elnensis ad faciendum fidem de sua potestate obtulit et tradidit michi dicto prothonotario quoddam publicum instrumentum actum in civitate Elnensi die quinta marcii anno a nativitate Domini millesimo quadringentesimo decimonono et clausum per Johannem Sales publicum Elnensem auctoritate reverendi Episcopi notarium.

Postmodum vero die martis intitulata sextadecima die madii anno

predicto millesimo .cccc.° decimonono, honorabilis Johannes Navarro legum doctor Consiliarius et regens Cancellariam dicti domini Regis in domo capituli dicti Monasterii Sancti Cucuphatis personaliter constitutus presentibus multis de quolibet Brachio Curie supradicte pro celebracione illius in eodem capitulo congregatis in personam dicti domini Regis continuavit dictam Curiam per hec verba:

—Lo Senyor Rey continua la present Cort a dema en aquest loch mateix.

Illi vero de Curia dixerunt se stare et perseverare in protestacionibus assuetis.

Testes fuerunt ad predicta presentes supra prenominati.

Deinde autem die mercurii intitulata XVII.ª dicti mensis madii anno predicto millesimo quadringentesimo decimonono, venerabilis Petrus Metge Ordinis Hospitalis Sancti Johannis Hierosolimitani procurator una et in solidum cum fratre Ludovico de Gualbis dicti Ordinis reverendi fratris Gondissalvi de Funes Castellani Emposte, ad faciendum fidem de sua potestate obtulit et tradidit michi dicto prothonotario quoddam publicum instrumentum actum in Castro de Miravet riparie Iberi die septima madii anno a nativitate Domini millesimo quadringentesimo decimonono et clausum per Leonardum de Toscha ville Alcanicii habitatorem auctoritate illustrissimi domini Regis Aragonum per totam terram et dominacionem suam notarium publicum.

Item eadem die, honorabilis Petrus Grimau sindicus et procurator una et in solidum cum Laurencio Rodon universitatis ville Perpiniani obtulit et tradidit michi dicto prothonotario quandam certificacionem sive cedulam papiream cum qua Arnaldus de Furchis de Perpiniano Regia auctoritate notarius publicus ac scriba Consulatus ville Perpiniani facit fidem et attestatur quod ipse ut Notarius et Scriba pretactus recepit quoddam publicum instrumentum in et cum quo Universitas ville Perpiniani elegit in nuncios et creavit sindicos ipsius ville honorabilem Laurencium Rodon et Petrum Grimau burgenses Perpiniani ad comparendum et interveniendum in Curiis etc. Et excusat se dictus notarius quod nondum potuit instrumentum predictum in publicam redigere formam.

Post hec vero die mercurii proxime dicta .XVII.ª dicti mensis madii anno predicto illustrissimo domino Rege predicto in domo capituli Monasterii antedicti in suo regali solio sedente in quaquidem domo fuerunt pro celebracione Curie antedicte presentes hii qui secuntur:

Prelati.

Reverendi Alfonsus Episcopus Vicensis.
Frater Bernardus Abbas Monasterii Sancti Cucuphatis.
Guillermus Abbas de Stagno.
Frater Bernardus Abbas Monasterii Arularum.
Narcissus Astrucii pro dignitate [et Capitulo] ecclesie Terrachone et eciam nomine procuratorio Abbatis Agerensis.
Johannes Palomar procurator Episcopi Barchinone.
Franciscus de Aquis procurator Episcopi Ilerdensis.
Petrus Ermengandi procurator Episcopi Gerundensis.
Petrus Vilba procurator Episcopi et capituli ecclesie Dertusensis.
Johannes de Tonia procurator ut asseruit Episcopi Urgellensis.
Magister Philippus de Medalia procurator ut dixit capituli ecclesie Barchinone.
Narcissus de Sancto Dionisio procurator ut asseruit capituli Ilerdensis.
Frater Johannes de Scarigues procurator ut dixit Prioris Cathalonie.
Frater Laurencius de Massasol procurator ut dixit Abbatis Monasterii Populeti.
Frater Petrus Valls procurator ut asseruit Abbatis Sanctarum Crucum.

Nobiles.

Petrus de Fonolleto Vicecomes de Insula et de Caneto.
Guillermus Raymundus de Montecatheno.
Bernardus Galcerandus de Pinosio junior.
Franciscus de Erillo.
Raymundus de Rexacho procurator assertus nobilis Bernardi de Capraria.
Asbertus Çatrilla procurator assertus Vicecomitis de Ruppebertino.
Philippus Dareny procurator assertus nobilis viri Galcerandi de Pinosio senioris.

Milites.

Raymundus de Turrillis.
Berengarius de Ulmis.
Matheus Cardona.

Jacobus Marchi.
Bernardus de Vilarig.

Domicelli.

Ferrarius de Sentcerni.
Bertrandus de Font Joncosa.

Universitates.

Johannes Fivellerii..	Sindici Barchinone.
Raymundus de Plano.	
Johannes Ros..	
Bonanatus Petri..	
Simon Sunyerii..	Sindicus Ilerde.
Petrus Grimau.	Sindicus Perpiniani.
Jacobus March.	Sindicus ville Podii Ceritani.

Jamdictus dominus Rex dixit: quod ipse, volendo supplicacionibus Curie super his sibi factis annuere benigne, expectabat absentes qui citati non comparuerant huc ad octo dies primo venturos et continue securos de gracia speciali modo et forma in expectacione supra proxime facta continetur [1].

Et hiis dictis reverendus Episcopus Vicensis nomine tocius Curie regraciando humiliter dicto domino Regi expectacionem predictam obtulit quandam papiri cedulam que per me Raymundum Baiuli locumtenentem prothonotarii dicti domini Regis ibidem fuit lecta seriei sequentis:

«Molt excellent Senyor.

»La Cort jatsia que per part del Bras militar hagues elegits e nomenats en venir, regonexer e examinar los procuratoris e habilitar les persones entrevinents en la dita Cort mossen Johan Eymerich e mossen Jacme Callis, empero, car lo dit mossen Johan es absent e lo dit mossen Jacme per semblant es absent e impedit, remoguts aquells, elegeix anomena ordona e associa als restants ja elets e ordonats per la dita Cort mossen Jacme March e Nasbert Çatrilla donzell en la forma e ab lo poder que a aquells es stat donat per la dita Cort.

[1] Reg. 24, *contentis*

Qua cedula oblata et lecta dictus dominus Rex dixit: quod admittebat eam quoad dictos duos sub modo et forma quibus admisserat alios duos in quorum locum dicti duo sunt positi seu surrogati.

Et hiis dictis honorabilis Johannes Navarra Consiliarius et Regens Cancellariam dicti domini in personam dicti domini Regis continuavit dictam Curiam per hec verba:

—Lo Senyor [Rey] continua la present Cort a dema en aquest loch mateix.

Testes fuerunt ad predicta presentes honorabiles Alphonsus de Boria Consiliarius et Franciscus Davinyo secretarius dicti domini Regis.

Et ipsa eadem die, dictus honorabilis Narcissus Astrucii procurator assertus Abbatis Agerensis, ad faciendum fidem de sua potestate obtulit et tradidit michi dicto prothonotario quandam papiri litteram sigillo dicti Abbatis in dorso munitam et eius manu signatam ut prima facie videbatur acta in Monasterio Agerensi quintadecima aprilis anno a nativitate Domini millesimo quadringentesimo decimonono, cum qua dictus Abbas constituit procuratorem suum ad interessendum in presenti Curie religiosum Franciscum de Feudo canonicum et preceptorem Monasterii Agerensis cum potestate substituendi. Et Antonius Bellot notarius apostolicus fecit fidem michi dicto prothonotario quod dictus Franciscus substituerat ad predicta dictum Narcissum Astrucii cum instrumento firmato in posse ipsius quarta die presentis mensis madii.

Ulterius die jovis intitulata .xvii.ª dicti mensis madii anno predicto millesimo quadringentesimo decimonono congregata dicta Curia in domo capituli Monasterii antedicti honorabilis Johannes de Funes Vicecancellarius precontentus in eadem domo personaliter constitutus in personam dicti domini Regis continuavit dictam Curiam per hec verba:

—Lo Senyor Rey continua la present Cort a dema en aquest loch mateix.

Illi vero de dicta Curia dixerunt se stare et perseverare in protestacionibus assuetis.

Testes fuerunt ad predicta presentes honorabiles Bernardus de Gualbis Magister racionalis et Sperans in Deo Cardona Consiliarii domini Regis.

Post predicta die veneris intitulata .xviii.ª dicti mensis madii anno predicto a nativitate Domini millesimo quadringentesimo decimonono congregata Curia supradicta in domo capituli Monasterii antedicti honorabilis Johannes de Funes Vicecancellarius supradictus in eadem domo

personaliter constitutus in personam dicti domini Regis continuavit dictam Curiam per hec verba:

—Lo Senyor Rey continua la present Cort a dema en aquest loch mateix.

Illi vero de Curia dixerunt se stare et perseverare in protestacionibus assuetis.

Testes fuerunt ad predicta presentes venerabilis Bernardus Guiu civis Barchinone et Raymundus Esgleyes portarius domini Regis.

Eadem die, Georgius Morera qui hac die comparuerat in dicta Curia tanquam sindicus universitatis Cauquiliberi, ad faciendum fidem de sua potestate obtulit et tradidit michi dicto prothonotario quoddam publicum sindicatus et procuracionis instrumentum actum in domo Consulatus dicte ville Cauquiliberi, die .vii.ª madii anno a nativitate Domini millesimo cccc.º decimonono et clausum per Bernardum Frigola de Cauquolibero auctoritate Regia notarium publicum.

Item predicta die Raymundus de Conesia miles procurator nobilis Berengarii Arnaldi de Cervilione militis, ad faciendum fidem de sua potestate obtulit et tradidit michi prothonotario predicto quoddam procuracionis instrumentum actum in domo dicti nobilis de Podiolo termini Castri de Vilademager .xvii.ª die madii anno a nativitate Domini millesimo .cccc.º decimonono et clausum per Raymundum Thome ville de Pratis auctoritate Regia per totam terram et dominacionem illustrissimi domini Regis Aragonum notarium publicum.

Post hec vero die sabbati .xx.ª dicti mensis madii anno predicto millesimo .cccc.º decimonono, Illustrissimo domino Rege predicto in domo capitulo supradicti in suo regali solio sedente in qua eciam domo pro celebracione dicte Curie erant presentes:

Prelati.

Reverendi Alfonsus Episcopus Vicensis.
Andreas Episcopus Barchinone.
Frater Bernardus Abbas Sancti Cucuphatis.
Guillermus Abbas de Stagno.
Frater Guillermus Abbas de Balneolis.
Narcissus Astrucii pro dignitate et capitulo Terrachone.
Petrus Ermengandi pro Episcopo Gerundensi.
Johannes de Thonia pro Episcopo Urgellensi.
Anthonius Agullana Prior de Letone pro Abbate Villebertrandi.

Nobiles.

Petrus de Fonolleto Vicecomes de Insula et de Caneto.
Guillermus Raymundus de Montecatheno.
Philippus Galcerandus de Castro.
Bernardus Galcerandus de Pinos.
Franciscus de Erillo.
Gaspar de Queralt.
Johannes de Montecatheno.
Bernardus de Crudillis.
Raymundus de Perillionibus.
Johannes Miralles domicellus procurator Comitis Pallariensis.
Raymundus de Rexacho miles procurator assertus nobilis Bernardi de Capraria.
Asbertus Çatrilla domicellus procurator assertus Vicecomitis de Ruppebertino.
Philippus Dareny domicellus procurator assertus nobilis Berengarii Arnaldi de Cervilione.

Milites.

Raymundus de Turrillis.
Berengarius de Ulmis.
Berengarius de Palau.
Petrus de Galliners.
Matheus Cardona.
Gabriel Bisbals.
Gispertus de Mallarç.
Guillermus Ermangol.
Bernardus de Vilarig.
Antiqus Almogaver.
Bartholomeus de Palou.
Asbertus de Villafrancha.

Domicelli.

Petrus de Galliners.
Petrus Treballs.
Johannes Januarii.

Ferrarius de Sentcerni.
Bertrandus de Font Joncosa.
Johannes de Castro Episcopali.
Johannes Samaso.
Bernardus Davinys [1].
Petrus Galcerandus de Calders.
Ludovicus de Villafrancha.
Bernardus Çapera.

Johannes Fivellerii.	Sindici civitatis Barchinone.
Raymundus de Plano.	
Johannes Ros.	
Bonanatus Petri.	
Simon Sunyerii.	Sindici Ilerde.
Jacobus Navarra.	
Petrus Grimau.	Sindicus Perpiniani.
Jacobus Storch.	Sindicus ville Podii Ceritani.

Idem reverendus Episcopus Vicensis nomine et pro parte tocius Curie supradicte obtulit quandam papiri cedulam, responsionem ad Proposionem per dictum dominum Regem in principio celebracionis dicte Curie statim ut asseruit continentem, que per Raymundum Baiuli locumtenentem prothonotarii dicti domini Regis fuit ibidem lecta et publicata, cuius tenor sequitur in hunc modum:

«Molt alt e poderos Senyor.

»Per disposicio e providencia divinal sots la ma del qual es lo cor del Rey, Vostra Serenitat, volent per obra demostrar la bona intencio que ha en la justicia e benefici publich del vostre insigne Principat de Cathalunya, ha convocada aci la present Cort segons es vist en lo principi de vostra compendiosa Proposicio per algunes grans e notables rahons, axi com es molt propri e degut a Vostra Reyal Maiestat. Car Deu, qui fa los Reys regnar, ha creada y sublimada la dignitat e celsitud reyal, per ço que faça justicia e prepos lo ben publich a tot interes de propria voluntat e privada utilitat. E com, Senyor, considerada la seria de la dita vostra Proposicio, apparega esser preferida en orde de temps la armada que diets volets fer per visitar lo regne de Sicilia e per altres affers toquants honor e benefici vostre e de la dita Cort, haguera molt gran consolacio la dita Cort que seguint les vestigies e costums virtuoses dels vostres excellents predecessors reys Darago e Comtes de Barchinona, de

[1] Reg. 24. *Davinyo.*

loable memoria, vos Senyor, ho haguessets primer comunicat en aquest vostre Principat attesa la arduitat e ponderositat de tants grans affers.

»Car lo dit Principat, lo qual per antich e molt loable costum ab gran amor e vera fidelitat ha en tals semblants e maiors actes molt be e virtuosament consellat menant e deduhint sos consells a fins benaventurades, haguera vos, Senyor, degudament consellat. E per tant, Senyor, la dita Cort supplique a vostra Senyoria que ab saviea e gran deliberacio faça la prossecucio de tants grans affers considerar e provehir a tots contraris qui en tal acte poguessen sortir. E vinent, Senyor molt virtuos, en lo segon grau de vostra dita Proposicio havent en substancia que us volets disposar e entendre en les coses necessaries toquants la justicia e bon regiment del dit Principat; respon la dita Cort que reffer lahors e gracies a nostre Senyor Deu qui tal voluntat e bona disposicio ha inspirada en lo cor de vostra Senyoria, a la qual regracia humilment la dita bona offerta e intencio, supplicant que en aquella vulla perseverar e menarla a fi deguda, loable e de memoria digna, com pot fermament confiar vostra reyal excellencia que la dita Cort enten e entendra continuament ab fervent intencio e gran diligencia en les dites coses e altres toquants honor e exalçament de vostra reyal Corona e bon estament de aquella e de tota la cosa publica, tinent aço molt a cor, cessants totes dilacions e coses infructuoses ab deguts mijants e termens convinents, remetent aço a experiencia que es maestre dels actes mundanals, la qual Deu volent ho mostrara.

»Car la dita Cort sobre aço ha ja elegides certes persones per tal com lo present temps li es molt car per molts sguards, en special per ço: com desige veura prestament la reformacio e bon orde del estament reyal e de la justicia universal, sens la qual bonament no pot procehir fruyt de pau ne consolacio publica de vostres regnes e terres qui ab fervent voler desijan la bona e final conclusio dels actes e fets dessus dits, confiant la dita Cort que per vos, Senyor, seran complides ab acabament les coses dessus e deius toquades. Mes avant, Senyor, en lo final article e conclusio de la vostra dita loable Proposicio notificats a la dita Cort algunes noves e bona disposicio concernents vies pera prosseguir e obtenir finalment la integra obediencia dels vostres regnes de Serdenya e Corcega attes lo cas e necessitats en que vuy son sentints lo poder e bona intencio de vostra Senyoria, pregant affectuosament e demanant consell e avisament a la present Cort. En aço, Senyor molt alt, vos respon la dita Cort que ha plaer e consolacio molt grans de les dites noves e de vostra bona intencio e de tots bons e utils preparatoris e enantaments que vostra Senyoria hage fets e fassa concernents exaltacio e honor de la sua

reyal Corona e benefici dels dits affers, com tot acte qui esguarda exalçament e honor de vos, Senyor, redunda en gran honor de vostres vassalls qui per gran amor e fidelitat que tots temps han hauda a lurs reys e senyors de persones e bens molt virtuosament ab conservacio e augmentacio de lurs libertats hi han retut lur bon deute, e semblantment faran, Deus mijançant a vos, Senyor, per lur innada fidelitat, vinents cas e loch necessaris e opportuns, supplicant la dita Cort a vostra reyal Senyoria que en los prop dits actes e prossequcio toquants e donants causa e via de obtenir la final obediencia e reintegracio dels dits regnes e en tots altres grans affers, no obmetent degudes e necessaries provisions, li placia procehir ab gran circunspeccio savi e madur consell, per lo qual floreix e prospera la honor e virtut dels Princeps segons es propri degut e pertinent a vostra dignitat reyal, comunicant vos, Senyor, a la dita Cort tots los avisaments e la intencio que vos, Senyor, haurets dels dits affers, per ço que la dita Cort vos puxa en aquells avisar e clarament consel ar.

»Empero, Senyor, supplique la dita Cort vos placie preferir en tot cas segons han vostra offerta e Proposicio, la ordinacio de la justicia, el bo e pacifich stament del dit Principat, qui es principi e fundament de les honors e avançaments de vostra reyal Corona, e en los actes qui seran possibles fer e obtenir per vostres officials e ministres per conservacio de maior honor e per cessar molts perills e sinestres, vostra Reyal persona, en la qual com a cap de la cosa publica sta la salut de aquella, no vulla anar ni entrevenir personalment, com no sia propri, attesa vostra reyal dignitat e lo gran pes e estima de aquella e per altres esguards molt congruents e rahonables, la vostra presencia nos dege mostrar personalment en tales actes, si no es cas que ab gran e digest consell sia deliberat esser propri urgent e necessari, segons es stat usitat per los molt Illustres Reys e predecessors vostres, de loable memoria.»

Quaquidem cedula lecta et publicata eciam dictus Episcopus Vicensis nomine dicte Curie dirigendo verba sua dicto domino Regis dixit: quod cum locus de Sancto Cucuphato non esset sufficiens seu ydoneus ad celebracionem dicte Curie, dicta Curia stabat et perseverabat in supplicacionibus pluries super mutacione loci celsitudini sue factis et ab illis desistere nullatenus intendebat.

Item eciam dixit, quod cum scriptores dicti domini Regis recipissent salaria a multis littigantibus in Curia ipsius domini Regis contra constitucionem per serenissimum dominum regem Ferdinandum in Curia Barchinone super his editam sive factam dignaretur constitucionem eandem facere observari.

Item eciam dixit quod cum dicta Curia pretenderet Cancellarium et Vicecancellarium suos nimis alcius in Curia supradicta sedere, dignaretur modum et ordinem debitos super eorum sessione facere observari.

Quibus ita peractis, dictus dominus Rex effectualiter sic respondit; quod ipse audiverat bonam responsionem predictam, quod intencio ipsius domini Regis erat eciam bona circa rempublicam et presertim super facto justicie et quod credebat quod cum Dei adiutorio ipse et dicta Curia se concordarent.

Quo ad loci mutacionem dixit, quod stabat et perseverabat in responsionibus jam alias per eum factis.

Quo ad scriptores suos, quod erat paratus et volebat dictam constitucionem facere observari.

Quo ad modum sedendi, quod erat intencio sua quod servaretur illud quod alias in similibus actibus fuit consuetum servari et quod super hoc deputarentur alique persone que de usu et consuetudine dicti modi sedendi se veridice informarent.

Et his per dictum dominum Regem dictis, dictus Episcopus Vicensis dixit dicto domino Regi, quod dicta Curia regraciabatur multum excellencie sue de sua laudabili intencione. Et quod placeret dicto domino Regi remittere istud negocium illis personis que erant jam deputate ad habilitacionem Curie. Et dictus dominus Rex respondit quod placebat ei.

Et post predicta post prandium ipsius diei, honorabilis Johannes de Funes Vicecancellarius precontentus congregata Curia supradicta in domo capituli antedicti continuavit dictam Curiam per hec verba:

—Lo Senyor Rey continua la present Cort a diluns primer vinent en aquest loch mateix.

Illi vero de dicta Curia dixerunt se stare et perseverare in protestacionibus assuetis.

Testes fuerunt ad predicta predicta presentes nobilis Johannes de Crudillis et honorabilis Sperans in Deo Cardona Consiliarii dicti domini Regis.

Eadem die, honorabilis Johannes de Valle juratus civitatis Gerunde et sindicus, ad faciendum fidem de sua potestate obtulit et tradidit michi predicto prothonotario duo publica instrumenta quorum unum datum fuit Gerunde .VIII.ª die madii anno a nativitate Domini millesimo quadringentesimo decimonono et clausa per Petrum Pinos auctoritate Regia notarium publicum substitutum a Jacobo de Campolongo quondam publico civitatis Baiulie et Vicarie Gerunde suarumque perti-

nenciarum notario, cum quorum, primo universitas dicte civitatis Gerunde laudando et approbando quicquid per venerabilem Michaelem Petri juratum et sindicum dicte civitatis actum esset in dicta Curia dedit et contulit Juratis civitatis eiusdem facultatem et potestatem plenarias constituendi et eligendi sindicum et sindicos ad negocia Curie supradicte: cum secundo vero Jurati dicte civitatis Gerunde in vim potestatis eis cum pretacto instrumento attributam fecerunt, constituerunt et ordinarunt sindicum et procuratorem certum et specialem dicte civitatis et eius universitatis dictum Johannem de Valle ad accedendum ad dictam Curiam et interessendum in ea etc. prout in eisdem instrumentis expressius continetur.

Item dicta die, venerabilis Johannes Vilella prepositus de Lilleto in ecclesia Urgellensi procurator una cum aliis domini Episcopi Urgellensis, ad faciendum fidem de sua potestate, licet per alium procuratorem suum fuisset jam aliud procuracionis instrumentum productum prout superius in presenti processu continetur, obtulit et tradidit michi dicto prothonotario quoddam publicum instrumentum actum in villa Guissone die decima mensis madii anno a nativitate Domini millesimo quadringentesimo decimono et clausum per Poncium Stephani auctoritate Regia notarium publicum per totam terram et dominacionem Illustrissimo domino Regi Aragonum subiectam.

Postmodum vero die lune intitulata vicessima secunda die dicti mensis madii anno predicto millesimo quadringentesimo decimonono, convocata et congregata Curia supradicta in domo capituli Monasterii antedicti, dictus honorabilis Johannes de Funes Vicecancellarius dicti domini Regis in eadem domo personaliter constitutus continuavit dictam Curiam per hec verba:

—Lo Senyor Rey continua la present Cort a dema en aquest loch mateix.

Illi vero de Curia dixerunt se stare et perseverare in protestacionibus assuetis.

Testes fuerunt ad predicta presentes honorabilis Alfonsus de Boria Consiliarius et Ludovicus de Ruble scriptor domini Regis.

Eadem die, honorabilis Nicholaus Boneti legum doctor sindicus civitatis Dertuse, ad faciendum fidem de sua potestate obtulit et tradidit michi dicto prothonotario quoddam publicum instrumentum actum in dicta civitate Dertuse in claustro Sedis ipsius civitatis die duodecima madii anno a nativitate Domini millesimo quadringentesimo decimo-

nono et clausum per Franciscum Goda notarium publicum Dertuse auctoritate Regia.

Post hec vero autem die martis intitulata .xxiii.ª dicti mensis madii anno predicto millesimo quadringentesimo decimonono, convocata et congregata Curia supradicta in domo capituli Monasterii antedicti dictus honorabilis Johannes de Funes Vicecancellarius dicti domini Regis in eadem domo personaliter constitutus continuavit dictam Curiam per hec verba:

—Lo Senyor Rey continua la present Cort a dema en aquest mateix loch.

Illi vero de Curia dixerunt se stare et perseverare in protestacionibus assuetis.

Testes fuerunt ad predicta presentes honorabilis Sperans in Deo Cardona, Alfonsus de Boria Consiliarii et Franciscus Darinyo.

Eadem die, honorabilis Bernardus de Villaricho miles procurator Anthonii Rocha domicelli domiciliati in villa Sancti Laurencii de Sambucha, ad faciendum fidem de sua potestate obtulit et tradidit michi prothonotario predicto quoddam publicum procuracionis instrumentum actum in villa Sancti Laurencii predicti, die sexta madii anno a nativitate Domini millesimo quadringentesimo decimonono et clausum per Petrum Rubey auctoritate nobilis domini Vicecomitis de Rupebertino notarium publicum per totam terram et dominacionem suam.

Item die eadem, dictus honorabilis Bernardus de Villaricho miles procurator Arnaldi de Biure parrochie de Quexans, Jacobi de Corniliano domicelli parrochie de Orphanis, Galcerandi de Pontonibus, Anthonii dez Monells, Bernardi de Pontonibus et Hugueti Desport domicellorum ad faciendum fidem de sua potestate, obtulit et tradidit michi prothonotario predicto quoddam publicum procuracionis instrumentum actum Navate prima die madii anno a nativitate Domini millesimo quadringentesimo decimonono et clausum per Bernardum Çavalli notarium publicum Castri de Navata et terminorum eiusdem.

Item predicta die, et dictus honorabilis Bernardus de Villaricho miles procurator Francisci de Vallegarneria militis, Petri de Canadello dez Pich, Petri Serrachoni, Jaufridi de Vilaricho, Guillermi Arnaldi de Palaciolo, Dalmacii de Palaciolo, Petri de Samason, Guillermi de Corniliano et Hugueti de Cassano [1] domicellorum infra diocesim Gerundensem

[1] Reg. 25. Añade los nombres de *Guillermi de Jafer* y *Georgii de Assellit.*

domiciliatorum, ad faciendum fidem de sua potestate obtulit et tradidit michi dicto prothonotario quoddam procuracionis publicum instrumentum actum Petralate, vicesima septima die aprilis anno a nativitate Domini millesimo quadringentesimo decimonono et clausum per Guillermum Ademar auctoritate nobilis domini Vicecomitis de Ruppebertino notarium publicum per totam terram et dominacionem suam gerentemque vices discreti Thome Parada notarii publici ville Petralate.

Preterea die mercurii intitulata vicesima quarta die mensis madii anno predicto millesimo quadringentesimo decimonono, Illustrissimo domino Rege prefato in domo capituli Monasterii antedicti more solito in suo regali solio sedente, in quaquidem domo pro celebracione Curie sepedicte ubi fuerunt presentes qui inferius secuntur:

Prelati.

Reverendus Alfonsus Episcopus Vicensis.
Frater Guillermus Abbas Balneolarum.
Frater Bernardus Abbas Arularum.
Narcissus Astrucii pro dignitate et capitulo Terrachone.
Franciscus de Aquis pro Episcopo Ilerde.
Frater Rogerius de Colle pro Abbate Sancti Petri de Bisulduno.
Frater Johannes de Scarigues preceptor Mansi Dei pro Priore Cathalonie.

Nobiles.

Petrus de Fonolleto Vicecomes de Insula et de Caneto.
Franciscus de Erillo.
Johannes de Montecatheno.
Bernardus de Crudiliis.
Raymundus de Perilionibus.

Milites.

Raymundus de Turrillis.
Berengarius de Ulmis.
Berengarius de Hostalrich.
Petrus de Galliners.
Bernardus de Vilarig.

Domicelli.

Berengarius de Vilamarino.
Johannes Januarii.
Petrus Soler.
Petrus de Treballs.

Johannes Fivellerii.. . . . . } Sindici Barchinone.
Raymundus de Plano . . . . . }
Johannes Ros.. . . . . }
Bonanatus Petri . . . . . }
Johannes de Valle. . . . . Sindicus Gerunde.
Nicholaus Boneti. . . . . Sindicus Dertuse.
Jacobus Storch. . . . . Sindicus Podii Ceritani.

Dictus reverendus dominus Episcopus Vicensis nomine Curie supradicte dixit: quod cum terminus ad expectandum absentes assignatus esset per totam diem presentem transiturus et multi eciam essent venturi, dicta Curia supplicabat domino Regi quatenus dignaretur, dictos absentes de sui clemencia expectare et alium super hoc congruentem terminum assignare.

Et dictus dominus Rex volens ut dixit dicte Curie supplicacionibus annuere, expectavit de gracia absentes qui nondum venerant ad celebracionem Curie supradicte hinc ad primam diem mensis junii proxime futuri inclusive modo et forma in prima superius facta expectacione contentis.

Et his peractis dictus honorabilis Johannes de Funes Vicecancellarius in personam dicti domini Regis continuavit dictam Curiam per hec verba:

—Lo Senyor Rey continua la present Cort a divendres primer vinent en aquest loch mateix.

Testes fuerunt ad predicta presentes honorabilis Petrus Baceti baiulus Cathalonie generalis, Alfonsus de Boria Consiliarii et Bernardus Servent Thesaurarius dicti domini Regis.

Eadem die, venerabilis Johannes Amargosii Archidiaconus maior ecclesie Dertuse sindicus yconomus et procurator una cum honorabili Johanne Siurana Priore maiore capituli dicte ecclesie Dertusensis, ad faciendum fidem de sua potestate obtulit et tradidit michi dicto protho-

notario quoddam publicum procuracionis instrumentum actum Dertuse, XXI.ª die mensis madii anno a nativitate Domini millesimo quadringentesimo decimonono et clausum per Paschasium Pellicerii notarium publicum Dertuse et Regia auctoritate.

Post predicta vero die veneris intitulata vicesima sexta mensis madii anno predicto millesimo quadringentesimo decimonono, convocata et congregata Curia supradicta in domo capituli Monasterii antedicti dictus honorabilis Johannes de Funes Vicecancellarius dicti domini Regis in eadem domo personaliter constitutus continuavit dictam Curiam per hec verba:

—Lo Senyor Rey continua la present Cort a dema en aquest loch mateix.

Illi vero de Curia dixerunt se stare et perseverare in protestacionibus assuetis et eciam in supplicacione super mutacione loci.

Testes fuerunt ad predicta presentes honorabilis Petrus Baceti baiulus generalis Cathalonie, Sperans in Deo Cardona dicti domini Regis Consiliarii et Raymundus Esgleyes portarius.

Preterea die sabbati intitulata .XXVII.ª madii anno predicto millesimo quadringentesimo decimonono, convocata et congregata predicta Curia in domo capituli prefati Monasterii more solito, dictus honorabilis Johannes de Funes Vicecancellarius dicti domini Regis in eadem domo personaliter constitutus dictam Curiam continuavit per verba sequencia:

—Lo Senyor Rey continua la present Cort a diluns primer vinent en aquest loch mateix.

Illi vero de Curia dixerunt se stare et perseverare in protestacionibus assuetis.

Testes fuerunt ad predicta presentes honorabilis Petrus Baceti baiulus generalis Cathalonie, Sperans in Deo Cardona domini Regis Consiliarii et Bernardus Servent locumtenens Thesaurarii.

Ulterius vero die lune .XXVIII.ª mensis madii predicti eodem anno millesimo quadringentesimo decimonono, convocata et modo solito congregata Curia predicta in domo capituli jamdicti Monasterii, dictus honorabilis Johannes de Funes Vicecancellarius domini Regis predicti in eadem domo personaliter constitutus continuavit Curiam predictam per verba inferius subsecuta:

—Lo Senyor Rey continua la present Cort a dema en aquest loch mateix.

Illi vero de Curia dixerunt se stare et perseverare in protestacionibus assuetis.

Testes ad predicta fuerunt presentes honorabilis Sperans in Deo Cardona, Bernardus de Gualbis Magister racionalis domini Regis Consiliarii et Bernardus Servent locumtenens Thesaurarii domini Regis prefati.

Eadem die, honorabilis Petrus de Archone in decretis bacallarius procurator et sindicus capituli ecclesie Urgellensis ad faciendum fidem de sua potestate obtulit et tradidit michi prothonotario predicto quoddam publicum procuracionis instrumentum actum in domo dicti capituli .xxii.° madii anno a nativitate Domini millesimo quadringentesimo decimonono et clausum per Bartholomeum Bort publicum civitatis Urgellensis auctoritate honorabilis Castellani Sancti Odonis in ecclesia Urgellensi.

Die predicta, venerabilis Franciscus Babau mercator sindicus et procurator Villefranche Penitensium ad faciendum fidem de sua potestate obtulit et tradidit michi dicto prothonotario quoddam publicum sindicatus instrumentum actum in capituli domo fratrum minorum dicte ville die .xxv.° mensis aprilis anno a nativitate Domini millesimo quadringentesimo decimonono et clausum per Petrum Alamany notarium publicum dicte ville auctoritate honorabilis Magistri Philippi de Medalia Archidiaconi Penitensi.

Subsequenter vero die martis .xxx.° eiusdem mensis madii anno predicto millesimo quadringentesimo decimonono, convocata et congregata Curia predicta ut est moris in domo capituli Monasterii sepedicti, prefatus honorabilis Johannes de Funes Vicecancellarius dicti domini Regis in eadem domo personaliter constitutus continuavit predictam Curiam per huiusmodi verba:

—Lo Senyor Rey continua la present Cort a dema en aquest loch mateix.

Illi vero de Curia dixerunt se stare et perseverare in protestacionibus assuetis.

Testes fuerunt ad predicta presentes honorabilis Jacobus Agustini legum doctor auditor Curie Guillermus Guitard scriptor domini Regis et Michael de Boscho civis Barchinone.

Postmodum vero die mercurii ultima madii anno a nativitate Domi-

ni millesimo quadringentesimo decimonono predicto, convocata et modo solito dicta Curia congregata in domo capituli dicti Monasterii, predictus honorabilis Johannes de Funes domini Regis predicti Vicecancellarius in eadem domo personaliter constitutus continuavit dictam Curiam per verba sequencia:

—Lo Senyor Rey continua la present Cort a dema en aquest loch mateix.

Illi vero de Curia dixerunt se stare et perseverare in protestacionibus assuetis.

Testes fuerunt ad predicta presentes Guillermus Maçot virgarius Consiliariorum Barchinone, Aznarius Petri de Terralba et Petrus Torrell.

Preterea die jovis intitulata prima junii anno predicto a nativitate Domini millesimo quadringentesimo decimonono, Illustrissimo domino Rege prefato in domo capituli Monasterii antedicti in suo regali solio sedente ut est moris, in quaquidem domo pro celebracione dicte Curie fuerunt presentes hi qui inferius sequuntur reverendi et honorabiles:

Prelati.

Alphonsus Episcopus Vicensis.
Andreas Episcopus Barchinone.
Guillermus Abbas de Stagno.
Frater Guillermus Abbas de Balneolis.
Frater Bernardus Abbas Arularum.
Narcissus Astrucii pro dignitate ecclesie Terrachone.
Franciscus de Aquis pro Episcopo Ilerdensi.
Petrus Vilba pro Episcopo Dertusensi.
Narcissus de Sancto Dionisio pro capitulo Ilerdensi.
Petrus de Archone pro capitulo Urgellensi.
Frater Georgius de Colle pro Abbate Bisulduni.
Frater Johannes Descarigues pro Priore Cathalonie.
Frater Petrus Medici pro Castellano Emposte.

Nobiles et honorabiles.

Rogerius Bernardus Comes Pallariensis.
Petrus de Fonolleto Vicecomes de Insula et de Caneto.
Arnaldus Rogerii de Pallars.
Guillermus Raymundus de Montecatheno.

Bernardus Galcerandus de Pinosio junior.
Franciscus de Erillo senior.
Raymundus de Perilionibus.
Jacobus Descallar procurator assertus Comitis Cardone.
Asbertus Çatrilla procurator assertus Vicecomitis de Ruppebertino.
Philippus Dareny procurator ut dixit nobilis Bernardi Galcerandi de Pinosio senioris.

Milites.

Raymundus de Turrillis.
Berengarius de Ulmis.
Berengarius de Palau.
Gabriel Bisbals.
Ludovicus de Pontonibus.
Jacobus March.
Bernardus de Vilarig.
Bartholomeus de Palou.

Domicelli.

Petrus de Vilalba.
Berengarius de Vilamarino.
Guillermus de Arenyo.
Petrus de Galliners.
Raymundus de Vilamari.
Marchus de Vilanova.
Johannes Januarii.
Johannes de Castro Episcopali.
Petrus Soles.

Universitates.

Johannes Fivellerii.. . . . . } Sindici Barchinone.
Raymundus de Plano. . . . . } Sindici Barchinone.
Johannes Ros.. . . . . } Sindici Barchinone.
Simon Sunyerii.. . . . . } Sindici Ilerde.
Jacobus Navarra. . . . . } Sindici Ilerde.
Johannes Çavall. . . . . Sindicus Gerunde.
Nicholaus Boneti.. . . . . Sindicus Dertuse.

Laurencius Rodon. . . . . Sindicus ville Perpiniani.
Jacobus Storch. . . . . Sindicus Podii Ceritani.
Georgius Morera. . . . . Sindicus Cauquiliberi.

Dictus dominus Rex, post moniciones et sollitaciones quas fecit super expedicione negociorum Curie predicte, volens supplicacionibus ipsius Curie super his sibi factis annuere, benigne expectabat absentes qui citati non comparuerant hinc ad octo dies primo venturos et continue secuturos de gracia speciali modo et forma in aliis expectacionibus supra factis contentis.

Et postmodum ipsa eadem die post prandium honorabilis Johannes de Funes Vicecancellarius precontentus congregata Curia supradicta in domo capituli Monasterii antedicti continuavit dictam Curiam per hec verba:

—Lo Senyor Rey continua la present Cort a dema en aquest loch mateix.

Illi vero de Curia dixerunt se stare et perseverare in protestacionibus assuetis.

Testes fuerunt ad predicta presentes honorabilis Dominicus Sancii procurator fiscalis, Aznarius Petri de Torralba et Johannes de Cuença portarii domini Regis.

Eadem die honorabilis Laurencius Rodon Consul et sindicus una cum honorabili Petro Grimaudi ville Perpiniani burgensi ad faciendum fidem de sua et alterius sui sindici potestate obtulit et tradidit michi prothonotario quoddam procuracionis seu sindicatus instrumentum actum in aula domus Consulatus dicte ville vicesima madii anno a nativitate Domini millesimo quadringentesimo decimonono et clausum per Bernardum de Turchis de Perpiniano Regia auctoritate publicum per totum Cathalonie Principatum notarium.

Postmodum vero die veneris intitulata secunda junii anno predicto millesimo .cccc.° decimonono, convocata et congregata dicta Curia in domo capituli Monasterii sepedicti more solito, prefatus honorabilis Johannes de Funes dicti domini Regis Vicecancellarius in eadem domo personaliter constitutus dictam Curiam continuavit per hec verba:

—Lo Senyor Rey continua la present Cort a dimecres primer vinent en aquest loch mateix.

Illi vero de Curia dixerunt se stare et perseverare in protestacionibus assuetis.

Testes fuerunt ad hec presentes venerabilis Bertrandus de Pedibus legum doctor, Aznarius Petri de Terralba et Petrus Mas de Villanova.

Eadem die, honorabilis Raymundus de Rexach miles procurator nobilis Bernardi de Capraria militis Comitis de Mohac in regno Sicilie et Vicecomitis Caprarie et de Bassio in Principatu Cathalonie, ad faciendum fidem de sua potestate obtulit et tradidit michi prothonotario predicto quoddam publicum procuracionis instrumentum actum in villa de Blanis die secunda Augusti anno a nativitate Domini millesimo quadringentesimo decimonono et clausum per Antonium Canut Regia auctoritate notarium publicum per totam terram et dominacionem Illustrissimi domini Regis Aragonum vice et nomine discreti Antonii Rigaudi connotarii sui absentis a civitate Barchinone: hoc instrumentum repertum firmatum et notatum inter scripturas scribanie eiusdem notarii scribi fecit auctoritateque [et] licencia honorabilis Vicariam Barchinone regentis clausum in dicta civitate Barchinone prima die junii anno a nativitate Domini millesimo .cccc.° decimonono.

Post predicta die mercurii intitulata septima junii anno predicto millesimo quadringentesimo decimonono, convocata et more solito congregata dicta Curia in domo capituli Monasterii jamdicti, honorabilis dominus Johannes Navarro Regens Cancellariam dicti domini Regis in eadem domo personaliter constitutus dictam Curiam continuavit per hec verba:

—Lo Senyor Rey continua la present Cort a dema en aquest loch mateix.

Illi vero de Curia dixerunt se stare et perseverare in protestacionibus assuetis.

Testes fuerunt ad predicta presentes Johannes dez Pujol notarius, Johannes Uchi portarius domini Regis et Petrus Pardo domicellus.

Post hec die jovis intitulata .viii.ª junii anno predicto millesimo quadringentesimo decimonono, convocata et congregata Curia predicta ut est moris, prefatus honorabilis Johannes Navarro Regens Cancellariam dicti domini Regis in domo capituli Monasterii jamdicti personaliter constitutus dictam Curiam continuavit per hec verba:

—Lo Senyor Rey continua la present Cort a dema en aquest loch mateix.

Illi vero de Curia dixerunt se stare et perseverare in protestacionibus assuetis.

Testes ad predicta fuerunt presentes honorabilis Sperans in Deo Cardona Consiliarius domini Regis, Johannes dez Pujol notarius et Johannes Vehi portarius dicti domini Regis.

Eadem die veneris, Franciscus de Plano decretorum doctor Archidiaconus ecclesie Vicensis ad faciendum fidem de sua potestate obtulit et tradidit michi prothonotario predicto quoddam procuracionis instrumentum actum Vici, scilicet in domo capituli, .xviii.ª die mensis madii anno a nativitate Domini millesimo quadringentesimo decimonono et clausum per Petrum de Ortigiis notarium publicum Vicensem auctoritate domini Vicensis Episcopi.

Item predicta die, venerabilis Petrus Vilba presbiter in decretis licenciatus procurator reverendi domini Episcopi Dertusensis, ad faciendum fidem de sua potestate obtulit et tradidit michi prothonotario predicto quoddam procuracionis instrumentum actum Dertuse .xxi.ª die madii anno a nativitate Domini millesimo .cccc.° decimonono et clausum per Bartholomeum Calaf scribam Curie ipsius Episcopi et auctoritate eiusdem Episcopi publicum notarium.

Preterea die veneris intitulata nona junii anno predicto millesimo quadringentesimo decimonono, convocata et congregata dicta Curia more solito in domo capituli Monasterii prefati, predictus honorabilis Johannes Navarro Regens Cancellariam domini Regis predicti in eadem domo personaliter constitutus dictam Curiam continuavit per verba sequencia:

—Lo Senyor Rey continua la present Cort a dema en aquest loch mateix.

Illi vero de Curia dixerunt se stare et perseverare in protestacionibus assuetis.

Testes fuerunt ad predicta presentes venerabilis Bernardus de Speluncis, Johannes dez Pujol notarius Barchinone et Johannes Uchi portarius domini Regis.

Ulterius vero die sabbati intitulata .x.ª junii anno predicto, convocata et congregata Curia predicta in domo capituli Monasterii jamdicti, prefactus honorabilis Johannes Navarro Regens Cancellariam dicti domini Regis in eadem domo personaliter constitutus dictam Curiam continuavit per hec verba:

—Lo Senyor Rey continua la present Cort a diluns primer vinent en aquest loch mateix.

Illi vero de Curia dixerunt se stare et perseverare in protestacionibus assuetis.

Testes ad hec fuerunt presentes venerabilis Antonius Belloti notarius Brachii ecclesiastici et Johannes Uchi portarius.

Eadem die, honorabilis Dalmacius Çacirera miles procurator una cum honorabili Berengario Squerrer, Jaufridi de la Bracerola, Johannis de Ulzinellis militis, Ludovici de Mediano, Berengarii Arnaldi de Morello, Berengarii de Monçonis loci Dalos, Francisci de Luça, Rogerii de Clariana, Berengarii de Monçonis, Johannis de la Bracerola, Johannis de Thovar, Raymundi Cortit et Poncii de Paris hominum de paratico, ad faciendum fidem de sua et consocii ipsius potestate obtulit michi dicto prothonotario et tradidit quoddam publicum procuracionis instrumentum actum in civitate Balagarii quintadecima die mensis aprilis anno a nativitate Domini millesimo quadringentesimo decimonono et clausum per Petrum Penades auctoritate Regia notarium publicum regentemque Scribaniam publicam civitatis Balagarii pro honorabili Jacobo Fabre in decretis bacallario Rectore ecclesie et notario publico eiusdem.

Item dicta die, dictus honorabilis Dalmacius Çacirera miles procurator Galcerandi Çacirera domini locorum de Montornes de Clariana et de Çaguarda, Dalmacii Çacirera domicelli Cervarie domiciliati, Bernardi de Torramorell domini loci del Aranyo, Johannis Daltariba eius fratris Francisci de Morell domini loci de Monalt, Galcerandi Çacirera domini loci de Morana, Johannis Çaportela domini loci sive turris den Pontello, Galcerandi Çatorra domini loci de Fonolleres, Guillermi Ferrer domini loci de Mora, Johannis Ferrer, Petri Cervia domiciliatorum in villa Tarrage, Petri de Rabinat, Galcerandi Çacirera, Jacobi Çacirera domiciliatorum Cervarie et Raymundi de Fontanet domini loci de Collonico domicellorum, ad faciendum fidem de ipsius potestate obtulit et tradidit michi prothonotario jamdicto quoddam publicum procuracionis instrumentum actum sub diversis kalendariis et locis, quorum primum fuit septima aprilis anno a nativitate Domini millesimo .cccc.° decimonono in loco de Montornes et clausum per Petrum Negres ville Cervarie Regia auctoritate per totam terram et dominacionem Illustrissimi domini Regis Aragonum publicum notarium.

Post predicta, die lune intitulata .xvii.ª junii anno predicto m.° cccc.° decimonono in domo capituli Monasterii jamdicti dicta Curia convoca-

ta et more solito congregata, predictus honorabilis Johannes de Funes Vicecancellarius domini Regis predicti in eadem domo personaliter constitutus dictam Curiam continuavit per hec verba:

—Lo Senyor Rey continua la present Cort a dema en aquest loch mateix.

Illi vero de Curia dixerunt se stare et perseverare in protestacionibus assuetis.

Testes fuerunt ad predicta presentes honorabilis Franciscus de Castilione legum doctor, Aznarius Petri de Torralba et Johannes Vehi portarius domini Regis.

Preterea die martis intitulata .xiii.ª junii anno predicto millesimo quadringentesimo decimonono convocata et congregata dicta Curia in domo capituli dicti Monasterii ut est moris, prefatus honorabilis Johannes de Funes Vicecancellarius domini Regis jamdicti in domo predicta personaliter constitutus dictam Curiam continuavit per hec verba:

—Lo Senyor Rey continua la present Cort a dema en aquest loch mateix.

Illi vero de Curia dixerunt se stare et perseverare in assuetis protestacionibus.

Testes ad predicta fuerunt honorabilis Sperans in Deo Cardona Consiliarius domini Regis, Ludovicus de Xulbe scriptor eiusdem domini Regis, Martinus de Tudela virgarius Audiencie.

Ceterum vero die mercurii intitula .xiiii.º junii anno predicto, convocata et congregata Curia prefata ut est moris in domo capituli Monasterii jamdicti, predictus honorabilis Johannes de Funes Vicecancellarius domini Regis predicti in eadem domo personaliter constitutus dictam Curiam continuavit per hec verba:

—Lo Senyor Rey continua la present Cort a dimecres primer vinent en aquest loch mateix.

Illi vero de Curia dixerunt se stare et perseverare in eorum protestacionibus assuetis.

Testes ad predicta presentes fuerunt honorabilis Sperans in Deo Cardona Consiliarius domini Regis, Johannes Vehi et Johannes de Conca portarii domini Regis prefati.

Adveniente autem die veneris intitulata sextadecima junii presente anno M.º CCCC.º decimonono jamdicto, in domo capituli Monasterii prefati more solito convocata et congregata dicta Curia, prefatus Johannes

de Funes Vicecancellarius predicti domini Regis in eadem domo personaliter constitutus Curiam predictam continuavit per verba sequencia:

—Lo Senyor Rey continua la present Cort a dema en aquest loch mateix.

Illi vero de Curia dixerunt se stare et perseverare in protestacionibus assuetis.

Testes fuerunt ad predicta presentes Aznarius Petri de Terralba, Johannes de Conca [et] Johannes Vehi portarii domini Regis.

Postmodum vero die sabbati intitulata .xvii.ª junii anno a nativitate Domini millesimo .cccc.° decimonono convocata et more solito congregata Curia predicta in domo capituli Monasterii antedicti, prefatus honorabilis Johannes de Funes Vicecancellarius domini Regis predicti in eadem domo personaliter constitutus dictam Curiam continuavit per verba inferius expressata:

—Lo Senyor Rey continua la present Cort a diluns primer vinent en aquest loch mateix.

Illi vero de Curia dixerunt se stare et perseverare in eorum protestacionibus assuetis.

Testes ad predicta presentes fuerunt honorabilis Paulus dez Mas locumtenens conservatoris domini Regis, Aznarius Petri de Terralba et Johannes Conca portarii domini Regis prefati.

Preterea die lune intitulata decimanona junii anno predicto millesimo .cccc.° decimonono, convocata et congregata dicta Curia in domo capituli Monasterii jamdicti ut est moris, predictus honorabilis Johannes de Funes Vicecancellarius dicti domini Regis in dicta domo personaliter constitutus continuavit dictam Curiam per verba sequencia:

—Lo Senyor Rey continua la present Cort a dema en aquest loch mateix.

Illi vero de Curia dixerunt se stare et perseverare in protestacionibus assuetis.

Testes ad predicta presentes fuerunt Petrus Coll scriptor secretarii, Johannes Vehi [et] Johannes Conca portarii domini Regis predicti.

Eadem die, venerabilis Anthonius Axelada domicellus dominus domus de la Sala procurator Petri Johannis Daltariba, Galcerandi de Villanova alias de Çavassona domini Castri de Çavassona, Berengarii de Orisio domini Castri de Orisio, Jacobi Alamanni de Pulcropodio, Poncii de Altariba, Bernardi de Vega domini domus de Sorribes, Gombaldi de

Castelleto domini domus de la Torra, Johannis de Duobus rivis domini domus de Cures in Ausonia constructorum et constructarum, Bernardi de Curdo domini domus de Curdo sibi in Luçanesio, Raymundi Dalmacii Çatela in diocesi Elnensi, Guillermi Raymundi de Palmerola in diocesi Urgellensi domicellorum, ad faciendum fidem de sua potestate obtulit et tradidit michi prothonotario predicto quoddam procuracionis publicum instrumentum actum Vici .xx.ª die mensis madii anno a nativitate Domini M.° CCCC.° decimonono et clausum per Gabrielem Stanyol notarium publicum Vicensem auctoritate domini Vicensis Episcopi publicum notarium.

Subsequenter vero die martis intitulata .xx.ª junii anno predicto millesimo CCCC.° decimonono, Illustrissimo domino Rege prefato in domo capituli Monasterii antedicti in suo regali solio sedente solito more, in quaquidem domo pro celebracione jamdicte Curie hii fuerunt presentes qui sequuntur inferius, reverendi et honorabiles;

Prelati.

Andreas Episcopus Barchinone.
Guillermus Abbas de Stagno.
Frater Guillermus Abbas de Balneolis.
Frater Bernardus Abbas Arularum.
Narcissus Astrucii Archidiaconus pro dignitate Terrachonensi Sede vaccante.
Franciscus de Aquis pro Episcopo Ilerde.
Petrus Armengaudi pro Episcopo Gerunde.
Petrus Vilba pro Episcopo Dertusensi.
Magister Philipus de Medalia canonicus et procurator capituli ecclesie Barchinone.
Petrus de Arcone canonicus et procurator capituli ecclesie Urgellensis.
Frater Johannes Rogerius de Colle pro Abbate Bisulduni.

Nobiles.

Rogerius Bernardus Comes Pallariensis.
Arnaldus Rogerius de Pallars eius filius.
Guillermus Raymundus de Montecatheno.
Franciscus de Erillo.
Galcerandus de Sancta Pace.

Bernardus de Cintillis.
Raymundus de Perillionibus.
Bernardus de Forciano.
Raymundus de Rexacho procurator ut dixit nobilis Bernardi de Capraria.
Asbertus Çatrilla domicellus procurator ut dixit Vicecomitis de Ruppebertino.

Milites.

Raymundus de Bages.
Raymundus de Turrillis.
Raymundus Xatmar.
Dalmacius Çacirera.
Berengarius de Palau.
Petrus Galliners.
Bartholomeus Aranyo.
Matheus Cardona.
Gabriel Bisbal.
Jacobus March.
Ludovicus de Pontons.
Bernardus de Vilarig.

Domicelli.

Petrus de Sancto Minato de Voltraria.
Petrus Batet.
Petrus Vilalba.
Berengarius de Vilamari.
Guillermus de Aranyo.
Petrus de Treballs.
Marchus de Vilaleons.
Petrus Soler.

Universitates.

Johannes Fivellerii. . . . . } Sindici Barchinone.
Raymundus de Plano. . . . . }
Johannes Ros. . . . . }
Bonanatus Petri. . . . . }

Simon Sunyerii.	Sindicus Ilerde.
Johannes Çavall.	Sindicus Gerundensis.
Nicholaus Boneti.	Sindicus Dertuse.
Laurencius Rodon.	Sindici ville Perpiniani.
Petrus Grimau.	
Jacobus Storch.	Sindicus Podii Ceritani.

Jamdictus dominus Rex post sollicitaciones et moniciones quas fecit illis de Curia supradicta ut circa expedicionem negociorum Curie intenderent diligenter et explicacionem nonnullorum verborum per dictum dominum Regem prolatorum ad finem expedicionis et acceleracionis negociorum Curie supradicte tendencium, ipse dominus Rex seu in eius personam dictus honorabilis Johannes de Funes Vicecancellarius continuavit Curiam ipsam ad diem crastinam in eodem loco.

Testes ad predicta presentes fuerunt honorabilis Sperans in Deo Cardona, nobilis Johannes de Crudillis, Alfonsus de Boria Consiliarii domini Regis predicti.

Eadem die, honorabilis Gabriel Bisbal miles dominus loci de Cunito procurator Blasii de Castelleto, Bartholomei de Podiatis militis, Asberti de Rubii alias de Sancto Justo, Johannis de Boxadors, Johannis de Faro, Petri de Clariana, Luce de Avinione, Marchi de Podio mutone minore dierum, Marchi de Miravalls, Bernardi de Barbarano, Bernardi de Fontrubia, Eymerici de Spillis domicellorum [1] et infra limites Vicarie dicte ville et Penitensis, ad faciendum fidem de sua potestate obtulit et tradidit michi dicto prothonotario quoddam publicum instrumentum actum in dicta Villafrancha .xxviii.ª die aprilis anno a nativitate Domini millesimo .cccc.º decimonono et clausum per Guillermum Baiuli notarium publicum Villefranche auctoritate honorabilis Magistri Philipi de Medalia Archidiaconi Penitensis.

Ulterius vero die mercurii intitulata .xxi.ª junii anno a nativitate Domini millesimo .cccc.º decimonono convocata et congregata dicta Curia in domo capituli dicti Monasterii more solito, dictus honorabilis Johannes de Funes Vicecancellarius dicti domini Regis in eadem domo personaliter constitutus continuavit dictam Curiam per hec verba:

—Lo Senyor Rey continua la present Cort a dema en aquest loch mateix.

[1] Reg. 24, añade estas palabras, *domiciliatorum in Villafrancha.*

Illi autem de Curia dixerunt se stare et perseverare in eorum protestacionibus assuetis.

Testes ad predicta Johannes Despujol notarius, Johannes Vehi et Johannes de Cuenca portarii domini Regis.

Preterea vero die jovis intitulata .xxii.ª junii anno a nativitate Domini millesimo .cccc.º decimonono, prefatus Johannes de Funes Vicecancellarius domini Regis prefati in domo capituli Monasterii predicti personaliter constitutus dicta Curia convocata et congregata in eadem domo ut est moris, prefatam Curiam continuavit per verba sequencia:

—Lo Senyor Rey continua la present Cort a diluns primer vinent en aquest loch mateix.

Illi vero de Curia dixerunt se stare et perseverare in protestacionibus assuetis.

Testes ad predicta fuerunt presentes honorabilis Sperans in Deo Cardona Consiliarius domini Regis, Aznarius de Terralba et Johannes Vehi portarius dicti domini Regis.

Eadem die jovis, frater Stephanus Abbas Sancti Petri Rodensis ordinis Sancti Benedicti Gerundensis diocesis sindicus et procurator una et in simul et in solidum cum Francisco Çabaterii licenciato in decretis canonico ecclesie Elnensis [1], fratre Guillermo de Rubio monacho et Priore Monasterii Sancti Cucuphatis Vallensis ordinis Sancti Benedicti Barchinone diocesis et Garcia Azenarii canonico ecclesie Elnensis [2] reverendi domini Elnensis Episcopi, ad faciendum fidem de sua et eorum consindicorum potestate obtulit et tradidit michi prothonotario predicto quoddam publicum procuracionis instrumentum actum .xxii.ª mensis madii anno a nativitate Domini millesimo cccc.º decimonono et clausum per Johannem Sales publicum reverendi domini Episcopi Elnensis notarium.

Item dicta die, honorabilis Raymundus de Turrillis miles procurator una simul et in solidum cum Guillermo de Blanis milite, Jacobi Alamanni de Bellpuig in Ausonia et Rogerii Alamanni de Bellpuig in Rossilione domicellorum populatorum, ad faciendum fidem de sua et eius consocio potestate obtulit et tradidit michi dicto prothonotario quoddam publicum procuracionis instrumentum actum Barchinone .xxiiii.ª die

[1] Reg. 24. Entre las palabras *Elnensis* y *de Rubio*, inserta las siguientes: *Guillermo Carbonelli licenciato in decretis Sacrista ecclesie Cathedralis Barchinone.*

[2] Reg. 24. Entre las palabras *Elnensis* y *ad faciendam*, consigna las siguientes: *Vicaris generalibus in spiritualibus et temporalibus Episcopi Elnensis.*

marcii anno a nativitate Domini millesimo .cccc.° decimonono et clausum per Johannem Dezpujol scriptorem domini Regis auctoritate Regia per totam terram et dominacionem suam publicum notarium.

Item eadem die, honorabilis Raymundus de Turrillis miles filius honorabilis Anthonii de Turrillis militis procurator, Johannis de Planella, Marchi Lança in Vallensi, Galcerandi de Guimerano domini Galtri de Ciutadilla in Vicaria Montisalbi, Ludovici de Claramunt domini Castri de la Torra, Raymundi Marquet domini domus de Canelles diocesis Barchinone domicellorum, Rogerii de Pinos militis, Bernardi de Rosanis domicelli, Bernardi Çacirera militis, Rogerii dez Palau domicelli in Lupricato domiciliati, Geraldi Çacosta domicelli minore dierum, Anthonii de Turrillis militis, Geraldi de Galba domini Castri de Montnegre, Francisci dez Soler, Petri de Palafolls militum, Bernardi Raymundi de Vilamarino in Barchinona, Johannis Torrelles in Vallensi, Ivanni de Vilamarino militis in dicta civitate populatorum filii dicti Bernardi Raymundi de Vilamarino, Galcerandi Çacosta senioris domiciliati in villa Sanahugie diocesis Urgellensis, Raymundi Torrelles domini Castri de Rubi Vicarie Barchinone militis, Marchi de Avinione, Philipi de Guimerano domicellorum, Antici Almugaver, Guillermi Armengol, Bartholomei de Palou militum, Johannis Januarii in civitate Barchinone domiciliatorum et Asberti de Claramunt ac Guillermi Raymundi de Castro aulino militis, ad faciendum fidem de sua potestate obtulit et tradidit michi prothonotario jamdicto quoddam publicum procuracionis instrumentum actum sub kalendariis diversis et locis, quorum primum fuit in civitate Barchinone die quinta aprilis anno a nativitate Domini millesimo .cccc.° decimonono et clausum per Johannem Dezpujol scriptorem domini Regis et auctoritate Regia per totam terram et dominacionem suam publicum notarium.

Item predicta die, honorabilis Raymundus Torrelles miles procurator Jacobi Ombau alias Pallares in civitate Barchinone, Johannis Cortit militis in Urgello, Johannis de Castro aulino in subvicaria Modiliani, Dalmacii de Caneto in Rossilione et Johannis de Canellis in Penitensi ac Poncii Duluja in Vicaria Cervarie domicellorum domiciliatorum, ad faciendum fidem de sua potestate obtulit et tradidit michi prothonotario jamdicto quoddam publicum procuracionis instrumentum actum sub kalendariis diversis quorum unum est Barchinone .xxvii.ª die aprilis anno a nativitate Domini millesimo .cccc.° decimonono et clausum per Johannem dez Pujol scriptorem domini Regis auctoritateque Regia per totam terram et dominacionem suam publicum notarium.

Item dicta die, honorabilis Raymundus Torrelles miles in Vallesio

populatus procurator, Bernardi de Ulmis in Rossilione, Raymundi de Gravalosa in Vicaria Bagiarum, Guillermi de Blanes, Guillermi Raymundi de Turrillis militum in Vicaria Gerunde domiciliatorum, Guillermi de Camos in parrochia Sancte Marie de Pineta Gerundensis diocesis, Ludovici de Planella domicellorum in subvicaria Modiliani domiciliatorum, Gabrielis Bisbals in Penitensi, Dalmacii dez Palau militum in Lupricato populatorum, Bernardi de Roset in subvicaria Berge, Petri Çagarriga et Bernardi de Palol domicellorum in dicta Vicaria Gerundensi domiciliatorum, ad faciendum fidem de sua potestate obtulit et tradidit michi dicto prothonotario quoddam publicum procuracionis instrumentum actum Barchinone sub kalendariis diversis, quorum unum est .xxiii. marcii anno a nativitate Domini millesimo .cccc.° decimonono et clausum per Johannem dez Pujol domini Regis scriptorem auctoritateque Regia per totam terram et dominacionem suam publicum notarium.

Adveniente vero die lune intitulata .xxvi.ª junii anno a nativitate Domini millesimo .cccc.° decimonono convocata et ut est moris congregata dicta Curia in domo capituli Monasterii antedicti, prefatus honorabilis Johannes de Funes Vicecancellarius dicti domini Regis in eadem domo personaliter constitutus dictam Curiam continuavit per verba sequencia:

—Lo Senyor Rey continua la present Cort a dema en aquest loch mateix.

Illi vero de Curia dixerunt se stare et perseverare in eorum protestacionibus assuetis.

Testes fuerunt ad predicta honorabilis Sperans in Deo Cardona, nobilis Johannes de Crudiliis Consiliarii et Johannes dez Pujol scriptor domini Regis predicti.

Post predicta autem [1] artis .xxvii.ª junii anno predicto m.° cccc.° decimonono convocata et congregata dicta Curia in domo capituli Monasterii predicti, predictus honorabilis Johannes de Funes Vicecancellarius dicti domini Regis in domo jamdicta personaliter constitutus continuavit dictam Curiam per hec verba:

—Lo Senyor Rey continua la present Cort a dema en aquest loch mateix.

Illi vero de Curia se stare et perseverare dixerunt in protestacionibus assuetis.

[1] Reg. 24, añade *die m.*

Testes ad predicta fuerunt presentes Aznarius Petri de Torralba, Johannes Vehi [et Johannes] de Concha portarii domini Regis predicti.

Post hec vero die mercurii intitulata .xxviii.ª junii anno predicto millesimo cccc.º decimonono convocata et more solito congregata dicta Curia in domo capituli Monasterii jamdicti, prefatus honorabilis Johannes de Funes Vicecancellarius dicti domini Regis in huiusmodi domo personaliter constitutus dictam Curiam continuavit per hec verba:

—Lo Senyor Rey continua la present Cort a divenres primer vinent en aquest loch mateix.

Illi vero de Curia dixerunt se stare et perseverare in protestacionibus assuetis.

Testes ad predicta fuerunt presentes Johannes dez Pujol scriptor, Johannes Vehi et Johannes de Conca portarii domini Regis.

Eadem die, venerabilis Petrus Vilba presbiter licenciatus in decretis Officialis Dertusensis, procurator Episcopi Dertusensis, ad faciendum fidem de sua potestate obtulit et tradidit michi prothonotario predicto quoddam publicum procuracionis instrumentum actum Dertuse decima die junii anno a nativitate Domini millesimo cccc.º decimonono et clausum per Bartholomeum Calaf publicum Dertuse et Regia auctoritate notarium.

Item eadem die, honorabilis Johannes de Thonia Archidiaconus Berge in ecclesia Urgellensi procurator una simul et in solidum cum Johanne Anglesil in decretis licenciato et Johanne Vilella preposito de Lilleto reverendi Episcopi Urgellensis, ad faciendum fidem de sua et aliorum consociorum suorum potestate obtulit et tradidit michi dicto prothonotario quoddam publicum procuracionis instrumentum actum in villa Guissone die duodecima junii anno a nativitate Domini millesimo .cccc.º decimonono et clausum per Poncium Stephani auctoritate Regia per totam terram et dominacionem suam publicum notarium.

Subsequenter vero die veneris intitulata .xxx.ª junii anno predicto millesimo .cccc.º decimono convocata et congregata dicta Curia in domo capituli Monasterii antedicti, dictus honorabilis Johannes de Funes Vicecancellarius domini Regis predicti in eadem domo personaliter constitutus dictam Curiam continuavit per hec verba:

—Lo Senyor Rey continua la present Cort a dilluns primer vinent en aquest loch mateix.

Illi vero de Curia dixerunt se stare et perseverare in protestacionibus assuetis.

Testes ut supra proxime.

Ulterius autem die lune intitulata tercia julii anno predicto millesimo .cccc.° decimonono in domo capituli Monasterii jamdicti dicta Curia convocata et more solito congregata, predictus honorabilis Johannes de Funes Vicecancellarius dicti domini Regis in domo predicta personaliter constitutus dictam Curiam continuavit per verba sequencia:

—Lo Senyor Rey continua la present Cort a dema en aquest loch mateix.

Illi vero de Curia dixerunt se stare et perseverare in protestacionibus assuetis.

Testes ad predicta presentes fuerunt honorabilis Raymundus Torrelles jurisperitus civitatis Cesarauguste, Johannes Vehi portarius domini Regis et Michael Claverii notarius.

Postmodum vero die martis intitulata .iiii.ª die julii anno predicto millesimo .cccc.° decimonono convocata et congregata Curia jamdicta in domo capituli Monasterii predicti, prefatus honorabilis Johannes de Funes Vicecancellarius dicti domini Regis in eadem domo personaliter constitutus continuavit dictam Curiam per hec verba:

—Lo Senyor Rey continua la present Cort a dema en aquest loch mateix.

Illi vero de Curia dixerunt se stare et perseverare in protestacionibus assuetis.

Testes fuerunt ad predicta presentes nobilis Johannes de Crudillis Consiliarius domini Regis et honorabilis Raymundus Torrelles jurisperitus civitatis Cesarauguste et Michael Claverii notarius.

Preterea die mercurii intitulata quinta julii dicto anno M.° cccc.° decimonono convocata et congregata Curia predicta in domo capituli Monasterii antedicti, prefatus honorabilis Johannes de Funes Vicecancellarius dicti domini Regis in eadem domo personaliter constitutus dictam Curiam continuavit per hec verba:

—Lo Senyor Rey continua la present Cort a dema en aquest loch mateix.

Illi vero de Curia dixerunt se stare et perseverare in eorum protestacionibus assuetis.

Testes fuerunt ad predicta presentes nobilis Johannes de Crudillis

legum doctor, Raymundus de Turrillis jurisperitus consiliarii et Petrus Margall secretarius domini Regis prefati.

Ceterum vero die jovis intitulata sexta julii dicto anno millesimo .cccc.° decimonono in domo capituli Monasterii jamdicti dicta Curia convocata et more solito congregata, prefatus honorabilis Johannes de Funes Vicecancellarius domini Regis predicti in eadem domo personaliter constitutus dictam Curiam continuavit per hec verba:

—Lo Senyor Rey continua la present Cort a dema en aquest loch mateix.

Illi vero de Curia dixerunt se stare et perseverare in suis protestacionibus assuetis.

Testes ad predicta presentes fuerunt nobilis Johannes de Crudillis legum doctor et Raymundus de Turrillis jurisperitus consiliarii domini Regis predicti.

Post predicta die veneris .vii.ª julii anno predicto millesimo .cccc.° decimonono in domo capituli Monasterii predicti convocata et congregata dicta Curia ut est moris, predictus honorabilis Johannes de Funes Vicecancellarius domini Regis jamdicti in eadem domo personaliter constitutus continuavit dictam Curiam per verba sequencia:

—Lo Senyor Rey continua la present Cort a dimarts primer vinent en aquest loch mateix.

Illi vero de Curia dixerunt se stare et perseverare in eorum protestacionibus assuetis.

Testes ad predicta presentes fuerunt honorabilis Alfonsus de Borge, Raymundus de Turrillis Consiliarii domini Regis predicti et Michael Claverii notarius.

Adveniente autem die martis .xi.ª julii dicto anno .m.° cccc.° decimonono convocata dicta Curia et more solito congregata in domo capituli Monasterii antedicti, prefatus honorabilis Johannes de Funes Vicecancellarius dicti domini Regis in eadem domo personaliter constitutus dictam Curiam continuavit per hec verba:

—Lo Senyor Rey continua la present Cort a dimecres primer vinent en aquest loch mateix.

Illi vero de Curia dixerunt se stare et perseverare in protestacionibus assuetis.

Testes fuerunt ad predicta presentes honorabilis Sperans in Deo Cardona et Johannes de Crudillis consiliarii domini Regis predicti.

Eadem die, honorabilis Nicholaus Gralla Paciarius anno presenti civitatis Ilerde sindicus et procurator universitatis civitatis predicte ad faciendum fidem de sua potestate obtulit et tradidit michi prothonotario predicto quoddam procuracionis publicum instrumentum actum in dicta civitate Ilerde die .xviii.ª junii anno a nativitate Domini millesimo .cccc.° decimonono et clausum per Asbertum Cardona Regia auctoritate notarium scriptoremque domus Paciarie Ilerde.

Preterea die veneris intitulata .xiii.ª julii eiusdem anni millesimi quadringentesimi decimi noni in domo capituli Monasterii prefati dicta Curia congregata et more solito convocata, prefatus honorabilis Johannes de Funes Vicecancellarius domini Regis predicti in eadem domo personaliter constitutus dictam Curiam continuavit per hec verba:

—Lo Senyor Rey continua la present Cort a dema en aquest loch mateix.

Illi vero de Curia se stare et perseverare dixerunt in eorum protestacionibus assuetis.

Testes ad predicta presentes fuerunt honorabilis Sperans in Deo Cardona Consiliarius dicti domini Regis, Michael Claverii notarius et Johannes Vehi porterius dicti domini Regis.

Ceterum vero die sabbati intitulata quintadecima julii eiusdem anni millesimi quadringentesimi decimi noni convocata et congregata Curia predicta in domo capituli Monasterii antedicti ut est moris, prefatus honorabilis Johannes de Funes Vicecancellarius domini Regis predicti in eadem domo personaliter constitutus Curiam predictam continuavit per verba sequencia:

—Lo Senyor Rey continua la present Cort a dilluns primer vinent en aquest loch mateix.

Illi vero de Curia dixerunt se stare et perseverare in protestacionibus assuetis.

Testes ad predicta fuerunt presentes honorabilis Sperans in Deo Cardona, nobilis Johannes de Crudillis et Michael Claverii notarius.

Adveniente autem die lune intitulata decima septima julii anno a nativitate Domini millesimo cccc.° decimonono convocata et congregata dicta Curia in domo capituli Monasterii antedicti, prefatus honorabilis Johannes de Funes Vicecancellarius dicti domini Regis in dicta domo personaliter constitutus dictam Curiam continuavit per hec verba:

—Lo Senyor Rey continua la present Cort a dema en aquest loch mateix.

Illi vero de Curia se stare et perseverare dixerunt in protestacionibus assuetis.

Testes ad predicta fuerunt presentes superius nominati.

Post hec vero die martis intitulata octava decima julii anno predicto millesimo .cccc.° decimonono convocata et congregata ut est moris in domo capituli Monasterii antedicti dicta Curia, prefatus honorabilis Johannes de Funes Vicecancellarius in eadem domo personaliter constitutus dictam Curiam continuavit per hec verba:

—Lo Senyor Rey continua la present Cort a dema en aquest loch mateix.

Illi vero de Curia dixerunt se stare et perseverare in eorum protestacionibus assuetis.

Testes ut supra proxime dicti.

Postmodum vero die mercurii intitulata .xviii.ª julii anno predicto millesimo cccc.° decimonono convocata et congregata Curia predicta in domo capituli Monasterii antedicti, predictus honorabilis Johannes de Funes Vicecancellarius dicti domini Regis in dicta domo personaliter constitutus dictam Curiam continuavit per verba sequencia:

—Lo Senyor Rey continua la present Cort a dema en aquest loch mateix.

Illi vero de Curia dixerunt se stare et perseverare in protestacionibus assuetis.

Testes ad predicta presentes fuerunt honorabilis Bernardus de Gualbis Magister racionalis et nobilis Johannes de Crudillis Consiliarii dicti domini Regis.

Subsequenter vero die jovis intitulata .xx.ª julii [1] anno predicto millesimo .cccc.° decimonono, Illustrissimo domino Rege predicto in domo capituli Monasterii antedicti in suo regali solio sedente ut est moris, in quaquidem domo pro celebracione Curie precontente hii presentes fuerunt qui inferius sequuntur.

Prelati.

Reverendi in Christo patres:
Alfonsus Vicensis Episcopus.

[1] Reg. 24, dice: xvi.

Frater Dalmacius Abbas Rivipulli.
Guillermus Abbas de Stagno.
Frater Guillermus Abbas Balneolarum.
Narcissus Astrucii pro dignitate Terrachonensi, Sede vaccante.
Franciscus de Aquis pro Episcopo Ilerdensi.
Petrus de Vilba pro Episcopo Dertusensi.
Petrus de Archone pro capitulo Urgellensi.
Frater Johannes Descarrigues pro Priore Cathalonie.
Frater Petrus Medici pro Castellano Emposte.
Frater Georgius de Colle pro Abbate Bisulduni.

Nobiles.

Rogerius Bernardus Comes Pallariensis.
Johannes Comes Cardone.
Petrus de Fonolleto Vicecomes de Insula et de Caneto.
Raymundus Vicecomes de Perilionibus.
Arnaldus Rogerii de Pallars.
Berengarius Arnaldus de Cervilione.
Guillermus Raymundus de Montecateno.
Bernardinus Galcerandus de Pinosio.
Franciscus de Erillo senior.
Raymundus de Perilionibus junior.
Raymundus de Rexacho miles procurator nobilis Bernardi de Capraria.
Asbertus Çatrilla procurator Vicecomitis de Rupebertino.

Milites.

Ludovicus de Pontonibus.
Raymundus de Turrillis.
Berengarius de Ulmis.
Jacobus Marchi.
Raymundus de Bages.
Gabriel Bisbals.
Berenguer de Palau.
Bernardus de Vilarig.
Raymundus Xatmar.

Domicelli.

Berengarius de Vilamarino.
Petrus de Vilalba.
Guillermus Aranyo.
Petrus Treballs.
Marchus de Vilaleons.
Marchus de Vilanova.
Petrus Batet.

Johannes Fivellerii . . . . . }
Raymundus de Plano. . . . . } Sindici Barchinone.
Johannes Ros. . . . . }
Nicholaus Gralla. . . . . Sindicus Ilerde.
Johannes Çavall . . . . . Sindicus Gerunde.
Laurencius Rodon. . . . . Sindicus Perpiniani.
Jacobus Storc. . . . . Sindicus ville Podii Ceritani.

Dictus reverendus Episcopus Vicensis, quia pro parte dicti domini Regis fuerat extra actus Curie facta certa peticio Curie supradicte, dixit dirigendo verba sua dicto domino Regi: quod dicta Curia respondebat peticioni predicte prout continebatur in quadam cedula quam tradidit michi dicto Raymundo Baiuli locumtenenti prothonotarii domini Regis que fuit ibidem per me lecta, seriei sequentis:

«Molt alt Senyor.

»La Cort general del Principat de Cathalunya, hoida la demanda feta per part de vostra molt alta Senyoria a la dita Cort jatsia la dita Cort parlant ab humil reverencia de la dita vostra Senyoria no fos ne sia tenguda en alguna manera a la dita demanda atteses los privilegis e libertats del dit Principat, empero, Senyor, la dita Cort general attenent a ses innada fidelitat, naturalesa e amor que ha e porta a vostra Reyal dignitat per sa mera liberalitat, atorga e dona a vos Senyor ab les protestacions e salvetats deius scrites quindecim mille florins dor Darago.

»Protesta empero, Senyor, la dita Cort e salva a si mateixa que lo dit atorgament e do no sia fet o engendrat tacitament o expressa directament o indirecta algun preiudici o derogacio als dits privilegis, libertats e uses del dit Principat en univers o en singular ans aquells no contrastants romanguen salves e illeses, e que en lesdevenidor no pusca esser

tret a consequencia per vos, Senyor, o vostres successors. E que de aço sia fet acte de Cort per vos, Senyor, ab assentiment de la dita Cort.»

Quaquidem cedula oblata et per me dictum locumtenentem ut predicitur lecta et publicata, dictus dominus Rex respondit in effectum: quod ipse acceptabat cum accionibus graciarum concessionem et donacionem dictorum quindecim mille florinorum et quod admittebat protestaciones et salvitates contentas in cedula preinserta et salvavit dictus dominus Rex sibi omne et quodcumque jus sibi pertinens et protestatus fuit de illo similiter et cum similibus verbis in cedula supradicta contentis ita quod per predictas concessionem et donacionem non fiat nec generetur preiudicium dicte Curie nec trahi possit ad consequenciam dicte Curie nec ipsi domino Regi. Et de predictis salvitatibus et protestacionibus consimilibus de jure ipsius domini Regis ut predicitur factis, dictus dominus Rex fecit actum Curie.

Et hiis peractis, dictus honorabilis Vicecancellarius in personam dicti domini Regis continuavit dictam Curiam per hec verba:

—Lo Senyor Rey continua la present Cort a dimecres primer vinent en aquest loch mateix.

Testes fuerunt ad predicta presentes honorabilis Bernardus de Gualbis Magister racionalis, Petrus Baceti Baiulus Cathalonie generalis et Alfonsus de Boria Consiliarii domini Regis.

Die lune vicesima quarta mensis julii, Jacobus Storc sindicus universitatis Podii Ceritani substituit procuratorem suum ad omnes actus presentis Curie et ad omnia ad que fuit procurator et sindicus constitutus Raymundum Doria notarium dicte ville Podii Ceritani.

Testes Raymundus Pinosa presbiter, Salvator Baiuli bacallarius in decretis et Nicholaus de Ricardo notarius siculus.

Postmodum autem die mercurii intitulata vicesima sexta dicti mensis julii anno predicto millesimo .cccc.° decimonono congregata Curia supradicta in domo capituli antedicti, dictus honorabilis Johannes de Funes Vicecancellarius continuavit dictam Curiam per hec verba:

—Lo Senyor Rey continua la present Cort a dema en aquest loch mateix.

Illi vero de Curia dixerunt se stare et perseverare in protestacionibus assuetis.

Testes fuerunt ad predicta presentes nobilis Johannes de Crudillis et Alfonsus de Boria Consiliarii domini Regis et Nicholaus Ricardo notarius.

Post predicta die jovis intitulata vicesima septima julii anno predicto millesimo .cccc.° decimonono convocata et congregata dicta Curia in domo capituli Monasterii jamdicti, prefatus honorabilis Johannes de Funes Vicecancellarius dicti domini Regis in eadem domo personaliter constitutus dictam Curiam continuavit per hec verba:

—Lo Senyor Rey continua la present Cort a dema en aquest loch mateix.

Illi vero de Curia se dixerunt stare et perseverare in protestacionibus assuetis.

Testes fuerunt ad predicta presentes nobilis Johannes de Crudillis, honorabilis Alfonsus de Boria Consiliarii domini Regis et Michael Claverii notarius.

Postmodum vero die veneris .xxviii.ª julii anno jamdicto .m.° cccc.° decimonono, convocata et congregata dicta Curia in domo capituli Monasterii predicti, prefatus honorabilis Johannes de Funes Vicecancellarius dicti domini Regis in eadem domo personaliter constitutus dictam Curiam continuavit per hec verba:

—Lo Senyor Rey continua la present Cort a diluns primer vinent en aquest loch mateix.

Illi autem de Curia dixerunt se stare et perseverare in protestacionibus assuetis.

Testes fuerunt ad predicta presentes superius nominati.

Adveniente autem die lune intitulata xxxi julii anno predicto millesimo .cccc.° decimonono convocata et congregata dicta Curia in domo capituli Monasterii antedicti, honorabilis Johannes Navarro Regens Cancellariam dicti domini Regis in eadem domo personaliter constitutus dictam Curiam continuavit per hec verba:

—Lo Senyor Rey continua la present Cort a dimecres primer vinent en aquest loch mateix.

Illi vero de Curia dixerunt se stare et perseverare in protestacionibus assuetis.

Testes ad predicta presentes fuerunt Johannes Vehi et Johannes de Cuenca portarii ipsius domini Regis.

Ceterum vero die mercurii intitulata secunda Augusti anno predicto m.° cccc.° decimonono convocata et congregata Curia jamdicta in domo capituli dicti Monasterii, predictus honorabilis Johannes de Funes Vice-

cancellarius domini Regis predicti in dicta domo personaliter constitutus dictam Curiam continuavit per hec verba:

—Lo Senyor Rey continua la present Cort a dema en aquest loch mateix.

Illi vero de Curia dixerunt se stare et perseverare in protestacionibus assuetis.

Testes ad predicta presentes fuerunt Michael Claverii notarius, Johannes Vehi et Johannes de Cuenca portarii dicti domini Regis.

Subsequenter vero die jovis intitulata tercia Augusti anno predicto .M.° cccc.° decimonono convocata et congregata more solito in domo capituli Monasterii antedicti dicta Curia, prefatus honorabilis Johannes de Funes Vicecancellarius dicti domini Regis in eadem domo personaliter constitutus dictam Curiam continuavit per hec verba:

—Lo Senyor Rey continua la present Cort a dema en aquest loch mateix.

Illi vero de Curia dixerunt se stare et perseverare in protestacionibus assuetis.

Testes ut supra dicti.

Postmodum vero die veneris intitulata quarta Augusti anno predicto millesimo .cccc.° decimonono convocata et congregata dicta Curia in domo capituli Monasterii antedicti, prefatus honorabilis Johannes de Funes Vicecancellarius dicti domini Regis in eadem domo personaliter constitutus dictam Curiam continuavit per hec verba:

—Lo Senyor Rey continua la present Cort a diluns primer vinent en aquest loch mateix.

Illi vero de Curia jamdicta dixerunt se stare et preseverare in protestacionibus assuetis.

Testes ad predicta fuerunt superius proxime nominati.

Adveniente vero die lune intitulata .VII.ª Augusti anno predicto millesimo .cccc.° decimonono convocata et congregata dicta Curia in domo capituli Monasterii antedicti, prefatus honorabilis Johannes de Funes Vicecancellarius dicti domini Regis in eadem domo personaliter constitutus dictam Curiam continuavit per hec verba:

—Lo Senyor Rey continua la present Cort a dema en aquest loch mateix.

Illi vero de Curia dixerunt se stare et perseverare in protestacionibus assuetis.

Testes ad predicta presentes fuerunt honorabilis Sperans in Deo Cardona, nobilis Johannes de Crudillis et Alfonsus de Boria Consiliarii dicti domini Regis.

Preterea die martis intitulata .VIII.ª Augusti anno predicto millesimo .CCCC.° decimonono convocata et congregata dicta Curia in domo capituli Monasterii antedicti, prefatus honorabilis Johannes de Funes Vicecancellarius dicti domini Regis dictam Curiam continuavit per verba sequencia:

—Lo Senyor Rey continua la present Cort a dema en aquest loch mateix.

Illi vero de Curia dixerunt se stare et perseverare in protestacionibus assuetis.

Testes ad predicta fuerunt presentes supra proxime nominati.

Post predicta vero die mercurii intitulata .VIII.ª augusti dicto anno millesimo .CCCC.° decimonono convocata et congregata dicta Curia in domo capituli Monasterii jamdicti, prefatus honorabilis Johannes de Funes Vicecancellarius domini Regis predicti in eadem domo personaliter constitutus dictam Curiam continuavit per hec verba:

—Lo Senyor Rey continua la present Cort a divenres primer vinent en aquest loch mateix.

Illi vero de Curia se dixerunt stare et perseverare in protestacionibus assuetis.

Testes ut supra proxime.

Ceterum vero die veneris intitulata undecima augusti anno predicto millesimo .CCCC.° decimonono, Illustrissimo domino Rege prefato in domo capituli Monasterii jamdicti in suo regali solio more solito sedente, in quaquidem domo pro celebracione Curie prefate presentes fuerunt inferius proxime nominatis scilicet:

Reverendi in Christo patres:
Alfonsus Episcopus Vicensis.
Andreas Episcopus Barchinone.
Frater Dalmacius Abbas Rivipulli.
Guillermus Abbas de Estagno.
Frater Guillermus Abbas Balneolarum.
Frater Bernardus Abbas Arularum.

Petrus Armengaudi Abbas Sancti Felicis Gerundensis pro Archiepiscopo Terrachone.
Franciscus de Aquis pro Episcopo Ilerdensi.
Johannes Vilella pro Episcopo Urgellensi.
Petrus Vilba pro Episcopo Dertusensi.
Frater Marchus de Rubione prior et sacrista dicti Monasterii Sancti Cucuphatis pro Episcopo Elnensi.
Magister Philipus de Medalia pro capitulo ecclesie Barchinone.
Frater Anthonius Agullana prior de Letone pro Abbate Villebertrandi.
Frater Georgius de Colle pro Abbate Sancti Petri de Bisulduno.
Frater Laurencius de Massasal pro Abbate Monasterii Populeti.
Frater Petrus Valls pro Abbate Monasterii Sanctarum Crucum.

Nobiles.

Rogerius Bernardus Comes Pallariensis.
Johannes Raymundus Folch Comes Cardone.
Bernardus de Capraria.
Arnaldus Rogerii de Pallars.
Guillermus Raymundus de Montecateno.
Berengarius Arnaldus de Cervilione.
Philipus Galcerandus de Castra.
Bernardinus Galcerandus de Pinosio.
Franciscus de Erillo.
Raymundus de Perillionibus junior.

Milites.

Raymundus de Bages.
Raymundus de Turrillis.
Berengarius de Ulmis.
Dalmacius Çacirera.
Berengarius de Palau.
Petrus de Galliners.
Matheus Cardona.
Gabriel Bisbals.

Domicelli.

Guillermus Aranyo.
Petrus Galliners junior.

Guillermus Çacirera.
Raymundus Xatmar junior.
Raymundus de Vilamari.
Johannes Januarii.

Universitates.

Johannes Fivellerii..	Sindici Barchinone.
Raymundus de Plano..	
Johannes Ros.	
Bonanatus Petri..	
Nicholaus Gralla.	Sindicus Ilerde.
Johannes Çavall	Sindicus Gerunde.
Nicholaus Boneti.	Sindicus Dertuse.
Petrus Grimau.	Sindicus ville Perpiniani.

Quibus omnibus sic ut predicitur congregatis, dictus dominus Rex dixit eis in effectu: quod bene decebat eis recordari qualiter Ipse ad eorum suplicacionem et instanciam convocaverat dictam Curiam et quomodo per multiplicatas instancias eos monuerat et moneri fecerat ut offerrent omnia illa que cognoscerent fore utilia Principatui Cathalonie et statui bono eiusdem, et quod usque in presentem diem nichil ei dederant seu obtulerant licet ipse expectasset eos cum magnis oneribus et expensis racione armate quam ut sciebant paratam, diu erat, tenebat Quare, ipse dominus Rex rogabat eos quod darent et offerrent sibi si aliqua eis occurrebat pro bono regimine et statu dicti Principatus, quoniam ipse erat paratus omnia illa concedere que essent racionabilia atque justa et quod ea darent sibi breviter et offerrent, quoniam tam racione dicte armate quam eciam aliorum urgencium negociorum sibi occurrencium opportebat Eum alia multa peragere et circa diversa intendere et vaccare.

Et hiis per dictum dominum Regem prolatis, dictus reverendus Episcopus Vicensis, nomine Brachii Ecclesie dixit in effectu: quod Brachium Ecclesie semper et cum diligencia intendebat in expedicione negociorum dicte Curie et quod non steterat nec staret de cetero pro eo quin intenderet circa ea. Et quod super aliis prolatis per ipsum dominum Regem deliberarent cum aliis Brachiis Curie antedicte.

Idem effectualiter dixit Comes Pallariensis predictus nomine Brachii militaris.

Idem eciam in effectu dixit honorabilis Johannes Fivellerii sindicus Barchinone nomine Brachii regalis civitatum et villarum regalium.

Et hiis peractis, dictus honorabilis Johannes de Funes Vicecancellarius in personam dicti domini Regis continuavit dictam Curiam per hec verba:

—Lo Senyor Rey continua la present Cort a dema en aquest loch mateix.

Testes fuerunt ad predicta presentes honorabilis Sperans in Deo Cardona, Petrus Baceti Baiulus Cathalonie generalis et Alfonsus de Boria Consiliarii domini Regis predicti.

Subsequenter vero die sabbati duodecima Augusti dicto anno millesimo quadringentesimo decimonono convocata et congregata Curia sepedicta in domo capituli Monasterii antedicti, prefatus honorabilis Johannes de Funes dicti domini Regis Vicecancellarius in eadem domo personaliter constitutus dictam Curiam continuavit per hec verba:

—Lo Senyor Rey continua la present Cort a dilluns primer vinent en aquest loch mateix.

Illi vero de Curia predicta dixerunt se stare et perseverare in protestacionibus assuetis.

Testes ad predicta presentes fuerunt nobilis Johannes de Crudillis, Bernardus de Gualbis Magister racionalis et Alfonsus de Boria Consiliarii ipsius domini Regis.

Adveniente autem die lune intitulata quartadecima Augusti dicto anno millesimo quadringentesimo decimonono convocata et congregata dicta Curia in domo capituli Monasterii antedicti, prefatus honorabilis Johannes de Funes dicti domini Regis Vicecancellarius in eadem Curia personaliter constitutus dictam Curiam continuavit per hec verba:

—Lo Senyor Rey continua la present Cort a dimecres primer vinent en aquest loch mateix.

Illi vero de Curia dixerunt se stare et perseverare in protestacionibus assuetis.

Testes ad predicta presentes fuerunt honorabilis Sperans in Deo Cardona, nobilis Johannes de Crudillis et Alfonsus de Boria Consiliarii dicti domini Regis.

Postmodum vero die mercurii .xvi.ª Augusti anno predicto millesimo quadringentesimo decimonono, excellentissimo domino Rege prefato in domo capituli Monasterii jamdicti in suo regali solio sedente ut est

moris, in quaquidem domo pro dicte Curie celebracione hii fuerunt presentes qui infra sunt expressi scilicet:

Reverendi in Christo patres
Alfonsus Episcopus Vicensis.
Andreas Episcopus Barchinone.
Guillermus Abbas de Stagno.
Frater Dalmacius Abbas Rivipulli.
Frater Guillermus Abbas Balneolarum.
Frater Bernardus Abbas Arularum.
Petrus Ermengandi Abbas Sancti Felicis pro Archiepiscopo Terrachone.
Petrus Vilalba presbiter pro Episcopo Dertusensi.
Frater Marchus de Rubione prior Sancti Cucuphatis pro Episcopo Elnensi.
Magister Philipus de Medalia pro capitulo ecclesie Barchinone.
Narcissus de Sancto Dionisio pro capitulo ecclesie Ilerdensis.
Petrus de Archone pro capitulo ecclesie Urgellensis.
Frater Johannes Descarigues procurator Mansi Dei pro priore Cathalonie [1].

Nobiles.

Rogerius Bernardus Comes Pallariensis.
Johannes Comes Cardone.
Petrus de Fonolleto Vicecomes Insule et de Caneto.
Bernardus de Capraria.
Arnaldus Rogerii de Pallars.
Guillermus Raymundus de Montecatheno.
Berengarius Arnaldus de Cervilione.
Philipus Galcerandus de Castra.
Bernardinus Galcerandus de Pinosio.
Franciscus de Erillo.
Bernardus de Forciano.
Galcerandus de Sancta Pace.
Johannes de Montecatheno.
Bernardus de Cintillis.
Raymundus de Perilionibus junior.
Petrus Dorcau.
Asbertus Çatrilla domicellus procurator Vicecomitis de Ruppebertino.

[1] Reg. 25, añade las palabras siguientes: *et frater Georgius de Colle pro Abbate Sancti Petri Bisulduni.*

Milites.

Raymundus de Turillis.
Raymundus Xatmar.
Berengarius de Palau.
Petrus de Galliners.
Matheus Cardona.
Gabriel Bisbal.
Ludovicus de Pontonibus.

Domicelli.

Petrus de Galliners junior.
Petrus de Treballs.
Raymundus de Vilamari.
Marchus de Vilanova.
Johannes Giner.
Bertrandus de Fontjoncosa.
Johannes de Castro Episcopali.

Johannes Fivellerii.	Sindici Barchinone.
Raymundus de Plano.	
Johannes Ros.	
Bonanatus Petri.	
Nicholaus Gralla.	Sindicus Ilerde.
Johannes Çavall	Sindicus Gerunde.
Nicholaus Boneti.	Sindicus Dertuse.
Laurencius Rodon.	Sindici Perpiniani.
Petrus Grimau.	

Dictus dominus Rex mandavit michi Raymundo Baiuli locumtenenti prothonotarii sui quatenus legerem et publicarem quandam papiri cedulam, quam dictus dominus Rex michi tradere mandaverat, seriey sequentis:

«Lo Senyor Rey continua la present Cort en lo present loch daci a .xi. de setembre primer vinent, entes que cascun jorn durant la present dilacio la Cort se continua e se entena en los actes de aquella axi com si de jorn en jorn era continuada.

»Item lo dit Senyor, attenent que per certes justes e rahonables causes quis requeren necessariament en la sua presencia cove aquell no tansolament del present Monestir, en lo qual celebra la dita Cort, mes encara de tot lo Principat de Cathalunya exir e jaquir la dita Cort congregada, la qual cove encara per certes causes legittimes mes avant per algun temps esser continuada, volent lo dit Senyor a la utilitat de la cosa publica e al spatxament de la dita Cort provehir de assentiment e aprobacio de la dita Cort, dona confereix e comet en sa absencia a la molt alta e molt excellent Senyora la Senyora Reyna Dona Maria consort sua ample e plens poder que lo dit dia de la dita continuacio derrerament feta per lo dit Senyor de la dita Cort fins a .xi. dies del dit mes de setembre primer sdevenidor puscha la dita Senyora Reyna la dita Cort en lo dit Monestir continuar del dit .xi. die de setembre a avant en una vegada o en moltes, axi empero que les dites continuacions no passen pus avant del dit mes de setembre en alguna manera. Salves, empero, en totes coses totes preheminencies e drets del dit Senyor, constitucions, usatges, uses, pratiques, privilegis, libertats e drets de la dita Cort e del Principat universalment e particular, als quals per aquest acte lo dit Senyor no enten ne vol ara ne en lesdevenidor finit lo dit mes de setembre en alguna cosa esser derogat ne que james puxa esser tret a consequencia, a les quals salvetats la dita Senyora Reyna prestara sou assentiment.«

Quaquidem cedula lecta dictus dominus Rex de assensu dicte Curie fecit actum Curie de contentis in ea.

Testes fuerunt presentes ad predicta honorabilis Sperans in Deo Cardona, nobilis Johannes de Crudillis et Bernardus de Gualbis dicti domini Regis Consiliarii.

Adveniente autem die lune .xi. septembris anno predicto millesimo quadringentesimo decimonono ad quam continuata extiterat Curia supradicta, coram Illustrissima domina Maria, Dei gracia Regina Aragonum Illustrissimi domini Regis predicti consorte eiusque locumtenente, in quadam camera dicti Monasterii jacente in lecto reperta venerunt nomine et pro parte Curie supradicte reverendus in Christo pater Alfonsus Episcopus Vicensis, nobilis vir Johannes Raymundus Fulconis Comes Cardone et Raymundus de Plano civis et sindicus civitatis Barchinone et in presencia reverendi in Christo patris Alfonsi Archiepiscopi Cesarauguste Cancellarii, Johannis de Funes Vicecancellarii et Bertrandi de Gualbis Magistri racionalis Curie domini Regis, ac Berengarii de Hostalricho militis Camerlengi dicte domine Regine, Bernardi de

Speluncis notarii et scribe Consilii dicte civitatis Barchinone et Curie antedicte pro Brachio regali meique Raymundi Baiuli locumtenentis prothonotarii dicti domini Regis, dictus reverendus Episcopus Vicensis dixit dicte domine Regine hec verba vel similia in effectu: Quod cum Curia Cathalonie Principatus fuisset per dominum Regem usque in diem presentem continuata, et cum assensu dicte Curie dimisisset ipsam dominam Reginam pro continuando illam ulterius, supplicabat dicta Curia Excellencie sue quatenus dignaretur ad domum dicti capituli descendere pro continuando Curiam supradictam.

Dicta vero domina Regina respondit in effectu: quod Ipsa diebus preteritis deliberaverat continuacionem dicte Curie personaliter facere, sed quod casus sue infirmitatis eam impediverat et impediebat ad presens taliter quod non poterat descendere ad domum dicti capituli pro continuando Curiam antedictam, quod valde erat sibi grave, presertim in casu isto, quoniam maluisset infirmitatem suam alio tempore pati quam isto, et quod magis displicebat sibi propter turbacionem et impedimentum negociorum dicte Curie quam propter dampnum sue persone, et ideo quod Ipsa mitterat aliquem de Officialibus suis ad continuandum dictam Curiam et quod acciperetur aliquis bonus modus quod non fieret propterea preiudicium domino Regi neque Curie supradicte.

Et hiis per dictam dominam Reginam dictis, prefati Episcopus Vicensis Comes Cardone et Raymundus de Plano doluerunt de infirmitate dicte domine Regine sibique aliqua verba consolatoria protulerunt, et denuo pecierunt ista continuari in presenti processu.

Et recedentes a conspectu dicte domine Regine ad domum dicti capituli ubi erat dicta Curia congregata, sine intermissione aliqua redierunt et retulerunt dicte Curie responsionem quam eis fecerat Serenissima domina Regina predicta.

Tunc dicta Curia pro maiori certificacione infirmitatis dicte domine Regine voluit habere relacionem medicorum eiusdem. Et accessis ad domum dicti capituli honorabili Anthonio Ricart et Francisco de Burgos Magistris in medicina et curam habentibus de persona dicte domine Regine, dictus reverendus Episcopus Vicensis nomine ipsius Curie ibidem congregata interrogavit eos medio juramento ut placeret eis dicere si domina Regina erat taliter indisposita de persona sua quod sine damno eius persone non posset venire ad domum dicti capituli pro continuando Curiam supradictam.

Et dicti honorabiles Anthonius et Franciscus prestito prius per eos sponte juramento ad Sancta Dei quatuor Evangelia in posse mei dicti Raymundi Baiuli responderunt, et primo dictus Anthonius: quod dicta

domina Regina a die preterita citra fuerat passa febrem a qua eciam non erat omnino liberata, et eciam malum squinencie in guture suo et quod hodie acceperat seu sumpserat medicinam, et quod hiis consideratis videbant eam sic indispositam de persona sua quod nedum venire ad dictam Curiam sed nec de lecto descendere absque damno et periculo maximo suo posset.

Secundo respondit dictus Franciscus dicens, virtute juramenti per eum ut predicitur prestiti, ea que dictus Anthonius dixerat in effectu. Que omnia dicta Curia peciit per ordinem continuari in presenti processu.

Quibus sic gestis, ego Raymundus Baiuli locumtenens prothonotarii antedictus redivi ad dictam Serenissimam dominam Reginam et in presencia reverendi Archiepiscopi Cesarauguste Cancellarii, Johannis de Funes Vicecancellerii, Bernardi de Gualbis Magistri racionalis, Berengarii de Hostalricho et Bernardi de Speluncis predictorum prebuit contentis in quadam cedula superius in presenti processu sub kalendario de .xvi.ª die Augusti proxime lapsi inserta assensum suum juxta dicte cedule continenciam et tenorem.

Et nichilominus mandavit dicto Johanni de Funes Vicecancellario, quod nomine ipsius domine Regine accederet ad dictam Curiam et nomine suo ex eo quia propter indisposionem persone sue accedere illuc non poterat, continuaret illam ad vicesimam diem presentis mensis septembris. Et inmediate dictus honorabilis Johannes de Funes Vicecancellarius accessit ad domum dicti capituli in qua pro celebracione dicte Curie presentes erant:

Pro Brachio Ecclesie.

Reverendi in Christo patres:
Alfonsus Episcopus Vicensis.
Andreas Episcopus Barchinone.
Frater Dalmacius Abbas Rivipulli.
Guillermus Abbas de Stagno.
Frater Bernardus Abbas Arularum.
Petrus Ermengaudi Abbas Sancti Felicis Gerundensis pro Archiepiscopo Terrachone.
Franciscus de Aquis pro Episcopo Ilerdensi.
Frater Marchus de Rubione Prior Sancti Cucuphatis pro Episcopo Elnensi.
Magister Philipus de Medalia pro capitulo ecclesie Barchinone.

Narcissus de Sancto Dionisio pro capitulo ecclesie Ilerdensis.
Frater Georgius de Colle pro Abbate Sancti Petri Bisulduni.

Nobiles.

Rogerius Bernardus Comes Pallariensis.
Johannes Comes Cardone.
Petrus de Fonolleto Vicecomes Insule et Caneti.
Johannes de Cardona filius Comitis Cardone.
Bernardus de Forciano.
Asbertus Çatrilla procurator Vicecomitis de Ruppebertino.

Milites.

Raymundus Xatmar.
Petrus de Galliners.
Ludovicus March.

Domicelli.

Johannes Giner.
Johannes Miralles.
Bertrandus de Fontjoncosa.
Petrus de Galliners.
Raymundus de Vilamari.

Honorabiles

Johannes Fivellerii.	Sindici Barchinone.
Raymundus de Plano.	
Johannes Ros.	
Bonanatus Petri.	
Nicholaus Gralla.	Sindicus Ilerde.
Johannes Çavall.	Sindicus Gerunde.
Nicholaus Boneti.	Sindicus Dertuse.
Jacobus Storch.	Sindicus ville Podii Ceritani.

Et dixit eis quod, cum domina Regina predicta sicut jam eis innotuerat non posset propter indisposicionem persone sue venire ad continuandam Curiam supradictam, mandaverat ei quod ipse continuaret illam nomine dicte Regine per hec verba:

—La Senyora Reyna, lochtinent general del Senyor Rey, havent a aço poder del dit Senyor, ab consentiment de la Cort continua la present Cort per al vinten die del present mes en aquest loch mateix.

Et continuo fuit per me dictum locumtenentem prothonotarii lecta quedam cedula que jam inter dictam dominam Reginam et suum Consilium ad dictam Curiam fuerat concordata seriey sequentis:

—«La Cort, protestant de sos privilegis, uses e libertats que per aço no y sia fet o engendrat prejuhi, consent a la dita continuacio per aquesta vegada tant solament.»

E la Senyora Reyna, oydes les dites protestacions et salvetats salve tot sou dret, axi al Senyor Rey com a la Cort que per aço no sia res preiudicat a algun dells ne pusca esser tret a consequencia.

Testes ad predicta presentes fuerunt honorabilis Bernardus de Gualbis Magister racionalis, Garcias de Turribus Consiliarii et Petrus Companyoni secretarius dicti domini Regis.

Postmodum vero die mercurii intitulata vicesima dicti mensis septembris anno predicto millesimo .cccc.° decimonono ad quam dicta Curia fuerat ut continetur inferius continuata, coram Illustrissima domina Regina predicta in quadam camera dicti Monasterii, jacente in lecto reperta, venerunt nomine et pro parte Curie supradicte venerabilis in Christo pater frater Dalmacius Abbas Monasterii Rivipulli, nobilis Raymundus de Cardona et Raymundus de Plano civis et sindicus civitatis Barchinone, et in presencia reverendi in Christo patris Alfonsi Archiepiscopi Cesarauguste Cancellarii domini Regis et honorabilis Berengarii de Hostalricho militis camerlengi dicte domine Regine, Bernardi de Speluncis notarii et scribe consilii dicte civitatis et Curie antedicte pro Brachio regali meique Raymundi Baiuli locumtenentis prothonotarii dicti domini Regis, dictus Abbas Rivipulli dixit dicte domine Regine hec verba vel similia in effectu:

Quod cum Curia supradicta esset continuata usque ad presentem diem, dicta Curia supplicabat Excellencie sue quatenus dignaretur ad domum dicti capituli descendere pro continuacione illius facienda.

Dicta vero domina Regina respondit in effectu: quod Ipsa fuerat passa et eciam de presenti paciebatur febrem et ideo quod non posset descendere ad dictum capitulum ad continuandum Curiam antedictam quod erat sibi grave sed quod ipsa mitteret aliquem de Consiliariis seu officialibus suis qui faceret continuacionem predictam taliter quod non fieret preiudicium domine Regine neque Curie supradicte et quod fieret eis

modo et forma quibus factum fuerat in continuacione dicte Curie novissime supra facta.

Et hiis dictis, prefati Abbas Rivipulli Raymundus de Cardona et Raymundus de Plano nomine dicte Curie pecierunt ista [1] continuari in presenti processu.

Et paululum post premissa facta relacione per eos dicte Curie de responsione quam fecerat dicta domina Regina, dicta Curia pro maiori certificacione infirmitatis dicte domine Regine voluit eius medici relacionem habere.

Et accersito ad domum dicti capituli, ubi erat dicta Curia congregata, honorabili Francisco de Burgos Magistro in Medicina medico et curam habente de persona dicte domine Regine, ad interrogacionem et postulacionem dicte Curie prestitit juramentum ad Sancta Dei quatuor Evangelia manibus suis corporaliter tacta in posse mei dicti Raymundi Baiuli et eius virtute dixit: quod domina Regina in nocte preterita et tota die presenti passa fuerat per accessiones et intervalla validam febrem et quod licet non esset impossibile aut et valde difficile dicte domine Regine descendere ad continuandum Curiam ipsam, verumtamen non posset hoc facere quin incurreret sue persone, attenta eius debili qualitate et indisposicione predicta, periculum valde magnum. Que omnia, reverendus Episcopus Vicensis nomine dicte Curie peciit continuari in presenti processu.

Et hiis peractis, dicta Serenissima domina Regina, ad quam rediveram ego dictus Raymundus Baiuli hac de causa in presencia honorabilis Berengarii de Hostalrico militis camerlengi sui et Bernardi de Speluncis predictorum, voluit et mandavit quod honorabilis Johannes de Funes Vicecancellarius nomine ipsius domine Regine accederet ad dictam Curiam et nomine suo ex eo quia ipsa propter indisposionem persone sue accedere illuc non poterat continuaret illam ad diem veneris proxime futuram.

Et inmediate dictus honorabilis Johannes de Funes Vicecancellarius accessit ad domum dicti capituli in qua pro celebracione dicte Curie presentes erant:

Pro Brachio Ecclesie.

Reverendi in Christo patres.
Alfonsus Episcopus Vicensis.

[1] Reg. 24, dice *infra*.

Frater Dalmacius Abbas Rivipulli.
Guillermus Abbas de Stagno.
Frater Guillermus Abbas de Balneolis.
Frater Bernardus Abbas Arularum.
Petrus Armengaudi pro Archiepiscopo Terrachone.
Franciscus de Aquis pro Episcopo Ilerdensi.
Johannes Vilella pro Episcopo Urgellensi.
Frater Marchus de Rubione pro Episcopo Elnensi.
Magister Philipus de Medalia pro capitulo Barchinone.
Frater Georgius de Colle pro Abbate Sancti Petri de Bisulduno.

Nobiles.

Rogerius Bernardus de Pallars Comes Pallariensis.
Johannes de Cardona Vicecomes de Vilamuro.
Raymundus de Cardona.
Bernardus de Forciano.
Asbertus Çatrilla procurator Vicecomitis de Ruppebertino.

Milites.

Geraldus de Palaciolo.
Petrus de Galliners.
Ludovicus Marchi.
Asbertus de Vilafrancha.

Domicelli.

Raymundus Berengarius de Lorach.
Petrus de Galliners junior.
Michael de Posis.
Johannes Januarii.
Arnaldus Davi.
Bernardus de Vilafrancha.
Johannes de Planella.
Poncius de Malla.

Universitates.

Johannes Fivellerii. . . . . } Sindici Barchinone.
Raymundus de Plano. . . . . }

Johannes Ros. . . . . } Sindici Barchinone.
Bonanatus Petri . . . . . }
Nicholaus Gralla. . . . . Sindicus Ilerde.
Johannes Çavall . . . . . Sindicus Gerunde.
Nicholaus Boneti. . . . . Sindicus Dertuse.
Laurencius Rodon. . . . . } Sindici ville Perpiniani.
Petrus Grimau. . . . . }

Et dixit eis quod, cum dicta Regina sicut jam eis innotuerat non posset propter indisposicionem sue persone venire ad continuandum Curiam supradictam, mandaverat ei quod ipse continuaret illam nomine suo, et ideo dictus honorabilis Vicecancellarius nomine et in personam dicte domine Regine continuavit dictam Curiam per hec verba:

«—La Senyora Reyna, lochtinent general del Senyor Rey, havent en aço poder del dit Senyor ab consentiment de la Cort continua la present Cort a divenres primer vinent en aquest loch mateix.

Quaquidem continuacione facta, dicta Curia fecit protestaciones salvitates et consensus contentas et contentos in actu continuacionis supra novissime factos. Et dictus honorabilis Vicecancellarius nomine dicte domine Regine fecit pariter illas et easdem salvitates in omnibus et per omnia, nichil addendo nichilque removendo que facte fuerunt in actu continuacionis supra ut pretangitur novissime facte.

Testes fuerunt ad predicta presentes honorabilis Bernardus de Gualbis, Garcias de Turribus Consiliarii et Ludovicus de Torremorell scriptor domini Regis.

Ceterum vero die veneris intitulata vicesima secunda septembris dicto anno millesimo quadringentisimo decimonono Serenissima domina Regina predicta in domo capituli predicti in suo solio Reginali sedente in qua pro celebracione Curie antedicte erant presentes videlicet:

Pro Brachio Ecclesie.

Reverendi in Christo patres:
Alfonsus Episcopus Vicensis.
Frater Dalmacius Abbas Rivipulli.
Guillermus Abbas de Stagno.
Frater Guillermus Abbas Balneolarum.
Frater Bernardus Abbas Arularum.
Franciscus de Aquis pro Episcopo Ilerdensi.

Johannes Vilella pro Episcopo Urgellensi.
Frater Marchus de Rubione pro Episcopo Elnensi.
Petrus Darcado pro capitulo ecclesie Urgellensis.
Georgius de Colle pro Abbate Sancti Petri de Bisulduno.

Nobiles.

Rogerius Bernardus Comes Pallariensis.
Johannes de Cardona Vicecomes de Vilamuro.
Raymundus de Cardona.
Bernardus de Forciano.
Asbertus Çatrilla pro Vicecomite de Ruppebertino.
Philipus Dareny pro nobili Bernardo Galcerando de Pinosio.

Milites.

Geraldus de Palaciolo.
Petrus de Galliners.
Gabriel Bisbals.
Ludovicus Marchi.
Asbertus de Vilafrancha.

Domicelli.

Michael de Posis.
Johannes Januarii.
Raymundus de Calders.
Johannes de Miralles.
Bernardus de Muntpalau.
Petrus Raymundus de Monfalco.
Huguetus de Coponibus.
Poncius de Malla.
Arnaldus Davi.
Petrus de Galliners junior.

Universitates.

Raymundus de Plano. . . . . } Sindici Barchinone.
Johannes Ros. . . . . }
Bonanatus Petri. . . . . }

Nicholaus Gralla. . . . . Sindicus Ilerde.
Nicholaus Boneti. . . . . Sindicus Dertuse.
Johannes Çavall.. . . . . Sindicus Gerunde.
Petrus Grimau. . . . . Sindicus Perpiniani.

Prefatus honorabilis Johannes de Funes domini Regis Vicecancellarius nomine et pro parte Serenissime domine Regine predicte dictam Curiam continuavit per hec verba:

—La Senyora Reyna continua la present Cort a dimarts primer vinent en aquest loch mateix.

Testes fuerunt ad predicta presentes honorabilis Petrus Baceti baiulus Cathalonie generalis, Bernardus de Gualbis Magister racionalis et Garcias de Turribus Consiliarii dicti domini Regis.

Preterea die martis .xxvii.ª dicti mensis septembris anno predicto millesimo .cccc.º decimonono, Illustrissima atque Serenissima domina Regina predicta in suo reginali solio in domo capituli supradicti sedente in qua pro celebracione dicte Curie erant presentes:

Pro Brachio Ecclesie.

Reverendi in Christo patres
Alfonsus Episcopus Vicensis.
Guillermus Abbas de Stagno.
Frater Guillermus Abbas de Balneolis.
Frater Bernardus Abbas Arularum.
Petrus Ermengaudi procurator Archiepiscopi Terrachonensis.
Franciscus de Aquis procurator Episcopi Ilerdensis.
Johannes Vilella procurator Episcopi Urgellensis.
Frater Marchus de Rubione procurator Episcopi Elnensis.
Magister Philipus de Medalia procurator capituli Barchinone.
Petrus Darcada procurator capituli Urgellensis.

Pro Brachio militari.

Nobiles Rogerius Bernardus Comes Pallariensis.
Johannes de Cardona Vicecomes de Vilamuro.

Milites.

Raymundus de Cardona.
Petrus de Galliners.
Geraldus de Palaciolo.
Ludovicus Marchi.
Gabriel Bisbal.

Pro Brachio regali.

Raymundus de Plano. . . . . } Sindici Barchinone.
Johannes Ros.. . . . . } Sindici Barchinone.
Bonanatus Petri.. . . . . } Sindici Barchinone.
Nicholaus Gralla. . . . . Sindicus Ilerde.
Nicholaus Boneti. . . . . Sindicus Dertuse.
Johannes Çavall. . . . . Sindicus Gerunde.

Prefatus honorabilis Johannes de Funes Vicecancellarius nomine et vice dicte domine Regine continuavit dictam Curiam per hec verba:

—La Senyora Reyna continua la present Cort a dissabte primer vinent en aquest loch mateix.

Testes fuerunt ad predicta presentes honorabilis Petrus Baceti Baiulus Cathalonie generalis, Garcias de Turribus et Anthonius de Turribus legum doctores.

Adveniente autem die sabbati intitulata .xxx.ª septembris anno jamdicto millesimo quadringentesimo decimonono, Serenissimo ac Excellentissimo domino Rege prefato in domo capituli Monasterii sepedicti in quaquidem domo pro Curie predicte celebracione presentes fuerunt hii qui inferius sequuntur:

Reverendi Alfonsus Episcopus Vicensis.
Frater Dalmacius Abbas Rivipulli.
Guillermus Abbas de Stagno.
Frater Bernardus Abbas Arularum.
Petrus Ermengaudi Abbas Sancti Felicis Gerunde pro Archiepiscopo Terrachone.
Franciscus de Aquis pro Episcopo Ilerdensi.
Johannes Vilella pro Episcopo Urgellensi.

Philipus de Medalia pro capitulo ecclesie Barchinone.
Petrus Darcado pro capitulo ecclesie Urgellensis.
Frater Johannes Descarigues pro Priore Cathalonie.
Frater Georgius de Colle pro Abbate Sancti Petri de Bisulduno.

Nobiles.

Rogerius Bernardus Comes Pallariensis.
Johannes Raymundus Fulconis Comes Cardone.
Bernardus de Capraria.
Petrus Vicecomes de Insula et de Caneto.
Johannes de Cardona Vicecomes de Vilamuro.
Arnaldus Rogerii de Pallars.
Bernardus Johannes de Capraria.
Raymundus de Cardona.
Bernardus de Forciano.
Asbertus Çatrilla pro Vicecomite de Ruppebertino.
Philipus Dareny pro nobili Bernardo Galcerando de Pinosio senior.

Milites.

Geraldus de Palaciolo.
Raymundus de Rexach.
Petrus de Galliners.
Ludovicus Marchi.
Gabriel Bisbals.

Domicelli.

Dalmacius de Sancto Dionisio legum doctor.
Petrus de Galliners junior.
Arnaldus Davi.
Bertrandus de Vilafrancha.
Petrus Raymundus de Monfalco.
Raymundus Vilamari.
Poncius de Malla.

Universitates.

Johannes Fivellerii. . . . . } Sindici Barchinone.
Raymundus de Plano. . . . . }

Johannes Ros.	Sindici Barchinone.
Bonanatus Petri.	
Nicholaus Gralla.	Sindicus Ilerde.
Johannes Çavall.	Sindicus Gerunde.
Nicholaus Boneti.	Sindicus Dertuse.
Laurencius Rodon.	Sindici Perpiniani.
Petrus Grimau	

Prefatus honorabilis Johannes de Funes Vicecancellarius nomine et in personam Serenissimi domini Regis predicti dictam Curiam continuavit per verba sequencia:

—Lo Senyor Rey continua la present Cort a dilluns primer vinent en aquest loch mateix.

Testes fuerunt ad predicta presentes nobilis Johannes de Vilaracuto maiordomus dicti domini Regis, Bernardus de Speluncis et Johannes Dezpujol notarius Barchinone.

Preterea die lune intitulata secunda octobris dicto anno millesimo .cccc.° decimonono prefato Illustrissimo domino Rege in Monasterio antedicto personaliter existente convocata et congregata Curia predicta in domo capituli Monasterii jamdicti, prefatus honorabilis Johannes de Funes Vicecancellarius dicti domini Regis in eadem domo personaliter constitutus dictam Curiam continuavit per hec verba:

—Lo Senyor Rey continua la present Cort a dema en aquest loch mateix.

Illi vero de Curia predicta dixerunt se stare et perseverare in eorum protestacionibus assuetis.

Testes fuerunt ad predicta presentes honorabilis Petrus Baceti baiulus generalis Cathalonie, Garcias de Turribus Consiliarii et Dominicus Sancii procurator fiscalis domini Regis predicti [1].

Postmodum vero die martis intitulata tercia octubris anno millesimo quadringentesimo decimonono, Illustrissimo domino Rege prefato in predicto Monasterio personaliter existente, prefatus honorabilis Johannes de Funes Vicecancellarius dicti domini Regis in domo capituli Monasterii predicti personaliter constitutus convocata et congregata dicta Curia in eadem domo dictam continuavit Curiam per verba sequencia:

[1] Reg. 25, *prefati.*

—Lo Senyor Rey continua la present Cort a dijous primer vinent en aquest loch mateix.

Testes fuerunt ad predicta presentes honorabilis frater Garcias de Turribus Consiliarius, Johannes Vehi et Johannes de Cuenca portarii dicti domini Regis.

Ceterum autem die jovis intitulata quinta octobris anno predicto millesimo .cccc.° decimonono Serenissimo domino Rege prefato in predicto Monasterio personaliter residente, convocata et congregata dicta Curia in domo capituli Monasterii memorati, predictus honorabilis Johannes de Funes Vicecancellarius dicti domini Regis in huiusmodi domus personaliter constitutus dictam Curiam continuavit per hec verba:

—Lo Senyor Rey continua la present Cort a dissabte primer vinent en aquest loch mateix.

Illi vero de Curia dixerunt se stare et perseverare in eorum protestacionibus.

Testes fuerunt ad predicta presentes honorabilis Petrus Baceti baiulus Cathalonie generalis Consiliarius, Bernardus de Speluncis notarius Barchinone et Johannes Vehi portarius dicti domini Regis.

Preterea die sabbati intitulata septima octobris dicto anno millesimo quadringentesimo decimonono Serenissimo domino Rege predicto in Monasterio jamdicto personaliter residente, convocata et congregata Curia predicta ut est moris, prefatus honorabilis Johannes de Funes Vicecancellarius domini Regis predicti in domo dicti capituli personaliter constitutus dictam Curiam continuavit per hec verba:

—Lo Senyor Rey continua la present Cort a dimarts primer vinent en aquest loch mateix.

Illi vero de Curia dixerunt se stare et perseverare in eorum protestacionibus assuetis.

Testes fuerunt ad predicta presentes honorabilis Petrus Baceti baiulus Cathalonie generalis, frater Garcias de Turribus Consiliarii et Johannes Vehi portarius dicti domini Regis.

Post hec vero die martis intitulata decima octobris dicto anno millesimo quadringentesimo decimonono Excellentissimo domino Rege jamdicto in dicto Monasterio residente, convocata et congregata dicta Curia in domo capituli Monasterii memorati, prefatus honorabilis Johannes de Funes Vicecancellarius dicti domini Regis in eadem domo personaliter constitutus dictam Curiam continuavit per hec verba:

—Lo Senyor Rey continua la present Cort a dilluns primer vinent en aquest loch mateix.

Illi vero de Curia dixerunt se stare et perseverare in protestacionibus assuetis.

Testes fuerunt ad predicta presentes honorabilis Bernardus de Gualbis Magister racionalis, Petrus Baceti baiulus Cathalonie et Garcias de Turribus Consiliarii dicti domini Regis.

Postmodum vero die lune intitulata .xvi.ª octobris dicto anno millesimo cccc.º decimonono Illustrissimo domino Rege predicto in eodem Monasterio personaliter residente, convocata et congregata dicta Curia in domo capituli Monasterii jamdicti, prefatus honorabilis Johannes de Funes Vicecancellarius dicti domini Regis in domo predicta personaliter constitutus dictam Curiam continuavit per hec verba:

—Lo Senyor Rey continua la present Cort a dema en aquest loch mateix.

Illi vero de Curia dixerunt se stare et perseverare in protestacionibus assuetis.

Testes fuerunt ad predicta presentes honorabilis Bernardus de Gualbis Magister racionalis, Petrus Baceti baiulus Cathalonie et Sperans in Deo Cardona Consiliarii domini Regis predicti.

Ceterum vero die martis intitulata .xvii.ª dicti mensis octobris anno a nativitate Domini millesimo quadringentesimo decimonono, Serenissimo domino Rege in Monasterio jamdicto residenciam personalem faciente, prefatus honorabilis Johannes de Funes Vicecancellarius dicti domini Regis in domo capituli dicti Monasterii personaliter constitutus continuavit dictam Curiam per hec verba:

—Lo Senyor Rey continua la present Cort a dijous primer vinent en aquest loch mateix.

Illi vero de Curia dixerunt se stare et perseverare in protestacionibus assuetis.

Testes fuerunt ad predicta presentes ut supra proxime.

Post hec vero die jovis intitulata .xviiii.ª dicti mensis octobris anno a nativitate Domini millesimo quadringentesimo decimonono, Illustrissimo domino Rege predicto in dicto Monasterio personaliter residente, convocata et congregata dicta Curia in domo capituli Monasterii antedicti, prefatus honorabilis Johannes de Funes Vicecancellarius dicti

domini Regis in eadem domo personaliter constitutus dictam Curiam continuavit per hec verba:

—Lo Senyor Rey continua la present Cort a dema en aquest loch mateix.

Illi vero de Curia dixerunt se stare et perseverare in protestacionibus assuetis.

Testes fuerunt ad predicta presentes honorabilis Bernardus de Gualbis Magister racionalis, Petrus Baceti baiulus Cathalonie generalis et Sperans in Deo Cardona domini Regis Consiliarii.

Adveniente autem die veneris intitulata vicesima dicti mensis octobris anno a nativitate Domini millesimo quadringentesimo decimonono Illustrissimo domino Rege in suo solio regali sedente in domo capituli Monasterii antedicti ubi pro celebracione dicte Curie erant presentes qui inferius sequuntur:

Prelati.

Reverendi in Christo patres
Alfonsus Vicensis Episcopus.
Andreas Episcopus Barchinone.
Frater Dalmacius Abbas Rivipulli.
Frater Marchus Abbas Montisserrati.
Guillermus Abbas de Stagno.
Arnaldus Abbas Sancti Johannis de Abbatissis.
Frater Bernardus Abbas Arularum.
Petrus Ermengaudi Abbas Sancti Felicis Gerunde pro Archiepiscopus Terrachone.
Franciscus de Aquis pro Episcopo Ilerdensi.
Petrus Vilba pro Episcopo Urgellensi [1].
Frater Marchus de Rubione pro Episcopo Elnensi.
Philipus de Medalia pro capitulo ecclesie Barchinone.
Frater Johannes Descarrigues pro Priore Cathalonie.
Frater Petrus Valls pro Abbate Sanctarum Crucum.
Frater Georgius de Colle pro Abbate Bisulduni.

Nobiles.

Johannes Comes de Cardona.

[1] Reg. 24, dice *Dertusensi.*

Petrus Vicecomes de Insula et de Caneto.
Guillermus Raymundus de Montecatheno.
Berengarius Arnaldus de Cervilione.
Bernardus de Forciano.
Ludovicus de Apilia.
Johannes de Montecatheno.

Milites.

Raymundus de Bages.
Raymundus de Rexach.
Petrus de Galliners.
Jacobus Marchi.
Ludovicus de Pontonibus.
Berengarius de Hostalrico.
Dalmacius Çacirera.
Gabriel Bisbals.

Domicelli.

Berengarius de Ulmis.
Asbertus Çatrilla.
Johannes Januarii.
Petrus de Galliners junior.
Bertrandus de Vilafrancha.
Poncius de Malla.
Franciscus de Rexaco.
Guillermus Aranyo.
Berengarius de Vilamari.
Franciscus Çacirera.
Raymundus de Vilamari.
Johannes Margarit.

Pro Brachio regali.

Raymundus de Plano. . . . . } Sindici Barchinone.
Johannes Ros. . . . . }
Nicholaus Gralla. . . . . Sindicus Ilerde.
Petrus Grimau.. . . . . Sindicus Perpiniani.

Jamdictus dominus Rex mandavit per me Raymundum Baiuli locumtenentem prothonotarii eiusdem legi et publicari hec videlicet que sequuntur:

«Lo Senyor Rey, per maior corroboracio de la convencio e transaccio feta entre ell e lo Braç de la Sgleya, e per ço com axi es convengut e contengut en los capitols de la dita convencio e transaccio, los quals son del tenor seguent:

»Entre lo molt alt e molt excellent Princep e Senyor lo Senyor Rey de una part, e lo Braç de la Sgleya del Principat de Cathalunya e dels prelats e capitols de aquell per si e los absents convocats en la Cort qui vuy es celebrada per lo dit Senyor en lo dit Monestir de Sent Cugat de Valles de la part altra, son concordats los pactes e avinences davall scrites per donar fi a debat e questions qui eren entre les parts dessus dites sobre lo dret de les demandes de que los prelats del Principat de Cathalunya afermen lurs homens e vassalls del dit Principat deure esser exemps e inmunes, per los quals debats foren donats greuges e de aquen fon vengut entre lo Senyor Rey Don Fernando, de alta recordacio, ladonchs regnant e lo Braç ecclesiastich del Principat de Cathalunya *ad invicem* a certes actes e avinences en temps que lo dit Senyor en Ferrando pare del Senyor Rey ara benaventuradament regnant celebrava Cort als cathalans en la ciutat de Barchinone en lany de la nativitat de nostre Senyor mil quatrecents e tretze, e per dar fi al pleyt e questio que ara es pendent devallant dels dits greuges, les dites Parts venen a la transaccio subseguent:

»Primerament lo dit Bras e los prelats e procuradors, sindichs o yconoms de capitols del dit Principat de Cathalunya aiustats en la Cort de Cathalunya faent Bras en la Cort per si e per lo dit Bras e per los singulars de aquell e per los homens e vassalls lurs del dit Principat de Cathalunya per contemplacio de la remissio, definicio e relaxacio per lo dit Senyor fahedores transhigints e volents se departir de la questio e plet qui es entre lo dit Senyor de una part e lo dit Bras e clero de la part altra, CONVENEN CONSENTEN PACCIONEN e transigexen e per solemne stipulacio prometen e atorguen al dit Senyor e a sos successors que lurs homens vassalls del dit Principat contribuiran e aquells faran ab tot acabament contribuir en les demandes que lo dit Senyor e o successors seus faran daquiavant o demanaran als dits vassalls de la Sgleya: ço es, per acte de coronacio de si e successors seus e de la Senyora Reyna vuy regnant e de les senyores reynes sdevenidores, e mes en demandes de maridatges de filles sues o de filles

de successors seus de legitim matrimoni procreades, e mes en demandes de guerres en la forma e manera davall expressades. E lo present capitol volen sia roborat ab clausules, juraments e cauteles decents e opportunes a bo e sa enteniment.

»E perque sobre la contribucio per los dits vassalls fahedora disceptacio alguna no puxa sortir en sdevenidor, volen, consenten, paccionen e transigexen les dites parts que per demanda de coronacio de Rey o de Reyna: ço es, per cascuna, sis vol sia de Rey o de la Reyna, contribuira cascun foch del dit Principat qui sia de la Sgleya mig flori Darago o v sous VI diners barchinoneses, axi que encara que les coronacions dels dits reys o reyna fossen fetes ensemps lo dit mig flori sia pagat per cascuna de les dites coronacions. Axi que quant ensemps o departidament fossen feytes fos pagat per abdues un flori: ço es, per cascuna mig flori per cascun foch, la qual paga e pagues infra seguents se haien a fer e exhigir suo loco segons la derrera tatxacio e numeracio de fochs feta en la Cort de Cervera. Axi entes que si altre o altres tatxacions se fahien tots ensemps se haien a fer les dites pagues segons la derrera tatxacio ladonchs feta.

»E per los maridatges de les filles del dit Senyor o successors seus de legitim matrimoni procreades o de la germana qui vuy es per maridar del dit Senyor ara regnant filla del senyor rey en Ferrando, de alta recordacio, sien tenguts contribuir los dits vassalls fins a quantitat de VIII solidos barchinoneses per cascun foch pagadors en la forma damunt dita.

»Axi declarat e concordat entre les dites Parts que quant se sdevendra cas que lo dit Senyor o successors seus volran haver les dites demandes e lo cas sera iminent: ço es, quels dits Senyors se volran coronar o volran coronar les reynes o volran maridar, ço es aquest Senyor la dita germana sua o filles o sos succehidors lurs filles e o germanes lurs filles de algun dels reys predecessors de legittim matrimoni ut supra procreades, dins spay de quatre mesos apres que la dita demanda sera imposada e indita e ab letres sera als dits prelats: ço es, a cascun e als Capitols qui vassalls han o hauran en Cathalunya o a altra persona ecclesiastica qui haia vassalls, encontinent e inmediate seguents notificada: ço es, a ells personalment o en lurs habitacions o ecclesies, promet lo dit Bras e los prelats, sindichs e procuradors de prelats e o capitols en la Cort presents e altres dessus nomenats per si e per los absents e cascun dels singulars faran pagar la quantitat qui de la dita demanda tocara als homens e vassalls de aquell prelat o capitol o altra persona ecclesiastica a qui la dita letra sera stada presentada o intimada, la qual quantitat

faran pagar francha quitia e desembargada de totes messions e despeses en aquell loch de cascun Bisbat del dit Principat e a aquella persona que per lo dit Senyor o successors seus los sera intimat o notificat, fahent apoca lo dit reebedor, si es de tot lo Bisbat pagant mig flori de aquella, e si son apoques singulars .II. solidos per cascuna. E si passats los dits quatre meses la dita quantitat no sera pagada puscha lo dit Senyor encontinent per sos ministres a totes despeses dels vassalls qui pagat no hauran e no de lur prelat capitol o senyor exhigir e haver aquella ab aquelles maneres forces e cohercions que en exaccions de tals demandes se poden, deuen e son acostumades de esser feytes; remogudes totes excepcions, dilacions, appellacions e tots altres recorsos a qualsevulla fors e jurisdiccions.

»Entenen empero e volen lo dit Bras ecclesiastich e singulars de aquell dessus dits e lo Senyor Rey ho consent que en la present transaccio e pactes no sien enteses ne compreses aquell o aquells prelats e o persones ecclesiastiques ni vassalls de aquells qui han expres privilegi o sentencia de exempcio nomenadament de coronacio o altra qualsevol demanda expressament e nomenada e apres del dit privilegi o sentencia son o seran trobats en possessio de libertat de les dites demandes o de alguna de aquelles. Axi entes que si en lo temps del dit rey en Ferrando o del dit Senyor vuy regnant se mostrava res esser exhigit e pagat, aquella paga o solucio no puxa en res suffragar e aiudar al dit Senyor ans romanga lo dit Senyor e romanguen los dits prelats o persones ecclesiastiques e vassalls lurs en aquell punt e dret en que vuy son, axi que sia facultat de cascuna de les parts si lo dit dret volran fer declarar per sentencia o en altra forma fer ho, axi que per la present transaccio o pactes no sia alguna de les dites parts en aquest article res derogat. Empero sis esdevenia cas que fos pronunciat los dits privilegis o sentencies no valer o tenir e los sobredits quis dirien esser privilegiats deure pagar, en aquell cas aquells aytals sien enteses e compreses en los capitols e transaccio e obligats a pagar segons forma e tenor de aquells e no en altra manera.

»E mes consent lo dit Senyor e li plau: que en la present transaccio o pactes no sien compreses aquells vassalls de la Sglesia los quals null temps han pagat en tals demandes e son o seran trobats en plena possessio de libertat de tals demandes ans aquells aytals romanguen en la dita possessio de libertat: la present transaccio en res no contrastant.

»Item es convengut mes entre les dites Parts transigents sobre les demandes de guerres que lo dit Senyor e lo dit Bras ecclesiastich prelats capitols e altres persones ecclesiastiques e vassalls lurs stiguen e

romanguen cascuns en aquell plen dret en que eren cascuns ans de la ferma dels capitols offerts per lo dit Bras ecclesiastich al dit senyor rey en Ferrando en temps de la Cort que celebrava en Barchinona en lo dit temps, qui son del tenor seguent:

»Lo Bras de la Ecclesia aiustat en la present Cort confiant de la gran justicia, devocio e puritat de consciencia del Senyor Rey, lo qual com a excellent Princep e ver catholich ha singular affeccio a la Sglesia e ministres daquella, ab protestacio que per aquest acte no sia fet preiudici a la pragmatica antiga de les Corts ni al dit Bras ecclesiastich ni als singulars daquells ni en sdevenidor puscha esser tret a consequencia, consent que lo Senyor Rey conega e determen los greuges donats e donadors en la present Cort per lo Bras de la Sgleya e singulars de aquella en la forma davall scrita concordada entre lo dit Senyor Rey e lo dit Bras. E lo Senyor Rey veent e considerant la gran confiança del dit Bras de la Sgleya e singulars daquell, les quals en tots los negocis del dit Senyor ha trobats molt propicis, benignes e favorables, admesa la protestacio sobredita e protestant axi mateix e salvant tot son dret al qual no enten en res a derogar, promet de conexer e determenar los dits greuges en la forma e manera seguent: ço es, que lo dit Senyor decontinent ab consell de bones persones no sospitoses a la part quis dira agreujada, de los quals sospites sia creguda la part quis diu agreujada ab jurament e les quals persones juren be e leyalment conseller, conexera provehira determenara e executara les questions dels dits greujes per justicia aquells, pero qui sien vists evidents esser fets contra justicia per lo dit Senyor Rey e Officials seus o sos predecessors o Officials lurs al dit Bras *comuniter et particulariter* e de aquells donara provisions e executories franques e desembargades de tota contradiccio e empatxament: los altres greujes qui no seran evidents e requerran discussio, los quals pero seran fets per lo Senyor Rey o sos predecessors o lurs Officials sens interes directament de altra part, lo dit Senyor Rey ab consell segons dit es de bones persones no sospitoses a la part agreujada, les quals juren *ut supra*, de les quals sospites sia creguda la dita part per son sagrament, conexera determenara, jutjara, reparara, provehira e exequtara per justicia segons Deu e sa bona consciencia ab lo consell dessus dit dins un any primer vinent, pus no stiga en culpa de la part agreujada, la qual culpa no puxa esser allegada pus la dita part se ofira renunciar e concloure *cum efectu*, procehint en aquells *in scriptis aut sine scriptis*, *simpliciter sumarie et de plano et servato aut non servato ordine judiciario et per modum provisionis vel sentencie aut alias* segons ab consell de les dites persones li sera vist fahedor. E vol lo dit Senyor ab

consentiment del dit Bras que de alguna cosa que ell sobre aço *ut supra* dira, ordonara, provehira o sentenciara *interloquendo vel difinitive* alguna de les parts nos puxa appellar, reclamar, supplicar ni opposar per si o per altri alguna excepcio o empatxament ans encara si e quant lo fisch o la part quis dira agreujada o requerra cascuna de les parts *ad invicem* e los advocats daquelles haien jurar *publice* que no allegaran ni produhiran, excipiran [1], callaran ni diran alguna cosa per torbar ni dilatar la justicia, ni procehiran en res sino a bo pur e sa enteniment: tota malicia, oy, favor, amor, engan, ficcio e altre qualsevol desordonada voluntat foragitats e apart posats: e de les coses determenades e provehides lo dit Senyor donara al dit Bras e singulars de aquell prestes e franques e desembargades exequtories e aquelles exequtara e fara exequtar plenament *et cum efectu*. E los altres greujes que devallaran del Rey o de sos antecessors o de Officials lurs, en los quals haura interes de part alguna directament no procurada per algun, e los quals sens appellar o oyr la part justament nos poden difinir, lo dit Senyor appellades e oydes les parts, conexera determenara e provehira *ut supra* dins dos anys primer vinents pus no stiga en culpa de la part agreujada, la qual culpa no puxa esser allegada, pus la dita part se ofira renunciar e concloure *cum efectu*. Part aço lo dit Senyor Rey jutjara e declarara *ut supra* dins lo dit primer any les imposicions de les ciutats, viles e lochs de la Sgleya si e en qual manera se deuen atorgar: ço es, ab consentiment dels senyors de les ciutats, viles e lochs de la Sgleya o sens consentiment dells, e encara revocades atorgar per justicia, o per gracia atorgar, considerats los serveys per lo dit Bras al dit Senyor feyts. E si per ventura lo dit Senyor en los greujes damunt dits no haura provehits, e aquells finits e determenats per sentencia difinitiva e dades totes exequtories e provisions necessaries dins los temps en la forma e manera damunt dits, vol e mana lo dit Senyor Rey que, de totes rendes e drets que seran reemides e quitades es reembran es quitaran daquiavant del patrimoni del Senyor Rey ab les peccunies que la Cort li dara per quitar patrimoni, sien fetes quatre iguals parts, la una de les quals sia per lo Senyor Rey feta deposar *cum efectu* per aquells qui en aço seran deputats o per qualsevol altres qui los dits drets colliran o aiustaran e de aço observar fara fer lo dit Senyor sagrament e homenatge als reebedors o collidors de les dites rendes e drets en la sacristia de Barchinona don no pusca esser presa reebuda ne levada per part del Senyor Rey, de son Primogenit ni de altra alguna persona directament ne indirecta fins que los dits greu-

[1] Del verbo latino *excipio* en la acepción jurídica de excepcionar ó producir excepciones en defensa de un derecho.

jes sien totalment reparats o difinitivament declarats e judicats segons dessus dit es. Vol encara e atorga lo dit Senyor Rey que sia sobressegut per ell e per son Primogenit en totes peticions e demandes de coronacio e de totes altres qui dir ni nomenar se pusquen en lo dit Principat de Cathalunya en quant toch lo dit Bras e singulars daquell homens e vassalls lurs fins entro tant que per lo dit Senyor sien oydes les parts per sentencia difinitiva pronunciant sobre lo dret de la propietat de les dites peticions o demandes. E vol mes e atorga lo dit Senyor Rey tant com en ell es, que tots e quants actes per ell seran fets dits ordonats, jutjats e provehits per qualsevulla manera devallants dels sobredits capitols sien hauts per acte de Cort e haien aquella força efficacia e valor irrevocabilitat e duracio que ha e haver deu acte de Cort supplint *de sue plenitudine Regie potestatis* tota solemnitat e defalliment que falquen en los dits actes: e de maior gracia li plau que totes les dites coses se fassen franques al dit Bras e singulars daquell de totes despeses que hi sien necessaries per occasio de totes sentencies, declaracions, provisions, relacions, exequtories, dret de segell e altres qualsevol scriptures.

»E per ço que totes les sobredites coses haien deguda fi e exequcio fermetat e duracio lo dit Senyor Rey e son Primogenit juren solemnament sobre la Creu e los Sants quatre Evangelis, del qual jurament apparega per scriptura de lur ma en poder de alguna persona per lo dit Bras elegidora, del qual jurament no puxen impetrar ni haver absolucio ni usar de aquella en alguna manera, *eciam proprio motu concessa*, que tendran e observaran e observar faran los presents capitols e totes e sengles coses en aquells contengudes e de aquells devallants ara o per avant en qualsevol manera e en res no faran ni fer permetran lo contrari directament ni indirecta obligant hi si mateix e sos successors en aquella forma e manera ques pot dir ne ordonar a tota fermetat e seguretat del dit Bras ecclesiastich e singulars de aquell.

»Nos Ferdinandus, Rex predictus, capitula predicta et singula in eis contenta, laudamus, approbamus, paciscimur, firmamus, promittimus et juramus in nostra fide Regia et super Crucem domini ac Sancta quatuor Evangelia juxta eorum seriem et tenorem hec nostra manu propria subscribentes sub sigillo nostro secreto .xv.ª die madii anno a nativitate Domini millesimo quadringentesimo terciodecimo.—Et Nos Infans Alfonsus Primogenitus dicti domini Regis idem in omnibus et per omnia firmamus, paciscimur e juramus hec manu propria subscribentes sub sigillo nostro secreto die et anno predictis.

»Item mes es concordat entre les dites Parts que per raho de les coronacions del senyor rey en Ferrando o de la senyora reyna Dona Elienor

e per raho del maridatge de la Illustre Dona Maria germana del Senyor Rey ara regnant e filla dels dits senyors reys en Ferrando e reyna Elienor contribuiran e sien tenguts contribuir los homens de la Sgleya: ço es, cascun foch en .xx. solidos barchinoneses pagadors en tres termens, ço es, del present jorn a mig any primer e continu seguent pagara cascun foch .vi. solidos, .viii. diners barchinoneses e passat lo mig any dins lo altre mig any seguent pagaran altres .vi. solidos, .viii. diners, e dins altre mig any sobre seguent altres .vi. solidos, .viii. diners dins aquell loch o aquella persona e en la forma e nombre de fochs dessus dits a tot despens dels dits vassalls.

»Item lo dit Senyor, per reverencia de nostre Senyor Deu e de la Verge Maria e de tota la Cort celestial, e per contemplacio e amor del dit Bras de la Sgleya e per sguard de la dita convocacio, vol consent paccio-na e transigeix per si e succehidors seus Reys Darago e Comtes de Barchinona que demandes algunes per raho de novella cavalleria de reys e de Primogenits seus e lurs, ni de matrimonis de reys, ni de fills lurs, ni de viatges o legacions fahedores a Cort romana, ni per alguna altra necesitat que los Reys de Aragon haguessen ho poguessen haver, ni algunes altres demandes per qualsevulla nom o manera dir nomenar y excogitar se puxen, les quals los Reys de Arago predecessors del dit Senyor en qualsevol temps o manera haien fetes demanades o exhigides ho acostumades fer ho exhigir, exceptades les demont contengudes, les quals rete a si e succehidors seus, daquiavant lo dit Senyor ni sos successors no exhigiran ni demanaran ho faran, ans aquelles e cascuna de aquelles sien remeses ho haudes per remeses ara ho en sdevenidor. E lo Senyor Rey relexa renuncia remet e diffineix tot dret, accio, peticio e ho demanda que a ell o als dits successors seus pertanga ho pertanyer puixa sobre les dites demandes. E abdica a si e successors seus poder de fer e exhigir aquelles, e fa los homens e vassalls dels prelats e clero del dit Bras e singulars de aquells, axi aquells en qui no han jurisdiccio com aquells en qui ne han alguna, franchs quitis e inmunes perpetualment de totes les dites demandes: e que lo present capitol sia dictat ab totes clausules e cauteles decents e opportunes a bo e sa enteniment, prometent lo dit Senyor e jurant per Deu e los Sants quatre Evangelis e la Creu de Nostre Senyor corporalment per ell tochats lo present capitol, remissio, diffinicio e renunciacio tenir e inviolablament e perpetual observar fahent de aço ley o contracte, lo qual vol haver força de ley perpetual e inviolabla.

»Entenen [1] empero les dites Parts que en la prop dita relaxacio, re-

[1] Reg. 25. *Entenem.*

nunciacio, remissio e diffinicio no sien enteses ne compreses drets los quals pertanguen al Senyor Rey en virtut del usatge *Princeps namque* ni de Constitucions de Cathalunya.

»Mes es concordat entre les dites Parts; que aquells vassalls de la Sgleya qui han contribuit en les demandes de les coronacions del senyor rey en Ferrando, de gloriosa memoria, e de la senyora reyna dona Elienor, e en les demandes del matrimoni de la dita Illustra dona Maria dessus dits no sien tenguts a contribuir en los dits .xx. solidos de que es feta la present avinença per les dites demandes.

»Item mes es concordat, que de la present transaccio e pactes sia fet acte de Cort en la Cort ques celebra en lo dit Monestir de Sent Cugat ab tota solemnitat en tals actes acostumada.

»Fa Acte de Cort ab consentiment de la dita Cort de la dita convencio e transaccio e contracte de aquelles: salvat empero que per lo present acte no sia ni puxa esser engendrat preiudici en univers ni en singular a aquells magnats, barons, nobles ni als cavallers, homens de paratge e generoses del dit Principat, los quals per los lurs privilegis, libertats, usos, costums e prerogatives no hi son tenguts ni han acostumat de pagar ells ni lurs vassalls ni als poblats dins lurs baronies, castells ni quadres: salvat aximateix que per lo present acte de Cort no vol ni enten lo dit Senyor esser feyt preiudici al Bras de les ciutats e viles reyals ni a les Universitats e singulars de aquell axi que no sien tenguts apres la present acte en mes ne en menys que eren tenguts abans, ni aximateix sia fet preiudici al dit Senyor tant com sguarda lo dit Bras ans romanguen cascun en lur plen dret en que eren abans del present acte. E lo dit Bras de Universitats, hoydes les coses proposades per lo dit Senyor ab les dites salvitats al dit Bras de Universitats fetes, les quals accepta e no en altra manera, consent e approva lo dit Acte.»

Quibus per me dictum locumtenentem prothonotarii sic ut predicitur lectis et publicatis, incontinenti reverendus Episcopus Vicensis nomine et pro parte Brachii Ecclesie supradicte obtulit et tradidit michi dicto Raymundo Baiuli locumtenenti prothonotarii quandam papiri cedulam que de mandato dicti domini Regis fuit incontinenti per me lecta: cuius tenor sequitur in hunc modum:

«Senyor molt excellent.

»En lo capitol qui fa mencio dels fochs dels vassalls de la Sgleya sien nombrats e paguessen segons la tatxa de Cervera, com sia stada e es intencio del Bras ecclesiastich que fossen nombrats segons la derrera tatxa corrent e que pagassen segons aquella, e com, Senyor, aço sia stada

error manifesta e lesio e frau de la Sgleya com fos intencio del dit Bras que la dita tatxa de Cervera fos la derrera e no ho sia: Per ço lo dit Bras si e quant li es degut de dret, dissent e contradiu en pagar segons la dita tatxa de Cervera de nombre de fochs, mas segons la corrent. Suplica e requer lo dit Braç la present esser continuada al peu del present acte.»

Quaquidem cedula per me dictum locumtenentem prothonotarii ut predicitur lecta et publicata, honorabilis Johannes de Funes Vicecancellarius de mandato dicti domini Regis et in eius personam dixit hec verba vel similia in effectu: Quod dictus dominus Rex stabat et perseverabat in contractu dictorum capitulorum et in aliis supradictis et ab eis recedere non intendebat sed quod protestabatur de omnibus penis tam spiritualibus quam temporalibus si quas forsan ex oblacione dicte cedule supra proxime inserte dictum Brachium ecclesiasticum incurrerat cum dicta capitula eo modo quo inserta sunt superius fuissent per dictum dominum Regem et dictum Brachium firmata solemniter et jurata.

Et hiis peractis, dictus dominus Rex ortatus et solicitatus fuit dictam Curiam quatenus circa expedicionem negociorum pro quibus congregata fuerat vellent intendere cum ipse sicut pluries dixerat esset paratus facere omnia ea ad que racionabiliter teneretur.

Quibus sic gestis, dictus honorabilis Vicecancellarius nomine et in personam dicti domini Regis continuavit dictam Curiam per hec verba:

—Lo Senyor Rey continua la present Cort a dimarts primer vinent en aquest loch mateix.

Testes fuerunt ad predicta presentes honorabilis Bernardus de Gualbis Magister racionalis Sperans in Deo Cardona Consiliarii et Franciscus Darinyo secretarius dicti domini Regis.

Adveniente autem die martis intitulata vicesima quarta octobris anno predicto millesimo quadringentesimo decimonono Excellentissimo domino Rege prefato in dicto Monasterio personaliter residente, convocata et congregata dicta Curia in domo capituli Monasterii memorati, in quaquidem domo prefatus honorabilis Johannes de Funes domini Regis predicti Vicecancellarius personaliter constitutus dictam Curiam continuavit per verba proxima sequencia:

—Lo Senyor Rey continua la present Cort a dema en aquest loch mateix.

Illi vero de Curia dixerunt se stare et perseverare in eorum protestacionibus assuetis.

Testes fuerunt ad predicta presentes honorabilis Bernardus de Gualbis

Magister racionalis, Sperans in Deo Cardona Consiliarii domini Regis predicti et Nicholaus de Ricardo notarius.

Postmodum vero die mercurii intitulata .xxv.ª dicti mensis octubris anno predicto millesimo quadringentesimo decimonono, Illustrissimo domino Rege predicto in dicto Monasterio personaliter existente, convocata et congregata Curia predicta in domo capituli Monasterii precontenti, prefatus honorabilis Johannes de Funes Vicecancellarius inibi personaliter constitutus dictam Curiam continuavit per hec verba:

—Lo Senyor Rey continua la present Cort a dema en aquest loch mateix.

Illi vero de Curia dixerunt se stare et perseverare in eorum assuetis protestacionibus.

Testes fuerunt superius proxime nominati.

Ceterum vero die jovis intitulata .xxvi.ª dicti mensis octobris anno predicto millesimo quadringentesimo decimonono, Illustrissimo domino Rege predicto in Monasterio prefato personaliter residente, convocata et congregata dicta Curia in domo capituli Monasterii memorati, prefatus honorabilis Johannes de Funes Vicecancellarius in eadem domo personaliter constitutus dictam Curiam continuavit per hec verba:

—Lo Senyor Rey continua la present Cort a dema en aquest loch mateix.

Illi vero de Curia dixerunt se stare et perseverare in eorum assuetis protestacionibus.

Testes ad predicta presentes fuerunt Ludovicus de Torramorell scriptor domini Regis, predicti Nicholaus de Ricardo notarius, Johannes Vehi portarius.

Post hec vero die veneris intitulata vicesima septima dicti mensis octobris anno predicto millesimo .cccc.° decimonono, Illustrissimo domino Rege predicto in suo regali solio sedente in domo capituli Monasterii antedicti in qua pro celebracione dicte Curie hi erant presentes qui inferius sequuntur:

Reverendi in Christo patres
Alfonsus Episcopus Vicensis.
Andreas Episcopus Barchinone.
Frater Dalmacius Abbas Rivipulli.
Frater Marchus Abbas Montisserrati.

Guillermus de Stagno Abbas.
Arnaldus Abbas Sancti Johannis de Abbatissis.
Frater Bernardus Abbas Arularum.
Frater Guillermus Abbas Balneolarum.
Petrus Armengaldi Abbas Sancti Felicis Gerunde pro Archiepiscopo Terracone.
Francischus de Aquis pro Episcopo Ilerde.
Frater Marchus de Rubione pro Episcopo Elnensi.
Philipus de Medalia pro capitulo ecclesie Barchinone.
Frater Johannes Descarrigues pro Priore Cathalonie.
Frater Petrus Valls pro Abbate Sanctarum Crucum.
Frater Georgius de Colle pro Abbate de Bisulduno.

Nobiles.

Rogerius Bernardus Comes Pallariensis.
Petrus de Fonolleto Vicecomes de Insula.
Arnaldus Rogerii de Pallars.
Guillermus Raymundus de Montecatheno.
Bernardus de Forciano.
Ludovicus de Apilia [1].
Johannes de Montecatheno.

Milites.

Raymundus de Rexacho.
Petrus de Galliners.
Jacobus Marchi [2].
Ludovicus de Pontonibus [3].

Domicelli.

Asbertus Çatrilla.
Johannes Januarii.
Petrus de Galliners.
Poncius de Malla.
Johannes Miralles.

[1] Reg. 24, incluye entre los caballeros *Luis de Abella.*
[2] Reg. 25, después de este nombre añade el de *Gabriel Bisbal.*
[3] Reg. 24, *Gabriel Bisbal.*

Berengarius de Ulmis.
Francischus de Rexacho.
Johannes Margarit.
Berengarius Bernardus.
Raymundus de Vilamari [1].

Raymundus de Plano. . . . . } Sindici Barchinone.
Johannes Ros. . . . . }
Nicholaus Gralla. . . . . Sindicus Ilerde.
Nicholaus Bonet. . . . . Sindicus Dertuse.
Petrus Grimau. . . . . Sindicus Perpiniani.

Illustrissimus dominus Rex predictus sollicitavit monuit et requisivit eos attente quatenus circa expedicionem negociorum dicte Curie vellent intendere et vaccare, quoniam licet eos super his pluries requisivisset nichil tamen eciam obtulerant sive dederant sibi in quo posset hostendere affeccionem quam habebat ad utilitatem et comodum Cathalonie Principatus.

Et hiis dictis, dictus reverendus Episcopus Vicensis nomine tocius Curie supradicte respondit in effectu: quod dicta Curia intendebat et intenderat cum diligencia circa expedicionem negociorum illius sed quod negocia ipsa erant tante arduitatis et gravitatis quod non poterant comode absque consilio et deliberacione maximis expedire, sed quod Deo duce intencio dicte Curie et negocia illius dicto domino Regi breviter offerentur.

Quibus ita peractis, honorabilis Johannes de Funes Vicecancellarius et Consiliarius dicti domini Regis nomine et in personam ipsius domini Regis continuavit dictam Curiam per hec verba:

—Lo Senyor Rey continua la present Cort a dilluns primer vinent en aquest loch mateix.

Testes ad predicta presentes fuerunt honorabilis Sperans in Deo Cardona Consiliarius, Gabriel Navarro scriptor porcionis et Petrus Companyoni secretarius domini Regis predicti.

Adveniente autem die lune intitulata .xxx.ª eiusdem mensis octobris anno predicto millesimo quadringentesimo decimonono, Serenissimo domino Rege prefato in Monasterio predicto personaliter residente, convocata et congregata dicta Curia in domo capituli Monasterii ante-

[1] Reg. 24, *Bernardus de Vilamari.*

dicti, prefatus honorabilis Johannes de Funes Vicecancellarius dicti domini Regis in eadem domo personaliter constitutus dictam Curiam continuavit per hec verba:

—Lo Senyor Rey continua la present Cort a dema en aquest loch matex.

Illi vero de Curia dixerunt se stare et perseverare in eorum protestacionibus assuetis.

Testes ad predicta presentes fuerunt honorabilis Bernardus de Gualbis Magister racionalis, Alfonsus de Boria Consiliarii et Petrus Companyoni secretarius domini Regis predicti.

Preterea vero die martis intitulata .xxxi.ª eiusdem mensis octobris anno predicto millesimo quadringentesimo decimonono, Excellentissimo domino Rege prefato in suo regali solio sedente ut est solitum in domo capituli Monasterii memorati in quaquidem domo pro celebracione Curie jamdicte presentes fuerunt inferius nominati scilicet:

Reverendi in Christo patres
Alfonsus Episcopus Vicensis.
Andreas Episcopus Barchinone.
Frater Dalmacius Abbas Rivipulli.
Frater Guillermus Abbas Balneolarum.
Arnaldus Abbas Sancti Johannis de Abbatissis.
Frater Bernardus Abbas Arularum.
Frater Marchus de Rubione pro Episcopo Elnensi.
Frater Petrus Valls pro Abbate Sanctarum Crucum.
Frater Georgius de Colle pro Abbate Bisulduni.

Nobiles.

Rogerius Bernardus Comes Pallariensis.
Petrus de Fonolleto Vicecomes de Insula.
Guillermus Raymundus de Montecatheno.
Bernardus de Forciano.

Milites.

Geraldus de Palaciolo.
Raymundus de Rexacho.
Ludovicus de Pontonibus.

Petrus de Galliners.
Jacobus Marchi.
Gabriel Bisbals.

Domicelli.

Berengarius de Ulmis.
Dalmacius de Sancto Dionisio.
Asbertus Çatrilla.
Johannes Januarii.
Petrus de Galliners.

Raymundus de Plano. . . . . } Sindici Barchinone.
Bonanatus Petri.. . . . . }
Nicholaus Gralla. . . . . Sindicus Ilerde.
Johannes Çavall. . . . . Sindicus Gerunde.
Nicholaus Bonet. . . . . Sindicus Dertuse.
Petrus Grimau. . . . . Sindicus ville Perpiniani.

Jamdictus dominus Rex monuit et sollicitavit eos valde attente quatenus circa expedicionem negociorum dicte Curie vellent cum summa diligencia intendere seu vaccare. Et his dictis, dictus honorabilis Johannes de Funes Vicecancellarius in personam dicti domini Regis continuavit dictam Curiam per hec verba:

—Lo Senyor Rey continua la present Cort a dijous primer vinent en aquest loch mateix.

Illi vero de Curia dixerunt se stare et perseverare in protestacionibus assuetis.

Testes fuerunt ad predicta presentes nobilis Johannes de Vilaragut maiordomus, Bernardus de Gualbis Magister racionalis et Alfonsus de Boria Consiliarii dicti domini Regis predicti.

Ceterum vero die jovis intitulata secunda novembris anno predicto millesimo .cccc.° decimonono, Serenissimo domino Rege prefato in eodem Monasterio personaliter residente, convocata et congregata dicta Curia in domo capituli Monasterii antedicti, prefatus honorabilis Johannes de Funes Vicecancellarius dicti domini Regis in eadem domo personaliter constitutus dictam Curiam continuavit per hec verba:

—Lo Senyor Rey continua la present Cort a dema en aquest loch mateix.

Illi vero de Curia dixerunt se stare et perseverare in protestacionibus assuetis.

Testes fuerunt ad predicta presentes honorabilis Bernardus de Spelunciis notarius Barchinone, Johannes de Cuenca et Johannes Vehi portarii domini Regis.

Postmodum vero die veneris tercia eiusdem mensis novembris anno predicto millesimo quadringentesimo decimonono, Illustrissimo domino Rege predicto in prefato Monasterio personaliter residente, convocata et congregata dicta Curia in domo capituli Monasterii jamdicti, in quaquidem domo prefatus honorabilis Vicecancellarius dicti domini Regis personaliter constitutus dictam Curiam continuavit per hec verba:

—Lo Senyor Rey continua la present Cort a dema en aquest loch mateix.

Illi vero de Curia dixerunt se stare in eorum protestacionibus assuetis.

Testes ad predicta fuerunt presentes Bernardus de Spelunciis notarius Barchinone, Nicholaus de Ricardo notarius et Johannes Vehi portarius.

Subsequenter vero die sabbati intitulata quarta eiusdem mensis novembris anno predicto M°. CCCC.° decimonono, Illustrissimo domino Rege prefato in Monasterio predicto personaliter comorante, convocata et congregata dicta Curia in domo capituli Monasterii huiusmodi, in quaquidem domo prefatus Johannes de Funes Vicecancellarius dicti domini Regis personaliter constitutus dictam continuavit Curiam per hec verba:

—Lo Senyor Rey continua la present Cort a dimarts primer vinent en aquest loch metex.

Illi vero de Curia dixerunt se stare et perseverare in eorum protestacionibus assuetis.

Testes fuerunt ad predicta honorabilis Bernardus de Gualbis, Alfonsus de Boria Consiliarii domini Regis et Nicholaus de Ricardo notarius.

Post hec vero die martis intitulata septima eiusdem mensis novembris anno predicto millesimo quadringentesimo decimonono, Serenissimo domino Rege in Monasterio predicto personaliter constituto, convocata et congregata dicta Curia in domo capituli Monasterii antedicti, prefatus honorabilis Johannes de Funes Vicecancellarius dicti domini Regis in domo huiusmodi personaliter constitutus dictam Curiam continuavit per hec verba:

—Lo Senyor Rey continua la present Cort a dema en aquest mateix loch.

Illi vero de Curia dixerunt se stare et perseverare in protestacionibus assuetis.

Testes ad predicta presentes fuerunt Dominicus Sancii procurator fischalis, Dominicus de Adziron de scribania domini Regis et Nicholaus de Ricardo notarius.

Postmodum vero die mercurii intitulata octava eiusdem mensis novembris anno predicto millesimo quadringentesimo decimonono, excellentissimo domino Rege prefato in Monasterio jamdicto personaliter residente, convocata et congregata dicta Curia in domo capituli Monasterii antedicti, prefatus honorabilis Johannes de Funes Vicecancellarius dicti domini Regis in domo huiusmodi personaliter constitutus dictam continuavit Curiam per hec verba:

—Lo Senyor Rey continua la present Cort a divenres primer vinent en aquest loch mateix.

Illi vero de Curia dixerunt se stare et perseverare in protestacionibus assuetis.

Testes fuerunt ad predicta presentes honorabilis Bernardus de Gualbis Sperans in Deo Cardona Consiliarii domini Regis et Nicholaus de Ricardo notarius.

Ulterius vero die veneris intitulata decima eiusdem mensis novembris anno predicto millesimo quadringentesimo decimonono, Serenissimo domino Rege predicto in Monasterio jamdicto personaliter existente, convocata et congregata dicta Curia in domo capituli Monasterii memorati ut est moris, prefatus honorabilis Vicecancellarius in eadem domo personaliter constitutus dictam Curiam continuavit per hec verba.

—Lo Senyor Rey continua la present Cort a diluns primer vinent en aquest loch mateix.

Illi vero de Curia dixerunt se stare et perseverare in protestacionibus assuetis.

Testes ad predicta presentes fuerunt Nicholaus de Ricardo notarius, Jacobus Oliverii et Johannes Vehi portarius domini Regis [1].

Insuper autem die lune intitulata .xiii.ª eiusdem mensis novembris anno predicto millesimo .cccc.º decimonono, Illustrissimo domino Rege

[1] Reg. 25, añade *predicti*.

prefato in dicto Monasterio suam residenciam personaliter faciente, convocata et congregata dicta Curia in domo capituli more solito, dictus honorabilis Vicecancellarius ibidem personaliter constitutus dictam Curiam continuavit per hec verba:

—Lo Senyor Rey continua la present Cort a dema en aquest loch mateix.

Illi vero de Curia dixerunt se stare et perseverare in protestacionibus assuetis.

Testes fuerunt presentes ad predicta proxime nominati.

Preterea vero die martis intitulata .xiiii.ª eiusdem mensis novembris anno predicto m.° cccc.° decimonono, Excellentissimo domino Rege predicto in eodem Monasterio residente, convocata et congregata dicta Curia in domo capituli Monasterii precontenti, prefatus honorabilis Johannes de Funes Vicecancellarius dicti domini Regis in domo huiusmodi personaliter constitutus dictam Curiam continuavit per hec verba:

—Lo Senyor Rey continua la present Cort a dema en aquest loch mateix.

Illi vero de Curia dixerunt se stare et perseverare in protestacionibus assuetis.

Testes fuerunt ad predicta presentes superius proxime nominati.

Ulterius vero die mercurii intitulata quintadecima mensis novembris anno predicto m.° cccc.° decimonono, Serenissimo domino Rege prefato in Monasterio huiusmodi constituto, convocata et congregata dicta Curia, prefatus honorabilis Johannes de Funes Vicecancellarius dicti domini Regis in domo capituli Monasterii sepedicti personaliter constitutus dictam continuavit Curiam per verba sequencia:

—Lo Senyor Rey continua la present Cort a dema en aquest loch mateix.

Illi vero de Curia dixerunt se stare et perseverare in eorum protestacionibus.

Testes ad predicta presentes fuerunt Bartholomeus Gros scriptor, Nicholaus de Ricardo notarius et Johannes Vehi portarius dicti domini Regis.

Subsequenter vero die jovis intitulata .xvi.ª eiusdem mensis novembris anno predicto millesimo .cccc.° decimonono, Serenissimo domino Rege predicto in Monasterio predicto personaliter residente, convocata et congregata dicta Curia in domo capituli Monasterii sepedicti, prefatus

honorabilis Johannes de Funes Vicecancellarius dicti domini Regis in eadem domo personaliter constitutus dictam Curiam continuavit per hec verba:

—Lo Senyor Rey continua la present Cort a dema en aquest loch metex.

Illi vero de Curia dixerunt se stare et perseverare in protestacionibus assuetis.

Testes ad predicta presentes fuerunt honorabilis Garcias de Turribus, Alfonsus de Boria Consiliarii domini Regis predicti et Johannes de Cuenca portarius.

Post hec autem die veneris intitulata .xvii.ª eiusdem mensis novembris anno predicto millesimo cccc.° decimonono, Excellentissimo domino Rege in Monasterio jamdicto moram faciente personaliter, convocata et ut moris est dicta Curia in domo capituli Monasterii huiusmodi congregata, prefatus honorabilis Johannes de Funes Vicecancellarius domini Regis predicti in eadem domo personaliter existens dictam continuavit Curiam verbis sequentibus:

—Lo Senyor Rey continua la present Cort a dema en aquest loch metex.

Illi vero de Curia jamdicta dixerunt stare et perseverare in eorum protestacionibus assuetis.

Testes ad predicta presentes fuerunt honorabilis Alfonsus de Boria, Garcias de Turribus Consiliarii et Johannes Vehi portarius dicti domini Regis.

Deinde vero die sabbati intitulata .xviii.ª eiusdem mensis novembris anno predicto millesimo .cccc.° decimonono, Illustrissimo domino Rege in Monasterio predicto personaliter existente, convocata et congregata dicta Curia in domo capituli dicti Monasterii, prefatus honorabilis Johannes de Funes Vicecancellarius dicti domini Regis in domo huiusmodi personaliter constitutus dictam Curiam continuavit per hec verba:

—Lo Senyor Rey continua la present Cort a diluns primer vinent en aquest loch mateix.

Illi vero de Curia dixerunt se stare et perseverare in eorum protestacionibus assuetis.

Testes fuerunt ad predicta presentes superius proxime nominati.

Adveniente autem die lune intulata vicesima huiusmodi mensis

novembris anno predicto M.° cccc.° decimonono, Serenissimo domino Rege in prefato Monasterio personaliter residente, convocata et congregata dicta Curia in domo capitulii Monasterii huiusmodi, predictus honorabilis Johannes de Funes Vicecancellarius in eadem domo personaliter constitutus dictam continuavit Curiam verbis huiusmodi:

—Lo Senyor Rey continua la present Cort a dema en aquest loch metex.

Illi vero de Curia predicta dixerunt se stare et perseverare in protestacionibus assuetis.

Testes fuerunt ad predicta presentes Bartholomeus Gros scriptor, Michael Claverii notarius et Johannes Cuenca portarius dicti domini Regis.

Postmodum vero die martis intitulata vicesima prima huius mensis novembris anno predicto millesimo quadringentesimo decimonono, Excellentissimo domino Rege predicto in dicto Monasterio personaliter residente, convocata dicta Curia in domo capituli Monasterii jamdicti, prefatus honorabilis Johannes de Funes Vicecancellarius in domo huiusmodi personaliter constitutus dictam Curiam continuavit per hec verba:

—Lo Senyor Rey continua la present Cort a dema en aquest loch metex.

Illi vero de Curia dixerunt se stare et perseverare in protestacionibus assuetis.

Testes fuerunt ad predicta presentes honorabilis Francischus Darinyo secretarius, Bartholomeus Gros scriptor et Johannes Vehi portarius domini Regis.

Preterea vero die mercurii intitulata .XXII.ª eiusdem mensis novembris anno predicto millesimo .cccc.° decimonono, Serenissimo domino Rege predicto in dicto Monasterio personaliter existente, convocata et congregata dicta Curia in domo capituli Monasterii jamdicti, prefatus honorabilis Johannes de Funes Vicecancellarius dicti domini Regis in dicta domo personaliter constitutus dictam continuavit Curiam per hec verba:

—Lo Senyor Rey continua la present Cort a dema en aquest loch meteix.

Illi vero de Curia dixerunt se stare et perseverare in protestacionibus assuetis.

Testes fuerunt ad predicta presentes superius proxime nominati.

Deinde autem die jovis intitulata .XXIII.ª eiusdem mensis novembris

anno predicto millesimo .cccc.° decimonono, Illustrissimo domino Rege predicto in Monasterio supradicto personaliter residente, convocata et congregata dicta Curia in domo capituli Monasterii jamdicti, prefatus honorabilis Johannes de Funes Vicecancellarius dicti domini Regis in domo huiusmodi personaliter constitutus dictam continuavit Curiam per verba sequencia:

—Lo Senyor Rey continua la present Cort a dema en aquest loch meteix.

Illi vero de Curia dixerunt se stare et perseverare in protestacionibus assuetis.

Testes fuerunt ad predicta presentes Bartholomeus Gros scriptor, Michael Claverii notarius et Johannes Vehi portarius domini Regis.

Ceterum vero die veneris intitulata .xxiii.ª eiusdem mensis novembris anno predicto m.° cccc.° decimonono, Excellentissimo domino Rege predicto in Monasterio jamdicto personaliter residente, convocata dicta Curia et congregata in domo capituli Monasterii huiusmodi, prefatus honorabilis Johannes de Funes Vicecancellarius in eadem domo personaliter constitutus dictam Curiam continuavit per hec verba:

—Lo Senyor Rey continua la present Cort a diluns primer vinent en aquest loch meteix.

Illi vero de Curia predicta dixerunt se stare et perseverare in protestacionibus assuetis.

Testes ad predicta fuerunt presentes honorabilis Bernardus de Gualbis Magister racionalis, Petrus Baceti baiulus Cathalonie et Sperans in Deo Cardona domini Regis predicti Consiliarii.

Adveniente autem die lune intitulata vicesima septima eiusdem mensis novembris anno predicto m.° cccc.° decimonono, Serenissimo domino Rege prefato in Monasterio jamdicto suam residenciam faciente, convocata et congregata Curia jamdicta in domo capituli prefati Monasterii, prefatus honorabilis Johannes de Funes Vicecancellarius dicti domini Regis in eadem domo personaliter constitutus dictam continuavit Curiam per huiusmodi verba:

—Lo Senyor Rey continua la present Cort a dema en aquest loch metex.

Illi vero de Curia dixerunt se stare et perseverare in protestacionibus assuetis.

Testes fuerunt ad predicta presentes honorabilis Alfonsus de Boria

Consiliarius, Bartholomeus Gros scriptor domini Regis et Michael Claverii notarius.

Post hec vero die martis intitulata .xxviii.ª dicti mensis novembris anno predicto m.° cccc.° decimonono, Illustrissimo domino Rege predicto in Monasterio prefato personaliter residente, convocata dicta Curia et congregata in domo capituli Monasterii antedicti, prefatus honorabilis Johannes de Funes Vicecancellarius dicti domini Regis in domo huiusmodi personaliter constitutus dictam continuavit Curiam per verba sequencia:

—Lo Senyor Rey continua la present Cort a dema en aquest loch meteix.

Illi vero de Curia dixerunt se stare et perseverare in protestacionibus assuetis.

Testes fuerunt ad predicta presentes honorabilis Petrus Baceti baiulus Cathalonie generalis Consiliarius, Bartholomeus Gros scriptor et Johannes Vehi portarius dicti domini Regis

Postmodum autem die mercurii intitulata .xxviii.ª dicti mensis novembris anno predicto millesimo .cccc.° decimonono, Excellentessimo domino Rege predicto [in Monasterio prefato personaliter residente, convocata et] in domo capituli Monasterii congregata dicta Curia, predictus honorabilis Johannes de Funes Vicecancellarius in domo predicta personaliter constitutus dictam Curiam continuavit per hec verba:

—Lo Senyor Rey continua la present Cort a divendres primer vinent en aquest loch metex.

Illi vero de Curia dixerunt se stare et perseverare in protestacionibus assuetis.

Testes fuerunt ad predicta presentes superius proxime nominati.

Ceterum vero die veneris intitulata prima decembris anno predicto millesimo cccc.° decimonono, Serenissimo domino Rege prefato in Monasterio supradicto personaliter residente, convocata et congregata dicta Curia in domo capituli Monasterii sepedicti, prefatus honorabilis Johannes de Funes Vicecancellarius in eadem domo personaliter constitutus dictam Curiam continuavit per hec verba:

—Lo Senyor Rey continua la present Cort a dema en aquest loch metex.

Illi vero de Curia dixerunt se stare et perseverare in protestacionibus assuetis.

Testes fuerunt ad predicta presentes honorabilis Bernardus de Gualbis Magister racionalis Consiliarius, Bartholomeus Gros scriptor et Johannes Vehi portarius dicti domini Regis.

Postmodum vero die sabbati secunda die decembris anno predicto a nativitate Domini millesimo cccc.° decimonono, illustrissimo domino Rege predicto in suo regali solio in domo dicti capituli pro celebracione dictarum Curiarum ut est moris sedente, in quaquidem domo pro celebracione predicta erant presentes hi videlicet qui sequuntur:

Reverendi in Christo patres
Alfonsus Episcopus Vicensis.
Othus Episcopus Dertusensis.
Frater Dalmacius Abbas Rivipulli.
Frater Marchus Abbas Montisserrati.
Guillermus Abbas de Stagno.
Frater Guillermus Abbas de Balneolarum.
Frater Bernardus Abbas Arularum.
Franciscus de Aquis pro Episcopo Ilerdensi.
Johannes Vilella pro Episcopo Urgellensi.
Frater Marchus de Rubione pro Episcopo Elnensi.
Philipus de Medalia pro capitulo ecclesie Barchinone.
Petrus de Arcado pro capitulo ecclesie Urgellensis.
Frater Georgius de Colle pro Abbate Bisulduni.

Pro Brachio militari.

Nobiles Rogerius Bernardus Comes Pallariensis.
Petrus de Fonolleto Vicecomes de Insula.
Guillermus Raymundus de Montecatheno.
Bernardus de Forciano.
Berengarius Arnaldus de Cervilione.
Johannes de Montecatheno.
Ludovicus de Apilia.
Raymundus de Rexach procurator assertus nobilis Bernardi de Capraria.

Milites.

Raymundus de Bages.
Raymundus de Turrillis.

Jacobus Marchi.
Gabriel Bisbals.
Ludovicus de Pontonibus.
Raymundus Xatmar.
Dalmacius Çacirera.

Domicelli.

Dalmacius de Sancto Dionisio.
Bertrandus de Vilafrancha.
Bertrandus de Fontjoncosa.
Berengarius de Ulmis.
Francischus Çacirera.
Asbertus Çatrilla.
Johannes Januarii.
Berengarius de Vilamari.
Dalmacius de Castellbisbal.
Raymundus de Vilamari.
Bertrandus de Vilamari.

Raymundus de Plano.	Sindici Barchinone.
Bonanatus Petri.	
Nicholaus Gralla.	Sindicus Ilerde.
Johannes Çavall.	Sindicus Gerunde.
Nicholaus Bonet.	Sindicus Dertuse.
Laurencius Redon.	Sindicus Perpiniani.
Georgius Morera.	Sindicus de Cauquilibero.

Jamdictus dominus Rex, sic eis est effectualiter allocutus quod cum pridem dicta Curia suplicasset sibi quod vellet per dies aliquos remanere, ex eo quia intendebat sibi nonnulla capitula offerre que concernebant honorem suum et utilitatem reipublice Cathalonie Principatus, et Ipse concessisset per tempus aliquod remanere dum tamen facerent sibi aliquam subvencionem pro suis oneribus supportandis, et super hoc ipsi remansissent in deliberacionem, et Ipse expectasset per mensem et ultra, et usque nunc nichil sibi obtulissent, ideo Ipse instabat et rogabat eosdem quod super istis non duceretur amplius per dilaciones, quoniam non poterat per amplius expectare.

Tunc reverendus Alfonsus Episcopus Vicensis, nomine Brachii ecclesiastici respondit in effectu: quod licet negocia Curiarum fuissent usque

in diem presentem dilatata, verum tamen quod ex hoc Excellencia sua non debebat admirari cum negocia dictarum Curiarum essent ardua et magne gravitatis et talia quod non poterant in brevi tempore expediri, sed quod attentis causis et racionibus per dictum dominum Regem pluries propositis fuerant pro presenti facta et ordinata quedam capitula que dictum Brachium offerebat ipsi domino Regi suplicando Excellencie sue quod illa concedere dignaretur. Et quia inter capitula ipsa erant quatuor aut quinque de quibus fuerat jam comunicatum et locutum cum ipso domino Rege que dictum Brachium valde gerebat cordi, suplicabat Excellencia sue, quod illa de presenti concedere dignaretur. Item concedere dignaretur capitulum super luicionibus eciam ordinandum. Et quod placeret sibi remanere hinc ad .xv.ª diem marcii proxime futuri et continuare negocia Curiarum prout continebatur extensius in quadam suplicacione per ipsum Brachium de presenti offerenda. Et concedente dicto domino Rege dicta quatuor aut quinque capitula que dictum Brachium de presenti suplicabat concedi, erat dictum Brachium ecclesiasticum intencionis et sic concedebat et concessit quod dicto domino Regi mutuarentur de pecuniis generalis Cathalonie Principatus sexaginta mille floreni auri de Aragonia ita tamen quod non fiat propterea preiudicium Curie nec ipsi Brachio aut singularibus eorum nec possit trahi ad consequenciam in futurum.

Et incontinenti dictus nobilis vir Rogerius Bernardus Comes Pallariensis nomine Brachii militaris dixit effectualiter ea que fuerant dicta per dictum Episcopum Vicensem nomine Brachii ecclesie antedicti. Et fuit protestatus expresse, quod per mutuum supradictum non fieret dicto Brachio militari aut privilegiis et libertatibus illius nec singularibus eiusdem aliquod preiudicium novacio seu derogacio tacite vel expresse nec possit trahi ad consequenciam in futurum.

Et statim, honorabilis Raymundus de Plano sindicus civitatis Barchinone nomine dicte civitatis Barchinone et eciam civitatis Gerunde et aliarum sibi adherere volencium obtulit quandam papiri cedulam scriptam que fuit per me Raymundum Baiuli locumtenentem prothonotarii incontinenti lecta et publicata seriey sequentis:

«Molt alt Senyor.

»Los sindichs de la ciutat de Barchinona presents en la Cort, en nom de la dita ciutat, per si e per aquells Braces e singulars de la dita Cort los quals adherir hi volran, offeren a vos, Senyor, la present suplicacio segons se seguex:

»Molt excellent Senyor: Los sindinchs de la ciutat de Barchinona per

si e per aquells Braços e singulars de la present Cort qui aderir hi volran hoyda la Proposicio feta per vostra gran Senyoria pochs dias ha passat, la qual en si contenia dos caps: lo primer, que la dita Cort volgues dins breus dies offerir e demanar a vos, Senyor, les coses, les quals entenguen esser a servey de Deu be e honor de vos, Senyor, e profit de la cosa publica del Principat de Cathalunya, com vos, Senyor, no ho podiets mes sostenir attes lo gran carrech que teniets de la armada, offerint a la dita Cort axi com moltes vegades vos, Senyor, havets offert de fer e atorgar tot ço que fos servey de Deu, honor de la Corona reyal e be de la cosa publica del dit Principat de Cathalunya. Lo segon cap, contenia recitacio dels dits carrechs, los quals vos, Senyor, affermavets esser grans, explicants aquells, los quals no podiets pus sostenir: conclohent en la dita vostra Proposicio que a vos, Senyor, covenia partir de la dita Cort e dels vostres regnes e terres deça mar per complir a vostra honor.

»E hoyda la dita vostra Proposicio, decontinent los dits suplicants ab los altres de la dita Cort, jatsia al devant e continuadament ab gran diligencia haguessen entes en deliberar, concordar e ordenar les coses, les quals per los sguards dessus dits deguessen demanar a vos, Senyor, empero continuant ab la maior diligencia que han pogut haver deliberades e ordenades gran partida de les dites coses. E noresmenys per lur innada fidelitat e gran amor les quals han haudes tostemps a lurs senyors e reys predecessors vostres, de loabla memoria, e han a vos, Senyor, per certes persones a aço eletes, prevists molt urgents e rahonables motius e de gran affeccio, ço es, per amor de la vostra reyal persona, com lo temps en la mar de present sia indispost e per ço, que vos, Senyor, puxats donar bona conclusio a la Cort, la qual aci tenits aiustada: e per profit de la dita armada e que fruyt se puxa seguir de aquella han suplicats a vos, Senyor, molt stretament que de present vos, Senyor, no anassets, ans en tot cars deguessets romandre.

»E vos, Senyor, havets respost a les dites persones, a vostra Senyoria tremeses e axi es stat referit per aquelles, que a vos, Senyor, era plasent romandre, no specifficat lo temps de vostra romasa, empero ques hagues sguard al dit carrech, lo qual vos, Senyor, teniets. A la qual Proposicio e resposta fetes per vos, Senyor, responen los dessus dits per si e per aquells qui adherir hi voldran en la manera seguent:

»E primerament, molt alt Senyor, per satisfer al primer cap de la dita Proposicio e per los sguarts ja dits, los dits sindichs en los dits noms per si e per aquells qui adherir hi volran offeren a vos, Senyor, la suplicacio e capitols seguents, los quals son .xlvii. en nombre, los

quals volen esser aci insertats e que sien lests, retengut e salvat que les altres coses ja ordonades e ordonadores com seran concordades ans de la fi de aquella totes hores ques volran. Los ja dits sindichs puixen ensemps ab los altres ja dits o per si offerir demanar e presentar a vos, Senyor, e vos, Senyor, siats tengut aquelles oyr no contrastant la present oblacio com ara no sia tot pogut concordar ne offerir.

»Retengut empero e salvat que per la dita suplicacio e oferta e per qualsevol actes fets e fahedors, los ja dits sindichs en los dits noms no entenen aprovar la intervencio de les persones inabils de intervenir en la present Cort per deffalliment de poder, per officis e per observancia de constitucions e leys de la terra e qui per pratiques antigues no puxen ne degen entervenir en Cort, ans protesten que la virtut e essencia de la dita Cort stiga tantsolament en aquells qui son abils e per leys de la terra estils justs e rahonables e deguts pratiques e per dret comu hi deuen entrevenir: Suplicant a vos, Senyor, que us placia manar a les persones deputades per vos, Senyor, en lo article de la dita abilitacio que ensemps ab les altres persones eletes per la Cort degen la dita abilitacio spatxar, com la dilacio del dit article sia stada causa fins aci e es de present de turbacio e prorogacio de la dita Cort e de tot benavenir de vos, Senyor, e del dit Principat.

»Mes avant, Senyor, responen los dessus dits al segon cap e regracien molt a vos, Senyor, com vos plau romandre segons vos es stat suplicat, e per los dits sguards supliquen a vos, Senyor, que us placia romandre fins a .xv. dies del mes de març del any prop seguent, com de aci fins al dit terme e pus breu vos, Senyor, Deus mijansant, porets haver finada la present Cort benaventuradament; e la dita armada sera en millor disposicio a honor de vos, Senyor, e de vostres sotmesos e lo temps sera molt propri de navegar e la armada en lo dit temps pora fer lo fruyt, lo qual vos, Senyor, sperats.

»Apres supliquen a vos, Senyor, los ja dits sindichs en los dits noms e per aquells qui adherir hi volran que per be e honor de la vostra reyal Corona a gran profit del dit Principat de Cathalunya de continent o dins breus dies vos, Senyor, vullats atorgar les coses contengudes en la dita suplicacio e capitols integrament, com si vos, Senyor, segons los dits suplicants fermament confien, la dita suplicacio e los capitols contenguts en aquella volrets segons dit es atorgar, los dits suplicants tant com a ells se pertanga hauran vers vostra gran Excellencia e vers lo dit carrech degut sguard. E com un dels capitols en la dita suplicacio contenguts, setze en nombre, fassa mencio que per vos, Senyor, dega esser feta comissio a algunes notables persones, les quals enquiren contra aquells

Officials vostres qui segons lo sagrament e homenatge prestats per ells no hauran servades les constitucions, capitols de Cort e leys generals de la terra, e sia molt rahonable que si en altra manera los dits Officials o alguns de aquells hauran delinquit fahent torts injusticies o oppressions per corrupcions favors desordonades per amistats o enamistats o per altra via ne sien castigats: Per ço, Senyor, supliquen los dits sindichs en los dits noms e per aquells de la dita Cort qui adherir hi volran a vos, Senyor, que us placia de continent assignar als dits inquisidors e que sien persones aptes suficients expertes en tals actes no sospitoses e molt fiables, e les quals haien zel a Deu a la honor de vos, Senyor, e al be de la cosa publica del dit Principat, les quals prestament fassen la enquesta ja dita contra aquells Officials ja dits, los quals los dits suplicants, en los dits noms e en nom de aquells qui adherir hi volran, los nomenaran, inquirint de les coses contengudes en lo dit setze capitol e de les altres dessus dites, e aquelles sospenguen com ne seran requests, per ço que pus facilment e presta sia feta la dita enquesta e los testimonis qui hi deposaran hi puxen sens alguna temor deposar.

»E a tota altra suplicacio de paraula o en scrits offerta devant vos, Senyor, per qualsevol Braces o singulars de la present Cort, la qual sia de altra seria que no es la present e no contenga totes les coses en la present suplicacio per ells offerta, contengudes e demanades offertes e retengudes expressament en los dits noms en aquests series, dissenten e en aquelles no consenten en alguna manera. Hoch mes: no consenten ans expressament dissenten a tot acte qui per la dita raho sia demanat esser fet en la dita Cort e a tota offerta per qualsevol Braces e singulars de la present Cort a vos, Senyor, singularment e en special feta, e a tot poder qui per la dita raho fos deliberat, e a tot prestech subvencio o do a vos, Senyor, singularment offerts dels bens del General com los offerints en aço no haien bastant poder segons es notori e los dits sindichs offeren mostrar, e a tota execucio qui de fet sen attentas: axi que a tots los dits actes e a tots altres daquen dependents e emergents e a cascun de aquells contraris a la dita lur suplicacio e seria de aquella, ara per lavors e lavors per ara, los dessus dits sindichs e cascun de aquells en noms de lurs principals per si e per aquells qui adherir hi volran no consenten ans expressament hi dissenten. Requirents vosaltres notaris e cascun de vos que totes les dites coses, suplicacions e dissentiments insertets en lo proces de la dita Cort en donets a ells en los dits noms e a lurs principals liurets carta publica.

»En Johan Çavall doctor en leys sindich de la ciutat de Gerona en nom e per part de la dita ciutat dona e offer la present suplicacio e

offerta e dissentiments e totes altres coses contengudes en aquella.»

Capitula vero in preinserta cedula mencionata sub presenti dita sunt inserta inferius sue loco in fine videlicet presentis processus.

Quaquidem cedula lecta et publicata, venerabilis Abbas de Stagno nomine Brachii ecclesiastici peciit copiam de eadem, et incontinenti honorabilis Nicholaus Gralla sindicus civitatis Ilerde pro se et sindicis civitatis Dertuse et villarum Perpiniani et Cauquiliberi ibidem presentibus dixit: quod erat oppinionis et intencionis eorum quod dixerat reverendus Episcopus Vicensis nomine Brachii Ecclesie antedicti ut superius continetur et oppinioni et intencioni dicti Brachii ecclesiastici adherebat cum protestacionibus per eundem Brachium ecclesiasticum factis.

Et inmediate honorabilis Raymundus de Raxacho miles obtulit quandam cedulam que fuit per me Raymundum Baiuli incontinenti lecta et publicata seriey sequentis:

«Molt alt Senyor.

«En Ramon de Raxach cavaller, vista la Proposicio per vos, Senyor, feta en la Cort dies ha passats, e considerades les respostes per vos, Senyor, a la suplicacio fetes a vos, Senyor, per les persones a aço per la dita Cort eletes a vostra Senyoria tremeses, respon a vos, Senyor, en la manera seguent per si e per aquells qui adherir hi volran:

»E primerament offer a vos, Senyor, lo dit Ramon de Raxach tots los capitols concordats e ordenats en la dita Cort suplicant a vos, Senyor, aquells segons son demanats atorgar com sien a servey de Deu e honor de vos, Senyor, e a profit e be de la cosa publica del Principat de Cathalunya. E si vos, Senyor, atorgau les dites coses segons son demanades lo dit Ramon de Raxach tant com a ell se pertanga consentira que sia haut degut sguard als carrechs per vos, Senyor, mencionats.

»Mes avant suplica lo dit Ramon de Raxach a vos, Senyor, que us placia romanir e continuar la dita Cort fins a .xv. dies del mes de març prop vinent, car daci an aquell temps vos, Senyor, porets haver donada bona fi e conclusio a la dita Cort e lo temps sera abil pera navegar e la vostra armada pora fer lo fruyt ques pertany.

»Empero retes lo dit Ramon de Raxach expressament e protesta que per la present suplicacio ne algun acte fet e fahedor en la Cort no sien approvats per abils les persones, les quals per constitucions de Cathalunya e pratiqua de aquelles no deuen entrevenir en Cort, ans la essencia e virtut de la dita Cort estiga en les persones abils e les quals poden e deuen entrevenir en aquella.

»Totes [1] altres coses suplicades a vos, Senyor, per qualsevol Braces e singulars de la dita Cort que no sien concordes a la present suplicacio, dissent lo dit Ramon de Raxach en los dits noms e tots actes qui daqui puxen sortir, adherint a la suplicacio e dissentiments fets per los dits sindichs de la ciutat de Barchinona tant com sien concordes a la present cedula. Requirent vos notari que la present cedula continuets en lo proces de la present Cort e que men levets carta.

Quaquidem cedula lecta ut predicitur et publicata, post modicum intervallum per Brachium Ecclesie fuit oblata et presentata quedam alia cedula, que per me dictum Raymundum Baiuli fuit incontinenti lecta et publicata cuius tenor sequitur in hunc modum:

«Senyor molt just.

»Lo Bras de la Sglesia del Principat de Cathalunya ab sos adherents a aquell, volent satisfer a vostra Proposicio, molt loable, feta en lo principi de la Cort per vostra Senyoria molt alta proceheix a supplicar e demanar a vostra reyal celsitud algunes coses per lo dit Bras e sos adherents perpensades e com mes madurament ha pogut ab diligencia digestes e recensides, les quals jatsia per lur arduitat e altres causes rahonables se sien tro aci deferides e diletades concernen grantment servey de nostre Senyor Deu honor de vostra reyal Corona justicia e bon regiment del vostre Principat damunt dit segons en los presents capitols, los quals los dits Bras e adherents humilment vos presenten ensemps ab los capitols de les luhicions segons sera concordat per les tres persones a qui es comes, salvo *jure addendi, minuendi et eciam corrigendi,* son seriosament expressades: dels quals capitols, Senyor, com ni haie alguns qui requeren necessariament celera e cuytada expedicio, placia a vostra Excellencia aquelles ara de continent atorgar e prestament provehir. E apres successivament los altres com abans a vostra Senyoria sera plasent e legut complir per obra, ço que vos, Senyor, moltes vegades havets offert de paraula.

»Los quals capitols primerament e ara de continent provehidors son aquests:

»Primerament lo capitol rubricat *De la provisio dels greuges,* e lo capitol rubricat, *que los strangers no puxen obtenir dignitats ni benefficis e que les pracmatiques sobre aço fetes sien observades.* Item lo capitol rubricat, *Dels comissaris.* Item lo capitol rubricat, *De aquells qui han fet contra constitucions e capitols de Cort.* Item lo capitol rubricat, *Com*

[1] Reg. 25, dice *E totes.*

deuen seure e quals entrevenir en la Cort. Item la remissio de penes general. E apres responents lo dit Bras etc. a la subvencio per vos, molt alt Senyor, demanada a la Cort e sustentacio de vostres necessitats e supplicant a vostra gran Senyoria humilment lo dit Bras etc. per sa innada fidelitat zelant vostra benaventurança e volent obviar a tot sinistre que con a present lo temps sia inabil e indecent a navegar, vos placia aturar fins a .xv. jorns del mes de març primer vinent qui es temps congruu e navegable, continuant e prometent vostra Senyoria continuar entretant la dita e present Cort, lo dit Bras o sos adherents vos offeren, Senyor, e us presten de present en sustentacio de vostres necessitats e en alguna partida de vostre reyal stat e de la Senyora Reyna consort vostra, sexanta milia florins Darago distribuidors segons la Cort concordara: protestant empero que per la dita subvencio o prestech no sia derogat en alguna manera a la dita Cort ni a algun Bras ni singulars daquella [ni] esser tret a consequencia en sdevenidor, ans la dita Cort e cascun Bras de aquella e lurs singulars stiguen en aquelles libertats en que eren ans de la dita subvencio o prestech.»

Prelati persone ecclesiastice et religiose qui presentes sunt nomine suo et aliorum de Cathalonia consenciunt ad predicta in quantum status et eorum dignitas seu ordo paciantur et salva libertate ecclesiastica et juribus Ecclesie.

Capitula vero in dicta cedula mencionata in ea forma qua oblata fuerunt sunt inserta seu assuta inferius in fine presentis processus.

Quaquidem cedula lecta et publicata incontinenti, dictus nobilis Comes Pallariensis nomine dicti Brachii militaris adhesit dicte cedule et contentis in ea cum protestacionibus supradictis, quod non fieret preiudicium dicto Brachio militari nec eius singularibus nec posset trahi ad consequenciam in futurum.

Et statim Nicholaus Gralla sindicus dicte civitatis Ilerde, nomine suo et sindicorum civitatum Dertuse et villarum Perpiniani et Cauquiliberi ibidem presencium adhesit et adherere se dixit cedule et contentis in ea cum protestacionibus in ea contentis.

Et hiis peractis et dictis, dictus dominus Rex respondit effectualiter in hunc modum: et primo, quod Ipse acceptabat oblacionem sibi factam de dictis sexaginta mille florinis, et contemplacione dicte Curie offerebat remanere hinc ad .xv. diem febroarii proxime futuri.

Ad capitulum vero tercium *quod extranei non possint obtinere beneficium ecclesiasticum in dicione domini Regis* etc. quod sibi placebat de contentis in pragmaticis mencionatis in eo facere actum Curie et constitucionem Cathalonie in presenti Curia. Quo ad alios vero qui pos-

sident beneficia vel responsiones aut pensiones recipiunt in Principatu Cathalonie, dictus dominus Rex obtulit supplicare domino Pape juxta formam in dicto capitulo contentam tantum quantum honeste posset ad consilium dicte Curie.

Ad .XIIII. *De Comissariis* etc. dominus Rex concessit quod comissarii aut alie persone sub titulis in dicto capitulo contentis non possint creari nec mitti infra Cathalonie Principatum, et si fieret contrarium non obediatur eis, immo actus sint nulli, et quod hoc duret hinc ad primam Curiam Cathalonie finitam.

Ad .XVI. *De inquisicionibus* etc. dominus Rex comissit inquisicionem in dicto capitulo contenta illis et tantis personis quas dicta Curia nominaret vel si dicta Curia non vellet illas nominare dominus Rex nominaret super isto bonas et fidas personas.

Ad Supplicacionem quod Curia abilitetur etc. dominus Rex mandavit deputatos per eum et Curiam ut in dicta abilitacione intendant diligenter et faciant illam in forma consueta.

Ad Provisiones gravaminum etc. dominus Rex nominavit et elegit pro parte sua Bernardum de Gualbis Magistrum racionalem Curie sue, Sperantem in Deo Cardona et Franciscum Servent Consiliarios suos, quibus et illis qui per Curiam erunt nominati dictus dominus Rex mandavit et comisit, quod provideant dicta gravamina justicia mediante.

Ad capitulum remissionis penarum etc. dominus Rex concessit et fecit remissionem terciorum secundum quod in ipso capitulo continetur usque in presentem diem.

Et hiis per dictum dominum Regem dictis regraciatoque dicto domino Regi per dictam Curiam de responsionibus et provisionibus per eum ut predicitur factas et illas acceptantes, dictus honorabilis Raymundus de Plano sindicus Barchinone dixit: quod ex quo placuerat dicto domino Regi per suam graciam respondere et providere modo superius expressato et concedere dicta quatuor aut quinque capitula inter que erat illud de inquisicionibus fiendis contra Officiales de quo altercabatur Ipse discedebat a dissentimentis in cedula per eum oblata contentis et volebat ea habere pro non factis et quod placebat sibi nominibus antedictis quod ipsi domino Regi mutuarentur per Curiam dicti sexaginta mille florines distribuendi prout dicta Curia ordinaret.

Et hiis peractis, dictus honorabilis Johannes de Funes Vicecancellarius in personam dicti domini Regis continuavit dictam Curiam per hec verba:

—Lo Senyor Rey continua la present Cort a diluns primer vinent en aquest loch mateix.

Testes fuerunt ad predicta presentes honorabiles Bernardus de Gualbis Magister racionalis, Alfonsus de Boria negociorum Curie promotor Consiliarii et Franciscus Davinyo secretarius dicti domini Regis.

Adveniente autem die lune intitulata quarta dicti mensis decembris anno predicto millesimo quadringentesimo decimonono, Serenissimo domino Rege in dicto Monasterio personaliter residente, convocata et congregata dicta Curia in domo capituli Monasterii jamdicti, prefatus honorabilis Johannes de Funes Vicecancellarius in huiusmodi domo personaliter constitutus dictam Curiam continuavit per hec verba:

—Lo Senyor Rey continua la present Cort a dema en aquest loch mateix.

Illi vero de Curia dixerunt se stare et perseverare in eorum protestacionibus.

Testes ad predicta fuerunt presentes honorabilis Sperans in Deo Cardona, Alfonsus de Boria Consiliarii et Bartholomeus Gros scriptor dicti domini Regis.

Postmodum vero die martis intitulata quinta dicti mensis decembris anno predicto millesimo quadringentesimo decimonono, Illustrissimo domino Rege in Monasterio predicto personaliter residente, convocata et congregata dicta Curia in domo capituli Monasterii jamdicti, prefatus honorabilis Johannes de Funes dicti domini Regis Vicecancellarius in eadem domo personaliter constitutus dictam Curiam continuavit per hec verba:

—Lo Senyor Rey continua la present Cort a dema en aquest loch mateix.

Illi vero de Curia dixerunt se stare et perseverare in protestacionibus assuetis.

Testes fuerunt ad predicta presentes honorabilis Alfonsus de Boria Consiliarius, Bartholomeus Gros scriptor dicti domini Regis et Michael Claverii notarius.

Ceterum vero die mercurii intitulata .vi.ª dicti mensis decembris anno predicto millesimo quadringentesimo decimonono, Excellentissimo domino Rege in eodem Monasterio personaliter residente, convocata et congregata dicta Curia in domo capituli Monasterii predicti, predictus honorabilis Johannes de Funes Vicecancellarius in eadem domo personaliter constitutus dictam Curiam continuavit per hec verba:

—Lo Senyor Rey continua la present Cort a dema en aquest loch mateix.

Illi vero de Curia dixerunt se stare et perseverare in protestacionibus assuetis.

Testes fuerunt ad predicta presentes honorabilis Petrus Baceti baiulus Cathalonie generalis Consiliarius, Johannes dez Pujol notarius et Bartholomeus Gros scriptor dicti domini Regis.

Preterea autem die jovis intitulata .VII.ª ejusdem mensis decembris anno predicto millesimo quadringentesimo decimonono, Illustrissimo domino Rege in jamdicto Monasterio residente, convocata et congregata Curia jamdicta in domo capituli Monasterii huiusmodi, prefatus honorabilis Johannes de Funes dicti domini Regis Vicecancellarius in domo predicta personaliter constitutus dictam continuavit Curiam per verba huiusmodi:

—Lo Senyor Rey continua la present Cort a dissapte primer vinent en aquest loch mateix.

Illi vero de Curia dixerunt se stare et perseverare in protestacionibus assuetis.

Testes fuerunt ad predicta presentes honorabilis Bernardus de Gualbis Magister racionalis Consiliarius, Gabriel Navarro scriptor porcionis domus dicti domini Regis et Johannes dez Pujol notarius.

Deinde autem die sabbati intitulata .VIII.ª dicti mensis decembris anno predicto millesimo quadringentesimo decimonono, Serenissimo domino Rege predicto in suo regali solio pro celebracione dicte Curie ut est moris sedente, in quaquidem domo pro celebracione predicta hii fuerunt presentes qui inferius sequuntur scilicet:

Pro Brachio ecclesiastico.

Reverendi in Christo patres
Alfonsus Episcopus Vicensis.
Othus Episcopus Dertusensis.
Frater Dalmacius Abbas Rivipulli.
Frater Marchus Abbas Montisserrati.
Guillelmus Abbas de Stagno.
Frater Bernardus Abbas Arularum.
Frater Guillermus Abbas Balneolarum.
Franciscus de Aquis pro Episcopo Ilerdensi.

Johannes Vilella pro Episcopo Urgellensi.
Frater Marchus de Rubione pro Episcopo Elnensi.
Petrus de Artado pro capitulo ecclesie Urgellensi.
Frater Petrus Valls pro Abbate Sanctarum Crucum.
Frater Georgius de Colle pro Abbate Bisulduni.

Pro Brachio militari.

Nobilis Rogerius Bernardus Comes Pallariensis.
Johannes Raymundus Comes Cardone.
Petrus de Fonolleto Vicecomes de Insula et de Caneto.
Guillermus Raymundus de Montecatheno.
Bernardus de Forciano.
Johannes de Montecatheno.
Ludovicus de Apilia.
Raymundus de Rexacho procurator nobilis Bernardi de Capraria.
Asbertus Çatrilla procurator assertus Vicecomitis de Ruppebertino.

Milites.

Raymundus de Bages.
Raymundus de Turrillis.
Jacobus Marchi.
Raymundus Xatmar.
Ludovicus de Pontonibus.
Dalmacius Çacirera.
Umbertus de Villafrancha.
Matheus Cardona.
Anticus Almugaver.

Domicelli.

Dalmacius de Sancto Justo.
Raymundus Berengarius de Lorach.
Johannes Januarii.
Bertrandus de Fontjuncosa.
Bertrandus de Villafrancha.
Berengarius de Ulmis.
Dalmacius de Castro Episcopali.
Berengarius de Vilamarino.

Franciscus Çacirera.
Bernardus de Vilamari.

Universitates.

Raymundus de Plano.	Sindici Barchinone.
Bonanatus Petri.	
Nicholaus Gralla.	Sindicus Ilerde.
Johannes Çavall.	Sindicus Gerunde.
Nicholaus Boneti.	Sindicus Dertuse.
Georgius Morera.	Sindicus Cauquiliberi.

Jamdictus dominus Rex effectualiter dixit eis: quod licet die sabbati proxime preterita obtulissent sibi nonnulla capitula et Ipse fecisset responsiones super illis quibus pro tunc responderi debebat, verumtamen eciam offerebat quod si aliqua erat facturus in complendo seu observando capitula quibus responsionem fecerat ut prefertur, erat presto illa facere de presenti ad hoc ut possit procedi in negociis Curiarum, et postquam Ipse adimpleverat ea que obtulerat, adimplerent ad idem ea que per dictam Curiam fuerant sibi oblata.

Et hiis dictis et habita deliberacione per dictam Curiam et eciam comunicacione et tractatu sub secreto cum dicto domino Rege super responsione per dictam Curiam ad proposita per ipsum dominum Regem fienda, dictus dominus Episcopus Vicensis nomine tocius Curie dixit in effectu: quod pro completa execucione responsionum per dictum dominum Regem ad capitula de quibus supra fit mencio factarum, dicta Curia, supplicabat sibi quod dignaretur constituciones que ordinate fuerant super aliquibus ex eis et eciam super modo et forma sedendi in Curia edere, publicare, firmare et jurare cum assensu et approbacione dicte Curie cum solemnitate debita et aliis in similibus assueta. Item dignaretur responsiones factas super tribus ex capitulis per dictam Curiam sibi oblatis, videlicet super capitulo remissionis penarum et super capitulo inquisicionis contra Officiales, et super capitulo provisionis gravaminum de sua benignitatis clemencia ampliare.

Tunc dictus dominus Rex ad suplicacionem dicte Curie ampliando responsiones quas supra fecerat ad tria capitula superius designata fecit dictas responsiones et illa ac illa concessit prout in fine seu pede cuiuslibet dictorum trium capitulorum continetur, et nichilominus mandavit per me Raymundum Baiuli locumtenentem prothonotarii sui legi et

publicari tres constituciones que preheunte maturo consilio et tractatu cum dicta Curia fuerant edite et ordinate seriey sequentis:

Quels strangers no puxen obtenir dignitats ne beneficis en los regnes e terres del Senyor Rey.

«Com per los nostres predecessors, de loable memoria, per grans e urgents rahons, amor e favor molt justes e rahonables de lurs e nostres sotsmeses e vassalls, vehents esser cosa desegual e incomportable que les prelatures, dignitats e altres beneficis ecclesiastichs fundats e dotats per ells e llurs predecessors e llurs e nostres subdits sien per homens strangers o de stranya nacio possehits, de que en los temps passats sen ha seguits grans dans scandols e inconvenients irreparables, e per tolre e cessar les dits inconvenients, dans e scandols, debats e preiudicis daquen seguits e seguidors, e satisfer a la indempnitat del benefici publich sien stades, ab grans consells, per los dits nostres predecessors ordonades certes pracmatiques havents en sustancia que algun stranger o de stranya nacio no puxe dins nostres regnes e terres obtenir ne possehir dignitats o beneficis ecclesiastichs:

»Per tant, ordonam e statuim perpetualment e inmutable ab consentiment e approbacio de la present Cort que algun qui no sie nadiu de nostres regnes e terres no puxa daciavant obtenir alguna prelatura dignitat benefici ne offici o administracio ecclesiastichs en alguna part dels dits nostres regnes e terres, ans deiam e siam tenguts empatxar en tota manera e ab tots remeys la exequcio de qualsevol Bulles e gracies fetes e fahedores encara que pogues esser dit que haguessen *ipso jure* dels dits strangers les dits gracies o bulles impetrades: e si alguns qui no sien nadius dels dits nostres regnes e terres de present posseheixen alguna prelatura, dignitat, beneffici, offici o administracio ecclesiastichs on son provehits on han gracia expectativa, procehirem encontinent ab gran instancia al Sant Pare fahedora que, per via de translacions e altres remeys canonichs, sien provehits en altres parts o regnes de beneficis a ells covinents: e aquells que vuy possehexen les dites strangers persones sien donats a nostres subdits nadius dels dits nostres regnes o terres e no a altres. E per semblant farem sobre totes responsions e pensions quis fan, que daciavant no sien ne puxen esser feytes a les dites persones de stranya nacio per qualsevol persones en alguna manera.»

Et lecta et publicata constitucione predicta, dictus dominus Episcopus Vicensis nomine Brachii ecclesiastici obtulit quandam cedulam que fuit ibidem lecta seriey sequentis:

«Empero lo Bras ecclesiastich per res qui sia contengut en la present constitucio no enten preiudicar a la preheminencia e potestat Apostolical ni a libertats ecclesiastiques.»

Tenor vero aliarum constitucionum sequitur sub hiis verbis:

Dels comissaris.

«Item per tolre vexacions a nostres subdits statuim e ordonam ab consentiment de la dita Cort, qui algun comissari sots titol o nom de Visrey, lochtinent, protector, reformador, procurador, delegat, instigador o sots qualsevol altre nom, titol o vocable sia nomenat, o descriure se puxe, e per qualsevol cas, necessitat, urgencia o manera, no sie ne puxe esser ne per Nos ne per nostre Primogenit o successors nostres o seus ne per alguna altra persona de qualsevulla auctoritat o poder stablida, creat, ordonat ne trames en alguna part del Principat de Cathalunya; e totes provisions fahents contra aço sien casses e nulles: e los dits comissaris sien hauts totalment per privades persones e en res no sien obeyts. E que la present constitucio dur fins a la primera [Cort] de Cathalunya e aquella finida.

Con deuen seure e quals entrevenir per lo Senyor Rey en les Corts.

«Item ordonam e statuim perpetualment per tolre debats e turbacions e donar orde e deguda regla e per conservar deguda honor a nostra Magestat Reyal: que daciavant en la present e altres sdevenidores Corts e Parlaments de Cathalunya en lo sitial dalt en torn de la nostra cadira reyal ne en tot lo pla del sitial no stiga alguna persona de qualsevol grau o condicio sia, e solament hi romanga un nostre uxer darmes baix deius lo pla del sitial, e que en los grahons del dit sitial no stiga algun conseller nostre, ço es, Canceller, Vicecanceller o altre qualsevol Official, ans stiguen tots segons lurs graus en lo banch qui sta baix devant lo dit sitial, lo qual sta egual ab aquell dels Archabisbe, Bisbes e altres persones ecclesiastiques, Duchs, Comtes, Vezcomtes, barons, nobles, cavallers, homens de paratge, generoses e sindichs de ciutats e de viles reyals del dit Principat entrevinents en les dits Corts; en axi que havent a parlar Nos e nostres successors ab los entrevinents en les dites Corts e Parlaments o per lo contrari dels dits nostres consellers en actes qui no sien molt secrets, hi romanguen solament aquells principals qui per Nos e los dits nostres successors seran stats elets e triats per consellar continuament en los actes secrets tocants les dites Corts e

Parlaments, foraxits tots altres Officials e persones, exceptat nostre Primogenit.

Et hiis peractis, dictus Serenissimus dominus Rex cum approbacione et assensu dicte Curie fecit sanccivit et statuit perpetuo inviolabiliter dictas tres constituciones easque aliarum constitucionum Cathalonie volumini voluit agregari et habuit eas pro publicatis. Et promisit dicte Curie et omnibus presentibus in eadem et aliis eciam omnibus et singulis de Cathalonie Principatu, licet absentibus, et michi dicto Raymundo Baiuli pro eis et pro aliis quorum interest ac poterit interesse legitime stipulanti et recipienti, ac eciam juravit supra Crucem domini nostri Jesuchristi et sancta quatuor Evangelia illas, necnon tria capitula ad que per Eum ut pretangitur fuerat responsum per se et successores suos teneri et observari facere promisit juxta responsionum per Eum ad illa factarum: series et tenores quorum sunt ut sequitur:

De aquells qui han fet contra constitucions e capitols de Cort.

«Item, Senyor, con poch valria constituir e fer ordinacions e leys si aquelles no eren e son inviolablament observades, con de la inobservancia se seguessen dans e molts inconvenients irreparables, placie a vos, Senyor, ordonar e statuir ab approbacio e consentiment de la dita Cort: que Canceller, Vicecanceller e Regents Cancellaria Portants veus de Governador et tots altres Officials, comissaris, secretaris, jutges, reladors, scrivans e altres qualsevol ministres qui per informacio apparra haver fet e qui daquiavant faran contra constitucions e los dits capitols de Cort o algun de aquells fets fermats e jurats per vos, Senyor, e per los dits senyors reys en Ferrando e en Marti: e encara tots aquells qui hauran infringides les seguretats prestades per observacio daquelles, que sien punits, publicats e exequtats encontinent segons la serie e forma de les dites constitucions e capitols de Cort. E per ço, Senyor, con la reyal exequcio de cascun feyt es la pus principal part, placia a vos, Senyor, comanar a algunes persones sufficients e fiables la inquisicio fahedora contra tots aquells dits Officials e ministres qui haien o hauran violades les dites constitucions e capitols e les seguretats per ells prestades. E trobada la veritat que sien degudament punits e castigats segons dessus es dit servants a la letra les dites constitucions e capitols de Cort. E mes avant que tots actes, provisions e altres qualsevol enantaments daquiavant fahedors en contrari sien declarats esser nulles.— *Lo Senyor Rey atorga les coses contengudes en lo dit capitol e de present comana la inquisicio en lo dit capitol contenguda e dona plen poder a*

aquellas e tantes persones que la dita Cort li nomenara o si la dita Cort no les volra nomenar lo dit Senyor nomenara sobre aço bones e fiables persones.

Remissio de penes generals etc.

»Item que vos, Senyor, remetats de present e haiats per remes als Braces e Staments de la dita Cort e a cascun dells e a ciutats, viles e lochs del dit Principat e a singulars persones daquelles e a cascun dells e a lurs homens totes e sengles penes terces comeses e deguts per censals e violaris, hoc encara con haguessen trencats homanatges per no tenir hostatges e totes altres penes de hosts fallides e de penes e bans encara que los dits bans e penes devallassen de qualsevulla excesses o crims de terces o de quarts o de quints o de obligacions o de compromesses o de contractes o de clams o de reclams o de fermes de dret o de notaris qui no hagen servada la constitucio de Perpenya sobre contractes o altres cartes que haien preses o de sosteniment de bandeiats o de gitats de Pau e de Treva o de manleutes, e encara totes altres penes pecuniaries tro al die de vuy; e que les dites penes e altres coses damunt dites no puixen esser demanades per vos, Senyor, ne per vostres Officials; e si per les dites penes e altres coses havie plet penjant o proces o penyores per exequcio, que sia haut tot per remes e les penyores tornades.—*Plau al Senyor Rey.*

«Senyor molt alt.

»Com la provisio dels greuges o administracio de la justicia de aquells breument fahedora torn en gran servey de Deu merit e descarrech de vostra anima e consciencia, consolacio, repos e benefici de vostres vassalls e sotsmeses; per ço, Senyor, la Cort general del Principat de Cathalunya per vos, Senyor, congregada segons dit es, supplica a la vostra molt gran Senyoria que sia merce vostra, Senyor, de present deputar e anomenar per la vostra part en reparadors de greuges donats e donadors en la present Cort tres persones per cascun Braç de la dita Cort de bona fama, sciencia e consciencia temens Deu e amants justicia, a les quals o a la mayor part daquelles pus en la dita maior part ne haie un de part vostra, Senyor, e un de cascun dels dits tres Braces et assentiment de la dita Cort, vos placie donar e atorgar plen e bastant absolut e irrevocable poder de conexer, determenar, diffinir e exequtar ensemps concordants simplament e de pla, la sola veritat del fet atesa, tots e sengles greuges fets per vos, Senyor, e per la Senyora Reyna consort vostra

e per los predecessors vostres, de gloriosa memoria, e per les senyores reynes lurs mullers e primogenits, e per Governador general vostre e lur e per los loctinents e portants veus de aquells e per altres Officials vostres e lurs ordinaris o delegats al dit Principat de Cathalunya o a qualsevol Braç, Stament, Universitat o singular del dit Principat en qualsevol manera donats o donadors en la present Cort o devant los dits provehidors de greuges o la maior part dels dits provehidors dins lo terme o termens qui a dar los dits greuges seran assignats, e de tots los merits e dubtes devallants en qualsevulla manera dels dits greuges: los quals provehidors o la dita maior part daquells ensemps concordants facen e haien fer e administrar sobre los dits greuges, merits e dubtes daquells devallants ensemps o departidament als proposants los dits greuges justicia spatxada; la qual comissio e poder vos placia, Senyor, fer ordonar segons la intencio dessus dita, axi largament bastant e segura com mester sera a tota seguretat dels supplicants, servants los Usatges de Barchinona, Constitucions generals o Capitols de Cort de Cathalunya, no mudada substancia de la forma dessus dita:

»Primerament vos, Senyor, per pacte special e migençant sagrament que la dita comissio o poder no revocarets, empatxarets, impugnarets, dilatarets o contravindrets ni revocar, empatxar, dilatar ne contravenir permetrets per algun vostre Official ne per altre qualsevol persona directament o indirecta ne per altra qualsevol via o manera en algun acte o fet tocant lo dit poder, conexença, decisio, determinacio e exequcio dels dits jutges e provehidors, ans a aquells siats tengut donar e fer donar tot endreç e aviament que porets per spatxament e decisio dels dits fets e de la dita justicia. E per seguretat e abreuiament de aquella vos placia, Senyor, quels dits jutges e proveydors, si dins quatre meses apres quels sera presentada la dita comissio no hauran determenats per justicia e executats los dits greuges, decontinent dins deu dies passats los quatre meses se haien e concloure en lo Monastir dels frares menors de la ciutat de Barchinona, dins lo qual haien star per spay de tres mesos continuus; e si dins los dits tres meses no hauran determenats e exequtats los dits greuges, decontinent dins altres .x. dies se haien encloure dins lo present Monastir de Sent Cugat de Valles ab gran seguretat de penes e migençant sagrament e homenatge per ells prestadors en poder de algun Official reyal ordinari de procehir en los dits affers continuament tres hores de mati e altres tres hores de vespre cascun dia no feriat ab tota diligencia, segons dret e justicia e bona equitat e raho, Usatges, Constitucions, capitols de Corts, uses e costums tenguts e observats en diffinir e exequtar los dits greuges en los pus breu temps o spay que poran

sumariament e de pla, axi com se pertany de Juy reyal, tota amor, temor odi, ranchor, profit o sperança daquell o altre qualsevol desordenada affeccio e voluntat apart posades, dels quals Monastirs los dits jutges e provehidors o algun daquells sots les dites seguretats no puixen exir en alguna manera ne per vos, Senyor, esser licenciats sino per vera e urgent necessitat personal a conexença dels Diputats e oydors de Comptes, del General de Cathalunya qui presents seran o de la maior part de aquells, la qual conexença los dits Diputats e oydors de Comptes, hagen a fer ab sana e juxta consciencia migençant sagrament per ells prestador una vegada per totes tro a tant quels dits greuges sien per ells provehits, diffinits e exequtats segons dessus es dit.

»Provehit que, si alguna o algunes de les dites persones, proveydors o jutges morran o seran empatxades per malaltia duradora ab veritat per mes temps de dos mesos o defalliran en qualsevol manera, que per vos, Senyor, si present serets en algun de vostres regnes e terres daça mar e si present no serets per vostre lochtinent en los dits regnes e terres en cascun dels dits cases e altres, de consell e consentiment dels altres jutges restants, hi sia provehit de altre semblant persona o persones de la Condicio de la qual ere la dita persona defuncta o deffallint dins deu dies apres quel dit cas occorrera e ab les qualitats dessus dites, qui, prestades les dites seguretats, haie o haien semblant poder que havie o havien aquell o aquelles en loch dels quals sera feta la surrogacio, lo qual poder ara per lavors placia a vos, Senyor, haver per atorgat e tribuit: los quals jutges o provehidors dessus dits o cascun dells sien e haien esser satisfets degudament e rahonable, ço es per vos, Senyor, aquells qui seran elets per vos, Senyor, e per la dita Cort aquells qui per la dita Cort seran elets. Entes e declarat que, si de alguna o algunes de les dites provisions, sentencies, diffinicions o execucions fahedores e donadores per los dits proveydors o jutges se tindra os reputara agreujada alguna de les parts, quen puxen haver recors per via de supplicacio als dits jutges als quals en persona e veu vostres, Senyor, per acte de Cort e ab assentiment de aquella sien e hagen esser comanades e remeses de tot les dites primeres e segones conexençes, e ara per lavors vos, dit Senyor, ab assentiment de la dita Cort, lurs ho comanats e remetets.

»[II.] E mes, Senyor, es entes e declarat: que si algun dels dits lochs on los dits jutges e provehidors sots les dites seguretats han star segons dit es, per determenar e exequtar los dits greuges sera detengut de malalties pestilencials, per les quals malalties pestilencials los dits jutges o la maior part de aquells volran exir del dit loch on seran les dites malalties pestilencials, en tal cas, los dits diputats e oydors de Comptes mi

gençant lo dit sagrament requeses per los dits jutges o la maior [part] de aquells puixen e haien elegir e deputar altre loch sufficient als dits jutges, en lo qual los dits jutges sots la dita seguretat dins deu dies apres que seran exits del dit loch qui sera detengut de les dites malalties haien entrar e star sens exirne segons que dessus es dit.

»[III.] Item, Senyor, per donar bon eximpli de vostra intencio sobre lo bon spatxament de la dita justicia, Vos placia de present ordonar ab consentiment de la dita Cort, que los dits provehidors de continent hagen entendre e provehir, diffinir e exequtar aquells greuges comuns o particulars quils seran offerts, los quals apparran notoris e rahonablement clars per provehir prestament. E placia a vos, Senyor, que tots e sengles provehidors o jutges dessus dits concordadors per vos, Senyor, e la dita Cort encontinent con sien concordats sien e haien esser forçats per Vostra Senyoria de acceptar e exequir lo carrech e poder dessus dits tota dilacio e excusa cessants.

»[IV.] Item, Senyor, per donar millor spatxament a les dites conexences e provisions dels dits greuges per ço con se deu fer sumariament e de pla segons dessus es dit Vos placia ordonar e provehir que algun dels vostres Advocats o Procuradors fiscals no puxen entrevenir en la examinacio e exequcio dels dits greuges, si donchs per los dits provehidors no eren appellats; e en aquell cas placia a vos, Senyor, ordonar e manar quels dits vostres Advocats e Procuradors fiscals en lo dit cas, con seran appellats, fassen sagrament e homenatge que en los actes en que ells hauran entrevenir tocants los dits greuges no allegaran, posaran o produhiran maliciosament alguna cosa o escriptura qui puixa dilatar empatxar o calumpniar lo bo e breu spatxament de la dita justicia.

»V. Item, Senyor, placia a Vostra Senyoria ordonar e manar a vostres Canceller Vicecanceller e en son cas Regent Cancellaria per bon spatxament dels dits greuges que presten sagrament e los Vicecanceller e Regent sagrament e homenatge. E encara sots pena de dos milia florins adquiridors la terça part al General de Cathalunya, la altra part als agreujats e la romanent terça part al Official reyal qui fara la exequcio, que de continent quels seran trameses provisions letres o sentencies primeres e segones concordades, manades o promulgades per los dits provehidors o maior part daquells, aquelles haien de continent signar e fer spatxar sens alguna excepcio o empatxament. E semblant seguretat hagen affer los Consellers, prothonotari, lochtinent o Regent e secretaris conservador si ni haura vostres, Senyor, e scrivans de manament o altres tant con a cascun per carrech de son offici se pertany de liurar

totes e sengles provisions e actes prop mencionats franchs de tot dret de sagell.

»Manant aximateix vos, Senyor, ara per lavors sots pena de .M. florins dor Darago divisidora, segons que damunt, e privacio de lurs officis a tots e sengles Governadors e als altres Officials ordinaris qualsevol presents e sdevenidors als quals la exequcio de les conexences dels dits greuges se pertanyera o sera comesa que aquella haien a fer prestament tota excepcio e scusa cessants, e ultra aço, los dits Governadors e Officials altres hagen prestar sagrament e homenatge en poder vostre, Senyor, o de algun Official vostre de fer la dita exequcio segons per los dits jutges sera declarat.

»VI. Empero, Senyor, suplica la dita Cort a vostra gran Senyoria que en la dita comissio fahedora als dits provehidors e jutges sia exceptat e retengut expressament, que ells no puxen conexer ne en alguna manera se puxen entremetre de alguns dels dits greuges proposats en altres Corts o proposadors donant vos, Senyor, o los dits provehidors en aquestes Corts o fora aquelles fets per vostres predecessors e les senyores reynes mullers lurs e per vos, Senyor, o per la Senyora Reyna, o per los Primogenits o qualsevol altres Officials ordinaris o delegats vostres e lurs, los quals greuges toquen la un Bras contra laltre Braç, o la un Braç o singulars daquell contra Universitats, o Universitats contra algun dels dits Braces o singulars daquells per causa o raho de privilegis o libertats o uses de aquells o per altre qualsevol raho, en les dites coses a aquells tot poder abdicant.

»VII. La present forma empero, Senyor molt excellent, e retencio damunt dites la dita Cort fa e enten a fer ara tansolament en aquesta present Cort per algunes justes causes e rahons ab tal salvetat e expressa protestacio, e no en altra manera, que ara per avant no puscha esser engendrat ne fet preiudici o derogacio alguna ne tret a alguna consequencia directament o indirecta en qualsevol altres Corts per vos, Senyor o vostres successors celebradores generals o particulars contra algun dels dits Brasses o singulars daquells ans la dita Cort e cascun dels dits Braces e lurs singulars romanguen e stiguen en lurs plen dret e facultat axi con eren e staven ans de les prop dites supplicacio forma e retencio.—*Lo Senyor Rey nomena e elegeix per sa part micer Bernat de Gualbes Maestre racional de sa Cort, Nasperandeu Cardona e micer Francesch Servent Consellers seus. E la dita Cort nomenam Labat de Muntserrat, micer Pere Malet deya de Barchinona, mossen Jacme Calliç e micer Anthoni Torres, micer Vicens Pedriça e micer Francesch Basset, als quals lo dit Senyor Rey mana e comana que proveesquen los dits*

greuges per justicia servades les forma e manera en los dits capitols contengudes [1].»

Dicta vero Curia et omnes et singuli nominati superius, facientes et representantes eandem, dictas Constituciones et Capitula Curie acceptarunt laudaruntque incontinenti et approbarunt eciam et firmarunt.

Sindicus autem civitatis Dertuse protestatus fuit quod per predicta non fieret preiudicium privilegiis et libertatibus dicte civitatis Dertuse sed illa salva remanerent pariter et illesa.

Et hiis sic gestis, dicta Curia nominavit et elegit in provisores gravaminum, venerabilem fratrem Marchum Abbatem Monasterii Montisserrati, Petrum Maleti decanum ecclesie Barchinone, Jacobum Calliç militem, Anthonium de Turribus legum Vicencium Pedriça et Franciscum Basseti decretorum doctores.

Quaquidem nominacione per dictam Curiam facta, Serenissimus dominus Rex predictus iterum nominavit et elegit in provisores dictorum gravaminum pro parte sua quos jam ut continetur superius nominaverat et elegerat Bernardum de Gualbis Magistrum racionalem sue Curie, Sperantem in Deo Cardona et Franciscum Servent Consiliarios suos, quibus et aliis predictis per dictam Curiam nominatis et electis mandavit et comisit, dans eis super hiis plenariam potestatem quod gravamina dicte Curie provideant justicia mediante juxta modum et formam in capitulis dictorum gravaminum expressatos prout in fine seu pede ipsorum capitulorum continetur.

Quibus ita peractis, supplicante et instante Curia supradicta, reverendus in Christo pater Alfonsus Archiepiscopus Cesarauguste Cancellarius, Johannes de Funes Vicecancellarius, Petrus Ram prothonotarius et ego dictus Raymundus Baiuli locumtenens prothonotarii dicti domini Regis in ipsius domini Regis presencia, promiserunt et jurarunt promisique et juravi ad Sancta Dei Evangelia per eos et me corporaliter tacta et eciam dictus honorabilis Vicecancellarius prestitit in manibus et posse dicti domini Regis homagium ore et manibus comendatum tenere, complere et observare prout de quolibet eorum et me tenuerint omnia et singula contenta in capitulo super provisione gravaminum per Curiam supradictam oblato juxta illius continenciam et tenorem sub penis in eodem capitulo appositis et adiectis.

Et incontinenti dicta Curia fuit protestata expresse quod per prestacionem juramenti et homagii predictorum non intendebat Officiales qui

[1] Reg. 24, omite estos capítulos sobre provisión de *greuges*, y en la página correspondiente se lee la siguente nota marginal: *Hic defficiunt capitula Curie etc. Vide meum processum ubi melius.*

ea prestiterant nec illos qui ea prestare debebant in eorum officiis approbare.

Peractis igitur omnibus supradictis, dictus dominus Rex interrogavit dictam Curiam si Ipse erat alia peracturus quoniam Ipse erat presto ea facere et complere. Et quod pariter dicta Curia adimpleret ea que sibi obtulerat ut superius continetur.

Dictus vero reverendus Episcopus Vicensis nomine dicte Curie respondit: quod ad presens non occurrebant alia que dictus dominus Rex facere teneretur, attamen quod retinebat sibi quod si alia sibi occurrerent posset de illis ipsi domino Regi supplicare. Super eo vero quod dicta Curia facere tenebatur, dicta Curia retinebat sibi deliberacionem quam ipsi domino Regi breviter explicaret.

Et hiis peractis, dictus honorabilis Johannes de Funes Vicecancellarius in personam dicti domini Regis continuavit dictam Curiam per hec verba:

—Lo Senyor Rey continua la present Cort a diluns primer vinent en aquest loch mateix.

Testes fuerunt ad predicta presentes nobiles Bernardus de Scintillis et Aymericus de Scintillis, Alfonsus de Boria utriusque juris doctor Consiliarii et Franciscus Darinyo secretarius dicti domini Regis.

Adveniente autem die lune intitulata undecima eiusdem mensis decembris anno predicto millesimo .cccc.° xviii.°, Serenissimo domino Rege in Monasterio jamdicto personaliter comorante, convocata et in domo capituli Monasterii huiusmodi Curia jamdicta congregata, prefatus honorabilis Johannes de Funes Vicecancellarius dicti domini Regis in dicta domo personaliter constitutus dictam Curiam continuavit per hec verba:

—Lo Senyor Rey continua la present Cort a dema en aquest loch mateix.

Illi vero de Curia dixerunt se stare et perseverare in eorum protestacionibus assuetis.

Testes fuerunt ad predicta presentes honorabilis Sperans in Deo Cardona, Alfonsus de Boria Consiliarii et Gabriel Navarro scriptor porcionis domus dicti domini Regis.

Ulterius die martis intitulata .xii.ª dicti mensis decembris anno predicto millesimo .cccc.° decimonono, Illustrissimo domino Rege predicto in suo regali solio in domo capituli dicti Monasterii ut est moris seden-

te, in quaquidem domo pro celebracione dicte Curie hii fuerunt presentes qui inferius sequntur:

Pro Brachio ecclesiastico.

Reverendi in Christo patres
Alfonsus Episcopus Vicensis.
Othus Episcopus Dertusensis.
Frater Dalmacius Abbas Rivipulli.
Frater Marchus Abbas Montisserrati.
Guillermus Abbas de Stagno.
Frater Bernardus Abbas Arularum.
Frater Guillermus Abbas Balneolarum.
Franciscus de Aquis pro Episcopo Ilerdensi.
Johannes Vilella pro Episcopo Urgellensi.
Frater Marcus de Rubione pro Episcopo Elnensi.
Frater Georgius de Colle pro Abbate Bisulduni.

Pro Brachio militari.

Nobilis Johannes Raymundus Fulconis Comes Cardone.
Johannes de Cardona Vicecomes de Vilamuro.
Guillermus Raymundus de Montecatheno.
Ludovicus de Apilia.
Bernardus de Forciano.
Raymundus de Rexacho procurator nobilis Bernardi de Capraria.
Asbertus Çatrilla procurator assertus Vicecomitis de Ruppebertino.

Milites.

Petrus de Sancto Minato.
Raymundus de Bages.
Raymundus de Turrillis.
Jacobus Marchi.
Raymundus Xatmar.
Ludovicus de Pontonibus.
Berengarius de Hostalrico.
Dalmacius Çacirera.
Anticus Almugaver.
Umbertus de Vilafrancha.

Domicelli.

Johannes Januarii.
Bertrandus de Vilafrancha.
Franciscus Çacirera.
Berengarius de Vilamari.
Dalmacius de Castellbisbal.
Bernardus Darinyo.
Guillermus Almugaver.

Universitates.

Raymundus de Plano.	Sindici Barchinone.
Bonanatus Petri..	
Nicholaus Gralla.	Sindicus Ilerde.
Johannes Çavall.	Sindicus Gerunde.
Nicholaus Boneti.	Sindicus Dertuse.
Laurencius Rodon.	Sindicus Perpiniani.
Georgius Morera.	Sindicus Cauquiliberi.
Bartholomeus Ripol.	Sindicus ville Berge.

Jamdictus dominus Rex effectualiter dixit eis: quod cum Ipse fuisset omnia ad que tenebatur juxta concordata inter eum et dictam Curiam et esset paratus eciam facere et adimplere si aliquid restabat fiendum per Eum, rogabat dictam Curiam, quod facerent erga Eum ea que debebant et juxta contenta et oblata facere tenebantur.

Et hiis dictis, reverendus Episcopus Vicensis nomine Brachii Ecclesie dixit: quod Brachium Ecclesie intendebat quod nichil judicio suo ad presens restabat per dominum Regem fiendum, et ideo quod dicto Brachio placebat et sic volebat et mandabat, voluitque et mandavit pro sua parte quod fieret sindicatus et cautela pro illis sexaginta mille florinis qui fuerant dicto domino Regi ut continetur superius per dictam Curiam oblati.

Et incontinenti nobilis vir Johannes Comes Cardone nomine Brachii militaris dixit effectualiter: quod Brachio militari placebat et sic voluit et mandavit pro eius parte quod fieret sindicatus et cautela pro dictis sexaginta mille florinis.

Et statim, honorabilis Raymundus de Plano nomine Brachii regalis civitatum et villarum regalium dixit: quod fieret sindicatus et cautela

pro dictis sexaginta mille florinis distribuendis per illos terminos et soluciones quas Curia vel persone ad hec deputande per eam ordinarent.

Et incontinenti fuerunt nominati et electi per dictam Curiam in distributores dictorum LX mille florinorum:

Pro Brachio Ecclesie.

Episcopus Vicensis.
Abbas de Stagno.

Pro Brachio militari.

Vicecomes de Insula et de Caneto.
Guillermus Raymundus de Montechateno.

Pro Brachio Regali civitatum et villarum regalium.

Johannes Fivellerii civitatis Barchinone. . . . .
Nicholaus Gralla civitatis Ilerde. . . . . } Sindici.

Et hiis ut predicitur peractis, honorabilis Johannes de Funes Vicecancellarius in personam domini Regis jamdicti dictam Curiam continuavit per hec verba:

—Lo Senyor Rey continua la present Cort a dijous primer vinent en aquest loch mateix.

Testes fuerunt ad predicta presentes nobilis Bernardus de Scintillis, Alfonsus de Boria Consiliarii et Franciscus Darinyo secretarius dicti domini Regis.

Preterea die jovis intitulata quartadecima dicti mensis decembris anno predicto .M.° CCCC.° XVIII.°, Serenissimo domino Rege predicto in Monasterio predicto personaliter residente, convocata dicta Curia ut est moris in domo capituli dicti Monasterii congregata, predictus honorabilis Johannes de Funes dicti domini Regis Vicecancellarius in domo huiusmodi personaliter constitutus dictam continuavit Curiam per verba sequencia:

—Lo Senyor Rey continua la present Cort a dema en aquest loch mateix.

Illi vero de Curia dixerunt se stare et perseverare in protestacionibus assuetis.

Testes ad predicta fuerunt presentes Alfonsus de Boria Consiliarius, Bartholomeus Gros scriptor dicti domini Regis et Nicholaus de Ricardo notarius.

Postmodum autem die veneris intitulata .xv.ª dicti mensis decembris anno predicto millesimo quadringentesimo decimonono, Illustrissimo domino Rege predicto in Monasterio precontento personaliter comorante, convocata et in domo capituli Monasterii huiusmodi more solito congregata Curia sepedicta, prefatus honorabilis Johannes de Funes Vicecancellarius domini Regis jamdicti dictam Curiam continuavit per hec verba:

—Lo Senyor Rey continua la present Cort a dema en aquest loch mateix.

Illi vero de Curia dixerunt se stare et perseverare in protestacionibus assuetis.

Testes fuerunt ad predicta presentes Bartholomeus Gros scriptor dicti domini Regis, Nicholaus de Ricardo et Michael Claverio notarii.

Post predicta vero die sabbati intitulata .xvi.ª dicti mensis decembris anno predicto millesimo quadringentesimo decimonono, Illustrissimo domino Rege in domo capituli dicti Monasterii in regali suo solio sedente pro dicte Curie celebracione fuerunt hii presentes videlicet qui sequntur:

Pro Brachio Ecclesiastico.

Reverendi in Christo patres
Dalmacius Archiepiscopus Terrachone.
Alfonsus Episcopus Vicensis.
Othus Episcopus Dertusensis.
Frater Dalmacius Abbas Rivipulli.
Frater Marchus Abbas Montisserrati.
Guillermus Abbas de Stagno.
Frater Bernardus Abbas Arularum.
Frater Guillermus Abbas Balneolarum.
Franciscus de Aquis procurator Episcopi Ilerdensis.
Johannes Vilella procurator Episcopi Urgellensis.
Frater Petrus Valls procurator Abbatis Sanctarum Crucum.
Frater Georgius de Colle procurator Abbatis Bisulduni.

Frater Johannes Dezcarigues precentor Mansi Dei procurator Prioris Cathalonie.

Pro Brachio militari.

Nobiles Rogerius Bernardus Comes Pallariensis.
Johannes Raymundus Fulconis Comes Cardone.
Petrus de Fonolleto Vicecomes de Insula et de Caneto.
Guillermus Raymundus de Montecatheno.
Raymundus de Cardona.
Bernardus de Forciano.
Gaspar de Queralto.
Johannes de Montecatheno.
Ludovicus de Apilia.
Raymundus de Rexacho procurator nobilis Bernardi de Capraria.
Asbertus Çatrilla procurator Vicecomitis de Ruppebertino.

Milites.

Raymundus de Bages.
Raymundus de Turrillis.
Jacobus Marchi.
Raymundus Xatmar.
Ludovicus de Pontonibus.
Berengarius de Hostalrico.
Dalmacius Çacirera.
Matheus Cardona.

Domicelli.

Raymundus Berengarius de Loracho.
Johannes Januarii.
Poncius de Malla.
Berengarius de Ulmis.
Franciscus Çacirera.
Berengarius de Vilamari.
Raymundus de Vilamari.
Dalmacius de Castro Episcopali.

Pro Brachio Universitatum.

Raymundus de Plano.	Sindici Barchinone.
Bonanatus Petri..	
Nicholaus Gralla.	Sindicus Ilerde.
Georgius Morera.	Sindicus Cauquiliberi.

Quibus omnibus eorum solitis et assuetis sessionibus collocatis, jamdictus dominus Rex effectualiter dixit eis: quod cum ille sex persone, scilicet, Episcopus Vicensis, Abbas de Stagno, Vicecomes de Insula, Guillermus Raymundus de Montecatheno, Johannes Fivellerii et Nicholaus Gralla per Curiam deputate super distribucione LX mille florinorum sibi per Curiam in viam prestiti concessorum diversis vicibus convenissent et post multos variosque tractatus et collocuciones tandem concludentes in materia omnes in idem non concordassent, sed quatuor ex eis scilicet, Episcopus Vicensis, Guillermus Raymundus de Montecatheno Abbas de Stagno et Nicholaus Gralla deliberassent et conclusissent ac dedissent formam et modum quibus dicta quantitas venerit distribuenda et prefixissent certa tempora ad dicte quantitatis solucionem integriter faciendam decernentes quantum in eis fuerat omnia que per eos quoad id erant decernenda acturi et finaliter executuri que pro eorum essent conclusione finali agerenda et exequtanda; et alie due ex dictis sex personis restantes, scilicet, Vicecomes Insule et Johannes Fivellerii de Barchinona ut per certas cedulas per eos suis collegiis presentatas apparet, distribucioni predicte totaliter contradicerent et dissentirent assensum prebentes quod de certa quantitate, scilicet viginti mille florenorum pro nunc eidem domino Regi subveniretur sub certis pactis et condicionibus per eos noviter appositis et adiectis, et nedum ipsi Domino et agendis per Eum ad utile et honorificum statum, nedum sui sed tocius reipublice suorum regnorum et terrarum et premaxime Cathalonie Principatus, sed eciam ipsi Principatus ex talibus adiuncionibus et discordiis incomoda et disturbia perniciosa re et exemplo sequerentur, proposuerat ex incumbente sibi cura regalis officii ad consilium Curie jus dicere super istis, et quod propterea eis in unum congregatis injungebat, prout injunxit, quod sibi quid decernere et declarare deberet in eisdem extemplo consulerent prout decebat eosdem: et ut facilius et clarius viderent rem qualiter gesta erat mandavit per suum Vicecancellarium in plena Curia relacionem fieri de gestis omnibus facientibus ad materiam.

Qui Vicecancellarius surgens regio mandato relacionem fecit de ges-

tis actis et actitatis ac dicto domino Regi presentatis auctentice et narratis a die Deputacionis facta per Curiam de dictis sex personis usque in horam presentem quantum materiam presentem concernebant, concludendo quod dominus Rex declaraturus an ex quo per quatuor ex dictis sex duobus restantibus contradicentibus ac protestantibus ac in adversam formam et oppinionem tendentibus ac condiciones oblacioni per Curiam facte novas adicientibus ut in eorum cedulis apparebat, deberent rata et firma haberi ac plenum sortiri effectum, illorum contradiccione non obstante vel ne.

Qua relacione et apuntamento facta per dictum Vicecancellarium Regio mandato, reverendus Archiepiscopus Terrachone aliis de ecclesiastico Brachio presentibus et annuentibus quod eorum vice loqueretur pro dicto ecclesiastico Brachio respondendo dixit hec que secuntur verba in effectu:

—Molt excellent Senyor: Lo Braç ecclesiastich aci present en la Cort Vos respon: que sa oppinio e intencio fonch quant les dites .vi. persones foren deputades e es encara ara que com que la maior part de les dites sis persones sobre la distribucio dels dits sexanta milia florins faria e ha fet, no contrastant dissentiment e contradiccio de la menor part, devia e deu haver efficacia e valor, axi com si per tots sis fos fet alcu no dissentint o contrastant, maiorment pus en la dita maior part ni hagues un de cascu dels tres Braços de la dita Cort axi com havia en lo cas present.

Et illico se resedente Comes Pallariensis dixit hec vel similia verba in effectu:

—Senyor molt alt: Lo Braç militar sta meravellat com los quatre de les sis persones puixen fer la dita distribucio, car creu que non poden fer, ne es de intencio, que la distribucio se puixa fer sino en la manera contenguda en les cedules dades per lo Vezcomte Dilla e per en Johan Fiveller e que de aquella oppinio era lo dit Braç.

Et incontinenti Comes Cardone surgens dixit hec vel similia verba in effectu:

—Senyor molt excellent: Lo Braç militar es en tot e per tot de la oppinio del Braç ecclesiastich recitada per lo Archabisbe de Terragona, e ço que lo Comte de Pallars ha dit pot haver dit en nom seu propri e no pas en nom del Braç.

Et hiis dictis, mox murmur factum est in Curia, presertim inter nobiles, milites et alios de Brachio militari inter se: dicente Comite Pallariensi quod ipse erat et representabat per se et eos a quibus potestatem habebat nedum Brachium militare sed Curiam: Comite Cardone et Guillermo Raymundi de Montecatheno et multis aliis asserentibus contra-

rium: adeo quod res venit ad multa verba magne discordie et alteracionis, tam super hoc, quis dictorum Comitum locutus fuisset pro Brachio et quis non, quam eciam super eo, an esset bona oppinio Brachii ecclesiastici, quam fuit secutus Comes Cardone et qui sequebantur eum vel si erat melior oppinio Comitis Pallariensis: quibus in dicto scilencio per dominum Regem et re romanente in terminis discordie et concertacionis predicte, surgens Raymundus de Plano alter ex sindicis civitatis Barchinone dixit hec vel similia verba in effectu:

—Senyor molt alt: ans de res dir en lo article per vos proposat so fort meravellat com alcu sie admes a consellar en la Cort de aquells qui en los actes en la Cort fahedors donen consell a Vostra Senyoria, car cert nos deuria fer ni deurien senre en los banchs de la Cort, mas en lo banch de vostres consellers. E quant toque lo article per vos, Senyor, proposat lo Braç de les Universitats, sino que alcuns ni hage aci qui sien de contraria oppinio, es de oppinio que la distribucio no pot esser feta ni ha valor sino que sia feta per tots los sis en concordia e que no la poden ni deuen fer sino en la forma contenguda en la cedula dada per lo dit en Johan Fiveller.

E encontinent en Johan Gralla sindich de la ciutat de Leyda dix que ell era de la intencio del Braç ecclesiastich.

Sindicus vero Cauquiliberi qui ibi erat presens nichil dixit.

Sed surgens Bonanatus Petri alter ex sindicis civitatis Barchinone dixit quod mirum erat que les sis persones haguessen feta relacio al Senyor Rey daço que entre ells era stat conclos o fet en concordia o discordia ni que res haguessen pogut determenar entre si, encara tots concordes que primer no ho referissen a la Cort o almenys cascun dels dits sis an aquell Braç del qual eren, car axi ho devien fer, e noresmenys dix que lo Braç ecclesiastich segons Larchabisbe dit havia pot esser que havia hauda certa oppinio en lo temps que les sis persones foren diputades e aquella que lo dit Archabisbe recitada havia e que lo Braç de les Universitats ne havia hauda altra, ço es, que tots sis concordes havian a fer la dita distribucio e que la maior part no hi bastaria un tot sol contradient e que de dret aquesta oppinio era vertadera. Et hec nissus est fundare multis racionibus tam in jure quam in facto consistentibus ibi per eum publice allegatis.

Quo tacente, Episcopus Vicensis surgens pro Brachio ecclesiastico dixit in effectu: quod potestas non erat data ei et aliis condistributoribus dictorum LX mille florenorum sic quod deberent omnes simul concordare, et propter hoc erat dictum Brachium oppinionis jamdicte factum per maiorum partem ratum haberi debet, nec debet impediri

quod propter duorum contradiccionem, et quod allegabatur in cedula dicti Johannis Fivellerii quod sindici civitatis Barchinone non habebant potestatem nisi essent saltim tres quod hoc erat mostrare intencionem eorum qui parabant laqueos ad disturbanda negocia, sed nec hoc eis suficiebat cum si verum erat quod non poterat consentire quia non erant nisi duo apparebat in claro, quod actus ille fuerat factus in Curia et per Curiam nullo pro civitate Barchinone presente cum legittima potestate et actus de se valebat eciam Barchinone absente die assignata ut est notum. Et quod non erat data eis potestas ad referendum sed ad distribuendum et sic non debebant refferre non de jure sed [ad] morem Curie antiquatum et currentem.

Et surgens Raymundus de Plano et Bonanatus Petri simul et successive tam cum Episcopo Vicensi et Dertusensi, quam cum aliquibus aliis de Brachio ecclesiastico, quam dictis de Brachio ecclesiastico cum multis de Brachio militari, quam eciam illi de Brachio militari cum dictis sindicis Barchinone, quam eciam illi de Brachio militari inter se inceperunt variis cum clamoribus concertare, quibusdam dicentibus et postulantibus dominum Regem debere declarare factum per maiorem partem dictarum sex personarum esse validum, aliis contrarium; et sic invicem fuerunt in partes diversas et oppiniones contrarias clare et palam declinantes propter que dominus Rex, indicto scilencio inter eos, dixit in effectu: quod Ipse venerat ad Curiam pro habendo super predictis consilium ab eadem et quod videbat quod Brachium quodlibet acceperat partem formatam et oppinionem propter quod opportebat quod Ipse declararet quid super predictis per justiciam esset fiendum.

Et incontinenti vocatis et accersitis coram dicto domino Rege in suo regali solio ut predicitur existente, reverendo in Christo patre Alfonso Archiepiscopo Cesarauguste Cancellario, venerabili et religioso fratre Romeo de Corbaria Magistro milite Sancte Marie de Muntesia et Sancti Georgii, nobilibus Bernardo de Scintillis et Raymundo de Perilionibus, Johanne de Funes Vicecancellario, Petro Baceti bajulo Cathalonie, Sperante in Deo Cardona et Alfonso de Boria Consiliariis suis: habitoque super predictis consilio et deliberacione cum eisdem: visaque et recognita potestate per dictam Curiam dictis sex personis atributa et aliis omnibus que circa casum presentem videnda erant, dictus dominus Rex dirigendo verba sua dicte Curie prorumpit effectualiter in hec verba:

Quod Ipse fecerat et juraverat constituciones et capitula Curie et omnia que in actu oblacionis dictorum LX mille florenorum sibi postulata fuerant et eciam dixerat eis si alia erat peracturus: et quod sibi fuerat responsum quod non: et propterea videbatur sibi quod dicta quantitas

sibi oblata debebat sibi tradi et non poterat nec debebat sibi aliqualiter impediri nec raciones allegate seu contente in cedulis per dictos Vicecomitem et Johánnem Fivellerii oblatis impediebant aut poterant impedire quantitatem predictam, quoniam constituciones et capitula Curie prothonotarius erat paratus tradere Curie et tradidisset indubie si sibi fuissent cum instancia debita postulate. De debitorio instrumento quod sibi postulabatur, quod non erat consuetum debitorium de similibus quantitatibus sed quod erat consuetum firmari apocam quam Ipse erat paratus facere et firmare. De potestate sindicorum Barchinone, quod actus Curie nec potestas dictis sex personis atribute non erant propterea viciati eciam si non intervenisset nisi unus et eciam si nullus intervenisset. Ad protestaciones et dissentimenta et alia que postulaverant cum cedulis antedictis, quod potestas eorum non se extendebat ad ista, cum solum super distribucione dicte quantitatis esset eis atributa potestas.

Quare ipse dominus Rex deliberaverat super predictis pronunciacionem et declaracionem suam, digesto consilio preehunte mediante justicia, concordatam, quam per me Raymundum Baiuli Locumtenentem prothonotarii sui et publicari mandavit: cuius tenor sequitur in hunc modum:

«Dominus Rex: Visa potestate per Curiam presentem data sex personis videlicet, Episcopo Vicensi, Abbati de Stagno, Vicecomiti de Insula et de Caneto, Guillermo Raymundo de Montecatheno, Johanni Fivellerii et Nicholao Gralla per eandem Curiam nominatis et deputatis super distribucione LX mille florenorum ei oblatorum per Curiam et ad alia quedam faciendum: visoque quomodo quatuor ex eis sunt super certis concordes et alii duo in illiis discordant: visis quoque cedulis oblatis per Vicecomitem Insule et Johannem Fivellerii duos ex dictis sex personis: viso quoque dubio resultante an concordata per maiorem partem dictarum sex personarum aliis discordantibus debeant effectum sortiri: Pronunciat et declarat concordata et deliberata per maiorem partem dictarum sex personarum valere et tenere ac debere sortiri plenum effectum proinde ac si omnes sex concordes acta et deliberata forent, contradiccione seu discordia duorum ex eis qui sunt pars minor in aliquo non obstante.»

Et lecta ac promulgata declaracione predicta, dictus Comes Pallariensis dixit se in illa et contentis in ea minime consentire sed expresse dissentire.

Et idem dixit dictus honorabilis Raymundus de Plano.

Et hiis peractis, dictus honorabilis Johannes de Funes Vicecancellarius in personam dicti domini Regis dixit effectualiter que secuntur:

—Lo Senyor Rey sta e persevera en ço que ha fet e continua la present Cort pera dimarts primer vinent en aquest loch mateix.

Testes fuerunt ad predicta presentes reverendus in Christo pater Alfonsus Archiepiscopus Cesarauguste Cancellarius, venerabilis et religiosus frater Romeus de Corbaria Magister milicie Beate Marie de Montesia et Sancti Georgii, nobilis Bernardus de Scintillis senescallus, Raymundus de Perilionibus Gubernator Comitatum Rossilionis et Ceritanie, Sperans in Deo Cardona et Alfonsus de Boria Consiliarii et Franciscus Darinyo secretarius dicti domini Regis.

Preterea die martis intitulata decimanona eiusdem mensis decembris anno predicto millesimo .cccc.° xviii.°, Serenissimo domino Rege predicto in suo regali solio sedente in domo capituli Monasterii Sancti Cucuphatis predicti, in quaquidem domo pro celebracione dicte Curie fuerunt presentes hii videlicet qui secuntur:

Pro Brachio Ecclesie.

Alfonsus Episcopus Vicensis.
Othus Episcopus Dertusensis.
Frater Marchus Abbas Montisserrati.
Guillermus Abbas de Stagno.
Frater Bernardus Abbas Arularum.
Frater Guillermus Abbas Balneolarum.
Johannes Vilella pro Episcopo Urgellensi.
Frater Petrus Valls pro Abbate Sanctarum Crucum.
Frater Johannes de Colle pro Abbate Bisulduni.

Pro Brachio militari.

Johannes Comes Cardone.
Petrus de Fonolleto Vicecomes de Insula.
Guillermus Raymundus de Montecatheno.
Johannes de Montecatheno.
Asbertus Çatrilla procurator Vicecomitis de Ruppebertino.

Milites.

Raymundus de Bages.
Raymundus de Turrillis dominus Castri de la Rocha.

Raymundus Xatmar.
Dalmacius Çacirera.
Matheus Cardona.
Berengarius Baiuli.
Raymundus de Turrillis dominus de Rubi.

Domicelli.

Berengarius de Ulmis.
Berengarius de Vilamari.
Bernardus de Vilamari.
Jacobus de Vallgornera.
Franciscus Çacirera.
Johannes Januarii.
Bernardus Guillermus de Loreto.
Guillermus de Puials.
Petrus Vilalba.
Gispertus Malarç.
Johannes de Burdils.

Pro Brachio Universitatum civitatum et villarum regalium.

Raymundus de Plano . . . . . Sindicus Barchinone.
Jacobus Gralla . . . . . Sindicus Ilerde.
Laurencius Rodon . . . . . Sindicus ville Perpiniani.
Nicholaus Bonet . . . . . Sindicus civitatis Dertuse.

Quibus omnibus congregatis et eorum assuetis sessionibus collocatis dictus dominus Rex dixit hec verba vel similia in effectu:

—Ja sabets com Nos havem convocada et celebrada aquesta Cort del Principat de Cathalunya per .VII. meses e mes, e ara, per ço, com Nos cove entendre en la expedicio de nostre stol e en altres coses necessaries a nostra partida, la qual entenem a fer segons que altres vegades ja vos havem dit e notificat per visitar los nostres regnes de Sicilia e de Cerdenya, e aximateix Nos cove entendre en disposar com, ni en quina manera los nostres regnes e terres daça mar romanguen en tranquillitat e bon regiment e govern, per les quals coses Nos cove haver Parlament e colloqui ab los aragoneses e valencians e no lexar ne desemparar los negocis que ara tractam ab vosaltres en Cathalunya. Es necessari a Nos transportar e la present Cort mudar en algun altre loch qui sia opportu

e covinent a fer totes aquestes coses maiorment que ja no semble esser segur romandre en aquest loch per la indisposicio del temps epidemial qui hic comença: Per ço havem cogitat e pensat de mudar, ab vostre consentiment, la present Cort a la ciutat de Tortosa, la qual Nos sembla esser loch congruu covinent e ydoneu a la expedicio de aquelles coses que havem a fer. Notificam vos totes aquestes coses volents saber de vosaltres si voleu ni us plau que façam aquesta mutacio e continuacio de la present Cort daquest loch a la dita ciutat de Tortosa.»

Quibus per dictum dominum Regem propositis atque dictis, prefatus Episcopus Vicensis nomine tocius Curie respondit quod super propositis Curia deliberaret et statim sibi responderet.

Et incontinenti Brachium ecclesiasticum secreto se trahens ad unam partem domus capituli antedicti et Brachium militare ad aliam et Brachium Universitatum ad aliam, solo Raymundo de Plano sindico Barchinone predicto romanente in loco ubi stabat, deliberarunt inter se: et post paululum redeuntibus omnibus ad loca eorum solita et consedentibus, dictus Episcopus Vicensis surgens nomine tocius Brachii ecclesiastici dixit quod dicto Brachio ecclesiastico placebat quod dictus dominus Rex mutaret dictam Curiam ad civitatem Dertuse.

Et inmediate dictus Comes Cardone nomine tocius Brachii militaris dixit illud idem quod dixerat dictus Episcopus Vicensis.

Dictus vero Raymundus de Plano sindicus Barchinone dixit quod non consenciebat dicte mutacioni ymmo dissenciebat expresse totis suis viribus atque posse.

Et statim Nicholaus Gralla sindicus Ilerde et Laurencius Rodon sindicus Perpiniani jamdicti dixerunt quod placebat eis dicta mutacio et de facto consenserunt in ea.

Dictus autem Nicholaus Boneti sindicus dicte civitatis Dertuse dixit quod non solum consenciebat dicte mutacioni immo eciam supplicabat dicto domino Regi ut faceret illam ad dictam civitatem Dertuse.

Et dictus Asbertus Çatrilla solus dixit se in dicta mutacione omnino dissentire.

Tunc honorabilis Johannes de Funes Vicecancellarius surgens mandato dicti domini Regis dixit hec verba in effectu.

—Lo Senyor Rey de voler e assentiment de la present Cort muda e continua aquella a la ciutat de Tortosa per al quinzen die del mes de janer primer vinent.

Et dictus Episcopus Vicensis nomine tocius Curie dixit quod placebat dicte Curie dicta mutacio et consenciebant in ea.

Et dictus Asbertus Çatrilla et Raymundus de Plano dixerunt quod non consenciebant immo dissenciebant et contradicebant expresse.

Testes tuerunt ad predicta presentes honorabiles Sperans in Deo Cardona, Alfonsus de Boria Consiliarii et Franciscus Darinyo secretarius dicti domini Regis.

[En Tortosa.]

[Anno a nativitate domini millesimo quadringentesimo vicesimo.]

Adveniente autem die lune intitulata .xv.ª januarii anno a nativitate Domini millesimo quadringentesimo vicesimo, Illustrissimo domino Rege prefato in civitate Dertuse ad quam dicta Curia fuerat convocata et mutata personaliter existente, convenerunt ad domum capituli Sedis dicte civitatis Dertuse pro celebracione dicte Curie in qua honorabilis vir Johannes de Funes Consiliarius et dicti domini Regis presens erat et hii videlicet qui secuntur:

Pro Brachio ecclesiastico.

Guillermus Abbas Monasterii Sancte Marie de Stagno.
Petrus de Tresserris prepositus Castri Treçol procurator assertus Abbatis de Solsona.

Pro Brachio militari.

Raymundus Xatmar miles.

Pro Brachio Universitatum.

Johannes de Fontecohoperto. . . . Sindicus Barchinone.
Nicholaus Gralla. . . . . Sindicus Ilerde.
Bernardus Vicens.. . . . . Sindicus Dertuse.

Quibus omnibus eorum solitis sessionibus consedentibus, dictus Johannes de Fontecohoperto sindicus dicte civitatis Barchinone obtulit et presentavit quandam papiri cedulam scriptam seriey sequentis:

«En Johan de Fontcuberta sindich de la ciutat de Barchinona comemorant les supplicacions e dissentiments interposades e fetes contra la

sentencia o declaracio per vos, molt alt Senyor, donada en lo Monastir de la vila de Sent Cugat e contra la mutacio del loch, e stant e perseverant en aquelles e en aquells, en nom de la dita ciutat e ab protestacio expressa que per sa intervencio o actes qualsevol per ell fahedors en qualsevol manera no sia derogat a les dites supplicacions e dissentiments e mes en aquests scrits, en nom de la dita ciutat, dissent a tots e qualsevol actes qui per vos, Senyor, o per altra persona en nom vostre o per la quis diu Cort se fassen sens que primerament los dits dos greuges no sien sufficientment reparats segons Usatges de Barchinona, Constitucions de Cathalunya e usances de les Corts del dit Principat de Cathalunya, volent lo dit dissentiment esser cascun jorn e en cascun acte tostemps repetit.»

Quaquidem cedula oblata, dictus honorabilis Vicecancellarius mandavit eam inseri et continuari in presenti processu et continuavit dictam Curiam per hec verba:

—Lo Senyor Rey continua la present Cort a dijous primer vinent en aquest loch mateix.

Illi vero de dicta Curia dixerunt se stare et perseverare in protestacionibus assuetis.

Testes ad predicta presentes fuerunt [1].

Postmodum vero die jovis intitulata .xviii.ª dicti mensis januarii anno predicto millesimo quadringentesimo vicesimo, Serenissimo domino Rege predicto in dicta civitate Dertuse personaliter residente, convenerunt ad domum capituli Sedis civitatis huiusmodi pro celebracione dicte Curie in qua honorabilis Johannes de Funes dicti domini Regis Vicecancellarius et presentes erant, hii qui secuntur:

Pro Brachio ecclesiastico.

Guillermus Abbas Monasterii Sancte Marie de Stagno.

Frater Guillermus Abbas Monasterii Sancti Stephani Balneolarum.

Frater Galcerandus Carbo procurator assertus Monasterii Sancti Cucuphatis Vallensis mortuo Abbate.

Petrus de Tresserris propositus Castri Treçoll procurator assertus Abbatis de Solsona.

[1] Reg. 24, añade los siguientes nombres: *honorabilis Franciscus Darinyo secretarius et Franciscus Spigoler scriptor domini Regis.*

Pro Brachio militari.

Johannes Miralles procurator assertus Comitis Pallariensis.
Raymundus Xatmar miles.

Pro Brachio Universitatum.

Johannes de Fontecohoperto. . . . Sindicus Barchinone.
Nicholaus Gralla. . . . . Sindicus Ilerdensis.
Bernardus Vicens.. . . . . Sindicus Dertuse.
Petrus Grimau. . . . . Sindicus ville Perpiniani [1].

Quibus quidem in presenti Curia ut pretangitur congregata, prefatus Johannes Miralles procurator Comitis Pallariensis predicti obtulit et presentavit quandam papiri cedulam huiusmodi seriey:

[1] El Rey recordó á las Universidades de Cervera y Villafranca del Panadés el deber de enviar sendos representantes ó síndicos á las Cortes trasladadas á Tortosa, por medio de las siguientes cédulas dirigidas á los Prohombres de estas villas:

Lo Rey.

Promens: Be crehem vos record com stants Nos en lo Monestir de Sent Cugat nos scrivis e trametes vostre sindich per entrevenir en les Corts que de present celebram, e segons sabets havem mudada la dita Cort en la ciutat de Tortosa. Per ço us pregam e encarregam que vista la present trametats lo dit sindich eucarregantlo que sia diligent e affectat a nostre servir e al be publich de tot lo regne. E sera cosa de quens farets plaer e servir, los quals haurem be a memoria. Dada en Tortosa sots nostre segell secret a XVI dies de janer del any mil CCCC XX.—*Rex Alfonsus.*

Dominus Rex mandavit mihi Francisco Darinyo.

Als feels nostres los Pahers e Promens de la vila de Cervera.

Lo Rey.

Promens: Be crehem vos record com stants en aquexa vila nos proferis que vosaltres elegiriets una persona en sindich qui hagues poder de intervenir en les Corts per vosaltres e que per ço que fos ab menys carrech e mesio de la dita vila haviets deliberat de constituir e fer procurador per intervenir en les dites Corts P. dez Prats de aquesta ciutat habitador e nadiu de aquexa vila; e segons havem sabut encara no li havets trames lo dit sindicat o procuracio, de que som molt maravellats. Per ço us pregam affectuosament que de continent li trametats aquell e axi mateix li scrivats que ell faça e vulla treballar en nostre servir e en lo be publich de tot lo regne, e de çons farets servir, lo qual en son cas e loch haurem be a memoria. Dada en Tortosa sots nostre segell secret a XVI dies de janer del any mil CCCC vint.—*Rex Alfonsus.*

Dominus Rex mandavit mihi Francisco Darinyo.

Als feels nostres los Jurats o Promens de Vilafranqua de Penades.

(Archivo general de la Corona de Aragón.—Reg. 2669, fol. 75.)

«En Johan de Miralles procurator e en nom del egregi baro lo Comte de Pallars stant e perseverant en les supplicacions e dissentiments interposats e fets contra la sentencia o declaracio per vos, molt alt Senyor Rey, donada en lo Monastir de Sent Cugat de Valles e contra la mutacio de la Cort del loch o Monastir de Sent Cugat en la ciutat de Tortosa, e protestant expressament que per sa intervencio o actes qualsevol per ell fahedors en qualsevulla manera no sia derogat a les dites supplicacions e dissentiments, en nom del dit egregi Comte, ab aquests scrits dissent a tots e a qualsevulla actes qui per vos, Senyor, o per altre en nom vostre o de quis diu Cort se fassen sens que primerament los dits dos greuges no sien sufficientment reparats.»

Et incontinenti dicta cedula presentata, prefatus Johannes de Fontecohoperto sindicus civitatis Barchinone jamdicte obtulit et presentavit quandam papiri cedulam seriey sequentis:

«En Johan de Fontcuberta sindich de la ciutat de Barchinona stant en les supplicacions, dissentiments e protestacions ja per ell fetes, dels quals en res departir nos enten, dissent en la present prorogacio e continuacio e requer la present esser inserta en lo proces qui fa la present jornada en la pretesa Cort.»

Quibus quidem cedulis ut pretangitur oblatis, prefatus honorabilis Vicecancellarius mandavit eas inseri in presenti processu, et continuavit dictam Curiam per hec verba:

—Lo Senyor Rey continua la present Cort a dissapte primer vinent en aquest loch mateix.

Illi vero de Curia dixerunt se stare et perseverare in protestacionibus assuetis.

Testes fuerunt ad predicta presentes [1].

Postmodum autem die sabbati intitulata .xx.ª eiusdem mensis januarii anno predicto millesimo quadringentesimo vicesimo, Excellentissimo domino Rege, prefato in dicta civitate Dertuse personaliter existente, convenerunt ad domum capituli Sedis dicte civitatis pro celebracione dicte Curie, in qua honorabilis Johannes de Funes Vicecancellarius dicti domini Regis presens erat, affuerunt hii videlicet qui secuntur:

Pro Brachio ecclesiastico.

Guillermus Abbas Monasterii Sancte Marie de Stagno.

[1] Reg. 24, añade las palabras siguientes: *supra proxime nominati.*

Frater Guillermus Abbas Balneolarum.
Frater Rogerius Rovira procurator assertus Abbatis Rivipulli.

Pro Brachio militari.

Johannes Miralles procurator assertus Comitis Pallariensis.

Pro Brachio Universitatum.

Johannes de Fontecohoperto. . . . Sindicus Barchinone.
Nicholaus Gralla. . . . . Sindicus Ilerde.
Laurencius Rodon. . . . . } Sindici Perpiniani.
Petrus Grimau. . . . . }

Quibus omnibus eorum solitis sessionibus consedentibus, dictus Johannes Miralles procurator Comitis Pallariensis obtulit et presentavit quandam cedulam seriey sequentis:

«Esta e persevera en Johan de Miralles en nom que damunt en les supplicacions, protestacions e dissentiments per part del dit egregi Comte ja fetes damunt, de les quals en res nos enten a departir.»

Consequenter dicta cedula ut predicitur presentata, venerabilis Johannes de Fontecohoperto sindicus Barchinone presentavit quandam papiri cedulam huiusmodi seriey:

«Esta e persevera en Johan de Fontcuberta sindich de la ciutat de Barchinona en les supplicacions requestes e dissentiments ja fets per part de la dita ciutat.»

Quibus quidem cedulis ut premittitur oblatis, prefatus honorabilis Johannes de Funes Vicecancellarius dicti domini Regis mandavit eas inseri et continuari in presenti processu, et continuavit dictam Curiam per hec verba:

—Lo Senyor Rey continua la present Cort a dimarts primer vinent en aquest loch mateix.

Illi vero de Curia dixerunt se stare et perseverare in protestacionibus assuetis.

Testes ad predicta presentes fuerunt discreti Berengarius Spigoler, Petrus Arnaldus Borrelli et Martinus Dangusolis scriptores domini Regis.

Consequenter vero die martis intitulata .xxiii.ª dicti mensis januarii

anno predicto millesimo quadringentesimo vicesimo, Illustrissimo domino Rege predicto in dicta civitate Dertuse personaliter comorante, convenerunt in domo capituli sedis dicte civitatis, in qua honorabilis Johannes de Funes Vicecancellarius domini Regis erat presens, hii videlicet qui secuntur:

Pro Brachio ecclesiastico.

Reverendi Othus Episcopus Dertusensis.
Frater Guillermus Abbas Balneolarum.
Frater Georgius Rovira procurator Abbatis Rivipulli.
Frater Johannes Descarigues procurator Prioris Cathalonie.

Pro Brachio militari.

Johannes Miralles procurator Comitis Pallariensis.

Pro Brachio Universitatum.

Johannes de Fontcuberto. . . . . Sindicus Barchinone.
Nicholaus Gralla. . . . . Sindicus Ilerde.
Bernardus Vicens.. . . . . Sindicus Dertuse.
Laurencius Rodon. . . . . Sindicus Perpiniani.

Quibus quidem in presenti Curia congregatis ut decet, prefatus Johannes de Fontecohoperto sindicus dicte civitatis Barchinone obtulit et presentavit quandam cedulam seriey sequentis:

«Dictus Johannes de Fontecohoperto sindicus dicte civitatis Barchinone stat et perseverat in supplicacionibus protestacionibus et dissentimentis factis pro parte dicte civitatis, requirens hec in fine premissorum inseri et continuari.»

Quaquidem cedula superius oblata, prefatus honorabilis Johannes de Funes Vicecancellarius dicti domini Regis mandavit ipsam in presenti processu inseri et continuari, et nichilominus dictam Curiam continuavit per hec verba:

—Lo Senyor Rey continua la present Cort a dijous primer vinent en aquest loch mateix.

Illi vero de Curia predicta dixerunt se stare et perseverare in protestacionibus assuetis.

Testes fuerunt ad predicta presentes honorabilis Franciscus Darinyo

secretarius, Bartholomeus Gros scriptor et Johannes Vehi portarius dicti domini Regis.

Postmodum autem die jovis intitulata .xxv.ª eiusdem mensis januarii anno predicto millesimo quadrigentesimo vicesimo, Illustrissimo domino Rege predicto in civitate Dertuse jamdicte personaliter residente, convocata dicta Curia in domo capituli sedis civitatis pretacte, in qua honorabilis Johannes de Funes Vicecancellarius dicti domini Regis et hii videlicet qui sequntur erant personaliter constituti:

Pro Brachio ecclesiastico.

Guillermus Abbas Monasterii Sancte Marie de Stagno.
Frater Guillermus Abbas Balneolarum.

Pro Brachio militari.

Matheus Cardona miles.

Bernardus Guillermi de Loret.. . .
Guillermus de Pujals.. . . . . } Domicelli.
Raymundus de Vilamari.. . . . . .

Pro Brachio civitatum et villarum regalium.

Johannes de Fontecohoperto. . . . Sindicus Barchinone.
Nicholaus Gralla. . . . . Sindicus Ilerde.
Elias de Garret. . . . . .
Bernardus Pinyol.. . . . . } Sindici procuratores Dertuse.
Nicholaus Boneti. . . . . .
Laurencius Rodon. . . . . } Sindici Perpiniani.
Petrus Grimau. . . . . .

Quibus quidem in dicta Curia ut pretangitur congregatis, prefatus Johannes de Fontecohoperto sindicus dicte civitatis Barchinone obtulit et presentavit quandam papiri cedulam seriey sequentis:

«En Johan de Fontcuberta sindich de la ciutat de Barchinona stant e perseverant en les supplicacio, protestacio e dissentiments damunt dits

dissent a la present prorogacio e continuacio, requirent la present esser insertada en lo proces de la dita Cort.»

Quaquidem cedula oblata, prefatus honorabilis Johannes de Funes Vicecancellarius mandavit eandem inseri et continuari in processu presenti. Et consequenter dictam Curiam continuavit per verba sequencia:

—Lo Senyor Rey continua la present Cort a dissapte primer vinent en aquest loch mateix.

Illi vero de Curia dixerunt se stare et perseverare in protestacionibus assuetis.

Testes fuerunt ad predicta presentes honorabilis Johannes de Bellafilla doctor in legibus negociorum Curie promotor, Bartholomeus Gros scriptor domini Regis predicti et Nicholaus Ricardo notarius.

Postmodum vero die sabbati intitulata .xxvii.ª eiusdem mensis Januarii anno predicto millesimo quadringentesimo vicesimo, Serenissimo domino Rege prefato in dicta civitate Dertuse personaliter residente, convocata et congregata dicta Curia in domo capituli sedis civitatis eiusdem, in qua presentes erant honorabilis Johannes de Funes Vicecancellarius dicti domini Regis et hii videlicet qui secuntur:

Pro Brachio ecclesiastico.

Frater Guillermus Abbas Monasterii Sancti Stephani de Balneolis.
Petrus de Tresserres prepositus Castri Terçoll procurator assertus Abbatis de Solsona.

Pro Brachio militari.

Nobilis Bernardus de Forciano.
Johannes de Miralles procurator Comitis Pallariensis.

Johannes de Corbera. . . . . } Domicelli.
Bernardus Guillermus de Loret. . . } Domicelli.
Guillermus de Pujals . . . . . } Domicelli.
Raymundus de Vilamari. . . . . } Domicelli.

Pro Brachio Universitatum civitatum et villarum regalium.

Johannes de Fontecohoperto. . . . Sindicus Barchinone.
Nicholaus Gralla. . . . . Sindicus Ilerde.
Petrus Grimau. . . . . Sindicus ville Perpiniani.

Quibus quidem eorum assuetis sessionibus consedentibus, prefatus Johannes de Miralles procurator assertus Comitis Pallariensis obtulit et presentavit quandam papiri cedulam huiusmodi seriey:

«En Johan de Miralles en nom que damunt persevera e sta en les supplicacions, protestacions e dissentiments per part del dit egregi Comte ja damunt fetes, de les quals en res nos enten a departir.»

Et consequenter dicta cedula presentata, predictus Johannes de Fontecohoperto sindicus dicte civitatis Barchinone obtulit et presentavit quandam aliam cedulam seriey sequentis:

«En Johan de Fontcuberta sindich de Barchinona sta e persevera en les supplicacio, protestacions e dissentiments damunt dits etc.»

Quibus quidem cedulis oblatis ut supra, prefatus honorabilis Johannes de Funes Vicecancellarius mandavit easdem in presenti processu inseri et continuari et continuavit dictam Curiam per hec verba:

—Lo Senyor Rey continua la present Cort a dimarts primer vinent en aquest loch mateix.

Illi vero de Curia dixerunt se stare et perseverare in protestacionibus assuetis.

Testes ad predicta presentes fuerunt venerabilis Berengarius Spigoler, Bartholomeus Gros scriptores dicti domini Regis et Nicholaus de Ricardo notarius.

Ulterius die martis .xxx.ª dicti mensis januarii anno predicto millesimo quadrigentesimo vicesimo, convocata et congregata Curia antedicta in domo capituli dicte Sedis Dertuse in qua fuerunt presentes pro celebracione dicte Curie hii videlicet qui secuntur:

Pro Brachio ecclesiastico.

Frater Guillermus Abbas Monasterii Balneolarum.

Pro Brachio militari.

Dalmacius Çacirera miles.
Johannes de Miralles procurator Comitis Pallariensis.

Pro Brachio civitatum et villarum regalium.

Johannes de Fontecohoperto. . . . Sindicus Barchinone.
Bernardus Vicens.. . . . . Sindicus Dertuse.

[Quibus eorum assuetis sessionibus consedentibus, dictus Johannes de

Fontecohoperto sindicus Barchinone obtulit et presentavit quandam papiri cedulam quam dictus honorabilis Johannes de Funes Vicecancellarius dicti domini Regis jussit inseri et continuari in presenti processu seriey sequentis:

«En Johan de Fontcuberta sindich de la ciutat de Barchinona stant e perseverant en les supplicacio, protestacio e dissentiments ja fets per part de la ciutat damunt dita no consent a la present continuacio ans expressament hi dissent fins a tant que los dits greuges e interessers sien degudament reparats.»

Quaquidem cedula oblata, dictus Johannes de Miralles dicto nomine dixit se stare et perseverare in dissentimentis et aliis in cedulis per eum desuper novissime oblatis contentis et expressatis.

Et hiis peractis, dictus honorabilis Johannes de Funes Vicecancellarius mandavit predicta inseri et continuari in presenti processu et continuavit dictam Curiam per hec verba:

—Lo Senyor Rey continua la present Cort a dijous, primer vinent en aquest loch mateix.

Illi vero de Curia dixerunt se stare et perseverare in protestacionibus assuetis.

Testes fuerunt ad predicta presentes venerabilis Berengarius Spigoler et Bartholomeus Gros scriptores domini Regis et Nicholaus de Ricardo notarius.

Post hec vero die mercurii[1] .xxxi.ª et ultima dicti mensis januarii anno predicto millesimo quadringentesimo vicesimo convocata et congregata Curia supradicta in domo capituli dicte Sedis Dertuse pro cuius celebracione fuerunt presentes in eadem domo hii videlicet qui sequntur:

Pro Brachio ecclesiastico.

Frater Bernardus Abbas Monasterii Arularum.
Johannes Vilella prepositus de Lilleto procurator Episcopi Urgellensis.
Frater Johannes Descarigues Comandator Mansi Dei procurator Prioris Cathalonie.

Pro Brachio militari.

Johannes de Miralles procurator Comitis Pallariensis.

[1] Reg. 24. Dice *jovis*. Esta variante concuerda con el día fijado en la sesión del día 30 para la celebración de la inmediata; pero no corresponde con la fecha estampada en los tres *Procesos* de las mismas Cortes comprendidas en los citados Registros números 24, 25 y 29, pues el jueves era ya el día 1.º de febrero.

Dalmacius Çacirera.. . . . . } Milites.
Gabriel Bisbal.. . . . . }

Pro Brachio civitatum et villarum regalium.

Johannes de Fontecohoperto. . . . Sindicus Barchinone.
Bernardus Vicens.. . . . . Sindicus Dertuse.
Laurencius Rodon. . . . . Sindicus Perpiniani.

Quibus in eorum assuetis sessionibus collocatis, dictus honorabilis Johannes de Fontecohoperto obtulit et presentavit quandam papiri cedulam scriptam seriey sequentis:

«Esta e persevera en Johan de Fontcuberta sindich de Barchinona en la supplicacio, protestacio e dissentiments fets per part de la dita ciutat.»

Quaquidem cedula oblata, incontinenti dictus Johannes de Miralles dixit se stare et perseverare in dissentimentis et aliis contentis in cedulis per eum novissime supra oblatis.

Quibus ita peractis, dictus honorabilis Johannes de Funes Vicecancellarius mandavit predicta inseri et continuari in presenti processu et continuavit dictam Curiam per hec verba:

—Lo Senyor Rey continua la present Cort a dissapte primer vinent en aquest loch mateix.

Predicti vero de Curia dixerunt se stare et perseverare in protestacionibus assuetis.

Testes fuerunt ad predicta presentes venerabilis Berengarius Spigoler, Petrus Arnaldus Borrell et Gabriel Rostet scriptores domini Regis.

Preterea vero die sabbati intitulata tercia febroari anno predicto millesimo quadringentesimo vicessimo, Serenissimo domino Rege in civitate Dertuse personaliter comorante, convocata et congregata Curia jamdicta in domo capituli Sedis civitatis predicte, in qua quidem domo pro ipsius Curie celebracione hii presentes fuerunt videlicet qui secuntur:

Pro Brachio ecclesiastico.

Johannes Vilella procurator Episcopi Urgellensis.
Narcissus de Sancto Dionisio pro capitulo Ilerdensi.

Frater Johannes Descarigues Comendator Mansi Dei procurator Prioris Cathalonie.

Pro Brachio militari.

Nobilis Bernardus de Forciano miles.
Johannes Miralles procurator Comitis Pallariensis.
Bernardus de Villafrancha domicellus.

Pro Brachio civitatum et villarum regalium.

Johannes de Fontecohoperto. . . . Sindicus Barchinone.
Nicholaus Gralla. . . . . Sindicus Ilerde.

Quibus in eorum sessionibus collocatis, prefatus Johannes Miralles procurator ut supra Comitis Pallariensis obtulit et presentavit quandam papiri cedulam huiusmodi seriey:

«En Johan de Miralles procurador del Comte de Pallars sta e persevera en la supplicacio e protestacio e dissentiments fets per part del dit egregi Comte etc.»

Et presentata ut supra, prefatus Johannes de Fontecohoperto sindicus dicte civitatis Barchinone obtulit et presentavit aliam papiri cedulam seriey sequentis:

«En Johan de Fontcuberta sindich de Barchinona sta e persevera en les supplicacio, protestacio e dissentiments damunt dits.»

Quibusquidem cedulis oblatis, prefatus honorabilis Johannes de Funes Vicecancellarius mandavit predicta inseri et continuari in presenti processu et continuavit dictam Curiam per hec verba:

—Lo Senyor Rey continua la present Cort a diluns primer vinent en aquest loch mateix.

Illi vero de Curia dixerunt se stare in protestacionibus assuetis.

Testes fuerunt ad predicta presentes Franciscus Serrioni, Johannes Vehi portarius ipsius domini Regis et Michael Claverii.

Ceterum vero die lune intitulata .v.ª eiusdem mensis febroarii anno predicto millesimo .cccc.° xx.°, Illustrissimo domino Rege predicto in dicta civitate Dertuse personaliter residente, convenerunt in domo capituli Sedis civitatis Dertuse jamdicte pro celebracione dicte Curie hii videlicet qui sequntur:

Pro Brachio ecclesiastico.

Johannes Vilella procurator Episcopi Urgellensis.
Narcissus de Sancto Dionisio procurator capituli Ilerdensis.

Pro Brachio militari.

Matheus de Cardona miles.
Johannes de Miralles procurator Comitis Pallariensis.

Pro Brachio civitatum et villarum regalium.

Johannes de Fontecohoperto.. . . . Sindicus Barchinone.
Guillermus Sunyol. . . . . Subsindicus Dertuse.

Quibus in eorum solitis sessionibus consedentibus, prefatus Johannes de Miralles procurator prefati Comitis Pallariensis obtulit et presentavit quandam papiri cedulam seriey sequentis:

«En Johan de Miralles procurador del egregi Comte de Pallars sta e persevera en les supplicacions, protestacions e dissentiments fets per part del dit Comte etc.»

Et incontinenti prefata presentacione facta, dictus Johannes de Fontecohoperto sindicus ut supra obtulit et presentavit aliam cedulam huiusmodi seriey:

«En Johan de Fontcuberta sindich de la ciutat de Barchinona, sta e persevera en les supplicacio, protestacio e dissentiments fets per part de la dita ciutat etc.»

Quibus sic peractis, prefatus honorabilis Johannes de Funes Vicecancellarius mandavit predicta inseri et continuari in presenti processu et continuavit dictam Curiam per hec verba:

—Lo Senyor Rey continua la present Cort a dema en aquest loch mateix.

Predicti vero de Curia dixerunt se stare et perseverare in protestacionibus assuetis.

Testes fuerunt ad predicta presentes honorabilis Bartholomeus Sirvent advocatus fiscalis, Johannes Puiol notarius et Johannes Vehi portarius ipsius domini Regis.

Post predicta vero die martis intitulata .vi.ª presentis mensis febroa-

rii anno predicto millesimo quadringentesimo vicesimo, Excellentissimo domino Rege in dicta civitate Dertuse personaliter residente, convocata et congregata dicta Curia in domo capituli Sedis civitatis huiusmodi, in qua pro celebracione dicte Curie fuerunt hii videlicet qui sequntur:

Pro Brachio ecclesiastico.

Johannes Vilella procurator Episcopi Urgellensis.

Pro Brachio militari.

Johannes de Miralles procurator Comitis Pallariensis.
Matheus Cardona miles.

Pro Brachio civitatum et villarum regalium.

Johannes de Fontecohoperto.. . . . Sindicus Barchinone.

Quibus in eorum sessionibus assuetis per ordinem consedentibus, dictus Johannes de Miralles procurator ut supra Comitis Pallariensis jamdicti, obtulit et presentavit quandam papiri cedulam huiusmodi seriey:

«En Johan de Miralles procurador del egregi Comte de Pallars sta e persevera en les supplicacio, protestacions e dissentiments fets per lo dit Comte etc.»

Qua presentata, prefatus Johannes de Fontecohoperto sindicus dicte civitatis Barchinone obtulit et presentavit aliam cedulam seriey sequentis:

«En Johan de Fontcuberta sindich de la ciutat de Barchinona sta e persevera en les supplicacio, protestacions e dissentiments damunt dits fets per part de la dita ciutat etc.»

Quibus oblatis, predictus honorabilis Johannes de Funes Vicecancellarius mandavit predicta inseri et continuari in presenti processu et continuavit dictam Curiam per hec verba:

—Lo Senyor Rey continua la present Cort a dema en aquest loch mateix.

Predicti vero de Curia dixerunt se stare et perseverare in protestacionibus assuetis.

Testes fuerunt ad predicta presentes Berengarius Spigoler, Bar-

tholomeus Gros scriptores dicti domini Regis et Johannes Puiol notarius.

Ulterius vero die mercurii intitulata .VII.ª dicti mensis febroarii anno predicto millesimo quadringentesimo vicesimo, Excellentissimo domino Rege predicto in dicta civitate Dertuse personaliter residente, convocata et congregata dicta Curia in domo capituli Sedis civitatis huiusmodi, in qua pro celebracione ipsius Curie hii fuerunt presentes videlicet qui sequuntur:

Pro Brachio ecclesiastico.

Johannes Vilella procurator Episcopi Urgellensis.

Pro Brachio militari.

Johannes Miralles procurator Comitis Pallariensis.

Ludovicus de Pontonibus.. . . . . } Milites.
Dalmacius Çacirera.. . . . . }

Berengarius de Vilamari. . . . . }
Bernardus Guillermi de Loreto. . . } Domicelli.
Mathias de Rexacho. . . . . }
Petrus de Turdo.. . . . . }

Pro Brachio civitatum et villarum regalium.

Johannes de Fontecohoperto.. . . . Sindicus Barchinone.
Bernardus Vicens.. . . . . Sindicus Dertuse.

Quibus in eorum assuetis sessionibus consedentibus, prefatus Johannes Miralles procurator ut supra prefati Comitis Pallariensis obtulit et presentavit quandam papiri cedulam seriey sequentis:

«Esta e persevera en Johan de Miralles procurador del egregi Comte de Pallars en les supplicacio, protestacions e dissentiments fets per part del dit Comte etc.»

Et incontinenti prefatus Johannes de Fontecohoperto sindicus prefate civitatis Barchinone obtulit et presentavit aliam papiri cedulam huiusmodi seriey:

«En Johan de Fontcuberta sindich de la ciutat de Barchinona sta e persevera en les supplicacio, protestacions e dissentiments per part de la dita ciutat fets etc.»

Quibus oblatis, prefatus honorabilis Johannes de Funes Vicecancellarius mandavit predicta inseri et continuari in presenti processu et continuavit dictam Curiam per hec verba:

—Lo Senyor Rey continua la present Cort a dema en aquest loch mateix.

Illi vero de Curia dixerunt se stare et perseverare in protestacionibus assuetis.

Testes fuerunt ad predicta presentes Berengarius scriptor, Johannes Puiol notarius et Johannes Vehi portarius dicti domini Regis.

Post predicta die jovis intitulata octava dicti mensis febroarii anno predicto millesimo quadringentesimo vicesimo, Illustrissimo domino Rege in dicta civitate Dertuse personaliter comorante, convocata et congregata dicta Curia in domo capituli Sedis civitatis huiusmodi, in qua erant presentes videlicet qui sequntur:

Pro Brachio ecclesiastico.

Frater Bernardus Abbas Arularum.
Johannes Vilella procurator Episcopi Urgellensis.

Pro Brachio militari.

Johannes Miralles procurator Comitis Pallariensis.
Dalmacius Çacirera miles.
Bernardus de Vilamari domicellus.

Pro Brachio Universitatum civitatum et villarum regalium.

Bernardus Vicent. . . . . Sindicus Dertuse.

Quibus in eorum solitis sessionibus collocatis, prefatus Johannes de Miralles procurator dicti Comitis Pallariensis dixit se stare et perseverare in dissentimentis et aliis contentis in cedulis per eum superius presentatis.

Et hiis peractis, honorabilis Johannes de Funes Vicecancellarius continuavit dictam Curiam per hec verba:

—Lo Senyor Rey continua la present Cort a dema en aquest loch mateix.

Illi vero de Curia dixerunt se stare et perseverare in protestacionibus assuetis.

Testes fuerunt ad predicta presentes Gabriel Sarta, Gabriel Mascaro et Bartholomeus Busa scriptores domini Regis.

Deinde die veneris intitulata nona eiusdem mensis febroarii anno predicto millesimo quadragentesimo vicesimo, Excellentissimo domino Rege predicto in dicta civitate Dertuse personaliter residente, convocata et congregata dicta Curia in domo capituli Sedis dicte civitatis, in qua pro celebracione dicte Curie hii fuerunt presentes videlicet qui sequntur:

Pro Brachio ecclesiastico.

Frater Bernardus Abbas Arularum.
Frater Guillermus Abbas Balneolarum.
Johannes Vilella procurator Episcopi Urgellensis.

Pro Brachio militari.

Johannes Miralles procurator Comitis Pallariensis.
Dalmacius Çacirera miles.

Bertrandus de Villafrancha. . . . .
Bernardus Guillermi de Loreto. . . } Domicelli.
Guillermus de Pujals.. . . . . .
Raymundus de Vilamari.. . . . . .

Pro Brachio civitatum et locorum regalium.

Nicholaus Gralla. . . . . Sindicus Ilerde.
Bernardus Vicent . . . . . Sindicus Dertuse.
Petrus Grimau . . . . . Sindicus Perpiniani.

Quibus in eorum solitis sessionibus consedentibus, dictus Johannes Miralles procurator dicti Comitis Pallariensis dixit se stare et perseverare in dissentimentis contentis in cedulis per eum superius presentatis.

Hiis peractis, prefatus honorabilis Johannes de Funes Vicecancellarius continuavit dictam Curiam per hec verba:

—Lo Senyor Rey continua la present Cort a dema en aquest loch mateix.

Illi vero de Curia dixerunt se stare et perseverare in protestacionibus assuetis.

Testes fuerunt ad predicta presentes honorabilis Jaufridus de Ortigiis Regens Cancellariam, Alfonsus de Boria et Jacobus Augustini procurator, Consiliarii domini Regis.

Preterea vero die sabbati intitulata .x.ª predicti mensis febroarii anno predicto millesimo quadringentesimo vicesimo, Illustrissimo domino Rege predicto in dicta civitate Dertuse personaliter comorante, convocata et congregata dicta Curia in domo capituli Sedis dicte civitatis, in qua pro continuacione dicte Curie hii erant presentes videlicet qui sequntur:

Pro Brachio ecclesiastico.

Guillermus Abbas de Stagno.

Pro Brachio militari.

Raymundus de Turrillis.

Pro Brachio Universitatum civitatum et villarum.

Nicholaus Gralla. . . . . Sindicus Ilerde.

Quibus in eorum sessionibus consedentibus, prefatus honorabilis Johannes de Funes Vicecancellarius in eadem domo personaliter constitutus dictam Curiam continuavit per hec verba:

—Lo Senyor Rey continua la present Cort a dilluns primer vinent en aquest loch mateix.

Illi vero de Curia dixerunt se stare et perseverare in eorum protestacionibus assuetis.

Testes fuerunt ad predicta presentes honorabiles Gabriel Mascaroni, Berengarius Spigoler et Bartholomeus Busa scriptores dicti domini Regis.

Post predicta vero die lune intitulata .xii.ª dicti mensis febroarii anno predicto millesimo quadringentesimo vicesimo, Serenissimo domino Rege predicto in dicta civitate Dertuse personaliter residente, convocata et congregata dicta Curia in domo capituli Sedis civitatis predicte in qua pro continuacione dicte Curie hii fuerunt presentes videlicet qui sequntur:

Pro Brachio ecclesiastico.

Frater Guillermus Abbas Balneolarum.
Johannes Vilella pro Episcopo Urgellensi.
Narcissus de Sancto Dionisio pro capitulo Ilerdensi.

Pro Brachio militari.

Ludovicus de Pontonibus miles.

Narcissus de Sancto Dionisio. . . .
Bernardus Guillermi de Loreto. . . } Domicelli.

Pro Brachio Universitatum civitatum et villarum regalium.

Nicholaus Gralla. . . . . Sindicus Ilerde.
Laurencius Rodon. . . . . }
Petrus Grimau.. . . . . } Sindici Perpiniani.

Quibus congregatis ut supra, prefatus honorabilis Johannes de Funes Vicecancellarius in eadem domo personaliter constitutus dictam Curiam continuavit per hec verba:

—Lo Senyor Rey continua la present Cort a dema en aquest loch mateix.

Illi vero de Curia dixerunt se stare et perseverare in protestacionibus assuetis.

Testes fuerunt ad predicta presentes Berengarius Spigoler, Petrus Arnaldus Borell et Bartholomeus Gros scriptores domini Regis predicti.

Eadem die lune .xii.ª eiusdem mensis et anni, Raymundus Bonanat burgensis ville Cervarie sindicus ville prefate ad faciendum fidem de sua potestate obtulit et presentavit michi dicto prothonotario quoddam sindicatus seu procuracionis instrumentum actum in villa Cervarie pre-

dicta die .xxviii.ª januarii anno a nativitate Domini millesimo quadringentesimo vicesimo et clausum per Petrum Mayol Cervarie notarium publicum per totam terram et dominacionem illustrissimi domini Regis Aragonum.

Ceterum vero die martis intitulata .xiii.ª presentis mensis febroarii anno predicto millesimo quadringentesimo vicesimo, Illustrissimo domino Rege predicto in dicta civitate Dertuse personaliter comorante, convocata et congregata dicta Curia in domo capituli Sedis civitatis huiusmodi, in qua presentes fuerunt hii videlicet qui sequntur:

Pro Brachio ecclesiastico.

Johannes Vilella procurator Episcopi Urgellensis.
Frater Petrus Medici procurator Castellani Emposte.

Pro Brachio militari.

Ludovicus de Pontonibus. . . . . } Milites.
Guillermus Sunyerii. . . . . }

Pro Brachio Universitatum civitatum et villarum.

Bernardus de Tamarito. . . . . Sindicus Dertuse.

Quibus in eorum solitis sessionibus consedentibus, prefatus honorabilis Johannes de Funes Vicecancellarius in eadem domo personaliter constitutus dictam continuavit Curiam per hec verba:

—Lo Senyor Rey continua la present Cort a dema en aquest loch mateix.

Illi vero de Curia dixerunt se stare et perseverare in protestacionibus assuetis.

Testes presentes fuerunt ad predicta Berengarius Spigoler, Bartholomeus Gros scriptores et Johannes Vehi portarius dicti domini Regis.

Postmodum vero die mercurii intitulata .xiii.ª eiusdem mensis febroarii anno predicto millesimo quadringentesimo vicesimo, Illustrissimo domino Rege predicto in eadem civitate Dertuse personaliter residente, convocata dicta Curia et congregata in domo capituli Sedis dicte

civitatis in qua pro continuacione dicte Curie fuerunt presentes hii videlicet qui sequntur:

Pro Brachio ecclesiastico.

Guillermus Abbas de Stagno.
Johannes Vilella procurator Episcopi Urgellensis.
Narcissus de Sancto Dionisio pro capitulo Ilerdensis.

Pro Brachio militari.

Dalmacius Çacirera miles.

Pro Brachio civitatum et villarum regalium.

Bernardus de Tamarito. . . . . Sindicus Dertuse.
Laurencius Rodon. . . . . } Sindici Perpiniani.
Petrus Grimau. . . . . }

Quibus in eorum solitis sessionibus consedentibus, prefatus honorabilis Johannes de Funes Vicecancellarius in eadem domo personaliter constitutus dictam Curiam continuavit per hec verba:

—Lo Senyor Rey continua la present Cort a dissapte primer vinent en aquest loch mateix.

Illi vero de Curia dixerunt se stare et perseverare in protestacionibus assuetis.

Testes ad predicta fuerunt presentes Berengarius Spigoler, Johannes Vilella scriptores et Bernardus Caloppa.

Ulterius die sabbati intitulata .xvii.ª dicti mensis febroarii anno predicto millesimo quadringentesimo vicesimo, Serenissimo domino Rege predicto in dicta civitate Dertuse personaliter constituto, convocata et congregata dicta Curia in domo capituli Sedis dicte civitatis, in qua pro celebracione dicte Curie fuerunt presentes hii qui sequntur:

Pro Brachio ecclesiastico.

Johannes Vilella procurator Episcopi Urgellensis.

Pro Brachio militari.

Johannes de Corbera domicellus.

Pro Brachio civitatum et villarum regalium.

Petrus Grimau . . . . . Sindicus Perpiniani.

Quibus congregatis, prefatus honorabilis Johannes de Funes Vicecancellarius in eadem domo personaliter constitutus continuavit dictam Curiam per hec verba:

—Lo Senyor Rey continua la present Cort a dilluns primer vinent en aquest loch mateix.

Illi vero de Curia dixerunt se stare et perseverare in protestacionibus assuetis.

Testes ad predicta presentes fuerunt honorabilis Jacobus Augustini promotor negociorum Curie, Berengarius Spigoler et Bartholomeus Gros scriptores dicti domini Regis.

Post hec vero die lune intitulata .xviii.ª dicti mensis febroarii anno predicto millesimo quadringentesimo vicesimo, Illustrissimo domino Rege predicto in dicta civitate Dertuse personaliter constituto, convocata et congregata dicta Curia in domo capituli Sedis dicte civitatis in qua erant presentes hii videlicet qui secuntur:

Pro Brachio ecclesiastico.

Guillermus Abbas de Stagno.
Johannes Vilella procurator Episcopi Urgellensis.
Narcissus de Sancto Dionisio pro capitulo Ilerdensi.

Pro Brachio militari.

Bertrandus de Villafrancha domicellus.

Pro Brachio civitatum et villarum.

Petrus Grimau.. . . . . Sindicus Perpiniani.

Quibus congregatis, prefatus honorabilis Johannes de Funes Vicecancellarius continuavit dictam Curiam per hec verba:

—Lo Senyor Rey continua la present Cort a dema en aquest loch mateix.

Illi vero de Curia dixerunt se stare et perseverare in protestacionibus assuetis.

Testes fuerunt ad predicta presentes honorabilis Alfonsus de Boria Consiliarius, Gabriel Rostet scriptor et Alfonsus de Leza virgarius dicti domini Regis.

Postmodum vero die martis intitulata vicesima dicti mensis febroarii anno predicto millesimo quadringentesimo vicesimo, Serenissimo domino Rege predicto in dicta civitate Dertuse personaliter constituto, convocata et congregata dicta Curia in dicta domo capituli Sedis civitatis jamdicte, in qua pro celebracione dicte Curie erant presentes hii videlicet qui secuntur:

Pro Brachio ecclesiastico.

Johannes Vilella procurator Episcopi Urgellensis.

Pro Brachio militari.

Johannes Miralles pro Comite Pallariensi.

Pro Brachio civitatum et villarum regalium.

Bernardus Tamarit.. . . . . Sindicus Dertuse.

Quibus in eorum sessionibus solitis consedentibus, prefatus honorabilis Johannes de Funes Vicecancellarius in eadem Curia personaliter constitutus continuavit dictam Curiam per hec verba:

—Lo Senyor Rey continua la present Cort a dema en aquest loch mateix.

Illi vero de Curia dixerunt se stare et perseverare in protestacionibus assuetis.

Testes ad predicta fuerunt presentes Johannes Vilella, Bartholomeus Gros scriptores et Johannes Garcia virgarius audiencie domini Regis.

Ulterius vero die mercurii intitulata vicesima prima dicti mensis

febroarii anno predicto millesimo quadringentesimo vicesimo, Illustrissimo domino Rege predicto in dicta civitate Dertuse personaliter constituto, convocata et congregata Curia predicta in domo capituli Sedis civitatis jamdicte, in qua pro celebracione dicte Curie erant presentes hii videlicet qui sequntur:

Pro Brachio ecclesiastico.

Frater Guillermus Abbas Balneolarum.
Johannes Vilella procurator Episcopi Urgellensis.
Narcissus de Sancto Dionisio pro capitulo Ilerdensi.

Pro Brachio militari.

Matheus Cardona miles.
Bertrandus de Villafrancha domicellus.

Pro Brachio civitatum et villarum.

Petrus Grimau.. . . . . Sindicus Perpiniani.

Quibus omnibus ut predicitur congregatis, prefatus honorabilis Johannes de Funes Vicecancellarius in eadem domo personaliter constitutus dictam Curiam continuavit per hec verba:

—Lo Senyor Rey continua la present Cort a divenres primer vinent en aquest loch mateix.

Illi vero de Curia dixerunt se stare et perseverare in protestacionibus assuetis.

Testes fuerunt ad predicta presentes honorabilis Jacobus Augustini Johannes de Bellafilla et Guillermus Vola legum doctores Consiliarii dicti domini Regis.

Ulterius vero die veneris intitulata .xxiii.ª dicti mensis febroarii anno predicto millesimo quadringentesimo vicesimo, Illustrissimo domino Rege in dicta civitate Dertuse personaliter residente, convocata et congregata dicta Curia in domo capituli Sedis civitatis Dertuse jamdicte in qua fuerunt presentes videlicet qui sequntur:

Pro Brachio ecclesiastico.

Frater Bernardus Abbas Arularum.
Johannes Vilella pro Episcopo Urgellensi.

Pro Brachio militari.

Nobiles Johannes de Montecatheno.
Johannes Miralles pro Comite Pallariensi.

Pro Brachio civitatum et villarum.

Petrus Grimau.. . . . . Sindicus ville Perpiniani.

Quibus in eorum solitis sessionibus consedentibus, prefatus honorabilis Johannes de Funes Vicecancellarius in eadem domo personaliter constitutus dictam Curiam continuavit per hec verba:

—Lo Senyor Rey continua la present Cort a diluns primer vinent en aquest loch mateix.

Illi vero de Curia dixerunt se stare et perseverare in protestacionibus assuetis.

Testes Bartholomeus Gros scriptor, Alfonsus de Letza et Johannes Garcia virgarii dicti domini Regis.

Adveniente autem die lune intitulata vicesima sexta dicti mensis febroarii anno predicto millesimo quadringentesimo vicesimo, Serenissimo domino Rege predicto in domo capituli Sedis jamdicte civitatis Dertuse personaliter constituto et pro celebracione dictarum Curiarum in suo regali solio sedente, in quaquidem domo pro celebracione predicta fuerunt presentes hii videlicet qui sequntur:

Pro Brachio ecclesiastico.

Reverendi in Christo patres.
Alfonsus Episcopus Vicensis.
Othus Episcopus Dertuse.
Guillermus Abbas de Stagno.
Frater Bernardus Abbas Arularum.
Frater Guillermus Abbas Balneolarum.

Petrus Armengaudi Abbas Sancti Phelicis Gerundensis procurator Archiepiscopi Terrachone.
Johannes Vilella pro Episcopo Urgellensi.
Frater Johannes Descarigues pro Priore Cathalonie.
Frater Petrus Medici pro Castellano Emposte.
Narcissus de Sancto Dionisio pro capitulo Ilerdensi.
Frater Petrus Valls pro Abbate Monasterii Sanctarum Crucum.
Frater Georgius de Colle pro Abbate Bisulduni.
Petrus de Tresserris pro Abbate de Celsona.

Pro Brachio militari.

Nobiles.

Rogerius Bernardus Comes Pallariensis.
Johannes Raymundus Fulconis Comes Cardone.
Guillermus Raymundus de Montecatheno.
Bernardus de Forciano.
Johannes de Montecatheno.
Bernardus de Crudillis.
Ludovicus de Apilia.

Milites.

Raymundus de Turrillis dominus de la Rocha.
Ludovicus de Pontonibus.
Dalmacius Çacirera.
Anticus Almugaver.
Raymundus de Turrillis dominus de Rubi.
Gabriel Bisbals.
Gisbertus de Malarç.

Domicelli.

Bertrandus de Villafrancha.
Johannes Miralles.
Berengarius de Ulmis.
Franciscus de Rexacho.
Narcissus de Sancto Dionisio.
Berengarius de Fontecohoperto.
Raymundus de Vilamarino.

Bernardus Guillermi de Loreto.
Guillermus de Pujals.

Pro Brachio Universitatum civitatum et villarum regalium.

Johannes Ros.	Sindici Barchinone.
Johannes Fivellerii.	
Bonanatus Petri.	
Nicholaus Gralla.	Sindicus Ilerde.
Johannes Çavall.	Sindicus Gerunde.
Elias de Garreto.	Sindici Dertuse.
Bernardus Pinyol.	
Nicholaus Bonet.	
Laurencius Rodon.	Sindici Perpiniani.
Petrus Grimau.	
Raymundus Bonanat.	Sindicus Cervarie.
Bartholomeus Ripoll.	Sindicus Berge.

Quibus omnibus suis sessionibus collocatis, dictus honorabilis Johannes Ros sindicus Barchinone obtulit quandam cedulam seriey sequentis:

«Princeps excelse.

»Pro fulcimento dissentimentorum factorum per sindicos civitatis Barchinone producunt iidem sindici nomine dicte civitatis pro se et suis adherentibus supplicacionem quam coram vostra sacra Regia Majestate pridem obtulerunt, supplicantes eidem Regie Majestati nominibus antedictis ut illam continuari faciat in processu Curie excepto versu quasi in fine dicte supplicacionis adiecto qui incipit: *Et sic ipse sex persone* et cetera, usque ad versum: *Dicit enim et intimat* exclusive, necnon supplicant super dictis gravaminibus debite provideri prout in dissentimentis et supplicacione lacius continetur. Item dicunt et supplicant sindici civitatis Gerunde, Dertuse et ville Berge.»

Tenor vero supplicacionis de qua in cedula preinserta fit mencio est seriey sequentis:

«Princeps justissime.

»Pridem per Vestram Serenitatem lata fuit in villa Sancti Cucuphatis et in loco ubi Curie celebrantur quedam declaracio tenoris sequentis: *Lo Senyor Rey*, etc. inseratur. Vere, Rex juste, cum dicta declaracio,

vestre Regie Majestatis reverencia semper salva, sit nulla vel saltim injusta et sic lata non fuisset si de infrascriptis et aliis Vestra regia dominacio fuisset informata et notorium inferat gravamen toto Principatui Cathalonie et Curiis per vestram Majestatem congregatis et Brachiis eiusdem ac singularibus Brachiorum, causis et racionibus que sequntur:

»Primo, quare lata contra Constituciones Cathalonie generales que habent contra inauditam partem nichil posse decidi aut eciam terminari. Tum, quare lata hora de jure divino et humano prohibita quia feriata ob Dei reverenciam ut die sabbati nona hora noctis cum tali hora omnis strepitus judicialis conquiescere debeat precipue prolaciones sentenciarum que non in tenebris ferende existimo: quibus feriis indispensabiliter cum pendeat ex preceptis Decalogi obstantibus dicta declaracio fuit nulla. Tum, quia lata, partibus quarum interest nullomodo vocato verbo nec cum scriptis auditis nec eciam auditis advocatis earum licet vestre Regie Majestati humiliter supplicassent quod audirentur ante prolacionem eiusdem. Tum, quia lata in facto tangente ipsas Curias generales et Brachia earundem petito per Vos consilio cum vestre Regie Majestatis reverencia antedicta quoniam si bene attendantur verba eleccionis facte de sex personis propriis nominibus et cognominibus specificatis ad quorum omnium industria sive confidencia maiore partis hoc expresse dicto fuit electa per dictas Curias ad ordinandum vice dictarum Curiarum de modo forma et tempore et solucionibus faciendis certis modis et formis et ad certos usus vestre Regie Majestati opportuit et fuit necessarium quod omnes in uno voto concordarent, et tamen non omnes fuere concordes immo quatuor unius oppinionis et due alterius, que due persone que sunt contrarie oppinionis sunt quad effectum juris et bonum et equum. Et consideratis hiis quos representant maior et sanior pars dictarum sex vel saltim representant maiorem et saniorem partem dictarum Curiarum, quoniam Vicecomes Insule est pro Brachio militari et Johannes Fivellerii pro Brachio Universitatum regalium et sic duo Brachia discordant cum electis per tercium et sic maior et sanior pars sunt dicti duo si bene consideretur. Tum, quia dicte sex persone pro una de jure debuerunt et debent reputari et sic dividi non possunt in maiorem vel minorem partem. Tum, quia dicte sex persone proprie potuerunt dici procuratores ipsorum Brachiorum et Curie seu actores vel accessoriam administracionem exercentes et ideo unus sive alter eciam omnes in concordia nichil potuere determinare. Tum, quia dicte sex persone debuerunt publicare earum oppinionem eciam discordes coram Curia et Brachiis et eo modo de jure debuit sciri illarum sex personarum acordium et non aliter. Tum, quia equius et con-

formius actis Curiarum et intencioni illarum et utilius dicto Regi et bone administracioni justicie et racioni fuerunt arbitrate due persone ex dictis sex, puta nobilis Vicecomes de Insula et Johannes Fivellerii sindicus Barchinone quam alii quatuor qui ex proprio capite oblatis omnibus proxime dictis et dictis actibus Curiarum et [preter] intencionem illorum, immo contra illam nescitur quo spiritu oppinati sunt, et ideo illorum duorum erat sequenda oppinio magis quam illorum quatuor cum tamen contrarium obtineat declaracio. Tum, quia in eo loco et coram illis erat publicandum per ipsas sex personas acordium in quo et a quibus receperunt potestatem ipse sex persone jamdicte. Tum, quia dicta declaracio fuit lata ad nullius partis instanciam et nullo requirente. Tum, quia in loco non congruo, puta in Curiis ubi similia decidi aut terminari non debuerunt. Tum, quia si dicta declaracio cum suis qualitatibus consideratur et attentis modo et forma secundum quem et quam lata est, militaret notorium detrimentum reipublice tocius Principatus Cathalonie et patrimonio eiusdem, puta Generali afferret. Tum, aliis causis et racionibus suis loco et tempore proponendis quod non debent sustineri per Vestram sacram Regiam Magestatem.

»Ideo Johannes de Fontecohoperto sindicus civitatis jamdicte nomine jamdicte civitatis et nomine illorum de dictis Curiis qui adherere voluerunt, sciens tantum gravamen et cupiens illud ante omnia debere anullare vel [ad] statum reduci debitum per Vestram sacram Regiam Magestate: Eidem supplicat humiliter quatenus omnia dictum gravamen ut notorium revocet et sentenciam talem sic latam nullam vel injustam salvo honore regio pronunciet absque alia disputacione et difficultate et omnia ad statum reducat pristinum et primevum et sic ipse sex persone cum acordium publicent in dictis Curiis et in loco ubi electe fuere et tunc Curie audito illorum acordio potuerint hanc per viam reduci ad concordiam vel debitis remediis Vestre Magestati super materia super qua fuere dicte sex persone electe debite providere. Dicit enim et intimat Vestre sacre Magestati, quod donec dictum gravamen sic notorium cum omnibus suis qualitatibus et pertinenciis fuerit revocatum et tantum preiudicium fuerit relevatum, dictus supplicans certificat Vestram sacram Regiam Magestatem quod ad aliquem alium actum in Curiis non procedet nec in procedimentis consenciet, immo semper disenciet [et] contradicit cuicumque actui, tam super mutacione loci, quam super aliis postea factis et de cetero fiendis et protestatur in non procedendo sicut et nunc protestatur etc.»

Quaquidem cedula obiata, Serenissimus dominus Rex predictus man-

davit per me Raymundum Baiuli locumtenentem prothonotarii sui legi et publicari quandam cedulam tenoris sequentis:

«Lo Senyor Rey, attenent que lo Comte de Pallars, Vezcomte Dilla e mossen Ramon de Rexach en son nom propri e con a procurador del Vezcomte de Rocaberti e los sindichs de les ciutats de Barchinona, Gerona, Tortosa e de la vila de Berga, pretenen si e la Cort general de Cathalunya esser agreujats per la declaracio per lo dit senyor feta dins lo capitol del Monastir de Sent Cugat sehent en la Cort dissapte a xvi de deembre prop passat, jatsia lo dit Senyor entene algun greuge per aço no poder esser pretes per alguns dels damunt dits o altre, volent empero donar loch a tot salvament de la dita Cort e dels dessus nomenats e a tots altres qui interes hi pretenen: vista la dita sentencia e oydes les rahons per e contra aquella allegades: haut madur consell e deliberacio: Vol ordona e declara que sa intencio fonch e es que la dita sentencia e declaracio no fos ne sia acte de Cort ni continuada en lo proces de aquella. E vol encara e ordona que per aquella ni les coses en aquella contengudes ni per la manera con dada es prejuhi algu a la dita Cort ne als damunt dits e altres no sia fet ni engendrat, ans axi lo dit Senyor con los damunt dits e tots altres sien e romanguen en aquest punt e stat que eren ans de la dita pronunciacio e sentencia, aquella en alguna manera no contrestant.»

Quaquidem cedula oblata lecta, incontinenti dictus Episcopus Vicensis nomine Brachii ecclesiastici obtulit quandam cedulam que ibidem per me locumtenentem prothonotarii fuit lecta et publicata seriey sequentis:

«Molt excellent Senyor.

»Oydes les declaracio e salvetat fetes per vostra molt alta senyoria a instancia de algunes persones en e sobre alguns preteses greuges quis serien fets per vos, Senyor, en Sent Cugat de Valles etc. lo Braç ecclesiastich per si e per los barons, nobles, cavallers, homens de paratge, persones generoses, ciutats e viles reyals del vostre Principat de Cathalunya presents qui a ell se volran adherir, si e en quant les dites declaracio e salvetat sien o puixen esser en derogacio, greuge o preiudici de la Cort o singulars de aquella, aquelles no admeten ni accepten ni ab aquelles consenten ans expressament, segons mils de dret poden e deuen ab deguda reverencia, hi dissenten en quant sien preiudicials segons dit es e no en altra manera.»

Et incontinenti oblata et lecta dicta cedula, egregius vir Johannes

Comes Cardone obtulit et presentavit quandam cedulam que fuit ibidem lecta huiusmodi seriey:

«Los barons, nobles e cavallers, homens de paratge e persones generoses del Principat de Cathalunya residents en Tortosa, lohant e approvant la resposta feta per lo Stament ecclesiastich adherexen a ells e son de lur intencio per si e per aquells de qui son procuradors, ço es saber:

Barons e nobles.

Lo egregi en Johan Ramon Folch Comte de Cardona.
Mossen Guillem Ramon de Muntcada.
Mossen Luis Dabella.
Johan de Muntcada.
Bernat de Cruylles.
Johan Dabella fill de mossen Luis Dabella.
Lo procurador del noble mossen Berenguer Arnau de Cervello.
Johan Dezpuig procurador del noble mossen Guerau de Rocaberti.

Cavallers e homens de paratge.

Mossen Luis de Pontons en nom seu propri e de aquells de qui es procurador.
Mossen Ramon Torrelles en nom seu propri e de aquells de qui es procurador.
Mossen Gispert Mallars.
Mossen Matheu Cardona.
Berenguer de Vilamari.
En Johan Torrelles.
Mossen Ramon Torrelles de Rubi.
Mossen Narbert de Vilafrancha.
En Bertran de Vilafrancha.
Johan Moliner.
Arnau de Boxols.
Dalmau de Boxols.
Bernat Guillem de Loret.
Guillem de Pujals.
Ramon de Vilamari.
Roger de Besora.
En Franci de Cassa.
Johan Divorra.
Luis de Vilafrancha.

Narcis de Sent Dionisio.
Ramon Icart.
Berenguer de Fontcuberta.
Dalmacius Çacirera tam nomine suo proprio quam procuratorio nomine et pro parte infrascriptorum videlicet:
Galcerandi Çacirera domini Montiscortes.
Dalmacii Çacirera.
Bernardi de Torramorell.
Berengarii de Puigvert.
Arnaldi Daltariba.
Francisci de Morell.
Johannes Daltariba.
Galcerandi Çacirera.
Johannis Çaportella.
Geraldi Çatorra.
Guillermi Ferrer.
Johannis Ferrer.
Petri Avia.
Petri Rabinat.
Galcerandi Çacirera.
Jacobi Çacirera.
Raymundi de Fontanet.
Jaufridi de la Bracerola.
Johannis de Olzinellis militis.
Ludovici de Meya.
Berengarii Arnaldi de Morell.
Berengarii de Muntçonis.
Johannis de la Bracerola.
Raymundi de Ciscar.
Jacobi de Mediano.
Vincencii de la Bracerola.
Johannis de Conar.
Berengarii de Muntçonis Dalos.
Francisci de Luça.
Rogerii de Clariana.
Raymundi Cortit.
Poncii de Paris.

Et statim Nicholaus Gralla sindicus Ilerde obtulit quandam cedulam que per me locumtenentem prothonotarii ibidem lecta fuit seriey sequentis:

«Les Universitats de Leyda, de Perpinya e de Cervera els qui a ells se volran adherir son en tot e per tot del Bras ecclesiastich.»

Et incontinenti, dictus honorabilis Johannes Ros sindicus Barchinone pro se et suis consindicis et aliis eis adherere volentibus obtulit quandam cedulam tenoris sequentis:

«E los dits sindichs en los dits noms e per llurs adherents no consenten en los dissentiments e contradiccions fets e fetes en contrari per los dissentients e contradients ans expressament dissenten e contradien als dits dissentiments e contradiccions tants con son contra lur intencio e proposit e contra les provisions per ells en les dits noms per reparacio de lurs preiudicis obtengudes de vos, Senyor: Supplicants vos, Senyor, que us placia fer continuar la present cedula en lo proces de la Cort e apres los dits dissentiments e contradiccions.»

Quaquidem cedula oblata, dictus Serenissimus dominus Rex mandavit per me dictum locumtenentem prothonotarii legi et publicari quandam cedulam seriey sequentis:

«Com nos haiam provehit en certa manera ab preiuhi e interes que lo Comte de Pallars, Vezcomte Dilla, mossen Ramon de Rexach en nom seu propri e los sindichs de Barchinona e de Gerona pretenen sobre la declaracio per Nos feta en lo Monestir de Sent Cugat de Valles dissapte a xvi de deembre prop passat per bona expedicio de la present Cort, vos pregam que proceiscats als altres actes de aquella segons se [1] e es necessari per benavenir de nostre servey e de la cosa publica.»

Quaquidem cedula lecta et publicata, incontinenti dictus honorabilis Johannes Ros dictis nominibus obtulit quandam cedulam que fuit ibidem lecta et publicata seriey sequentis:

«Los Comtes de Pallars, Vezcomte Dilla, Ramon de Rexach, en son nom propri, los sindichs de les ciutats de Barchinona, de Gerona e de la vila de Berga per si e sos adherents: attenents que lo Senyor Rey ha provehit per manera que ells son contents al greuge que ells ja dits e altres pretenien sobre la declaracio per lo dit Senyor promulgada en lo capitol del Monastir de Sent Cugat de Valles dissapte a xvi de deembre prop passat seent en la Cort, per lo qual greuge que pretenen no consentirien a la mutacio de la Cort feta per lo dit Senyor, ans en Ramon Dezpla un dels dits sindichs de la ciutat de Barchinona e Nasbert Çatrilla donzell, hi dissentiren, a present se parteixen del dit dissentiment e ara per lavors consenten a la dita mutacio, lo dit dissentiment e altres per ells fets no contrestants.»

[1] Reg. 24, añade *pertany*.

Et lecta ipsa cedula, statim dictus reverendus Episcopus Vicencis obtulit nomine Brachii ecclesiastici duas cedulas que fuerunt ibidem lecte. Per ordinem sic sequntur:

«Al departiment del dissentiment e altres coses contengudes en la cedula offerta per los nobles Comte de Pallars Vezcomte Dilla e los honorables mossen Ramon de Rexach, los sindichs de Barchinona de Gerona e de Berga, los Braç ecclesiastich e los adherents a ells axi del Stament militar con de ciutats e viles reyals presents dien: que en los en la dita cedula contenguts no hagen pogut ni puxen empatxar la Cort per lur assentinent ni dissentiment e protestacio, con per aço la Cort no sia menys ni mes Cort ni los actes fets e fahedors en aquella sien de menys ni de mes força, ne sia necessari a la Cort en alguna manera lur consentiment ni dissentiment ni departiment de protestacio o de dissentiment, e aço con ells sien pochs en nombre atteses los altres de la Cort qui en lacte de la mutacio de la Cort eren e feyen Cort: Per ço, encara con en Ramon Dezpla un dels sindichs de Barchinona segons la forma de son poder no haia pugut tot sol dissentir ni consentir en algun acte de la Cort ni encara entrevenir en aquella, e alguns des contenguts en la dita cedula, qui lavors no eren presents en la Cort en Sent Cugat e ara son nomenats en lo dit departiment del dissentiment, no hagen pogut ni puxen adherir al dissentiment e protestacio lavors fets solament per Nasbert Çatrilla e lo dit en Ramon Dezpla, ni apres tals absents han pogut dissentir ni impugnar los actes lavors fets en la dita Cort en lur absencia, car segons pratica, stil e us antiquat de la dita Cort los legitimament presents en la Cort e fahents actes en aquella e consentints en aquells, qui si fan, liguen e comprenen los absents: Per tant los dits Bras ecclesiastich e sos adherents no admeten lo dit departiment del dissentiment dels damunt dits en la dita cedula contenguts con segons es dit no sia necessari a la Cort ans expressament hi dissenten: protestants per lo interes de la Cort que per lur departiment o adheriment no puxa esser fet ni engendrat algun preiudici a la dita Cort ne singulars de aquella ni tret a consequencia ara ni en lesdevenidor directament ni indirecta en alguna manera.»

«A la sollicitacio feta per vostra reyal Celsitut a la Cort que con Vostra Excellencia deja haver provehit en certa manera al preiuhi o interes pretes per lo Comte de Pallars, Vezcomte Dilla e altres en la cedula ara legida contenguts per la bona expedicio de la Cort sia procehit als altres actes de aquella etc., lo Braç ecclesiastich e los adherents a ell, axi dels Staments militar con de ciutats e viles reyals, no per sguard de la dita

provisio mas solament per servey de Deu honor e exalçament de vostra reyal Corona e benefici de vostra cosa publica, son prests es offeren treballar e entendre en los actes de la Cort ab gran diligencia e concordia dels altres Braces tant com los sie possible.»

Quibus quidem cedulis lectis, dictus dominus Rex effectualiter dixit: quod cum ipse fecisset responsiones ad capitula pridem sibi in Monasterio Sancti Cucuphatis oblata, ideo quod Curia ipsa nominaret personas aliquas cum quibus illi, quos ipse dominus Rex juxta numerum per Curiam eligendum eligeret, possent super dictis responsionibus intendere et tractare. Mandavit insuper illis qui erant deputati seu electi ad habilitandum Curiam quod circa habilitacionem illius intenderent.

Et hiis peractis, honorabilis Johannes de Funes Vicecancellarius in personam et de mandato dicti domini Regis continuavit dictam Curiam per hec verba:

—Lo Senyor Rey continua la present Cort a dema en aquest loch mateix.

Testes fuerunt ad predicta presentes venerabilis frater Romeus de Corbera Magister Montesie, Berengarius de Bardaxino, Jaufridus de Ortigiis Regens Cancellariam, Alfonsus de Boria et nobilis Johannes de Vilaragut maiordomus Consiliarii domini Regis.

Postmodum vero die martis intitulata .xxvii.ª dicti mensis febroarii anno predicto millesimo quadringentesimo vicesimo, Illustrissimo domino Rege predicto in dicta civitate Dertuse personaliter residente, convocata et congregata dicta Curia in domo capituli Sedis dicte civitatis, predictus honorabilis Johannes de Funes Vicecancellarius in eadem domo personaliter constitutus dictam Curiam continuavit per hec verba:

—Lo Senyor Rey continua la present Cort a dema en aquest loch mateix.

Illi vero de Curia dixerunt se stare et perseverare in eorum protestacionibus assuetis.

Testes fuerunt ad predicta presentes venerabilis Jacobus Augustini promotor Curie, Berengarius Spigoler et Bartholomeus Gros scriptores dicti domini Regis.

Eadem die martis, religiosus frater Petrus de Tresserris procurator Abbatis Monasterii Sancte Marie Celsone ad faciendum fidem de sua potestate obtulit et presentavit quoddam procuracionis instrumentum actum in civitate Balagarii die .xviii.ª januarii anno a nativitate Domini millesimo quadringentesimo vicesimo et clausum per Arnaldum Rotlan

publicum notarium dicte civitatis Balagarii pro honorabili Jacobo Fabre in decretis bacallario et notario ecclesie ipsius.

Post predicta vero die mercurii intitulata .xxviii.ª dicti mensis febroarii anno predicto millesimo quadringentesimo vicesimo, Serenissimo domino Rege predicto in dicta civitate Dertuse personaliter comorante, convocata et congregata dicta Curia in domo capituli Sedis dicte civitatis, prefatus honorabilis Jaufridus de Ortigiis Regens Cancellariam in eadem domo personaliter constitutus continuavit dictam Curiam per hec verba:

—Lo Senyor Rey continua la present Cort a dema en aquest loch mateix.

Illi vero de Curia dixerunt se stare et perseverare in protestacionibus assuetis.

Testes fuerunt ad predicta presentes venerabilis Jacobus Augustini, Guillermus Vola promotores negociorum Curie Consiliarii et Berengarius Spigoler scriptor dicti domini Regis.

Ceterum vero die jovis intitulata .xxix.ª dicti mensis febroarii anno bisextili millesimo quadringentesimo vicesimo predicto, Illustrissimo domino Rege ante prandium in suo regali solio sedente in domo capituli Sedis dicte civitatis Dertuse, in qua erant presentes pro celebracione dicte Curie hii videlicet qui sequntur:

Pro Brachio ecclesiastico.

Alfonsus Episcopus Vicensis.
Othus Episcopus Dertusensis.
Guillermus Abbas de Stagno.
Frater Bernardus Abbas Arularum.
Frater Guillermus Abbas Balneolarum.
Petrus Armengaudi Abbas Sancti Felicis pro Archiepiscopo Terrachonensi [1].

[1] Reg. 24, añade los nombres de las personas siguientes:
Frater de Aquis pro Episcopo Ilerde.
Johannes Vilella pro Episcopo Urgellensi.
Narcisus de Sancto Dionisio pro capitulo Ilerde.
Frater Johannes Scarigues pro Priore Cathalonie.
Frater Petrus Medici.
Frater Georgius de Colle pro Abbate Bisulduni.
Petrus Tresserris procurator Abbatis de Solsona.

Pro Brachio militari.

Nobiles.

Rogerius Bernardus Comes Pallariensis.
Johannes Raymundus Fulconis Comes Cardone.
Guillermus Raymundus de Montecatheno.
Bernardus de Forciano.
Johannes de Montecatheno.
Ludovicus de Apilia.
Raymundus de Rexacho procurator nobilis Bernardi de Capraria.

Milites.

Raymundus de Turrillis.
Ludovicus de Pontonibus.
Dalmacius Çacirera.
Raymundus de Turrillis.
Gabriel Bisbal.
Anticus Almugaver.
Gispertus Mallarç.

Domicelli.

Bertrandus de Villafrancha.
Poncius de Malla.
Berengarius de Ulmis.
Berengarius de Fontecohoperto.
Franciscus de Rexacho.
Narcisus de Sancto Dionisio.
Mathias de Rexacho.
Berengarius de Vilamari.
Franciscus Çacirera.
Bernardus Guillermus de Loret.
Guillermus de Pujals.
Raymundus de Vilamari.

Pro Brachio Universitatum regalium.

Johannes Ros. . . . . } Sindici Barchinone.
Raymundus de Plano. . . . . }

Johannes Fivellerii..	Sindici Barchinone.
Bonanatus Petri..	
Nicholaus Gralla.	Sindicus Ilerde.
Johannes Çavall.	Sindicus Gerunde.
Elias de Gareto.	Sindici Dertuse.
Bernardus Pinyol..	
Nicholaus Bonet.	
Laurencius Rodon.	Sindici Perpiniani.
Petrus Grimau.	
Raymundus Bonanat..	Sindicus Cervarie.

Quibus congregatis, jamdictus dominus Rex effectualiter dixit: quod ipse fecerat jam responsiones ad capitula per dictam Curiam sibi oblata de quibus conferrent cum eis tractatores quos ipse dominus Rex nominaret. Quare ortatus fuit et monuit illos quatenus pro parte dicte Curie eligerent et assignarent tractatores et quod in expedicione negociorum Curie predicte vellent cum summa diligencia intendere seu vaccare.

Et hiis prolatis, incontinenti mandavit per me Raymundum Baiuli locumtenentem prothonotarii legi et publicari quandam cedulam tenoris sequentis:

«Lo Senyor Rey assigne per tractadors de les Corts los seguents:
»Maestre de Muntesa.
»Mossen Bernat de Sentelles.
»Don Berenguer de Bardaxi.
»Micer Bernat de Gualbes.
»Mossen Nasperan Deu Cardona.
»Micer Alfonso de Boria.
»E en absencia dels dits micer Bernat de Gualbes e Nasperan Deu micer Joffre Dortigues e micer Bartholomeu Sirvent.»

Et hiis peractis, predictus reverendus Episcopus Vicensis nomine tocius Curie supradicte respondit in effectu: quod dicta Curia cum magna diligencia circa negociorum exposicionem instanter laboraverat et laborat et quod Deo dante vaccarent et laborarent quod omnia negocia ipsius Curie ad honorem et augmentum ipsius domini Regis et tocius reipublice breviter finem reciperent perobtatum.

Et dictus dominus Rex iterato dictam ortatus fuit Curiam quod ex quo Ipse fecerat responsiones predictas vellent predicta negocia expedire.

Testes fuerunt ad predicta presentes honorabilis Berengarius de Bar-

daxino, Alfonsus de Boria, Bartholomeus Servent Consiliarii et Franciscus Darinyo secretarius dicti domini Regis.

Eadem die jovis post prandium convocata et congregata dicta Curia in domo capituli Sedis dicte civitatis Dertuse, prefatus honorabilis Jaufridus de Ortigiis Regens Cancellariam dicti domini Regis in eadem personaliter constitutus dictam Curiam continuavit per hec verba:

—Lo Senyor Rey continua la present Cort a dema en aquest loch mateix.

Illi vero de Curia dixerunt se stare et perseverare in protestacionibus assuetis.

Testes fuerunt ad predicta presentes honorabilis Johannes de Bellafilla legum doctor, Ludovicus de Xulbe et Bartholomeus Gros scriptores dicti domini Regis.

Postmodum vero die veneris intitulata prima marcii anno predicto millesimo quadringentesimo vicesimo, Illustrissimo domino Rege in dicta civitate Dertuse personaliter residente, convocata et congregata dicta Curia in domo capituli Sedis dicte civitatis, prefatus honorabilis Jaufridus de Ortigiis Regens Cancellariam dicti domini Regis dictam Curiam continuavit per hec verba:

—Lo Senyor Rey continua la present Cort a dema en aquest loch mateix.

Illi vero de Curia dixerunt se stare et perseverare in protestacionibus assuetis.

Testes fuerunt ad predicta presentes honorabilis Anthonius de Torres, Johannes de Bellafilla doctores in legibus et Gabriel Rostet scriptor domini Regis predicti.

Post predicta, die sabbati intitulata secunda marcii anno predicto millesimo quadringentesimo vicesimo, in domo capituli Sedis civitatis predicte, Illustrissimo domino Rege in regali suo solio sedente, pro celebracione dicte Curie in quaquidem domo erant presentes hii videlicet qui sequntur:

Pro Brachio ecclesiastico.

Reverendi Alfonsus Episcopus Vicensis.
Johannes Vilella pro Episcopo Urgellensi.
Frater Johannes Descarigues precentor Mansi Dei pro Priore Cathalonie.

Pro Brachio militari.

Nobiles.

Rogerius Bernardus Comes Pallariensis.
Guillermus Raymundus de Montecatheno.
Bernardus de Forciano.
Johannes de Montecatheno.
Ludovicus de Apilia.
Raymundus de Turrillis dictus de la Rocha.

Milites.

Ludovicus de Pontonibus.
Dalmacius Çacirera.
Gabriel Bisbals.
Raymundus de Turrillis.
Gispertus Mallarç.

Domicelli.

Johannes de Turrillis.
Bertrandus de Villafrancha.
Jaufridus de Sancto Minato.
Poncius de Malla.
Berengarius de Fontecohoperto.
Johannes Miralles.
Franciscus de Cassa.
Dalmacius de Banyuls.
Artal de Sentcerni.
Narcisus de Sancto Dionisio.
Arnaldus de Banyuls.
Berengarius de Vilamarino.
Guillermus de Flassa.
Raymundus Xatmar junior.

Pro Brachio Universitatum et civitatum villarum regalium.

Johannes Ros. . . . . } Sindici Barchinone.
Raymundus de Plano. . . . . }

Johannes Fivellerii. . . . . } Sindici Barchinone.
Bonanatus Petri. . . . . }
Johannes Çavall . . . . . Sindicus Gerunde.
Elias de Garreto . . . . . }
Bernardus Pinyol. . . . . } Sindici Dertuse.
Nicholaus Boneti. . . . . }

Quibus omnibus ut predicitur congregatis reverendus Episcopus Vicensis nomine et pro parte tocius Curie dirigendo verba sua ad dictum dominum Regem dixit effectualiter: quod cum pridem ipse Serenissimus dominus Rex in dicta Curia elegisset certos tractatores pro parte sua, ortando dictam Curiam quod nominaret pro parte ipsius Curie tractatores et alias negotia expedirent, et, semper loquendo cum humili reverentia sue Regie Magestatis, esset de practica et stilo Curie quod primitus ipsa Curia nominat suos quos deputaverit tractatores et postea ipse dominus Rex suos: dignaretur sua excellens Magestas dictos practicam et stilum observare et quod [pro] non facta seu revocata haberet nominacionem seu assignacionem tractatorum per Eum supra factam.

Et Illustrissimus dominus Rex predictus dixit; quod sibi placebat servare stilum et practicam Curie jamdicte et ideo quod procederent ad nominacionem fiendam de tractatoribus pro parte Curie ipsius.

Et confestim dictus reverendus Episcopus Vicensis nomine tocius Curie obtulit et presentavit quandam papiri cedulam que de Illustrissimi domini Regis mandato fuit ibidem lecta et publicata per me Berengarium Spigoler dicti domini Regis scriptorem huiusmodi seriey:

«Molt alt e molt excellent Princep e Senyor.

»La present Cort general del Principat de Cathalunya sens preiudi de aquella, considerant que encara no es declarat lo article de la abilitacio e ab protestacio que los qui sien inabils en la dita Cort no sien hauts per aprovats ne admeses ans la dita Cort romanga integra en tot son dret, ha eletes les persones devall scrites solament per menejar, comunicar e tractar ab vos, Senyor, e ab les persones per vostra gran Senyoria a aço elegidores sobre los capitols offerts per la dita Cort a vos, Senyor, e offeridors, sens poder de finar e concloure en alguna manera e que lo hagen a referir [ço es:]

Per lo Braç de la Sgleya

Lo Bisbe de Vich.
Lo Bisbe de Tortosa.

Labat del Stany.
Labat de Banyoles.
Labat de Sent Feliu de Gerona e
Frare Johan Descarigues Comanador del Mas Deu.

Per lo Braç militar los nobles.

Lo Comte de Pallars.
Mossen Guillem Ramon de Muncada.
Mossen Ramon de Rexach.
Mossen Ramon Torrelles de la Rocha de Valles.
Mossen Luis de Pontons e
Mossen Bertran de Vilafrancha.

Per lo Braç de les Universitats de les ciutats e viles reyals.

En Johan Ros..	De Barchinona.
Micer Bonanat Pere.	
En Nicholau Gralla..	De Leyda.
Micer Johan Çavall..	De Gerona.
En Lorens Rodon.	De Perpinya.
Nalias de Garret.	De Tortosa.

Quaquidem cedula lecta, incontinenti prefatus Serenissimus dominus Rex mandavit per me dictum Berengarium Spigoler legi et publicari quandam aliam cedulam seriey sequentis:

«Lo Senyor Rey assigne per tractadors de les Corts los seguents:
Maestre de Muntesa.
Micer Bernat de Gualbes.
Don Berenguer de Bardexi.
Mossen Nasperan Deu Cardona.
Micer Alfonso de Boria.
Micer Joffre Dortigues.

E en absencia de qualsevol dels dits micer Bernat de Gualbes e Nasperan Deu, micer Barthomeu Servent.»

Et hiis peractis, prefatus honorabilis Johannes de Funes vice nomine et in personam dicti domini Regis continuavit dictam Curiam per hec verba:

—Lo Senyor Rey continua la present Cort a dilluns en aquest loch mateix.

Testes ad predicta fuerunt presentes frater Ramon de Corbera Magister Muntesie et Berengarius de Bardaxino, Jaufridus de Ortigiis Regens Cancellariam et Alfonsus de Boria Consiliarii dicti domini Regis.

Postmodum vero die lune quarta dicti mensis marcii anno predicto millesimo quadringentesimo vicesimo, Serenissimo domino Rege in civitate Dertuse personaliter residente, convocata et congregata dicta Curia in domo capituli Sedis dicte civitatis, honorabilis Jaufridus de Ortigiis Regens Cancellariam ipsius domini Regis predictam Curiam continuavit per hec verba:

—Lo Senyor Rey continua la present Cort a dema en aquest loch mateix.

Illi vero de Curia dixerunt se stare et perseverare in protestacionibus assuetis.

Testes fuerunt ad predicta presentes honorabilis Johannes Bellafila, Franciscus Ferrarii legum doctores et Berengarius Spigoler scriptor domini Regis.

Post predicta die martis intitulata quinta dicti mensis marcii anno predicto millesimo quadringentesimo vicesimo, Illustrissimo domino Rege in civitate Dertuse personaliter residente, convocata et congregata dicta Curia in domo capituli Sedis civitatis, ipsius prefatus honorabilis Jaufridus de Ortigiis in eadem domo personaliter constitutus dictam continuavit Curiam per hec verba:

—Lo Senyor Rey continua la present Cort a dema en aquest loch mateix.

Illi vero de Curia dixerunt se stare et perseverare in protestacionibus assuetis.

Testes fuerunt ad predicta presentes venerabilis Johannes de Fontecohoperto, Johannes de Pujol notarius et Johannes Vehi portarius dicti domini Regis.

Deinde vero die mercurii intitulata .vi.ª dicti mensis marcii anno predicto millesimo quadringentesimo vicesimo, Illustrissimo domino Rege in civitate Dertuse personaliter residente, convocata et congregata dicta Curia in domo capituli Sedis civitatis ipsius, prefatus honorabilis Jaufridus de Ortigiis in eadem domo personaliter constitutus dictam continuavit Curiam per hec verba:

—Lo Senyor Rey continua la present Cort a dema en aquest loch mateix.

Illi vero de Curia dixerunt se stare et perseverare in protestacionibus assuetis.

Testes fuerunt ad predicta presentes honorabilis Johannes de Bellafila, Bartholomeus Servent legum doctores Consiliarii et Berengarius Spigoler scriptor domini Regis predicti.

Consequenter vero die jovis intitulata septima dicti mensis anno predicto millesimo quadringentesimo vicesimo, Serenissimo domino Rege in dicta civitate Dertuse personaliter residente, prefatus honorabilis Jaufridus de Ortigiis Regens Cancellariam in domo capituli Sedis civitatis predicti, in qua congregata erat dicta Curia ut est moris, continuavit eandem Curiam per hec verba:

—Lo Senyor Rey continua la present Cort a dema en aquest loch mateix.

Illi vero de Curia dixerunt se stare et perseverare in protestacionibus assuetis.

Testes ad predicta fuerunt presentes honorabiles Bartholomeus Servent, Johannes de Bellafila legum doctores et Berengarius Spigoler scriptor domini Regis predicti.

Ulterius vero die veneris intitulata .VIII.ª dicti mensis marcii anno predicto millesimo quadringentesimo vicesimo, Illistrissimo domino Rege in dicta civitate Dertuse personaliter residente, convocata et congregata dicta Curia in domo capituli Sedis civitatis jamdicte, prefatus honorabilis Jaufridus de Ortigiis Regens Cancellariam in eadem domo personaliter constitutus dictam Curiam continuavit per hec verba:

—Lo Senyor Rey continua la present Cort a dema en aquest loch mateix.

Illi vero de Curia dixerunt se stare et perseverare in protestacionibus assuetis.

Testes ad predicta presentes fuerunt Ludovicus de Xulbe, Urbanus Sala scriptores et Johannes Vehi portarius ipsius domini Regis.

Postmodum vero die sabbati intitulata nona dicti mensis marcii anno predicto millesimo quadringentesimo vicesimo, Excellentissimo domino Rege in dicta civitate Dertuse personaliter residente, convocata et congregata dicta Curia in domo capituli Sedis civitatis eiusdem, prefa-

tus honorabilis Jaufridus de Ortigiis Regens Cancellariam in eadem domo personaliter constitutus dictam Curiam continuavit per hec verba:

—Lo Senyor Rey continua la present Cort a dilluns primer vinent en aquest loch mateix.

Illi vero de Curia dixerunt se stare et perseverare in protestacionibus assuetis.

Testes fuerunt ad predicta presentes honorabilis Johannes de Bellafilla doctor in legibus, Berengarius Spigoler scriptor et Johannes Vehi portarius ipsius domini Regis.

Adveniente autem die lune intitulata .xi.ª dicti mensis marcii anno predicto millesimo quadringentesimo vicesimo, Illustrissimo domino Rege in domo capituli Sedis civitatis jamdicte in suo regali solio sedente, in quaquidem domo pro dicte Curie celebracione hii fuerunt presentes videlicet qui sequntur:

Pro Brachio ecclesiastico.

Reverendi Episcopus Vicensis,
Othus Episcopus Dertusensis.
Frater Dalmacius Abbas Rivipulli.
Frater Marchus Abbas Montisserrati.
Guillermus Abbas de Stagno.
Frater Bernardus Abbas Arularum.
Frater Guillermus Abbas Balneolarum.
Petrus Armengaudi Abbas Sancti Felicis pro Archiepiscopo Terrachone.
Franciscus de Aquis pro Episcopo Ilerdensi.
Johannes Vilella pro Episcopo Urgellensi.
Frater Johannes Descarigues pro Priore Cathalonie..
Frater Petrus Medici pro Castellano Emposte.
Frater Laurencius Massasal [1] pro Abbate Populeti.
Petrus Tresserris procurator Abbatis de Celsona [2].

Pro Brachio militari.

Rogerius Bernardus Comes Pallariensis.
Johannes Raymundus Fulconis Comes Cardone.

[1] Reg. 24, *Elemosinarius domini Regis.*
[2] Reg. 24, *Solsona.*

Guillermus Raymundus de Montecatheno.
Bernardus de Forciano.
Ludovicus de Apilia.
Johannes de Montecatheno.
Raymundus de Rexacho pro nobili Bernardo de Capraria.
Asbertus Çatrilla procurator Vicecomitis de Rupebertino.

Milites.

Berengarius de Hostalrico.
Raymundus de Turillis dominus de la Rocha.
Ludovicus de Pontonibus.
Dalmacius Çacirera.
Gabriel Bisbal.
Raymundus de Turrillis.
Matheus Cardona.

Domicelli.

Berengarius de Ulmis.
Poncius de Malla.
Bernardus de Corbera.
Bertrandus de Villafrancha.
Berengarius de Fontcohoperto.
Berengarius de Vilamari.
Narcissus de Sancto Dionisio.
Bernardus Guillermi de Loreto.
Guillermus de Pujals.
Mathias de Rexacho.

Pro Brachio universitatum civitatum et villarum regalium.

Johannes Ros.	Sindici Barchinone.
Johannes Fivellerii	
Bonanatus Petri	
Nicholaus Gralla.	Sindicus Ilerde.
Johannes Çavall.	Sindicus Gerunde.
Elias de Garreto.	Sindici Dertuse.
Bernardus Pinyol..	
Nicolaus Bonet.	

Laurencius Rodon. . . . . } Sindici Perpiniani.
Petrus Grimau. . . . . }
Raymundus Bonenat.. . . . . Sindicus Cervarie.
Bartholomeus Ripoll. . . . . Sindicus Berge.

Jamdictus dominus Rex post multa notabilia et laudabilia verba effectualiter dixit eis: quod Ipse desiderans utilitatem reipublice dicti Cathalonie Principatus erat paratus concedere maiorem partem capitulorum per dictam Curiam sibi oblatorum juxta responsiones tamen per Eum tractatoribus per ipsam electis ad dicta capitula in scriptis datas et demum verbo magis late per eosdem tractatores dicte Curie vel deputatis ab ea ut sibi relatum extitit recitatas sive pro eis, dicta Curia aliquid sibi daret sive non daret. Verum super duobus capitulis: videlicet, illo de extraneis expellendis et alio de donacionibus factis extraneis revocandis. Quoad primum, quod aliqui erant nutriti cum Eo ab infancia citra quod sibi laudabiliter serviverant ita quod non decebat Eum illos a servicio suo expellere absque juxta racione vel causa, sed quod si aliqua ex eis talia comiserint aut perpetraverint propter que debeant a domo sua expelli, erat paratus cum illa sibi hostensa essent a suo servicio expellere penitus atque domo. Quoad secundum vero de donacionibus revocandis, quod donaciones ipse facte fuerant pro serviciis domino regi Ferdinando genitori suo et sibi impensis quas revocare non decet sine remuneracione serviciorum per eos impensorum illis fienda, cum eciam hec in simili eam disponat quedam constitucio Serenissimi domini regis Alfonsi predecessoris sui incipiens: *Cum in juventute* etc.

Et concludendo dixit in effectu: quod ex eo quia Curia seu illius negocia fuerant hactenus per dilaciones longas et varias protelata Ipse non intendebat nec sine magno dispendio et incomodo poterat differre alterius quin pro exequendis hiis que ad Dei servicium et exaltacionem sue Corone bonumque reipublice regnorum suorum et Cathalonie Principatus proposuerat facere et exequi, cum eius felici armata, quam propterea fere decem menses sunt elapsi paratam tenuit atque tenet cum profluvio expensarum breviter iter arriperet; propter quod necessitas suadebat licenciare videlicet Curiam supradictam vel eam hinc post eius regressum ad certum terminum prorogare. Quare dixit eis quod die jovis proxime futura Ipse intendebat ad Curiam supradictam redire, et ideo placeret sibi ab eadem habere consilium quid esset expediencius, licenciare dictam Curiam vel eam ut pretangitur prorogare.

Et hiis dictis, reverendus Episcopus Vicensis nomine tocius Curie re-

spondit quod dicta Curia super propositis per ipsum dominum Regem deliberaret et postmodum responderet.

Et post ista dominus Rex, quia honorabilis Sperans in Deo Cardona unus ex habilitatoribus dicte Curie erat absens, nominavit posuit et elegit Jaufridum de Ortigiis loco illius ad habilitandum Curiam antedictam.

Et nichilominus assignavit dicte Curie et singularibus eiusdem ad dandum et offerendum gravamina, si qua habebant, hinc ad diem mercurii per totam diem proximam futuram.

Quibus ita peractis, honorabilis Johannes de Funes Vicecancellarius in personam dicti domini Regis continuavit dictam Curiam per hec verba:

—Lo Senyor Rey continua la present Cort a dimecres primer vinent en aquest loch metex.

Testes ad predicta presentes fuerunt honorabilis Jaufridus de Ortigiis Alfonsus de Boria legum doctores Consiliarii et Franciscus Darinyo secretarius domini Regis.

Post predicta, die mercurii intitulata .xiii.ª dicti mensis marcii anno predicto millesimo quadringentesimo vicesimo, Illustrissimo domino Rege in civitate Dertuse jamdicte personaliter residente, convocata et congregata dicta Curia in domo capituli Sedis dicte civitatis pro dicta Curia celebranda, prefatus honorabilis Jaufridus de Ortigiis in dicta domo personaliter constitutus dictam Curiam continuavit per hec verba:

—Lo Senyor Rey continua la present Cort a dema en aquest loch meteix.

Illi vero de Curia dixerunt se stare et perseverare in protestacionibus assuetis.

Testes fuerunt ad predicta presentes honorabilis Jacobus Augustini procurator negociorum Curie Consiliarius, Ludovicus de Xulbe scriptor et Johannes Vehi portarius ipsius domini Regis.

Eadem die honorabilis Bartholomeus de Podiatis miles domiciliatus in Villafrancha Penitensium procurator Johannis de Barberano Mathei de Sancto Justo in terminis Castri de Subirats domiciliatorum, Petri de Barberano in Villafrancha Penitensium domiciliati, Mathei de Miravalls Dalmacii de Masdovelles in villa de Arbucio domiciliatorum, Bernardi de Barberano domini domus Destalella, Bernardi de Albano domini loci de Bisbal termini Castri veteris, Berengarii de Castellvi domini de Seccabechs, Alberti de Castellvi in terminis Castri de Lorenç domiciliati,

Eymericii de Spinells in parrochia Sancte Margarite domiciliati, Petri de Clariana in loco de Vilanova domiciliati, Jacobi de Mirapice domini domus de Gallifa, Guillermi de Aquilone domini domus de Invidia Castellani Vilenove de Cubelles, Galcerandi de Avinione, Johannis de Faro in Villafrancha predicta domiciliatorum, Berengarii de Avinioni domini domus de Ribalta termini Castri de Vite, Raymundi de Barberano domini domus de Guardiola termini Castri Fontrubei, Petri de Miralles domini domus de Bellscar termini Castri de Castelleto, Guillermi de Masdovelles in dicta villa de Arbucio domiciliati, Johannis de Avinione Mathei de Podiomutone junioris, Berengarii de Seccabechs in dicta Villafrancha domiciliatorum, Eymerici Despinells domini Castri de la Bleda, Johannis de Muntbuy in loco del Guarnal, Berengarii Gisperti de Aquaviva domini quadre de Aquaviva, Mathei de Podiomutone senioris in dicta Villafrancha domiciliati omnium domicellorum domiciliatorum infra villam et vicariam dicte Villefranche Penitensium, ad faciendum fidem de sua potestate obtulit et presentavit michi prothonotario antedicto quoddam procuracionis publicum instrumentum actum in dicta Villafrancha sub diversis kalendariis quorum unus est die .xxii.ª febroarii anno a nativitate Domini millesimo quadringentesimo vicesimo et clausum per Johannem de Gostemps notarium dicte ville auctoritate honorabilis Magistri Philipi de Malla Archidiaconi Penitensis.

Ceterum vero die jovis intitulata .xiiii.ª dicti mensis marcii anno predicto millesimo quadringentesimo vicesimo, Illustrissimo domino Rege predicto in dicta civitate Dertuse personaliter residente, convocata et congregata dicta Curia in domo capituli Sedis civitatis predicte, prefatus honorabilis Jaufridus de Ortigiis in eadem domo personaliter constitutus dictam Curiam continuavit per hec verba:

—Lo Senyor Rey continua la present Cort a dissapte primer vinent en aquest loch mateix.

Illi vero de Curia dixerunt se stare et perseverare in protestacionibus assuetis.

Testes fuerunt ad predicta presentes honorabilis Bartholomeus Sirvent advocatus fischalis, Berengarius Spigoler scriptor et Johannes Garcie virgarius Audiencie dicti domini Regis.

Eadem die, honorabilis Petrus Prats jurisperitus civis Dertuse procurator seu sindicus Villefranche Penitensium una et in solidum cum Francisco Babau mercatore dicte ville, ad faciendum fidem de sua potestate obtulit et tradidit michi prothonotario antedicto quoddam sindica-

tus seu procuracionis instrumentum actum in dicta villa .xxii.ª die januarii anno a nativitate Domini millesimo quadringentesimo vicesimo et clausum per Petrum Alamany publicum Villefranche auctoritate honorabilis Magistri Philipi de Malla Archidiaconi Penitensis notarii.

Postmodum vero die sabbati intitulata .xvi.ª dicti mensis marcii anno predicto millesimo quadringentesimo vicesimo, convocata et congregata dicta Curia in domo capituli Sedis civitatis predicte, prefatus honorabilis Jaufridus de Ortigiis in eadem domo personaliter constitutus dictam Curiam continuavit per hec verba:

—Lo Senyor Rey continua la present Cort a dilluns primer vinent en aquest loch mateix.

Illi vero de Curia dixerunt se stare et perseverare in protestacionibus assuetis.

Testes fuerunt ad predicta presentes honorabilis Bartholomeus Sirvent advocatus fischalis, Ludovicus de Xulbe et Berengarius Spigoler scriptores dicti domini Regis.

Adveniente autem die lune intitulata .xviii.ª dicti mensis marci anno predicto millesimo quadringentesimo vicesimo, convocata et congregata dicta Curia in domo capituli Sedis dicte civitatis Dertuse, prefatus honorabilis Jaufridus de Ortigiis Regens Cancellariam in eadem domo personaliter constitutus continuavit dictam Curiam per hec verba:

—Lo Senyor Rey continua la present Cort a dema en aquest loch mateix.

Illi vero de Curia dixerunt se stare et perseverare in protestacionibus assuetis.

Testes fuerunt ad predicta presentes honorabilis Bartholomeus Sirvent advocatus fiscalis, Johannes Vilella scriptor et Johannes Vehi portarius dicti domini Regis.

Postmodum vero die martis intitulata .xviii.ª dicti mensis marcii anno predicto millesimo quadringentesimo vicesimo, convocata et congregata dicta Curia in domo capituli Sedis dicte civitatis Dertuse, prefatus honorabilis Jaufridus de Ortigiis in eadem domo personaliter constitutus dictam Curiam continuavit per hec verba:

—Lo Senyor Rey continua la present Cort a dema en aquest loch mateix.

Illi vero de Curia dixerunt se stare et perseverare in protestacionibus assuetis.

Testes fuerunt ad predicta presentes honorabilis Bartholomeus Sirvent advocatus fiscalis, Ludovicus de Xulbe et Berengarius Spigoler scriptores dicti domini Regis.

Preterea vero die mercurii intitulata vicesima dicti mensis marcii anno predicto millesimo quadringentesimo vicesimo, convocata et congregata dicta Curia in domo capituli Sedis dicte civitatis Dertuse, prefatus honorabilis Jaufridus de Ortigiis in dicta domo personaliter constitutus dictam Curiam continuavit per hec verba:

—Lo Senyor Rey continua la present Cort a dema en aquest loch mateix.

Illi vero de Curia dixerunt se stare et perseverare in protestacionibus assuetis.

Testes ad predicta fuerunt presentes Ludovicus de Xulbe, Berengarius Spigoler et Johannes Vilella scriptores dicti domini Regis.

Deinde autem die jovis intitulata vicesima prima dicti mensis marcii anno predicto millesimo quadringentesimo vicesimo, convocata et congregata dicta Curia in domo capitulii Sedis dicte civitatis Dertuse, dictus honorabilis Jaufridus de Ortigiis Regens Cancellariam in dicta domo personaliter constitutus dictam Curiam continuavit per hec verba:

—Lo Senyor Rey continua la present Cort a dema en aquest loch mateix.

Illi vero de Curia dixerunt se stare et perseverare in protestacionibus assuetis [1].

Testes fuerunt ad predicta presentes honorabilis Bartholomeus Sirvent advocatus fischalis, Berengarius Spigoler et Johannes Vilella scriptores dicti domini Regis.

Ulterius vero die veneris intitulata .xxii.ª mensis marcii anno predicto millesimo quadringentesimo vicesimo, convocata et congregata dicta Curia in domo capituli Sedis dicte civitatis Dertuse, prefatus honorabilis Jaufridus de Ortigiis Regens Cancellariam dicti domini Regis in eadem domo personaliter constitutus dictam Curiam continuavit per hec verba:

[1] Reg. 25, omite *assuetis*.

—Lo Senyor Rey continua la present Cort a dema en aquest loch mateix.

Illi vero de Curia dixerunt se stare et perseverare in protestacionibus assuetis.

Testes fuerunt ad predicta presentes honorabilis Franciscus Martini legum doctor, Berengarius Spigoler et Gabriel Rostet scriptores dicti domini Regis.

Postmodum vero die sabbati intitulata .xxiii.ª dicti mensis marcii anno predicto millesimo quadringentesimo vicesimo, convocata et congregata dicta Curia in domo capituli Sedis dicte civitatis Dertuse, prefatus honorabilis Jaufridus de Ortigiis in eadem dicto personaliter constitutus dictam Curiam continuavit per hec verba:

—Lo Senyor Rey continua la present Cort a dimarts primer vinent en aquest loch mateix.

Illi vero de Curia dixerunt se stare et perseverare in protestacionibus assuetis.

Testes fuerunt ad predicta presentes honorabilis Bartholomeus Sirvent legum doctor, Johannes Vilella et Gabriel Rostet scriptores dicti domini Regis.

Adveniente autem die martis intitulata .xxvi.ª mensis marcii anno predicto millesimo quadringentesimo vicesimo, convocata et congregata dicta Curia in domo capituli Sedis dicte civitatis Dertuse, prefatus honorabilis Jaufridus de Ortigiis in eadem domo personaliter constitutus dictam Curiam continuavit per hec verba:

—Lo Senyor Rey continua la present Cort a dema en aquest loch metex.

Illi vero de Curia dixerunt se stare et perseverare in protestacionibus assuetis.

Testes ad predicta fuerunt presentes honorabilis Bernardus Sirvent locumtenens Thesaurarii, Berengarius Spigoler et Bartholomeus Busa scriptores dicti domini Regis.

Post predicta die mercurii intitula .xxvii.ª dicti mensis marcii anno predicto millesimo quadringentesimo vicesimo, convocata et congregata dicta Curia in domo capituli Sedis dicte civitatis Dertuse, prefatus honorabilis Jaufridus de Ortigiis in eadem domo personaliter constitutus dictam Curiam continuavit per hec verba:

—Lo Senyor Rey continua la present Cort a dema en aquest loch mateix.

Illi vero de Curia dixerunt se stare et perseverare in protestacionibus assuetis.

Postmodum vero die jovis intitulata .xxviii.ª dicti mensis marcii anno predicto millesimo quadringentesimo vicesimo, convocata et congregata dicta Curia in domo capituli Sedis dicte civitatis Dertuse, prefatus honorabilis Jaufridus de Ortigiis in eadem domo personaliter constitutus dictam Curiam continuavit per hec verba:

—Lo Senyor Rey continua la present Cort a dema en aquest loch mateix.

Illi vero de Curia dixerunt se stare et perseverare in protestacionibus assuetis.

Testes fuerunt ad predicta honorabilis Jacobus Augustini legum doctor, Ludovicus de Xulbe et Berengarius Spigoler scriptores dicti domini Regis.

Ulterius vero die veneris intitulata .xxix.ª dicti mensis marcii anno predicto millesimo quadringentesimo vicesimo, convocata et congregata dicta Curia in domo capituli Sedis dicte civitatis, prefatus honorabilis Jaufridus de Ortigiis in eadem domo personaliter constitutus dictam Curiam continuavit per hec verba.

—Lo Senyor Rey continua la present Cort a dema en aquest loch mateix.

Illi vero de Curia dixerunt se stare et perseverare in protestacionibus assuetis.

Testes fuerunt ad predicta presentes honorabiles Bartolomeus Sirvent legum doctor, Berengarius Spigoler et Johannes Villella scriptores dicti domini Regis.

Ceterum vero die sabbati intitulata .xxx.ª dicti mensis marcii anno predicto millesimo quadringentesimo vicesimo, Serenissimo domino Rege in suo regali solio sedente in domo capituli Sedis dicte civitatis Dertuse, in quaquidem domo pro celebracione dicte Curie fuerunt presentes hii videlicet qui sequntur:

Pro Brachio ecclesiastico.

Reverendi: Alfonsus Episcopus Vicensis,
Frater Dalmacius Abbas Rivipulli.

Frater Marchus Abbas Montisserrati.
Guillermus Abbas de Stagno.
Frater Bernardus Abbas Arularum.
Frater Guillermus Abbas Balneolarum.
Petrus Armengaudi Abbas Sancti Felicis pro Archiepiscopo Terrachone.
Franciscus de Aquis pro Episcopo Ilerdensi.
Johannes Vilella pro Episcopo Urgellensi.
Frater Johannes Descarigues pro Priore Cathalonie.
Petrus de Tresserris pro Abbate de Celsona.
Frater Laurencius Massasal pro Abbate Populeti.

Pro Brachio militari.

Nobiles.

Rogerius Bernardus Comes Pallariensis.
Johannes Raymundus Fulconis Comes Cardone.
Bernardus Johannes de Cabrera.
Guillermus Raymundus de Montecatheno maior dierum.
Guillermus Raymundus de Montecatheno minor.
Bernardus de Forciano.
Ludovicus de Apilia.
Franciscus de Erillo.
Raymundus de Rexach pro nobili Bernardi de Capraria.
Asbertus Çatrilla pro Vicecomite de Ruppebertino.

Milites.

Raymundus de Turrillis dominus de la Rocha.
Dalmacius Çacirera.
Raymundus de Turrillis.
Raymundus de Brusca.
Anticus Almugaver.
Bartholomeus de Podiatis.
Gabriel Bisbals.
Jacobus Marchi.
Ludovicus Marchi.

Domicelli.

Bernardus de Corbera.
Berengarius de Ulmis.

Johannes Januarii.
Poncius de Malla.
Jaufridus de Sentmenat.
Bertrandus de Villafrancha.
Berengarius de Fontecohoperto.
Raymundus Berengarius de Lorach.
Artaldus de Sentcerni.
Francischus de Cassa.
Dalmacius de Banyuls.
Raymundus de Peguera.
Narcissus de Sancto Dionisio.
Franciscus Dezcallar.
Arnaldus de Banyuls.
Johannes Miralles.
Galcerandus de Cartella.
Dalmacius de Cartella.
Marchus de Vilanova.
Petrus Tumich.
Berengarius de Vilamari.
Guillermus de Pujals.
Petrus de Villalba.
Raymundus de Vilamari.
Bernardus Guillermi de Loreto [1].

Pro Brachio civitatum et villarum regalium.

Johannes Ros.	Sindici Barchinone.
Raymundus de Plano.	
Johannes Fivellerii.	
Bonanatus Petri.	
Nicholaus Gralla.	Sindicus Ilerde.
Johannes Çavall.	Sindicus Gerunde.
Elias de Garreta.	Sindici Dertuse.
Bernardus Pinyol.	
Nicholaus Bonet.	
Laurencius Rodon.	Sindici Perpiniani.
Petrus Grimau.	

[1] Reg. 24, añade los nombres siguientes:
Anthonius de Terribus legum doctor.
Franciscus Ferriol.

Petrus Bonanat.. . . . . Sindicus Cervarie.
Petrus Prat. . . . . } Sindici Villefranche Penitensium.
Franciscus Rabau.. . . . . }
Bartholomeus Ripol. . . . . Sindicus Berge.

Pro parte Curie supradicte fuerunt nominati in Inquisitores contra illos que fuerant contra Constituciones Cathalonie et capitula Curie prout continuata in capitulo de *Inquisitoribus* per dictam Curiam jam superius oblato hii videlicet qui sequntur:

Venerabilis Guillermus Abbas Monasterii de Stagno.
Narcisius de Sancto Dionisio canonicus Barchinone.

Jacobus Marchi miles.

Bertrandus de Villafrancha domicellus.

Guillermus Petri Buçot et
Franciscus Castilionis legum doctores.

Et fuit supplicatum per dictam Curiam dicto domino Regi quatenus ampliando provisionem seu responsionem per Eum jam pridem factam ad dictum capitulum de inquisitoribus dignaretur mandare et fieri facere dictis Inquisitoribus superius nominatis comissionem opportunam.

Et dictus dominus Rex, volens supplicacionem dicti Curie admittere mandavit per me Raymundus Baiuli locumtenentem prothonotarii legi et publicari quandam cedulam jam cum dicta Curia concordatam, seriey sequentis:

«Plau al Senyor Rey que aquelles persones qui li son nomenades per la Cort, segons tenor del capitol e resposta a aquell feta per Ell, totes o si les ecclesiastiques nomenades requestes entrevenir no hi volran, totes les restants en aquell cas puxen procehir per la forma e manera en lo capitol e resposta en Sent Cugat fet e atorgat contenguda.»

Et nichilominus idem dominus Rex mandavit fieri dictis Inquisitoribus juxta capitulum responsionem et ampliacionem pretactas quos et quas mandavit inseri in eadem comissionem opportunam.

Et hiis peractis, dictus reverendus Episcopus Vicensis nomine dicte Curie obtulit quandam cedulam que de mandato dicti domini Regis per me dictum locumtenentem prothonotarii ibidem fuit lecta seriey sequentis:

«Molt alt e molt excellent Princep e Senyor.

»Com los molt Illustres reys e princeps predecessors vostres, de memoria recordable en les Corts, les quals han celebrades en lo Principat de Cathalunya e en los regnes de lur Senyoria, hagen haut de loable costum ab cordial amor e gran affeccio de lurs subdits e vassalls, tractar deliberar e acordar ab aquells les grans conquestes, passatges e fets de gran memoria, renom e fama e atorgar e aquells e ordonar ab ells e ab lur assentiment e consell constitucions e ordinacions a servey de Deu, honor lur, be, salut, profit e repos de la cosa publica del dit Principat e regnes comunicant a aquells de lurs e pus altes regalies que havien, e atorgant dons, gracies, beneficis e libertats, inestimables, devallant ab gran benignitat e voler a lurs peticions per grans que fossen, oblidant tota amor e specials affeccions de particulars servidors, elegint mes complaure a les justes peticions de lurs sotsmeses e vassalls en comu con de lurs fills, constrenyent aquells lo pastoral e reyal offici mes que a voler dels dits particulars servidors, con reputassen les supplicacions e peticions dels dits lurs vassalls en les dites Corts congregats, attes lo gran zel lur e ignata fidelitat procehir de Deu, e sguardar gran honor de lur Corona, profit e be de la cosa publica, en les quals coses, molt alt Senyor, los dits illustres predeccessors vostres, de memoria dignes, nos son mal trobats, ans ab los dits lurs vassalls e sotsmeses, poble elet e leyal entre los altres del mon, tostemps han prosperat et augmentada grantment lur Senyoria e conseguida fama, honor e renom:

»E con, molt just Senyor, la vostra gran senyoria temps ha passat haie congregata la Cort del Principat de Cathalunya en la vila e Monastir de Sent Cugat de Valles e apres mudada aci fer e ordonar ab assentiment de aquella coses grans e notables qui tocassen servey de Deu be e honor de la vostra reyal Corona profit e repos del dit Principat, e per ço que de la dita Cort pogues sortir lo fruyt prop dit e que ab repos de sperit e no ab precipitacio, que es contraria de loable conclusio en tots affers, la dita Cort suplica e consella a vos, Senyor, que personalment no volguessets anar en la armada que lonch temps ha per ordinacio de vos, Senyor, sa apparella, sino ab consell de vostres regnes e terres, servant lo custum dels ja dits vostres predecessors, de memoria recordable, con la vostra reyal persona sia axi cara a vostres vassalls e sotsmeses e de tant gran pes que sino ab gran consell de sos regnes e terres no deu empendre passatge personal en algunes parts fora sos regnes e terres daça mar, e lavors per molt arduas e grans necessitats, les quals per gracia de Deu vuy no son; empero, Senyor molt excellent, no ha plagut a vostra gran senyoria seguir lo dit consell, ans tostemps, ab humil

reverencia parlant, se ha entes scalfadament en la dita armada, en la qual se ha feta molt gran despesa e fa continuament en gran dampnatge de vostre reyal patrimoni, qui en gran part sen es alienat, quis poguera esser, si fos cessada la dita despesa fins a temps covinent, augmentat, sen ha seguit gran treball a vostra reyal persona qui encara dura: ha empatxat vos, Senyor, qui ab aquella calor, no reposada pensa, segons fora mester no havets entes en lo bon spatxament de la dita Cort: es stada causa que vos, Senyor, ab los qui eren presents en la Cort mudas la Cort de Sent Cugat en aquesta ciutat, la qual mutacio es stada causa de dilacio de la dita Cort per temps de dos meses e mes: e pus a vos, Senyor, no plach la dita supplicacio feta per la Cort e lo consell donat per aquella en la dita Cort es anada avant, e axi, breu com pogue, offeri a vos, Senyor, certs capitols salvat dret quen pogues offerir mes avant concernents honor de vos, Senyor, e profit de la cosa publica del dit Principat, dels quals vostra gran senyoria per cert prestech fet a aquella per les necessitats explicades per vos, Senyor, en la dita Cort ne atorga .vi. fahent ne constitucio e capitols de Cort e jurant aquells, los quals son stats fort pochs servants per vostres Officials, ans tot jorn han fet lo contrari e per vies indirectes e intricacions exquisides se son meses entre la tinta, el paper, lexant lo seny vertader e pla, procurant continuament disputes entre vos, Senyor, e la dita Cort, axi que vuy cascun dels sis capitols es ja les per molts caps. E jatsia que vos, Senyor, haiats menades les provisions necessaries per redressament dels dits novells preiudicis e per total perfeccio dels dits .vi. capitols. Empero la dita Cort no ha pogudes haver aquelles ans son de nou los dits greuges multiplicats, ço qui nos deu per vos, Senyor, sostenir, con los vostres Officials per grans que sien nos degen atrevir de interpretar de paraula o de fet les constitucions per vos, Senyor, ab la Cort ordonades con aço Senyor tan solament pertanga a vos, Senyor, ensemps ab la dita Cort, ne deuen haver vergonya de revocar les provisions contra los dits capitols emanades e per ells signades.

»Apres, Senyor, la dita Cort, elegits tractadors per vos, Senyor, e per la dita Cort, axi breu con ha pogut, ha feyt tractar sos tractadors ab los vostres e per alguns jorns menegat e tractat entre ells sobre la manera dels dits capitols vos, Senyor, devallas dies ha passats en la Cort e expressament denegas a la dita Cort dos o tres dels principals capitols per la dita Cort e per los sguards dessus tocats demanats e que per res no y passariets, ço qui fo molt greu a la dita Cort, tal e axi seca resposta fos feta per vos, Senyor. Hoc mes avant, posant al devant la cuyta de la dita armada, Vostra Senyoria explica a la dita Cort dos partits, ço es de li-

cenciar o prorrogar a cert tems aquella e que la Cort elegis un dels dits partits, la qual cosa per semblant fo assats greu de oyr a la dita Cort con encara durassen los tractes, empero no contrestant tot açò qui fo explicat per vos, Senyor, la dita jornada qui mostrava a la dita Cort esser fora de esperança de fructuosa fi e sperada conclusio la dita Cort seguint en part la manera moguda per los tractadors de vos, Senyor, ha donat poder als dits seus tractadors de tractar de donatiu ab los vostres axi sobre los tres capitols precipus e singulars en intencio e voler de la dita Cort con sobre tots los altres tostemps atorgats per vos, Senyor, los dits tres capitols e apres referit a la Cort, e que en tot cas se haguessen les provisions necessaries per reparacio dels greuges fets en los .vi. capitols atorgats per vos, Senyor, en lo Monastir de Sent Cugat e qui saben perfeccio de aquells ans appar que vos, Senyor, segons fama apparellats vostra partida sens dar la fructuosa e molt desijada conclusio a la dita Cort.

»On, con, Senyor, la dita Cort per retre lo deute que deu a vos, Senyor, e per son descarrech ab gran raho vulle haver de les dites coses lo sentiment ques pertany, con mes atanga a vos, Senyor, lo Principat de Cathalunya e lo repos e ben avenir de aquell, que les persones e fets per los quals vostra gran Senyoria cessa atorgar la supplicacio feta ab tant acord voler e intencio per tota la dita Cort:

»Per tant, supplica axi humilment con pot a vostra gran Senyoria que no contrestant la denegacio feta per vos, Senyor, en la dita Cort dels dits tres capitols aquelles, vulla atorgar ensemps ab los altres capitols ordonats per la Cort, con concernesquen be e honor de vostra reyal Corona profit et repos del dit Principat e encara de tots vostres regnes e terres. Hoc mes supplica la dita Cort a la vostra gran excellencia que no licenciada ne prorrogada la dita Cort segons la dita explicacio se conte, placie a vos, Senyor, entendre e fer entendre per les vostres tractadors en lo be e fructuos spatxament de aquella con atorgant vos, Senyor, los dits capitols la dita Cort haura ves Vos degut sguard. E placia a vos, Senyor, attendre e be considerar quant es de pus gran pes complaure a tot lo Principat o seguir lo voler de alguns singulars. E offerse, la dita Cort tostemps fer entendre per sos tractadors en los dits affers sens cansar haudes les provisions fetes sobre los greuges dels dits .vi. capitols.

»E lla on vos, Senyor, elegiscats licenciar la Cort sens deguda conclusio, ço que Deus no vulle, e partir Vos de vostres regnes e terres daça mar sens consell de vostres regnes e terres, ço qui es molt greu e desplasent a la dita Cort, en aquest cas supplica la dita Cort a la vostra molt gran Senyoria que segons se pertany e es molt propi a bon

Rey e Senyor vulla ans de sa partida lexar lo dit Principat e sos regnes e terres daça mar en bon regiment. E si lexara la Senyora Reyna lochtinent, sia de sa merce li vulla elegir e dar gran e solenne consell de grans e notables persones delts dits Principat, regnes e terres seus plasents e agradables al dit Principat, ab consell dels quals la dita Senyora Reyna puxa durant la absencia de vos, Senyor, a servey de Deu, descarrech de vostra reyal consciencia a profit e repos de vostres vassalls e sotsmeses ben regir e governar los dits Principat, regnes e terres de vos, Senyor.»

Quaquidem cedula ut predicitur lecta dictus serenissimus dominus Rex dixit alia verba pro responsione ad contenta in illa, sed quoniam ut dixit dicta cedula continebat diversa, ideo Ipse volebat differre responsionem suam et facere illam in scriptis.

Et quia ferie Ebdomade Sancte de proximo iminebant, ideo dictus dominus Rex de consensu et approbacione dicte Curie faciendo actum Curie super istis voluit statuit et ordinavit quod hinc ad diem mercurii proximam inclusive possit intendi continue in negociis dicte Curie et procedi ac enantari in eis ac si ferie non fuissent.

Super quibus dicta Curia voluntatem suam prebuit ac beneplacitum et assensum.

Et hiis peractis, dictus honorabilis Johannes de Funes Vicecancellarius in personam dicti domini Regis continuavit dictam Curiam per hec verba:

—Lo Senyor Rey continua la present Cort a dilluns primer vinent en aques loch mateix.

Testes fuerunt ad predicta presentes honorabiles Jaufridus de Ortigiis et Bartholomeus Sirvent legum doctores Consiliarii et Bernardus Sirvent locumtenens Thesaurarii dicti domini Regis.

Post hec vero die lune prima aprilis anno predicto millesimo quadringentesimo vicesimo, Illustrissimo domino Rege predicto in suo regali solio in domo dicti capituli solito more sedente, convenerunt ad eamdem domum in eaque pro celebracione dicte Curie presentes fuerunt hii videlicet qui sequntur:

Pro Brachio ecclesiastico.

Reverendi: Alfonsus Episcopus Vicensis,
Othus Episcopus Dertusensis.
Frater Dalmacius Abbas Rivipulli.

Frater Marchus Abbas Montisserrati.
Guillermus Abbas de Stagno.
Frater Bernardus Abbas Arularum.
Frater Guillermus Abbas Balneolarum.
Petrus Armengandi Abbas Sancti Phelicis pro Archiepiscopo Terrachone.
Franciscus de Aquis pro Episcopo Ilerdensi.
Johannes Vilella pro Episcopo Urgellensi.
Frater Johannes Descarigues procurator Prioris Cathalonie.
Frater Petrus Valls pro Abbate Sanctarum Crucum.
Petrus de Tresserris pro Abbate de Celsona.

Pro Brachio militari.

Nobiles.

Rogerius Bernardus Comes Pallariensis.
Johannes Raymundus Fulconis Comes Cardone.
Bernardus de Capraria.
Arnaldus Rogerii de Pallars.
Bernardus Johannes de Cabrera.
Guillermus Raymundus de Montecatheno.
Bernardus de Forciano.
Franciscus de Erillo maior.
Ludovicus de Apilia.
Franciscus de Erillo minor.
Uguetus de Muro.
Johannes Miralles procurator Vicecomitis Insule et de Caneto.
Asbertus Çatrilla procurator Vicecomitis de Ruppebertino.

Milites.

Raymundus de Turrillis.
Raymundus de Rexacho.
Raymundus de Bagiis.
Bernardus de Bordils.
Jacobus Marchi.
Rogerius de Pinos.
Bartholomeus Pujades.
Ludovicus Marchi.
Alamannus de Ciscar.

Anticus Almugaver.
Ivannus de Vilamari.
Raymundus de Brusca.
Dalmacius Çacirera.

Domicelli.

Raymundus Berengarius de Lorach.
Bertrandus de Villafrancha.
Berengarius de Vilamari.
Guillermus de Arenyo.
Berengarius de Ulmis.
Petrus Tomich.
Guillermus Almugaver.
Dalmacius de Banyuls.

Pro Brachio Universitatum civitatum et villarum regalium.

Johannes Ros.	Sindici Barchinone.
Raymundus de Plano.	
Johannes Fivellerii	
Bonanatus Petri.	
Nicholaus Gralla.	Sindicus Ilerde.
Johannes Çavall	Sindicus Gerunde.
Elias de Garreto	Sindici Dertuse.
Nicholaus Boneti.	
Laurencius Rodon.	Sindici Perpiniani.
Petrus Grimau..	
Raymundus Bonanat..	Sindicus Cervarie.
Petrus de Pratis..	Sindicus Villefranche Penitensium.
Bartholomeus Ripoll..	Sindicus Berge.

Quibus omnibus eorum sessionibus collocatis, jamdictus dominus Rex, post longam prolacionem verborum per Eum strenue et mirabiliter narratorum pro responsione ad cedulam per dictam Curiam supra novissime oblatam et ad contentam in ea, mandavit per me Raymundum Baiuli locumtenentem prothonotarii legi et publicari quandam cedulam seriey sequentis:

«Lo Senyor Rey, enteses algunes supplicacions contengudes en una

cedula devant la sua reyal Magestat offerta dissapte prop passat en la present Cort, continuant la gran benignitat e amor de les quals ha proseguit e vol proseguir lo Principat de Cathalunya notable membre de la sua senyoria per consolacio de aquell, e perque la favor e offertes a la dita Cort per lo dit Senyor fetes sien pus notories, diu responent: que jatsia regalies del princep de necesitat o urgencia no sien comunicables als sotsmeses, pero no es dissonant a clemencia si les expedicions de aquelles, apres les ha dispostes e ordonades en son franch arbitre, son comunicades per mera benignitat per lo princep o Senyor a sos regnicoles o subdits, car potne millorar de consell si expedient li es vist o per consolacio informacio o avis de sos pobles. E quant leys son stades demanades si en algunes de aquelles promulgar los Reys de Arago e princeps de Cathalunya de alta recordacio han procehit ab assentiment de lurs pobles en diverses maneres segons diversitat decencia o exhigencia de temps segons mostren les tenors de aquelles e han otorgades munificament gracies e libertats per nobilitar lurs pobles en cascunes condicions, nul temps fonch ne sera sa intencio deviar dels vestigis de sos predecessors e sia avorrida del setgle tal oppinio que en lo just e util govern, lo qual Deus ha posat en sa ma, affeccio de persones, ne molts per pochs, ne pochs per molts, facen declinar la linya de justicia a alguna part, ne les coses ques pertanyen a sa magnificencia executar, ne fon james strany a son enteniment procehir en los actes notables ab consell, con sia doctrina comuna reyal fer parlar dispondre e ordonar ab consell convocat exequirit e segons mils es vist proseguir e seguir.

»E per ço lo dit Senyor, no deviant de la alta prosapia don es devallat volent resemblar a sos gloriosos predecessors acustumats de conquerir conservar e mantenir regnes e terres e infringir los cors dels rebelles ab dolç jou de lur Senyoria, si be tals actes requeren gran secret e alguns de sos predecessors ne han victoriosament fets e portats a fi sens publicar a degu e si a algu a fort pochs ab consell de egregies spectables e notables persones vassalls seus, tals con lo negoci avisava e a Ell eren vists experts e decents a tals actes, benaventuradament emprengue la armada, la qual vuy soste e per exalçament de sa Corona e honor sua e dels sotsmeses, tutela, seguretat, guarda e profit inextimable de sos pobles, innumerables despeses a carrech de son erari, sens alienacio de son patrimoni sens fer extorsions e ometent licites pecuniaries exaccions e punicions sus los seus muscles ha portades e porta fins al present jorn.

»E con apres acordada e ja principiada la dita benaventurada armada fos supplicat de tenir Cort, la qual sol per ordinacio de la justicia li fon dit per molts de cascuna Condicio ere necessari al be avenir del dit

Principat, considerant lo dit Senyor que altra necessitat no li era posada al devant, e advertint com per plus de .xxx. anys ença la dita ordinacio de justicia entre les Condicions e en moltes Corts ere stada menejada e versemblantment devie be esser limada e deliberada, oblidant tota altra cuyta e lo gran deguast qui en la dita armada ere necessari, convoca la dita Cort al loch de Sent Cugat en lo temps pus acceptable que sen devia anar ab son victorios estol, on per la Cort fon detengut per .vii. meses o poch menys, sens que alguna demanda no li fonch per aquella offerta. E aço no pot esser dita precipitacio, mils poria esser dit lagui infructuos, lo cual poguera portar lo dit stol, ço que Deus averta, a altre sinestre. E jatsia tal dilacio rahonablement pogues esser stada resecada, con no fos necessaria tan grantment al proposit per lo qual lo dit senyor fon supplicat a celebrar la dita Cort: pero encara volent condescendre al beneplacit e supplicacio de aquella, lo dit Senyor atorga de aturar certs meses la Cort offerintli algun socors per sustentacio de la dita armada simplament e sens als demanar e apres quel dit Senyor ha otorgat de condescendre el voler de la Cort, forenli demanats corts capitols los quals graciosament foren per ell atorgats. E per aço no ha stat lo dit Senyor ne stara de entendre continuament tant con li bastara temps en lo fet de la Cort fahent sollicitar los Braces en particular e la Cort en univers. E per donar millor expedicio muda la present Cort ab voler de aquella en la present ciutat e que ensemps tant con se pogues tollerar en los fets de la Cort principalment e puys en les altres necessaries e ocurrencies, tan be de la armada con altres, se pogues donar presta expedicio. E la Cort no curant del principal proposit de la justicia de que lo dit Senyor era stat supplicat, ha offerts certs capitols e en gran nombre als quals lo dit Senyor per sos tractadors tambe de paraula com de scrits ha fet respondre e offerir de menejar de aquells fins aportarlos a notable e justa fi, premetent los actes de la dita Cort a tots altres per urgents que fossen affers segons requeria la cas hon tota celeritat es notoria triga.

»E jatsia los capitols .vi. atorgats en Sent Cugat haguessen ple compliment tant con ere necessari per part del dit Senyor, la Cort no contenta de ço que ja ere stat concordat, ha supplicat en algu esser afigit, en altres ha pretes esserli fet preiudici sobre lo fet de la Abbadia de Sent Cugat, en altra ha volgut dir que ere fet contra aquell per certes provisions per lo dit Senyor, sobre cert cas qui es a ell peculiar en alguns presos en la ciutat de Barchinona, fetes; pero lo dit Senyor en lo primer ha admesa la postulacio de la Cort jatsia no y fos tengut; en lo segon ha offert e offer sens un punt dels limits de justicia servar las

constitucions: e al tercer sab la dita Cort com en solempne e gran consell on son stats ultra los del seu ordinari consell los doctors e juristes de les missatgeries de Arago e de Valencia e altres juristes de Cathalunya qui eren en sa Cort, oits los juristes que la Cort destina per lo assert preiudici rahonar, e fon conclos no esser preiudici, e aci no pot esser notat atreviment de Officials, e menys si pot impingir interpretacio de constitucions, e menys si deu fer mencio de revocacio hon tals e tan solempnes consells, algu no discrepant, han hant per clar esser fet ritament: pero lo dit Senyor encara e tots temps se offer, si la Cort o altri de qui sia interes lo volra, informar de tals coses on sia necessaria reparacio oir ho sens tanchar lo seu voler a expedicio de justicia per la qual Deu lo fa regnar.

»E volent lo dit Senyor resecar coses no necessaries, apparellat en tots temps de justicia ministrar, offeri per expedicio dels negocis pochs jorns ha passats sobre los dos o tres capitols que la cedula comemora ço que justicia dicerneix, ço es que si algunes culpes se impingien a algu o alguns de sa Casa perque aquells degues acomiadar punir o castigar que ere prest de fer ho sens triga alguna o embarch. E de aço nos deu la Cort entreyorar ne ho deu appellar secha denegacio, con contenta dege esser de limits de justicia e de gracies rahonables a les quals lo dit Senyor volenter nos tardara tant con les vegé necessaries e utils segons que sos tractadors ha fet comunicar a la Cort. E nos maravell la dita Cort dels partits per lo dit Senyor offerts que ans los deu regraciar con lo dit Senyor pose a la Cort eleccio de ço qui es del dit Senyor a franch voler e arbitre. E pot clarament veure la Cort con necessitat e lo alleuegament del temps qui poria son beneventurat estol retre infructuos lo force de reicir longues dilacions que son practicades sens alguna necessitat o utilitat: pero sera tots temps apparellat apres son beneventurat retorn provehir a les necessitats del dit Principat e en ben avenir de aquell, axi con cosa qui li es molt cara e que ell ha en gran estimacio segons han haut los sens predecesors. E james desviara de son just proposit per complaura a algun singular ne ha fet fins aci. E tant com temps ho soportara encarregara continuament segons dessus es dit los tractadors por ell deputats a sollicitar la dita Cort e tractar sens intermissio perque puxa esser provehit al be avenir del dit Principat. E per maior consolacio de la dita Cort significa lo dit Senyor a aquella que en sa benaventurada partida ell lexara lo regiment de sos regnes e terres en tal forma e ordenacio e ab tal consell e de tals persones que Deu ne sera loat e los regnes de Arago e de Valencia e lo dit Principat de Cathalunya ne seran migençant la gracia de nostre Senyor

alegres e contents e sera satisfet a son servey e al be avenir de la cosa publica.»

Quaquidem cedula lecta et publicata, dictus reverendus Episcopus Vicensis nomine tocius Curie supradicte supplicavit dicto domino Regi quatenus de dicta cedula dicte Curie copiam concederet et tradi mandaret quoniam Curia ipsa intendebat super contentis in ea deliberate et breviter respondere.

Quequidem copia fuit per dictum dominum Regen Curie supradicte concessa et mandata tradi.

Et hiis peractis, dictus honorabilis Johannes de Funes Vicecancellarius in personam dicti domini Regis continuavit dictam Curiam per hec verba:

—Lo Senyor Rey continua la present Cort a dema en aquest loch mateix.

Testes fuerunt ad predicta presentes nobilis Bernardus de Scintillis Johannes de Luna et Raymundus de Perilionibus milites.

Deinde autem die martis secunda dicti mensis aprilis anno predicto millesimo quadringentesimo vicesimo congregata dicta Curia in domo capituli supradicti, honorabilis Jaufridus de Ortigiis Regens Cancellariam domini Regis in eadem domo personaliter constitutus continuavit dictam Curiam per hec verba:

—Lo Senyor Rey continua la present Cort a dema en aquest loch mateix.

Illi vero de dicta Curia dixerunt se stare et perseverare in protestacionibus assuetis.

Testes fuerunt ad predicta presentes honorabilis Bartholomeus Sirvent legun doctor Bartholomeus Busa et Bernardus Cornet scriptores domini Regis.

Ulterius die Mercurii intitulata tercia dicti mensis aprilis anno predicto millesimo quadringentesimo vicesimo, Illustrissimo domino Rege predicto in suo regali solio in domo dicti capituli sedis Dertuse solito more sedente, ad quam quidem domum pro celebracione dicte Curie convenerunt et presentes fuerunt hii videlicet qui sequntur:

Pro Brachio ecclesiastico.

Reverendi: Alfonsus Episcopus Vicensis,
Othus Episcopus Dertusensis.

Frater Dalmacius Abbas Rivipulli.
Frater Marchus Abbas Montisserrati.
Guillermus Abbas de Stagno.
Frater Bernardus Abbas Arularum.
Frater Guillermus Abbas Balneolarum.
Petrus Armengaudi pro Archiepiscopo Terrachone.
Johannes Vilella pro Episcopo Urgellensi.
Frater Johannes Descarigues pro Priore Cathalonie.
Frater Laurencius Massasal pro Abbate Populeti.

Pro Brachio militari.

Nobiles.

Rogerius Bernardus Comes Pallariensis.
Johannes Raymundus Fulconis Comes Cardone.
Guillermus Raymundus de Montecatheno.
Guillermus Raymundus de Montecatheno junior.
Bernardus de Forciano.
Franciscus de Erillo.
Ludovicus de Apilia.
Raymundus de Rexacho procurator nobilis Bernardi de Cabrera.
Asbertus Çatrilla procurator Vicecomitis de Ruppebertino.
Johannes Miralles procurator Vicecomitis de Insula et de Caneto.

Milites.

Raymundus de Turrillis.
Franciscus de Vilamarino.
Dalmacius Çacirera.
Rogerius de Pinos.
Gabriel Bisbals.
Ivannus de Vilamarino.
Anticus Almugaver.
Matheus Cardona.
Bartholomeus de Podiatis.
Jacobus Marchi.
Ludovicus Marchi.

Domicelli.

Anthonius de Turribus [1].
Johannes Januarii.
Bertrandus de Villafrancha.
Jaufridus de Sentmanat.
Raymundus Berengarii de Lorach.
Dalmacius de Banyuls.
Arnaldus de Banyuls.
Narcisus de Sancto Dionisio.
Franciscus Descallar.
Franciscus Çacirera.
Galcerandus de Cartellano.
Dalmacius de Cartellano.
Berengarius de Vilamari.
Guillermus Almugaver.
Bernardus Guillermus de Loret.
Guillermus de Pujals.

Pro Brachio Universitatum civitatum et villarum regalium.

Johannes Ros.	Sindici Barchinone.
Raymundus de Plano.	
Johannes Fivellerii.	
Bonanatus Petri	
Nicholaus Gralla.	Sindicus Ilerde.
Johannes Çavall.	Sindicus Gerunde.
Elias de Garreto.	Sindici Dertuse.
Bernardus de Pinyol.	
Nicholaus Bonet.	
Laurencius Rodon.	Sindici Perpiniani.
Petrus Grimau.	
Raymundus Bonanat.	Sindicus Cervarie.
Petrus de Pratis	Sindici Villefranche Penitensium.
Franciscus Babau.	
Bartholomeus Ripol.	Sindicus Berge.

[1] Regs. 24 y 25, omiten este nombre.

Jamdictus reverendus Episcopus Vicensis, nomine Curie antedicte pro responsione seu replicacione ut dixit ad cedulam pro parte dicti domini Regis die lune proxime preterita ut superius continetur oblata, obtulit quandam papiri cedulam que de mandato dicti domini Regis fuit per me dictum locumtenentem prothonotarii ibidem lecta seriey sequentis:

«Molt alt e molt excellent princep e Senyor.

»Quant pus ubertament vostra gran Senyoria ha enteses les supplicacions fetes humilment per la Cort del Principat de Catalunya a aquella, tant nes molt mes alegre la dita Cort crehent fermament que si james los illustres predecessors vostres, de memoria recordable, han proseguit ab gran benignitat e amor lo dit Principat vos, Senyor, sens tot dupte continuarets lo custum de aquells molt loable. E ab la mija de les grans benignitat e amor justament rahonable e graciosa sens precisa mas ab congruent e consativa necessitat, si de Vostra Merce sera, atorgarets les peticions e supplicacions per la dita Cort demanades, ne per algun sguard oblidarets vos, Senyor, usar de liberalitat vers lo Principat damunt dit responent aquell vers vos, Senyor, e liberalment comunicant de son fruyt.

»E si lo dit Principat en la vila de Sent Cugat dona consell e supplica a vos Senyor sobre la empressa del passatge personal que vostra Senyoria ha volgut e vol fer, procehi de innada fidelitat zel e gran amor que han a vos, Senyor, lur princep e Rey en lurs coratges fermament radicats als quals consell e supplicacio placie a vos, Senyor, molt attendre e nostre Senyor Deus do tanta de gracia a vos, Senyor, quen triets lo millor.

»E si per alguns zelants lo servey de Deu be e honor de vostra reyal Corona e profit de la cosa publica del dit Principat vos, Senyor, sots stat supplicat que tinguessets Cort, e per la gran multitud dels entrevinents en aquella arduitat gravitat e pes des dels affers qui son maneyats deliberats concordats e ordonats en la Cort damunt dita e per altres rahons a vostra gran Senyoria notories e en part en la dita supplicacio per la Cort offerta explicades, dins breu temps e ab gran raho, aquella no ha puscuda haver axi breu expedicio, ab tot aço no enten la dita Cort que menys ans dins pus breu temps dege obtenir de vos, molt excellent Senyor, la desijada e fructuosa fi de aquella.

»E la on per vos, Senyor, es offert per satisfaccio de les coses contengudes en tres capitols á la vostra alta Senyoria presentants per part de dita Cort sobre la expulsio dels strangers de punir e castigar aquells la on algunes colpes los fossen impingides, diu la dita Cort: que ço que per ella es stat supplicat e demanat en los dits capitols se demana per zel e

pura e cordial amor naturalesa e innada fidelitat, la qual tostemps lo dit principat de Cathalunya axi con pus insigne membre de la vostra reyal Corona ha hauda e ha envers la vostra preexcellent e molt cara persona, condolentse que per strangers persones e per mija de aquelles, vostres subdits e vassalls hagen a obtenir de vos, Senyor, officis grans e beneficis, volents los dits strangers procehir e occuparse los dits officis e beneficis e possehir la substancia de vostres regnes e terres adquisida ab sanch e suhor dels dits vostres subdits e vassalls, privant e despullant aquells de tota honor gracia substancia e benefici en gran deseret de aquells e desamor de tots vostres regnicoles. E, ço que pus greu los es, que entre vos, Senyor, qui sots cap principi e fundament de la cosa publica del dit Principat e los vostres subdits e vassalls poblats en aquell qui representen lo vostre cors mixte hage algun mija perturbatiu de la amor colligança e innada naturalesa, la qual es e esser deu entre la vostra molt alta e reyal persona e los dits vostres subdits e naturals vassalls. E no cura la dita Cort aço demanar per algun castich o punicio, mes per pura amor e dileccio e per ben avenir, Senyor, vostre e de la vostra cosa publica e per conservacio daquella, perque deu pensar la vostra alta excellencia que ab sancta, bona e perfeta intencio e ab madur ferm e digest proposit e deliberacio, la dita Cort ha supplicat e supplica a vostra gran Senyoria de voler condescendre e atorgar les coses en los dits tres e altres capitols contengudes, de les quals si per vos, Senyor, son atorgades axi con son demanades la dita Cort haura sobiran pler repos e consolacio. E vege e consider la vostra alta e gran Senyoria de ques pot seguir maior profit e deguda conclusio; de foragitar e expellir de vostra casa e costat les dites persones strangeres e complaure per los sguards dessus dits a vostres subdits e vassalls de ques pot seguir gran repos e consolacio a vos, Senyor, e a la vostra cosa publica, o per complacencia dels dits strangers dar causa a refredar los coratges de vostres vassalls e sotsmeses de aquella ardent amor acustumada, perque la vostra alta e gran Senyoria deurie a ple deliberar de ques pot seguir maior e millor profit e deguda conclusio. Con la dita Cort ab ferm e sant proposit sia de intencio de star e perseverar en la supplicacio dels dits tres e altres capitols e de no partirse de aquells per alguna forma via o manera crehent fermament que si los dits strangers totalment son expellits de vostre servey e Casa reyal de continent sen reposaran molt los coratges dels dits vostres vassalls e sotsmeses. E ab lo gran coratge que vos, Senyor, havets e ab la amor cor e voler de vostres subdits e vassalls vos, Senyor, serets molt bellicos victorios e glorios entre los altres reys, princeps e senyors del mon a servey de Deu, gloria, renom e triumphe de la vostra Corona reyal.

»E com, molt alt Senyor, en la Proposicio per vos feta sia stat dat algun carrech a la dita Cort que no hauria curat del principal proposit de la justicia diu e respon la dita Cort, ab humil e subiecta reverencia parlant, que si los capitols per part de la dita Cort a vos, Senyor, offerts e donats son ab pensa deliberada esguardats e per vos, Senyor, atorgats segons son demanats, es clarament en gran part provehit a la justicia e administracio de aquella, com posant en degut orde les coses supplicades per part de la dita Cort se seguesca deguda provisio en la administracio de aquella.

»E jatsia, molt excellent Senyor, que per la vostre Senyoria sia stat diversas vegades offert a la dita Cort axi en scrits com de paraula que en los capitols per vos, Senyor, ja atorgats e fermats en lo Monastir de Sent Cugat esser prest e apparellat de donar e fer donar be e degut compliment; empero, ab humil e subiecta reverencia de vostra reyal magestat tots temps parlant no ses seguit fins aci per obra, e apres per vostres tractadors per part vostra, Senyor, purament e sens condicio alguna sia stat ab gran raho atorgat a la dita Cort e a les .xviii. persones per la dita Cort eletes, que en cas que los tres provehidors elets per vostra part sobre la provisio dels greuges per deffalliment de paga o en altra manera no volien o no podien entrevenir en la reparacio dels dits greuges que los altres .vi. provehidors elets per la dita Cort liberament poguessen entendre sens aquells en la dita reparacio, james empero per obra la dita Cort non ha vista la exequcio ne axi mateix la dita Cort ha hauda la comisio dels inquisidors ab plen poder segons per vos, Senyor, es stada atorgada ne revocatoria de les provisions emanades contra los capitols dels comissaris qui guardan greuges novament fets; on, Senyor, con les coses per vos promeses e atorgades degen haver degut effecte e reyal conclusio: Per ço la dita Cort supplica a vos, Senyor, que primerament e abans de totes coses, no contrestant la resposta per vos, Senyor, feta, la qual, ab la reverencia que dessus, no es vista satisfacer degudament a la supplicacio de la dita Cort en gran justicia fundada, Vos placia degudament e sens altra disputa provehir en lo bon compliment dels dits capitols e la reparacio dels dits greuges prestament fer spatxar.

»E si a vos, molt excellent Senyor, en altra manera en les coses propdites e a les altres supplicades per la Cort ab grans e notables fundaments e motius no us sera plasent provehir e atorgar, con daquiavant la dita Cort no haie altre remey, segueix se necessariament que la tarda de vos, Senyor, e lo laqui ab tan grans messions e treballs de lonch temps a ença e daquiavant molt infructuoses, son a vostra reyal persona, ab deguda reverencia parlant, carregoses. A totes les altres coses en la res-

posta feta per vos, Senyor, contengudes es ja per ço qui dit es en la supplicacio per la dita Cort devant vostra gran Senyoria offerta dies ha passats satisfet, a la qual la dita Cort se reffer. E supplica la dita Cort la present supplicacio en via de satisfacio a la resposta feta per vos, Senyor, esser continuada per le vostre prothonotari en lo proces de la dita Cort e apres de la dita resposta.»

Quaquidem cedula lecta et publicata, jamdictus dominus Rex dixit in effectu: quod licet per cedulam per eum supra oblatam esset sufficienter ad contenta in supra proxime inserta cedula responsum et satisfactum, verumtamen eciam volebat satisfacere ad aliqua que tacta fuerant in eadem. Et de facto respondit valde mirabiliter verbo satis prolixe ad contenta in dicta cedula. Quequidem responsio ex eo quia verbo facta et multa continens capita ne variacio inter verba et scripturam inveniri possit, inseri est obmissa, presertim cum in multis et in pluribus fuisset conformis ad contenta in cedula per dictum dominum Regem die lune proxime preterita ut prefertur oblata.

Et hiis sic gestis, dictus honorabilis Johannes de Funes Vicecancellarius nomine et in personam dicti domini Regis continuavit dictam Curiam per hec verba:

—Lo Senyor Rey continua la present Cort a dimecres primer vinent en aquest loch mateix.

Testes fuerunt ad predicta presentes nobilis Bernardus de Scintillis et Raymundus de Perilionibus milites ac Alfonsus de Boria consiliarii dicti domini Regis.

Postmodum vero die mercurii intitulata decima dicti mensis aprilis anno predicto a nativitate domini millesimo .cccc.° vicesimo, ad quam continuata fuerat Curia supradicta, convocata et congregata Curia ipsa in domo capituli dicte sedis civitatis Dertuse, dictus honorabilis Johannes de Funes Vicecancellarius dicti domini Regis constitutus personaliter in eadem nomine et in personam dicti domini Regis prolatis nonnullis verbis licenciavit Curiam supradictam.

Illi vero de Curia dixerunt se in dicto licenciamento minime consentire immo expresse dissentire. Et dictus Vicecancellarius dixit se nomine dicti domini Regis perseverare.

Testes fuerunt ad predicta presentes honorabilis Jacobus Augustini licenciatus in legibus, Berengarius Spigoler et Bernardus Canet scriptores dicti domini Regis. [1]

[1] Aquí termina el proceso del Reg. núm. 24. La protesta que sigue y los capítulos de las Cortes, se han copiado del proceso que se halla en el Reg. núm. 25.

Lo qual licenciament de la dita e present Cort axi incogitadament fet, no sperant altre dissentiment en scrit liurador pero fet aquell de paraula per part de la dita Cort e per tots los aqui presents fahents e representants aquella, lo dit Vicecanceller se parti e isque de la dita casa de capitol romanent aqui tota la dita Cort aiustada e asseguda per alguns affers e actes qui restaven a fer e exequtar, los quals jatsia fossen delliberats e acordats dies havia passats per la dita Cort, empero no foren per aquella deduhits a deguda conclusio, ço es que no foren reebuts scrits ne continuats per los secretaris e notaris de aquella. E aço faheren adonchs com a fahents e representants la dita Cort en virtut e per ço com per lo dit Senyor Rey fo aquella dita Cort en dies feriats ab acte e ab consentiment e approbacio de aquella a la dita e present jornada de dimecres stant e durant aquella continuada e prorogada segons dessus appar sots kanalar de dissapte prop passat intitulat .xxx. de març lo qual dit dissentiment fet al dit licenciament la dita Cort se offeri liurar en scrit largament ordonat. E perque lo dit Vicecanceller ab lo lochtinent de prothonotari se partiren repentinament de la dita casa de capitol liurarenlo a mi dit Johan Dezpujol notari aqui present e un dels dits scrivans de la dita Cort quasi encondinent en scrits en una cedula de paper del tenor seguent:

«La Cort del Principat de Cathalunya oydes les paraules per vos Mossen lo Vicecanceller en la dita Cort recitades les quals denoten que vos per part del Senyor Rey licenciats la present Cort, com lo dit acte axi arduu e grau requira la propia persona del dit Senyor axi que a vos ne a altre official per gran que sia es permes fer algun acte o enantament en la dita Cort; Per tant e per ço com la prorogacio fins al die de vuy es feta per lo Senyor Rey ab consentiment de la Cort axi que a tot lo jorn de vuy se sten la dita prorogacio, la dita Cort stant e perseverant en lo dissentiment ja de paraula fet ara en aquests scrits dissent al dit licenciament e no consent a aquell ne a la intervencio de la vostra persona ans expressament hi dissent e protesta que lo dret e libertat de la Cort stiguen plenament en lur força e valor no contrestant lo dit licenciament. Protesta mes avant la dita Cort que tals actes no puixen esser trets a us consequencia e a eximpli en preiudici de la dita Cort. Requirent que sia continuat en lo proces de la dita Cort apres lo dit licenciament.»

Lo qual dissentiment en la dita forma a mi dit notari liurat, precedents algunes paraules dites per orga del reverend bisbe de Vich en nom de tots aqui presents volgueren ordenaren e requeriren que en la

fi del dit proces fos continuat e scrit per haver memoria en sdevenidor per mi dit e deius scrit notari qui present fuy en tots los dits affers. E provehit als dits affers e al present dissentiment se levaren es partiren de la dita casa de Capitol tenint lur via cascun en sa posada.

E foren presents fahents e representants la dita Cort en nom de la qual faheren los dits actes e fets, los seguents, ço es:

Los reverents Nalfonso Bisbe de Vich.
Not Bisbe de Tortosa.
Frare Dalmau Abat de Ripol.
Frare March Abat de Montserrat.
Frare Guillem Abat del Stany.
Frare Bernat Abat Darles.
Frare Guillem Abat de Banyoles.
En Pere Ermengol Abat de Sent Feliu de Gerona procurador del reverent Archabisbe de Terragona.
En Johan Vilella pabordre de Lilet procurador del reverent Bisbe Durgell.
Frare Johan Descarigues procurador del Prior de Cathalunya.
En Pere de Tresserres procurador del Abat de Celsona.

Los nobles.

En Bernat Roger Comte de Pallars.
Mossen Guillem Ramon de Muntcada.
Mossen Luis Dabella.
Mossen Bernat de Forcia.
En Gaspar de Queralt.
Los honorables mossen Ramon de Torrelles.
Mossen Ramon de Rexach.
Mossen Luis March.
Mossen Matheu Cardona.
Mossen Dalmau Çacirera.
Mossen Berenguer de Palau.
Mossen Antich Almugaver.
Mossen Ivany de Vilamari.
Mossen Roger de Pinos.
Nasbert Çatrilla.

En Ramon Berenguer de Lorach.

En Bertran de Vilafranca.
En Johan Giner.
En Guillem Almugaver.
En Ramon de Cartella.
En Guillem de Pujalts.
En Bernat Guillem de Loret.
Nanthoni Gil Çacirera.
En Bernat Margarit.
En Bernat de Thous.
En Melchiol Çapera.
En Maria de Rexach.
En Dalmau de Cartella.

En Johan Ros..	Sindichs de Barchinona.
En Ramon Dezpla.	
En Johan Fiveller.	
Micer Bonanat Pere.	
En Nicolau Gralla	Sindich de Leyda.
Micer Johan Çavall..	Sindich de Gerona.
Nelias de Garret.	Sindichs de Tortosa.
Micer Nicolau Bonet.	
Bernat Pinyol..	
En Lorens Rodon	Sindichs de la vila de Perpenya.
En Pere Grimau.	
En Ramon Bonanat.	Sindich de Cervera.
En Barthomeu Ripoll.	Sindich de la vila de Berga.

[Capitulos acordados por las Cortes para que el Rey los sancionase.]

Translat dels Capitols deius per orde inserts, los quals foren ab comuna concordia maneyats foryats e a ple ordonats e concordats per los de la dita Cort e entre si fet de la dita concordia acte de Cort, on son per titols comemorats e concordablement passats per los de la dita Cort de jornada en jornada stant la dita Cort en lo dit Monastir de Sent Cugat de Valles sots diverses kanalars lo primer dels quals fo a cinch de setembre del dit any .M. .CCCC. .XVIIII.° segons que en lo dit acte on los Capitols foren e son hauts al dit Senyor Rey per presentats amplament es narrat. E los quals dits capitols qui foren en apres ab discrasia offerts

al dit Senyor Rey appar dessus en lo present proces en cartes .xcviii. e .xcviiii.° lur serie segons per orde foren concordats es ut ecce:

Molt e molt excellent princep e Senyor.

I. Jatsia que en diverses temps per vostres molt alts predecessors, de loable memoria, sia be e solennament provehit axi per Usatges e Constitucions con per Capitols de Corts generals e en altra manera al fet de la justicia administradora e observadora en lo vostre Principat de Cathalunya representat en aquesta Cort per vos, Senyor, convocada per lo bo e pacifich stament deffensio e be publich de aquella, la qual en aço e altres coses concernents honor de la vostra reyal Corona e bo stament de la cosa publica ha gran affeccio e voler e axi mateix que sia provehit per vos, Senyor, degudament e segura en la reparacio dels greuges comuns e particulars tochants les Brasses e singulars de la dita Cort segons sera supplicat a la vostra Senyoria e que la dita justicia sia per vos, Senyor, refformada e posada en tal regle e orde que segurament e breu se puixa obtenir en vostra sacra Audiencia per tots aquells qui la demanaran, empero cesants les abusions de impugnacions, de enterpretacions, de allegacions e de subtilitats de leys imperials o de romans o de decrets o de decretals de les quals per multitud de oppinions de mals o ignorants juristes segons lur propri volver o enginy son arbitrariament variades, de ques segueixen moltes questions turbacions discordies e longues dilacions en gran dan e vexacio de la dita vostra cosa publica e manifesta derogacio preiudici e lesio de la dita justicia e dels dits Usatges, constitucions e capitols de Cort generals, los quals son e deuen esser hauts e haudes per leys segures del dit Principat, en tant, Senyor, que la maior e precipua part de justicia es mesa dampnosament en oblit:

Perque, molt excellent Senyor, la dita Cort general per gran e quaix extrema necessitat, desijant veure la fi conclusio de les coses e raparacions dessus tochades sens algun preiudici consequencia e derogacio de les libertats e privilegis prerregatives e loables custums de la dita Cort e Brasses de aquella e dels singulars de aquells de que, ab humil reverencia, de certa sciencia, expressament protesten, zelants en pruritat de fe e integritat de naturalesa per pus sopportablement e deguda provehir e socorrer en les coses tochants vostre servey honor e exalçament de vostra reyal Corona. benavenir utilitat e conservacio de tota la cosa publica, en special del dit Principat; Suplica humilment a vostra Senyoria que sia sa merce per servey de nostre Senyor Deu per qui los Reys regnan, creximent de vostra honor, conservacio, repos e utilitat de tota la

dita vostra cosa publica consentir atorgar e fermar les provisions capitols ordinacions e gracies seguents:

Quals han a esser Canceller e Vicecanceller ne quina seguretat han a prestar.

II. Primerament, Senyor, per ço com la justicia es una virtut molt resplandent en vostra reyal Corona sens la qual tot regne e terra pareix e no es durable e sia cosa necessaria que aquella sia regida e administrada universalment a totes persones de vostres regnes e terres e altres, la qual justicia principalment ha procehir de vostra sacra Audiencia supplica la present Cort que sia merce vostra, Senyor, que tota vegada quels officis de Canceller e Vicecanceller vostres, Senyor, vagaran per mort remocio o renunciacio o en altra manera, elegir e haver dues notables e virtuoses persones; la una de les quals hage esser prelat o persona ecclesiastica agraduada en dret civil o canonich e expert en los furs constitucions o leys de la terra, e laltra solenne doctor o juriste, scients e de bona fama e conversacio honesta, tements Deu, amants justicia e zelants vostra honor e lo profit del publich, nadius e naturals dels regnes e Principat a vostra Senyoria subiectes los quals han acustumat e acustumen esser e entrevenir en Corts generals dels dits vostres regnes e Principat e domiciliats en algun de aquells, la una de les quals, ço es es lo prelat o lo ecclesiastich sia e hage esser Canceller, e laltre ço es lo doctor o juriste sia e hage esser Vicecanceller vostres, Senyor, los quals axi elegits administren regesquen e fassen la justicia de vostra dita sacra Audiencia segons deius es ordonat.

En axi que tota vegada en lur novella promocio fassen e sien tengut a fer la seguretat ordonada en los Capitols de la Cort de Barchinona celebrada por lo molts illustre senyor rey en Marti, peravoncle vostre, de gloriosa memoria, fermats e per vos, Senyor, confermats lohats jurats e approbats, los quals ab les presents ordinacions e capitols sien per vos, Senyor, e vostres Officials tenguts e servats a la letra: E placia a vos, Senyor atorgar que vagant los dits officis o la un de aquells per mort remocio o renunciacio o en altra manera, vos, Senyor, deyats provehir de aquells en la dita forma dins dos meses de la mort remocio o renunciacio de aquells comptadors, per ço que la dita Audiencia ab maior honor de vostra reyal Corona e auctoritat sia regida e administrada.

E per tal, Senyor, con en lo dit offici de Canceller presideix al present tal persona qui no ha les qualitats dessus dites e per altres rahons, sia de vostra merce, Senyor, provehir encontinent e ab acabament del dit ofici

a alguna altra persona abil e sufficient qui hage les qualitats dessus dites nadiu e naturales dels dits vostres regnes e Principat o de algun de aquells segons forma del present capitol.

Quels strangers no puixen obtenir dignitats ne beneficis e que les pregmatiques sobre aço fetes sien observades.

III. Item, Senyor, con per vostres illustres predecessors de loable memoria per grans e urgents rahons amor e favor molt justes e rahonables de lurs sotsmeses e vassalls, vehents esser cosa desagual e incomportable que les prelatures dignitats e altres beneficis ecclesiastichs fundats e dotats per vostres e lurs predecessors sien per homens strangers o de stranya nacio possehits, de que en los temps passats sen han seguits grans dans scandols e inconvenients irreparables e en special en la entrada que feu lo rey de França ab gran potencia en aquest Principat e per tolre e cessar los dits inconvenients dans e scandols debats e preiudicis daquen seguits e seguidors e satisfer a la indempnitat del benefici publich sien stades ab grans consells per los dits vostres predecessors ordonades certes pragmatiques, havents en substancia que algun stranger o de stranya nacio no puixa dins vostres regnes e terres obtenir ne possehir dignitats o benifets ecclesiastichs segons en la serie de les dites pragmatiques es pus largament contengut: Placia a vos, Senyor, ordonar e statuir ab consentiment e approbacio de la dita Cort de les dites pragmatiques fer ley perpetual e inmutable, ates maiorment que en altres regnes e terres los dits vostres subdits e vassalls per semblants e altres ordinacions son privats, e de obtenir dignitats o beneficis exellats.

E per tant, Senyor, que la intencio e ley reyals aci contengudes no solament hagen loch en les dignitats o beneficis qui vagaran daci avant mas encara sia degudament provehit en aquells que les dites persones de stranya nacio posseheixen: Placia a vos, Senyor, provehir encontinent ab gran instancia ab lo Sant Pare fahedora per vostra Senyoria e per la Cort que per via de translacions e altres remeys canonichs los dits ecclesiastichs de stranya nacio possehints dignitats o beneficis en vostres regnes e terres provehir en altres parts o regnes de benificis a ells covinents, e aquells que vuy posseheixen les dites stranyes persones sien donats a vostres subdits nadius e naturals vassalls e no a altres. E per semblant vos placia, Senyor, provehir sobre totes responsions e pensions quis faran que daci avant no sien ne puixen esser feytes a les dites persones de stranya nacio per qualsevol persones en alguna manera.

Quels officis jurediccionals castellanies e capitanies de Sicilia e de Cerdenya sien dats e comanats a nadius de la Corona e no a altres.

IIII. Item, Senyor molt excellent, com los regnes de Sicilia e de Cerdenya sien stats conquistats victoriosament per los illustres reys predecessors vostres ab grans traballs despeses e scampament de sanch de lurs vassalls e specialment dels del Principat de Cathalunya, Placia a vos Senyor per los dits sguarts e altres e per tolre e cessar clamors e debats atorgar ordonar e statuir perpetualment que tots los officis jurediccionals: ço es, Visreys o altres havents poder reyal, Maestre Justicier, Almirall, Canceller, Maestre portola, Maestre secret, Governadors o Visitadors de castells o de altra qualsevol naturalesa de officis hagen esser donats o comanats per vos Senyor e vostres successors a persones sufficients nadius e sotsmeses de vostra reyal Corona, axi daça com dalla mar e no a altres.

Mes avant, Senyor, com los prop dits regnes de Sicilia e de Cerdenya sien units a vostra reyal Corona e la custodia e guarda dels castells e forces dels dits regnes dege esser molt cara a vostra Excellencia, per ço, Senyor, supplica la dita Cort que sia vostra merce e per los sguarts dessus dits ordonar e fer observar perpetualment que en los castells e forces dels dits regnes e altres illes subiectes a la dita Corona, on vos, Senyor, acustumats metre castellans, guardes de castells o capitans o altres Officials que de les capitanies o castlanies o altres officis no pusquen esser provehides altres persones sino que sien nadius e domiciliats dels dits Principat regnes e terres sotsmeses a la Corona Darago e no altres. E si fins aci es stat fet o sera lo contrari de les coses dessus dites, que sia revocat e tornat al primer stament sens dilacio alguna per los sguarts dessus dits, observants libertats e loables custums privilegis e ordinacions sobre aço atorgats o fetes per vostres illustres predecessors, de gloriosa memoria, a cascun dels dits regnes.

Que totes donacions e alienacions fetes a persones strangeres por los Reys en Ferrando e Alfonso sien revocades.

V. Item, Senyor, es cert a vostra senyoria que una de las principals virtuts que deu haver tot princep o Rey natural es conservar sos drets o patrimonis degudament servant pactes e leys municipals ab vera amor e affeccio de sos subdirs e naturals vassals, qui es lo principal tresor de aquells e per moltes auctoritats e actes humanals sia stat aprovat, ha-

vents entorn si gran consell e notable de persones virtuoses de honesta conversacio e fama. E sia cert que stant lo senyor rey, vostre pare, en la fi de sos derrers dies acostantse lo principi e novell entrament de vostra Senyoria e dignitat reyal, molt saviament e virtuosa en presencia de molts e notables seus e vostres subdits ab gran affeccio Vos amonesta e mana en substancia servar les dites coses e altres tochants vostre bo e virtuos regiment, en special que en tots grans affers procehissets ab gran consell de vostres sotsmeses e vassalls, als quals axi mateix ne dona gran carrech de que romangueren fort aconsolats.

Pero, Senyor, sta en veritat que apres, obrant lo enemich de humana natura ab tractes maneres importunitats e induccions de algunes persones stants pres Vostre Magestat mogudes de gran ambicio e no zelants vostra dreta honor ne lo benefici publich, e per causa de vostra tendre edat en gran part es stat obrat lo contrari de ço que dessus es tochat en moltes maneres, e en special en procurar e exeguir que per vos, Senyor, a ells e altres de maior e menor stat sien stats fets grans e excessius donatius e gracies axi de vostre reyal patrimoni com en altra manera, los quals se diu per moltes persones que dintre spay de algun temps munten a la valor de dos milions de florins daur o pus, passant, Vos, Senyor, e vostra casa e stament reyal grans necessitats e fretura, no haut sguart a les grans donacions e alienacions ya fetes en tals strangeres persones per lo dit senyor rey en Ferrando pare vostre, de gloriosa memoria. E com los dits dons excessius fets per vos, Senyor, e per lo dit senyor rey en Ferrando pare vostre qui son part del regne sapien a gran dan e separacio de aquell e de la Corona, e la vostra honor salut e benefici ab conservacio de vostre reyal patrimoni sia gran interes de vostres subdits e vassalls als quals es molt propri e degut per deute de innada fidelitat e naturalesa e en altra manera haver e mostrar gran sentiment de les coses deius tochades:

Suplica la dita Cort a vostra gran Senyoria que totes e sengles donacions alienacions officis e benificis e gracies qualsevol fetes per lo dit senyor rey en Ferrando pare vostre e per vos, Senyor, axi daça com della mar a qualsevol persones strangeres e de qualsevulla grau stament o condicio sien, los quals no sien nadius vassalls e sotsmeses vostres, considerants los temps e maneres com son stades fetes e altres qualitats que al present la dita Cort no cura explicar, hagen esser encontinent generalment e cascuna de aquelles del tot revocades bastantment e segura e tornades al primer stament, fahent ordinacio e statut perpetual ab acte de Cort que daquiavant en les dites strangeres persones tals alienacions donacions e trasportacions nos puixen fer, e que la dita e

present general e particulars revocacions, Vos placia deduhir promptament a deguda e final exequcio per reintegracio de vostres drets e patrimoni reyals e per consolacio de la cosa publica.

Que totes donacions e alienacions per lo Rey Alfonso de bens patrimonials e vinclats sien revocades fetes a sos subdits.

VI. E com, Senyor, sia molt just quel dret que supplica statuir als altres de que tant com raho constrenga usen vostres subdits e vassalls, e sia cert que dins lo temps quel dit Senyor, vostre pare, fini sos dies en ça, per vos, Senyor, son stades fets molts e excessius donatius axi de proprietats rendes e altres bens e drets del reyal patrimoni vinclats e pertanyents a la Corona reyal ab les pratiques e maneres dessus tochades en alguns de vostres subdits e vassalls poblats daça e della mar: Supplica la dita Cort per los sguards e qualitats dessus dites prenent en aço fonament e consequencia de la constitucio qui comença: *Item com nos receperimus in juventute* etc. en tal o semblant cas feta per lo illustre rey Alfons predecessor vostre, de gloriosa memoria, que totes e sengles donacions, alienacions e gracies fetes per vos, Senyor, a qualsevol persones de vostres subdits e vassalls del dit temps en ça, les quals sien de proprietats o bens patrimonials o vinclats o pertanyents a la Corona, que ab acte de Cort sien generalment revocades de continent observant la forma e pratica de la dita constitucio e capitols de la dita Cort del dit rey Alfonso. E de aço, Senyor, se seguira gran reparacio e augmentacio de vostre dit patrimoni reyal, consolacio e repos de la cosa publica dels dits vostres regnes e terres.

Que los qui tenen castells ne forces en Cathalunya sien nadius e poblats en Cathalunya e dels capitans e per semblant de Mallorques e illes adiacents.

VII. Mes avant, Senyor, com la custodia de les forces e castells del dit Principat e la seguretat de aquells stiga grantment en la persona o persones qui han carrech de guardar e tenir los dits castells e forces: Per ço, Senyor, supplica la dita Cort que us placia ordonar e estatuir perpetualment que les dites persona o persones havents carrech de les guarda o custodia dels dits castells o forces sien e hagen esser necessariament nadius naturals e poblats en lo dit Principat e no a altres, e si lo contrari es stat fet fins aci e o sera per avant, que sia nulla e de fet revocat e tornat al primer stament, e tales persones no sien haudes per

castlans o guardes, nels sia en res obeyt, e per semblantment, Senyor, sia entes e provehit dels capitans ques acustumen posar e metre en temps de guerra o de necessitat per Vos o vostres Officials, ço es que hagen esser cathalans nadius e poblats en lo dit Principat. E en la dita forma Vos placia sia observat e provehit en los regnes de Mallorques e illes a aquells adiacents: ço es que dels dits officis e altres maiors o menors hagen esser donats e comenats a Cathalans nadius e poblats axi com dessus o a persones daquell regne e ab les qualitat dessus dites.

Que aquells qui hagen donat lur consell vot o consentiment ans de ingres de Cort o Parlament sien expellits de aquella e de aquell.

VIII. Item, Senyor, com los actes los quals se ha ordonat fer e spexar en les Corts de Cathalunya degen procehir ab tota puritat libertat e franch arbitre sens tota paccio e promissio precedent: Per ço, placia a vos, Senyor, fer constitucio o statut perpetual per los dits sguards que alguna persona, sis vol sia prelat o altre qualsevol del bras ecclesiastich, comte vezcomte, baro, noble, cavaller, homens de paratge e generoses del bras militar, universitats de ciutats viles e lochs o altre qualsevol singular persona del braç reyal de aquelles, qui deuen e son acustumats entrevenir en Corts o Parlaments, no gos ne presumesca de paraula o per scriptura publica o privada prometre ne dar directament o indirecta son consell vot o consentiment ne quel fara donar a altre en los actes o fets los quals se hauran a maneiar ordonar o tractar en les dites Corts o Parlaments; e si sera fet lo contrari, que consell vot o consentiment obligacio o speranses daquen seguides, ab juraments e ab homenatges vallades, sien nulles e casses e nues de tota efficacia força e valor, encara que fossen fetes a vos, Senyor, o a la Senyora Reyna o a Primogenit o a altres qualsevol persones.

E aquells dels dessus dits, axi singulars com de universitats, qui tal consell vot o consentiment hauran fets sien inabils a poder entrevenir personalment en la primera e segona Corts e Parlaments lavors celebradores en lo dit Principat, ne sien admeses en alguns actes daquells, e lo notari qui en tal consell vot o consentiment entrevendra o aquella testificara sia privat de tota exequcio de exercici e us de offici de notari perpetualment ipso facto E per tant que, si alguna sperança era dada secretament e no deduhida en scrits o en altra manera manifesta e axi seria donat cas que tal donant sperança entraria en Cort o Parlament sens franch arbitre, lo qual es precipuu en tot collegi o consell: sia provehit per vos, Senyor, que cascun entrant en Cort o Parlament per vos,

Senyor, o per successors vostres convocadora o convocador als cathalans hage a jurar, e migençant sagrament sa consciencia a purgar, si tal seguretat o sperança haura promesa o dada e que ab tal promissio obligacio o sperança ubertament o oculta feta, de la qual no constara en temps del ingres de la Cort o Parlament ne apres durant aquella o aquell sia stat admes en la dita Cort o Parlament apparria alguna de les dites promissions obligacions o sperances esser stades feytes, com tal axi fraudulos dolos e perjur dege esser punit de pena maior: Placia a vos, Senyor, fer constitucio e statut perpetual que tal persona sia privada de entrevenir en sa propria persona en la dita Cort e Parlament la donchs presents e apres en quatre Corts e Parlaments de Cathalunya ne encara en Corts generals ladonchs primer e continuament seguents; la qual constitucio e statut encontinent congregada tota Cort o Parlament en lo principi de aquella o de aquell se hagen a publicar e exequtar segons lur seria e tenor.

Que lo Senyor Rey tinga audiencia un dia la setmana es exhibes— que .II. jorns en algun loch patent.

VIIII. Com la presencia de vostra reyal Magestat sia gran consolacio als sotsmeses com ha facultat de recorrer a ella: Suplica la dita Cort que sia vostra merce que servant les constitucions sobre aço fetes e adherent als loables custums de vostres molt alts predecessors, de loable memoria, cascun divenres cessant empatxament de vostra persona o en lo dissapte seguent Vos placia celebrar publicament Audiencia en la qual present vostra Magestat manets esser sptaxats per los dits vostres Canceller Vicecanceller o regent Cancellaria en son cas e consell aqui presents los negocis dels miserables e dels pobres e aximateix dels encarcerats o peregrinants e altres personas qui hauran clamor o causa contra vostres domestichs e officials o persones axi de gran stament com altres qualsevol breument e sens scrits tan com possible sera e los negocis requeran. E mes, Senyor, placia a vostra clemencia que dos jorns la setmana en alguna hora covinent Vos vullats exhibir e mostrar personalment a vostres sotsmeses e a altres persones en vostra cambra o en altre loch qui sia patent, en special a aquells qui no han facultat de entrar facilment en la dita vostra cambra, a fi que de lurs necessitats puixen haver recors a aquella e que per vostre manament sien pus prestament spatxats en lurs actes fets e negocis.

Que a instancia del Fisch algunes persones no puixen esser tretes del Vegueriu.

X. Item, Senyor, per conservar les constitucions de Cathalunya e no donar ocasio als delats de diffugir a justicia Vos placia ordonar que a instancia del procurador fiscal ne de algun altre per causes criminals no puixen esser tretes algunes persones domiciliades en alguna de les vegueries o batlies del dit Principat de Cathalunya dins les quals sera comes lo delicte o seran preses, com les constitucions parlants generalment se degen servar en totes causes axi civils com criminals e tolre tots abuses interpretacions e incircacions contraries, servant lo pla e literal enteniment de aquells: e si sera fet lo contrari que no valgues, e alguna letra rescrit provisio manament e exequcio continent lo contrari fos nulla, e per algun official e sotsmes de vos, Senyor, no sia obeyda sens incorriment de alguna pena.

Com deuen seure e quals entrevenir per lo Senyor Rey en les Corts e Parlaments.

XI. Item, Senyor, con experiencia haia mostrat en les Corts e Parlaments passats que, stants los Senyors Reys en les dites Corts e Parlaments ab gran nombre de Consellers familiars e domestichs sients e stants aquells algunes vegades impertinentment entorn o pus prop que no devien de la Magestat reyal, de ques son seguits debats e dilacions e encara contra forma ordinacio e pratica de les Corts passades generals a tots vostres regnes graus e prerrogatives dels entrevinents en les dites Corts: Per ço, Senyor, supplica la dita Cort que us placia ordonar e statuir perpetualment per tolre debats e turbacions e donar orde e regla bona e segura en quells e per conservar deguda honor a la Magestat reyal: ço es, que en lo sitial dalt, entorn de la cadira reyal, ne en tot lo pla del dit sitial, no stiga alguna persona de qualsevol grau o condicio sia o solament hi romanga un uxer darmes baix deius lo pla del sitial. E que en los grahons del dit sitial no stiga algun Conseller vostre: ço es, Canceller Vicecanceller o altre qualsevol Official, ans stiguen tots segons lurs graus en lo banch qui sta baix devant lo dit sitial, lo qual sta egual ab aquell dels Archabisbe, Bisbes e altres persones ecclesiastiques, Duchs, Comtes, Vezcomtes, barons, nobles, cavallers, homens de paratge, geueroses e sindichs de ciutats e de viles reyals del dit Principat entrevinents en les dites Corts, en axi que havent a parlar

vos Senyor, e vostres successors ab los entrevinents en les dites Corts e Parlaments, o per lo contrari dels dits vostres Consellers en actes qui no sien molts secrets, hi romanguen solament aquells principals qui per Vos e los dits vostres successors seran stats elets e triats per consellar continuament en los actes secrets tochants les dites Corts e Parlaments foraxits tots altres officials e persones, e per donar bona introducio Vos placia praticar la dita e present ordinacio e statut en la present Cort.

Que lo Senyor Rey hage esser personalment en Cort o Parlament al terme primer per Ell donat.

XII. Item, Senyor, com apres convocacions de Corts o Parlaments en lo Principat de Cathalunya ans de lur Proposicio, sovin ses seguit aquella esser dilatada per grans temps fahents, les continuacions per comissaris de jorn en jorn e perque los convocats qui seran compareguts al terme primer assignat son fatigats de diverses treballs e despeses contra Deu, justicia e bona raho: Per tant suplica la dita Cort a vos, Senyor, que sia de vostra merce ordonar, que si apres del primer terme en la convocacio daquiavant assignador, vos dit Senyor, e vostres successors no serets personalment en la Cort o Parlament per Vos o aquells celebradors, sperat per los convocats qui seran presents per spay de un mes apres del passament del primer terme, la dita convocacio de Cort o Parlament e iniunccio sia *re ipsa* absolta, sidonchs durant lo dit primer terme e .x. dies apres no succehia tal necessitat o empatxament a vos, Senyor, o a vostres successors que rahonablement lo dit terme ab consell e consentiment de aquells qui seran compareguts dege esser prorogat: pero que la dita prorogacio no puixa sobrepujar altre mes apres seguidor.

Quel Senyor Rey hage a tenir Corts en ciutats e viles qui no sien menors de .cccc. fochs.

XIII. Item, Senyor, com sia cert e notori que les celebracions de les Corts e Parlaments celebrades en lo dit Principat per los illustres reys Darago e Comtes de Barchinona predecessors vostres, de gloriosa memoria, sien acustumades tenir e celebrar en ciutats e viles grans e insignes havents en si les qualitats e comoditats pertinents e necessaries al stament reyal e a tots los convocats en les dites Corts e altres entrevinents en diverses maneres, e com de algun temps en ça algunes vegades se haia usat del contrari en gran dan e dilacio dels actes e fets de les dites Corts e Parlaments e vexacio no poca dels dits convocats e

sobrevinents segons experiencia ha mostrat en special en lo present loch de Sent Cugat dues vegades:

Per ço, supplica la dita Cort que us placia ordonar e statuir perpetualment per Vos e vostres successors ab consentiment de la present Cort que daci avant, en cascuna convocacio o celebracio fahedora de Cort o de Parlament tenidors en lo dit Principat, se hage a fer e tenir en alguna ciutat o vila notable e insigne del dit Principat on sien les qualitats e comoditats pertanyents e necessaries a tant grans actes e affers, la qual ciutat o vila en poblacio no sia menor de .cccc. fochs, e aço per bon endreç e spatxament dels dits actes e fets contractadors e finidors en les dites Corts e Parlaments.

Dels Comissaris.

XIIII. Item, Senyor, com experiencia haia demostrat que Comissaris per vostres illustres predecessors en diverses maneres e sots diverses titols, comissions e poders hagen fet ubertament injusticies e desordenades extorsions a vostres sotsmeses, les quals coses volents squivar los illustres predecessors vostres, lo rey en Pere besavi e lo rey en Marti peravoncle vostres, hi han provehit algunes vegades, empero instigants algunes persones, no tements Deu, ne zelants la justicia ne lo be publich, han fet fer lo contrari:

Perque, Senyor, per vostra honor e per lo bo stament de la cosa publica del dit Principat Vos supplica humilment la dita Cort que sia vostra merce provehir perpetualment que daqui avant algun Comissari sots titol o nom [de] visrey, lochtinent, protector, reformador, procurador, delegat, instigador o sots qualsevol altre nom, titol o vocable sia nomenat o descriure se puixa, e per qualsevol cas, necessitat, urgencia o manera, no sia ne puixa esser per vos, Senyor, ne per vostre Primogenit o successors vostres o seus ne per alguna altra persona de qualsevulla auctoritat o poder stablida, creat, ordonat ne trames en alguna part del Principat de Cathalunya, e totes provisions fahents contra aço fossen casses e nulles e los dits Comissaris fossen hauts totalment per privades persones els puixa esser feta resistencia sens encorriment de pena alguna en cas que usassen de les dites comissions e provisions.

Quels Officials jurisdiccionals no puixen tenir substituits.

XV. Com a nova malaltia nova medicina dege esser procurada, e per constitucio de Cathalunya per lo senyor rey Nanfos en la Cort de Mont-

blanch qui comença: *Item quod Vicarii, Subvicarii*, etc. feta, e per lo senyor rey en Pere per altra constitucio en la Cort de Cervera, qui comença: *Confirmantes deinde,* etc. confirmada, sia statuit e ordonat quels Veguer, Sotsveguer, Batle, Sots Batle e qualsevol altres Oficials reyals hagen e sien tenguts a fer lo servey e exercici dels dits officis personalment ab continua residencia. E com de algun temps en ça se fassa un nou abus, ço es quels dits Officials recorrent a vostra reyal Senyoria de aquella obtenen licencia de fer lochtinents o substituts, de ques segueix que per virtut de la dita licencia fan venda dels officis prenents preus de aquells e lexant lochtinent aquell qui mes hi dara e ab quis avindran, per lo quals abus les dites constitucio e confirmacio romanen manifestament infructuoses e sens alguna exequcio:

Perque placia a vos, Senyor, statuir e ordonar perpetualment que les dites constitucions a la ungla sien observades, e confirmant aquelles, vos placia tals licencies no atorgar e que les atorgades sien haudes per revocades, e si per Vos o vostres successors ara o sera fet lo contrari tal atorgament sia haut per nulle e los lochtinents o substituits en loch dels dits Officials sien hauts per privades persones.

De aquells qui han fet contra constitucions e capitols de Cort

XVI. Item, Senyor, com poch valria constituir e fer ordinacions e leys si aquelles no eren e son inviolablement observades, com de la inobservancia se seguesquen dans e molts inconvenients irreparables: Placia a vos, Senyor, ordonar e statuir ab aprobacio e consentiment de la dita Cort que Canceller, Vicecanceller, Portants veus de Governador e tots aquells altres Officials, Comissaris, Secretaris, jutges, reladors, scrivans e altres quelsevol ministres qui per informacio apparra haver fet e qui daquiavant faran contra constitucions e los dits capitols de Cort o alguns de aquells fets fermats e jurats per vos, Senyor, e per los dits senyors reys en Ferrando e en Marti, e encara tots aquells qui hauran infringides les seguretats prestades per observacio daquells, que sien punits, publicats e exequtats encontinent segons la seria e forma de les dites constitucions e capitols de Cort.

E per ço, Senyor, com la reyal exequcio de cascun fet es la pus principal part: Placia a vos, Senyor, comenar a algunes persones sufficients e fiables la inquisicio fahedora contra tots aquells dits Officials e ministres qui hagen o hauran violades les dites constitucions e capitols e les seguretats per ells prestades e trobada la veritat, que sien degudament punits e castigats segons dessus es dit, servats a la letra les dites

constitucions e capitols de Cort. E mes avant, que tots actes, provisions e altres qualsevol enantaments daquiavant fahedors en contrari sien declarats esser nulles.

Que algu no gos nafrar laltre en la cara.

XVII. Item, Senyor, com la faç de cascun sia feta a imatge de Deu e per algun no dege esser deshonrada, vituperada o nafrada, sia de vostra merce ordonar perpetualment ab approbacio e consentiment de la dita Cort, que tota persona qui nafrara algu en la faç o cara acordadament a trahicio o per diners, de continent perda lo puny, ab lo qual haura fet la dita nafra: e si per la dita nafra en la cara, lo nafrat perda algun ull o lo nas, que tal nafrat en la dita manera encarrega pena de mort.

Que la Audiencia se puixa celebrar .x. dies apres quel Senyor Rey ne sera partit, e apres que no sen hi tinga, si personalment no y entra.

XVIII. Item, Senyor, com sia molt just e rahonable la vostra reyal Audiencia seguir vos, Senyor, e lla on vos, Senyor, personalment serets constituit e vostres Canceller e Vicecanceller sien, e no en altres lochs, celebrant la dita Audiencia sino per los jorns per vostres illustres predecessors, de loable memoria, designats, e per los dits vostres predecessors sia stat ordonat que exints ells de alguna ciutat, vila o loch del dit Principat, nos devia ne podia celebrar Audiencia en aquells sino per Canceller o Vicecanceller e apres per temps o spay de .x. dies continuus tant solament, e com de algun temps en ça sia stat fet lo contrari:

Per ço, supplica la dita Cort que sia de vostra merce provehir, ordonar e statuir que la ordinacio o concessio ja dites sien tengudes e observades, segons lur seria e tenor, no contrestant los abuses ja dits. Anadint que la vostra audiencia nos puixa celebrar en dos lochs ensemps dins o fora lo dit Principat, e que tornant vos, Senyor, o vostres successors en la ciutat, vila o loch don serets eixit o vinent de nou e aquells encara que siats en la Vegueria o Batlia, dins la dita ciutat, vila o loch fins vos, Senyor, siats entrat, dins aquella o aquelles nos dege nes puixa reyal Audiencia celebrar: e que present vos, Senyor, en alguna de les dites ciutat, vila o loch del dit Principat, vostre Primogenit o Governador general ne los Portants veus daquell no degen ne puixen celebrar audiencia en alguna manera: e si en los dits casos o cascun de aquells

sera fet lo contrari, que tots processes, rescrits, sentencies, letres e altres qualsevol enantaments daquen fahedors e enseguidors en tals Audiencies fossen e sien *ipso facto* nulles e freturants de tota força, efficacia e virtut e que algun a tals coses no sia tengut obeyr en alguna manera.

Que no sia dat clam de Pau e de Treva fora la Vegueria.

XVIIII. Item, Senyor, una gran molestia e abus se fa en vostres subiectes del dit Principat per causa de miserabilitat en lo proces de Pau e Treva, car moltes persones son qui per miserabilitat, pupillaritat e viduitat recorren a vostra Audiencia e en aquella trahen vostres subiectes de lurs Vegueries dins lo Principat e fora aquell per raho de clams de Pau e de Treva, e los citats a vegades no han conexença en los lochs on son citats, de ques seguex gran destruccio en les persones e bens de aytals citats: que sia merce vostra, Senyor, statuir e ordonar que stant vos, Senyor, fora lo Principat, devant vostra Audiencia no puixa esser fet proces de Pau e de Treva ne encara algun citat sia tengut comparer per tal procehiment. E si estant vos, Senyor, dins lo dit Principat a instancia de alguna vidua pubil o altre miserable sera dat algun clam per via de Pau e de Treva fora la Vegueria on se dira esser donat lo dampnatge, aytals citats puixen comparer devant lo Veguer de la Vegueria en la qual lo dan se dira esser donat e devant aquell Batle al qual se pertanga, e puixa fer sa comparicio personalment e fermar segons les constitucions de Cathalunya pratica e us de aquelles. E fetes les dites compariciones e ferma segons la natura del fet, lo Veguer o Batle a quis pertanga prenga la dita comparicio [e] fassa los altres actes necessaris a la dita comparicio en tal manera que justicia se puixa fer a cascuna part. E lo proces per raho de les dites comparicio e ferma fet per los dits Officials ordinaris, sia tremes a la Audiencia de vos, Senyor, si serets dins lo dit Principat e no fora aquell, en lo qual lo citat per si o per procurador legitim puixa deffendre la dita causa: e on personalment elegira deffendre la dita causa en la dita Audiencia, lo Veguer o Batle si a aytal se pertanyera, hage a tremetre e remetre lo dit comparent citat a vos, Senyor, segurament, si serets dins lo dit Principat segons es dit.

Que les acusacions e denunciacions no prosseguides peresquen.

XX. Item, Senyor, com alguns ab depravada intencio o calumpniosa accusen e denuncien algunes persones de crims o contra aquelles donen clams de Pau e de Treva e preses los accusats e denunciats a instancia

de qualsevol, encara que fos feta per vostre Fisch en cas a aquell permes, o feta comparicio los clamants per via de Pau e de Treva callan e no prossegueixen les dites accusacions e denunciacions o clams, ans los accusats, denunciats e clamats ab grans despeses per salaris e per scriptures han a procurar esser dada fi a les dites instancies, e a vegades los accusants, denunciants e clamants son de tal condicio que no sen pot res cobrar:

Perque supplica la dita Cort a vos, Senyor, si de vostra merce sera ordonar que qualsevol denunciant o querelant o instant inquisicio encara que sia vostre Fisch, lo qual apres de la denunciacio començada inquisicio o querela offertes, callara per spay de .III. meses daquiavant no sia admes a prosequcio de aquells: e lla on no callara, ans proseguira aquelles, si la instancia de accusacio o denunciacio encara fetes per vostre Fisch o querela o clam de Pau o de Treva no sera proseguit o proseguida per lo denunciant o querelant finalment apres de la comparicio o clam donat per spay de un any del temps de la comparicio comptador, peresca ab totes condicions e fermes, romanent entegre la accio si altra instancia volra començar, e saul dret contra lo denunciant o querelant en les despeses e dans: la qual ordinacio placia a vos, Senyor, encara stendre als negocis pendents.

Que los Algutzirs no puixen esser sino dos e que no tinguen juhi.

XXI. Item, Senyor, com en cascun offici dege esser squivada sobrefluitat de ministres, foragitat tot abus en lo exercici de aquell: Supplica la dita Cort que confirmant la ordinacio antiga de vostra Casa reyal feta sobre los Algutzirs qui son e esser deuen mers executors, vos placia, Senyor, quels dits Algutzirs axi vostres com del vostre Primogenit e Governador general no usen ne puixen usar dins lo dit Principat de Cathalunya sino tres, ço es: dos de vos, Senyor, e un de vostre Primogenit, los quals sien persones notables de bona fama e havents experiencia de grans affers, naturals de vostres regnes e terres e poblats e domiciliats almenys per deu anys en lo dit Principat, los quals per si no puixen tenir Cort ne juy, ans tots actes e qualsevol altres enantaments pertanyents al dit offici de Algutzir hagen a fer de e ab consell, comissio o manament vostre o dels dits Canceller, Vicecanceller o Regent en son cas e no en altra manera, servada en aço la ordinacio dessus dita: e si en les dites coses sera fet lo contrari, que perden loffici, lo qual nols puixa esser restituyt per vos, Senyor, ne per altre en nom vostre en alguna manera: e noresmenys tots los actes e altres qualsevol procehiments

per ells fahedors ultra la forma en lo present capitol contenguda sien nulles *ipso facto* e freturant de tota força, efficacia e virtut.

Que tota persona puixa haver translat de les pragmatiques e altres scriptures del Archiu reyal.

XXII. Item, Senyor, com en temps de vostres predecessors, de loable memoria, sia tots temps usitat que francament e de liure sens alguna prohibicio e empatxament cascun sotsmes de vostra reyal Corona havia o podia haver translat de totes scriptures, los quals hagues necessaries de vostre reyal Archiu, satisfahent rahonablament lo Tinent aquell, e de algun temps en ça sen haia abusat:

Per ço, supplica la dita Cort a vos, Senyor, que us placia statuir perpetualment ab approbacio e consentiment de la dita Cort que daquiavant aquell qui de present te lo vostre reyal Archiu o tot altre qui apres lo tindra sia tengut donar translat axi autentichs com altres de les pragmatiques e altres qualsevol scriptures del dit Archiu a la Cort e a cascun Bras de aquella e a cascun singular de aquella e als diputats del General de Cathalunya e a tots e sengles sotsmeses vostres del dit Principat, encara toch interes de vos, Senyor, de la Senyora Reyna o de vostre Primogenit o de successors vostres, e lurs com en tal cas per maior justificacio lo dit Archiu dege esser mes patent a vostres sotsmeses. E que si per vos, Senyor, o vostres successors o Officials vostres e lurs era manat lo contrari, que lo dit Tinent o Regent lo dit offici qui es de present o sera no sia tengut servar les dites prohibicions en alguna manera e quel dit Tinent lo dit Archiu qui ara es o sera per temps a tenir e observar lo present capitol sia e hage esser tengut fer sagrament e homenatge en poder del vostre Canceller o Vicecanceller a la letra sots pena de trecents florins dor adquiridors, ço es la meytat a vostre fisch e laltra meytat a aquell qui demanara o volra haver lo dit translat.

Quels strangers e inabils sien remoguts del costat e servey del Senyor Rey.

XXIII. Item, Senyor molt excellent, com la Magestat Reyal dege esser sollicita e atenta a totes e sengles coses tocants conservacio e amor de sos regnes e terres: e entre aquelles, Senyor, sia amar e honrar sos vassalls e sotsmeses poblats e habitants dins los dits regnes e terres, omeses e foragitades totes e sengles altres persones de stranya

nascio acostant alguns dels dits seus vassalls e sotsmeses los pus virtuoses e abils a son costat e servey e los altres promovent a dignitats e officis cascuns segons lurs graus e merits e extirpar daquen totes causes e occasions de ques pogues seguir lo contrari, e axi, Senyor molt alt, ho han acustumat praticar los reys Darago e princeps de Cathalunya predecessors del molt alt senyor lo senyor rey en Ferrando, pare vostre, senyor de memoria digne e vostres, e ab la dita praticha ha adquisida, tenguda e possehida perpetualment ab fidelitat innada la amor de lurs vassalls e sotsmeses ampliants ab aquella lurs regnes e terres e conservantslos en gran concordia e unitat:

Perque, Senyor molt excellent, vehent la dita Cort quel senyor rey en Ferrando, en temps de sou regiment e apres vos, Senyor, ab humil reverencia e honor sua e vostra parlants, en algunes coses havets usat del contrari, ço es acostant al servey e costat seus e vostres persones de stranya nascio, preferints aquelles en dignitats, benefficis, graus, honors e amor als dits seus e vostres sotsmeses e naturals vassalls en gran desamor e desconort de aquells e destruccio dels dits vostres regnes e terres, e volent haver e obtenir de vos, Senyor, si vostra merce sera, la dita Cort, ço que dels dits vostres predecessors lo Principat de Cathalunya ha obtengut e prossehit en per tostemps tant com lo regiment de aquells ha durat:

Supplica a la dita vostra Senyoria que sia merce vostra axi per los sguarts ja dits com per consolacio e repos dels dits vostres regnes e Principat tenir e observar la pratica dels dits vostres predecessors, foragitant de present e de fet de vostre costat e servey totes e sengles persones qui no sien nadius dels dits vostres regnes e Principat e altres qui sien indignes e inabils al servey vostre, Senyor, o prenent e acostant als dits vostres servey e costat persones nadius dels dits vostres regnes e Principat virtuoses, honestes e amigables, e plasents a vos, Senyor, e als dits vostres vassalls e sotsmeses fahent e imposant a vos, Senyor, e a vostres successors ley perpetual que vos, Senyor, o ells no puscats ne pusquen fer lo contrari.

Que algun offici jurisdiccional ne altre no puixa esser donat o comanat sino a cathala nadiu etc.

XXIIII. Item, Senyor, com sia decent e rahonable a cascun regne e provincia procurar degudes favors e beneficis a tots los poblats en aquell o aquella en special dels actes e coses concernents seguretat e utilitat vostre e de la cosa publica, e jatsia que sobre aço en certa ma-

nera sia provehit per leys de la terra, empero algunes vegades es stat usat lo contrari axi en fer comissions com en donar officis a persones qui nols deuen tenir servant vos, Senyor, les dites leys de la terra e ordinacions de vostra Casa Reyal e per altres rahons, e sobre aço e coses semblants los regnes Darago e de Valencia hagen obtengudes de vos, Senyor, e de vostres predecessors bastants furs e libertats:

Perque us supplica la dita Cort per los dits sguarts que us placia ordonar e statuir perpetualment que algun offici de jurisdiccio o altre per via de comissio o en altra manera no sia ne puixa esser comenat donat ne regit per alguna persona o persones qui no sien nadius naturals e poblats en lo dit Principat de Cathalunya, e si lo contrari es stat fet en alguna manera que sia decontinent tornat al primer e degut stament. E en special, Senyor, com sia cert quel procurador reyal de Rossello e de Cerdanya sia valencia, vos placia, Senyor, removent aquell del dit offici, provehirne a persona sufficient e qui sia nadiu natural e poblat del dit Principat, ara e tota vegada quel dit offici vagara, fahent vos, Senyor, al dessus dit gracia o smena condescent segons los serveys que ha fets a Vostra Senyoria.

Que solament los vers familiars del Batle general e procurador reyal sien exempts dels officials ordinaris.

XXV. Item, Senyor, com lo dit Batle general de Cathalunya e encara lo procurador reyal dels Comtats de Rossello e de Cerdanya e lochtinents lurs per color dels dits officis prenguen en familiars lurs moltes persones e per via de arrendaments de leudes e en altra manera diguen aquelles esser exemptes de for de qualsevol Officials vostres ordinaris e esser de lur for, de ques segueixen molts scandols e inconvenients, com tals persones ab licencia de aquells, portants armes e en altra manera sien causa dels dits scandols e inconvenients per la dita via:

Perque placia a vos, Senyor, statuir e ordonar perpetualment ab aprobacio e consentiment de la dita Cort que tals persones, ultra lo scriva e los vers familiars de casa dels dits Batle general e procurador reyal qui visquen de lurs despeses, no sien exempts dels vostres Officials ordinaris encara que sien arrendadors o persones de leudes, ans sien de for e jurisdiccio dels dits ordinaris de que seran en cascuna ciutat, vila o loch e no pas de for e jurisdiccio dels dits Batle general e procurador reyal, tolent e abolint totes provisions en contrari emanades e totes licencies de portar armes e totes altres exempcions. E si los dits Batle general e procurador reyal o lochtinents lurs volran esforçar lo contrari sien privats

dels officis, e tots actes que apres faran sien nulles e no obtemperats per los dits vostres officials ordinaris.

Dels Conservadors e altres officis novells que sien revocats.

XXVI. Item, Senyor, com multiplicacio de Officials importe grans dans vexacions e dampnatges á la cosa publica e maiorment com son consemblants de novella manera e no usitats en lo dit Principat, e com dalgun poch temps en ça per lo Senyor Rey vostre pare de gloriosa memoria e per vos, Senyor, sia stat ordonat e creat un novell offici appellat Conservador, axi en lo present Principat com en los Regnes de Sicilia e de Cerdenya, los quals a intencio de molts es inutil e infructuos a vostra Reyal Senyoria, e daltra part molt carregos, com se dega es afferm que entre los officials en cap del dit offici e sos lochtinents scrivans porters e altres persones munten entre quitacions, provisions e gracies ordinaries ultra .vi. milia florins per any, qui poden servir en coses pus necessaries a vostre Reyal stament attesa la diminucio de vostre patrimoni, e tot ço, que per sguard del dit offici se fa, dient alguns o donant color que es profit de vostra Cort, puixa e pot esser fet regit e administrat per altres Officials vostres e lurs ministres, per los quals al antich era acustumat fer e regir:

Per ço supplica la dita Cort a vos, Senyor, axi per vostra utilitat e interes de la cosa publica quels dits officis de Conservadors sien per vos, Senyor, decontinent revocats e abolits perpetualment, com attesa la molt gran e notable ordinacio de vostra Casa Reyal dessus dita feta sobre los officis necessaris a vostre reyal stol e considerada la diminucio de vostre reyal patrimoni parria molt rahonable e profitos que nos deguessen multiplicar los officis mas conservar los qui antigament foren e son ordonats en lurs termes ab tota integritat, honor e avançament servat orde degut e pertinent, e si es stat fet lo contrari, que sia tornat al primer e degut stament, tots temps servada la ordinacio sobredita. Pero, Senyor, si alguns per bons serveys ne son stats provehits o confirmats novellament, que sien satisfets encontinent per vos, Senyor, rahonablement segons los merits dels dits serveys.

Del Maestre Racional e dels de son offici.

XXVII. Com dura cosa sia haver lo nom e abusar del significat e proprietat daquell, e sia cert quel vostre Maestre Racional de vostra Cort aya compte e raho dels Officials de Casa vostra, jurisdiccionals, patrimo-

nials, comissaris e altres exercint offici reyal, e vostra Senyoria, com alguns dels dessus dits venen retre compte en lur poder, aquells retarden diffinir o decisir, si donchs resta no y ha, de que moltes vegades sen ha a tornar, no diffinits o en altra manera, per miga o sots color de remuneracio de treballs son diffinits fama refferent.

Per tant, Senyor, supplica la dita Cort que sia vostra merce quel dit Maestre Racional e altres de son offici fassen sagrament e homenatge, ço es, lo dit Maestre Racional en poder vostre, e los altres de son officii qui ara son e per temps seran en poder de aquell, dells quals sagraments e homenatges hage a parer auctenticament que exerciran be e legalment lur offici e que no usaran en los comptes de algunes exaccions axi com dret de anell, capit o altres e que no retardaran oyr diffinir e spetxar tots comptes, no haut sguard a resta pocha o gran, e que no exegiran ne reebran alguna cosa directament o indirecta tacitament o expressa de qualsevol persones devant aquelles compte retents, ans de lur quitacio sien contents sots pena de privacio de lur offici perpetualment e de restituir en .xi. doblaries ço que haurien pres, car egual cosa es esser ferit ab la sua mateixa ley. Anadint que si dins tres anys apres quels dits vostres Officials e comissaris hauran finit lo temps de lur regiment e administracio comptadors e hauran dats lurs comptes, que los comptes de aquells si no seran diffinits dins los dits tres anys sien hauts per quitis e diffinits si donchs no stave per culpa dels retents lurs comptes.

Del aboliment del lochtinent del dit offici en regne de Valencia.

XXVIII. E com se diga, Senyor, quel dit offici de Maestre Racional seria divisit novellament en dues parts, ço es, que en Valencia seria stat format un loctinent de Maestre Racional ab semblant poder e tals segells segons es acustumat ab antich en lo Principat de Cathalunya en la ciutat de Barchinona dins lo Vostre palau, e tal novella creacio sia preiudicial e de gran interes vostre, Senyor, e del dit Principat e sen puixen seguir grans fraus e inconvenients, e multiplicacio de officis sia cosa molt turbativa del benifici per lo qual lo dit offici es stat format e introduit:

Supplica la dita Cort per los dits sguards e altres Vos placia revocar e abolir lo dit novell offici e tornar lo al dit primer e degut stament com lo dit offici ab tots sos membres stiga molt propriament en lo dit Vostre palau segons ab antich per tot vostres predecessors de bona memoria es stat acustumat, tolent a aquell tot poder de fer lo contrari e havent per cas e nulla tot ço e quant fos fet en contrari del present capitol.

Que los scrivans en los processos hagen scriure certes linies e mots e a reebre cert salari de provisions.

XXVIII. Item, Senyor, com per lo senyor rey en Pere avi vostre, de memoria recordable, sien stades fetes certes ordinacions sobre los salaris dels scrivans de la vostra Cort e del Primogenit e Portants veus de aquel en lo dit Principat e de les altres Corts judiciaries e no sia stat provehit generalment en lo nombre de les linies e diccions dels mots, los quels deuen scriure en cascuna pagines de formes maior e menor, de que son stats fetes e fau grans abuses: mes avant, en la exaccio, la qual fan inmoderada de letres o provisions reyals dictadores per ells:

Per ço, sia de vostra merce, Senyor, confirmant la dita constitucio anadir o aiustar en aquella e provehir que los prothonotari, lochtinent o regent seu, secretaris e tots scrivans vostres, Senyor, e del dit vostre primogenit, Governador general e Portant vens de aquell e tots los altres de les dites Corts e de cascuna de aquelles e altres qualsevol en poder dels quals se menen processes, en cascuna pagina dels processes e actes de forma maior o menor hagen scriure o fer scriure certs parells e certes diccions, ço es, en los actes de forma maior en cascuna pagina a .xxvi. linies integres e no menys e .viii. diccions o mots en cascuna linia e no menys, e en los actes de forma menor .xv. linies integres e no menys e .iiii. o .v. diccions o mots en cascuna linia e no menys, e que per letres o qualsevol provisions axi de justicia com groses per aquells dictadores e fahedores no exhegesquen sino aytant com es taxat per la dita salubre ordinacio de Casa vostra. E que aquell qui fara lo contrari perda lo salari dels dits actes integrament, e en cas de inmoderada exaccio per les letres o provisions dessus dites contra la dita tatxa perda la quitacio per tot un any complit, sens tota gracia e merce que no lin puxa esser feta per vos, Senyor, ne altra persona en nom vostre: e que los scrivans del registre ne altres de vostra Casa no puixen pendre haver, ne reebre paga, ne satisfaccio alguna de metre en forma, ne de registrar, ne en altra qualsevol manera espatxar les dites letres ne provisions algunes, axi de justicia com gracioses, sots la dita pena de perdre la quitacio per tot un any. E que en registrar e en spetxar les dites letres, cartes o provisions reyals prop dites hagen esser scrivans formats scrits e continuats en carta de racio segons la dita ordinacio de Casa vostra. E que tots los dessus dits scrivans vostres hagen e sien tenguts spetxar sens dilacio alguna totes e qualsevol persones qui ab aquells

haran a fer e contractar en alguna manera sots les dites penes en la prop dita forma cometedores.

Que los scrivans sien quitats del dret de segell e hagen lo vestir e la gracia.

XXX. E per tal, Senyor, que als dits abuses, tant com se sguarde als scrivans de vostra Cort e del Primogenit vostre o Governador general dessus dits, sia degudament provehit, e la pus saludable provisio que esser hi pot, es que aquells prop dits scrivans fossen e sien integrament quitats axi en lur quitacio e vestir com encara en la gracia ordinaries:

Per ço, supplica la dita Cort a vos, Senyor, de provehir que lo dret del segell lo qual principalment fon trobat e imposat per pagar los dits scrivans, sia convertit primerament e ans de totes coses en pagar la quitacio vestir e gracia als dits scrivans cascun en son grau, e apres sin hi sobrara en los altres uses que a Vostra Senyoria plaura, car pus los dits scrivans sien pagats e satisfets en lurs quitacio vestir e gracia, segons dit es, no hauran raho ne excusa alguna de no observar la prop dit capitol a la letra, en altra manera seria imputat a lur culpa, e quel prothonotari hage a prestar sagrament e homenatge de observar lo present capitol a la letra, axi que per ell o per interposades persones no puixa ester fet lo contrari encara que per vos, Senyor, o per part vostra li fos manat en alguna manera.

Que los dits scrivans hagen esser cathalans en les causes de cathalans.

XXXI. Los quals dits vostres scrivans e secretaris e encara lochtinent o regent offici de prothonotari quant es al exercici de fer processos enquestes e tots altres artes judiciaries tochants en qualsevol manera cathalans quis menaran os actistaran axi devant vostra Senyoria e del dit primogenit e Governador general com e vostra sacra Audiencia e sua hagen esser nadius poblats e domiciliat, dins lo dit Principat: e si lo contrari sera fet quels dits actes *ipso facto* sien nulles: pero, Senyor, quels altres vostres scrivans o secretaris dels altres Regnes e terres ordinaris puixen reebre qualsevulla manaments de letres, cartes, provisions e sentencies devant vostres Canceller Vicecanceller o en son cas regent Cancellaria, de les quals sien satisfets segons es taxat e ordonat axi per ordinacio de vostra Casa dessus dita com per constitucions e capitols de Cort de Cathalunya, sots la pena en aquelles centenguda.

Que les scriptures dels scrivans Reyals hagen esser comanades a altres scrivans reyals.

XXXII. Item, Senyor, un gran abus se fa entre los dits prothonotari, lochtinent, secretaris e los prop dits scrivans de vostra Cort e del Primogenit e general Governador qui son actualment en servey vostre e de aquells, que si algun se absentara del dit vostre servey o sera empaxat per malaltia o en altra manera acustuma de lexar lurs scriptures, durant lur absencia o empatxament, a alguns altres scrivans qui no son en servey vostre ni de vostra Cort e persones ignorants e de poch compte, del qual abus, Senyor, venen grans inconvenients a les parts litigants e grans menyspreus a la auctoritat dels dits prothonotari lochtinent secretaris e scrivans e dels actes que preceheixen de vostra Cort:

Per ço, Senyor, humilment supplica la dita Cort que sia vostra merce statuir e ordenar que algun dels prop dits prothonotari, lochtinent secretaris ne scrivans presents ne sdevenidors no gos lexar algunes scriptures o actes quis hagen a menar devant vos, Senyor, o en vostra Audiencia sino a alguns dells mateixs: e si algun dels dits prothonotari lochtinent secretaris e scrivans contrafara, que *ipso facto* per cascuna vegada sia privat per spay de un any del exercici de son offici e de la quitacio vestir e gracia dessus dite: anadit que partint vos, Senyor, de la vegueria on serets, los fets dels quals vos, Senyor, o vostres Canceller o Vicecanceller o en son cas regent no porets o no poran fora la dita vegueria conexer obstants les leys de la terra, hagen esser de fet remeses als ordinaris de la dita vegueria e los processes e actes a les Corts de aquells; e semblant, Senyor, sia entes del Primogenit e Governador general de vostres regnes e terres e dels Portants veus de aquell en Cathalunya.

Que les scrivans ne puixen esser procuradors ne emparar provisions en la scrivania.

XXXIII. Item, Senyor, los vostres segelladors e scrivans de registre los quals deuen esser publiques persones no fahents part alguna, fan un gran abus en la vostra scrivania ço es que no contents de lur offici prenen procures de les gents fahentsse pagar salaris inmoderats e en nom de procurador emparen e detenen emparades provisions qui fassen contra aquelles, del qual tal scriva o segellador es procurador, de ques segueix gran dan a la persona qui haura obtenguda la letra o provisio la qual sera emparada:

Perque, Senyor, placie us statuir e ordonar que algun dels dits segelladors e scrivans de registre ne altres qualsevol scrivans de vostra Casa no gosen pendre ne aceptar carrech de procurar alguns actes o fets ne de emparar o fer emparar ne en alguna altra manera empatxar carta, rescrit ne provisio alguna; e si u fa que sia privat per un any en les quitacio vestir e gracia per cascuna vegada: e noresmenys hagen a pagar totes despeses e messions que haura fetes aquel contra qui sera feta empara o empatxament algun e tal empara no sia tenguda ne servada.

De les leudes de Tortosa.

XXXIIII. Item, Senyor, com per constitucions de Cathalunya la exaccio o levament de leudes e altres vectigals se dege fer tant solament en los lochs termens e limits en manera e segons antigament es acustumat, sens fer alguna novitat, segons requeren les constitucions generals de Cathalunya, e per vos, Senyor, e per les levadors o cullidors de les leudes de Tortosa e en les ciutats de Barchinona e de Tortosa e en les viles de Cobliure, Sent Feliu de Guixols e altres parts contra les dites constitucions e us antich son fetes exaccions de la dita leuda e en gran preiudici del General de Cathalunya; com molts navilis de mercaders strangers dels quals lo General hauria gran profit per raho de la nova gran inmoderada e desreglada exaccio en les dites ciutats viles e altres parts de Cathalunya de la dita leuda cessen [de] declinar al dit Principat e per aquesta raho los arrendadors del dit General sesforcen de demanar smena, no obstant que sien les dites exaccions contra privilegi de les ciutats viles e parts dessus dites, e encara contra privilegi de la vila de Perpinya, e generalment sia fet lo contrari contra la forma e us antigament observats:

Supplica la dita Cort sia de vostra merce servar les dites constitucions e totes les dites novitats revocar e fer cessar, tornant la dita exaccio en la forma e costum antigues, guardant lo dit General de damnatge, e servant a les dites ciutats e viles les dites constitucions e lurs privilegis e antichs uses en la exaccio de les dites leudes, no haut algun sguard a algunas novitats o abuses.

Que les ordinacions tochants a la Casa Reyal sien observades a la letra.

XXXV. Item, Senyor, com sia notori que les loables ordinacions e pragmatiques sancions ab grans e digests consells fetes per los illustres reys, de bona memoria, predecessors vostres per provehir e metre en de-

gut orde tots los graus dels officis e officials de la dita vostra Casa e ministres daquella, hagen portat grans fruyts e repos, e de aquelles se diga esser abusat de algun temps en ça, en moltes maneres indegudament, contra raho e leys de la terra e forma de les dites ordinacions, e aço ha mostrat experiencia en special en los scrivans vostres, Senyor, qui en temps de vostra primogenitura foren ordonats ab gran consell meses e collocats en vostra Casa per lo Senyor Rey vostre pare de bona memoria, de la qual pujant vos a dignitat Reyal e aquells servints ab grans treballs e despeses son repellits e no admeses en lurs officis per sinistres e injustes informacions, aquells ne apellats ne oyts, e aço conrta dret divinal e observancia de la Sancta Scriptura e contra raho scrita moral e natural e bones pratiques e observances de vostres loables predecessors de bona memoria, de que fins aci se son seguits molts debats inconvenients e iniusticies es porien seguir si no y era provehit degudament:

Per ço, Senyor, supplica la dita Cort que us placia provehir, ordonar e statuir que les dites pragmatiques sancions tochants les dites ordinacions salubres e encara uses e bons custums de vostres dits predecessors sien e hagen esser per vos, Senyor, e vostres successors e officials vostres e lurs observades integrament e perpetual a la letra, e tot ço qui sia stat fet en contrari e o sera daci avant que encontinent e de fet sia revocat e haut per nulla e reduhit per vos, Senyor, al primer e degut stament.

Que les governacions de Cerdenya e de Mallorques sien comanades a nadius e heretats sens frau en Cathalunya, e lo contrari sia revocat.

XXVI. Item, Senyor, com sia cosa condescent e rahonable que les constitucions e privilegis fets per les vostres predecessors de gloriosa memoria fermats e jurats per vos, Senyor, sien seruats a la letra, e com los regnes de Mallorques e de Cerdenya hagen privilegi e per constitucio de Cathalunya sia provehit que los officis de la governacio dels dits Regnes e altres no puixen esser dats comanats a vida beniplacit o perpetualment a algun qui no sia nadiu poblat e heretat dins lo dit Principat de Cathalunya, e de algun temps en ça, Senyor, los dits officis contra les dites constitucions e privilegis, sien dats a persones no havents la qualitat damunt dita, e perque puixen esser dits cathalans, fictament compren algunes heretats, e posat que les compres se fassen legitimament, son de pocha valor, per ço que puixen obtenir fraudulosament los dits officis:

Per tant, Senyor, supplica la dita Cort que sia vostra merce provehir

ab consentiment daquella que ara ne daci per avant los dits officis de governacio ne altres no puixen esser dats ne comanats per vos, Senyor, ne per vostres successors sino als nadius poblats e heretats sens frau dins lo dit Principat e quel cap de sa heretat e la maior part e substancia de aquella sia dins lo dit Principat de Cathalunya. E per ço com de present les dessus dites governacions son donades, ço es, la de Cerdenya a mossen Bernat Centelles e la de Mallorques a mossen Olfo de Proxida qui no son nadius del dit Principat ne han les qualitats dessus dites: Placia a vos, Senyor, que aquells sien privats dels dits officis e lurs provisions revocades, e que sien dats o comanats a nadius del dit Principat e havents les qualitats dessus dites.

Contra aquells qui donen e qui reeben diners o altre do per obtenir algun offici jurisdiccional, e que algun havent certes qualitats no puixa obtenir offici triennal.

XXXVII. Item, Senyor, com per los illustres Reys predecessors vostres de loable memoria en les Corts sia stat ordonat ab consentiment de la Cort per just e molt rahonables motius que algun offici no sia donat per diners e altres qualitats e restriccions, e de algun temps en ça se sia abusat en contrari, de ques segueixen moltes vexacions e extorsions de pecunies per causa de cobrar lo preu donat per lo dit offici e en altra manera grans torts e injusticies a carrech de vos, Senyor, e no poch dampnatge de la cosa del dit Principat: Per ço, placia a vos, Senyor, confirmant les dites constitucions ordonar e statuir perpetualment ab approbacio e consentiment de la dita Cort que si en la present termini o daquiavant algun vostre vassall de qualsevol stament o condicio sia per si o per altre directament o indirecta haura promes prometra o dara diners argent o servey algun o fara promissio o obligacio a vos, Senyor, o a la Senyora Reyna consort vostra e a vostre Primogenit o a vostres e lurs successors o a algun Official de Casa vostra o lurs o a qualsevol altre persona per obtenir algun offici de jurisdiccio dins vostra Casa Reyal o fora aquella dins lo dit Principat, sis vol sia perpetual o temporal, si lo dit offici en la dita manera obtendra, de continent los dits Officials vostres o altra qualsevol persona qui reebra o pendra los dits preu diners argent o servey e aquell al qual sera donat lo dit offici sien hauts per infames e privats dels dits officis sens alguna dispensacio, e daquiavant sien cascun dels dessus dits inabils a obtenir algun offici reyal dins la dita Casa vostra e lo dit Principat.

Mes avant, Senyor, com de algun temps a en ça contra les constitu-

cions fetes en les Corts..... per les quals es stat ordonat que algun domiciliat en la vegueria o de bando o qui no haia purgada la Taula o regit offici triennal en aquell temps, no puixa obtenir algun offici triennal, e de aço sia stat abusat axi que algunes persones son stades provehides contra les dites constitucions o alguna de aquelles:

Per ço, placia a vos, Senyor, confirmant les dites constitucions statuir e ordonar perpetualment ab approbacio e consentiment de la dita Cort que daquiavant les dites constitucions e cascun sien servades a la letra, e que les persones provehides fins aci contra les dites constitucions sien de continent remogudes, e que sien provehides altres persones de nou abils e sufficients, servant les dites constitucions simplement e plana: e que per certes causes justes e rahonables placia a vos, Senyor, que en lo present statut sia compres lo Sotsveguer de Pallars.

Que los juheus habiten apartats dels christians.

XXXVIII. Item, Senyor, com torn en gran irreverencia de Deu e approbri de la sancta fe catholica e perill de les animes habitar ensemps christians e juheus e en algunes ciutats, viles e lochs del Principat de Cathalunya stiguen mesclats axi christians de natura com conversos ab juheus contra ley divinal e humanal:

Per tant placia a vos, Senyor, statuir perpetualment ab approbacio e consentiment de la dita Cort que daquiavant en cascuna ciutat, vila o loch reyals del dit Principat sia triada certa partida o stacio on los dits juheus qui aqui son o seran daquiavant hagen habitar, la qual partida o per mija de mur o longa distancia sia separada totalment de les habitacions dels dits christians, axi que los dits christians no puixen oyr e menys veure los actes, cerimonias e costums dels dits juheus. E si algun christia, daquiavant logara alberch o casa a algun juheu fora la dita partida triada per habitar los dits juheus o apres de la publicacio de la present lo sostendra en la dita habitacio, perda lo dit loguer, e lo juheu o juhia qui fa tal logar o apres de la dita publicacio o intimacio de la present habitara o sera trobat habitar fora la dita partida triada per habitar als dits juheus deputada o en altra manera lo dit juheu habitara ab los christians ensemps, sia assotat e assotada per aquella ciutat, vila o loch on tal cosa haura comesa. E com, Senyor, en algunes ciutats, viles e lochs reyals los christians, specialment conversos, habiten ensemps continuadament ab los juheus e en loch publich e de gran passatge: Placia a vos, Senyor, fer separar e stremar los dits juheus en alguna part e provehir hi en la dita manera. E que la present ordinacio sia

publicada ab veu de crida per les dites ciutats, viles e lochs Reyals per ço que ignorancia no y puixa esser allegada.

En quina manera los plets quis menen en la Audiencia seran decisits uns apres altres.

XXXIX. Item, Senyor, com no servant degut orde en acordar decisir e determenar los plets en la vostra Audiencia introduits e confusament meneiar aquells, sia causa de gran dilacio e occasio de molts damnatges treballs e despeses de les parts qui aquells en la dita vostra audiencia introdueixen:

Placia a vos, Senyor, per bona e presta expedicio dels dits plets statuir e ordonar perpetualment ab approbacio e consentiment de la Cort que decontinent que en la dita Audiencia sera feta relacio de alguna causa e los advocats seran plenament oits axi que lo Canceller, Vicecanceller e en son cas regent sien tenguts, ans de oyr relacio de altra causa, acordar decisir e determenar aquella, axi que dins dos o tres jorns apres lo dit acord se hage necessariament a promulgar la sentencia, empero si lo jorn de la relacio e oyts los advocats lo Canceller, Vicecanceller e en son cas regent ne lo dit Consell no seran axi plenament informats del fet e clars del dret que lo dit fet puixen determenar ans sera de necessari ruminar lo proces e regonexer los libres, en tal cas: Placia a vos, Senyor, statuir e ordonar que continuament provehides les supplicacions per vostre Canceller, Vicecanceller e en son cas regent, ans de oyr relacio de altra causa, se hage a continuar lo regoneximent acord e deliberacio del dit fet ya relat axi en fet com en dret fins a final decisio e promulgacio de sentencia en lo dit fet, e finat conclos e determenat aquell en la dita manera sia procehit per son orde a oyr relacio dels altres fets.

Contra officials fahents composicions e exaccions inhonestes.

XL. Item, Senyor, com no sia just ne rahonable que algun, maiorment innocent, sia forçat de composar ne de pendre remissio e de algun temps a en ça sia stat introduit per lo Portant veus de governador e alguns Officials vostres un gran abus, que delats o accusats alguns singulars de alguns crims o delictes o penes per los dits vestres Officials e ministres, son creades diverses maneres de vexacions de induccions a altres singulars de las Universitats, axi que directament o indirecta ab les dites induccions presons vexacions inhonestes monicions e retarda-

cions de justicia forcen los altres singulars innocents e encara les dites Universitats a composar e acceptar remissions generals mesclant hi penes de compromeses de terces e altres colors, per ço, que puixen extorquir maior quantitat de peccunia dels innocents ab la dita manera:

Per ço, placia a vos, Senyor, statuir e ordonar perpetualment ab approbacio e consentiment de la dita Cort que daquiavant tals coses per los vostres dits Portants veus de governador e altres Officials no sien comeses, e si sera fet lo contrari, tals remissions sien nulles e los dits Officials fahents tals composicions e remissions en la dita manera hagen a restituir a les dites Universitats e a altres de les quals hauran reebut ab la doble tot ço quen hauran reebut, e que dels dits officis lurs no pusquen usar ne aquells exercir fins que la dita restitucio ab la doble sia feta.

Que los posaders hagen a donar les posades sens salari algu.

XLI. Item, Senyor, los vostres posaders fan gran abus e robraria en donar les posades, no fahents diferencia en condicio de les persones als quals les posades se deuen dar, prenentne diners e en altra manera no deguda:

Per ço, Senyor, supplica la dita Cort que sia merce vostra, Senyor, sobre lo dit abus e ordonar daciavant quals dits posaders hagen a donar les dites posades a arbitre e ordinacio dels Consellers Pahers Consols Jurats o altres regidors de ciutats, viles o lochs on se pertanga a vos, Senyor, donar les dites posades e de les persones a quis daran, e que per donar les dites posades diners alguns pendre no gosen: e si sera fet lo contrari, que *ipso facto* sien privats de lurs officis: e que per lo present capitol no sia fet preiuhi algun als havents senyoria o jurisdiccio ne a les ciutats, viles e lochs qui han privilegi o custum de donar les dites posades.

Que obligacio de persona que la fembra faça no valega no tenga.

XLII. Item, Senyor, per tolre molts inconvenientes e defferir la frevoltat femenil: sia de vostra merce ordonar que alguna obligacio de persona la qual se fara daquiavant per alguna fembra, encara migençant carta de comanda e scriptura de terç o altra qualsevulla scriptura privilegiada, sia nulla totalment e sens tota efficacia força e valor, axi que no sen puixa seguir preso ne alguna altra vexacio personal; e aquesta ordinacio no puixa per elles esser renunciat, e si ho era, que tal renunciacio no

valega encara que li entrevingues jurament, e que algun notari no gos pendre tal obligacio o renunciacio ne jurament sots pena de perdre loffici de la notaria.

Que la declaracio del **Princeps namque** *sia hauda per nulla feta per lo rey en Ferrando fora Cort.*

XLIII. Item, Senyor, com per lo molt illustre senyor lo senyor rey en Ferrando pare vostre, de loable memoria, poch temps ha passat sia stat convocat lo Principat de Cathalunya en lo siti de Balaguer contra Don Jayme Durgell per virtut del Usatge **Princeps namque**, la qual convocacio fou feta per alguns motius no pertinents al dit usatge, ab humil reverencia de la sua e vostra Reyal Magestat parlant, e per ço, com afermaven lo dit Jayme esser enemich vostre e per conseguent per lo segon cap del usatge del tenor seguent: *Vel ipse idem inimicos suos tenuerit obsessos* havent haut loch la dita convocacio, les quals paraules, Senyor, reebien molts probables dubtes, com james no fos vist, que per aquell segon cap del dit usatge, convocacio alguna fos stada feta per la qual les dites paraules poguesen haver reebuda interpretacio certa e sien paraules de molt longa significacio importants, com sien moltes species de enemichs, per los quals tota convocacio per virtut del dit Usatge loch no hauria:

E jatsia, Senyor, per lo dit excellent Senyor, pare vostre, sia stat declarat la dita convocacio haver haut loch per certes causes en la dita declaracio contengudes, foragitades totes altres causes e motius en aquella convocacio expressades e contengudes, segons la seria de la dita declaracio ho demostra de la tenor seguent:

«In Dei nomine pateat universis. Quod nos Ferdinandus Dei gracia Rex Aragonum, Sicilie, Valencie, Maiorice, Sardinie et Corsice, Comes Barchinone, Dux Athenarum et Neopatrie ac eciam Comes Rossilionis et Ceritanie: Visa supplicacione pro parte Deputatorum et auditorum comptorum Cathalonie Principatus coram nostra Regia Maiestate oblata, continencia subsequentis:—Molt excellent e victorios Princep. A la vostra gran Senyoria humilment recorren los vostres humils vassalls los Diputats e oydors de comptes del Principat de Cathalunya dients, Senyor: que segons han sabut per vostra excellencia es stat convocat per via executiva lo dit Principat per virtut del Usatge **Princeps namque**, per dos sguards: lo primer, per lo siti lo qual vostra gran Senyoria te personalment a Balaguer pretenent tenir vostres enemichs assatiats: lo segon per com hauriets oyt algunes gens stranyes venir a batallar contra Vos e

e vostra terra; lo qual Usatge ab humil reverencia de vostra Reyal Magestat reebe en moltes maneres dupte haver loch per nengun dels dits dos sguards. E primerament, per lesguard del dit siti, com sia cert Don Jayme Durgell esser vostre vasall e indubitat en dues maneres: la primera, per ço, Senyor, com es poblat en lo Principat de Cathalunya, car los poblats dins aquell, axi comtes, vezcomtes, magnats, barons, nobles homens, cavallers, com qualsevol persones de qualque stat, ley, condicio o stament sien son de jurisdiccio general de la Potestat, ço es del comte de Barchinona, lo qual sots vos, Senyor: la segona per expresa faeltat quens ha prestada de vasallatge e de sotsmeses: don se segueix, Senyor, que ell no fahent envers vostra gran Senyoria ço que deu, deffalnit en aquella es per Vos, axi com a Potestat e Princep e Senyor del dit Principat castigador e punidor segons sos demerits en manera que sia a ell castich e als altres eximpli. E per dur a exequcio la dita cosa vostra gran magnificencia virtuosament e cavallarosa semblant als grans e magnifichs princeps potestats e comtes de Barchinona glorioses antecessors vostres sots personalment tenir siti en la ciutat de Balaguer: e com sia cert que, per exequcio de vassall, la qual lo princep o la potestat de Cathalunya fa, no haia loch convocacio del dit usatge, sia encara cert que per lo segon sguard, ço es que per oyr que gens stranyes venguen a combatre vos, Senyor, e la terra vostra nos deu convocar exequtivament lo dit usatge mas solament per via exequtiva. Hoc mes, Senyor, en la dita convocacio son expressats motius e fundaments, los quals ensemps o departidament no son sufficients a fer tal convocacio per rigor del dit usatge. Emperamor daço, los dits Diputats e oydors havents carrech de la Cort general de Cathalunya de saber si la dita convocacio ha loch o no: Suppliquen a la vostra gran excellencia que placia a vos, Senyor, sobreseure en la exequcio de la dita convocacio tro a tant regonegut sia per justicia si per virtut del dit usatge ha loch o no: la qual reconexença, Senyor, vos placia fer appellades certes persones del dit Principat, ço es, quatre prelats e quatre richs-homens e quatre cavallers e quatre ciutadans e ab juristes e ab aquelles persones oydes les parts del vostre Fisch o batle general de una part e dels dits diputats per lo dit Principat de la altra, façats, Senyor, la interpretacio ques mereix del dit usatge en lo present cas declarant si ha loch o no; e servarets, Senyor, les constitucions generals de Cathalunya e pratiques antiques observancies daquelles per les quals es provehit en semblants casos deure esser procehit per vos, Senyor, a declaracio, interpretar ab les dites persones: la qual declaracio o interpretacio fahedora, Senyor, sia vostra merce de fer ab oferta de millorar aquella, si ops ho haura ab

consell de la Cort general primerament per vos, Deu migençant, celebradora, com axi ho vullen les dites constitucions generals, a observancia de les quals sots tengut, ab humil reverencia de vostra Reyal Magestat, e farets justicia, la qual los dits diputats e oydors Vos reputaran a gran merce. Altissimus, etc.—Visa eciam convocacione per nos facta de toto Principatu Cathalonie vigore usatici *Princeps namque* tenoris sequentis:—En Ferrando per la gracia de Deu Rey Darago, etc. Als egregis nobles amats e feels nostres comtes, vezcomtes, barons, cavallers e homens de paratge, ciutadans e homens de vila a cavall e a peu e a tots altres de qualsevol stament o condicio que sien poblats o habitants dins lo Principat de Cathalunya, axi nostres propris, com de prelats de religioses e de persones ecclesiastiques de barons nobles e cavallers e daltres persones generoses de ciutadans e de homes de vila e de qualsevol altres persones, Salut e dileccio. Com Jaime Durgell, ça enrera nomenat comte Durgell, apres que hac fet a Nos jurament de feeltat axi com a son Rey e Senyor natural, molts e divers subiectes e naturals nostres en camins publichs procuras e favoreyas a presonar, matar e de lurs bens spoliar, los factors dels dits mals actes mantingues e deffensas, e mes avant svahir e fer svahir per si e diverses complices seus diversas lochs, e los habitants de aquells subiectes a Nos e a altres naturals nostres robants aquells lochs e cremants e los habitants de aquells apresonants, e per alguns de aquells fahentse jurar e anomenar rey Darago, e per voler deduhir son mal proposit e affecte essaias de furtar e occupar la ciutat de Leyda e algunes altres ciutats, viles e castells a nostra Corona reyal inmediate pertanyents, les quals noresmenys dampnatja granment, e per aquestes coses e altres greus excesses per ell comeses se sia constituit ensemps ab sos complices enemich nostre e de la cosa publica del Principat de Cathalunya manifestament, enfortalintse en la ciutat de Balaguer ab diverses gents darmes stranyes e de stranya nascio e procurant tot jorn que altres gents darmes stranyes en molt maior nombre vinguen en ajuda sua per dampnificarnos e la cosa publica del dit Principat de Cathalunya, a la qual cosa publica Nos no podem fallir, axi com Rey e vertader cap daquella, e de consell e deliberacio de molts nostres naturals e vassalls congregats en la ciutat de Barchinona haia convengut Nos venir personalment ab alguna companya de gent darmes, e tingam assetiat lo dit Jayme Durgell e sos complices en la dita ciutat de Balaguer, e aquell impugnen per nostre poder, e ells enducirts en lur malicia e iniquitat sesforcen de resistir a Nos e als qui son ab Nos, axi ab les gents darmes stranyes que ja son dins Balaguer, com ab altres de maior nombre que de stranya nascio

lo dit Jacme Durgell, com dit es, procura haver, les quals segons som informats vertaderament son ya apparellades entrar en lo dit Principat per favoreiar a ell e dampnificar Nos e la cosa publica, e per ço haiam de necessitat mester lo socors de tot lo Principat de Cathalunya dessus dit, e vosaltres e cascun de vos siats tenguts en aquest cas soccorrer e aiudar a Nos segons lo Usatge de Barchinona qui comença: **Princeps namque** e la declaracio sobre aquell ab deguda solemnitat daquen feta; Per ço, ab tenor de la present, per vigor del dit Usatge e declaracio dessus dita, vosaltres e cascun de vos qui haia poder e edat de combatre amonestam e requerim e us dehim e manam que encontinent vengats personalment ab vostres armes a cascun de vos pertanyents, aci al dit setge que tenim sobre la ciutat de Balaguer per soccorrer e aiudar a Nos contra los dits nostres enemichs e de la cosa publica, e per res en tan gran necessitat nons falliscats; car siu fahiets, aquell o aquells de vosaltres qui en açons fallirien, en aquell cas puniriem segons les penes contengudes en lo dit Usatge. Dada en lo siti de la ciutat de Balaguer sots nostre menor segell a .xxii. dies de setembre del any de la nativitat de nostre Senyor .m.cccc.xiii.—*Rex Ferdinandus*.

Auditis eciam super contentis in dicta supplicacione nunciis seu legatis Nobis pro parte dictorum Deputatorum et auditorum compotorum dicti Cathalonie Principatus missis: attentis verbis et mente usatici **Princeps namque** in secundo capite sive dicto ibi *vel inimicos suos tenuerit obsessos*: attentos inquam quod dictus Jacobus de Urgello in Principem Cathalonie Principatus more luciferi se erexit, suum nephandum propositum declarando in quibusdam locis dicti Principatus ab eorum incolis jurare Principem et nominare se fecit, et quod grave ferendum existit, civitatem Ilerde grandem, notabilem et insignem debellare presumpsit ipsamque sibi prout potuit applicando et a Nobis vero principe totaliter auferendo; aliaque loca infra limites Principatus Cathalonie situata hostiliter impugnavit, ob quod, pro tuendo gentes et terram nostram Cathalonie Principatus ad civitatem Balagarii in qua cum gentibus armorum tam extraneis quam aliis sibi adherentibus hostiliter se munivit Nos decuit accedere festinanter ipsumque cum complicibus suis in dicta civitate cum nostro exercitu paramus obsidere incuntanter, qua siquidem obsidione durante ad invadendum et debellandum Nos et exercitum nostrum cum quo ipsum et complices suos tenebamus obsessos, de mandato dicti Jacobi gentes sue armigere extra dictam civitatem frequentissimi sunt egresse, unde evenit ut nostris in suos irruentibus et e contra cedes vulnera et personarum capciones et alia plurima que ex bello oriuntur incomoda fuerint subsequta, ex quibus nec immerito

ipsum Jacobum et complices suos nostros reputamus inimicos et quia eos tenebamus obsessos, attenta dicte civitatis fortitudine cum situ et loci difficultate cum murorum et gentium armigerorum municione cum iminentis temporis generalis solita eodem loco contingere asperitate, attentis eciam colligacionibus cum gentibus alienis magne potencie per eum inhitis, Nobis visum fuerit tocius Principatus Cathalonie opus fuisse succursui usaticum **Princeps namque** in secundo capite, ubi legitur: *vel ipse princeps suos inimicos obsessos tenuerit* locum habuisse; presenti serie declaramus, aliis respectibus et attendenciis multiplicibus in tenore dicte convocacionis vigore dicti usatici **Princeps namque** per Nos pridem facte contentis reiectis penitus et ommissis. Per hanc autem declaracionem non intendimus rem facere magis dubiam quam fuerit auctoritate presentis declaracionis publicacionem. Salvamus tamen jus Principatui Cathalonie, quod si ante presentem declaracionem et eius publicacionem Nos tenebamur interpretacionem facere postulatam aut declaracionem presentem juxta formam constitucionis Cathalonie generalis, quod illam interpretacionem seu declaracionem facere teneamur quociescumque per Curiam Cathalonie generalem vel generale Parlamentum nobis fuerit supplicatum. Lata fuit hec declaracio per dictum dominum Regem et lecta per me Paulum Nicolay eius secretarium et notarium infrascriptum in quadam sala palacii Episcopalis civitatis Ilerde ubi eius audiencia celebrabatur die vicesima tercia decembris ad hec assignata anno a nativitate Domini millesimo cccc.° tercio decimo: presente baiulo Generali Cathalonie Principatus, Dalmacio de Biert et Vincencio Pedrissa nuncio dictorum Deputatorum et auditorum hec acceptantibus, et presentibus eciam pro testibus nobilibus Johanne Raymundo Folch Comite Cardone, Anthonio de Cardona et Petro Eximini Durrea, nobilibus et pluribus aliis in numero satis grandi. Signum Ferdinandi, Dei gracia, Regis Aragonum, Sici-

lie, Valencie, Maiori- carum Sardinie et Cor-

sice, Comitis Barchino- *(Espacio en blanco para el sello real.)* ne, Ducis Atthenarum

et Neopatrie, ac eciam Comitis Rossilionis et

Ceritanie, qui hanc declaracionem tulimus eidemque sigillum nostrum in pendenti jussimus apponendum.—Rex Ferdinandus.—Sig✠num Pauli Nicolay dicti domini Regis secretarii auctoritate regia notarii publici per totam dominacionem eiusdem qui publicacioni dicte declara-

cionis interfuit, illamque in hac forma de mandato dicti domini Regis scribi fecit et clausit. Corrigitur autem in lineis prima *In Dei nomine pateat universis quod Nos, Ferdinandus, Dei gracia, Rex Aragonum,* et .xxxiii. *nunciis* et .xxxxiiii. *salvamus tamen jus Principatui Cathalonie quod si ante presentis declaracionem et eius publicationem,* et in penultima *Raymundo Folch Comite de.*

Empero, Senyor, ab humil reverencia de vostra Reyal Magestat, com la dita declaracio sapia e sia interpretacio del segon cap del dit Usatge, **Princeps namque** per les paraules en aquell contengudes, ço es, *vel ipse idem inimicos suos tenuerit obsessos* aquella lo dit senyor rey en Ferrando, ab les dites humils reverencies parlant, devia haver fet stant la sua excellencia fora Cort ab .iiii. prelats, .iiii. richs homens, .iiii. cavallers, .iiii. ciutadans e ab juristes segons volen les constitucions de Cathalunya fetes per lo senyor rey en Jacme segon en la segona Cort de Barchinona en lo capitol *Item si in aliquo capitulo* etc. e en la Cort de Gerona en lo capitol *Item statuimus,* etc. e celebrant Cort de consell approbacio e assentiment daquella, la dita declaracio se dege fer, segons Senyor, ques feu en temps passat en la Cort de Perpinya per lo molt illustre senyor lo senyor rey en Pere, de memoria digne, besavi vostre, declarant per acte de Cort e de consell, approbacio e assentiment daquella un vocable qui era posat en lo Usatge de Barchinona, lo qual comença: **Simili modo** etc.

Per ço, Senyor, supplica humilment la present Cort que placia a vos, Senyor, fer la dita declaracio o interpretacio del dit Usatge ab consell o consentiment de aquella, e la damunt dita inserta declaracio per lo dit senyor rey en Ferrando, pare vostre, feta, no servada en aquella la forma de les constitucions generals de Cathalunya per vostres illustres predecessors fetes, haver per nulla, maiorment quel dit senyor rey pare vostre hagues offert de fer la dita declaracio e interpretacio quant per la Cort general de Cathalunya o Parlament ne fos supplicat.

Que los Juristes ans que usen de advocacio hagen los Usatges e Constitucions en lur poder dins mig any.

XLIIII. Item, Senyor, jatsia les Constitucions de Cathalunya hagen provehir sobre la examinacio dels Juristes qui volen prestar patrocini dins lo Principat de Cathalunya e com deuen haver los libres ordinaris e oyr cert temps, empero no es stat provehit que hagen haver los drets de la terra, per los quals se deu primerament fer tot juihi: Perque, Senyor, per utilitat del ben publich e per satisfer a les consciencies dels

dits Juristes, vos placia statuir e ordonar quels dits Juristes qui volran advocar dins lo dit Principat hagen haver ans de totes coses sens frau algun los Usatges de Barchinona e les Constitucions e Capitols de Cort de Cathalunya, e aquells qui vuy advoquen e no les han que les hagen haver dins mig any comptador de la publicacio dels presents capitols per los quals Usatges, Constitucions e Capitols, segons es dit, ans de tots altres drets ha esser jutiat: en altra manera no sien admeses en offici de advocar: e si advocaven, encorreguen per cascuna vegada en pena de cinquanta liures guanyadores, ço es, la meytat a vostre Fisch e laltra al acusador.

Que los assessors dels Governadors no puixen reebre salari algu de les parts ne los Algutzirs capçons ne carcellatge sino en certa forma.

XLV. Item, Senyor, com per bona raho los Officials ordinaris del Principat de Cathalunya no degen pendre salaris de les parts devant ells littigants, mas de lur salari ordinari degen esser contents e francament justicia ministrar, e en officis de les governacions de Cathalunya sia introduhit un abus que los Assessors dels Portants veus de Governador dels plets, los quals se menen devant ells prenen salaris de les parts indifferentment, axi com si eren delegats no contents de lur salari ordinari, on com tal abus se dege totalment extirpar:

Placia a vos, Senyor, ordonar que los Assessors o Jutges ordinaris, Lochtinents o Regents los dits officis, qui ara son o per temps seran, sien contents del salari ordinari a ells assignat affegint a aquells si lo dit salari no es sufficient, e de algun littigant devant ells no puixen ne degen haver ne pendre algun salari, e si lo contrari faran, *ipso facto* sien privats dels dits officis e inabils a obtenir algun altre offici de vos, Senyor, e hagen a restituir a la part lo salari que hauran indegudament exhigit e reebut.

E per semblant placia a vos, Senyor, aiustant a la constitucio per vos, Senyor, novellament feta sobre los Algutzirs que en carcelatge o capçons los Algutzirs dels dits Portant veus no puixen haver pendre ne reebre sino la meytat del carcelatge e del capçon que pot haver o pren lo Algutzir vostre o del dit illustre Primogenit vostre o de Governador general.

En quina manera los Assessors dels Governadors se hauran elegir.

XLVI. Item, Senyor, com la persona del Assessor del Portant veus de Governador en Cathalunya dege esser de gran probitat, sufficiencia,

sciencia e de bona fama e consciencia, car absent vos, Senyor, e lo illustre Primogenit vostre del Principat de Cathalunya regeix la justicia en lo dit Principat:

Sia de vostra merce, Senyor, atorgar que tota vegada que vagara lo dit offici de assessoria hagen esser presentades a vos, Senyor, per Canceller o Vicecanceller en absencia de aquell ab son consell qui han plena noticia de la sciencia e sufficiencia de les persones scientifiques e de bona consciencia del dit Principat, tres persones de bona consciencia, sufficients en sciencia e en probitat e expertes en les dites leys de la terra, de les quals e no de altres vos, Senyor, hayats a triar e admetre de aquelles e no de altres, la una, e aquella provehir del dit offici; e los quals Canceller o Vicecanceller iminent cas de vaccacio del dit offici ans de fer la dita presentacio a vos, Senyor, hagen e sien tenguts de prestar semblant seguretat, la qual los dits Canceller o Vicecanceller son tenguts de prestar com han a fer presentacio a vos, Senyor, de Regent vostra Cancellaria segons han los capitols de Cort dessus dits fermats per lo dit senyor rey en Marti e per vos, Senyor, e segons aquella forma se hage a fer la prop dita nominacio, lo qual, axi elet e per vos, Senyor, provehit, hage a fer semblant seguretat que faran los dessus dits de la dita Audiencia. E placie us, Senyor, que semblantment sia fet e observat en la persona del Assessor del Portant veus de Governador en los Comtats de Rossello e de Cerdenya.

E com Senyor, la dita Cort per brevitat de temps e per les continues anades que vostra Senyoria ha fetes a la ciutat de Barchinona ab molts de la vintiquatrena e altres entrevinents en la dita Cort, axi per los deffalliments de posades e altres incomoditats del present loch, com per lurs propris affers, les quals anades e stades han importada grans dilacio, desviament e turbacio dels affers e actes de la dita Cort, retense aquella expressament que en los capitols, constitucions, ordinacions e gracies dessus offertes puixe tolre e anadir, corregir e smenar ço que ben vist li sera e encara de nou ordonar e publicar a vos, Senyor, per scrit o de paraula, totes altres coses tochant honor, interes e benifici vostre e del dit Principat de Cathalunya en qualsevol manera e tota hora que li sera ben vist fahedor, offerint la dita Cort que, si per Vostra Senyoria seran complides per obre e ab acabament les coses dessus offertes e a vos, Senyor, presentades o presentadores o dehidores axi per scrit com de paraula, segons dit es, e complament havets offert moltes vegades publicament, la dita Cort, sens algun prejuhi de sos privilegis, libertats e custums haura tal sguard devers vostra Senyoria per via de subvencio o donatiu en reparacio e sosteniment honests e rahonables de

vostres stament e Casa reyals segons la possibilitat del dit Principat, que vos, Senyor, ultra lo merit de nostre sobira Rey e la gran affeccio e amor dels vostres subdits e vassalls poblats en aquell, qui es tresor inextimable, lo qual, complint les coses dessus dites, adquirirets perpetualment, haurets gran raho de romandre molt content e aconsolat del dit Principat, e aquell no menys de la dita Vostra Senyoria.

E los prelats, persones ecclesiastiques e religioses qui presents son en nom lur e dels altres de Cathalunya, consenten a les coses dessus dites tant com lur dignitat, orde e stat requer o sostenga, no consentint en res qui sapia a vindicta o scampament de sanch, salva la libertat ecclesiastica e lo dret de la Sgleya, no partints se de les coses o capitols concordats ab vos, Senyor, e la Cort, sino tant com toquen los presents capitols.

Los prop seguents capitols foren concordats per les .xviii. persones per la Cort general de Cathalunya aiustada per mutacio daquen feta del Monestir de Sent Cugat de Valles en Tortosa havents de aço plen poder de la dita Cort, segons appar en lo proces familiar de aquella sots kalendari de .xviii. del mes de març anno a nativitate Dominini millesimo .cccc.° xx.°, dels quals capitols fo donat translat per les dites .xviii. persones aiustades en lo refetor de la Seu de Tortosa als tractadors del Senyor Rey [1]:

Quel Consell del Senyor Rey sia format durant la present Cort.

I. Item, Senyor molt excellent, com sia cosa decent e necessaria a vostra Reyal Magestat e a la vostra cosa publica molt expedient e maiorment en lo principi de vostre regiment haver gran e notable Consell ordinariament, e per los illustres predecessors vostres hi sia stat degudament provehit axi per la ordinacio de vostra Casa reyal com per lo bon us e pratica daquells, en lo qual Consell se deuen tractar e decisir fets e actes bellicoses e altres qui toquen sovent vostres stament e preheminencies reyals el manteniment e conservacio de vostres regnes e terres, e en tals o semblants actes sia propri e pertinent a entrevenir en aquells persones de gran stat e linatge, entenents, abils, virtuoses e havents gran experiencia de fets:

Perque supplica la dita e present Cort a Vostra Senyoria que us placia provehir, observant la dita ordinacio e loable custum, que en lo dit vos-

[1] Para la más fácil referencia á los capítulos que seguidamente se transcriben, han sido adicionados con numeración correlativa, que falta en el original.

tre Consell sien collocades e admeses sens dilacio lo dit nombre ja ordonat per los dits vostres predecessors de les pus sufficients, famoses, scients e virtuoses persones en cascun grau e stament daquelles ques poran trobar, tements Deu e amants justicia e vostra honor de benifici publich detestant avaricia e propri interes, les quals persones vos placia encerqar e triar ab gran Consell de present per vos, Senyor, elegidor ab e de consell de la present Cort, migençant jurament de be e leyalment consellar, de persones virtuoses e de bona fama e qui amen justicia e vostra honor, los quals consellers sien nadius e domiciliats dels vostres regnes e terres e admeses e collocats per vos, Senyor, durant la present Cort en aquells officis quils seran deguts e pertinents segons forma de la dita ordinacio: e de aço, Senyor, se seguira gran honor e benavenir vostres ab grans fruyts e consolacio de tota la vostra cosa publica.

Item que les causes e questions hagen esser remeses del Consell a la Audiencia.

II. Item, Senyor, quels vostres Canceller, Vicecancellere e Regent Cancellaria en son cas hagen plena e francha libertat e sien tenguts fer e administrar justicia segons es ordonat per los dits capitols de la Cort del dit senyor rey en Marti e en altra manera a cascun Braç o Condicio e singulars de aquell e a tota persona, servants los Usatges, Constitucions capitols de Cort e totes les leys de la terra, privilegis, libertats, uses e loables costums a totes les condicions del dit Principat e a cascuna daquelles en universal e en singular.

E per squivar tot dupte, placia a vos, Senyor, atorgar de nou que los dits Canceller, Vicecanceller e Regent en son cas hagen e sien tenguts a fer justicia en vostra dita Audiencia a tots los dessus dits sens remetre a vos, Senyor, e al dit vostre Consell algunes causes, questions o supplicacions tochants interes de part axi principals com de appellacions, recorsos o altres qualsevol, encara que esguarden vostre propri interes o patrimoni o de la Senyora Reyna o de vostre Primogenit o de qualsevol altra persoua de que lo dit Canceller, Vicecanceller o Regent sera en persona vostra supplicat de fer justicia, ne vos, Senyor, per vostre propri motiu ne a supplicacio de algu, ne altre qualsevol persona en nom vostre no puxats ne puixen evocar, reservar, inhibir o en alguna manera empatxar ne sobreseure alguna causa, questio o supplicacio en lo dit vostre Consell per alguna via, forma e manera que dir o cogitar se puixa si donchs, Senyor, no era per via dels Usatges *Auctoritate et rogatu, Princeps namque* e *Simili modo* e altres processes, los quals per les dites

leys de la terra vos, Senyor, en vostra persona devets e podets fer, servants la forma dels dits Usatges, Constitucions e Capitols de Cort del dit Principat: retenguda a vos, Senyor, facultat de remetre e perdonar les penes e condempnacions criminals e civils pertanyents a vos, Senyor, e a vostre Fisch en qualsevol manera reservat interes de part: e si algun dels littigants o volents littigar, axi ans de recorrer a la dita Audiencia com apres, ha recors a vos, Senyor, o a vostre Consell de fets tochants justicia on hage interes de part, ultra la forma deius contenguda, que hage esser remes encontinent a la vostra sacra Audiencia si donchs per les parts concordablament a vos, Senyor, no era recorregut. E si vos, Senyor, o los dits Canceller, Vicecanceller o en son cas Regent Cancellaria o altres qualsevol Official o persona procehira o fara res en contrari de les coses dessus dites o alguna daquelles e no servara la forma dessus dita que *ipso jure* sie nulle e sens alguna efficacia e valor, e vos, Senyor, ara per lavors et e contra ho haiats per cas irrit e nulle, axi quel dit Canceller, Vicecanceller o Regent en son cas a simpla supplicacio o instancia de la part contra qui tals actes o procehiments seran fets o provisions impetrades, sens algun pleyt sino a sola hostensio del present capitol e provisions o actes fets en contrari, hage a fer denunciar et publicar los dits actes e provisions dins .xxx. dies continuament seguidors del dia de la dita supplicacio o instancia a avant comptadors esser nulles e condempnar la part impetrant en totes les despeses; e algun official vostre al qual les dites provisions o altres actes ja dits seran presentats o presentades no sien tenguts obeyr ne obtemperar aquells o aquelles ne sien tenguts ne degen consultar. E si faran lo contrari *re ipsa* sien privats de lurs officis e encorreguen en pena de sinch cents florins dor Darago applicadors, ço es, la meytat a vostres Cofres e laltra meytat a la part de qui sera interes, de la qual pena e despeses per la part fahedores sia feta prompta execucio. E que la present ordinacio comprenga no solament los actes e fets sdevenidors mas los pendents axi principals com de appellacio.

Dels descarregadors dels lochs maritims del Comtat de Rossello.

III. Item, Senyor, com tostemps hage haut descarregador de mercaderies e altres bens en los lochs del Comtat de Rossello, ço es, de Canet, Delua, Argilers, Alanya, Sent Cebria e de Torrelles, e encara en lo loch de Cochliure e altres lochs del dit Comtat e en cascun dels dits lochs tostemps liberalment e francha hagen usat dels dits descarregadors: empero, Senyor, es se seguit poch ha quel illustre senyor rey en Marti, de

memoria digne, peravoncle vostre ab giny e manera de algunes persones feu e atorga privilegi o provisio al dit loch de Cochliure que en aquell e no en altre loch del dit Comtat hagues descarregador, la qual cosa sia e es notariament contra justicia de que los mercaders e altres subdits vostres, Senyor, son privats de lurs libertats e possessio contra Constitucions de Cathalunya e general consuetut: Perque placia a vos, Senyor, per acte [de] Cort, tornar e reduyrho al primer e degut stament sens preiudici dels drets a vos, Senyor, justament pertanyents.

Del Batle general de Cathalunya.

IV. Item, Senyor, experiencia ha mostrat el bon us e custum de vostres molts alts predecessors, de bona memoria, quals officis jurediccionals donats a vida e encara los ordinaris son stats regits e comanats a persones del stament militar o de ciutadans o homens de vila, honrats e no a altres, e sia cosa manifesta que vinents tals officis en mans e poder de altra Condicio, specialment a alguns juristes qui volents se mostrar ab instricacions e subtilitats de drets fan e acustumen fer moltes novitats e questions dificultant los negocis e fets sots color dels officis en dan e vexacio daquells qui han a littigar davant ells, de ques segueixen grans treballs vexacions e despeses lonchs, debats e plets inmortals a carrech vostre interes e dan de vostra cosa publica, e com entre los altres officis jurediccionals del Principat de Cathalunya, la Batlia general sia stada regia tostemps e comunament per les dites persones del stament militar o per ciutadans o homens de vila honrats lechs:

Per ço, supplica la dita Cort a vostra gran Senyoria que per los sguarts dessus dits e altres e per donar maior preheminencia e seguretat de regiment al dit offici, qui es gran e notable, e consolacio e repos de la dita cosa publica, sia de vostra merce, Senyor, ordonar e provehir per vos e vostres successors, que ara de present e per avant lo dit offici hage esser donat e comanat a persones abils e sufficients del dit stament militar o de ciutadans o homens honrats de vila, qui no sien juristes, nadius poblats e domiciliats en lo dit Principat ab aquell poder, forma e manera que antigament era acustumat sens occuparles de altres qualsevol comissions, com sia rahonable cascun offici esser tengut stretament en sos termens maiorment com per ley de la terra sia ordonat que a ordinaris no puixa esser feta comissio alguna.

Mes avant, Senyor, per descarrech de vostra consciencia e per tal quel dit offici sia regit degudament e segons se pertany, placia a vos, Senyor, ordonar que la persona honrada dels dits staments militar o de

ciutats e de viles, la qual sera per vos, Senyor, e vostres successors provehida del dit offici, encontinent ans que puixa ne haia exercir aquell hage e sia tenguda jurar en poder vostre, Senyor, o de vostres Canceller Vicecanceller o en son cas Regent Cancellaria e prestar homenatge ab carta publica de servar los Usatges de Barchinona, Constitucions, Capitols de Cort, privilegis, uses, custums, libertats e pratiques del dit Principat e dels Braces de aquell universalment e singular. E que en los actes e fets on, segons natura del dit offici, haura mester juy o algun procehiment de justicia hage aquells a provehir e determenar de e ab consell de algun notable doctor o jurista de bona fama e consciencia pratich en les dites leys de la terra, lo qual doctor o jurista qui sera elet a consellar lo dit Batle general hage esser nadiu poblat e domiciliat en lo dit Principat, e sia tengut prestar seguretat ab carta publica, migençant sagrament e homenatge en poder vostre, Senyor, e dels dessus dits o de algun Official ordinari, de servar les coses prop dites segons es tengut lo dit Batle, e mes de consellar aquell be e leyalment, segons Deu e sa bona consciencia, e tro sus los dits sagraments e homenatges sien per los dessus dits fets e prestats, segons dit es, tots actes e procehiments daquen fets sien nulles: e que hagen e sien tenguts de asegurar e tenir Taula en Barchinona axi e segons son tenguts fer los altres jutges e Officials ordinaris del dit Principat, exceptat de collectes, recepcions e administracions de rendes e drets reyals pertanyents a vos, Senyor. E per ço, Senyor, com per vostra Senyoria es stada feta provisio del dit offici contra la forma dessus dita, sia de vostra merce que decontinent, sens carrech algun de infamia daquell qui provehit nes stat, tornar a loch la dita provisio, revocant aquella, e fer a aquell decontinent deguda esmena del dit offici.

De les cenes, albergues e convits.

V. Item, Senyor, molt excellent, com sia cosa molt propria e honesta a la dignitat reyal viure segons leys e tenir e observar les leys e ordinacions fetes per sos antecessors e en ses demandes e exaccions no passar los termens dels seus passats, e per los maiordoms e scrivans de racio e altres Officials de la vostra Casa e de la Senyora Reyna consort vostra, Primogenit vostre, en son cas, en lo demanar, exhigir, levar e executar les cenes, albergues en temps passat sien stats, fets e comeses molts e grans abuses, ab tota humil reverencia, Senyor, tostemps parlant de vostra Senyoria, en gran dan, preiudici e vexacio, axi de prelats e persones ecclesiastiques com de lurs dignitats e lurs subdits e vassalls

com encara de barons, magnats, cavallers, homens de paratge e generoses e de ciutats e viles reyals e de lurs Staments e singulars de aquelles, fahents extorsions e greus vexacions en les ciutats, viles, Monastirs, lochs e castells situats e situades en lo Principat vostre de Cathalunya, axi vostres, Senyor, com de la Esgleya, de barons, magnats, cavallers, homens de paratge, generoses e daltres contra forma de la Constitucio del senyor rey en Pere, de loable memoria, tresavi vostre, feta per ell en la segona Cort de Barchinona, la qual comença *Statuimus*, contra serie e tenor daquella demanant, exhigint, levant e executant les dites cenes e albergues a prelats e altres persones ecclesiastiques e universitats e persones singulars de les dites dignitats, ciutats, viles, Monastirs, lochs e castells dessus dits en e sobre les dites cenes e albergues privilegiats e privilegiades o havents contracte de compra o altres pactes legittims sobre aquelles: e mes avant, Senyor, demanant e exhigint, levant e executant aquelles reyalment e de fet, mes de fet que de dret, contra serie e tenor de la dita constitucio contra los prelats, persones ecclesiastiques e dignitats daquells ciutats, viles, Monastirs, lochs e castells e singulars daquells e dels dits barons, magnats, cavallers, homens de paratge e generoses e altres persones de ciutats, viles e lochs reyals, dels quals e en los quals los antecessors del dit senyor rey tresavi vostre, no havien acustumat antigament aquelles exhigir e reebre ni demanar: mes avant, Senyor, en les demandes e exaccions de aquelles altres diverses abusos cometents e dans donants als dessus dits sotsmeses e vassalls vostres, los quals serien lonchs de recitar:

Per tant, Senyor, vos placia statuir provehir e ordonar ab acte e consentiment de la present Cort que daquiavant per vos, Senyor, ne successors vostres, la Senyora Reyna consort vostra o Primogenit vostre o lur en son cas maiordoms, scrivans de racio de vostra Casa o sua ne qualsevol altres Officials vostres o seus no puixen esser demanades, exhigides, levades, executades, cenes ne albergues de presencia ne de absencia contra qualsevol prelats o persones ecclesiastiques, ne dignitats daquelles universitats ne singulars persones de ciutats, viles, Monestirs, lochs e castells dessus dits en e sobre les dites cenes e albergues privilegiats o privilegiades o havents en e sobre aquelles contracte de compra o altres pactes legittims de vos, Senyor, o dels antecessors vostres e lurs, ans los dits privilegis e libertats e sentencies e declaracions sobre aquells e aquelles fetes contractes e pactes legittims dessus dits sens vexacio alguna lus sien servats e servades a la letra.

Mes avant, Senyor, statuint, provehint e ordonant que per vos ne vostres successors, Senyor, ne la Senyora Reyna consort vostra, ne Primo-

genit vostre o lur en son cas vostres o lurs maiordoms, scrivans de racio ne qualsevol altres Officials vostres o seus cenes o albergues no puixen esser demanades, exhigides, levades ne executades contra prelats e altres qualsevol persones ecclesiastiques ne dignitats de aquells, barons, magnats, cavallers, homens de paratge e generoses, universitats o persones singulars dessus dites no privilegiats o no havents contracte de compra de aquells o altres pactes legitims sobre aquelles, sino solament de aquells e aquelles dels quals los antecessors e predecessors del dit senyor tresavi vostre havien antigament acustumat aquelles demanar, exhigir, reebre e levar segons tenor de la dita constitucio, a la prova de la qual custuma no abast solament lo libre del scriva de racio e de maiordoms de vostra Casa o lur, ans a la dita custuma sien necessaries altres proves legittimes, les quals facen e basten a plena e sufficient prova, e que en aquest cas les dites cenes e albergues no puixen esser demanades, exigides ne executades sino una sola vegada lany e en aquella sola quantitat e manera que antigament ses acustumada de pagar: e vos, Senyor, e vostres successors e la Senyora Reyna consort vostra ne Primogenit vostre ne lur en son cas, personalment visitant e entrant en les vostres ciutats, viles, lochs o castells o en les ciutats, viles, Monastirs, lochs e castells dels prelats, persones ecclesiastiques, barons, magnats e cavallers, homens de paratge e generoses, Universitats e singulars persones de aquells e aquelles, de les quals per vos, Senyor, o vostres Officials les dites cenes o albergues seran exhigides o demanades los convits e dons en qualsevol manera preteses per vos, Senyor, o la Senyora Reyna consort vostra, Primogenit vostre en son cas o altres Officials vostres o seus contra prelats, persones ecclesiastiques o lurs dignitats, barons, cavallers e altres universitats o singulars persones dessus dites, com tals coses proceesquen e sien e tostemps romanguen en mera e francha libertat dels convidants, donants e presentants, en manera alguna no puixen esser demanats o exhigits, levats ne executats ni trets a consequencia alguna per vos, Senyor, ne vostres successors la Senyora Reyna, Primogenit vostre o lur en son cas ne Officials vostres ne lurs.

Mes avant, statuint, provehint e ordonant per vos e vostres successors que vostres maiordoms, scrivans de racio o qualsevol altres Officials vostres o lurs, per les demandes, exaccions e execucions de les cenes e albergues no gosen ne puixen usant de jurediccio intrar lo terme, territori o destret del prelat, persona ecclesiastica, baro, magnat, cavaller, home de paratge o generos Universitat de ciutats, viles, Monastirs, lochs o castells o singulars daquells o aquelles daquells dels quals les dites

cenes o albergues seran demanades, ans aquelles hagen tostemps a demanar, exhigir e executar migençant requesta feta al Official ordinari de la ciutat, vila, Monastir, loch o castell dels dessus dits, dels quals les dites cenes o albergues seran demanades.

Mes avant, Senyor, vos placia statuir e ordonar per vos e vostres successors ab acte e consentiment de la present Cort, quels actes o cassos en e sobre les demandes e exaccions, execucions de les cenes e albergues dessus dites del temps ença dels predecessors del dit senyor rey en Pere tresavi vostre seguits entrevenguts e executats no fassen ne fer puixen preiudici algu en propietats ne en possessio, ne fer prova alguna daquella als privilegiats o no privilegiats o havents contractes de compra o altres pactes legittims en e sobre les dites cenes e albergues dessus dites, ans sots ells e cascun dells sien stiguen e romanguen en aquell esser e dret en que eren ans quels dits actes e cases de execucio se seguissen ni que aquells en lo temps sdevenidor no puixen esser trets a consequencia alguna.

Mes avant, per tolre e esquivar tota frau e intricacio en e sobre les coses dessus dites, vos placia, Senyor, statuir, provehir e ordonar que per los actes dels convits, dons o presents fets a vos, Senyor, a la Senyora Reyna consort vostra o a vostres o seus antecessors o Primogenits lurs, preiudici algu no puixen esser fet ne engendrat en proprietat ni en possessio als convidants, donants o presentants, ne tals actes no introduesquen ne introduir puxen preiudici ne obligacio alguna, ans los dits convidants, presentants o donants sien e romanguen tostemps en lur mera voluntat e francha libertat sens obligacio alguna de convidar, donar o presentar, axi com si los dits actes no eren stats james: com sia cosa massa dura e incongrua e contra disposicio de dret que tals actes induesquen obligacio alguna en los convidants, dants o presentants; abdicant, mes avant vos, Senyor, per vos e vostres successors tota facultat e poder als dessus dits maiordoms e scrivans de racio e qualsevol altres Officials vostres e seus de fer lo contrari de les coses dessus dites, ans en aquell cas ells e cascun dells sien e fossen hauts per privades persones, axi com no havents jurediccio alguna o poder: los quals mes avant, fahents coses en lo contrari de les dessus dites, encorreguen ells e cascun dells pena de .D. florins per cascuna vegada e tantes de vegades com per ells o algun dells sera attemptat o assaiat fer lo contrari, la meytat dels quals sia applicada a vostres Coffres, Senyor, e laltra meytat a la part lesa.

Sobre les luycions fahedores per lo Senyor Rey de son patrimoni alienat e altres bens.

VI. Item, Senyor, com sots color de les luycions de vostre reyal patrimoni sien stats fets per vostres Officials e Comissaris molts e diverses procehiments, novitats, greuges, dans e vexacions trahents de possessio alguns sens vera e plena satisfaccio e deguda conexença, contra forma de justicia, Usatges de Barchinona, Constitucions de Cathalunya, Capitols de Cort e leys de la terra, e encara contra forma e pactes de lurs titols, longa possessio, usos e custums anticats de vostre Principat, don se son seguits grans plets e debats, e com tals procehiments importen greuges, novitats, dans e vexacions als possehidors contra regla de justicia e leys de la terra, supplica la dita Cort a vos, Senyor, que per tolre los dits greuges, dans e altres inconvenients ara e per avant tochants les dites luycions axi pasades com sdevenidores, comprenent en aço vostres successors, hi sia provehit e donat orde e certa forma ab acte de Cort en la manera seguent:

Primerament, Senyor, vos placia ordonar e statuir ab acte de Cort que en e sobre les dites luycions fahedores de vostre reyal patrimoni per vos, Senyor, e per la dita Cort sien elegides e nomenades certes persones . . . . . [1] per vos . . . . . [2] per la dita Cort, a les quals e a la maior partida de aquelles e no a altres per vos, Senyor, sia donat ple e bastant poder de fer les dites luycions ab orde, conexença e execucio de justicia sumariament e de pla, appellants tots aquells de qui sera interes; les quals persones hagen a servar en les dites luycions los Usatges de Barchinona, Constitucions de Cathalunya, Capitols de Cort e altres leys de la terra, e en defalliment de aquelles e aquells, dret cumu, excluses e foragitades qualsevol pracmatiques per vos, Senyor, o vostres predecessors, de memoria gloriosa, sobre les dites luycions fetes, tant com sien desviants dels dits Usatges, Constitucions, Capitols de Cort, drets de la terra e dret comu e no haut esguart a una sentencia donada per la illustre reyna dona Maria consort del molt alt senyor rey Don Marti, dalta recordacio, sobre lo fet de les dites luycions, tant com sia aximateix desviant de les dites Constitucions, Usatges de Barchinona, Capitols de Cort, leys de la terra e dret comu: les quals persones elegidores hagen a prestar, ço es, los ecclesiastichs sagraments e los altres sagrament e homenatge en poder vostre, Senyor, de haverse be e leyalment e se-

[1] Espacio en blanco en el original para dos ó tres vocablos.

[2] Idem íd.

gons Deu e lur bona consciencia en es sobre les dites luycions servants les coses dessus dites e altres deius explicadores, tota amor, temor, ranchor o speranҫa foragitades e de lur pensa totalment expellides.

E que us placia, Senyor, ordonar e perpetualment statuir per vos e vostres successors que lo poder per vos, Senyor, donador a les dites persones dur irrevocablement fins a les primeres sdevenidores Corts finades o altres daquiavant celebradores; e si en alguna de aquelles no sera feta novella eleccio de persones, en aquell cas dur e hage a durar lo dit poder fins a tant que les luycions de vostre reyal patrimoni en la forma en los presents capitols contenguda sien entegrament complides e acabades. E si cas sera que durant lo temps del dit quitament moria o defallia alguna o algunes de les dites persones e sera o seran de aquelles per vos, Senyor, anomenadores o anomenades, que en loch de aquella o aquelles ne sien e hagen esser per vos, Senyor, e o vostres successors altra o altres anomenada e anomenades: e si eren de les nomenades per la Cort, que per los Diputats e hoidors de Comptes de General de Cathalunya qui ara son o per avant seran o la maior partida de aquells ni sien e hagen esser altra o altres subrogades de aquella Condicio que eren mortes o defallides, a les quals persones sia per vos, Senyor, e vostres successors donat poder en la forma dessus contenguda.

Item, Senyor, com orde sia regla de tot be e per ҫo, Senyor, que en la luycio fahedora del dit vostre patrimoni sia servada aquella e los quitadors Deputadors per vostra Senyoria ab consentiment de la Cort pus facilment servant aquella puixen pervenir a la fi de les dites luycions e servar la forma deius contenguda:

Supplica la dita Cort a vos, Senyor, que us placia statuir e ordonar que los dits quitadors ans de procehir reyalment a algunes luycions se hagen a certificar en aquella e pus propria manera que puixen axi per memorials ja fets com per occular visio de vostre Archiu com en qualsevol altra manera del vostre patrimoni reyal alienat, vulles perpetualment, vulles ab carta de gracia o ab titol de penyora o per qualsevol altre titol e apres certificats dels dits titols distingesquen aquell dit patrimoni, lo qual trobaran ques deu luyr segons les ordinacions davall contengudes sots certes rubriques, ҫo es, lo patrimoni empenyorat ab carta de gracia alienat sots una rubrica e lo patrimoni alienat perpetualment sots altres. Apres, Senyor, vos supplica la dita Cort que us placia statuir e per actes de Cort perpetualment ordonar per vos e vostres successors que les dites persones per vos, Senyor, e la dita Cort elegidores en la forma dessus dita sobre los quitaments o luycions per ells faedores de vostre reyal patrimoni fetes les collocacions per rubriques del dit

vostre patrimoni alienat segons la forma dessus dita hagen a servar la forma e orde seguents:

Ço es, que primerament e abans que puixen passar a les alienacions de vostre reyal patrimoni fetes perpetualment axi per vos, com per vostres predecessors, hagen a quitar tots e sengles empenyoraments, totes e sengles vendes, donacions e altres qualsevol alienacions fetes migençant carta de gracia la qual dur, e que tant com hi haura bens de vostre patrimoni reyal axi alienats, ço es, empenyorats o alienats ab carta de gracia la qual dur o ab contractes, los quals per dret comu se puixen luyr, que les dites persones nos puixen entremetre ne fer conexença alguna de les coses perpetualment alienades, e si lo contrari se attemptava de fer per les dites persones o per vos, Senyor, que fos nulle cas e va e fretureias de tota efficacia e valor. E luyts e quitats tots e sengles bens patrimonials axi alienats, ço es, empenyorats e ab carta de gracia la qual dur o en altra manera alienats ab contractes, los quals per dret comu se puixen luyr segons dessus es dit, en aquell cas les dites persones liberalment e francha puixen passar a fer quitament e luycio de les coses e bens patrimonials perpetualment alienats o alienades en aquesta manera: que primerament e abans de totes coses coneguen si les proprietats, jurediccions, rendes o altres coses alienades del reyal patrimoni saben a gran preiudici o seccio del dit Principat o no, e si trobaran tals alienacions fer tal dampnatge al dit Principat que sapien a greu preiudici o seccio de aquell, en tal cas e no en altra manera les dites persones puixen fer les luycions de les coses perpetualment alienades, servant a la letra los Usatges de Barchinona, Constitucions de Cathalunya e Capitols de Cort e altres leys de la terra e en defalliment de aquells e aquelles dret comu, ço es, que si trobaran alguns bens de vostre reyal patrimoni per vos, Senyor, o vostres predecessors esser stats alienats a esglesies, Monastirs o altres lochs religiosos o piadosos per vies de lexes donacions o altres qualsevol alienacions per honor e reverencia de Deu o de la Verge Maria o altres sants o santes o per remissio de peccats o descarrech de lurs consciencies o de la vostra, considerada la condicio de les persones donants e attesa la raho e causa perque les dites donacions lexes o transportacions son stades fetes, les quals bonament no poden estimar, que de tals donacions lexes o transportacions les dites persones nos puixen entremetre ne en alguna forma o manera luyr o quitar: com sia cosa decent e rahonable que romanguen perpetualment envers aquells o aquelles per satisfer als sufragis o remeys de peccats de les animes de aquells qui han fetes les dites lexes donacions o transportacions.

Apres, Senyor, si trobaran alguns bens del vostre patrimoni reyal esser stats, venuts, donats, alienats e perpetualment transportats en qualsevol persones del dit Principat, de qualsevol ley, stament o Condicio sien purament o simple sens mixtura de serveys alguns del temps ença del molt alt rey en Pere, terç besavi vostre, dalta recordacio, inclusivament, lexades qualsevol alienacions en sus fetes per vostres predecessors, a les quals no puixa esser tocat per vos, Senyor, ni vostres successors ni per les persones en la forma dessus dita elegidores, que les dites persones tals bens axi alienats o transportats del dit rey en Pere, ença segons dessus es dit en cas dels dits greu preiudici o seccio segons dit es, e no en altra manera, puixen luyr e quitar sots tal forma, ço es, que tals bens axi alienats sien extimats segons la valor de que seran los dits bens patrimonials en lo temps ques fara la luicio o quitament, e aço per dues persones, la una elegidora per vos, Senyor, e laltra per lo possehidor o possehidors dels dits bens, e que en cas que discordarien sia recorregut a les dites persones deputadores a les dites luycions e ço que aquelles o la maior part de aquelles concordara sobre la dita disceptacio de la stima que allo sia servat es haia a seguir per les parts sens alguna excepcio. E luyts e quitats los dits bens axi alienats les dites persones puixen passar a les altres coses e bens donats venuts o alienats per qualsevol manera per raho de serveys. E que en tal cas e sabens tals alienacions, greu, preiudici o seccio del dit Principat segons dit es e no en altra manera, les dites persones puixen luyr e quitar los dits bens patrimonials per serveys alienats en aquesta manera: que si los serveys se poden provar per proves legittimes, que aquells sien extimats per dues persones, a aço elegidores, la una per vos, Senyor, e laltra per lo possehidor de tals bens, qui extimen la cosa segons la valua de que sera lo die ques fara la extima, e en cas de discordia, que sobre aço se discordaran sia haut recors a les dites persones, e ço que ells arbitraran sia servat segons dessus es dit Si, empero los serveys provar nos podien bonament per antiquitat de temps o difficultat de prova o en altra manera, en tal cas o casos los dits bens patrimonials axi alienats sien extimats segons la valor del temps ques faran tals luycions per dites persones, la una per vos, Senyor, elegidora e laltra per lo possehidor o possehidors dessus dits, e en cas de discordia que sia haut recors a les persones dessus dites segons la forma e manera dessus specificades.

Entes, empero, Senyor, que en los casos dessus dits o qualsevol de aquells, lo preu ques pertanyara per la dita luycio [sia] pagat realment e de fet al possehidor o possehidors dels dits bens, ans que sien tret o trets de possessio o inquietat o inquietats en alguna manera, a coneguda de

les dites persones per vos, Senyor, e la dita Cort elegidores, si donchs los possehidors sens alguna justa raho no volien reebre la dita paga a coneguda de les dites persones.

E per tant, Senyor, com algunes luycions o quitaments son stades fetes e fets per vos, Senyor, e Officials vostres, de les quals ni havia algunes ja principiades en temps del senyor rey en Ferrando pare vostre, dalta recordacio, contra la forma dessus dita e largament explicada de les quals vuy en dia penge plet o questio:

Per ço, supplica la dita Cort que sia de vostra merce les dites questions remetre totalment a les dites persones, les quals segons la forma e orde dessus dites hagen a restituir e tornar totes e sengles coses e bens luyts e quitats per vos, Senyor, contra la forma dessus dita al primer e degut stament, axi com si no fossen stades fetes. E si alguna persona se clamara que per vos, Senyor, o vostres Officials sera stat fet lo contrari de les coses dessus dites, encara que vuy no sia plet pendent e vulles tals luycions fossen principiades en temps del senyor rey en Ferrando pare vostre, vulles apres, placia a vos, Senyor, que de aquelles hagen e puixen coneixer les dites persones e que degen restituir e tornar les dites coses al primer stament segons la forma dessus dita e expressada.

Item, Senyor, com per vos e Officials vostres sien stades dades licencies a alguns vassalls de fer sindicats e manleutes de monedes e forçats vassalls propris o de remences de alguns singulars o universitats del dit Principat en contribuir en algunes manleutes de les dites monedes e altres coses preiudicials segons dessus es dit, per ço la dita Cort supplica a vos, Senyor, que us placia tals actes preiudiciables o licencies de fer sindicats e contribucions dels dits vassalls propris o de remença del tot remetre a les dites persones, les quals ans de atorgar les dites licencies e fer forces de contribuir hagen a conexer per justicia si les dites licencies e forces se deuen nes poden atorgar per justicia ni segons Usatges de Barchinona, Constitucions de Cathalunya e leys de la terra. E ans de la dita conexença fahedora appellats los dits possehidors, les dites licencies nos puixen atorgar ni forces o districcions fer, e ço qui es stat enantat per vos, Senyor, e vostres Officials en contrari, vos placia tornar al primer stament remetent ho a les dites persones. Salvat e retengut, empero, Senyor, expressament que per raho dels presents capitols ara ni peravant no sia derogat, atorgat ni preiudicat directament o indirecta en alguna manera als uniments, convencions, libertats, pactes o privilegis atorgats e consentits per vos, Senyor, o predecessors vostres, de memoria gloriosa, als Braces ecclesiastich, militar e

de ciutats e viles reyals ni dels singulars de aquells [ans] stiguen e romanguen en aquells plen dret, convencions, pactes, uniments o libertats en que eren e staven ans dels dits e presents capitols, aquells no contrastants en alguna manera, axi entes que negun dels dits Braces o singulars de aquells per raho dels dits capitols no puscha haver ni adquisir ara ni per avant mes ni menys dret que havia en los dits drets, convencions, pactes, uniments, privilegis e libertats ans dels presents e sobredits capitols. E si e hon dels dits privilegis, convencions, pactes, uniments e libertats dels dits Braces o singulars de aquells fos alguna questio o disseptacio sobre la validacio o invalidacio de aquells o aquelles, tals questions o disseptacions se hagen a conexer e determenar per les persones dessus dites e no per altres.

Quel Senyor no atorch salvesguardes ne lochs, de sgleya ne de barons, etc [1].

VII. Item, Senyor molt excellent, com per algunes provisions, concessions, privilegis e gracies atorgades e fetes per lo senyor rey en Ferrando pare vostre, de loable memoria, e per vos, Senyor, a diverses Universitats, collegis e singulars persones de diverses ciutats, viles, lochs, castells e parroquies e lurs termens del dit Principat, en los quals e en los homens e fembres en aquells e termens lurs habitants, alguns prelats, capitols e altres persones ecclesiastiques, e encara barons, nobles, cavallers e homens de paratge e generoses, ciutadans, burgeses e altres persones han *coniunctim vel divisim* ab antich e haver deuen gran jurediccio o almenys la civil se sien seguides resistencies, dissensions e moltes contrasts, perque les dites Universitats e lurs singulars haurien posades o fetes posar salvaguardes en les dites ciutats, viles, lochs, castells e parroquies e termens de aquelles o en alguns daquells, e imposades e meses imposicions vectigals e altres drets, fires, mercats e retorns a fires en les dites ciutats, viles, lochs, castells e parroquies e termens lurs sens consentiment e expressa voluntat dels dits senyors, les quals coses son stades attemptades, parlant, Senyor, tostemps ab humil reverencia de vostra Altea contra forma e disposicio de dret, e encara contra Usatges de Barchinona, Constitucions de Cathalunya generals e en gran dan e preiudici dels dits senyors e dels drets de aquells:

Per ço, placia a vos, Senyor, per provehir als scandels, sinistres e de-

[1] Este epígrafe aparece confuso, y para expresar el contenido del capítulo debía decir: *Quel Senyor Rey no atorch salveguardes en lochs de Sgleya, de barons, etc. ne licencies de fer alguns regidors a Universitats.*

bats damunt dits, statuir e ordonar ab acte de Cort perpetual que tals gracies, concessions, provisions e privilegis concernents o tochants los actes damunt dits o alguns de aquells ensemps o departidament no sien imposats meses ne actualment executats daciavant en qualsevulla ciutats, viles, lochs, castells, parroquies e Universitats daquelles o altres singulars, *coniunctim vel divisim*, en los quals los dits prelats, capitols e ecclesiastiques persones, barons, nobles, cavallers, homens de paratge, ciutadans, burgeses o altres persones han o haver deuen ab antich gran jurediccio o almenys la civil segons dit es, ans *ipso facto* les ja fetes sien casses nulles e freturants de tota efficacia, força e valor, axi com fetes contra dret, Usatges de Barchinona e Constitucions de Cathalunya generals, e encara que en alguna partida del Principat de Cathalunya e dels Comtats de Rossello e de Cerdanya per stils e usances sia fins aci usitat e praticat lo contrari.

E noresmenys, Senyor, vos placia de no atorgar a les dites Universitats daciavant licencies de fer Consellers, Pahers, Consols, Jurats o altres Regidors o officis pertanyents a regiment en les dites Universitats, com tals concessions e licencies propiament se pertanguen a lurs inmediats senyors: e si per los senyors rey en Pere besavi, rey en Johan e rey en Marti peroncles e rey en Ferrando pare vostres, Senyor, de loables memories, dels quals o per los quals sia pleyt pendent principal o per supplicacio *vel alias* o per vos, Senyor, o per offici als vostres o lurs son sien o seran atorgades tals concessions o provisions sien *ipso facto* o de present casses invalides e nulles e tot quant per aquelles se sia o sera subseguida.

Que les ordinacions fetes contra los Juheus sien observades.

VIII. Item, Senyor, como a gloria de Deu e exaltacio del seu Sant nom e honor de la Sancta Esgleya e extirpacio del depravat judaysme e de lurs mals e dampnats custums e sectes, qui eren molt dampnoses a la cosa publica e gran inhonor de Deu e de la sancta fe catholica, fossen stades fetes certes ordinacions e provisions contra los dits Juheus per Papa Benet *olim* e per lo molt alt senyor rey en Ferrando pare vostre, de gloriosa memoria, e per altres rahons en les altres ordinacions contengudes, de les quals de algun temps ença se ha per los dits Juheus abusat e fet lo contrari:

Per tant, supplica la dita Cort a vos, Senyor, per los dits sguarts per bon christianisme statuir e ordonar ab consentiment de la dita Cort que les dites ordinacions e provisions sien servades a la ungla e totes e

qualsevol coses provehides e fetes en contrari fins aci revocar e tornar a degut stament, com mes vage a vos, Senyor, en la reverencia de Deu e honor de la sancta fe catholica que en lo dampnat judaysme, ne en qualsevol profit peccuniari que a vos, Senyor, per sostenir los dits Juheus vos posques provenir, maiorment considerats los grans scandels que en los habitadors de les ciutats e viles reyals del dit Principat se son en temps passat subseguits es speren a seguir si en la dita forma no y era provehit.

Que algun nos puixa dir moneder fins sia vist esser abil e expert en lofici de monederia.

IX. Item, Senyor, com algun vostre sotsmes sens gran e justa causa no dege haver privilegi de exempcio de vostres Officials ordinaris per algun offici, lo qual ell no pot servir, e de lonch temps ença sia introduhit per abus que molts vostres vassalls de diverses staments han impetrat de vostres predecessors, de loable memoria, e de vos, Senyor, esser moneders, e per tal offici e privilegi son exempts de tots vostres Officials ordinaris e de hosts e de calvacades e de altres carrechs e son sotsmeses tansolament als alcaldes qui son Officials menors, jatsia no sien abils a fer moneda, com la maior part de aquells sien e son homens inexperts en tal art, la qual cosa es molt impropria:

Per ço, supplica la dita Cort a vos, Senyor, que us placia statuir perpetualment e ordonar ab approbacio e consentiment de la dita Cort que tots privilegis de moneders atorgats per vostres predecessors e vos, Senyor, a persones qui sien ne hagen altre art, stament o facultat, feta examinacio per los Maestres de les Seques ab persones expertes e entrevinent algun Official reyal ordinari la qual hagen a fer migençant sagrament que aquella faran be e leyalment e qui no sabran usar, obrar ne praticar del dit offici de monederia exceptats los Officials ordinaris o qui exerciran lurs officis, sien nulles, inutils e infructuoses e sens alguna execucio, axi que tals impetrants sien tenguts a tots carrechs e vostres Officials ordinaris exercesquen en tals persones lur jurediccio franchament, axi com en altres vostres sotsmeses qui tal privilegi no han impetrat.

E mes avant, placia a vos, Senyor, provehir en la dita manera que daquiavant no sia atorgat a algu vostre sotsmes tal benefici o privilegi: e si atorgat li sera no sen puixa alegrar fins que per expert e abil sia examinat en la dita manera.

Quels Notaris dels inquisidors de les Taules sien elets per los dits inquiridors.

X. Item, Senyor, com los inquiridors elets per inquirir contra vostres Officials qui son tenguts de tenir Taula, segons les Constitucions de Cathalunya fetes per vostres illustres predecessors, sien tenguts de elegir e posar un bon notari per pendre e reebre los actes de les dites inquisicions e de aço presten sagrament e homenatge de fer la dita eleccio del notari segons lur bona consciencia, esdeves, Senyor, que molts notaris axi de vostra Cort com daltres impetren de vos la dita scrivania per prechs o en altra manera e aquell qui la haura impetrada la arrenda o ven a altre notari, de que, Senyor, se segueixen grans dans e vexacions a aquells qui tenen la Taula e als altres en aquella littigants, com los dits notaris a vegades son insuficients e fan aquelles extorsions de diners que poden de les gents, ho los actes dels processos molt clars en lurs scrits, per ço que y haia mes fulles de proces: Que sia merce de vos, Senyor, statuir e ordonar per acte de Cort que en la eleccio del dit notari sien servades les Constitucions ja fetes per aquesta raho, anadint, si vostra Merce sera, quels dits notaris hagen esser creats, domiciliats e stadants de aquella ciutat, vila o loch on lo juy de la dita Taula se ha a tenir os tindra, e si alcun altre notari impetrara la dita scrivania contra la forma dessus dita sia cassa e nulla, e tal notari los dits inquisidors no hagen ne sien tenguts admetre, en altra manera *ipso facto* perden los officis de les dites inquisicions e de la dita Taula.

Quel offici de Governador de Sardenya no sia donat ensemps ab Visrey a una persona sola.

XI. Item, Senyor molt excellent, com sia molt propri a la vostra reyal Senyoria confirmar e a la ungla fer tenir e servar los privilegis e libertats concessos e atorgades per vostres molt illustres predecessors, de recordable memoria, e per vos, Senyor, e vostres vassalls maiorment qui son poblats en terra de frontera o guerrejada:

Per tant, supplica la dita Cort a vos, Senyor, que us placia statuir e ordonar per acte de Cort e en la present Cort confirmar los privilegis e libertats per vostres predecessors e vos, Senyor, atorgats a la ciutat de Castell de Caller, de la ylla de Sardenya e als poblats en aquella e fer tenir e servar aquells per vostres Officials e altres sotsmesos a vostra Corona reyal. E com, molt alt Senyor, entre los altres privilegis los sia

atorgat a supplicacio de les ciutats de Barchinona, de Valencia, de Gerona, de Tortosa e de la vila de Perpinya un privilegi havent en substancia que los Governadors de Caller hagen a tenir Taula per moltes rahons, la una per ço, que pus piyadament e sencera sia per aquells justicia administrada, laltra per tant com attes que los dits Officials son luny de vostra Senyoria, a la qual axi leugerament no pot esser recorregut sils era fet algun tort o injusticia per tenor de la dita Taula asaboren mils la justicia e ab lo dit fre son retglats en lurs actes; empero, Senyor, per scapar a la dita Taula e per anar retgle solta e per occupar aci tots los fets dels altres Officials ordinaris de la dita ciutat se es començat un abus destructiu totalment del dit privilegi, ço es, que los dits Governadors e dos qui derrerament son stats Governadors de aquella han impetrat offici de visreyat ensemps ab la governacio, usant del dit offici de Visrey per scapar que no hagen a tenir Taula si com a Governadors procehien, lo qual abus los dona leher de fer torts e injusticies com no hagen temor de tenir Taula e de occuparse totes les causes dels ordinaris Officials qui han a tenir aquella:

Per tant, supplica la dita Cort que placia a vos, Senyor, per tolre lo dit abus e per profit de la dita ciutat e perque lo dit privilegi sia servat statuir e ordonar que daquiavant per vos, Senyor, e per vostres successors, com se atorgara lo dit offici de la governacio de la dita ylla a alguna persona en apres no li sia otorgat offici de visreyat, ans tant solament lo offici de governacio, e tots los actes que exercira per auctoritat de aquell hage a tenir Taula segons serie del dit privilegi, anullant tota concessio feta en contrari fins aci e daquiavant per vos, Senyor, e vostres successors fahedores, imposant gran pena a qualsevol persona qui tal concessio de visreyat ensemps ab la dita governacio o apres impetras: com tals dos officis pus la un tol les qualitats e condicions del altre, en una persona no degen concorrer.

Quel Senyor Rey puixa donar castell, vila o loch en Sardenya a aragones o cathala e no a altre.

XII. Item, Senyor molt excellent, com per lo molt alt senyor rey en Pere besavi vostre, de recordable memoria, en gran honor e profit de la Corona reyal e per consolacio de lurs vassalls e en remuneracio de grans despeses e treballs que havien sofferts en la conquesta del regne de Sardenya en les Corts las quals celebra en la dita ciutat de Caller sots data de .x. de març del any de la nativitat de nostre Senyor M.CCC.L.V., hage ordonat e statuit perpetualment que quant se volgues

per manera de compra o segons custum de Italia o en altra manera alguns castells, viles o lochs de la dita ylla, los quals ladonchs o ara son possehits per aquells de qui son al dit Senyor o a sos successors sesdevendria pervenir si donchs en lo cas devallscrits aquells o aquelles vos, Senyor, o vostres successors envers si no puixats ne puixen retenir, ans aquells e aquelles a cathalans o aragoneses ydoneus donar perpetualment siats e sien tenguts ab algun decent servey, lo qual aquells a qui seran donats en perpetuu fer sien tenguts, e los quals a tenir son domicili en la dita ylla e a esser o star apparellats axi com es pertocat a deffensio de la comemorada ylla perpetualment sien stats, ne de la ordinacio fahedora per los damunt dits en qualsevulla manera sien exempts ans aquella inconcussament servar axi com los altres en tota manera sien tenguts. Si, empero vos, Senyor, o los vostres per qualsevol raho algun castell, vila o lochs dels damunt dits provinents segons es predit volrets retenir, açò a vos, Senyor, sia legut a donarho a algun ydoneu aragones o cathala equipollent castell vila o loch equivalent de aquell, lo qual haurets o hauran retengut en la forma damunt dita, totalment siats tengut, lo qual a la dita ordinacio servadora ara per lavors fo ordonat esser stret, lo qual dit capitol sia molt just e rahonable per los motius ja dits:

Supplica la dita Cort que placia a vos, Senyor, ordonar per acte de Cort e fer ley perpetual e general del dit capitol e de les coses en aquell contengudes. E per ço, com per lo dit senyor rey en Ferrando e per vos, Senyor, es stat fet fins aci lo contrari, que sia vostra merce, Senyor, revocar decontinent e tornarho a degut staments segons ha la ordinacio dessus dita.

Que les letres e provisions emanades contra Usatges e Constitucions sien haudes per nulles.

XIII. Item, Senyor, per Constitucions de Cathalunya fetes en la Cort de Muntçó per lo illustre senyor rey Nalfonso, de bona memoria, la una de les quals comença, *Item ordinamus et statuimus quod privilegia*, etc.; laltra *Item ordinamus et statuimus quod aliqua littera*, etc.; e laltra comença, *Item ordinamus et statuimus quod aliqua carta*, etc.; sia ordonat si alcuna carta o letra era impetrada de la Cort del Senyor Rey contra privilegi special o general o custum de algun loch tal letra no sia admesa, e com algunes letres e rescrits sien impetrades e impetrats per importunitats de alguns, les quals son contra Usatges de Barchinona, Constitucions de Cathalunya e o Capitols de Cort e contra privilegis

custums, usos, libertats de la Sgleya, de barons e cavallers, ciutats e viles vostres e de aquells del dit Principat de que los subiectes vostres, Senyor, son opresses, agreviats e maltractats que sia merce de vos, Senyor, confirmant les dites Constitucions fer servar aquelles a la letra provehint, anadint, declarant e statuint que si algunes letres, provisions, comissions o manaments per qualsevol persones de vos, Senyor, o de la illustre Senyora Reyna consort vostre o del inclit Primogenit vostre e General governador o de son Portant veus o de qualsevol Officials vostres presents e esdevenidors son stades, obtengudes o daciavant se obtendran sots qualsevol expressio de paraules o imposicio de penes que contra los Usatges, Constitucions e Capitols de Cort o contra privilegis, custums, uses e libertats de la Sgleya e lochs de aquella o de barons e cavallers e lochs de aquells e de ciutats e viles e lochs de aquelles del Principat de Cathalunya facen o contravinguen, encara que de vostre, o de la Senyora Reyna e Primogenit e General governador, motiu propri sien atorgades en alguna manera no sien aquells a qui son stades dreçades o daquiavant se dreçaran tenguts aquelles observar ne obtemperar, ne aquelles sien servades ne obtemperades, encara que emanas primera, segona e terça jussions o qualsevulla altra manament, encara que fossen de vostra ma o de la Senyora Reyna o de vostre Primogenit e Governador general o de qualsevol altre Official vostre signades. E tots processes, actes e enantaments procehits de les dites letres, rescrits o comissions o manaments o en virtut de aquelles o aquells fets sien nulles e casses, e les persones, Officials o altres a qui les comissions, letres, manaments o rescrits daquiavant dreçaran fahents lo contrari, puys requests ne seran, incorreguen pena de cinch cents florins applicadors la meytat al Senyor Rey, laltra meytat a la part contra qui seran impetrades les dites letres: e los Officials o altres per no obeyr aquelles no puixen incorrer algunes penes en aquelles o aquells approvades. Axi entes pero, Senyor, que per lo present capitol ne encara per les coses en aquell contegudes no puscha esser fet ne engendrat prejuhi a algun dels dits Braces e Condicions ne a singulars de aquelles en lur plen dret.

SUPLEMENTOS[1]

I

Á LAS CORTES DE BARCELONA DE 1305 (Tomo I, pág. 194)[2]

Excellentissimo domino et potenti domino Jacobo Dei gratia, Regi Aragonum, Valencie, Sardinie et Corsice, Comitique Barchinone ac Sancte Romane Ecclesie vexillario, Amirato et Capitaneo generali, Jurati et Universitas civitatis Gerunde se ipsos et manuum oscula atque pedum et successus prosperos juxta votum. Noverit Vestra Regia Magestas nos vestras litteras recepisse, continentes quod crederemus discreto Bernardo de Abbati, judici Curie vestre super hiis que ex parte vestra nobis disceret intimanda, quibus litteris visis et auditis verbis dicti Bernardi ex parte Vestra nobis relatis, nos, habita deliberacione, convenientes in unum, ad honorem vestri et utilitatem tocius terre scribimus super predictis intencionem nostram discretis Petro Geralli et Guillermo Sugnarii sindicis et concivibus nostris qui Vobis propositum et consensum nostrum reserabunt taliter quod in Dei et vestri honorem et tocius terre et dominacionis vestre utilitatem cedet pariter et honorem. Significantes nichilominus dominacioni vestre quod nos non consentimus istis capitulis per Curiam nunc oblatis, videlicet: capitulo oblato contra Usaticum qui incipit *Princeps namque*, nec alii capitulo qui restringit Officiales, cum jam sint satis restricti per ordinaciones jam editas circa ipsos, nec etiam alii capitulo oblato de non procedendo pendente appelacione tali quali interposita per quemcumque, nec etiam alicui alii capitulo tangenti diminucionem dominacionis et jurisdiccionis Vestre Regie Maiestatis, immo sumus et fuimus semper parati ad vestrum honorem et vestris jussionibus obedire, revocantes expresse et consulte nunc ut ex tunc, et ex tunc ut ex nunc quod factum et consensum exti-

Probatum cum originali, quod habetur.

[1] Véanse los publicados en los tomos III, IV y XI de esta Colección.

[2] Archivo general de la Corona de Aragón.—Reg. 24, fol. 80 y retro.

tit super predictis capitulis per nostros sindicos supradictos, cum in hiis et aliis tangentibus diminucionem jurisdiccionis et dominacionis Vestre dictis sindicis in generali concessione eis per nos facta premissa non intellexerimus concessisse, cum ea non essemus specialiter ullatenus concessuri; rogantes Omnipotentem Deum ut regnum et salutem vestram perpetua proteccione custodiat. Data Gerunde VIII.° kalendas augusti anno Domini M.° CCC.° quinto.

Littera missa super premissis per universitatem Cervarie et erat divisa per litteras.—A. B. C.

Probatum cum originali, quod habetur.

Als honrats e amats en Jacme Çaportela e en A. de Mecina: Dels Paers e dels Prohomens de Cervera. Salut e amors. Fem vos saber que reebem letra vostra, en la qual entre les altres coses era contengut que discordia era entrel Senyor Rey e aquels de la Cort sobre los capitols que la Cort avie ordenats e especialment sobre I Capitol, que es que lo Senyor Rey no puscha aver host de les gens sues sino en Catalunya, e quel Senyor Rey avie respost que segons Usatges e naturea devie aver aquels en host e en ajuda en tot loch, e que la Cort sobre aquesta resposta avie agut acort ab savis e trobave quel Senyor Rey demanave tort a la terra e quel dit capitol fos deffes per tota la Cort, en altra manera que no fos enantat en la Cort. Perque vos nos avets trames a dir que us fazam saber si volem que us tingats ab la maior partida de la Cort sobrel dit capitol o com volem que o fassats. A les quals coses a vos responem que nos, agut acort diligentment sobre les dites coses, finalment trobam de Conseyl e volem que relexades totes allegacions e raons qualsque proposades sien per la Cort ne per altres, la volentat del Seyor Rey sie seguida en totes coses e per totes, e aquest enteniment era nostre con vos anas a la Cort e es e sera tots temps. E per tal que si contrari era feyt poguessem mostrar la present letra, avemla feyta registrar el libre de la Cort partida per letres. Data Cervarie VIII.° kalendas augusti anno Domini M.° CCC.° quinto.

Littera missa domino regi per Bernardum Rodera.

Probatum cum originali, quod habetur.

Al molt alt e poderos Senyor lo Senyor en Jacme, per la gracia de Deu, Rey Darago, de Valencia, de Cerdeyna e de Corcegua, Comte de Barchinona, Bernat Rodera, besant vostres peus e vostres mans se comana en vostra gracia e merce. A la vostra Reyal Magestat fas saber, Senyor, que jo fuy en Leyda lo disapte apres que de Vos me fuy partit

que en dos dies men entre. El digmenge done la carta als Pahers e als Prohomens de la ciutat. E creats, Senyor, que si nuyles gens poden esser en bona volentat a senyor, ells son ves Vos, que vos creet, Senyor, que per Cort ni en nuylla manera del mon no dirien ni consentrien re sino ço que vos volguessets, ans se maraveyllaven ja tots los Prohomens de la ciutat, com se podia fer quels cavallers els ciutadans eren ensemps que savinguessen, que ja saben ells quels cavallers ço que demanen tot es contra lo profit cominal de la gent de la terra e a creximent e a libertat de si mateys, e en ço que yols he comptat conexen e veen que per ço feyen aytals capitols en la Cort e no per als. Prec Deu que us don salut e bona vida e victoria sobre vostres enemichs. Feyta digmenge xxv dies de juliol.

II

Á LAS CORTES DE MONTBLANCH DE 1307

(Tomos I, pág. 197, y XI, pág. 451).

Instrumentum qualiter prelati et ecclesiastice ac religiose persone Cathalonie discesserunt a capitulis oblatis olim in Curia indicta per dominum Regem apud Barchinonam hecque fecerunt in Curia indicta apud Montealbum [1].

Probatum cum originali, quod habetur.

Noverint universi; quod, cum ad Curiam generalem quam illustrissimus dominus Jacobus, Dei gratia, Rex Aragonum, Valencie, Sardinie et Corsice, Comesque Barchinone in villa Montisalbi mandaverat seu indixerat cathalanis, prelati, religiosi, clerici et persone ecclesiastice Cathalonie fuerint per ipsum dominum Regem more solito evocati, et Nos Rodericus Sancte Terrachonensis ecclesie Archiepiscopus necnon Bernardus Gerundensis, Petrus Ilerdensis, Petrus Dertusensis et Berengarius Vicensis Episcopi: religiosi viri frater Petrus de Solerio, Castellanus Emposte: ffrater Eximinus de Leuda tenens locum venerabilis ffratris Dalmacii de Timor gerentis vices Magistri Milicie Templi in Cathalonia necnon ffrater R. Abbas Rivipullentis et venerabiles Garcias Michaelis Dayerbe Camerarius et Bertrandus de Monte Olivo Prior Terrachonensis ecclesie procuratores venerabilium Prepositi et Capituli dicte ecclesie: Marchus de Sancta Eugenia Sacrista, et Gaucerandus de Barberano Camerarius Barchinonensis ecclesie procuratores venerabilis Episcopi et capituli ipsius ecclesie: Ennecus Petri de Roda decanus et Galcerandus de Barberano predictus canonicus Ilerdensis ecclesie procuratores capituli Ilerdensis: Petrus de Pinos hospitalerius ecclesie Dertusensis procurator venerabilis Prioris et capituli Dertusensis: Guillermus de Villamarino Abbas Sancti Felicis Gerunde procurator Episcopi et capituli Gerundensis: Raymundus de Castlario hospitalerius Vicensis ecclesie et Bonanatus de Ulmeto clericus procuratores Vicensis capituli, ad dictam

[1] Archivo general citado.—Reg. 24, fol. 71.

villam Montisalbi pro celebracione dicte Curie personaliter venissemus, et in ipsa Curia Montisalbi inter alia fuisset tractatum per Nos dictos prelatos, religiosos, clericos, personas ecclesiasticas supradictas in eadem Curia congregatos super examinacione quorumdam capitulorum que in Barchinone proxima celebrata fuerant scripta seu ordinata et tunc ipsi domino Regi oblata, set non approbata per Ipsum, et viderimus quod aliqua ex ipsis capitulis, salvo illorum honore qui illis consenserant, erant minus justa minusque utilia ad conservacionem justicie et statum terre pacificum et tranquillum; Idcirco nos prelati, religiosi, clerici et persone ecclesiastice supradicte et nos procuratores predicti nominibus procuratoriis quibus supra, discessimus a capitulis dicte Curie Barchinone, ita quod auctoritate aliquorum capitulorum datorum in dicta Curia Barchinone nichil petere possimus, immo volumus et placet nobis quantum in nobis est quod notarius qui dicta capitula scripsit et tenet possit eadem de mandato domino Regis predicti rumpere et laniare. Retinemus tamen et salvamus quod si qua sint vel erint in predictis capitulis in Curia Barchinone ut predicitur factis seu scriptis quod nobis vel alicui nostrum videantur utilia pro conservacione privilegiorum inmunitatum vel jurium ecclesiarum aut locorum religiosorum seu hominum nostrorum possimus non tamen ex auctoritate vel vi dictorum capitulorum super illis petendis et obtinendis nos et successores nostri vel homines nostri aut quilibet nostrum vel successorum aut hominum nostrorum in aliis futuris Curiis vel etiam sine Curiis instare, petere et suplicare domino Regi et ea prosequi quandocumque nobis vel ipsis successoribus nostris et cuilibet nostrum visum fuerit expedire.

Ad hec Nos Jacobus, Dei gratia, Rex predictus expresse et ex certa sciencia consentimus cum presenti publico instrumento omnibus et singulis supradictis; quod est actum in Montealbo tercio decimo kalendas may anno Domini M.° CCC.° septimo.

Sig✠num Roderici Sancte Terrachonensis ecclesie Archiepiscopi. Sig✠num Bernardi Gerundensis. Sig✠num Petri Ilerdensis. Sig✠num Petri Dertusensis. Sig✠num Berengarii Vicensis Episcoporum. Sig✠num fratris Petri de Solerio, Castellani Emposte. Sig✠num fratris Exemenus de Leuda. Sig✠num fratris Raymundi Abbatis Rivipullensis. Sig✠num Garçie Michaelis de Ayerbe. Sig✠num Bertrandi de Monteolivo, procuratorum Prepositi et Capituli Terrachonensis ecclesie. Sig✠num Marchi de Sancta Eugenia. Sig✠num Galcerandi de Barbarano, procuratorum Episcopi et capituli Barchinonensis. Sig✠num Eneci P. de Roda. Sig✠num Galcerandi de Barbarano, procuratorum capituli Ilerdensis. Sig✠num Petri de Pinos, procuratoris Prioris et capituli

Dertusensis. Sig✠num Guillermi de Villamarino, procuratoris Episcopi et capituli Gerundensis. Sig✠num Raimundi de Castlario. Sig✠num Bonanati de Ulmeto, procuratorum Vicensis capituli predictorum, qui omnia et singula supradicta firmamus, laudamus ac etiam approbamus.

Sig✠num Jacobi, Dei gratia, Regis Aragonum, Valencie, Sardinie et Corsice, Comitisque Barchinone qui predicta omnia et singula firmamus, laudamus ac etiam approbamus.

Testes huius rei sunt: R. Ricardi Archidiaconus Villesicce in ecclesia Terrachonensi, G. de Pulcrovisu Precentor Vicensis, Bertrandus de Uliola canonicus Ilerdensis, Berengarius Granelli rector ecclesie de Colongo Ilerdensis diocesis, A. de Martorello jurisperitus Terrachone, Bernardus de Serriano ammirantus, P. de Monello Vicecancellarius et Bernardus de Fonollario Gerens vices Procuratoris in Cathalonia.

Sig✠num Petri de Letone, scriptoris domini Regis predicti ac etiam per totam terram et jurisdiccionem suam notarii publici, qui hoc scribi fecit cum litteris rasis et emendatis in XIII.ª linea ubi dicitur *Michaelis* et clausit loco die et anno prefixo.

Instrumentum qualiter richi homines et milites Cathalonie in ipso instrumento nominati discesserunt a capitulis oblatis olim in Curia indicta per dominum Regem apud Barchinonam hecque fecerunt in Curia indicta apud Montemalbum [1].

Probatum cum originali, quod habetur.

Noverint universi: quod cum Vos, illustrissimus dominus Jacobus, Dei gratia, Rex Aragonum, Valencie, Sardinie et Corsice, Comesque Barchinone, mandavissetis Curiam generalem cathalanis in villa Montisalbi, ad quam de mandato vestro venerunt prelati, richihomines, milites, cives et homines villarum Cathalonie, et inibi inter nos, richos homines et milites infrascriptos, fuisset colloquium habitum super capitulis oblatis vobis in Curia generali quam mandavistis anno Domini M.°CCC.° quinto in civitate Barchinone, que capitula Vos cum nobis prejudicialia viderentur admitere noluistis, ideo descendimus a capitulis antedictis sic quod pro non oblatis penitus habeantur, ita tamen quod tam Vobis, dicto domino Regi, sint salva omnia jura vestra que habebatis ante dictam Curiam, quum nobis et Generali Cathalonie sint salve nostre franchitates, libertates, usus, privilegia ac etiam usancia et statuta et cetera que habebamus nos ac totum Generale Cathalonie ut erant ante mandatam

[1] Archivo general citado.—Reg. 24, fol. 72.

Barchinonensem Curiam antedictam. Salvis tamen et intactis et nobis et Generali Cathalonie tam in genere quam specie: retentis privilegiis et concessionibus, declarationibus et graciis, et confirmacionibus per Vos, dictum dominum Regem, nobis factis post dictam Curiam generalem Barchinone proxime celebratam et nunc in presenti Curia Montisalbi, ita quod per discessionem a dictis capitulis Curie Barchinone nullum prejudicium generetur dictis privilegiis concessionibus, declaracionibus et graciis et confirmacionibus post dictam Curiam Barchinonensem nobis et Generali Cathalonie in genere vel specie per Vos factis. Acta sunt hec in Castro Montisalbi v.° nonas madii anno Domini M.° CCC.° septimo, presentibus et ad hec consencientibus predicto domino Rege et nobis Poncio Hugonis Comite Impuriarum, Hugone de Mataplana Comite Pallariensi, Jaçperto Vicecomite Castrinovi, Guillermo de Angularia, Guillermo de Entença, Guillermo de Montecatheno domino Frage, Galcerando de Angularia, Guillermo de Cervilione, Bernardo de Capraria, Philipo de Saluça, Raymundo de Aspesio, Dalmacio de Castronovo, Otho de Montecatheno et Raimundeto fratre suo, Petro de Queralto, Exameno Cornelii, Geraldo Alamanni, Berengario de Angularia, Guillermo de Mirallis procuratore nobilis Geraldi de Cervilione, Berengario de Vilaragut, Burdo de Payllars, Francisco de Timor, Guillermo Alio, Simone de Pulcroloco, Jacobo de Besora, Guillermo de Turrillis, Raymundo de Podioviridi, Berengario de Ciraria, Petro de Bagnariis, Geraldo de Aquilone, Raimundeto de Rippis, Geraldo de Miralliis, Francisco de Villafrancha, Bernardo de Gimerano, G.° de Casanadal procuratore nobilis Dalmacii de Rochabertino, Paulo de Biure, Raymundo de Abeylla, Dalmacio de Crexello, Jacobo de Sancto Ipolito, Galcerando de Villafrancha, G.° de Ciraria, G.° de Boxadors, Raymundo de Alentorn, Omberto de Olorda, Berengario de Jorba, Arnaldo Dolos, Berengario de Bastida, Petro de Bellestar, Jacobo de Belltayl, Guillermo de Serabechs, G.° de Pax, Arnaldo de Podio Cerver procuratore nobilis G.ⁱ de Erillo, Bernardo de Cervilione, Bernardo de Monte, Maymono de Ullugia, Geraldo de Ullugia, Petro Raymundi de Materone, G.° de Blanes, Bernardo de Senesterra, Raymundeto de Pinello, Bertrando de Lauro, Jacobo de Coponibus, Vitali (?) Raimundi, Bramundo de Montepavone, Berengario Arnaldi de Angularia, Guilaberto de Scintillis, Petro de Altarriba, Jacobo de Corniliano, Petro de Gaver, Alamanno de Foxano et Hugono de Cerviano militibus et pluribus aliis. In quorum testimonium fuit factum presens publicum instrumentum ad instanciam et requisitionem dicti domini Regis et nobilium et militum predictorum, per me Stephanum de Podio notarium publicum in Barchinone et in alia terra et dominacione

illustrissimi domini Regis predicti auctoritate regia ibi presentem, die et anno supra proxime scriptis. Presentibus testibus venerabilibus fratre Raimundo Abbate Monasterii Rivipulli, fatre Raimundo Abbate Monasterii de Gerre, nobili Bernardo de Sarriano, Bernardo de Fonollerio, Gonçalbo Garssia, Petro de Monello Vicecancellario, Consiliariis domini Regis predicti, Petro Marti Thesaurario eiusdem, Bernardo de Aversone scriptore eiusdem, Raymundo de Toylano et Raymundo de Salis judicibus Curie eiusdem et pluribus aliis.

Sig✠num mei Stephani de Podio notarii publici in Barchinona et in alia terra et dominacione illustrissimi domini regis Aragonum auctoritate regia, qui predictis interfui et hec scribi feci et clausi cum rasura in linea v.ª ubi dicitur *vis;* et in linea xi.ª ubi dicitur *nar,* loco, die et anno quo supra.

Item sequitur instrumentum factum per procuratores civitatis Dertuse [1].

Probatum cum originali, quod habetur una cum procuratorio originali.

In nomine Domini nostri Jhesu Christi, Amen. Cum vos, illustrissimus dominus Jacobus, Dei gratia, Rex Aragonum, Valencie, Sardinie et Corsice ac Comes Barchinone, Curiam generalem cathalanis Barchinone, anno Domini M.° CCC.° quinto celebrari mandavissetis, et prelati et alii clerici et barones et milites ac sindici civitatum et villarum Cathalonie inibi convocati, ut est moris, et congregati ad Curiam obtulissent tunc Vobis illustrissimo domino Regi predicto, plura capitula que Vos admittere noluistis fuisset etiam, hoc anno in villa Montisalbi ubi cathalanis Curiam generalem mandastis, plurimum super dictis capitulis colloquium habitum, nos Petrus de Almenar et Johannes Mascharoni cives Dertuse, sindici et procuratores seu actores ad hec specialiter per Universitatem dicte civitatis Dertuse, constituti et ordinati, cum publico instrumento, cuius tenor talis est.

Noverint universi: quod Universitas civitatis Dertuse, preconitzato Consilio generali, voce preconis, et congregato in claustro Sedis eiusdem civitatis prout moris est, cum hoc publico instrumento plenarie valituro constituit, elegit ac etiam ordinavit sindicos, actores seu procuratores suos Petrum de Almenar presentem et Johannem Mascharoni licet absentem cives eiusdem civitatis ad presentandum se nomine et vice dicte Universitatis coram illustrissimo domino Jacobo, Dei gratia, Rege Aragonum, Valencie, Sardinie et Corsice, ac Comite Barchinone et Sancte Romane Ecclesie vexillario, Ammirato et Capitaneo Generali et

[1] Archivo general citado.– Reg. 24, fol. 79.

ad discedendum, nomine et loco dicte Universitatis, in posse ipsius domini Regis ab omnibus illis capitulis qui in Curia quam ipse dominus Rex mandavit seu indixit cathalanis in civitate Barchinone anno Domini M.° CCC.° quinto fuerunt oblata dicto domino Regi per prelatos, nobiles, milites, cives ac homines villarum, prout hec discessio dictorum capitulorum dictis procuratoribus, sindicis seu actoribus melius videbitur facienda: et dicta Universitas dedit et concessit dictis suis sindicis, procuratoribus seu actoribus super premissis liberam et generalem administracionem et totum locum suum, et promisit in posse mei notarii infrascripti, tanquam publice et autentice persone, nomine et vice dicti domini Regis aut nomine dictorum sindicorum seu procuratorum habere ratum, gratum et firmum perpetuo quicquid per dictos sindicos, actores et procuratores suos super predictis factum, discessum fuerit seu etiam procuratum, tanquam si ab ipsa Universitate et singulis eiusdem personaliter esset factum et nunquam illud revocare promisit aliqua racione sub ypotecha rerum suarum ubique. Quod est actum in civitate Dertuse kalendas septembris anno Dominice incarnacionis M.° CCC.° septimo. Sig✠num Universitatis civitatis Dertuse predicte qui laudavit, concessit et firmavit, testesque firmare rogavit. Sig✠num Berengarii Çaera. Sig✠num Bernardi de Tamarito. Sig✠num Dominici Accuti notarii, testium.—Sig ✠num Bernardi Cima notarii publici Dertuse qui hoc scripsit die et anno prenotatis.

Auctoritate dicte potestatis in dicto instrumento procuratorio nobis date. . . . . dictis capitulis nomine procuratorio quo supra et nomine Universitatis eiusdem civitatis Dertuse et singulorum eiusdem et etiam nomine proprio discedimus sic quod pro non oblatis habeantur. Hoc tamen in omni casu et in omni eventu salvo, protestato, acto et retento nobis et dicte civitati et eius Universitati et singulis eiusdem, quod jus dicte civitatis et eius Universitatis et singulorum eiusdem omne et omnino in privilegiis, inmunitatibus, franchitatibus, libertatibus, usibus, consuetudinibus, usanciis, constitucionibus, statutis et graciis et aliis singulis et universis sit et remaneat perpetuo dicte civitati et eius Universitati et singulis eiusdem illesum, salvum penitus et intactum et in eo statu quo erat et fuerat ante oblacionem dictorum capitulorum Barchinone factam et ante tempus evocacionis dicte Generalis Curie Barchinone, ita quod per dictum discessum nullum prejudicium, nullaque novacio, nullaque derogacio generetur vel fiat seu fieri, vel generari possit in aliquo de jure vel de facto vel aliter quovismodo jure vel causa in presenti seu in futurum dicte civitati et eius Universitati et singulis eiusdem in privilegiis, concessionibus, declaracionibus, confir-

macionibus, consuetudinibus, usibus, constitucionibus, observanciis, statutis, juribus et graciis, vel etiam aliis in generali vel speciali factis, habitis seu concessis tam post dictam Curiam Barchinone quam autem vel aliter dicte civitati et eius Universitati et singulis eiusdem pertinentibus tam ex concessionibus vestris quam predecessorum vestrorum quam alio quovismodo seu causa. Quibus omnibus et singulis, Nos Jacobus, Dei gratia, Rex Aragonum predictus acceptantes discessum predictum expresse et ex certa sciencia consentimus et ea observari volumus et intendimus perpetuo dicte civitati et eius Universitati et singulis eiusdem. Promitentes vobis dictis sindicis et Bernardo de Aversone notario infrascripto presenti, tanquam publice persone nomine vestri et dicte civitatis Dertuse et Universitatis eiusdem et singulorum ipsius a Nobis pro vobis et eis legitime stipulanti, paciscenti et recipienti, predicta omnia et singula semper tenere et inviolabiliter observare et observari et teneri facere in perpetuum per Nos et nostros inviolabiliter ut est dictum. Acta sunt hec in Alagone sexto idus septembris anno Domini M.° CCC.° septimo. Sig✠num Petri de Almenar. Sig✠num Johanis Mascharoni procuratorum, actorum et sindicorum predictorum qui nominibus predictis hec omnia et singula laudamus ac etiam firmamus.

Sig✠num Jacobi, Dei gratia, Regis Aragonum, Valencie, Sardinie et Corsice ac Comitis Barchinone qui hec laudamus, concedimus et firmamus.

Testes huius rei sunt Gondiçalbus Garçie, Artaldus de Açlor Consiliarii domini Regis, Petrus Boyl Magister racionalis, Petrus Marci Thesaurarius eiusdem domini Regis et B. Garidelli, A. de Miralliis, Berengarius de Curtiella et Bernardus de Monesma cives Dertuse.

Sig✠num mei Bernardi de Aversone, illustrissimi domini Regis Aragonum prelibati auctoritate publici Notarii per totam terram et dominacionem suam qui predictis omnibus interfui et de mandato prelibati domini Regis et instancia et requisicione Procuratorum seu Actorum prefate Universitatis civitatis Dertuse supradictorum hoc in publicam formam redegi scribi feci et clausi loco, die et anno prefixis.

III

Á LAS CORTES DE CERVERA DE 1359

(Tomos II, pág. 1, y III, pág. 375).

[1]Lo Rey Darago.

Com en lo tractament dels afers per rahon *(sic)* dels quals havem manada Cort als cathalans celebradora en la ciutat de Terragona lo x.[en] dia de octubre primer vinent, sintam la vostra presencia esser profitosa, per ço volem e us deim e us manam expressament que a la celebracio de la dita Cort vingats personalment en manera quel dit deen dia doctubre siats sens falla en la dita ciutat per la dita raho; e aço per res no mudets, axi com cobejats a Nos servir e complaure. Data en Barchinona a XXVI dies de setembre en lany de la nativitat de nostre Senyor M. CCC. LIX.—*Matheus Prothonotarius.*

Dominus Rex mandavit Matheo Adriani.

Similes fuerunt facte infrascriptis:

Francisco de Pulcrocastro, militi.
Bernardo Guillermi de Fuxano, militi.
Berengario de Palacio, militi.
Azberto de Trilea, militi.
Berengario de Pavo, militi.
Poncio de Altaribas.
Arnaldo de Canet, domicello.
Francisco de Togores, militi.

[1] ARCHIVO GENERAL citado.—Reg. 1071, fol. 61 vuelto.

IV

Á LAS CORTES DE LÉRIDA DE 1375 (Tomo III, pág. 271)

[1] Lo Rey.

Molt cara companyona. Per tal que sapiats nostra intencio sobre lo fet de les Corts, es finalment aquesta, e no creegats als que us en sia dit, pero tenitsho en vos e no u divulguets; car lo delicament de les gents en tot cas, pus aci es manada, se ha açi començar, ço es: que en cas que les Corts Darago nos puxen celebrar per les companyes qui son en lo dit regne, que començades aquestes Corts façan que sien manadas a Tarragona, on volem ens plau que vos vingats de present e que hi façats fer aquella millor provisio de viandes que porets, e Nos semblantment lan farem lo mils que porem. El cas empero que les Corts Darago se poguessen celebrar, entenem tenir les dites Corts de Cathalunya aci, car daltra guisa ensemps no poriem concorrer, e en aquell cas, pus vos fossets a Tarragona, be si poria tenir manera que per terra porets venir tro aci ab andes o vendriets tro a Montblanch on Nos poriem esser: be quens pensam, segons que veem, que les Corts Darago nos poran celebrar maiorment, car lo Duch, segons Nos ha escrit, fa justar los millors del regne per allargar lo temps del sou de les D lances que ja passava, perque de lur venguda estam en dubte. Con als ne sapiam, Nos vos ho significarem. Dada en Leyda sots nostre segell secret a xxx dies de janer en lany MCCCLXXV.—*Rex Petrus*.

Dominus Rex misit signatam.

[1] Archivo general citado.—Reg. 1240, fol. 174.

V

Á LAS CORTES DE BARCELONA DE 1379 (Tomo IV, pág. 184)

[1] Lo Rey.

Molt car fill. Sapiats que despuys vos ich partis no sa res enantat en los afers de la Cort, car lo Braç dels richs homens e cavallers prenen escusa per vostra absencia, dients que tro vos ich siats no fineran res ab Nos, de ques segueix gran torp e lagui en los afers per los quals tenim les dites Corts: Perque, car fill, vos pregam e manam que decontinent tots altres affers jaquits vingats a Nos, e aço per res no mudets nen esperets altra letra nostra, car axi com sabets los dits affers son tals que no requeren tarda, mes gran cuyta. Dada en Barchelona sots nostre segell secret a XXI dies dagost del any M. CCC. LXXIX.—*Rex Petrus.*

Dirigitur Infanti Martino.

[1] ARCHIVO GENERAL citado.—Reg. 1240, fol. 266 vuelto.

VI

Á LAS CORTES DE SAN CUCUFATE, PERPIÑÁN Y BARCELONA DE 1405-1410 (Tomos v y vi)

[1] Venerable pare en Christ. Certificamvos com Nos stant vos en Barchinona ja de certa sciencia no volguem parlar ab vos sobre lo fet de la successio de aquest regne pertanyent a nostre net, cas, ço que Deus no vulla, que lo Senyor Rey nostre frare muyra sens infant mascle de son cors, axi com huy sta: com la present materia sia fora de totes pregaries e Parlaments apartats, maiorment a persones justes, fiables e amants Deu, veritat e justicia, tal com vos sots, havents lavors ferma creença que vos returariets tant en Barchinona que los embaxadors de tots los regnes e terres qui per aquesta raho deuen venir serien ateses, e vos, axi com es rahonable, qui sots una de las pus singulars persones de tot lo regne, seriets en lo dit Parlament e cabriets en los dits afers qui toquen, axi com sabets e veets, tant la fe e naturalesa de tots generalment, hoc e lo bon Stament e repos de tots los regnes. Ara veents que vos sots retornat aqui a Valencia e pensants que per vostre accident no porets axi prestament venir aci, axi com ob[s]. . . seria en lo cas e temps que los embaxadors de aquest regne hi seran, per aquesta raho havem delliberat trametreus copia de les clausules dels testaments dels reys passats a fi que vists e regoneguts aquells la vostra anima sia mils informada de la veritat, com hajam en vos fiança que en la execucio de la justicia puxats fer e obrar en aquex regne mes que alguna altra persona. Hoc encara, si vos pendrets a plaer veure algunes allegacions fetes sobre los dits afers a major declaracio e conexença de la veritat, Nos vos oferim trametreus copia. De la intencio nostra o de la part de nostre net ja crehem ne siats informat: ella es que suplica lo dit Senyor Rey nostre frare e requer los regnes e terres que facen veure e examinar la veritat e justicia, apellats e hoyts tots aquells qui hi pretenen dret o sen

[1] Archivo general citado.—Reg. 2055, fol. 16.

jacten, car si la justicia no es de nostre net, Nos fem eviccio que james non sera pus parlat, ans per lo Rey nostre fill e per nostres nets e per tot lur linatge hi sera posat perpetual calament e hauran aquell a qui dret ho dara per frare e bon amich. Si la justicia es de nostre net no deu a negu desplaure hahud sguard al acostament axi fresch que ell ha de la Casa Darago, car tots han vist son avi regnar e axi mateix sguardant als grans beneficis e honors que venen al regne per aquell. Et per ço, com vos sots tan singular persona, vos pregam tant affectuosament com podem que sobre la eleccio fahedora dels embaxadors trametedors per aquex regne al dit Senyor Rey nostre frare, vos hi vullats portar axi com de vos se pertany, e nos confiam en tal forma que los dits embaxadors sien prohomens e amants Deu, veritat e justicia e tota favor, amor, passio o interes privat a part possats haien cor en aquella, car en aquesta manera nostre Senyor Deu hi metra prou e vos e los altres qui en aço cabrets ab la intencio vera, ultra lo merit quen haurets de Deu, ne reportarets del mon infinida gloria e laor. Et sia, venerable Pare en Christ, lo Sant Sperit en vostra guarda. Et si alcunes coses, venerable pare en Christ, vos seran plaents que Nos façam, Nos les farem de bon voler. Dada en lo Monestir de Pedralbes a XXIIII dies de març any MCCCCX.—*La Reyna*.

Domina Regina mandavit mihi Bernardo de Gallach.

Al venerable pare en Christ lo Bisbe de Valencia.

ADICIONES AL TOMO I.

CORTES DE TARRAGONA DE 1218

XV bis (pág. 101).

[1] In Christi nomine. Manifestum sit omnibus quod Nos Jacobus Dei gratia, Rex Aragonum, Comes Barchinone et dominus Montispesulani apud Terrachonam in solempni Curia constituti, assistentibus nobis venerabili B. Barchinonense Episcopo nostre Curia Concellario, nobilibus A. Vicecomite Castriboni, G. de Montecatheno Consiliariis nostris presentibus et Hugone de Mataplana, G. de Cervilione, Hugone de Torroia multisque aliis nobilibus et religiosis viris, recognoscimus manifeste quod vos, charissime in Christo pater et patrue reverende S. divina miseracione Terrachonæ Archiepiscope, et ecclesia vestra etatem nostram teneram necessitatem urgentem ac defectum multiplicem attendentes magnum servitium, comodum et hónorem Nobis de mera liberalitate et gratia contulistis, remittendo Nobis specialiter gravamina usurarum et ea accipiendo in sortem vestri debiti, que quidem pro pignore Terrachone a magnifico patre nostro Petro rege Aragonum, bone memorie, vobis et prefate Ecclesie obligati manifestius passi estis, remittendo eciam magnam summam pecunie eidem patri nostro a vobis mutuo traditæ, que omnia, si in præsenti pagina forent specialiter numerata, ad multorum evidentiam sumam sex milium aureorum excederent: Ideo-

[1] Archivo general de la Corona de Aragón.—Reg. 3, fol. 30, de letra de la segunda mitad del siglo XIV y es copia de la Real cédula original.

El mismo documento fué publicado por Fr. Juan Gaspar Roig y Jalpi, cronista de los reinos de la Corona de Aragón, en la obra titulada *Dulce Desengaño Histórico del año cierto en que se fundó la Sagrada, Inclita, Real, Militar Orden de Nuestra Señora de la Merced.* Barcelona, 1684; páginas 45 á 47.

Recientemente ha visto de nuevo la luz pública en el tomo II, apéndice I, de la obra *Tarragona cristiana*, por D. Emilio Morera y Llaurado, aunque el texto está tomado de otra matriz.

que super impensis beneficiis et honore vobis præfato Archiepiscopo, Capitulo et ecclesiæ Terrachonæ afeccione qua possimus copiosas gratias referentes, vobis voluntate spontanea et propter dignam exhigenciam meritorum, Nos obligamus circa utilitatem vestram et præfatæ Ecclesiæ mutuos perpetuo debitores bona fide, insuper promittentes quod propter ea qua superius sunt expressa, licet ad hoc alias debitum multiplex Nos inducat eamdem Ecclesiam, et vos ipsos ardenciori animo diligemus contra malefactores vestros et alios vobis nocentes pro regia justicia expedit, vos infatigabiliter ac viriliter perpetuis temporibus defensuri; sane cum id quod circa Nos et nostri regni comodum a vobis salubriter est impensum, in dampnum vestrum non debeat redundare nec inde venturis temporibus debeatis dampnum vel incommodum reportare, volumus, statuentes, præfatorum virorum Consilio approbante, quod ea que Nobis de benignitate et gratia benevola exibuistis, nullo unquam in tempore vobis vel præfatæ Ecclesiæ præjudicium imposterum valeant generare; omnia instrumenta inter illustres prædecessores nostros et Nos et vos et Ecclesiam memoratam confecta, firmitatem roboris habeant perheniter pleniorem. Ea omnia ex certa sciencia et voluntate gratuita confirmamus. Præterea recognoscismus quod annonam o denarios quam et quos patruo nostro Comiti Sanccio, tunc tempore procuratori, ad deffensionem terræ nostræ tribuistis ad nostrum comodum utilitatem expensastis et denarios eciam annonam quos et quam patruo nostro Petro ob Magestatis Regiæ reverentiam tradidistis, tam ipsos omnes denarios quam annonam vobis dicto Archiepiscopo Capitulo et Ecclesiæ perpetuo deffinimus ita quod nec vobis nec vestris possit inde unquam aliqua quæstio suscitari. Data Terrachone kalendas julii anno Domini millesimo ducentesimo octavo decimo.

Sig✠num Jacobi, Dei gratia, Regis Aragonum, Comitis Barchinonæ et domini Montispesulani. Ego Berengarius Barchinonensis Episcopus et Aule Regiæ Cancellarius subscribo.

Testes sunt hujus rei; Hugonis de Mataplana, Hugonis de Turrerubea, G. de Cervilione, G. de Terrachona, G. de Laguardia, B. de Castro Episcopali, G. de Lordano, P. A. Maiordomus, Blascus domini Regis scriba eius mandato scribi fecit Sig✠num regium supraponens, et suum faciens ma..... nus signum, loco, die et anno præfixis, cum litteris rasis et emendatis quinta linea ubi dicitur *numera;* et sexta ubi dicitur *Archiepiscopo;* et suprapositis ubi dicitur *duodecima,* ubi dicitur *ff.* quod notat Ferrando.

PARLAMENTO DE TARRAGONA Y ORTA DE 1313

XVIII bis (pág. 230)

Invocacio facta Prelatis ut sint apud civitatem Ilerde XV.ª *die post Pascas Pentecostes* [1].

Jacobus, Dei gracia, Rex Aragonum, etc. Reverendo in Christo patri Guillermo divina Providencia Archiepiscopo Terrachone. Salutem et dileccionem. De paternitatis vestre circunspecta et provida erga Nos benivolencia confidentes super quibusdam negociis statum generaliter tangentibus regni nostri et quibusdam aliis nostris propriis vobiscum aliisque Episcopis terre nostre conferendum deliberavimus et alloquendum personaliter super eis. Ea propter, vos intente rogamus, quatenus quinta decima die post festum Pentecosthes proxima nunc venturum in Ilerdensi civitate ubi Episcopi prelibati simili causa vocati a Nobis aderunt vos racione eadem intersitis. Nos enim ipsis loco et die personaliter intererimus Domino concedente, et in hoc nullatenus deficiatis et habebimus istud gratum. Datum Barchinone IIII.° idus aprilis anno Domini milesimo CCC.° tercio decimo.

Episcopis.

Jacobus, Dei gracia, Rex Aragonum, etc. Venerabili in Christo patri Eximino divina providencia Cesaraugustano Episcopo, Salutem et dileccionem. De paternitatis vestre circunspecta et provida erga Nos benivolencia confidentes super quibusdem negociis statum generaliter tangentibus regni nostri et quibusdam aliis nostris propriis cum reverendo in Christo patre Guillermo Terrachonensi Archiepiscopo et vobis ac aliis Episcopis terre nostre conferendum deliberavimus et alloquendum per-

[1] Archivo general citado.—Reg. 240, fol. 189.

sonaliter super eis. Ea propter vos intente rogamus quatenus quinta decima die post festum Pentechostes proxime nunc venturum in Ilerdensi civitate ubi Archiepiscopus et Episcopi prelibati simili causa vocati a nobis aderunt, vos racione [eadem] intersitis. Nos enim ipsis loco [et die personaliter intererimus Domino con]cedente, et in hoc nullatenus [de]fi[ciatis et habebimus] istud gratum. Datum. . . . .

[*Similes Episcopis infrascriptis*].

. . . . . .

Raymundo Valentino Episcopo.

Francisco [Der]tusensi . . . . . } Episcopis.
Raymundo Urgellensi. . . . . }
Poncio Barchinonensi vel eius vices gerenti.. . . . . }
[Berengario] Vicensi. . . . . }

Similes Abbatibus et aliis infrascriptis.

Priori Populeti cum Monasterium careat Abbate nunc.. . . . . } Diocesis Terracone.
Fratri Petro Abbati Sanctarum Crucum. }
Abbatisse Vallisbone ut mitat. . . . . }

Abbati Sancti Cucufatis. . . . . } Diocesis Barchinone.
Priori Sancte Anne. . . . . }
Priori Sancti Pauli de Campo . . . . . }

Abbati Rivipullensi. . . . . } Diocesis Vinensis.
Abbati Sancti Johannis de Abbatissis. . . }
Abbati Stagnensi . . . . . }
Abbati Sancti Benedicti de Bagis . . . . . }
Preposito Minorise. . . . . }

Abbati de Berola. . . . . } Diocesis Tirasonensis.
Abbati de Petra. . . . . }

Abbati Sancti Victoriani.. . . . . } Diocesis Ilerdensis.
Priori de Rota. . . . . }

Abbati Sancti Petri de Rosis. . . . . .

Abbati Bisuldunensi. . . . . } Diocesis Gerundensis.
Abbati Balneolarum. . . . . }
Abbati Sancti Salvatoris de Brea.. . . . . }
Abbati Sancti Felicis Guixolensis. . . . . /

Abbati Sancti Michaelis de Fluviano. . .	Diocesis Gerundensis.
Abbati Campirotundi.	
[Abbati Sancti] Saturnini.	Diocesis Urgellensis.
Abbati Agerensi vel eius procuratori. . .	
Abbati de Bellopodio.	
Preposito Celsonensi.	
Abbati Sancti Johannis de Pinna.	Diocesis Oscensis.
Abbati Montis Aragonum.	Diocesis Oscensis.
Abbati de Benifaçano	Diocesis Dertusensis.
Abbati Vallisdigne.	Diocesis Valentinensis.

Prorrogacio diei et mutacio loci super invocacione predicta.

§ Non fuit scripta..... ipse ea racione misit domino e.....

Jacobus, Dei gracia, Rex Aragonum, etc. Venerabili in Christo patri Eximeno divina providencia Cesaraugustano Episcopo, Salutem et dilec-cionem. . . propter infirmitatem seu discrasiam quam reverendo in Christo patri Guillermo divina providencia Archiepiscopo Terrachonen-se, prout ipse nunc Nobis s. . . . . tavit noviter supervenit, idem Archi-episcopus convocationi quam significavimus super quibusdam negociis statum regni tangentibus et quibus[dam]. . . nostris propriis ei et vobis aliisque prelatis terre nostre cum quibus super hiis loqui volumus ne-queat interesse die ad hoc assignata que erat quintadecima post ffestum Penthecostes proxime lapsum, et predicta absque ipsius Archiepiscopi presencia non possent utiliter expediri, significamus vobis Nos postea prolongasse dictam diem usque ad medium mensis julii proxime ve-nientis et mutasse etiam locum apud Ortam qui locus fuit ordinis Tem-pli quondam. Igitur vos attente rogamus quatenus dicto medio mensis julii apud locum predictum de Orta ubi nos erimus personaliter termi-no supradicto et Archiepiscopus memoratus ceterique prelati quibus Nos hanc prolongacionem diey et mutationem loci significavimus ad-erunt pro negocio prelibato infallibiliter intersitis. Datum in loco de Munistrol VI.° idus junii anno Domini M.° CCC.° XIII.°

Bernardus de Aversone ex litera secreta.

Similes:

Martino Oscensi. . . . . .
Michaeli Tirasonensi. . . . . .
Raimundo Valentino . . . . . .
Poncio Ilerdensi . . . . . .
Francisco Dertusensi . . . . . .
Raimundo Urgellensi. . . . . .
Poncio Barchinonensi, vel eius vices gerenti . . . . . .
Guillermo Gerundensi. . . . . .
Berengario Vicensi. . . . . .

} Episcopis.

Similes Abbatibus et aliis infrascriptis.

Abbati Monasterii Populeti.
Fratri Petri Abbati Sanctarum Crucum.
Abbatisse Vallisbone ut mitat.
Abbati Sancti Cucuphatis.
Priori Sancte Anne.
Priori Sancti Pauli de Campo.
Abbati Rivipullensi.
[Abbati Sancti Johannis] de Abba[tissi]s.
Abbati Sancti Benedicti de Bagiis.
Preposito Minorise.
Abbati de Berola.
Abbati de Petra.
Abbati Sancti Victoriani.
Priori de Rota.
Abbati Sancti Petri de Rosis.
Abbati Bisuldunensi.
Abbati Balneolarum.
Abbati Sancti Salvatoris de Brea.
Abbati Sancti Felicis Guixulensis.
Abbati Sancti Michaelis de Fluviano.
Abbati Campirotundi.
Abbati Sancte Marie de Rosis.
Abbati Villebertrandi.
Abbati Sancti Saturnini.

Abbati Agerensi vel eius procuratori.
Abbati de Bellopodio.
Preposito Celsonensi.
Abbati Sancti Johannis de Pinna.
Abbati Montis Aragonis.
Abbati de Benifaçano.
[Abbati] Vallis d[igne] [1].

[1] Conviene advertir que después del documento transcrito, el que sigue inmediatamente en el mismo Registro, se halla expedido por Jaime II en Orta el 5 de los idus de julio de dicho año de 1313, en cuya población no fecha ningún otro y el primero que á continuación aparece lo está en Lérida el 4 de las kalendas de agosto.

PARLAMENTO DE LÉRIDA, TORTOSA Y TARRAGONA DE 1329

(pág. 281).

[1] *Memorial sia an G. Calbet de les coses que de part del senyor Rey deu parlar ab lo senyor Patriarcha.*

Es assaber: que com le senyor Rey haga gran cor e gran affeccio, segons que ell sap en los affers de Granada, e per mils fer acabar aquells entena a emprar ses gens e especialment la clerecia, axi com aquella qui es e deu esser cap e començament e exemplar de ajudar e de seruir en aquestes affers al senyor Rey, com sien a seruir de Deu e vtilitat de la Christiandat e del Regne e en gran dampnatge dels enemichs de la Fe, e en demanar e hauer la dita ajuda de la clerecia sien tocades diuerses maneres, finalment lo senyor Rey ha acordat, saluu consell del dit senyor Patriarcha, que sobre aço dega el dit senyor Rey conuocar e manar Parlament general als dits senyor Patriarcha e Archabisbe de Çaragoça e a tots les prelats, axi bisbes e abats com altres, e als capitols de les esgleyes cathedrals e collegiades suffraganies daquelles, poblades empero dins la sua senyoria, los quals se ajusten en la ciutat de Leyda per acordar e fer ensemps la dita ajuda. E com lo senyor Rey haya mayor fe e maior esperança en ell que en persona del mon en aquestes affers, e especialment que en la ajuda dels prelats li puxa mes fer e ajudar que negun altre, prec affectuosament lo dit en G. de part del senyor Rey al dit senyor Patriarcha que aquestes affers per seruig e per rauerencia de Deu e per bonea sua uulla pendre ab bon cor e ab bona volentat e ajudar en aquelles, axi per obra e per ajuda, com per consell segons que be le y ha promes, el senyor Rey, segons que dit es, na especial fe e sperança en ell, e especialment li placia consellar si aquesta via li par bona, com lo senyor Rey sia apparellat en tot e per tot de

[1] Archivo general citado.—Reg. 522, fol. 158 vuelto.

seguir son consell e sa volentat, e el dit en G. Calbet pot li dir les rahons per quel senyor Rey ha eleta tenir en aço la dita via del dit Parlament.

Eucara li diga quel senyor Rey ha reebuda una letra del dit senyor Patriarcha en que li ha significat quen Huc de Mirambell aporta la carta ó rescrit apostolical ab quel Sant Pare comana al dit senyor Patriarcha que en nom de la Santa Esgleya de Roma reeba del senyor Rey lomenatge que deu fer per lo regne de Cerdenya e Corcega, e que entre les altres coses en la dita letra contengudes es quel dit Huc de Mirambell hauia dit que seria bon que per reuerencia de la Santa Esgleya fos aplegat concili e quel dit homenatge se fes en lo concili, per quel dit senyor Rey ha acordat sobre aço e par a ell e troba de consell que vendria molt be a tayll al dit senyor Rey la uia del dit Parlament general tenidor en la ciutat de Leyda, e que en lo dit Parlament se fees lo dit homenatge e fer sia pus sollempnialment e a maior honor de la Santa Esgleya, e axi diga el dit en G. Calbet [1] al dit senyor Patriarcha que si aço li par bo, que significh al senyor Rey encontinent qual dia sera assignat al dit Parlament, e pregel lo senyor Rey quel assigne com pus lonch puxa sens perill, per ço quel senyor Rey puxa acabar aquestes affers que te entre mans qui son a ell grans e necessaris.

[2] *Invocatio ad prelatos tam Cathalonie, regni Valencie quam Aragonum, ratione Parlamenti quod dominus Rex debet habere cum eis in civitate Ilerde, die festi Sancti Luche.*

Reverendo in Christo patri domino Johanni divina providencia, Patriarche Alexandrino fratri nostro karissimo Alfonsus, etc. Salutem et ffraterne dileccionis affectum. Cum Nos pro quibusdam arduis negociis Dei servicium, exaltacionem Corone nostre ac regnorum et terrarum nostrarum augmentum et comodum vehementer respicientibus vobiscum ac cum aliis prelatis terrarum nostrarum quorum super hiis consilio et auxilio indigemus colloquium habere velimus: idcirco paternitatem vestram intento corde precamur quatenus die festi Beati Luche proximo instantis in civitate Ilerde ubi Nos dicta die Deo propicio esse intendimus racione premissa velitis infallibiliter interesse. Nos enim ceteris prelatis et capitulis regnorum et terrarum nostrarum super

[1] La credencial á favor de Guillermo Calbet, fechada por Alfonso III en Valencia, es de 7 idus Septiembre 1329 (Registro y folio ut supra).

[2] Archivo general citado.—Reg. 539, fol. 5.

eodem nostras litteras destinamus. Datum Valencie XI.° kalendas octobris anno Domini M.° CCC.° XX.° IX.°

Similes infrascriptis Episcopis et aliis religiosis, mutato ubi dicit paternitatem vestram *fuit positum* vos rogamus attente etc. *et dominus Rex fuit prepositus.*

Petro Cesaraugustano Archiepiscopo domini Regis Cancellario et Consiliario.
Petro Oscensi Episcopo.
Bertrando Tirasonense Episcopo.
Fratri Sanccio Sancte Marie de Albarrazino et Sugurbiensi Episcopo.
Raymundo Valentinensi Episcopo.
Poncio Barchinonensi Episcopo vel eius Vicario eo absente.
Galcerando Vicensi Episcopo.
Arnaldo Urgellensi Episcopo.
Berengario Dertusensi Episcopo.
Arnaldo Ilerdensi Episcopo.
Gastoni Gerundensi Episcopo.

Similes super eodem infrascriptis.

Fratri Sanccio de Aragonia tenenti locum Magistri Ordinis Hospitalis in Castellania Emposte.
Fratri Arnaldo de Alosio Ordinis Sancti Johannis Jherosolomitani, Priori Cathalonie.
Fratri Petro de Tous Magistro. . . Sancte Marie de Muntesia.
Vitali de Villanova Comendatori Montisalbani.
Fratri Garcie Luppi Magistro Milicie Ordinis Calatrave vel Comendatori Alcanicii eo absente.
Abbati Monasterii Sanctorum Crucum.
Abbati Monasterii Populeti.
Abbati Monasterii Vallisdigne.
Abbati Monasterii Rivipulli.
Abbati Monasterii de Scarpio.
Abbati Monasterii Balneolarum.
Abbati Monasterii Ameriensis.
Abbati Monasterii Villebertrandi.
Abbati Monasterii Sancti Michaelis de Fluviano.
Abbati Monasterii Sancti Petri de Rodis.

Abbati Monasterii Sancte Marie de Rosis.
Abbati Monasterii Sancti Petri de Gallicantu.
Abbati Monasterii Stagnensis.
Abbati Monasterii Sancti Johannis de Abatissis.
Abbati Monasterii Sancti Laurencii de Monte.
Abbati Monasterii Sancti Cucuphatis Vallensis.
Abbati Monasterii Sancti Benedicti de Bagiis.
Abbati Monasterii Gerrensis.
Abbati Monasterii Sancti Johannis de Pinna.
Abbati Monasterii de Berola.
Abbati Monasterii de Petra.
Abbati Monasterii de Roda.
Abbati Monasterii Montis Aragonie.
Abbati Monasterii Sancti Victoriani.
Abbati Monasterii Fontisclari.
Priori Monasterii Sancte Christine.
Abbati Monasterii Sancti Felicis Guixolensis.

Subscriptis Abbatibus et Prioribus non erat consuetum scribi pro Curia, set nunc fuit eis scriptum sub forma predicta, videlicet:

Abbati Sancti Felicis Gerunde.
Abbati Sancti Petri de Bisulduno.
Abbati Sancti Quirici.
Abbati Sancti Salvatoris de Brea.
Abbati Campirotundi.
Preposito Selsonensi.
Priori de Letone.
Abbati Sancti Laurencii de Bayano.
Abbati Agerensi.
Abbati Bellipodii.
Abbati de Lavaix.
Priori Sancti Petri de Rivobirlarum.
Priori Sancte Marie de Bisulduno.
Priori de Uxano.
Priori Sancti [Sebasti]ani.
Priori de Crudillis.
Priori de Casserris.
Priori Sancte Anne Barchinone.
Priori Sancti Pauli de Campo Barchinone.

Priori Sancti Michaelis des Fay.
Priori Sancte Eulalie de Campo Barchinone.
Priori de Roda.
Preposito Minorise.
Priori de Ridaura.
Priori de Luçano.

Alfonsus etc. Venerabilibus et dilectis Preposito et Capitulo Terrachonensis ecclesie, salutem, etc. Cum Nos, pro quibusdam arduis negociis et servicium exaltacionem Corone nostre ac regnorum et terrarum nostrarum augmentum et comodum vehementer respicientibus, vobiscum ac cum aliis prelatis terrarum nostrarum quorum super hiis consilio et auxilio indigemus colloquium habere velimus: Idcirco vos rogamus attente. . . . . ordinetis et constituatis ex vobis sindicos seu procuratores quos cum sufficienti posse subveniendi Nos ratione predicta die festi Beati Luche proximo instantis in civitate Ilerde ubi Nos dicta die Deo propicio esse intendimus infallibiliter faciatis adesse. Nos enim ceteris prelatis et capitulis regnorum et terrarum nostrarum super eodem nostras litteras destinamus. Datum Valencie xi kalendas octubris anno Domini M.° CCC.° XX.° nono.

Similes Capitulis infrascriptis:

Capitulo Barchinonensis ecclesie.
Capitulo Gerundensis ecclesie.
Capitulo Vicensis ecclesie.
Capitulo Urgellensis ecclesie.
Capitulo Ilerdensis ecclesie.
Capitulo Dertusensis ecclesie.
Capitulo Valencie ecclesie.
Capitulo Cesarauguste ecclesie.
Capitulo Oscensis ecclesie.
Capitulo Tirasonensis ecclesie.
Capitulo Albarrazinensis ecclesie.

Item fuit scriptum sub forma dictorum Capitulorum conventibus monasteriorum infrascriptorum, licet non consuetum fuerit scribi pro Curia:

Conventui Monasterii Rivipulli.
Conventui Monasterii Balneolarum.

Conventui Monasterii Villebertrandi.
Conventui Monasterii Sancti Cucuphatis Vallensis.
Conventui Monasterii Sancti Johannis de Pinna.
Conventui Monasterii Montis Aragonie.

℔ *Secunda invocatio ad Prelatos predictos ut sint in civitate Dertuse ratione predicta.*

Reverendo in Christo patri domino Johanni divina providencia Patriarche Alexandrino filio nostro karissimo, Alfonsus Dei gratia Rex Aragonum etc., Salutem etc. Nuper vobis rogando. . . . . ut cum Nos pro quibusdam arduis negociis Dei servicium Corone nostre exaltacionem ac regnorum et terrarum nostrarum augmentum et admodum vehementer respicientibus quibus auxilio et consilio vestris indigebamus vobiscum colloquium habere vellemus in civitate Ilerde die festi Beati Luche proximo instantis ubi Nos credebamus adesse infallibiliter interessetis. Nunc autem vobis significamus, quod supervenientibus aliquibus *arditis* et ex causa necesaria colloquium predictum sive Parlamentum in civitate Dertuse providimus commutandum: Quo circa vos rogamus attente quatenus die festi Beati Luche predicta in civitate Dertuse ubi Nos, permitente Altissimo, esse intendimus racione predicta absque dubio intersitis. Nos enim aliis Prelatis et Capitulis regnorum et terrarum nostrarum super eo nostras litteras destinamus Datum Valencie kalendas octobris anno Domini millesimo ccc.° xx.° nono.

Sub predicta fforma, proposito tamen domino Rege, fuit scriptum omnibus Prelatis supra in primo et secundo folio contentis per singulas litteras.

Alfonsus, etc. Venerabilibus et dilectis Preposito et Capitulo Terrachonensi ecclesie, salutem etc. Nuper vobis rogando scripsimus ut cum Nos pro quibusdam arduis negociis Dei servicium Corone nostre exaltacionem ac regnorum et terrarum nostrarum augmentum et comodum vehementer respicientibus quibus auxilio et consilio vestris indigebamus, vobiscum colloquium habere vellemus in civitate Ilerde die festi Beati Luche proximo instantis ubi Nos credebamus adesse sindicos et procuratores vestros cum sufficienti posse subveniendi nobis infallibiliter faceritis adesse. Nunc autem vobis si quidem. . . . . quod supervenientibus aliquibus *arditis* et ex causa necessaria colloquium predictum. . . . . Parlamentum in civitate Dertuse providimus commutandum: Quo circa vos rogamus attente quatenus die festi Beati Luche predicta

in civitate Dertuse ubi Nos, permitente Altissimo, esse intendimus racione predicta et dictos sindicos seu procuratores vestros absque dubio faciatis adesse. Nos enim aliis Prelatis et Capitulis regnorum et terrarum nostrarum super [eodem] nostras litteras similes [destinamus]. Data Valencie kalendas octobris anno Domini M.° CCC.° XX.° nono.

Sub predicta forma fuit scriptum omnibus Capitulis et conventibus in secundo folio supra contentis per singulas litteras.

℄ *Tertia convocatio ad Prelatos et alios predictos ut sint in civitate Ilerde ratione Parlamenti* VIII *d[ie] post instans festum Epiphanie Domini.*

Reverendus dominus Johannes Patriarcha Alexandrinus et anministrator in temporalibus et spiritualibus ecclesie Terrachone erat nunc presens in [Curia] domini Regis sicque non oportuit ei scribi super premissis cum dominus Rex eum informaverit super eo.

Alfonsus, Dei gratia, Rex Aragonum, etc. Venerabili in Christo patri Poncio divina providencia Barchinone Episcopo vel eius Vicario eo absente, salutem et dilectionem. Cum pro negocio guerre quam contra Regem Granate et gentes suas facimus, quamque personaliter pro Dei servicio potenter intendimus prosequi, vobiscum ac cum aliis prelatis et clero terrarum nostrarum quorum super hiis egemus consilio et auxilio colloquium habere velimus: Idcirco paternitatem vestram intento corde precamur quatenus octava die post instans festum Epiphanie Domini in civitate Ilerde ubi Nos dicta die omnino erimus, Deo duce, velitis ratione premissa infallibiliter interesse. Nos enim ceteris prelatis et capitulis terrarum nostrarum super eodem nostras literas destinamus. Datum Valencie IIII.° kalendas decembris anno Domini millesimo CCC.° XX.° nono.

Similes subscriptis Episcopis Cathalonie.

Venerabilibus in Christo patribus
Gastoni Gerunde. . . . . }
Galcerando Vicensi.. . . . . } Episcopis.
Arnaldo Ilerdensi.. . . . . }
Berengario Dertusensi. . . . . }

Item similes prelatis Cathalonie infrascriptis.

Abbati Monasterii Sanctarum Crucum.
Abbati Monasterii Populeti.

Abbati Monasterii Rivipulli.
Abbati Monasterii Balneolarum.
Abbati Monasterii Sancti Cucuphatis Vallensis.
Abbati Monasterii Sancti Felicis Guixolensis.
Abbati Monasterii Ameriensis.
Abbati Monasterii Villabertrandi.
Abbati Monasterii Sancti Michaelis de Fluviano.
Abbati Monasterii Sancti Petri de Rodis.
Abbati Monasterii Sancte Marie de Rosis.
Abbati Monasterii Sancti Petri de Gallicantu.
Abbati Monasterii Stagnensis.
Abbati Monasterii Sancti Johannis de Abbatissis.
Abbatis Monasterii Sancti Laurencii de Monte.
Abbati Monasterii Sancti Benedicti de Bagiis.
Abbati Monasterii de Scarpio.
Abbati Monasterii Gerrensis.
Abbati Sancti Felicis Gerunde.
Abbati Sancti Petri de Bisulduno.
Abbati Sancti Quirici.
Abbati Sancti Salvatoris de Brea.
Abbati Campirotundi.
Abbati Sancti Laurencii de Bagano.
Abbati Agerensi.
Abbati Bellipodii.
Abbati de Lavaix.
Preposito Celsonensi.
Priori de Letone.
Priori Sancti Petri de Rivobirlarum.
Priori Sancte Marie de Bisulduno.
Priori de Uyano.
Priori Sancti Sebastiani.
Priori de Crudiliis.
Priori de Casserris.
Priori Sancte Anne Barchinone.
Priori Sancti Pauli de Campo Barchinone.
Priori Sancti Michaelis Dezfay.
Priori Sancte Eulalie de Campo Barchinone.
Preposito Minorise.
Priori de Ridaura.
Priori de Luçano.

Super eodem Capitulis Cathalonie infrascriptis.

Alfonsus, Dei gratia, Rex Aragonum, etc., venerabilibus et dilectis Preposito et Capitulo ecclesie Terrachone, salutem, etc. Cum pro negociis guerre quam contra Regem Granate et gentes suas facimus quamque pro Dei servicio potenter intendimus prosequi vobiscum ac cum prelatis et aliis Capitulis terrarum nostrarum quorum super hiis egemus consilio et auxilio colloquium habere velimus: Idcirco vos affectuose rogamus quatenus in continenti visis presentibus constituatis ex vobis procuratores seu yconomos ipsosque cum sufficienti posse subveniendi nobis ratione premissa octava die post festum Epiphanie Domini proxime instans in civitate Ilerde ubi Nos eadem die omnino erimus, Deo duce, adesse infallibiliter faciatis. Nos enim Prelatis ceterisque Capitulis regnorum et terrarum nostrarum litteras consimiles destinamus. Data Valencie IIII.° kalendas decembris anno Domini M.° CCC.° XX.° nono.

Similes.

Ecclesie Barchinone. . . . . } Capitulis.
Ecclesie Gerundensis.. . . . . }
Ecclesie Vicensis.. . . . . }
Ecclesie Urgellensis. . . . . }
Ecclesie Ilerdensis. . . . . }
Ecclesie Dertusensis. . . . . }

Conventui Monasterii Rivipulli.
Conventui Monasterii Balneolarum.
Conventui Monasterii Villebertrandi.
Conventui Monasterii Sancti Cucuphatis Vallensis.

Sub forma prelatorum Cathalonie predicta fuit scriptum prelatis Aragonum infrascriptis.

Quia Cesaraugustanus Archiepiscopus erat presens in Curia domini Regis, non fuit ei nunc ei scriptum super premissis, cum dominus Rex eum informaverit super eo.

Petro Oscensi Episcopo.
Bertrando Tirasonensi Episcopo.

Fratri Sanccio Sancte Marie de Albarrazino et Sugurbiensi Episcopo.
Abbati Monasterii Montis Aragonum.
Abbati Monasterii Sancti Johannis de Pinna.
Abbati Monasterii de Berola.
Abbati Monasterii de Petra.
Abbati Monasterii de Roda.
Abbati Monasterii Sancti Victoriani.
Abbati Monasterii Fontisclari.
Priori Monasterii Sancte Christine.
Priori Monasterii de Roda.

Item sub forma predictorum capitulorum fuit scriptum subscriptis capitulis.

Ecclesie Cesarauguste. . . . . } Capitulis.
Ecclesie Oscensis.. . . . . }
Ecclesie Tirasonensis. . . . . }
Ecclesie Albarrazinis . . . . . }

Conventui Monasterii Montis Aragonum.
Conventui Monasterii Sancti Johannis de Pinna.

Sub forma predicta fuit scriptum prelatis regni Valencie.

Venerabili in Christo patri Raymundo Valencie Episcopo.
Abbati Monasterii Vallisdigne.
Abbati Monasterii de Benifaçano.

Item sub forma predictorum Capitulorum fuit scriptum

Capitulo ecclesie Valencie.

Super invocacione predicta prelatorum fuit scriptum illis de Cathalonia et regno Valencie, mutato loco apud Terrachonam.

Alfonsus, Dei gratia, Rex Aragonum, etc. Venerabili in Christo patri Poncio divina providencia Barchinonensi Episcopo, vel eius Vicario absente, Salutem, etc. Licet per alias litteras nostras vobis scripsimus ut pro negocio guerre Granate interessetis in civitate Ilerde octava die post instans festum Epifanie Domini pro habendo colloquio vobiscum

et aliis Prelatis, clero terrarum nostrarum; attamen quia ex quibusdam causis necessariis locum ad hoc assignatum Nos pro meliori mutare opportet: Idcirco paternitatem vestram rogamus quatenus in civitate Terrachone ubi Nos ea causa esse intendimus personaliter dicta die reiectis dubitatione et dilacione quibuslibet intersitis. Nos enim ceteris Prelatis et Capitulis terrarum nostrarum super eodem nostras litteras destinamus. Data Valencie quinto kalendas januarii anno Domini M.° CCC.° XX.° nono.

Similes infrascriptis.

Venerabilibus in Christo patribus:

Guastoni Gerunde.....
Galcerando Vicensi.....
Arnaldo Ilerdensi..... } Episcopis.
Arnaldo Urgellensi.....
Berengario Dertusensi.....

Raimundo Episcopo Valentino.

Item similes prelatis infrascriptis.

Abbati Monasterii Sanctarum Crucum.
Abbati Monasterii Populeti.
Abbati Monasterii Rivipulli.
Abbati Monasterii Balneolarum.
Abbati Monasterii Sancti Cucuphatis Vallensis.
Abbati Monasterii Sancti Felicis Guixolensis.
Abbati Monasterii Amariensis.
Abbati Monasterii Villebertrandi.
Abbati Monasterii Sancti Michaelis de Fluviano.
Abbati Monasterii Sancti Petri de Rodis.
Abbati Monasterii Sancte Marie de Rosis.
Abbati Monasterii Sancti Petri de Gallicantu.
Abbati Monasterii Stagnensi.
Abbati Monasterii Sancti Jobannis de Abbatissis.
Abbati Monasterii Sancti Laurencii de Monte.
Abbati Monasterii Sancti Benedicti de Bagiis.
Abbati Monasterii de Scarpio.
Abbati Monasterii Gerrensis.
Abbati Monasterii Sancti Felicis Gerunde.
Abbati Monasterii Sancti Petri de Bisulduno.

Abbati Sancti Quirici.
Abbati Sancti Salvatoris de Brea.
Abbati Campirotundi.
Abbati Sancti Laurencii de Bagano.
Abbati Agerensi.
Abbati Bellipodii.
Abbati de Lavaix.
Abbati Monasterii Vallisdigne.
Abbati Monasterii de Benifaçano.
Preposito Celsonensi.
Priori de Letone.
Priori Sancti Petri de Rivobirlarum.
Priori Sancte Marie de Bisulduno.
Priori de Viano.
Priori Sancti Sabastiani.
Priori de Crudiliis.
Priori de Casserris.
Priori Sancte Anne Barchinone.
Priori Sancti Pauli de Campo Barchinone.
Priori Sancti Michaelis Dezfay.
Priori Sancte Eulalie de Campo Barchinone.
Preposito Minorise.
Priori de Ridaura.
Priori de Luçano.

Super eodem.

Alfonsus, etc. Venerabilibus et dilectis capitulo ecclesie Terrachone, salutem, etc. Licet per alias litteras nostras vobis scripserimus ut pro negocio guerre Granate procuratores seu yconomus vestros cum sufficienti posse subveniendi nobis ratione premissa octava die post instans festum Epifanie Domini in civitate Ilerde faceretis adesse pro habendo colloquio cum eis et prelatis ac clero terrarum nostrarum: attamen quia ex quibusdam causis necessariis locum ad hoc assignatum, Nos pro meliori mutare opportet: Idcirco vos affectuose rogamus quatenus in civitate Terrachone ubi Nos ea causa esse intendimus dicta die pretacto procuratores vestros faciatis adesse quibuslibet dubitacione et dilacione rejectis. Nos enim prelatis et ceteris Capitulis terrarum nostrarum super eodem nostras litteras destinamus. Data Valencie quinto kalendas januarii anno Domini M.° CCC.° XX.° nono.

Similes infrascriptis.

Ecclesie Barchinone. . . . . }
Ecclesie Gerundensis. . . . . } Capitulis.
Ecclesie Vicensis. . . . . }
Ecclesie Urgellensis. . . . . }

Ecclesie Ilerdensis. . . . . }
Ecclesie Dertusensis. . . . . } Capitulis.
Capitulo ecclesie Valencie. . . . . }

Conventui Monasterii Rivipulli.
Conventui Monasterii Balneolarum.
Conventui Monasterii Villebertrandi.
Conventui Monasterii Sancti Cucuphatis Vallensis.

PARLAMENTO DE TARRAGONA Y BARCELONA DE 1339

xxxv bis (pág. 317).

[1] Petrus etc. Venerabili in Christo patri fratri Ferrario divina provincia Episcopo Barchinone, salutem, etc. Cum reverendus in Christo pater Arnaldus divina providencia Archiepiscopus Terrachonensis ad nostri instancia vos et alios prelatos Archiepiscopatus sui ad consilium celebrandum in proximo in civitate Barchinone duxerit convocandos: Idcirco vos attente rogamus quatenus cum super quibusdam arduis negociis Nos in statum regnorum et terrarum nostrarum tangentibus a vobis et aliis Episcopis et prelatis predictis consilium [habere velimus] et etiam quia [illo] tunc translatio corporis Beate Eulalie martiris est fieri ordinata in dicta civitate die per dictum Archiepiscopum vobis assignata personaliter intersitis ad hoc ut intellectis dictis negociis Nobis possitis clarius consilium vestrum impendere super eis et dicta translacio prout tante Virginis honore competit melius et honorificentius peragatur. Data Barchinone VII idus junii anno Domini millesimo CCC.° XXX.° nono.

G. de Pulcrovicino mandato regio facta per Vicecancellarium.

Similes misse fuerunt Episcopis infrascriptis videlicet:

Raimundo Episcopo Valencie.
Berengario Episcopo Dertusensi.
Galcerando Episcopo Vicensi.
Arnaldo Episcopo Gerundensi.
Fratri Ferrario Episcopo Ilerdensi.
Arnaldo Episcopo Urgellensi.

Petrus etc. Venerabilibus et dilectis canonicis et capitulo ecclesie Barchinone, salutem, etc. Cum reverendus in Christo pater Arnaldus

[1] Archivo general citado.—Reg. 1055, fol. 165.

divina providencia Archiepiscopi Terrachone vobis scripserit ut cum ipse una cum Episcopis et aliis prelatis Archiepiscopatus sui ad nostri instanciam debeant in proximo in civitate Barchinone consilium celebrare ordinetis ex vobis aliquas bonas personas qui celebrationi dicti consilii intersint: Idcirco vos attente rogamus quatenus cum super quibusdam arduis negociis Nos in statum regnorum et terrarum nostrarum tangentibus a vobis consilium habere velimus, et etiam quia illo tunc translatio corporis Beate Eulalie martiris est fieri ordinata, ordinetis ex vobis aliquas sufficientes atque notabiles personas que in dicta civitate die per dictum Archiepiscopum vobis assignata celebracioni dicti consilii intersint ad hoc ut intellectis dictis negociis possint Nobis clarius et sanius consilium impendere super eis et dicta translacio prout tante Virginis honori competit melius et honorificentius peragatur. Datam Barchinone III idus junii anno Domini M.° CCC.° XXX.° nono.

Idem.

Similes misse fuerunt canonicis et capitulis ecclesiarum hoc..... tis est positum mitatis.

Canonicis et Capitulo ecclesie Valencie.
Canonicis et Capitulo ecclesie Urgellensis.
Canonicis et Capitulo ecclesie Gerundensis.
Canonicis et Capitulo ecclesie Vicensis.
Canonicis et Capitulo ecclesie Ilerdensis.
Canonicis et Capitulo ecclesie Dertusensis.

Similes infrascriptis Abbatibus et personis religiosis.

Fratri Francisco Abbati Sanctarum Crucum.
Ugueto Abbati Agerensi.
Ugoni Abbati Rivipulli.
Fratri Poncio Abbati Populeti.
Fratri Petro de Tous Magistro Ordinis Sancte Marie de Muntesia.
Fratri Sanccio de Aragonia Castellano Emposte.
Vitali de Villanova Comendatori Montisalbani.

PARLAMENTO DE LÉRIDA DE 1344

xxxvi bis (pág. 432).

[1] Petrus, etc. Inclito infanti Petro, Rippacurcie et Montanearum de Prades Comiti, patruo nostro karissimo, salutem et dilectionem affectum. Super quibusdam magnis et arduis negociis apud civitatem Ilerde nunc induximus Parlamentum in festo Sancti Michaelis futuro proxime celebrandum. Quo circa volumus vosque precamur attente quatenus sitis Nobiscum loco et termino predistinctis consilium vestrum quod Nobis occurrit in premissis necesarium prestituturus. Datum in Villafrancha Confluentis sub etc. quarto kalendas Septembris anno predicto [2].—Raimundo Siccar mandato domini Regis in Consilio.

Similes fuerunt misse infrascriptis:

Inclito infanti Jacobo Comiti Urgelli et Vicecomiti Agerensi karissimo fratri et generali procuratori nostro.

Inclito infanti Raymundo Berengarii Impuriarum Comiti.

Reverendo in Christo patri Arnaldo, divina providentia Archiepiscopo Terraconensi.

Reverendo in Christo patri Petro, divina providencia Cesarauguste Archiepiscopo.

Nobili et dilecto nostro Luppo de Luna, domino civitatis Sugurbii.

Nobili et dilecto nostro Johanni Eximeni Durrea.

Dilecto nostro Guillermo Garsie.

Nobili et dilecto nostro Berengario de Angularia.

Nobili et dilecto nostro Raymundo Rogerii Comiti Pallariensis.

Dilectis et fidelibus juratis et probis hominibus civitatis Valencie quod mitant nuncios suos.

[1] Archivo general citado.—Reg. 1122, fol. 46.

[2] Los documentos anterior y posterior en el Registro son del 4 de Septiembre de 1344.

Dilectis et ffidelibus consiliariis et probis hominibus civitatis Barchinone quod mitant nuncios suos.

Dilectis et ffidelibus suis paciariis et probis hominibus Ilerde, quod mitant nuncios.

Dilectis et ffidelibus suis juratis et probis hominibus Cesarauguste quod mittant nuncios.

PARLAMENTO GENERAL DE BARCELONA DE 1847

xxxvi ter. (pág. 331).

[1] Nos Petrus etc. Attendentes pro parte nostri dilecti nostri Bernardi G. de Ripis militis Nobis humiliter suplicatum fuisse, quod cum vos ad Parlamentum generale, quod cum cathalanis celebrandum indiximus in civitate Barchinone incipiendum die Beati Martini presentis mensis vos duxerimus evocandum, vosque dicto Parlamento minime possetis adesse nisi per Nos conceditur vobis guidaticum infrascriptum, nos guidare et assecurare de solita clemencia dignaremur: Idcirco suplicacioni huic condescendentes benigne vos guidandum et asecurandum providimus cum presenti, ita quod durante presenti guidatico, quod durare volumus usque ad dictum Parlamentum et quandiu id idem Parlamentum duraverit et post decem dies, possitis per universa et singula loca nostra incedere et in eis stare et ab eis recedere et ad ea redire salve pariter et securus, sic quod eodem durante guidatico non possitis per Nos seu Officiales nostros capi imperi detineri seu alias quomodolibet impediri ratione quacumque; mandantes Procuratori generali eiusque Vicesgerentibus, Vicariis, baiulis, ceterisque officialibus nostris presentibus et futuris quod hoc presens guidaticum vobis observent et faciant observari et contra ipsum non veniant nec aliquem contravenire permitant aliqua ratione. In cuius rey testimonium presentem fieri jussimus, nostro secreto sigillo munitam. Datum in loco de Sancto Baudilio v.° idus novembris anno Domini M.° CCC.° XL.° VII.

Matheus Adriani: mandato regio facta per Bernardum de Ulugi legum doctorem consiliarium.

[1] Petrus etc. Venerabili in Christo patri Arnaldo divina providencia Gerundensi Episcopo, salutem, etc. Cum Nos quiquidem senectutis et infirmitatis necesitate opresus ad generale Parlamentum, quod in civitate Barchinone celebrandum indiximus incipiendum die Beati Martini

[1] Archivo general citado.—Reg. 1128, fol. 134.

[2] Idem íd.—Reg. 1128, fol. 136 vuelto.

presentis mensis accedere non potestis dilectum nostrum Guillermum de Turrillis canonicum Barchinone ad interessendum pro vobis in Parlamento predicto procuratorem vestrum duxeritis ordinandum: Ideo acceptantes dicti procuratoris ordinacionem a veniendo personaliter ad dictum Parlamentum excusatum totaliter vos habemus. Datum Barchinone sub nostro sigillo secreto quinto idus novembris anno Domini M.° CCC.° XL.° VII.°

Regio mandato facta; Matheus Adriani.

[1] Lo Rey Darago.

Per altres nostres letres vos havem escrit que dejats esser lo dia de Sent Marti en la ciutat de Barchelona per raho del General Parlament que entenem a haver ab los cathalans. On com de tot en tot vullam la vostra persona esser en lo dit Parlament: Per ço us pregam curosament que tota escusacio remoguda siats al dit Parlament. E aço us pregam que no mudets axi com a Nos entenets servir e complaer. Datum *ut supra* [2].

Al noble e amat Conseller nostre R. Rogeri Comte de Pallars.

[1] Archivo general citado.—Reg. 1128, fol. 121 vuelto.

[2] El documento que precede al inserto, en el mismo Registro, está datado en Lérida á 31 de octubre de 1347.

PARLAMENTO DE ULLDECONA DE 1349

xxxvii bis (pág. 336).

[1] *Super credencia comissa Bernardo de Ripullo ad Universitates Cathalonie super Parlamento tenendo in loco de Hulldecona.*

Petrus, etc. Dilectis et fidelibus nostris Consiliariis et Probis hominibus civitatis Barchinone, salutem, etc. Jam credebamus casum vobis noviter nuntiatum expugnationis et necium stipendiariorum et aliarum nostrarum gentium aliquarum pro nostro servicio in partibus Sasseri insule Sardinie insistencium prodicionaliter comissarum per illos de Auria in bello campestri opportunitate captata vinculo vassallagii, quod Nobis servare debuissent illesum, si rationis imperio et mentis gubernaculis poneretur penitus ult..... jam fama preambula vestris fuisse auribus devolutum; verumtamen ut inde pleniorem certitudinem quod displicenter refferimus habeatis, ea vobis providimus tenore presencium intimare, ut vestra innata fidelitas que semper pro dedecoribus nostre Corone regie tanquam notabilis pars nostri dominii et decoris dolere Nobiscum et plangere consuevit et vos resumere pro vindicta provideat more solito taliter super [hoc] quod ceteri nostri subditi civitatum villarum et locorum omnium Cathalonie inducti exemplo ad ea que expediunt ad statum dicte Insule prosperum et salubrem avidius inducantur, significamus igitur vobis quod Nos volentes super predictis ut convenit providere, deliberavimus facere Parlamentum quod incipiet prima die instantis mensis septembris in loco de Hulldecona vobiscum et aliis Universitatibus civitatum et villarum Cathalonie racionibus supradictis: cum absque evidenti periculo nostre reipublice regni Valencie amplius accessum nostrum extendere nequeamus, nec deserere personaliter ipsum regnum. Et ut de nostra intentione super predictis et aliis ea tangentibus possitis appercius infortiri, mitimus vobis dilectum emptorem domus nostre Bernardum de Ripullo a Nobis inde plenissime informatum cum

[1] Archivo general citado.—Reg. 1064, folios 14 vuelto á 16.

certis capitulis per Nos sibi traditis nostroque sigillo proprio sigillatis. Quare, vobis dicimus et mandamus quatenus relatibus dicti Bernardi fidem super eis indubiam prebeatis, et ea prout honorem nostrum carum geritis et de vobis confidimus opere compleatis. Datum Valencie II kalendas augusti anno Domini M.CCC.XL. nono.

Franciscus Fuxi mandato regio facta per dominum Episcopum Cancellarium.

Similes infrascriptis.

Juratis et Probis hominibus civitatis Gerunde.
Paciariis et Probis hominibus civitatis Ilerde.

Similes etiam infrascriptis, sublatis tamen que sequntur, tanquam notabilis pars nostri dominii et decoris.

Consulibus et Probis hominibus Terracone.
Juratis et Probis hominibus et Universitati Villefranche Penitensis.
Paciariis et Probis hominibus Montisalbi.
Paciariis et Probis hominibus Cervarie.
Paciariis et Probis hominibus Villegrasse et Tarrage.
Consiliariis et Probis hominibus Minorise.
Consiliariis et Probis hominibus Vici.

Rex Aragonum. Inclito Infanti. Cum super quibusdam urgentibus negociis statum regnorum et terrarum nostrarum ac honorem regie diadematis nostri concernentibus expediat nos habere debere Parlamentum cum civibus vel sindicis civitatum et villarum Cathalonie ad cuius celebracionem et pro utiliori expedicione negociorum presentia vestra Nobis necessaria existit et [sim]iliter opportuna: Ideo vos attente rogamus quatenus prima die instantis proxime mensis septembris in loco de Ulldecona quem ad predicta assignavimus et in quo dicta die adesse proponimus Deo duce Nobiscum infallibiliter intersitis, adibentes fidem plenam hiis quod dilectus Bernardus de Ripullo vobis ex parte nostra retulerint super predictis indubie tanquam Nobis. Data Valencie pridie kalendas augusti anno Domini M.° CCC.° XL. nono.—Exa Rg.

Idem.

Prescripta littera fuit missa incliti infanti Petro Rippacurcie et Montanearum de Prades Comiti.

Capitols sobrels afferes de la missatgeria comanada an Bernat de Ripoll comprador maior de Casa del Senyor Rey, daço que deu dir de

part del Senyor Rey, als Universitats de les ciutats e viles reals de Cathalonia per raho de la creença per lo dit Senyor com[ana]da al dit en Bernat en les letres quel Senyor Rey tramet a les dites Universitats per lajuda molt necessaria que ha mester per socorrer el regne de Serdenya qui esta en gran perill.—Exa Rg.

Primerament, presentada per ell a cascuna de les Universitats les letres de la creença, apres la salutacio del Senyor Rey, dira e proposara a aquells, com lo Senyor Rey novellament ha haut ardit de Serdenya que gran re de la gent que y era a sou de la Cort son morts per los enemichs del Senyor Rey, quel dit regne continuament ses ferren a tolre, per que lo dit regne esta en gran condicio de perdre aquell. E per ço, lo dit Senyor, novellament ha acordat que sia ivaçosament socorregut al dit regne en tal manera que no solament sia proveyt a defensio ans encara hi sia fet tal pertret e tan poderos que les rebels a la Senyoria reyal sien daquell regne ab la voluntat de Deu be tot en tot extirpats. Et per ço, lo dit Senyor pregue a les dites Universitats que axi com tostemps han ben fet et ben servit vullen per conservacio de la Corona reyal en aquest fet tal ajuda fer, migençan la qual lo Senyor Rey puxe venir a bon cap de les affers damunt dits. E aço, les signifique lo Senyor Rey per tal que ells se complanguen del seu perill e de la sua desonor e ques perceben de la ajuda que li hauran a fer, la qual ajuda lo dit Senyor personalment les enten a demanar en lo loch de Ulldecona lo primer dia del mes de setembre sens tota falla, no contrastant que haia molts affers en lo regne de Valencia, per la qual raho encara es molt necessaria en lo dit regne la sua presencia, per que les pregue que nols sia enuyg de venir al dit loch de Ulldecona, ans les prega els mana que ordenen lurs sindichs que s[ien] en lo dit loch de Ulldecona lo dia damunt dit ab poder bastant de atorgar al Senyor Rey ço que tindran per be que le cumple a espatxament de les dits afferes. Et en aquesta ajuda, plau al Senyor Rey ques comprene ço quels lochs de les maritimes han affer en contribuir en les dues galees del pariatge, quel Senyor Rey dago del seu affer [en] deffalliment de la ciutat de Valencia, que a ades no y ha pogut complir, et encara que les ciutats e viles dintre terra han promes o atorgat de fer per la guerra de Castella, sis covinia que fos: com aquests affers del dit regne de Serdenya sien a ades pus perilloses, de les quals ajudes lo dit Senyor novellament havia scrit a les Universitats damunt dites.

E en special demanar lo dit en Bernat de Ripoll a la ciutat de Barcelona et proposar lur les rahons damunt dites e [que] ara es h[or]a que ajuden be e donen bon exempli dells per metre cor a totes les altres

ciutats e viles com totes guarden Barcelona a qui va molt en aquestes affers. Encara deu dir als Prohomens de la dita ciutat e a totes les altres ciutats e viles quel senyor infant en Pere deu esser al dit loch de Ulldecona lo dia damunt dit.

E semblantment hi devia esser lo senyor infant en Ramon Berenguer, mas lo Senyor Rey vol que estia e romanga en la frontera de Rossello per lo perill dels affers den Jacme de Montperler.

Quant als lochs dels Comtats de Rossello e de Serdanya lo Senyor Rey escriu al Governador dels dits Comtats e li fa saber largament los dits affers [e que] ell deu demanar en nom e veu del Senyor Rey la ajuda dels lochs dels dits Comtats per que lus ne molt aluny la venguda de Ulldecona, la qual ajuda sera una cosa ab la ajuda de les dites ciutats e lochs reyals de Cathalunya.

Los lochs als quals en Bernat de Ripoll deu anar personalment son aquestes: Terragona, Vilafrancha de Penades, Barcelona, Muntblanch, Leyda, Tarraga e Vilagrassa, Cervera, Manresa, Vich e Gerona.

E daquestes lochs hi ha partida que han ja atorgat de ajuda per los affers de la guerra de Castella, ço es los lochs dintre terra: los altres lochs qui son de maritimes o prop de maritimes son aemprats que ajuden a les dues galees del pariatge, les quals lo Senyor Rey paga daço del seu.

Als altres lochs reyals de Cathalunya qui han acostumat de contribuir en semblants subsidis sera scrit que trameten les missatges al dit loch de Ulldeconaper atorgar subsidi al Senyor Rey per fer socors al dit regne de Serdenya e les letres lurs sien presentades per correus, los quals lochs son aquestes: Caules [de] Muntbui, Granollers, Cubelles, Agualada, Sarbos, Tagamanent, Campredon, Gurb, Sent Pere Dor, Fontrrubia, Piera, Berga, Murea, Montmaneu, Sa Paladella, Gaver, Puyt alt, Pallerols e Sent Antoli, Timor, Almacelles, Geminels, Cambrils, Es Prats, Ça Manresana e altres lochs que ab ells [con]tribuexen, Sadas e Riber, Argensola, Torrella de Muntgri, Be[sa]l[u], Pals, Figueres, Ça Real, Fores, Cabra, Castellfollit, Toroyó, Duacastella, Muntagut, lo Vescomtat de Bas, Conesa. Et si per stalviar mesions no trametien misatges bastaria al Senyor Rey que per letres lurs donadores al correu qui les prestaria les letres reyals resposessen que faran segons que faran les ciutats e viles; com ja sia certa taxatio entre les dites ciutats, villes e lochs reyals de Cathalunya per les altres subsidis que en temps passat han atorgats e donats.—Exa.

[1] Petrus, etc. Fidelibus nostris hominibus et Universitati loci de Gaver. Cum displicencia vehementi vestre fidelitati serie presencium intimamus que tacere necessitate agente non possumus quod sicut tenet certa relacio nunciorum et assercio plurimorum nuper illi de Auria insule Sardinie, rupto vassallagii vinculo quod Nobis servare illesum potius debuissent si rationis imperio et mentis gubernaculis potirentur non erubuerunt in bello campestri opportunitate captata invadere et demum ad precipicium mortis contemptibiliter tradere stipendarios et aliquas alias gentes nostras armigeras, quas in Sassero dicti insule tenebamus, ita quod ibidem valde perpauci numero de nostris gentibus remanserunt. Quorum occasione civitas ipsa Sasseri principa[lis] et per consequens totum dictum Sardinie regnum est in tam evidenti periculo positum, quod nisi Dei et vestri ac aliorum nostrorum Cathalonie subditorum, quibus consimiles super eo litteras destinamus, auxilio et subsidio celeri fulciantur dubitamus, quod Deus avertat, ne casum inde amissionis irreparabilis breviter audiamus: quia igitur ordinavimus in loco de Ulldecona cum Universitatibus super hiis fieri Parlamentum ut provideatur sucursui et securo atque salubri statui nedum dicti Sardinie regni sed etiam aliarum terrarum nostri dominii: Propterea vobis dicimus et mandamus quatenus [inconti]nenti ordinetis vestros procuratores et sindicos plenissima facultate sufultos Nobis concedendi subsidium cum quo tam evidenti necessitate possimus succurrere sicut decet qui xv die instantia mensis septembris in ipso loco dicta ratione infallibiliter sint nobiscum. Verumtamen si pro evitandis missionibus et expensis abstinere velletis... ad Nos vestros ea causa nuncios mittendi, sufficit Nobis quod significetis Nobis per vestras litteras responsivas tradendas presencium portitori, quod faciatis circa predicta prout Universitates civitatum et villarum aliarum Cathalonie facient in eisdem, cum sit certa taxacio inter dictas Universitates et vos juxta subsidia nobis in Cathalonia facta temporibus retrolapsis. Data Valencie II.° kalendas augusti anno Domini M.° CCC.° XL.° nono.—Exa Rg.

Idem.

Similes fuerunt misse infrascriptis.

Fidelibus nostris Consulibus ac Probis hominibus et Universitati Campirotundi.

Fidelibus nostris Juratis et Probis hominibus ac Universitati loci de Cambrils.

[1] Archivo general citado.—Reg. 1064, fol. 16 vuelto á 18 vuelto.

Fidelibus nostris hominibus et Universitati locorum de Sad... ono et Riperio (?)
Fidelibus nostris hominibus et Universitati loci de Argençola.
Fidelibus nostris hominibus et Universitati loci de Cubellis.
Fidelibus nostris Juratis et Probis hominibus de Bisulduno.
Fidelibus nostris Juratis et Probis hominibus Turricelle de Montegrino.
Fidelibus nostris hominibus et Universitati locorum de Pratis et de Ça Manresana et aliorum locorum contribuentibus vobiscum.
Fidelibus nostris hominibus et Universitati loci de Pals.
Fidelibus nostris Juratis et Probis hominibus ac Universitati de Figeriis.
Fidelibus nostris Juratis et Probis hominibus Aqualate.
Fidelibus nostris hominibus et Universitati de Regali.
Fidelibus nostris hominibus et Universitati de Foresio.
Fidelibus nostris hominibus et Universitati loci de Capra.
Fidelibus nostris hominibus et Universitati loci de Tagamanent.
Fidelibus nostris Juratis et Probis hominibus ac Universitati Calidarum de Montebovino.
Fidelibus nostris hominibus et Universitati locorum de Muntmaneu et de Capalladella.
Fidelibus nostris Juratis et Probis hominibus Sancti Petri de Auro.
Fidelibus nostris hominibus et Universitati loci de Gurbo.
Fidelibus nostris hominibus et Universitati loci Fontisrubei.
Fidelibus nostris hominibus et Universitati loci de Murea.
Fidelibus nostris Consulibus et Universitati ville Berge.
Fidelibus nostris hominibus et Universitati de Castrofollito.
Fidelibus nostris Juratis et Probis hominibus et Universitati ville de Arbucio.
Fidelibus nostris hominibus et Universitati loci de Odena.
Fidelibus nostris hominibus et Universitati loci de Gayano.
Fidelibus nostris hominibus et Universitati loci de Thona.
Fidelibus nostris hominibus et Universitati loci de Toreyo.
Fidelibus nostris hominibus et Universitati loci de Meyano.
Fidelibus nostris hominibus et Universitati locorum de Çaguardia et de Bra.....
Fidelibus nostris hominibus et Universitati loci de Munteacuto.
Fidelibus nostris hominibus et Universitati de Terracia.
Fidelibus suis hominibus et Universitati loci de Conesa.
Fidelibus nostris Paciariis et Probis hominibus ac Universitati ville Apiarie.

Fidelibus nostris hominibus et Universitati loci de Geminellis.
Fidelibus nostris hominibus et Universitati loci de Almacellis.
Fidelibus nostris hominibus et Universitati locorum de Pallarols et de Sancto Antolino.
Fidelibus nostris hominibus et Universitati loci de Timor.
Fidelibus nostris Juratis et Probis hominibus loci de Granullariis.
Fidelibus nostris hominibus et Universitati loci de Podioalto.
Fidelibus nostris Probis hominibus et Universitati Vicecomittatus de Basso.

Petrus, etc. Inclito infanti Raimundo Berengarii Comiti Impuriarum patruo nostro karissimo, salutem et dilectionis affectum. Vos non credimus ignorare casum infelicem qui noviter accidit in Sardinea, videlicet quod Huguetus de Corbaria tenens locum Gubernatoris non sine pluri equitum et peditum comitiva in quodam conflictu habito cum nostris rebellibus de Auria et de Malespina, sicut Domino placuit, extitit interemptus ob quod regnum ipsum perdicioni subjacet, nisi cum ipsis defensionem et conservacionem potenter et celeriter succurratur: unde cum super predictis et aliis pluribus arduis negociis emergentibus Nobis statum regnorum et terrarum nostrarum ac honorem diadematis nostri concernentibus cum prelatis, nobilibus, sindicis civitatum et villarum Cathalonie super exigendo ab eis consilio, auxilio et juvamine, Parlamentum in loco de Ulldecona xv.ª die instantis mensis septembris providerimus faciendum Nobisque summe gratum esset si presentia vestra ibidem valeret utiliter interesse. Quia tamen maius nobis servicium impendetis si circa deffensionem Comittatum Rossilionis et Ceritanie et ad resistendum conatibus incliti Jacobi de Montepesulano prout ordinatum est vos opponitis manu forti propterea a dicto Parlamento ex causis predictis..... excusatum habentes, vos rogamus attente quatenus terra dictorum Comittatuum deffensionem et tuicionem sitis sollicitus et attentus, prout de vobis confidimus et speramus, quoniam in eo complacebitis Nobis summe. Datum Valencie kalendas augusti anno Domini M. CCC.° XL.° nono.—Exa Rg.

[1] Petrus, Dei gratia, Rex Aragonum, etc. Inclito infanti Petro carissimo patruo nostro Rippacurcte et Montanearum de Prades Comiti, salutem et dilectionis affectum. Ut inde Nos quem novimus in votivis nostrique beneplacitis exaltare Nobiscum in simul gaudeatis vobis ad gau-

[1] Archivo general citado.—Reg. 1064, fol. 23 y 24.

dium nunciamus inclitam Infantissam de Sicilia carissimam sponsam vestram simul cum nunciis quos ad eam diu est miseramus..... portui Denie apulisse. Et quia deliberavimus celebrare protinus in facie Ecclesie matrimonium cum eadem cui vos non possetis propter moram diurni itineris interesse, ideo vobis ea curavimus nuntiare ut inde noticiam habeatis. Vobis nichilominus intimamus vos ex causa Parlamentum quod deliberaveramus in loco de Hulldecona die xv.ª mensis septembris instantis proximo celebrare ad primam diem mensis octobris instantis proxime [ellon]gasse ubi infallibiliter, duce Domino, erimus die ipsa. Igitur vos rogamus quatenus ea die sitis in dicto loco racione superius expressata. Datum Valencie x.° kalendas septembris anno Domini M.° CCC.° XL.° nono.—Exa Rg.

Similes fuerunt misse infrascriptis amota clausule vobis nichilominus intimamus *usque a data.*

Inclito infanti Raimundo Berengarii carissimo patruo nostro Impuriarum Comiti.

Reverendo in Christo patri fratri Sanctio divina providencia Archiepiscopo Terrachone.

Petrus, Dei gratia, Rex Aragonum, etc. Dilectis et fidelibus nostris Consiliariis et Probis hominibus civitatis Barchinone, salutem, etc. Quanquam dilectus noster Bernardus de Ripullo, emptor maior domus noster quem nuper ad vos cum littera credencie mitimus ex parte nostra vobis virtute credencie predicte sit dicturus, quod Nos deliberaveramus xv.ª die instantis mensis septembris esse personaliter in loco de Ulldecona ubi propossueramus Parlamentum cum sindicis vestris et aliarum Universitatum Cathalonie celebrare et huius ratione vestros ad nos sindicos qui nobiscum esse deberent die et loco superius expressatis mittere deberetis: Verumtamen quia ex causa contenta inferius Nos oportuit prorogare celebrationem dicti Parlamenti usque ad primam diem instantis mensis octobris; Ideo vobis dicimus et mandamus quatenus dicti sindici vestri in loco ipso infallibiliter sint Nobiscum qui ibidem esse intendimus personaliter ratione huiusmodi ipsa..... preterea quia scimus quod ex inde causam letitie assumetis, significamus vobis quod infantissa Leonor de Sicilia carissima sponsa nostra una cum nunciis quos ad eam propterea miseramus apulit et in portu [Den]ie cum q..... celebracionem matrimonii sic intendimus procedere breviter quod celebracioni huiusmodi nullatenus [esse] possitis. Hec igitur vobis signifi-

care curavimus ut inde notitiam habeatis. Data Valencie x.° kalendas septembris anno Domini M.° CCC.° XL.° nono.—Exa. Rg.

Similes fuerunt misse infrascriptis.

Dilectis et fidelibus nostris Paciariis et Probis hominibus civitatis Ilerde.
Fidelibus nostris Juratis et Probis hominibus civitatis Gerunde.
Fidelibus nostris Consulibus et Probis hominibus Terrachone.
Fidelibus nostris Consiliariis et Probis hominibus Minorise.
Fidelibus nostris Consiliariis et Probis hominibus Vici.
Dilectis et fidelibus nostris Paciariis et Probis hominibus ville Cervarie.
Dilectis et fidelibus nostris Paciariis et Probis hominibus Villegrasse.
Fidelibus nostris Juratis et Probis hominibus Universitati Villefranche Penitensis.
Fidelibus nostris Paciariis et Probis hominibus Montisalbi.

[1] Petrus, etc. Fidelibus nostris Consulibus et Probis hominibus et Universitati Campirotundi, salutem, etc. Licet per aliam litteram nostram scripserimus nuper ut ad Nos in loco de Hulldecona ubi Parlamentum providimus cum Universitatibus Cathalonie celebrari xv.° die instantis mensis septembris, ratione in dicta littera expressata vestros procuratores et sindicos mittere deberetis vel alia nobis significare per litteras vestras, quod facietis circa predicta prout alie Universitates Cathalonie facient in eisdem: Verumtamen quia contenta in dictis iam vobis primo litteris super contentis superius destinatis compleatis, excepta dicta die xv.° die mensis septembris quam ad dictam primam diem instantis mensis octobris mutavimus ut prefertur. Datum Valencie x.° kalendas septembris anno Domini M.° CCC.° XL.° nono.—Exa. Rg.

Similes fuerunt misse infrascriptis.

Fidelibus nostris Consulibus et Universitati ville Berge.
Fidelibus nostris Paciariis et Probis hominibus ac Universitati ville Apiarie.
Fidelibus nostris Probis hominibus et Universitati Vicecomitatus de Basso.

[1] Archivo general citado.—Reg. 1064, folio 24 vuelto á 25 vuelto.

Fidelibus nostris Probis hominibus et Universitati de Castrofollito.
Fidelibus nostris Juratis et Probis hominibus de Bisulduno.
Fidelibus nostris Juratis et Probis hominibus Turricelle de Montegrino.
Fidelibus nostris Juratis et Probis hominibus de Figeriis.
Fidelibus nostris Juratis et Probis hominibus loci de Granullariis.
Fidelibus suis Juratis et Probis hominibus ac Universitati loci Sancti Petri de Auro.
Fidelibus nostris Juratis et Probis hominibus Aqualate.
Fidelibus suis Juratis et Probis hominibus Universitati loci Calidarum.
Fidelibus suis Probis hominibus et Universitati loci de Pals.
Fidelibus nostris Juratis et Probis hominibus ac Universitati ville de Arbucio.
Fidelibus suis Juratis et Probis hominibus loci de Odena.
Fidelibus suis Juratis et Probis hominibus ac Universitati loci de Cambrils.
Fidelibus nostris Universitati et hominibus loci de Terracia.
Fidelibus nostris hominibus et Universitati loci de Almacellis.
Fidelibus nostris hominibus et Universitati de Podioalto.
Fidelibus nostris hominibus et Universitati loci de Montea[cut]o (ó de Monte[c]a[ten]o).
Fidelibus nostris hominibus et Universitati locorum de Pallarols et de Sancto Antolino.
Fidelibus nostris Universitati et hominibus de Mayano.
Fidelibus nostris Universitati hominibus locorum de Çaguardia et de Bruco.
Fidelibus nostris Universitati hominibus loci de Jeminellis.
Fidelibus nostris Universitati [et hominibus] loci de Timor.
Fidelibus nostris Universitati et hominibus loci de Gaver.
Fidelibus nostris hominibus et Universitati loci de Conesa.
Fidelibus nostris Universitati et hominibus de Toreyo.
Fidelibus nostris Universitati et hominibus loci de Gaxano.
Fidelibus nostris Universitati [et hominibus] loci Thona.
Fidelibus nostris Universitati [et] hominibus loci de Foresio.
Fidelibus nostris Universitati [et] hominibus de Regali.
Fidelibus nostris Universitati et hominibus locorum de Pratis et de Çamanresa et aliorum locorum contribuentibus vobiscum.
Fidelibus nostris Universitati et hominibus de Cubellis.
Fidelibus suis Juratis et Probis hominibus ac Universitati loci Fontis Rubei.
Fidelibus suis Juratis et Probis hominibus ac Universitati loci de Murta.

Fidelibus suis Juratis et Probis hominibus loci de Tagamanent.
Fidelibus suis Universitati et hominibus loci de Capra.
Fidelibus suis Juratis et Probis hominibus ac Universitati loci de Gurbo.
Fidelibus suis Juratis et Probis hominibus ac Universitati loci de Muntmaneu et de Ça Paladella.
Fidelibus Universitati et hominibus de Sadahone et de Riberio.

PARLAMENTO DE PERPIÑÁN DE 1349

xxxvii ter. (pág. 336).

[1] Petrus, etc., ffidelibus suis Consulibus et Probis hominibus de..... Rocha, salutem, etc. Significamus vobis quod propter ingentem necesitatem in qua regnum nostrum Sardinie constitutum existit, Parlamentum fiendum cum Universitatibus Cathalonie in loco de Ulldecona xv die instantis mensis septembris providimus indicendum. Et quia absque magno vestri et aliarum villarum Comitatu[u]m Rossilionis et Ceritanie dampno pariter et labore nuncios vestros ad hoc mittere utiliter non possitis, potissime quia si nuntii ad dictum Parlamentum propterea [de]stinandi qui in talibus solempnes elegi consueverunt isto tempore mitterentur dicte ville possit eorum absencia esse dampnosa, providimus quod nobilis et dilectus Consiliarius noster Guillermus de Bellera Gubernator Comitatuum predictorum in villa Perpiniani Parlamentum celebret dicta die et vobis ac aliis dictorum Comitatuum exponat qualiter Nobis expedit pro subveniendo regno predicto in tante necesitatis articulis constituto a nostris ffidelibus subditis subsidium postulare. Quare, vobis dicimus et mandamus quatenus constituatis ex vobis sindicos vel procuratores qui cum pleno posse concedendi et firmandi ea que dictus Gubernator vobiscum et cum aliis Universitatibus dictorum Comitatuum seu eorum sindicis tractaverit et ordinaverit dicta die in nostra villa Perpiniani val[eant] interesse. Data Valencie pridie kalendas augusti, anno Domini M.° CCC.° XL.° nono.

Similes fuerunt misse infrascriptis.

Fidelibus suis Consulibus et Probis hominibus de Corçavino.
Fidelibus suis Consulibus et Probis hominibus de Pratis.
F[idelibus sui]s Consulibus et Probis hominibus de Castronovo.
Fidelibus suis Consulibus et Probis hominibus Podiiceritani.

[1] Archivo general citado.—Reg. 1064, folio 16.

Fidelibus suis Consulibus et Probis hominibus Villefranche Confluentis.
Fidelibus suis Consulibus et Probis hominibus de Volono.
Fidelibus suis Consulibus et Probis hominibus Cauquiliberi.
Fidelibus suis Consulibus et Probis hominibus de Tuirio.
Fidelibus suis Consulibus et Probis hominibus ville Perpiniani.
Fidelibus suis Consulibus et Probis hominibus de Salsis.
Fidelibus suis Consulibus et Probis hominibus de.....
Fidelibus suis Consulibus et Probis hominibus de Argilesio.
Fidelibus suis Consulibus et Probis hominibus de Montesquiu.

Petrus, etc. nobili et dilecto Consiliario nostro Guillermo de Bellaria Gubernatori Rossilionis et Ceritanie, salutem et dilectionem. Cum urgentibus negociis arduiis et periculosis honorem diadematis nostri ac statum regnorum et terrarum nostrarum concernentibus Parlamentum cum Universitatibus civitatum et villarum Cathalonie in loco de Ulldecona xv.° die instantis mensis septembris duxerimus evocandum in quo ab eis pro subveniendo defensioni et conservacioni regni Sardinie, quod perdicioni subsistet, nisi de magno et celeri auxilio subveniatur eidem inter alia subsidium et auxilium exigere intendamus: et quia propter loci predicti distanciam esset tediossum pariter et dampnosum si Universitates villarum et locorum dictorum Comittatuum ex dictis causis haberent ad dictum Parlamentum venire et suos sindicos destinare, providimus, quod vos in persona nostri ab Universitatibus dictorum Comittatuum subsidium postuletis: Ideo, vobis dicimus et mandamus quatenus universis et singulis Universitatibus dictorum Comittatuum vel sindicis earumdem quibus per alias nostras litteras injunctimus ut dicta die coram vobis in villa Perpiniani suos sindicos cum pleno posse ad hec debeant destinare statum et periculum dicti regni Sardinie et necessitatem in qua propter plura negocia nobis adversancia constituti sumus sagaciter exponatis, et ipsos illis utilioribus et melioribus modis quibus vobis videbitur indu[catis] ut Nobis de condecenti subsidio debeant subvenire, exponendo eis quod Nobis placet et habemus pro bono quod dictum subsidium Nobis per eos ut premittitur faciendum contractatur [et] expendatur circa defensionem et conservacionem dicti regni Sardinie hiis modo [et] forma, quibus subsidium Nobis fiendum per universale Cathalonie converti et districtui debere in eodem Parlamento fuerit o[rdi]natum. Nos enim ratum, gratum et firmum ex nunc habentes quicquid ex [hii]s emergentibus seu connexis per vos cum predictis ordinatum, condictum, firmatum et [actum] fuerit atque gestum super eis

melius adimplendis et fiendis nomine et vice Nostri vobis comittimus cum presenti plenarie vices Nostras. Datum Valencie kalendas augusti anno Domini M.° CCC.° XL.° nono.—Exa Rg.

Franciscus Fuxi mandato regio factum per dominum Episcopum Cancellarium, qui eas legit.

CORTES DE LÉRIDA DE 1352

XXXVIII bis (pág. 459).

[1] *Comissio facta Ferrario de Minorisa.*

Petrus, etc. Dilecto Consiliario nostro Ferrario de Minorisa, salutem, etc. Bene vos scire credimus qualiter dudum in generali Curia quam apud villam Perpiniani Cathalanis duximus celebrandam per Generale Cathalonie in Curia nobis concessa fuit imposicio generalis in certis subscriptis capitulis comprehensa, et quia in dicta Perpiniani Curia juxta dicta capitula Clavarii dicte imposicionis non fuerant ordinati, generalem Curiam quam nunc cathalanis celebramus in civitate Ilerde providimus indicendam in qua et per quam juxta tractata, conventa et firmata capitula et concessa per Nos et per Brachia dicte Curie generalis, scilicet prelatorum et personarum ecclesiasticarum ac civitatum et villarum non obstantibus contentis in dictis primis capitulis ordinacionem clavariorum tangentibus vos ex potestate Nobis per dicta duo Brachia atributa et virtute ipsius vos in ordinatorum guerre cum presenti duximus ordinandum: ad cuius ordinacionem, dilectus et fidelis nostri Franciscus Rufaci, decretorum doctor, canonicus Barchinone, et Arnaldus de Riudesech, civis Ilerde, dicte imposicionis peccunie Clavarii principales, debent distribuere peccuniam antedictam prout in dictis ultimis capitulis que simul cum dictis primis vobis mitimus cum presenti nostri sigilli munimine roborata premissa et alia videbitis lacius et seriosius contineri. Quocirca, de assensu consilio et aprobacione duorum Brachiorum predictorum vobis dicimus, comittimus et mandamus quatenus circa execucionem contentorum in dictis capitulis diligentissime et ut de vobis confidimus continue intendendo ea omnia prout vos et dicte Ordinacionis Officium melius tangere dignoscuntur observetis exequamini et compleatis eaque exerceatis et eis utamini juxta premis-

[1] Archivo general citado.—Reg. 1397, fol. 44 y siguientes.

sorum capitulorum continenciam pleniorem quam Nos dictis principalibus Clavariis super jamdictis certum per nostras litteras comissionis dirigimus mandamentum, quibus cum hac eadem injungimus ut dictam peccuniam ad nostri ordinacionem distribuant et alia exequantur et faciant prout in dictis capitulis et in dicta comissionis littera eis directa lacius expressatur. Nos enim super ordinacione fiendam dicte distribucionis peccunie et super omnibus et singulis eam tangentibus ac dependentibus emergentibus aut incidentibus de eadem vel de contentis in dictis capitulis prout huiusmodi comissionem dinoscuntur concernere de assensu, consilio et approbacione dicte Curie, cum presenti vobis plene comitimus vices nostras. Datum Ilerde octava die madii anno a nativitate Domini M.° CCC.° L.° secundo.—Exa. Rg.

Dominus Rex mandavit Matheo Adriani in Curia generali.

Secuntur Capitula super generali imposicione facta in generali Curia apud Perpinianum.

Primerament es avengut que sia posada per tota Cathalunya axi en tots los lochs de prelats, religiosos e persones ecclesiastiques e en ells matex e en terra de Infants, de Regines, de Comtes, Vescomtes, richs homens, nobles, cavallers e altres persones generoses e en lochs de ciutadans e de homens de viles o de ciutats, viles e altres lochs reyals de tota Cathalunya les aiudes deius scrites, en les quals aiudes sien tenguts de pagar lo Senyor Rey, les Senyores Reynes, Infans e Infantes e totes altres persones qui sien ne res facen dins Cathalunya: les quals ajudes duren per III anys continus del dia avant que sera posada comptadors, e que la dita imposicio no començe tro que la present Cort sia finida.—Exa. Rg.

II. Ço es, a saber: que en tots los lochs damunt dits sia dat lo XII.e del vi quis vendra a mesura a menut per qualsque persones de qualque ley o condicio sien, e quel damunt dit XII.e sia levat de la mesura, e quel venedor del VI haia a rebre lo dit dret e puys quen sia tengut de respondre e pagar als levadors de la imposicio. Sia entes, empero, que si nengun comprara vi a sa despesa en gros que haia a pagar lo XII.e del preheu de ço quel vi li costara clarament en diners, lo qual pach la on lo comptara tan solament; mas sil comprave per revendre que no pach res, e daço sia creegut per son sagrament.

III. Item, que per cascuna quartera de forment a mesura de Barchinona se paguen III diners per qualsevol persona o persones qui lo forment molre faran.

IIII. Item, per cascuna quartera de menstay en que haia forment o segol per la maior partida mesclat ab ordi com ab altres blats, que pach con se molra per aquella persona, ço es, a saber: qui la fara molre II diners. E si es seguel solu, pach axi metex II diners.

V. Item, per una quartera dordi e de mill, dacse e penis, se paguen per aquella persona quil fara molre, ço es, con sera portat al moli I diners. Sia entes empero que per tots los altres lochs de Cathalunya segons que demunt son dits, jatssia que haien la mesura maior o menor que la mesura de la ciutat de Barchinona, haien a pagar segons la mesura de la dita ciutat de Barchinona a la dita raho. Sia entes, empero, que con alcuns haien anar molre a molins de lochs stranys que la imposicio de ço que molran sia plegada e pagada en lo loch on habitaran.

VI. Item, ques deia pagar per lo comprador per imposicio de cascuna liura de carn, ço es, a saber: de molto, vedell, bou, porch fresch, truya, carnsalada, crestat e anyell I diner, e per cascuna liura de cabra e de ovella, malle, en axi quel venedor haie a respondre als compradors de la imposicio dels diners e malle per liura de les dites carns, axi empero quel dit diner e meall sien afits a la letra dels carns, segons que sera aforada de vendre en cascun loch de Cathalunya per tal que la liura no sia aminuada.

VII. Item, que tota persona de qualque Stament, Condicio o lig sia qui comprara draps de lana per vestir en gros o a menut, pach lo dit comprador II diners per liura de ço quel drap levara. E si el preu del drap era menys de X solidos entro en V solidos que no pach sino mealle, e de V solidos aval, no res. Sia entes, empero, quels venedors dels dits draps saien a retenir la dita imposicio, e puis ne deien respondre al comprador o al cullidor de la dita imposicio tota vegada que requestes ne seran, empero si los draps se compraven en gros per via de mercaderia que no paguen res de iuda.

VIII. Item, que dels diners qui exiran de la dita imposicio haien los prelats e els clergues la terça part de ço que exira de lurs lochs, ço es cascu de sos lochs; e axi enleix haien la terça part los richs homens els cavallers e ciutadans e homens de vila quascu de sos lochs: e cascuna Universitat de ciutat e vila reyal haia la terça part de ço que exira de la imposicio quis levara en sa ciutat e en sa vila per pagar lurs deutes e soferir lurs carrechs.

IX. Item, per tal que dubte ses sia axi ordenat, que sia entes lo Senyor qui haura lo terç, ço es, lo Senyor qui ha jurisdiccio civil en lo loch on se levara la imposicio, sia castell o quadre o vila o parroquia o altre loch o en los homens en que ha la dita jurisdiccio civil.

X. Item, es entes que sien ordenades certes persones e en cert nombre, ço es a saber de quascun Bras, les quals sien appellades Clavaris principals, e les quals persones sien eletes e ordonades, ço es que de continent los prelats deien fer la eleccio de les persones en nombre pertanyents per lurs Bras, e los richs homens e cavallers per semblant manera, e les ciutats e viles se deien avenir dels lochs don seran los dits clavaris qui esser hi deuran per lo lur Bras, los quals clavaris per les dites ciutats e viles o cascuna daquelles deien eleger la persona o persones que de son lochs hi seran. Les quals persones eletes deien fer sagrament e homenatge, en poder de Consellers o Paers o Jurats o Consols dels lochs don seran aquells qui a aço seran eletes, de esser e de fer en los dits affers be e leyalment segons que en lo dit Capitol ordonat sobre la dita raho se conte. E que los clavaris dels Braces de la Esglea e dels richs homens e dels cavallers deien fer sagrament e homenatge en poder daquella persona qui sera eleta per son Bras, empero entenem que clergues que no sien tenguts de fer homenatge de tenir e seguir totes les coses qui en lo Capitol qui sobre aço se deu fer sera ordenat. E si per ventura dels dits clavaris moria nengu dins lo temps de la lur clavaria ho havia tal necessitat en sa persona per que en los dits affers entendre no pogues, que en lo dit cas los altres clavaris poguessen elegir altre clavari en loch de aquell, ço es assaber, que si era del Bras de la Esgleya que fos elet daquells del dit Bras, e dels richs homens e cavallers semblantment, e del Bras de les ciutats e viles semblantment; axi empero que aquell que elegiran les ciutats e viles sia daquell loch don era aquell qui aço sera defallit.

XI. Item, sien tenguts de jurar e prometre e fer homenatge los clavariis qui a aço seran elets e ordonats que ells be e justament e leyal sauran en lo dit offici, ço es que demanaran e reebran tota la part pertanyent a la dita ajuda segons la proferta. E en cas que negu de qualque Stament o Condicio sia cessas o cesar faes la paga que fer se deu, que en lo dit cas, aytant com per ells sia ne puguen, facen forçar les persones qui les dites coses cessarien, no guardant favor, ne amor, ne temor de neguna persona.—Axi matex que de la moneda que de la dita cullita exira e en mans lurs vendra no daran ne alienaran ne despendran, ne despendre faran en nenguna cosa ne en nenguns affers, exceptat en la execucio quis fa es a fer del loch del Alguer situat en la illa de Serdenya o en les messions qui per aço se faran o si venia contral Senyor Rey o sos regnes, comtats e terres poder de gens stranyes per mar o per terra; e aços faça a coneguda daquells qui a aço seran elets per la Cort tots acordats aquells, empero appellats e sitats per lo Senyor Rey

qui presents seran en lo loch assignador, dins Cathalunya, a aquells per lo dit Senyor, e que tots sien citats o appellats. Es entes que feyta la dita execucio per manera quel dit loch sia en ma e en poder del Senyor Rey o de son Governador o no feta la dita execucio, que tot ço que de la dita cullita sobrera ne a mans lurs pervendra segons lo terme de la dita proferta, posaran e reservaran en lo loch assignat per la Cort, e res de la dita moneda per neguna raho no daran ne alienaran, despendran ne despendre ne alienar faran, ne consintran que alienat ne despes ne dat ne tocat sia per alcuna persona o persones, sens volentat e expres consentiment de tot lo General de Cathalunya ajustat per Cort, si donchs feta o no feta la dita execucio no venia poder de gens estranyes segons que damunt es dit: en aquest cas ço que sobrara se puga convertir a conexença dels demuntdits.

XII. Item, sia entes que en poder daquelles persones qui sobre aço eletes seran, ço es assaber: cascu dels Braçes vinga e haia a venir e en aquell loch que a aço per la present Cort sera ordonat, totes aquelles quantitats que de les dites imposicions e ajudes exira o sera haut comunament, retengut empero a cascun Braç son terç segons que empres es e no mes. E si aparia que negu, mes del dit terç de les dites ajudes agues o retengues, e que requests per los clavaris o la major partida daquelles pagar no u volgues que en aquell cas contra ell e sos bens se fes marcha, e si contra aquella marcha per lo Senyor Rey o per nengu Official seu era fet per que la dita marcha fos contrastada o embargada o aquell o aquells fos en cualque manera relexat, que encontinent la dita ajuda e proferta fos cassa e vana e cessas e fos hauda axi com no promesa.

XIII. Item, quel Senyor Rey prometa que a neguna persona religiosa ne ecclesiastica, ne a les senyores Reynes, ne als dits Infants, ne a Comptes, Veccomptes, richs homens ne a cavallers, ne a nulla altra persona generosa, ne a ciutats, ne a viles ne als habitants daquelles no façen ne fer puxen neguns privilegis, gracies, atorgaments ne dons, ne promissions, ne assignacions per raho de la dita proferta, sino del terç qui empres es, car la dita proferta graciosament es estada atorgada per cosa justa e bon estament del regne per tot lo General de Cathalunya.

XIIII. Item, que en cada un Bisbat sien eletes II persones del Braç dels prelats e de les persones ecclesiastiques e altres II del Braç dels nobles e dels cavallers e altres II per les ciutats e viles e lochs reyals, als quals sia respost de totes les imposicions de son Bisbat cada un dels Braces, responent a les dues persones eletes per son Braç e cada un daquests deja oyr comptes de les ciutats, viles e lochs, cada un de son Braç, e ço que hauran cullit ne reebut dege respondre e liurar als dits

principals clavaris, e que los dits II de cascun Braç puguen substituir en cascun loch del dit Bisbat aquelles persones quils sera vijares per vendre e cullir la cosa ab sagrament e homenatge.

XV. Item, que les dites persones eletes per los dits III Braços, axi com damunt es dit façen sagrament e homenatge per la manera damuntdita que ells be e lealment e com pus profitosament puguen vendran o culliran e cullir faran totes les imposicions damunt dites e per la manera damunt scrita de III en III meses, e que als damunt dits sia dat poder per son major de fer força o forçes als compradors de les dites imposicions que, passats los dits III meses, haien a pagar be e cumplidament ço qui deura per les dites imposicions, que sien tenguts de aportar o trametre la part pertanyent de ço que hauran venut e levat e cullir dins los III meses als clavaris ordonats per la Cort, e aço dins un mes apres los II meses: e si dins lo dit mes cessava la paga que no la aguessen portada, que sia enantat contra aquells quen fossen en colpa per manera de marques o en altra manera segons dret e justicia, e quels Officials del Senyor Rey hagen a fer les dites marques decontinent quen sien requests per los principals clavaris o la major partida daquells sens altre manament que no u esperen del Senyor Rey.

XVI. Item, que con los procuradors e sindichs qui asi son presens en la Cort dels III Braces no haien poder sino ab (?) los dits II Braces ensemps concordans de Cathalunya, que la dita ajuda se fasa es leu segons que en apres en [1] los damunt dits capitols se conte generalment per tots los lochs de Cathalunya. E si vertaderament axi nos leuara per tots los lochs de Cathalunya, que la dita ajuda nos puxe posar o metre, e si era posada o mesa [2] en alcuns dels lochs de Cathalunya, cessaua e el Senyor Rey non volia fer execucio per marcha o en altra manera, que en aquest cas de continent tota la ajuda agues a cessar e fos auda per no proferta, con en altra manera los dits sindichs ne procuradors no aien poder ne i consenten.

XVII. Item, que sia feta carta jurada per lo Senyor Rey a tots los III Braces e a tots los lochs de Cathalunya que per la dita proferta o ajuda no sia fet preiudici als privilegis, Constitucions, uses e custums, franqueses e libertats de cascun daquells que la dita proferta fan, con cascun daquells faça la dita proferta e ajuda graciosament e per rahon justa e no de deute, axi que daqui avant sobre aquestes coses no puga esser allegat us ne custum, ne los dits III Braces ne la I daquells no

[1] El original dice *cas*.

[2] En el original se lee *mesura*.

pugan esser forsats, si donchs no u volia dar graciosament, e que persona dels Braces pusca demanar aquelles cartes que mester hauran.

XVIII. Item, que totes cartes, letres e altres scriptures qui per la dita raho ajen exir de la Scrivania del Senyor Rey sien franques de dret de segell e tots altres salaris.

XIX. Item, que per la Cort sien anomenats, ço es per quascun Bras, quants seran los clavaris principals que la moneda reebran tindran e distribuiran ne lo loch on los principals clavaris staran, e que sien nomenats los lochs don aquells principals clavaris seran. E axi mateix sia determenat per la dita Cort la moneda, la qual [fe]ta la execucio del Alguer sobrara en qual loch estara.

XX. Item, sia tatxat salari per la Cort als principals clavaris los quals sien pagats de la moneda qui vendra a lurs mans.

XXI. Item, sia tatxat salari als clavaris o cullidos de quascun loch a coneguda del Consell del dit loch, e que lo dit salari se aya a pagar de les ajudes qui a lur mans pervendran.

XXII. Item, quels clavaris o cullidos de quascun Bisbat haien a reebre compte dels cullidos qui seran dins lur Bisbat o cullita, e quells dits clavaris, e quels oydos dels dits comptes haien poder e puguen fer apoches fins e absolucions a aquells de qui reebran lo Compte.

XXIII. Item, quels dits principals clavaris haien a retre Compte en poder de aquells que la Cort elegira.

XXIIII. Item, que con alcunes persones daquesta raho haien consciencia quel Senyor Rey haia haver licencia e absolucio e dispensacio en aquell loch que sia necessari del Sant Pare.

XXV. Item, quel Senyor Rey ne altre per ell no puxa fer inquisicio contra nengun clavari ne cullidor pus que haia retut compte ne contra les Universitats ne negun daquells per la raho damunt dita.

XXVI. Item, quels clavaris principals elets per la Cort distribuesquen en lo fet del Alguer ço quels sera viares que hi sia necessari, axi que per be quel Senyor Rey o Officials seus diguessen que hi son necessaris aitantes galees o aitantes homens a cavall o de peu, que si als dits clavaris no es semblant, nos faça, e que en quasque galees sien armades per lo dit fet, segons conexença dels dits clavaris, quels capitans de les dites galees facen sagrament e homenatge en poder dels dits clavaris que no serviran sino en lo fet del Alguer ne hiran en altres partides sino a profit del dit fet. E axi matex sia entes si homens a cavall ne de peu hi anaven, en axi que la distribucio dels dits diners que exiran de la imposicio no sien en ma del Senyor Rey ne de son Consell ne de sos Officials.

XXVII. Item, que si ell fet del Alguer havia spatxament, que les galees que sarien donades per lo dit fet e comprades dels dits diners, e tot ço que haurien guanyat durant lo dit fet o apres sia mes en poder dels clavaris principals, sens part que nengu non aya, e reservat, segons ques reservara, ço que sobrara de la dita imposicio.

XXVIII. Item, si en la dita imposicio en general venia alcun dubte, quels clavaris principals o maior partida daquells los puxen declarar en haien poder, e si eren particulars que en lo Bras de les ciutats e viles los Jurats, Paers e Consellers o Consols hi puguen metre persones que haien poder de declarar aquells dubtes, e en los altres II Braces los clavaris o cullidors dels dits Braces en cada Bisbat, los II de son Bras puxen declarar los dubtes particulars qui hixiran en son Bras, de la qual declaracio negu nos puga appellar.

XXIX. Item, con lo Bras de la Esgleya no puga ne deya atorgar la dita imposicio en ses persones propries ne en lurs homens sens auctoritat e licencia del Papa, fa lo dit atorgament ab aquesta condicio, ques haia aver la dita auctoritat e licencia e espres consentiment de nostre senyor lo Papa, en altra manera si lo dit atorgament nos havia, que lo dit atorgament per lo Bras de la Esglesia fet no valla.

XXX. Item, que en cas quel atorgament fet per lo Bras de la Esgleya no hagues valor per tal con nostre senyor lo Papa no y volgues consentir, quel atorgament fet per los Braces dels richs homens e dels cavallers e de les ciutats e viles de Cathalunya no haia valor, per tal con non haien poder.

XXXI. Item, que la imposicio sia posada e levada per tota Cathalunya e per tots los III Braces dia adiat.

XXXII. Item, quen Simon Rovira, notari, sia scriva dels Clavaris principals de les imposicions damunt dites e de les distribucions quis faran, axi en armades con en altra manera, de la moneda quels dits Clavaris reebran o a mans lurs pervendra, e encara de tots altres affers quis faran de les dites imposicions, o per raho daquells en los lochs on seran o estaran los dits Clavaris, en axi que per si e per substituits seus puxa fer tots los affers damunt dits.

XXXIII. Con encara lo Sant Pare no haie cosentit lo dit atorgament ni negat, que si dins spay de III anys del present dia a avant comptados ha donat en les dites coses son consentiment que la dita imposicio sia imposada e levada segons la forma desus dita: empero, en cas que dins lo dit temps de anys lo Papa no fahia lo dit consentiment, que la dita imposicio e atorgament daquella sien hauts per nulles.—Exa. Rg.

Sequntur Capitula super generali imposicione facta in generali Curia apud Ilerdam.

I. Es avengut que sien elets dos Clavaris principals, ço es: I del Bras dels prelats e de les persones ecclesiastiques e I del Bras de les ciutats e viles de Cathalunya, les quals reeben tota la peccunia qui exira de les imposicions atorgades al Senyor Rey en la Cort celebrada en la vila de Perpinya.—Exa. Rg.

II. Item, que sia eleta una persona del Bras de les ciutats e viles qui sia ordonador de la guerra, a ordinacio del qual los dits Clavaris principals distribuesquen la moneda de les imposicions damunt ditas.

III. Item, que sien eletes dos personas, ço es: de cascun dels dits Braces una persona, les quals hajen poder de oyr compte daquells qui seran Clavaris principals e de fer cartes de apoches e absolucions e deffinicions als dits Clavaris principals de tot ço que ayen reebut, despes e deliurat de les imposicions damunt dites. Pero que en cas que algu dels dits dos oydors de compte moris o fos embargat en manera que no pogues entendre en los dits affers, que laltre remanent ni puxa elegir altre en loch daquell qui mort seria o entendre no y porie, e que fos del loch don seria aquell que mort seria o entendre no i poria; e quell compte haia esser affinat dins un mes apres que sera començat, part lo qual mes no los fos repost de nengun salari.

IIII. Item, que la eleccio dels dits Clavaris lechs o del oydor lech dels comptes e del ordenador de la guerra se faça per lo Senyor Rey.

V. Item, es estat avengut que quiscuns dels dits Clavaris principals haia per son salari quascun any centum quinquaginta libras barchinonenses dels diners de les imposicions damunt dites.

VI. E si per ventura alcu dels dits Clavaris principals, concordant ab laltre, havia a partir o a exir per los dits affers del loch on staran, que haia per messions e despeses quascun dia, oltra lo salari damunt tatxat, xv solidos barchinonenses. Empero si amdos los dits Clavaris era viares que nols calgues anar fora lo loch en lo qual staran, ço es, quels affers se poguessen fer per letra o per altra persona qui no faes tanta messio o u faes per menys salari, que en aquest cas los dits Clavaris no exissen per los dits affers del dit loch.

VII. Item, quel ordenador de la guerra haia per son salari cascun any centum quinquaginta libras barchinonenses.

VIII. Item, quels dits Clavaris principals sien e estien en la ciutat de Barchinona.

IX. Item, que jatzsesia quen los Capitols fets sobre latorgament damunt dit sia contengut que [en] quascun Bisbat sien elets dos persones de lo Bras dels prelats e altres dos de les ciutats e viles de Cathalunya a les quals sia respost de tots les imposicions de son Bisbat quascu..... sos Braces responents als dos persones eletes per son Bras, pero per cessar messions e despeses, e car los affers se façan axi be e profitosament es estat havengut que lo dit Bras dels prelats e persones ecclesiastiques e per lo dit Bras de les ciutats e viles ensemps concordans que sien eletes dos persones, ço es: una persona de cascu dels dits Braces de cascun loch que sia cap de vegueria, les quals venen, cullen e leven les dites imposicions qui exiran dels dits lochs de les vegueries e quen responen als Clavaris principals. E que si los dits Clavaris principals ensemps concordans conexerien o les seria viares que mes Clavaris fossen mester en los caps de les vegueries o en alcu o en alcuns daquells que ni puxen elegir e enedir, e sils era viares que fesen aminuar quels puxen aminuar e encara los ne puxen remoure en tot o en partida tota vegada que los sia viares, si no savien lealment e profitosa en los dits affers. E que encara los dits Clavaris principals puxen enquerir e fer enquerir contra aquells Clavaris dels caps de les vegueries e aquells punir de fraus e daltres accesses que aguessen fets e comeses en e sobre la aministracio damunt dita, dels quals processes, sentencies e condempnacions nos puxen appellar, que tot ço quen exira que sia convertit en profit de la armada: pero la sentencia e condempnacio quis daria contra los dits Clavaris dels caps de les vegueries se aja a donar per los dits Clavaris principals en propria persona e no per altri.

X. Item, quels Clavaris principals puxen fer apoches, absolucions, deffinicions a tots aquells Clavaris qui seran dels caps de les vegueries dels diners que los desliuraran de les imposicions demunt dites, e encara de la aministracio qui per ells sera feta en e sobre los affers de la lur clavaria. E encara los Clavaris principal puxen fer apoches, absolucions e deffinicions a totes altres persones qui dels dits diners de les imposicions tinran, despendran e desliuraran en qualque manera e de tota aministracio que faran en e sobre los dits affers.

XI. Item, quels Clavaris qui seran elets en los caps de les vegueries, ço es: los Clavaris qui elets seran del Bras ecclesiastich, sien tenguts de fer sagrament en poder de son ordinari, ço es, de Vicari, Official o dega dels lochs dels quals seran elets: els Clavaris qui elets seran del Bras de les ciutats e viles sien tenguts de fer sagrament e homenatge en poder dels Consellers, Paers, Consols o Jurats del loch don seran elets que be e lealment e diligent se hauran en lo dit offici de la claveria.

XII. Item, que quascun dels dits Clavaris qui seran elets per quascun cap de vegueria haja per son salari quascun any XL libras barchinonenses, e quen haia a fer e a pagar totes messions de cartes e escriptures, axi en scriva e en scrivans, con en altra manera. E encara ultra lo dit salari haia cascu dels dits Clavaris cascun dia que haia a exir per afers de la clavaria del loch en lo qual estaran ho habitaran, x solidos barchinonenses, e quascun dels dits Clavaris dels caps de les vegueries puxen elegir e metre substituit e substituits en los dits affers e que los ajen a pagar del lur salari damunt dit. Declaram que cap de Vegueria sia entes la on lo Veguer fa continua e maior residencia.

XIII. Item, que dels dits Clavaris dels caps de les dites vegueries puxen metre e elegir scriva o scrivans per fer los affers de la lur claveria.

XIIII. Item, que cascun daquells qui oyran lo compte dels dits Clavaris principals aje quascun dia que traballara en oyr los dits comptes per son salari, xxx solidos comptant del dia que partira per la dita raho dels lochs dels quals seran entro en lo dia que hi sien tornats.

XV. Item, que aquells qui seran ordonats a oyr los comptes dels Clavaris principals haian a esser en la ciutat de Barchinona per oyr comtes dels dits Clavaris principals en lo primer dia de Carnestoltes primer vinent e dequi anant quescun any en lo dit dia. E que aquells Clavaris principals lo dit dia ajen ordenats lurs comptes e sien apparellats de retre compte daço que hauran reebut, tengut e aministrat de les imposicions desus dites. E si per colpa dels dits Clavaris principals estara quels dits oydos de comptes no poguessen oyr aquells comptes, que paguen totes messions quels dits oydors de comptes fasen per lo lagui dels dits Clavaris.

XVI. Item, que totes les dites imposicions sien posades e meses e ques leven es cullen generalment per tota Cathalunya en los lochs en los quals no son posades e meses e en los quals nos cullen nes leven daci a la primera esdevenidora festa de Sent Johan del mes de juny primer vinent. E si per ventura les dites imposicions lo dit dia no eren posades e meses e nos levaven nes cullien en alcuns lochs o en alcun de Cathalunya, que en aquest cas fos procehit contra aquells lochs en los quals les dites imposicions nos levarien nes cullirien segons la forma dels Capitols fets sobre lo atorgament damunt dit.

XVII. Item, que sils oydos dels comptes sia viares quels dits Clavaris principals aguessen comesa frau en la aministracio de la lur clavaria que aquells oydos de comptes ho ajen a denunciar al Senyor Rey o a altre Official seu del Clavari lech e al Bisbe o a son Official del Clavari

cleguer, los quals enquerren e enquerir fasen contra aquells Clavaris de les fraus que comesses haurien en la aministracio damunt dita e aquells punir de les dites fraus.

XVIII. Item, que jas sia quel Senyor Rey faça avinença ab..... tratament ab richs homens e ab cavallers que les imposicions de les terres daquells richs homens e cavallers sien lurs, empero, entenen e declaran que si algun prelat o clerga o altra persona ecclesiastica o ciutada o hom de vila haura castell, vila o loch e quadre dins lo terme o terres dels dits richs homens o cavallers en que lo clergue, ciutada o hom de vila haia jurisdiccio civil, quels imposicions que exiran dels dits castells, viles, lochs o quadres sien reebudes e cullides per los Clavaris dels caps de les vegueries e que dues parts vinguen en mans e en poder dels Clavaris principals e la terça part sia del Senyor del castell, vila o loch qui la dita jurisdiccio civil haura.

XIX. Item, que tots Clavaris qui huy son cullidos de les imposicions en quals se vulle lochs de Cathalunya sien remoguts de les dites claveries e quen sien elets o posats novellament Clavaris en los caps de les vegueries, segons que demunt es contengut e ordenat per los sindichs de les ciutats e viles que ara hic son.

XX. Item, que jatzsia que en la proferta sia contengut un capitol de la tenor seguent: Item que si en la dita imposicio en general venia algun dupte quels Clavaris principals o la maior partida daquels los puxen declarar en haien poder, e si eren particulars en lo Bras de les ciutats e viles, los Jurats, Paers o Consellers hi puguen metre persones qui haien poder de declarar aquells dubtes e en los altres dos Braces los Clavaris o cullidos dels dits Braces en cada Bisbat..... de son Bras puxen declarar los dubtes particulars qui..... ran en son Bras, de la qual declaracio nengu nos puga appellar. Pero sia, entes e declarat per tal con la ordinacio quis devia fer en los Bisbats, segons la tenor del dit Capitol, se fa es mude en los caps de les vegueries, que si en les dites imposicions venien o aparien alcuns dubtes particulars, quels Clavaris dels caps de les vegueries los haien a determenar, e si nos navenien que en aquest cas los Clavaris principals les haien a declarar, de la qual declaracio nengu nos puga appellar e quel Senyor Rey ne Official seu ne altre no puxa fer comissio de declarar los dubtes qui exirien en les dites imposicions en general o particularment a altra persona: e si u feien que la dita comissio no valla, e si per ventura per lo Senyor Rey ho per altre ne es stada fehita comissio o comissions a alguna o algunes altres persones, que aquella comissio o comissions sien casses e vanes.

XXI. Item, que tots atorgaments, comissions e donacions quel Se-

nyor Rey haia fetes a scrivans o a qualsevol altres persones de scrivanies e de scriptures quis haien a fer dels affers de les dites imposicions sien revocades he haudes per nulles, exceptat quen Simon Rovira, notari de Barchinona, sia scriva dels Clavaris principals e de les distribucions quis faran, axi en armades con en altra manera, de la moneda quels dits Clavarts reebran o a mans lurs pervendran, segons que en lo Capitol sobre aço feit contengut en latorgament feyt al Senyor Rey en la Cort celebrada en la vila de Perpinya, lo qual sia e estia en sa plena força e vallor pus largament es contengut, e quells Clavaris principals li tatxen salari segons lur bon arbitre, e que lo dit salari li sia pagat per los dits Clavaris principals dels diners de les imposicions damunt dites.

XXII. Item, que con alcuns ciutats, viles e lochs reyals de Cathalunya haien posades imposicions abans que altres e alcuns altres pus tart, e alcuns ans del atorgament del Papa e altres apres, quels Clavaris principals haien poder de compensar lo dit temps e a pendre les lurs en compte del trieni, per lo qual les dites imposicions foren atorgades al Senyor Rey en la vila de Perpinya, e de pendre en compte ço que hauran despes ho bestret segons que sira viares als dits Clavaris, e de fer los apoches ab solucions e diffinicions de les coses demunt dites.

XXIII. Item, que feta la eleccio per lo dit Senyor Rey del Clavari principal lech e del ordenador de la guerra e del oydor dels comptes lech, que aquells Clavari, oydor de comptes e ordenador de la guerra sien tenguts fer sagrament e homenatge en poder del Senyor Rey e de son official que be e lealment se hauran en e sobre los affers demunt dits e que servaran e tendran la ordinacio dels dits Capitols.

XXIIII. Item, quel dit Ordenador de la guerra sia tengut fer sagrament e homenatge en poder del Senyor o de son Official que los diners de les dites imposicions convertira e distribuira e convertir e distribuir fara per los dits Clavaris en los affers de la armada de la guerra de Serdernya e de Corsega, axi de temps passat apres que la concessio fo feyta al Senyor Rey a Perpinya con del temps esdevenidor e no a altres affers segons son bon arbitre. E si lo dit ordenador contrafeia, que tot ço que hauria distribuit e fet distribuir en altres affers, que no fossen de la armada de la guerra de Cerdenya e de Corsega, que ho aja a restituir e a tornar del seu propi, e encara pac per pena aitanta quantitat con nauria despesa en altres affers, e quel Senyor Rey no lin puxa fer remissio ne gracia.

XXV. Item, que en cas que execucio se agues a ffer per raho de les dites imposicions en les ciutats, castells, viles e lochs de Cathalunya, quels Clavaris dels caps de les vegueries haien a requerir los ordinaris

de les ciutats, viles o lochs qui fasen la dita execucio e requesta, dels quals lo dits ordinaris haien affer o a ffer fer la execucio damunt dita.

XXVI. E si per ventura sobre los dits affers apparia algun dubte o era necessari o profitos als dits affers alcun mellorament, quel dubte sia declarat e lo mellorament que hi seria necessari o profitos se faça per lo ordenador de la armada e de la guerra e per los dits Clavaris principals, e que la dita declaracio e millorament valla aitant com si eren feits per lo Senyor Rey ab Cort general.

XXVII. Item, que con lo Senyor Rey sia en alcun tractament ab richs homens e cavallers per deffeniment dels regnes e terres sues, per lo qual tractament los jaquex les parts de les imposicions qui al dit Senyor pertanyen en les imposicions dels lurs lochs, que la dita Cort consent a tot tractament e avinença quel Senyor Rey ne faça qui sia profit e defeniment dels regnes e terres sues, pero que la imposicio se leu es culla en los dits lochs e generalment e tots altres lochs de Cathalunya.

XXVIII. Protesten, empero, los dits prelats e persones ecclesiastiques que per les coses demunt dites no entenen a consentir en res qui toch a escampament de sanch.—Exa. Rg.

Secuntur capitula tercio ordinata.

Primerament, sobre lo Capitol qui parla que los Clavaris principals puxen fer apoches e absolucions etc., que per speegament dels affers sia feta declaracio que la u o puxe fer en absencia del altre, pero ab procuracio feta del 1 al altre.

Item, que en lo Capitol qui comença, que jatsia que en la proferta sia contengut etc., sia anedit ques puxen conexer per los Clavaris principals en la ciutat de Barchinona, no contrastant privilegis e usanses de cascuns lochs ne Constitucions de Cathalunya qui dien que les questions sien declarades dins les vegueries e batlies.

Item, que en lo Capitol qui comença, que tots atorgaments, concessions, o donacions, etc., sie anadit que en cas que en Simon Rovira, scriva dels dits afers, sustituesque altre scriva en aquells affers, que li meta bo e sufficient ab consell dels Clavaris principals.

Item, que en lo Capitol qui comença: E si per ventura sobre los dits affers etc , sie declarat que si los dits Clavaris eren requests per laministrador o a ells o..... viares de manlevar en qual manera se vulla o arrendar e obligar les diners qui de les dites imposicions exiran, que haien [po]der de obligar e manlevar a profit dels affers que be lus sera

vist e que dels diners de les dits imposicions puxen dar e pagar intereses e usures de e per les quantitats que amenlevaran.

Item, quels Clavaris principals haien segell e porter special si mester lo hauran e que li sia tatxat salari per ço que traballaran per los dits Clavaris.

Item, que si dubtes exien en los dits affers qui foçen de dret o en altra manera, quels dits Clavaris hi puxen aver havocat, al qual tatxen salari a lur bo arbitre.

Item, que con lo Senyor Rey haya feyta gracia, axi als prelats com als altres clergues que la decima, la qual era atorgada per lo Papa per los III anys primer vinents, paguen entre VI anys, pero que la dita gracia se estena en aquells prelats o clergues qui sens contradiccio la dita imposicio pagaran e que tots aquells qui han lochs le aien mesa en tots lurs lochs deça a la festa de Sent Johan primer vinent segons la concessio ab carta publica a ells feta e ab segell del Senyor Rey segellada.

Item, quels Clavaris dels caps de les vegueries e cascun dells puxen fer, e fermar cartes de les vendes de les imposicions que vendran e fer e fermar apoches de les quantitats que reeban de les imposicions damunt dites.

Item, que tots los senyors dels lochs, ço es, aquells qui han jurisdiccio civil en aquells lochs, els Consellers, Paers, Consols e Jurats de les ciutats, viles e lochs de Cathalunya se puxen retenir dels comprados o cullidos de les dites imposicions la terça part a quescun dels pertanyens en les dites imposicions.

Item, que per los Capitols demunt dits, ne per les coses en aquells contengudes, ne encara per altres Capitols qui feyts ne ordenats sien sobre les imposicions demunt dites, ne per les coses en aquells contengudes, ne encara per raho e per occasio de les dites imposicions, no sia fet preiudici a privilegis, libertats e franqueses e custums de la Esgleia e dels richs homens e dels cavallers, ne dels lurs lochs ne de les ciutats, viles e lochs reals de Cathalunya, ne [a] les Constitucions generals de Cathalunya, ans aquells privilegis, libertats e franqueses, costums e Constitucions sien, estien he romaguen en lur força e valor, los dits Capitols e altres qui feits sien sobre les dites imposicions e les coses en aquells contengudes en alcuna manera no contrastants.

Item, que totes cartes e letres qui haien a exir de la Cort dels affers damunt dits e per raho daquells sien e isquen franques de tot dret de segell.

Item, que los II Braces ço *(sic)* dels prelats e persones ecclesiastiques atorguen e comanen al Senyor Rey [que de] les imposicions dels lochs

e homens Dorta e de la sua batlia puga fer e ordenar a sa volentat no contrastants alcunes coses contengudes desus: protestat, empero, e retengut que per aquesta comissio o atorgament no sia fet preiudici alcu al General de Cathalunya e singulars daquella.—Exa. Rg.

Idem.

Similia capitula fuerunt facta et tradita Clavariis inffrascriptis videlicet:

Francisco Rufacii, decretorum doctori, canonico Barchinone et Arnaldo de Riudessec, civi Ilerde.

Guillermo des Volo, Comendatori domus Hospitalis et Berengario de Vergos, Vicarie Cervarie.

Francisco Laboratoris, Decano, et Bartholomeo Rovira, de Vicaria Villefranche Penitensis.

Arnaldo de Mambla, canonico, et Petro de Todonyano de Vicaria Ausone, Vici, Rivipulli et Rivipullensis, Campirotundi et de Regali.

Arnaldo Luppeti, Rectori, et Raimundeto Fulqueti filio Petri Folqueti de Vicaria Tarrage.

Johanni de Spina, canonico Urgelli, et Jacobo Peguera de Vicaria Podiiceritani.

Francisco de Ortigiis, beneficiato Berge et Francisco Ferrarii, de Vicaria Bagiarum, Berge et Berguitani.

Bernardo Rufacha, Archidiacono Villesece et Petro Danglesola, de Vicaria Montisalbi.

Arnaldo Oalgerii, canonico, et P. de la Porta civi Ilerde, Clavariis deputatis ad colligendum imposiciones in Vicaria Ilerde.

Similia [capitula] tradita fuerunt Bernardo de Olivis, canonico et prepósito Barchinone et canonico Ilerdensi deputato ad colligendum imposiciones in Vicaria Barchinone.

Similia capitula tradita fuerunt Bernardo Companyo, canonico Dertusensi, deputato ad colligendum imposiciones in Episcopatum Dertusie.

Similia capitula fuerunt tradita Clavarios Terrachone.

Petrus, Dei gratia, etc. Dilecto et fidelibus nostris Francisco Rufacii, decretorum doctori, canonico Barchinone et Arnaldo de Ruidesech civi Ilerde, salutem et dilectionem. Bene vos scire credimus qualiter dudum in generali Curia quam apud villam Perpiniani cathalanis duximus celebranda et per generalem Cathalonie Curiam Nobis concessa fuit impo-

sicio generalis in certis subscriptis capitulis comprehensa, et quia in dicta Perpiniani Curia juxta dicta capitula Clavarii dicte imposicionis non fuerant ordinati per generalem Curiam quam nunc cathalanis celebramus in civitate Ilerde providimus indicendam, in qua et per quam juxta tractata, conventa [et] firmata capitula et concessa per Nos et per Brachia dicte Curie generalis, scilicet, prelatorum et personarum ecclesiastiquarum ac civitatum et villarum, non obstantibus contentis in dictis primis capitulis ordinacionem Claveriorum tangentibus, vos dictus Franciscus Rufacii pro Bratchio et per Bratchium prelatorum et personarum ecclesiasticarum predictarum, vos dictus Arnaldus de Riudesech pro Bratchio dictarum civitatum et villarum et potestate Nobis per ipsum civitatum et villarum Brachium liberaliter atributa per Nos dicte imposicionis constituti et ordinati fuistis Clavarii principales, super cuius Clavarie officio sunt certa per vos exequenda capitula ordinata, prout in dictis ultimis capitulis que simul cum dictis primis mittimus cum presenti nostri sigilli munimine roborata premissa et alia videbitis lacius et seriosius contineri: Quo circa, de assenssu, consilio et approbacione duorum Brachiorum predictorum, vobis dicimus, comittimus et mandamus quatenus circa execucionem contentorum in dictis capitulis diligentissime et ut de vobis confiderimus continue intendendo ea omnia prout vos et Clavarii officium melius tangere dinoscuntur observetis exequamini et compelatis eaque exerceatis et eis utamini juxta premisorum capitulorum continenciam pleniorem quam Nos dilecto Consiliario nostro Ferrario de Minorisa civi Barchinone quem in ordinatorem guerre die presenti duximus statuendum secundum facultatem Nobis concessam per duo Brachia antedicta ad ordinacionem cuius vos debetis distribuere peccuniam imposicionis predicte, venerabili Francisco Abbati Monasterii Sancti Johannis de Abbatissis et Berengario Çariera civi Gerunde auditoribus compotorum imposicionis eiusdem ac Clavariis particularibus juxta contenta in premissis capitulis circa que per nostras comissionum litteras dirigimus mandamenta, quibus cum hac eadem iniungimus ut contenta in dictis capitulis prout unumquemque ipsorum videntur continere compleant cum effectu et etiam exequantur. Mandamus insuper nobili et dilecto Consiliario nostro Petro de Montecatheno, Generali Procuratori Nostri in Cathalonia, necnon Vicariis, Baiulis et aliis Officialibus et subditis nostris in Principatu Cathalonie constitutis presentibus et futuris, quod super jam dictis vobis assistant consilio, auxilio et favore quando et quociens inde fuerint requisiti, hocque modo aliquo non inmutent, si iram et indignacionem nostram cupiunt evitare. Nos enim super predictis omnibus et singulis tam in presenti

quam in dictis capitulis contentis et quibusvis aliis emergentibus, dependentibus aut incidentibus quomodolibet de eisdem prout vobis comissum officium de assenssu consilio et approbacione jam dictis vobis plene comittimus vices nostras. Datum Ilerde die octava madii anno a nativitate Domini M.° CCC.° L.° secundo.—Exa. Rg.

Idem.

Petrus, etc. Fidelibus nostris Francisco de Ortigiis, beneficiato Berge et Francisco Ferrarii vici Minorise, salutem, etc. Bene vos scire credimus qualiter dudum in generali Curia quam apud villam Perpiniani cathalanis duximus celebrandam per Generale Cathalonie et in Curia Nobis concessa fuit imposicio generalis in certis subscriptis capitulis comprehensa, et quia in dicta Perpiniani Curia juxta dicta capitula Clavarii dicte imposicionis non fuerant ordinati, per generalem Curiam quam nunc cathalanis in civitatem Ilerde providimus indicendam in qua et per quam juxta tractata conventa et firmata capitula et concessa per Nos et Brachia dicte Curie generalis, scilicet prelatorum et personarum ecclesiasticarum ac civitatum et villarum, non obstantibus contentis in dictis primis capitulis ordinacionem Clavariorum tangentibus, vos dictus Franciscus pro Brachio et per Brachium prelatorum et personarum ecclesiasticarum, et vos dictus Franciscus Ferrarii per Brachium et pro Brachio dictarum civitatum et villarum dicte imposicionis in Vicaria Bagiarum, Berge et Berguitani fuistis Clavarii ordinati, super cuius Clavarie officio sunt certa per vos exequenda capitula ordinata prout in dictis ultimis capitulis que simul cum dictis primis vobis mittimus, cum presenti nostri sigilli munimine roborata, premissa et alia videbitur lacius et seriosius contineri: Quo circa, de assensu, consilio et approbacione duorum Brachiorum predictorum vobis dicimus, comittimus et mandamus quatenus circa exequcionem contentorum in dictis capitulis diligentissime et ut de vobis confidimus continue intendendo ea omnia prout vos et clavarie officium melius tangere dinoscuntur observetis, exequamini et compelatis eaque exerceatis et eis utamini juxta premissorum capitulorum continenciam pleniorem, quam Nos dilecto consiliario nostro Ferrario de Minorisa, civi Barchinone, quem in ordinatorem guerre die presenti duximus statuendum ad ordinacionem cuius dilectus et ffidelis nostri Franciscus Ruffacii, decretorum doctor et canonicus Barchinone et Arnaldus de Riudessec civis Ilerde, dicte imposicionis Clavarii principales debent distribuere peccuniam imposicionis predicte, et quibus vos de peccunia imposicionis dicte Vicarie tenemini respondere ac dictis principalibus et aliis Clavariis certa

comissionum duxerimus mandamentum. Mandamus insuper nobili et dilecto Consiliario nostro Petro de Montecatheno Procuratori nostro in Cathalonia, necnon Vicario Bagiarum, Berge et Berguitani aliisque Officialibus et subditis nostris in dictis civitate et Vicaria constitutis, presentibus et futuris, quod super jam dictis vobis assistant auxilio, consilio et favore quando et quociens inde fuerint requisiti, hocque modo aliquo non inmutent si iram et indignationem nostram cupiunt evitare. Nos enim super predictis omnibus et singulis tam in presenti quam in dictis capitulis contentis et quibusvis aliis emergentibus, dependentibus aut incidentibus quomodolibet de eisdem prout vobis comissum officium tangunt de assensu, consilio et approbacione iam dictis vobis plene comittimus vices nostras. Datum Ilerde die octava madii anno a nativitate Domini M.° CCC.° quinquagesimo secundo.—Exa. Rg.

Idem.

Similis littera fuit facta de verbo ad verbum et fuit tradita Clavariis infrascriptis videlicet:

Johanni de Spina canonico Urgelli, et Jacobo Peguera, Clavariis Vicarie Podiiceritani.

Arnaldo Luppeti, rectori, et Raimundeto Fulqueti filio Petri Folqueti Clavariis Vicarie Tarrage.

Arnaldo de Mambla, canonico, et Petro de Todonyano Clavariis Vicarie Ausone Vici, Rivipulli et Rivipullensis, Campirotundi et de Regali.

Francisco Laboratoris, Decano, et Bartholomeo Rovira Clavariis Vicarie Villefranche Penitensis que data fuit Ilerde die XVI.ª madii anno eodem.

Guillermo des Volo Comendatori domus Hospitalis et Berengario de Vergos Clavariis Vicarie Cervarie.

Bernardo Rufaça, Archidiacono Villesicce, et Petro Danglesola, habitatori ville Montisalbi, Clavariis Vicarie Montisalbi.

Similis littera cum capitulis fuit facta et tradita simul cum dictis capitulis, Arnaldo Hoalgerii, canonico, et Petro de la Porta, civi Ilerde, Clavariis Vicarie Ilerde.

Idem.

Similis littera cum capitulis fuit facta et tradita, simul cum dictis capitulis, Bernardo de Olivis, canonico et preposito Barchinone et canonico Ilerdensi.

Idem.

Similis littera tradita fuit simul cum capitulis in forma solita supradicto Bernardo Companyo, canonico Dertusensi.

Similis littera fuit tradita Guillermo de Cumbis precentori et Jacobo Sa Granada, civi Terrachone, que data fuit Ilerde VIII die madii anno a nativitate Domini millesimo CCC.° L.° secundo.—Exa. Rg.

Idem.

Similis littera fuit directa Bartholomeo civi Barchinone Clavario electo super imposicionibus Vicarie Barchinone et Vallesii pro Brachio civitatum et villarum. Datum ut supra.—Exa. Rg.

Idem.

Capitula vero de quibus in dicta littera fit mencio fuerunt tradita Bernardo de Olivis, canonico Barchinone, Clavario simul cum dicto Bernardo Olives in dicta Vicaria Barchinone et Vallesii.

PARLAMENTO DE BARCELONA DE 1353

(Continuación del de Villafranca del mismo año.)

XXXIX bis (pág. 467).

[1] *Super hiis que in* PARLAMENTUM *fuerunt ordinata pro expedicione armata faciende contra Januenses, quod Parlamentum in Villafrancha fuit convocatum et postea in Barchinona continuatum.*

Petrus, etc. Dilectis et ffidelibus nostris Consiliariis et probis hominibus civitatis Barchinone, salutem et dilectionem. Scire vos volumus quod inter cetera que fuerunt ordinata noviter in Parlamento generali celebrato in Villafrancha Penitensis et continuato in civitate Barchinone, per sindicos Universitatum civitatum, villarum et locorum Cathalonie, in quo certe imposiciones sive *aiute* ad certum tempus durature in subsidium guerre quam facimus contra januenses hostes et rebelles nostros pro Sardinie et Corsice Regno concesse extiterunt, fuit conventum concorditer quod duo Clavarii, alter scilicet per civitatem Ilerde alterque per vos necnon et Ordinatores guerre septem, videlicet, alter pro parte nostra et unus per vos, alius per dictam civitatem Ilerde et alius per civitatem Gerunde et alius per villam Perpiniani et alius per villam Cervarie et alius per villam Montisalbi eligantur qui ordinent de dicta guerra juxta traditam eis formam et alia prout eis videbitur faciendum eligantur etiam quatuor Auditores compotorum, duo scilicet in primo anno per civitatem Vici et Villamfrancham Penitensis, aliique duo in secundo anno per civitatem Minorise et villam Podiiceritani una cum nostro Racionali Magistro vel alio per Nos eligendo. Verum cum negocii qualitas exigat et requirat quod per vos tales eligantur persone ad tantum onus supportandum quod sint legales utique provide et discrete: Idcirco volumus vobisque dicimus et mandamus vos rogantes quatenus statim visis presentibus Ordinatorem et Clavarium eligatis et proficiatis predictos cum plenissima facultate exequendi

[1] ARCHIVO GENERAL citado.—Reg. 1141, folios 34 vuelto á 44.

et complendi capitula et ordinaciones in dicto Parlamento concessa et facta, et hoc non mutetis seu differatis prout Nobis servire cupitis et placere. Datum Barchinone sub nostro sigillo secreto XXVIII die Marcii anno a nativitate Domini millesimo trecentesimo L.° tercio.—Ja. vid.

Bartolomeo de Lauro mandato regio facta in Consilio.

Similis fuit missa:

Paciariis et probis hominibus civitatis Ilerde.

Idem.

Similes, verbis competenter mutatis, fuerunt misse infrascriptis:

Fidelibus nostris Juratis et probis hominibus ville Montisalbi.
Fidelibus nostris Juratis et probis hominibus civitatis Gerunde.
Consulibus et probis hominibus ville Perpiniani.
Paciariis et probis hominibus ville Cervarie.

Quod Ordinatorem eligant.

Probis hominibus civitatis Vici.
Juratis et probis hominibus Villefranche Penitensis.
Consiliariis et probis hominibus civitatis Minorise.
Consulibus et probis hominibus ville Podiiceritani.

Quod Auditorem compotorum eligant.

Petrus, etc. Dilectis et ffidelibus nostris Juratis et probis hominibus civitatis Ilerde, salutem et dilectionem. Nuncii per vos ad nostram Magestatem destinati, una cum aliis sindicis et nunciis Universitatum civitatum et villarum Cathalonie in auxilium guerre quam facimus contra Jenevenses rebelles et hostes nostros pro Sardinia et Corsice regno munus placidum et utilem Nobis noviter obtulerunt, propter quod nedum estis digni laude, imo pocius ad prosequendum Nos graciis et favoribus opportunis Nos obligastis nec inmerito in futurum. Cumque pro celeri expedicione felicis armate nostre opporteat Nos constituere et ordinare aliquem virum utique providum et discretum in sindicum et procuratorem vestrum cum plenissima facultate assecurandi aliquam tabulam numulariam in civitate Barchinone juxta tenorem seu formam sindicatus quam vel quem vobis mittimus per latorem presentis: Ideo vos rogamus vobis mandantes quatenus statim visis presentibus sindicum eligatis et constituatis predictum quem cum dicto sindicatu causa com-

plendi contenta in eodem apud Barchinona infallibiliter destinetis sic quod die xv mensis Aprilis proximi instantis in eadem civitate intersit cum alia mora sit periculum allatum. Datum Barchinone xxviii die Marcii anno a nativitate Domini millesimo ccc.° l.° tertio sub nostro sigillo secroto.—Ja. vid.

Bartolomeo de Lauro ex provisione facta in Consilio.

Similes fuerunt misse infrascriptis:

Consiliariis et probis hominibus civitatis Barchinone.
Consulibus et probis hominibus ville Perpiniani.
Consulibus et probis hominibus de Figueriis.
Consulibus et probis hominibus ville Montisalbi.
Juratis et probis hominibus Villefranche Penitensis.
Paciariis et probis hominibus Villegrasse.
Juratis et probis hominibus ville Aqualate.
Paciariis et probis hominibus ville Cervarie.
Juratis et probis hominibus loci de Arbucio.
Juratis et probis hominibus loci de Cambrils.
Juratis et probis hominibus ville Apiarie.
Consulibus et probis hominibus de Cauquolibero.
Consulibus et probis hominibus Villefranche Confluentis.
Probis homĩnibus de Regali.
Paciariis et probis hominibus ville Tarrage.
Consulibus et probis hominibus Podiiceritani.

Similes fuerunt misse infrascriptis addita clausula, tamquam pater et legitimus aministrator, etc.

Juratis et probis hominibus civitatis Gerunde.
Consulibus et probis hominibus Campirotundi.
Juratis et probis hominibus ville Bisulduni.
Probis hominibus Sancti Petri de Auro.
Consiliariis et probis hominibus civitatis Minorise.
Consiliariis et probis hominibus ville Berge.

Petrus, etc. Dilecto Consiliario nostro Petro de Sancto Clemente Vicario Barchinone et Vallensi vel eius locumtenenti, salutem et dilectionem. Scire vos volumus quod in Parlamento generali celebrato in Villafrancha Penitensis et continuato postea in civitate Barchinone fuerunt

Nobis per sindicos civitatum et villarum Cathalonie noviter oblate et concesse certe imposiciones vel *ajute* in auxilium guerre quam habemus contra Januenses pro Sardinia et Corsice Regno, verum cum alique Universitates nostre infra Vicariam vobis comissam degentes licet non interfuerint Parlamento jamdicto debeant et teneantur contribuere in imposicionibus seu *aiutis* prelibatis: Ideo vobis ut private persone dicimus, comitimus et mandamus quatenus omnes et singulas Universitates nostras consistentes infra dictam Vicariam ad colligendum et imponendum imposiciones ipsas necnon et firmandum sindicatum prout civitas Barchinona ipsum firmabit, nec minus ad complendum ea omnia que ordinata fuerunt in dicto Parlamento cum exercitibus et aliis fortiter compellatis maliciis et diffugiis cessantibus quibuscumque. Nos enim vobis super premissis omnibus et singulis per presentem comittimus plenarie vices nostras. Datum Barchinone sub nostro sigillo secreto XXVIII die Marcii anno a nativitate Domini millesimo CCC.° L.° tertio.—Ja. vid.

Idem.

Similes fuerunt misse infrascriptis:

Vicario et Bajulo Ceritanie vel eius locumtenenti.
Vicario Ilerde et Pallariensi vel eius locumtenenti.
Vicario Rossilionis vel ipsius locumtenenti.
Vicario Cervarie vel eius locumtenenti.
Vicario Montisalbi vel eius locumtenenti.
Vicario Terracone et Campi.
Vicario Villefranche Penitensis vel eius locumtenenti.
Vicario Tarrage vel eius locumtenenti.
Vicario Bagiarum, Berge et Berguitani.
Vicario Ausonie, Vici, Rivipulli et Rivipullensi, Campirotundi et de Regali.
Vicario Gerunde et Bisulduni.
Subvicario Berge et Berguitani.
Vicario Villeffranche Confluentis.
Vicario Ceritanie et Baritani ac Bajulo Podiiceritani.

Concessiones per dominum Regem facte Universitatibus et loci Generali Cathalonie in Villafrancha congregato pro guerra januensium.

Nos Petrus, etc. Attendentes per sindicos Universitatum civitatum et villarum nostrarum Cathalonie apud locum Villefranche Penitensis

noviter congregatos fuisse Nobis humiliter supplicatum, quod cum juxta Constituciones Cathalonie generales comisarii sive delegati a Nobis vel procuratore nostro Cathalonie pretextu comissionum eis factarum de criminibus vel aliis causis quibusvis tenere tabulam, minime teneantur et propterea dicti comisarii seu delegati plerumque dictarum comissionum vigore oppresiones et injurias nostris subditis inferant, vehementer dignaremur super hoc dictis Universitatibus et eorum singularibus decens remedium impartiri: Nos vero supplicacioni huiusmodi favorabiliter annuentes, tenore presentis sic duximus providendum, quod per decem annos proxime venturos et continue subsequentes aliquis comisarius seu delegatus a Nobis vel procuratore Cathalonie nequeat mitti ordinari seu etiam destinari occasione quorumvis criminum seu delictorum que dici vel nominari possint comissorum vel comittendorum in civitatibus, villis et locis nostris Cathalonie per quemcumque qui Officialis noster non fuerit, ymo de dictis criminibus seu delictis cognoscat Vicarius seu Bajulus vel eorum locatenentes et alii ordinarii Cathalonie et alii dictarum civitatum, villarum et locorum cum eorum assessoribus ut justicia suadebit; quoniam, Nos cognicionem et punicionem dictorum criminum et delictorum dictis ordinariis ducimus huius serie relinquendam, exceptis tamen procuratore Cathalonie et Gubernatore Rossilionis et assessoribus eorumdem ac baiulo Cathalonie Generali quibus per Nos fieri valeant comissiones criminum et excessuum, et exceptis etiam causis appellacionum de quibus Nos comissiones facere valeamus necnon criminibus enormibus et detestabilibus per que appareret seu videretur alicui civitati, ville aut loco ubi dicta crimina seu excessus essent comissa pericula iminere, et excepto si ad alicuius civitatis, ville vel loci aut regentis aliquam ex eisdem instanciam pretextu dictorum criminum vel delictorum delegari et miti aliquem vel aliquos fuerit postulatum, quo casu Nos ex tunc delegare valeamus et mittere comissarium vel comissarios prout Nobis visum fuerit expedire. Mandamus itaque Procuratori Cathalonie necnon Gubernatori Rossilionis et Baiulo Cathalonie Generali et eorum assessoribus qui nunc sunt et pro tempore fuerint quod provisionem nostram huiusmodi firmiter ac inviolabiliter observando contra eam non veniant, aliqua racione durante decenio supradicto. In cuius rei testimonium presentem fieri jussimus nostro sigillo secreto munitam. Datum Barchinone XXVIII die Marcii anno a nativitate Domini M.° CCC.° L.° III.°—Ja. vid.

Similes fuerunt tradite Universitatibus infrascriptis:

Nunciis Ilerde.
Gerona.
Vich.
Montisalbi.
Cervarie.
Tarrage.
Villegrasse.
Ville Berge.
Perpiniano.
Villefranche Confluentis.
Villefranche Penitensis.
Ville Bisulduni.
Campirotundi.
Figueriis.
Apiaria.
Aqualata.
Arbucio.
Cauquolibero.
De Regali.
Sancti Petri de Auro.
Minorise.
Podiiceritanie.

(Sigue una página en blanco.)

Nos Petrus, etc. Ad supplicacionem sindicorum Universitatum civitatum, villarum et locorum nostrorum Cathalonie apud Villamfrancham Penitensis noviter congregatarum pro utilitate rei publice statuimus et volumus: quod per decem annos in antea continue numerandos Procurator noster Cathalonie et eius scriptor et scriptores antequam recedant ab aliqua civitate, villa vel loco in qua vel quibus steterit pretextu exercicii officii dicte procuracionis teneantur in dicta civitate, villa vel loco tradere, deliberare et dimittere causas processus inquisicionum per eum inibi factarum scriptori vel scriptoribus Curiarum illius civitatis ville vel loci, quodque transactis ex tunc decem diebus ordinarii sive officiales ipsarum civitatum, villarum seu locorum possint procedere et cognoscere ac sentencialiter diffinire crimina et alia contenta in processibus antedictis, nisi infra dictos decem dies dictus Procurator inibi sit reversus non obstante reservacione quacumque per dictum Procuratorem vel eius locumtenentem inde facta vel de cetero facienda. Excipiunt tamen ab hiis, Primogenitum nostrum in casu quo uteretur procuratione generali regnorum et terrarum nostrarum. Mandantes tenore presentis Procuratori Cathalonie vel eius locumtenenti necnon scriptori vel scriptoribus suis quatenus predicta omnia firmiter ac inviolabiliter observando, contra ea non veniant ullo modo, si de nostra confidunt gracia et mercede. In cuius rei testimonium presentem fieri et sigillo nostro secreto jussimus comuniri. Datum Barchinone XXVIII die Martii anno a nativitate Domini M.° CCC.° LIII.°—Ja. vid.

Similes fuerunt facte et tradite Universitatibus infrascriptis:

Nunciis Barchinone.
Nunciis Ilerde.
Gerunde.
Perpiniani.
Vici.
Montisalbi.
Cervaria.
Bisulduni.
Tarrega.
Berga.
Camredon.
Villefranche Confluentis.
Aqualata.
Apiaria.
Villeffranche Penitensis.
Sancti Petri de Auro.
Villagrassa.
Figueriis.
De Regali.
De Arbucio.
Minorise.
Podiiceritanie.

(Sigue una página en blanco.)

Petrus, etc. Nobili et dilecto Consiliario nostro Petro de Montecathe-no, Procuratori Cathalonie et alii cuicumque qui pro tempore dicte procurationis preesit officio, salutem et dilectionem. Ad supplicacionem sindicorum Universitatum Cathalonie apud Villamfrancham Penitensis noviter congregatorum providemus ac etiam ordinamus, quod quicumque captus capiendus vel capiendi de cetero in posse vestro in aliqua civitate, villa vel loco nostris Cathalonie post duos dies ex quo captus vel capti fuerint et detenti per alguazirium procuracionis officii antedicti ipsos captum vel captos ad carcellarias comunes dictarum civitatum, villarum seu locorum ilico remittatis, seu per dictum alguazirium remiti faciatis, et hoc nullatenus inmutetis, exceptis dumtaxat captis pro homicidiis, prodicionibus vel aliis criminibus maioribus, qui in posse dicti alguazirii valeant remanere, quo casu idem alguazirius nequeat recipere vel habere nisi tamen carcelagium duplicatum illius salarii quod in aliqua dictarum civitatum, vel locorum ubi vos constitutus fueritis recipiunt carcellarii et non ultra, nec idem alguazirius morabitum dicte capcionis pretextu habeat vel recipiat necque capti racionibus superius expressatis eidem alguazirio dare amplius teneantur. Quo circa, volumus vobisque et dicto alguazirio vestro presenti et qui pro tempore fuerit dicimus et mandamus quatenus provisionem et ordinacionem nostram huiusmodi firmiter observando contra eam venire aut ipsam infringere minime presumatis, quam provisionem durare volumus per decem annos computandos continue a data presencium et non ultra. Datum Barchinone sub nostro sigillo secre-

to xxviii die Martii anno a nativitate Domini m.° ccc.° l.° tertio.—Ja. vid.

Vidit eam dominus Rex.

Similes fuerunt facte et tradite Universitatibus infrascriptis:

Nuncii Ilerde.
Gerunde.
Vici.
Montisalbi.
Cervaria.
Villeffranche Penitensis.
Tarrage.
Berge.
Campirotundi.
Bisulduni.
Ville Figueriis.
Arbucio.
Aqualata.
Apiaria.
Minorise.
Podiiceritani.
Sancti Petri de Auro.
De Regali.
Villegrasse.

(Sigue una página en blanco.)

Petrus, etc. Universis et singulis Vicariis, Bajulis et locatenentibus eorum presencium seriem inspecturis, salutem et dilectionem. Ad supplicacionem humilem nobis exhibita per sindicos Universitatum Cathalonie apud Villamfrancham Penitensis noviter congregatos vobis et cuilibet vestrum dicimus et mandamus quatenus provisionem seu ordinacionem d[em]um *(dudum?)* per Nos factam vobisque litteratorie per Nos missam super non relaxando per vos de bannis, penis tertiorum et emparis fractis, nisi terciam partem dumtaxat, in quas aliqui incidissent vel inciderint in futurum, quam ex causa pro revocata et nulla huius serie haberi volumus ex certa sciencia jubemus minime observetis. Datum Barchinone sub nostro sigillo secreto xxviii die Martii anno a nativitate Domini m.° ccc.° l.° iii.°—Ja. vid.

Similes fuerunt facte et tradite Universitatibus infrascriptis:

Nuncii Ilerde.
Gerunde.
Vici.
Perpiniani.
Montisalbi.
Cervarie.
Tarrage.
Burge.
Villefranche Confluentis.
Villefranche Penitensis.
Bisulduni.
Campirotundi.
Figueriis.
Aqualate.

Apiaria.
Ça Real.
Sancti Petri de Auro.
Villagrasse.
De Arbucio.
Cauquolibero.
Minorise.
Podiiceritanie.

(Sigue una página en blanco.)

Petrus, etc. Universis et singulis Vicariis, Bajulis et locatenentibus eorumdem presencium seriem inspecturis, salutem et dileccionem. Cum Nos ad supplicacionem sindicorum Universitatum Cathalonie apud locum Villefranche Penitensis noviter congregatorum quascumque penas tertiorum in quas dicte Universitates et earum singulares inciderint usque in diem presentem, pretextu violariorum censualium mortuorum aut debitorum in quibus teneantur vel obligati existant predictis Universitatibus et earum singularibus et aliis personis regalibus huius serie graciose remittendas duxerimus ac eciam relaxandas: Propterea vobis et cuilibet vestrum dicimus et mandamus quatenus gratiam nostram huiusmodi eisdem firmiter observando penas quasvis in quas inciderint usque in presentem diem racionibus supratactis ab ipsis Universitatibus vel earum singularibus aut bonis eorum minime exigi et levari aliquatenus permittatis. . . . . hujusmodi vero gratia non intendimus relaxare penas ex criminibus descendentes. Datum Barchinone sub nostro sigillo secreto XXVIII die Marcii anno a nativitate Domini M.° CCC.° L.° III.°—Ja. vid.

Similes fuerunt facte et tradite Universitatibus infrascriptis:

Barchinone.
Nunciis Ilerde.
Gerunde.
Vici.
Perpiniani.
Montisalbi.
Cervaria.
Villefranche Confluentis.
Villefranche Penitensis.
Berge.
Tarrage.
Villegrasse.
Bisulduni.
Campirotundi.
Figueriis.
Sancti Petri de Auro.
Aqualate.
Apiaria.
De Regali.
Cauquoliberi.
De Arbucio.
Minorise.
Podiiceritanie.

(Sigue una página en blanco.)

Nos Petrus, etc. Ad instanciam et supplicacionem humilem Nobis factam per sindicos Universitatum Cathalonie apud locum Villefranche Penitensis noviter congregatos sic tenore presencium, ad decennium providemus volumus et jubemus: quod quisque vicarius, baiulus aut alius ordinarius civitatum, villarum et locorum nostrorum Cathalonie infra unius anni spacium teneatur declarare et determinare quamcumque questionem vel demandam criminalem vel civilem pro qua aliquis vel aliqui nunc manulevati sunt aut alium vel alios quod manulevari opportuerit in futurum alio dicto anno transacto manulevante et obligaciones facte et propterea faciende sint casse et vane nullamque obtineant roboris firmitatem, et hoc locum habeat in manulevatoribus et fideiussoribus qui sint de civitatibus, villis vel aliis locis nostris propriis Cathalonie et in eisdem comorentur. Mandantes huius serie dictis vicariis, bajulis et aliis ordinariis nostris et eorum assessoribus presentibus et futuris ut [pro]visionem nostram hanc firmam habeant et observent eique contraire aliquatenus [non] presumant per decennium supradictum. In cuius rei testimonium presentem fieri et sigillo nostro secreto jussimus comuniri. Datum Barchinone XXVIII die Marcii anno a nativitate Domini M.° CCC.° L.° III.°—Ja. vid.

Similes fuerunt facte et tradite Universitatibus infrascriptis:

Barchinone.
Nunciis Ilerde.
Gerunde.
Vici.
Perpiniani.
Montisalbi.
Cervaria.
Tarrage.
Cauquoliberi.
Berge.
Villefranche Confluentis.
Bisulduni.
Campirotundi.
Villeffranche Penitensis.
Apiaria.
Aqualata.
Figueriis.
Sancti Petri de Auro.
De Regali.
Minorise.
Podiiceritanie.

(Sigue una página en blanco.)

Petrus, etc. Dilectis et ffidelibus Vicariis, Baiulis ceterisque nostris officialibus infra Cathaloniam pro tempore fuerint, ad quos presentes pervenerint, salutem et dilectionem. Supplicantibus Nobis sindicis Universitatum Cathalonie in Villafrancha Penitensis noviter congregatis, vobis et cuilibet vestrum dicimus et expresse mandamus, quatenus

quoviscumque aliquis ex vobis per aliquem vestrum extiterit requisitus super exequendis et complendis exequcionibus *marcharum* per vos seu aliquem ex vobis contra aliquam civitatem villam vel locum Cathalonie concessarum, prestetis unus vestrum alteri in bonis que infra districtum vobis comissum reperiri poterunt auxilium, consilium et juvamen quando et quociens inde alter ab altro extiteritis requisiti, nec vos intromittatis cognoscere utrum juste vel injuste concessa sit vel fuerit dicta *marcha,* quam Nos cognicionem huiusmodi vobis et utrique vestrum aufferimus et tollimus cum presenti. Datum Barchinone sub nostro sigillo secreto XXVIII die Marcii anno a nativitate Domini M.° CCC.° L.° III. —Ja. vid.

Similes fuerunt tradite Universitatibus infrascriptis:

Consiliariis et probis hominibus civitatis Barchinone.
Consiliariis et probis hominibus Minorise.
Nunciis Ilerde.
Gerunde.
Vici.
Perpiniani.
Montisalbi.
Cervaria.
Tarrage.
Berge.
Campirotundi.
Bisulduni.
Villefranche Confluentis
Villefranche Penitensis.
Aqualata.
Apiaria.
Sancti Petri de Auro.
Villegrasse.
Figueriis.
Cauquoliberi.
De Regali.
Podiiceritanie.

(Queda media página en blanco.)

Petrus, etc. Nobili et dilectis Maiordomis nostris et consiliariis Raymundo de Rivosico et Rogerio de Ra[xa]acho alii vel aliis qui pro

tempore dicte Maiordomie preerit vel preerint of[fi]cio, salutem et dilectionem. Per sindicos Universitatum Cathalonie apud Villamfrancham Penitensem noviter congregatos percepimus querelantes quod eum contingit super azemilarium nostrum vel eius locutenentem capere animalia conducticia racione recessus nostri in aliqua civitate, villa vel loco dictus azemilarius vel eius locumtenens capiunt per vim animalia que sunt sindicorum vel nunciorum ad Nos missorum et mercatorum et personarum in nostra Curia eorum negocia procurancium necnon multorum qui propria ad eorum usus tenent animalia antedicta cuius rei occasione sequntur dampna illis quorum sunt ipsa animalia et gravia dispendia atque dampna: Quo circa, supplicato Nobis per dictos sindicos nomine et pro parte Universitatum predictarum eis super hoc provideri de remedio condecenti, volumus vobisque et cuilibet vestrum dicimus et expresse mandamus firmiter injungentes quatenus caveatis de cetero ac inhibeatis dicto nostro azemilario et eius locumtenenti et quibusvis aliis ad capiendum animalia deputandis de cetero fortiter et districte ne talia animalia amodo capiant vel ad manus suas accipiant ullo modo; scientes pro certo quod si fuerit contrafactum et aliquem vel aliquos de predictis audiverimus querelantes capientes animalia supratacta, taliter punire curabimus quod dolebunt merito nostra mandata huiusmodi excessisse. Datum Barchinone sub nostro sigillo secreto XXVIII die Marcii anno a nativitate Domini M.° CCC.° L.° III.° —Ja. vid.

Similes fuerunt facte et tradite Universitatibus infrascriptis:

Nunciis Ilerde.
Gerunde.
Perpiniani.
Vice.
Villeffranche Penitensis.
Montisalbi.
Tarrage.
Cervarie.
Figueriis.
Villefranche Confluentis.
Villegrasse.
Podiiceritanie.

[1] Petrus, etc. Fidelibus nostris Juratis et probis hominibus civitatis Gerunde, salutem et dilectionem. Ecce quod noviter declaracionem fecimus subinsertam. Nos Petrus, Dei gratia Rex Aragonum, etc. Quamquam in litteris pridem per Nos vobis fidelibus nostris Universitatibus civitatum Gerunde, Vici, Minorise et aliis Universitatibus, villarum et

[1] Archivo general citado.—Reg. 1141, fol. 45.

locorum Ducatus Gerunde destinatis super convocacionem Parlamenti generalis quod c[ele]bratur per Nos noviter in Villafrancha Penitens; Universitatibus civitatum et villarum et locorum Cathalonie super auxilio postulato per Nos et per easdem Universitates, Nobis gratanter concesso, in guerra quam facimus contra januenses hostes nostros et rebelles quod Sardinie et Corsice regno nimium concina [te dignoscitur?]. Nos vos convocare tanquam pater et legitimus aministrator incliti ac magnifici Infantis Johannis primogeniti nostri carissimi et Ducis Gerunde. Attamen quia nostra intencio est et fuit dictas litteras mandasse et dirigi fecisse quo supra nomine ut convenit casum. Ideo tenore presentis carte nostre perenniter valiture, declaramus, volumus et decernimus nedum dictas litteras a nostra Curia imo etiam omnes et singulas litteras sive cartas et mandata a die ereccionis citra dicti Ducatus emanatas, et in antea emanandas Ducatu durante predicto fecisse et fieri debuisse tanquam pater et legitimus aministrator predictus etiamsi de hoc in eis mentis nulla fiat declaratio propter huiusmodi comissiones ipsas litteras factas vel fiendas debere minime viciari. Mandantes per presentem universis et singulis officialibus et subditis nostris quatenus declaracionem nostram huiusmodi teneant firmiter et observent et ab aliis inviolabiliter faciant observarï et non contraveniant seu aliquem contravenire permittant quavis causa. In cuius rei testimonium, quia comune sigillum hic non habemus presentem sigillo magestatis Nostre impendenti duximus roborandam. Datum in Villafrancha Penitensi XVI Martii anno a nativitate Domini M.° CCC.° L.° tertio.—Quare, tanquam pater et legitimus aministrator predictus, vobis dicimus et mandamus quatenus cartam et declaracionem predictam in sui seriem observetis. Datum Barchinone secunda die Marcii anno a nativitate Domini M.° CCC.° L.° tercio sub nostro sigillo secreto.—Ja. vid.

Dominus Rex mandavit Bartholomeo de Lauro.

Similis littera fuit facta Juratis et probis hominibus civitatis Vici.

Similis littera fuit facta Juratis et probis hominibus civitatis Minorise.

Idem.

Petrus, etc. Fideli nostro Petro de Insula, jurisperito Barchinone, salutem etc. Ad humilis supplicacionis instanciam sindicorum Universitatum Cathalonie in Villaffrancha Penitensi congregatorum, vobis quanto expresius possumus, dicimus et mandamus firmiter injungentes quatenus in causa que inter Nos ex una parfe et nobilem Vicecomitem Cardone ex altera coram vobis ut delegato a Nobis vertitur racione

Castri de Otina cum omni matura diligencia et exacta sollicitudine procedatis et dictam causam seu questionem ut brevius fieri poterit decidatis taliter quod de diligencia et justicia in conspectu nostro pro inde comendari merito valeatis, Nos enim injungimus firmiter cum presenti dilecto de Consilio nostro Petro Çacosta Baiulo Cathalonie generali quod ex parte nostra causam seu questionem huiusmodi cura adhibita et diligencia prosequatur sic quod eius culpa jus Nostrum super hoc retardari nequeat vel perire. Datum Barchinone sub nostro sigillo secreto XXVIII die Marcii anno a nativitate Domini M.° CCC.° L.° tertio.— Ja. vid.

Regens Caccellariam misit ex p.

PARLAMENTO DE BARCELONA DE 1354

xxxix ter (pág. 467).

[1] *Super negocio concessionis facte domino Regi per sindicos Universitatum et civitatum villarum Cathalonie in auxilium viagii Sardinie in Parlamento Barchinone celebrato.*

Petrus etc. Dilectis et fidelibus quibuscumque Officialibus et subditis nostris presentes litteras inspecturis et loca tenentibus nostrorum Officialium jamdictorum, salutem et dileccionem. Scire vos volumus quod sindici Brachii secularis civitatum, villarum atque locorum nostrorum omnium Cathalonie congregati ad nostri mandatum in nostri presencia Barchinone, ubi eis Parlamentum celebravimus generalem pro subsidio Nobis prestando per eos ad invicem concordantes in subsidium expensarum per Nos fiendarum in guerra vigente inter Nos et januenses nostros publicos inimicos pro Sardinie et Corsice regno, et in exequcionem quam fieri ordinavimus in Sardinia contra nonnullos Nobis ibidem rebellantes Nobis oblationem fecerunt contentam in quibusdam capitulis per Nos firmatis et roboratis proprio juramento presentibus interclusis. Quare, de voluntate hujusmodi omnium sindicorum, vobis et singulis vestrum dicimus et mandamus quatenus dicta capitula et omnia et singula in eis contenta juxta eorum continenciam pleniorem cum responsionibus in ipsis capitulis per Nos factis tanquam approbata per Nos et sindicos memoratos plenam inde potestatem habentes, faciatis irrevocabiliter observari et non permittatis contra fieri a quocumque: que quidem capitula cum dictis responsionibus faciatis in registris Curiarum officiorum comissorum vestrum singulis registrari et ea restitui postea sindicis memoratis compellendo, cum et prout inde fueritis requisiti, quascumque singulares personas ad fideiubendum et se obligandum ad ea que fuerint necessaria arbitrio et judicio consiliariorum, paciariorum, juratorum et consulum singularum ex Universitatibus consistentibus

[1] Archivo general citado.—Reg. 1400, fol. 43 á 50.

intra loca jurisdiccionum vestrorum singulis comissarum, et hoc idem servari et fieri per vos volumus et mandamus super quodam capitulo de quo concorditer convenimus Nos et sindici supradicti post firmam dictorum capitulorum, cuius capituli series sic se habet:

Item ordonen los dits sindichs per ben de la dita proferta et imposicions et per foragitar frau, que tot mercader e menestral, tender e specier, revenedor o qualsevol altra persona, qui vena neguna cosa a menut, no contrastant capitol feyt en la proferta de Vilafrancha, deie e aie a multiplicar tot ço que vendra a menut al cap de la setmana, e a pagar per ço que venut aura ço que la dita imposicio muntara: ço es, un diner per llibra, e quel dit venedor haia a fer sagrament en poder dels cuylidors de la impositio tota hora quen sia request que be e lealment multiplicaran tot ço que venut haura en cascuna setmana. Datum Barchinone secunda die februarii anno a nativitate Domini millesimo tercentessimo quinquagesimo quarto.—Sigillata.

En nom de Deu e de la Santa e no pertible Trinitat, Pare e Fill, Sant Sperit e de la Verge madona Santa Maria, Mare de Nostre Senyor Jesuchrist sie Amen. Los Sindichs de les Universitats de les ciutats, viles e lochs reyals de Cathalunya justats en la ciutat de Barchinona a manament de Vos, molt alt Senyor, entesa la proposicio per vos, Senyor, feta a ells, en la qual los demanats els pregats que us façen ajuda en la guerra de Serdenya e dels janoveses e specialment en la de Serdenya hon vos personalment entenets a passar e anar, Deus ayudant, e aço per la rebellio del jutge Darborea [que] ha feyt e fa a vos, Senyor, aquells Sindichs, attenens la gran feeltat e bona affeccio que han e han haut tots temps en servirvos, Senyor, e sguardans que vos, Senyor, entenets a passar e anar personalment en la dita armada, jas sie que del contrari los dits sindichs vos haien suplicat, empero veents que a vos, Senyor, plau anar en la dita armada, per la qual, Deus volent, sera e sen seguira gran honor e profit a la vostra Corona, Senyor, ja sie que les dites Universitats sien en molt encarregades per moltes de maneres, axi per carrechs que per si meseys, Senyor, ja havien, e encara per la proferta de les imposicions que a vos, Senyor, foren atorgades a Perpinya, [e] Lleyda [1] e encara per la proferta que entant vos fon feta a Vilafrancha de Penades, entant, Senyor, que per los dits carrechs los vostres lochs se despoblen, car les gents daquelles son tan oprimudes per los carrechs dessusdits que no poden sostenir [e] aquells se muden e sixen dels vos-

[1] Alude á los capítulos de las Cortes de Lérida de 1352 transcritos en la penúltima Adición.

tres lochs e van poblar en los lochs dels prelats, nobles e caballers, en los quals no son oprimudes per tan gran carrechs, la qual cosa, Senyor, se pot clarament mostrar per experiencia; empero, Senyor, per honor de la vostra Corona real e per bon estament que si, a Deus plau, senseguira a la terra, fan a vos, Senyor, los dits sindichs lo do e la aiuda en la forma e maneres ques segueix:

Senyor: les Universitats de les ciutats, viles e lochs reials de Catalunya daran a la vostra Senyoria cent milia lliures barchinonenses, les quals pagaran a vos, Senyor, o a qui vos volrets, ço es, sexanta milia lliures per tot lo mes de març primer vinent e les romanents quaranta milia lliures daran e pagaran a vos, Senyor, o a qui vos volrets entre dos terminis: ço es, vint milia lliures per tot lo mes de juliol primer vinent, e les remanents vint milia lliures per tot lo mes de setembre primer et continuament seguent. De les quals pagues faran fer a vos, Senyor, o a qui vos volrets dita de Taula de Cambiador per tal que vos, Senyor, vos en puxats mils servir e aiudar en les messions per vos, Senyor, fahedores per lo vostre benaventurat viatge. Los quals cent milia lliures volen los dits sindichs que sien lliurades a vos, Senyor, o a qui vos volrets per los terminis damunt dits e en la forma dita convertidores en los affers de la guerra per vos, Senyor, o qui vos volrets e ordenarets e no per altre o altres per nom del dit General. E aço, Senyor, per cessar messions et despesses.—*Plau al Senyor Rey, e graeix vos ho.*

E per tal, com les dites Universitats no han de que puxen en altra manera les dites cent milia lliures haver sino per via de imposicio, que vos, Senyor, los atorguets a tres anys semblants imposicions e en semblants forma e manera que hui se cullen es leven en cascuna ciutat, vila e loch vostre real de Catalunya: los quals tres anys, Senyor, començaran a correr finit e complits los dos anys primers, per los quals a vos, Senyor, fo feyta la proferta a Vilafrancha de Penades, e que cascuna de les dites Universitats per pagar sos carrechs e sos deutes se retengen la quarta part de les imposicions qui per vigor de la present proferta se culliran, segons que huy per cascuna Universitat es retenguda.—*Plau al Senyor Rey.*—Sigillata.

E si peraventura, Senyor, les imposicions de la proferta dels dos anys a la vostra Altesa a Vilafrancha feyta, e les imposicions dels tres anys de la present proferta levades e deduidas per cascuna de les dites Universitats la quarta part a les dites Universitats pertanyents en les dites imposicions de les dites dues profertas, no bastaven a pagar les LXX milia lliures que per vigor de la primera proferta a vos, Senyor, son per les dites Universitats estades anticipades e los censals morts e violaris que

les dites Universitats per haver les dites LXX milia lliures han hauts a vendre e interesses, usures e mensions que per raho de les dites LXX milia lliures han haudes a fer e fan encara a pagar les dites cent milia lliures, les quals segons la forma damunt dita a la vostra Senyoria ara offeren e otorgen los dits sindichs, e los sensals morts e violaris, usures e interessers e messions que les dites Universitats per haver les dites cent milia lliures e en altra manera per raho e per ocasio de les coses damunt dites hauran a fer pagar e sostenir, que en aquest cas, Senyor, les dites Universitats e cascuna daquelles cuyllen e reeben les dites imposicions tant e tan longament entro que a les dites Universitats e a cascuna daquelles sie entegràment e plenera satisfet en e sobre les dites dues quantitats de LXX milia e cent milia lliures e en tots sensals morts, violaris, usures, interesses e despesses damunt dites, dels quals sensals et violaris interesses, usures e messions e del temps de les imposicions qui mester o necessari sera a pagar les dites quantitats de LXX milia e cent milia lliures e les usures, interesses e despeses sia creegut als Consellers, Pahers, Consols o Jurats de cascuna de les dites ciutats, viles o lochs per lur propri sagrament per ells fahedor en poder del dit ordinari de cascun dels dits lochs. En axi, Senyor, que ells, ne altres qui per ells seran assignats a tenir los Comptes de les dites imposicions o a reebre aquelles, non sien tenguts retre compte a vos, Senyor, ne als vostres Officials ne a altres nen puxa esser feyta inquisicio contra ells, ans cascuna de les dites Universitats puxen tenir, cullir e levar e fer cullir e levar les dites imposicions tant e tan longament entro que a les dites Universitats e a cascuna daquelles sia entegrament e plenera satisffet en les dites quantitats de LXX milia e cent milia lliures en la quarta part pertanyent a cascuna de les dites Universitats e en los sansals morts et violaris e en totes usures e intereses e messions e despeses per raho de les coses damunt dites, feytes e sostenguts e fahedores e sostenidores.—*Plau al Senyor Rey.*—Sigillata.

Item, Senyor, con en un capitol que fo feyt en la proferta que en tant Vos fon feta a Vilafrancha de Penades, sie contengut que si per ventura les imposicions de dos anys que us foren profertes no bastaven a les LXX milia lliures que us foren decontinent anticipades e a fruyts de censals e violaris e a mogubells e a altres messions per la dita anticipacio fetes e encara a aço que vos, Senyor, se parria esser degut per ço que vos, Senyor, haviets bestreyt en les dites armades que fos pres del terçer any tan de temps tro que les dites coses fossen complidament pagades, volent e consentent los dits sindichs que per vos, Senyor, sie eleta una persona e per part de les dites Universitats dues persones, les quals

deien e sien tenguts de finar lo compte del dit deute. E feyt e finat lo dit compte, ço que saparra ledesmanent esser a vos, Senyor, degut vos sie assegurat sobre les imposicions finit lo temps de les dites dues profertes, la qual quantitat que saparra a vos, Senyor, esser deguda sage a convertir en pagar e reembre jurisdiccions, postats e feus e altres drets per vos, Senyor, venuts e alienats en Catalunya, les quals persones de present elegidores façen sagrament e homenatge que be e leyalment sauran en fer e afinar lo dit comte, lo qual haien a haver finat per tot lo mes de març primer vinent.—*Plau al Senyor Rey e aquella persona per part del Senyor Rey elegidora sia en Jacme Dezpuig: et per part del General los dits sindichs elegiren en G. Oliver et Narnau de Ruidesec.*—Sigillata.

Item, Senyor, plau als dits sindichs que de totes les galees, exarcies e armes al General de Catalunya pertanyents per vigor de les profertes passades vos, Senyor, vos pugats servir en la dita guerra e durant aquella, exceptat que ara de present sie feyt inventari de les galees, exarcies e armes al dit General pertanyents, per tal, Senyor, que ço que ara a vos, Senyor, lo General vos preste lo sie tornat per vos, Senyor, en lestament que ara vos seran liurades.—*Plau al Senyor Rey.*—Sigillata.

Item, Senyor, se retenen los dits sindichs que si Pau se segueix entre vos, Senyor, e los jenovesos e la execucio contra lo Jutge Darborea per vos, Senyor, fahedora cessave per qualque raho e totes les dites cent milia lliures en los dits casos no eren despeses, que tot ço que de les dites cent milia lliures sobrara sie convertit, Senyor, en reemençes de Jurisdiccions, Postats e Feus e altres drets qui per vos, Senyor, sien estades venudes e obligades o venuts e obligats, los quals vos, Senyor, haviets e haiats en Cathalunya.—*Plau al Senyor Rey.*—Sigillata.

Item, Senyor, com sia enteniment dels dits sindichs que totes les quantitats, axi de les LXX milia lliures qui en la primera proferta vos foren anticipades, com les cent milia lliures qui ara Senyor, vos son profertes sien pagades e saien a pagar de les imposicions dels dos anys de la primera proferta e dels altres anys de la present proferta, ço es cascuna Universitat la part a ella pertanyent, segons lo valor de les imposicions que cascuna Universitat ha levades e reebudes tro al dia de huy es culliran es levaran tro al derrer dia dabril primer vinent qui sera un any complit, entenen los dits sindichs que les dites imposicions se leven e saien a levar en la forma que tro en lo dia de huy se son per vigor de la primera proferta levades, e que en aquelles haien a pagar e contribuir totes aquelles persones de qualque Condicio o Estament sien

qui tro al dia de huy han pagat e acustumat de pagar, exceptat lo Braç ecclesiastich, lo qual no sia tengut de pagar sino per aquells ans per los quals fo atorgada imposicio a les Corts de Perpenya [e] quis feu a Leyda [1] e que a açó, Senyor, donets favor e aiuda e manets a tots vostres Oficials de dar hi aiuda, e si per la dita raho alguna de les dites Universitats havien necesaries cartes, letres ne provisions que aquelles haien franques de dret de sagell.—*Plau al Senyor Rey.*—Sigillata.

Item, Senyor, se retenen los dits sindichs que per la present proferta no sie feyt preiudici als atorgaments que alcunes de les dites Universitats han que puxen haver imposicions en lurs ciutats, viles e lochs per pagar carrechs e lurs deutes, ans cascuna de les dites Universitats durant e finit lo temps de la present proferta puxa posar e fer cullir e levar en sa ciutat, vila e loch les imposicions que per vos, Senyor, li son atorgades en aquella manera e per aquell temps que les pogue cullir e levar ans de la present proferta.—*Plau al Senyor Rey.*—Sigillata.

Item, entenen que per la dita proferta no sia feyt preiudici als deutes qui sien a cascuna de les dites Universitats deguts per vos, Senyor, e per la vostra Cort ans cascuna de les dites Universitats cobren e haien e puxen cobrar e haver los dits deutes, la present proferta en alguna manera no contrestant, en la forma e manera que abans de la present proferta ho podien fer.—*Plau al Senyor Rey.*—Sigillata.

Item, Senyor, se retenen los dits sindichs que tots deutes quels ordonadors e clavaris de la guerra han feyts en Catalunya o en los quals se son obligats per raho de la guerra pus los dits deutes no pugen a mes XII milia lliuras sien pagats de les dites cent milia lliuras, les quals ara son profertes a la vostra Senyoria, ço es, de la derrera paga qui a vos, Senyor, se deu fer per tot lo mes de Setembre primer vinent, e si menys de XII milia lliures seran los dits deutes que ço que sobrara sie del Senyor Rey, la qual quantitat deguda sia liurada per les dites Universitats a aquells qui eren clavaris o al un dels e qui lo dit deute feren, per tal que ells pugen pagar a les gens, ço es, que es degut, car en altra manera, Senyor, les gens qui los han fiades les coses qui son estades necessaries en lo feyt de la guerra sien enganades en la fe del General, la qual cosa, Senyor, seria gran pecat e gran dampnatge de la armada per vos, Senyor, fahedora, car les gents en altra manera no y volrien res fiar: enten empero lo dit General que les Universitats de les ciutats, viles e lochs de Catalunya se avinguen ab aquell a qui es degut, pero

[1] Se refiere á los capítulos que van transcritos en la penúltima Adición.

quel Senyor Rey ho deia pendre en compte en la derrera paga de c milia lliures.—*Plau al Senyor Rey*.—Sigillata.

Item, que vos, Senyor, e la Senyora Reyna e tots los de casa vostra e de la Senyora Reyna o totes altres persones de qualque Estament e Condicio sien paguen e haien a pagar en les dites imposicions.—*Plau al Senyor Rey*.—Sigillata.

Item, Senyor, quels ordinaris vostres, Senyor, de cascuna ciutat, vila o loch haien e sien tenguts de forçar, en persones e en bens tots aquells qui compraran les dites imposicions o res deuran daquelles, a pagar los preus o ço quen deuran, axi com per deute real o fiscal tota vegada quen sien requests per los Consellers, Pahers, Consols o Jurats de cascuna ciutat, vila o loch.—*Plau al Senyor Rey*.—Sigillata.

Item, que les imposicions que per raho de la present proferta se culliran es levaren sien venudes per los Consellers, Pahers, Consols e Jurats de cascuna ciutats, viles e lochs e cullides e levades per aquells qui ells volran e ordonaran, axi empero que tots aquells qui vendran e culliran les dites imposicions degen fer sagrament en poder del ordinari de cascun loch que be e leyalment les vendran e les culliran, e que daço no sestaran [1] ne daran favor a algu sobre aço.—*Plau al Senyor Rey*.—Sigillata.

Item, entenen les dits sindichs que per la dita proferta no sie fet ni engendrat negun preiudici a privilegis, libertats e franqueses de dites Universitats e de cascuna daquelles ne del General, ans los dits privilegis, libertats e franqueses sien e estien en lur plena força e valor, la present proferta en neguna manera no contrastant; e que vos, Senyor, ne façats ara carta e privilegi a tot lo General e aquella Universitat que lan volra com mils ne pus profitosament fer se puxe ne dictar a conservacio de lur dret.—*Plau al Senyor Rey ques faça semblant que entany* [2] *se feu*.—Sigillata.

Item, Senyor, com enguany [3] en les armades o armada passades alguns Officials vostres e Conestables haien forçat e forçasen alguns homens dalguns lochs vostres de Catalunya de anar en la armada o armades, e daquells o alguns daquells prenien reemençes, e les dites coses, Senyor, sien contra privilegis, libertats e franqueses de la terra: per ço, Senyor, placia a Vos de provehir en los dits affers en tal manera que daçi avant semblants coses nos façen per vos, Senyor, ni per negun altre, com daço, Senyor, se seguiria gran e evident dampnatge a les Universitats

[1] Es decir, «*desistirán*» ó «*se echarán fuera*».

[2] *Antaño*.

[3] *Ogaño*.

vostres de Cathalunya e a los singulars daquelles.—*Lo Senyor Rey si guardara per tal manera que per aço no poran pendre diners, e si li nomenen alcu qui mal naia usat, quels ne punira.*—Sigillata.

Item, Senyor, entenen los dits sindichs que daqui avant, ni per vigor de la primera proferta feyta a Villafrancha de Penades e continuada en Barchinona ni per aquesta present proferta, no haien ne sien neguns ordenador, ni clavaris per los dits sindichs ni per part de les Universitats, com entenguen los dits sindichs que per tal com vos, Senyor, anats personalment en lo benaventurat viatge e per cellar messions e despeses, que les dites profertes daci avant se deien distribuir en la dita armada per vos, Senyor, o per qui a vos plaura.—*Plau al Senyor Rey.* Sigillata.

Item, Senyor, com per raho dels censals e violaris que moltes de les Universitats hauran a vendre per raho de la present proferta los compradors expressament vullen que vos, Senyor, fermats en les dites vendes: per ço, placia á vos, Senyor, de dar poder e auctoritat al ordinari daquell loch on se vendran que per nom e auctoritat vostre fermen e decret interposen en les dites vendes, e aço sens paga e salari e messio de les dites Universitats, e daço haien carta qualque Universitat que lan vulla.—*Plau al Senyor Rey e que dur lo poder dels dits Officials aytant com dar ço que ells han a dar per la present proferta.*

Item, Senyor, que les Universitats dels lochs reyals, los sindichs de les quals no son estats en aquest Parlament, sien taxades per los sindichs qui ara hic son o per aquells a qui ells ho comanarau a contribuir e pagar en les dites c milia lliuras a la raho e prorata de la quantitat que cascuna de les Universitats fore taxada en les dites LXX milia lliuras que a vos, Senyor, entany foren anticipades.—*Plau al Senyor Rey.*—Sigillata.

Item, Senyor, que ara de present sien eletes per los sindichs de les Universitats qui son en aquest Parlament certes persones daquells Universitats, les quals sien e haien esser en la ciutat de Barchinona lo derrer dia del mes dabril del any de M. CCC. LV per hoir compte e saber les imposicions de cascun loch que hauran valgut en dos anys que lavors seran finits, e que cascuna de les Universitats de les ciutats, viles e lochs reyals de Catalunya haien trames lo dit dia lo seu compte e sindichs haga poder bastant de pagar en cas que lo seu loch haie a restituir per tal com haura mes reebut que no es estat taxat en les dites LXX milia lliuras e de reebre en que cascun sindich aport certificacio de son ordinari daço que les imposicions seran estades venudes en los dos anys, si donchs lo notari qui les dites vendes haura feytes no fehia fe per son capbreu, en lo qual les notes fossen largament dictades; e encara los

dits sindichs sporten certificacio clara de tots intereses, usures e censals e violaris e totes messions qui per raho de la dita proferta e de les dites imposicions, e en altra manera per raho e per occasio de les coses damunt dites seran estades feytes e quels dits hoidors degen agualar les dites Universitats en guisa que cascuna Universitat sie egual en les reebudes e en les pagues segons la valor de les imposicions de cascun loch. E que los dits hoidors puguen reebre aquell notari quels plaura per fer e ordonar los dits Comptes e aquells tenir axi com a persona publica, e quels hoidors li puguen taxar salari covinent e que aquells hoidors de Comptes haien per salari cascu per cascun die vint solidos e no mes, e que lo dit compte sie finat per tot lo mes de març ladonchs seguent: e si non ere, que haguessen acabar los dits Comptes a lurs propries messions passat lo dit mes de maig: e si alguna Universitat dels dits lochs no havie trames lo derrer dia del mes dabril lo seu sindich ab poder bastant de les dites coses, que en aquell cas daqui a avant aquella Universitat ni algu per aquella no fos hoida, ans los dits hoidors poguessen taxar a lur arbitre la Universitat del dit loch qui sera estada uecligent en trametre son sindich en ço que a ells fos vijares que les imposicions haguessen valgut en los dos anys en aquell loch; e que per tal que les Universitats dels lochs qui a aquest Parlament no han trames sindich nos poguessen escusar per ignorancia, quels ordinaris de les ciutats, viles e lochs los sindichs dels quals son a aquest Parlament aiustats notifiquen ab crida publica o ab letra a les Universitats dels lochs qui a aquest Parlament no son estats, los quals son dins lurs jurisdiccions les cosses dessus dites; e que les dites certificacions haien a esser feytes per los dits ordinaris per tot lo mes de febrer primer vinent, per tal que les dites Universitats ne sien apercebudes e que haien mils endreçats lurs Comptes, e quels dits hoidors façen sagrament en poder de lurs ordinaris que be e leyalment se hauran en tots los dits affes, e si algun daquells qui elets seran moria ho haura tal necessitat en sa persona que no y pogues esser, quels Consallers, Pahers, Consols e Jurats del loch don sera aquell qui sera mort ho haura la dita necessitat, ni puxe altre elegir en loch daquell qui mort sera ho qui esser no y porie.—*Plau al Senyor Rey*.—Sigillata.

Item, entenen los dits sindichs e expressament se retenen que si en la dita imposicio en general o en special venie algun dupte ho havie mester interpretacio ho declaracio, que en aquest cas los Consellers, Pahers, Consols o Jurats de cascuna Universitat puxen interpretar e declarar aquells, e encara fer ordinacions profitoses ho necessaries als dits affers.—*Plau al Senyor Rey*.—Sigillata.

Item, que vos, Senyor, relexets a les dites Universitats e a cascuna daquelles e a singulars daquelles totes penes de terços, justeyes e altres penes pecuniaries en les quals les dites Universitats ho alguna daquelles ho altri per aquelles o singulars daquelles sien caygu[d]es a vos, Senyor, ho retenguts, ho a la vostra Cort tro al dia de la present proferta; e açó, Senyor, vos placie que sie servat en los lochs assignats a la Senyora Regina, los quals contribuexen en la present proferta.—*Plau al Senyor Rey*.—Sigillata.

Item, Senyor, que totes cartes, letres e provisions que les Universitats de Cathalunya e cascuna daquelles haien mester e necessaries de vos, Senyor, o de la vostra Cort e per raho o per occasio de les coses damunt dites e totes altres que vos, Senyor, ara los atorgarets sien de justicia o gracioses en general o en special que sien de Universitats, los façats fer e liurar franques de dret de segell.—*Plau al Senyor Rey*.—Sigillata.

Item, Senyor, se retenen los sindichs de la partida real de la ciutat de Vich que sie merce vostra, Senyor, que la imposicio per raho de la armada a vos, Senyor, atorgada per lo General se deje levar comunament, axi en la partida del noble Vezcomte de Cabrera com en la vostra, Senyor, per ço, com en altra manera profitosament nos poria levar ni cullir en la partida vostra, Senyor, tan solament, e seguiriensen en altra manera dissensions entre los homens de les dites partides e grans fraus en la dita imposicio, e en açó, Senyor, vos placia que consente lo noble en Bernat de Cabrera e lo dit Vezcomte e los dits Prohomens de la dita sua partida —*Plau al Senyor Rey en tant com en ell es, e fara son poder quel dit noble hi consente e el dit Vezcomte*.—Sigillata.

Item, que vos, Senyor, jurets de tenir e servar los capitols damunt dits e cascun daquells.—*Plau al Senyor Rey*.—Sigillata.

[1] Lo Rey Darago.

Ffem vos saber que segons los capitols de la proferta per los sindichs del General de les Universitats de ciutats e de viles de Cathalunya a Nos feta en lo Parlament ara novelament en la ciutat de Barchinona celebrat, en lo qual Parlament son stades donades e atorgades c millia liures en subsidii del benavuyrat viatge de Cerdenya, Nos deven esser donades per tot lo mes de març prop vinent LX millia lliures, segons que en los dits capitols se conte e los vostres sindichs e missatgers pus largament vos diran. On, com a bon espregament del dit viatge sia de gran

[1] Archivo general citado.—Reg. 1430, fol. 51.

necessitat les dites LX millia lliures esser a Nos anticipades de guisa que a tot lo pus luny aquelles puscam haver mijant lo dit mes de març, per ço, affectuosament vos pregam que, per honor nostra e ben dels dits affers e de la cosa publica, per la qual Nos los dits affers proseguim, vullats de guisa tractar e fer ab acabament que la quantitat la qual vos pertany de pagar en les dites LX millia lliures puixam haver sens tota falla a XV dies del dit mes de març prop vinent. Sabeu que en aço Nos farets assenyalat servi, lo qual tornara a gran endreçament e bon esplegament dels dits affers segons que los vostres sindichs que daço son de part nostra informats, vos poran clarament informar. Significamvos que de totes les ciutats e viles de Cathalunya que en la dita proferta han a contribuir semblant anticipacio speram haver sens tot dupte, a les quals per semblant manera scrivim per nostres [letres]. Dada en Barchinona a XXX dies de janer en lany de la nativitat de nostre Senyor M. CCC. LIIII.— *Ja. vidit.*

Jacobus Conesa mandato regio facta per Jacobum de Faro Consiliarium.

Predicta littera fuit directa Paciariis et Probis hominibus civitatis Ilerde.

Item similis littere fuerunt misse infrascriptis:

Juratis et Probis hominibus Gerunde.
Consulibus et Probis hominibus Berge.
Juratis et Probis hominibus Montisalbi.
Consulibus et Probis hominibus Podiiceritani.
Paciariis et Probis hominibus Cervarie.
Juratis et Probis hominibus Villefranche Penitensis.
Consiliariis et Probis hominibus civitatis Minorise.
Paciariis et Probis hominibus Tarrage.
Consulibus et Probis hominibus Perpiniani.

PARLAMENTO DE SANTA MARÍA DE ROSES DE 1354

xxxix quater (pág. 467).

[1] Lo Rey Darago.

Com Nos per alguns grans affers tocants molt la honor de la nostra Corona real el ben de la cosa publica uos haiam molt necessari, per ço volem e us pregam affectuosament que encontinent vista la present dejats venir açi a Nos en lo loch de Santa Maria de Roses hon som. E açó no mudets ne allonguets en nenguna manera. Dada en lo loch de Sancta Maria de Roses a xxi dia del mes de maig en lany de la nativitat de nostre Senyor M. CCC. LIIII.°—Exa. Rg.

Predicta litera fuit directa Abbati Sancti Salvatoris de Brea.

Similes fuerunt misse infrascriptis:

Abbati Sancti Felicis Guixolensis.
Abbati Dameri.
Abbati de Sen Pere de Galigans.
Abbati Bisulduni.
Abbati Sancti Lorenz del Mont.
Abbati Ville Bertrandi.
Abbati Sancti Petri de Rosis.
Abbati de Banyoles.
Abbati Campirotundi.
Abbati Rivipulli.
Abbati Sancti Michaelis de Fluviá.
Priori de Ledó.
Priori Duylan [2].
Priori de Cerviá.
Preposito de Furtian.

[1] Archivo general citado.—Reg. 1026, fol. 59 vuelto.
[2] Prior de Ullá en la diócesis de Gerona.

PARLAMENTO DE GERONA DE 1358

XLII bis (pág. 505).

[1] En Pere, per la gracia de Deu, Rey Darago, etc. Al alt Infant en Ramon Berenguer, Comte Dampuries, avoncle nostre molt car, salut e sincera dilecio. Com per grans affers tocants molt la honor de la nostra Corona e la cosa publica de nostres regnes e terres vullam parlar e tractar ab vos e ab tots los altres barons, cavallers e homens de paratge del Bisbat de Genora, als quals per semblant manera que a vos scrivim: per ço, vos manam e us pregam que a XVIII dies del present mes de juliol siats en la ciutat de Gerona, on Nos aquell die serem, Deus volent, per tractar dels dits affers, e en aço per res no faliscats si la nostra honor e lo be publich de nostres regnes e terres amats e desijats. Dat en Perpenya a IX dies de juliol en lany de la nativitat de nostre Senyor MCCCLVIII. *Facta [per] Eximinum Sancii.*

Jacobus de Conesa mandato regio facta per Franciscum de Perillionibus camarlengum Consiliarium.

Similis fuit missa verbis tamen competenter mutatis.

Nobili Dalmacio Vicecomiti de Ruppebertino.

Similes misse fuerunt militibus infrascriptis videlicet:

Bernardo Guillermi de Fuxano.
Francisco de Fontecooperto.
Bernardo de Serra.
Guillermo de Villacuto.
Bernardo Surdi.

[1] ARCHIVO GENERAL citado.—Reg. 982, fol. 133 vuelto.

Similes misse fuerunt domicellis infrascriptis videlicet:

Bernardo de Villacuto.
Berengarius de Furtiano.
Francisco de Palou.
Guillermone de Pau.
Guillermo de Palou.
Arnaldo de Blanis.
Bernardo de Garriga.
Berengario de Lançano.
Berengario de Alionis.
Bernardo Alamanni Dorriols.
Bernardo de Palou.
Bernardo de Pau.
Guillermo Çariera, cuius est locus de Volpellach.

Similes misse fuerunt personis infrascriptis:

Bernardo de Vilamari, donzell.
Avinyo de Biure donzell.
G. Dortal donzell.
Galceran de Vilarig donzell.
Berenguer de Vilarig donzell.
Berenguer de Palau cavaller.
G. Doix donzell.
Bernat de Canadal donzell.
Simon de Molis donzell.
Berenguer dez Puig.
Bernat Çaclusa donzell.
Francesch Çagarriga donzell.
R. de Palou de Cabouloria cavaller.
G. Çamaso donzell.
Jacme de Cornella cavaller.
R. de Tuya donzell.
R. Despen.
P. de Muncada cavaller.
Bernat Comte Dosona cavaller.
Gilabert de Cruylles donzell.
Berenguer de Cruylles de Bestraca donzell.

Francesch de Cervia cavaller.
G. Galceran de Rocaberti donzell.
Dalmau Xatmar donzell.
R. de Palou de Riudevits donzell.
Galceran de Cartella donzell.
G. de Blanes cavaller.
Berenguer de Palafols donzell.
P. de Vilademany donzell.
Nuch Comte de Pallars donzell.
Berenguer de Castellnou donzell.
R. Dezcastlar.

ADICIONES AL TOMO II

PARLAMENTO DE BARCELONA DE 1362

1 bis (pág. 134).

[1] *Convocacio seu Parlamentum celebrandum cathalanis in civitate Barchinone.*

Petrus, Dei gratia, Rex Aragonum, etc. Reverendo in Christo patri Petro divina providencia Archiepiscopo Terraconensi Cancellario nostro dilecto, salutem et dileccionem. Cum Rex Castelle qui Nobiscum mediante et tractante reverendo Guidone Portuensi Episcopo Cardinali Sacrosancte Sedis Apostolice legato, finalem pacem et concordiam et alias obligaciones juramentis et homagiis et aliis penis temporalibus et spiritualibus roboratas non est diu iniverat, detegens suum iniqum atque fictum propositum, quod antequam predicta pax et concordia fieret conceperat, in quo confidendo de sua promissione regali admodum sicut jam alias fuimus decepti congregatis undique viribus ac plurimum Regum christianorum et aliorum magnatum infidelium colligacionibus procuratis, infringendo pacem et concordiam et colligaciones predictas, clandestine ac proditoria, nulla preeunte racionali causa, ffrontarias regnorum nostrorum Aragonum et Valencie invaserit et quedam castra occupaverit et conetur si poterit, quod Deus avertat, amplius invadere seu etiam occupare. Et propterea, quid pro resistendo dicti Regis et eius sequacium pravis conatibus fieri debeat seu expediat, cathalanis in civitate Barchinone decima die instantis mensis Julii Parlamentum deliberavimus celebrandum pro habendo super hiis consilium et auxilium ab eisdem: Idcirco vos requirimus et monemus quatenus in dicta civitate in qua Nos die predicta erimus, Deo dante, die eadem racione predicta

[1] Archivo general citado.—Reg. 1384, fol. 47.

infallibiliter intersitis. Datum Perpiniani x.ª octava die Junii anno a nativitate Domini M.° CCC.° LX.° secundo. Visa Ro.

Dominus Rex, in Consilio, mandavit mihi Petro de Gostemps. P.

Similes litere fuerunt misse prelatis infrascriptis:

Venerabili in Christo patri Jacobo divina providencia Dertusensi Episcopo.

Venerabili in Christo patri Berengario divina providencia Episcopo Gerundensi.

Venerabili in Christo patri Romeo divina providencia Episcopo Ilerdensi.

Venerabili in Christo patri Guillermo divina providencia Barchinone Episcopo.

Venerabili in Christo patri Petro divina providencia Episcopo Elnensi.

Venerabili in Christo patri Guillermo divina providencia Episcopo Urgellensi.

Venerabili in Christo patri Raymundo divina providencia Episcopo Vicensi.

Petrus Dei gracia Rex Aragonum etc. Dilectis nostris Preposito et capitulo sedis Tarracone, salutem et dileccionem. Cum Rex Castelle qui Nobiscum, mediante et tractante reverendo Guidone Portuensi Episcopo Cardinali Sacrosancte Sedis Apostolice legato, finalem pacem et concordiam et alias obligacioces juramentis et homenagiis et aliis penis temporalibus roboratas non est diu iniverat detegens suum iniqum atque fictum propositum quod antequam predicta pax et concordia fieret conceperat, in quo confidendo de sua promissione regali admodum sicut jam alias fuimus decepti congregatis undique viribus ac plurimum Regum christianorum et aliorum magnatum infidelium colligacionibus procuratis infringendo, pacem et concordiam et colligaciones predictas, clandestine ac proditorie, nulla preeunte racionali causa, ffrontarias regnorum nostrorum Aragonum et Valencie invaserit et quedam castra occuppaverit et conetur si poterit, quod Deus avertat, amplius invadere seu etiam occupare. Et propterea, quid pro resistendo dicti Regis et eius sequacium pravis conatibus fieri debeat seu expediat, cathalanis in civitate Barchinone decima die instantis mensis Julii Parlamentum deliberaverimus celebrandum pro habendo super hiis consilium et auxilium ab eisdem: Idcirco vos requirimus et monemus quatenus vestros procuratores et iconomos cum pleno posse constituatis quos in dicta civitate

Barchinone in qua Nos die predicta erimus dante Deo eadem die racione premissa adesse infallibiliter faciatis. Datum Perpiniani XVIII.ª die Junii anno a nativitate Domini M.° CCC.° LX.° secundo. Visa Ro.

Similes littere fuerunt misse Capitulis infrascriptis:

Dilectis nostris Capitulo sedis Barchinone.
Dilectis nostris Decano et Capitulo sedis Ilerde.
Dilectis nostris Capitulo sedis Gerunde.
Dilectis nostris Preposito et Capitulo sedis Dertusensis.
Dilectis nostris Preposito et Capitulo sedis Urgellensis.
Dilectis nostris Preposito et Capitulo sedis Vicensis.
Dilectis nostris Preposito et Capitulo sedis Elnensis.

Sub predicta forma qua fuit scriptum predictis Archiepiscopo et Episcopis fuit scriptum infrascriptis.

Venerabili et religioso fratri Johanni Ferdinandi de Heredia castellano Emposte, ordinis Sancti Johannis Jherosolimitani.
Venerabili et religioso ffratri Raymundo de Villademagno locumtenenti Prioris Cathalonie.
Venerabili et religioso. . . . . abbati Rivipulli.
Venerabili et religioso. . . . . abbati monasterii Sancti Cucuphatis.
Venerabili et religioso. . . . . abbati monasterii Populeti.
Venerabili et religioso. . . . . abbati monasterii Sanctarum Crucum.
Venerabili et religioso. . . . . abbati monasterii Sancti Johannis de Abbatisis.
Venerabili et religioso. . . . . abbati monasterii Sancti Michaelis de Fluviano.
Venerabili et religioso. . . . . abbati monasterii Ameriensis.
Venerabili et religioso. . . . . abbati monasterii Sancti Petri de Rodis.
Venerabili et religioso. . . . . abbati monasterii Sancti Laurencii de Monte.
Venerabili et religioso. . . . . abbati monasterii de Scarpione.
Venerabili et religioso. . . . . abbati monasterii Balneolarum.
Venerabili et religioso. . . . . abbati monasterii Guixolensis.
Venerabili el religioso. . . . . abbati monasterii Astagneti.
Venerabili et religioso. . . . . abbati monasterii Sancti Benedicti de Bagiis.
Venerabili et religioso. . . . . abbati monasterii Villabertrandi.

Venerabili et religioso. . . . . abbati monasterii Campirotundi.
Venerabili et religioso. . . . . abbati monasterii Gerrensis.
Venerabili et religioso. . . . . abbati monasterii Sancti Quirici.
Venerabili et religioso. . . . . abbati monasterii Sancti Andree.
Venerabili et religioso. . . . . abbati monasterii Sancti Michaelis de Cuxano.
Venerabili et religioso. . . . . abbati monasterii Sancti Martini de Canigone.
Venerabili et religioso. . . . . abbati monasterii Sancti Genesii.
Venerabili et religioso. . . . . abbati monasterii de Fau.
Venerabili et religioso. . . . . abbati monasterii Arularum.

Similes litere fuerunt misse nobilibus et militibus infrascriptis mutato tamen quod ubi in predictis habetur vos requirimus et monemus *scribitur* vobis dicimus et mandamus.

Inclito infanti Raymundo Berengarii Comiti Impuriarum patruo nostro carissimo.
Inclito infanti Ferdinando Marchioni Dertuse et domino de Albarazino fratri nostro carissimo.
Egregio viro Petro Comiti Urgelli, Vicecomiti Agerensi nepoti nostro carissimo.
Egregio viro Johanni Comiti Montanearum de Prades consanguineo nostro carissimo.
Nobili et dilecto nostro Bernardo de Capraria, Comiti Ausonensi.
Nobili et dilecto nostro Hugoni, Comiti Pallariensi.
Nobili et dilecto nostro Hugoni, Vicecomiti Cardone.
Nobili et dilecto nostro Dalmacio, Vicecomiti de Rocabertino.
Nobili et dilecto nostro Andree, Vicecomiti de Insula et de Caneto.
Nobili et dilecto nostro Petro, Vicecomiti de Vilamarino vel eius heredi.
Nobili et dilecto nostro Bernardo de Sono, Vicecomiti de Evolo.
Nobili et dilecto nostro Gastoni de Montecateno.
Nobili et dilecto nostro Raymundo de Angularia.
Nobili et dilecto nostro Acardo de Muro.
Nobili et dilecto nostro Gilaberto de Crudiliis.
Nobili et dilecto nostro Gomballus de Angularia.
Nobili et dilecto nostro Guillermo Raymundi de Montecateno.
Nobili et dilecto nostro Ludovico Cornelii.
Nobili et dilecto nestro Berengario de Appilia.
Nobili et dilecto nostro Raymundo Almansi de Cervilione.

Nobili et dilecto nostro Berengario ds Crudiliis de Bastracano.
Nobili et dilecto nostro Raymundo de Ribellis.
Nobili et dilecto nostro heredi nobilis Artaldi de Pallars.
Nobili et dilecto nostro Eymerico de Sintillis.
Nobili et dilecto nostro Arnaldo de Erillo. Usque hic Conesa [1].
Nobili et dilecto nostro Petro Galcerandi de Pinosio.
Nobili et dilecto nostro Berengario de Ribellis.
Nobili et dilecto nostro G. Galcerandi de Cabrencio.
Nobili et dilecto nostro Raymundo filio Berengarii de Angularia.
Nobili et dilecto nostro Berengario de Castronovo.
Nobili et dilecto nostro Bernardo de Sono.
Nobili et dilecto nostro Dalmacio de Queralto.
Nobili et dilecto nostro Sicardo de Lordat.
Nobili et dilecto nostro Arnaldo Dorcau.
Nobili et dilecto nostro Artaldo de Cabraria. Pinos.
Nobili et dilecto nostro Hugoni de Santa Pace.
Nobili et dilecto nostro Francisco de Cerviano.
Nobili et dilecto nostro Jasperto de Castelleto.
Nobili et dilecto nostro heredi Ademarii de Moseto.
Nobili et dilecto nostro heredi Poncii de Caramanno.
Nobili et dilecto nostro heredi Galcerandi de Angularia.
Nobili et dilecto nostro heredi Petri de Malanno.
Nobili et dilecto nostro Bernardo de Angularia.
Nobili et dilecto nostro Guillermo Raymundi de Cervilione.
Nobili et dilecto nostro Petro de Cardona.
Nobili et dilecto nostro heredi Artaldi de Sciga.
Nobili et dilecto nostro Bernardo Guillermi Dentença. (Vacat) Castelló.
Nobili et dilecto nostro Acardo de Talarno.

Sub forma qua fuit scriptum nobilibus supradictis fuit scriptum militibus et generosis infrascriptis, videlicet:

Dilecto nostro Omberto de Fonollario militi.
Dilecto nostro Bernardo Alamani de Uriols, filio Bernardi Guillermi de Fuxano.
Dilecto nostro Bernardo de Fons militi. Pinos Anaya.
Dilecto nostro heredi Petri Raymundi de Coponibus.

[1] Esta nota marginal y las siguientes parecen aludir á instrucciones comunicadas al encargado de extender las convocatorias.

Dilecto nostro Raymundo de Fosa, militi.
Ffideli nostro Johanni Berengarii de Raiadello.
Ffideli nostro heredi Bernardi de Rippis.
Ffideli nostro Guillermo de Palafolls.
Ffideli nostro heredi Berengarii de Castro Eulino de Rubione.
Ffideli nostro heredi Guillermi de Barbasano.
Ffideli nostro heredi Dalmacii Xatmarii.
Ffideli nostro heredi Dalmacii de Peramola.
Ffideli nostro Geraldo de Ulugia.
Ffideli nostro heredi Hugueti de Fluviano.
Figuerola. Ffideli nostro heredi Arjelli de Ulugia.
Ffideli nostro Raymundo de Calderiis.
Ffideli nostro Jacobo de Corniliano.
Ffideli nostro heredi Guillermi de Gallinariis.
Ffideli nostro heredi Bernardi de Sancta Eugenia.
Ffideli nostro Bernardo Alamanni de Orriols.
Ffideli nostro Bernardo Geraldi de Boxadors.
Ffideli nostro heredi Fferrarii de Villafrancha.
Ffideli nostro Berengario de Castro Eulino.
Ffideli nostro Petro de Monte Tornesio.
Tarrega. Ffideli nostro heredi Raymundi de Senesterra.
Ffideli nostro Petro de Castro Veteri.
Ffideli nostro heredi Petri de Timor.
Ffideli nostro heredi Jacobi de Besora.
Ffideli nostro heredi Guilermi de Crexello.
Ffideli nostro heredi Raymundi Berengarii de Mediona.
Ffideli nostro heredi Poncii de Luppicino.
Ffideli nostro heredi Ffrancisci de Pulcrocastro.
Ffideli nostro heredi Bernardi de Falchs.
Dilecto nostro Guillermo de Monteolivo, militi.
Ermengaud. Dilecto nostro Berengario de Ulmis, militi.
Dilecto nostro Ffrancisco de Rippis, militi.
Dilecto nostro Tome de Marciano, militi.
Dilecto nostro Berengario de Castro Episcopali, militi.
Dilecto nostro Bernardo de Ulzinellis, militi.

Petrus, etc. Dilectis et fidelibus nostris Consiliariis et probis hominibus civitatis Barchinone, salutem et dileccionem. Cum Rex Castelle qui Nobiscum, mediante et tractante reverendo Guidone Portuensi Episcopo Cardinali Sacrosancte sedis apostolice legato, finalem pacem et con-

cordiam et alias obligaciones juramentis, homagiis et aliis penis temporalibus ac spiritualibus roboratas non est diu iniverat detegens suum iniqum atque fictum propositum quod antequam predicta pax et concordia fieret conceperat, in quo confidendo de sua promissione regali admodum sicut jam alias fuimus decepti congregatis undique viribus ac plurium regum christianorum et aliorum magnatum infidelium colligacionibus procuratis, infringendo pacem et concordiam et colligaciones predictas, clandestine ac proditorie, nulla preeunte racionabili causa, frontarias regnorum nostrorum Aragonum et Valencie invaserit et quedam Castra occupaverit et conetur si poterit, quod Deus avertat, amplius invadere seu etiam occupare, et propterea quid pro resistendo dicti Regis et eius sequacium pravis conatibus fieri debeat seu expediat Cathalanis in civitate Barchinone x.ª die instantis mensis Julii Parlamentum deliberavimus ordinandum pro habendo super hiis auxilium, consilium ab eisdem: Idcirco vobis dicimus et mandamus quatenus vestros sindicos et procuratores cum pleno posse constituatis quos in dicta civitate Barchinone in qua Nos die predicta erimus, Deo dante, eadem die racione premissa adesse infallibiliter faciatis. Datum Perpiniani XVIII die Junii a nativitate Domini M.° CCC.° LX.° secundo.—P. Cancellarius.

Idem.

Dilectis et fidelibus nostris Paciariis et probis hominibus civitatis Ilerde.

Ffidelibus nostris Juratis et probis hominibus civitatis Gerunde.

Ffidelibus nostris Consiliariis et probis hominibus Minorise.

Ffidelibus nostris Consulibus et probis hominibus civitatis Terrachone.

Ffidelibus nostris Juratis et probis hominibus Villeffranche Penitensis.

Ffidelibus nostris Consulibus et probis hominibus ville Perpiniani.

Ffidelibus nostris Juratis et probis hominibus ville Apiarie.

Ffidelibus nostris Juratis et probis hominibus ville Turricelle de Montegrino.

Ffidelibus nostris Juratis et probis hominibus ville de Ffigueriis.

Ffidelibus nostris Consulibus et probis hominibus Campirotundi.

Ffidelibus nostris Juratis et probis hominibus Bisulduni.

Ffidelibus nostris Consiliariis et probis hominibus ville Berge.

Ffidelibus nostris Consulibus et probis hominibus Villefranche Confluentis.

Ffidelibus nostris Consulibus et probis hominibus Podiiceritani.

Ffidelibus nostris Juratis et probis hominibus de Cambrils.

Ffidelibus nostris Juratis et probis hominibus Sancti Petri de Auro.

Ffidelibus nostris Juratis et probis hominibus de Regali de Camp et de Foresio.
Ffidelibus nostris Paciariis et probis hominibus ville Montisalbi.
Ffidelibus nostris Juratis et probis hominibus ville de Arbucio.
Ffidelibus nostris Juratis et probis hominibus ville Cervarie.
Ffidelibus nostris Paciariis et probis hominibus ville Tarrege.
Ffidelibus nostris Paciariis et probis hominibus ville Cauquiliberi.

CORTES DE BARCELONA DE 1362

1 ter (pág. 134).

[1] *Convocacio Curiarum generalium in civitate Barchinone cathalanis celebrandarum.*

Petrus, etc. Reverendo in Christo Patri Petro divina providencia archiepiscopo Tarrachonensi Cancellario nostro dilecto, salutem et dilecccionem. Licet nuper pro terre nostre necessitate indixerimus Parlamentum ad decimam diem presentis mensis Julii in civitate Barchinone gentibus Principatus nostri Cathalonie celebrandum, quia tamen dum ipsum celebraretur Parlamentum aliqua supervenit maior et urgencior terre nostre necessitas ob quam oportet cathalanis generalem Curiam celebrari, cum in ipso Parlamento illa, de quibus tractari expedit racione dicte maioris necessitatis iminentis, nequeat comode expediri, et ob ipsam necessitatem expediat necessario et omni mora postposita convocari celeriter Curiam ipsam, ad quam, ratione ipsius necessitatis urgentis, diem brevem, scilicet XIII.am instantis mensis Augusti et locum in dicta civitate Barchinone, providimus assignandam: Propterea, vos requirimus quatenus dictis die et loco celebracioni dicte Curie infallibiliter intersitis quam Nos ipsis die et loco intendimus dicta de causa, concedente Domino, interesse. Datum Barchinone XXVIII.a die Julii anno a nativitate Domini millessimo CCC.° sexagesimo secundo. — Eximinus Sancii.

Similes littere fuerunt misse prelatis infrascriptis:

Venerabili in Christo [patri] Jacobo divina providencia Episcopo Dertusensi.

Venerabili in Christo patri Romeo divina providencia Episcopo Ilerdensi.

[1] Archivo general citado.—Reg. 1384 fol. 66.

Venerabili in Christo patri Guillermo divina providencia Episcopo Barchinone.

Venerabili in Christo patri Petro divina providencia Episcopo Elnensi.

Venerabili in Christo patri Guillermo Arnaldi divina providencia Episcopo Urgellensi.

Venerabili et religioso in Christo patri Raimundo divina providencia Episcopo Vicensi.

Dilectis nostris vicariis Gerunde, sede vacante.

Venerabili et religioso ffratri Johanni Ferdinandi de Heredia Castellano Emposte ordinis Sancti Johannis Jherosolimitani.

Dilecto nostro. . . . . locumtenenti Prioris Cathalonie.

Venerabili et religioso. . . . . abbati Rivipulli.

Venerabili et religioso. . . . . abbati monasterii Sancti Cucufatis.

Venerabili et religioso. . . . . abbati monasterii Populeti.

Venerabili et religioso. . . . . abbati monasterii Sanctarum Crucum.

Venerabili et religioso. . . . . abbati monasterii Sancti Johannis de Abbatisis.

Venerabili et religioso. . . . . abbati monasterii Sancti Michaelis de Fluviano.

Venerabili et religioso. . . . . abbati Monasterii Ameriensis.

Venerabili et religioso. . . . . abbati monasterii Sancti Petri de Rodis.

Venerabili et religioso. . . . . abbati monasterii Sancti Laurencii de Monte.

Venerabili et religioso. . . . . abbati monasterii de Scarpie.

Venerabili et religioso. . . . . abbati monasterii Balneolarum.

Venerabili et religioso. . . . . abbati monasterii Guixolensis.

Venerabili et religioso. . . . . abbati monasterii Astagnensis.

Venerabili et religioso. . . . . abbati monasterii Sancti Benedicti de Bagiis.

Venerabili et religioso. . . . . abbati monasterii Villabertrandi.

Venerabili et religioso. . . . . abbati monasterii Campirotundi.

Venerabili et religioso. . . . . abbati monasterii Gerrensis.

Venerabili et religioso. . . . . abbati monasterii Sancti Quirici.

Venerabili et religioso. . . . . abbati monasterii Sancti Andree.

Venerabili et religioso. . . . . abbati monasterii Sancti Michaelis de Cuxano.

Venerabili et religioso. . . . . abbati Monasterii Sancti Martini de Canigone.

Venerabili et religioso. . . . . abbati monasterii Sancti Genesii.

Venerabili et religioso. . . . . abbati monasterii de Fau.

Venerabili et religioso. . . . . abbati monasterii Arularum.

Dilectis nostris Capitulo sedis Barchinone.
Dilectis nostris Decano et Capitulo sedis Ilerdensis.
Dilectis nostris Capitulo sedis Gerunde.
Dilectis nostris Preposito in Capitulo sedis Terrachonensis.
Dilectis nostris Preposito et Capitulo sedis Dertusensis [1].
Dilectis nostris Preposito et Capitulo sedis Urgellensis.
Dilectis nostris Preposito et Capitulo sedis Vicensis.
Dilectis nostris Preposito et Capitulo sedis Elnensis.

In hac forma, quo dirigitur istis Capitulis, fuit additum ubi dicitur, *quatenus*, vestros procuratores et yconomos cum pleno posse constituatis quos dictis die et loco dicte Curie faciatis infallibiliter interesse.

Sub predicta forma fuit scriptum infrascriptis nobilibus et militibus, mutato tamen quod ubi dicitur, requirimus *scribitur*, dicimus et mandamus.

Inclito infanti Raimundo Berengarii Comiti Impuriarum, patruo nostro carissimo.
Inclito infanti Fferdinando Marchioni Dertuse et domino de Albarazino, ffratri nostro carissimo [2].
Egregio viro Petro Comiti Urgelli Vicecomiti Agerensi, nepoti nostro carissimo.
Egregio viro Johanni Comiti de Prades, consanguineo nostro carissimo.
Nobili et dilecto nostro Bernardo Comiti Ausonensi.
Nobili et dilecto nostro Hugoni, Vicecomiti Cardone.
Nobili et dilecto nostro. . . . . Comiti Pallariensi.
Nobili et dilecto nostro Dalmacio, Vicecomiti de Rochabertino.
Nobili et dilecto nostro Andree, Vicecomiti de Insula et de Caneto.
Nobili et dilecto nostro Petro, Vicecomiti de Vilamuro, vel eius heredi.
Nobili et dilecto nostro Bernardo de Sono, Vicecomiti de Evolo.
Nobili et dilecto nostro Gastoni de Montecatheno.

[1] Al margen hay la siguiente nota: Fuit tradita Ffrancisco Mazaconi yconomo ipsius Capituli.

[2] Al margen dice: Fuit tradita Arnaldo de Pratis procuratori dicti Infantis.

Nobili et dilecto nostro Raimundo de Angularia, cuius est locus de Pulcro Podio.
Nobili et dilecto nostro Acardo de Muro.
Nobili et dilecto nostro Gilaberto de Crudiliis.
Nobili et dilecto nostro Gombaldo de Angularia, vel eius heredi.
Nobili et dilecto nostro Raimundo de Angularia filio Berengarii de Angularia.
Nobili et dilecto nostro Guillermo Raimundi de Montecatheno.
Nobili et dilecto nostro Ludovico Cornelii.
Nobili et dilecto nostro Berengario de Apilia.
Nobili et dilecto nostro Raimundo Alamanni de Cervilione.
Nobili et dilecto nostro Berengario de Crudiliis de Bastracano.
Nobili et dilecto nostro Raimundo de Ribellis.
Nobili et dilecto nostro heredi Artaldi de Pallars.
Nobili et dilecto nostro Eymerico de Sintillis.
Nobili et dilecto nostro Arnaldo de Erillo.
Nobili et dilecto nostro Petro Galcerandi de Pinosio.
Nobili et dilecto nostro Berengario de Ribellis.
Nobili et dilecto nostro Guillermo Galcerandi de Cabrencio.
Nobili et dilecto nostro Berengario de Castronovo.
Nobili et dilecto nostro Bernardo de Sono.
Nobili et dilecto nostro Dalmacio de Queralto.
Nobili et dilecto nostro Sicardo de Lordat.
Nobili et dilecto nostro Arnaldo Dorcau.
Nobili et dilecto nostro Artaldo de Capraria.
Nobili et dilecto nostro Hugoni de Sancta Pace.
Nobili et dilecto nostro Ffrancisco de Cerviano.
Nobili et dilecto nostro Jasperto de Castelleto.
Nobili et dilecto nostro heredi Ademarii de Mosseto.
Nobili et dilecto nostro heredi Poncii de Caramanno.
Nobili et dilecto nostro heredi Galcerandi de Angularia.
Nobili et dilecto nostro heredi Petri de Malanno.
Nobili et dilecto nostro Bernardo de Angularia.
Nobili et dilecto nostro Guillermo Raimundi de Cervilione.
Nobili et dilecto nostro Petro de Cardona.
Nobili et dilecto nostro heredi Artaldi de Sciga.
Nobili et dilecto nostro Acardo de Talarno.

Sub ipsamet forma fuit scriptum militibus et generosis infrascriptis videlicet.

Dilecto nostro Omberto de Fonollario militi.
Dilecto nostro Bernardo de Tous, militi.
Dilecto nostro heredi Petri Raimundi de Coponibus.
Dilecto nostro Raimundo de Josa, militi.
Ffideli nostro Johanni Berengarii de Raiadello.
Ffideli nostro heredi Bernardi de Rippis.
Ffideli nostro Guillermi de Palafolls.
Ffideli nostro heredi Berengarii de Castroeulino de Rubione.
Ffideli nostro heredi Guillermi de Barbarano.
Ffideli nostro heredi Dalmacii Xatmarii.
Ffideli nostro heredi Dalmacii de Peramola.
Ffideli nostro Gueraldo de Ulugia.
Ffideli nostro heredi Hugueti de Fluviano.
Ffideli nostro heredi Ariolli de Ulugia.
Ffideli nostro Raimundo de Calderiis.
Ffideli nostro Jacobo de Coruiliano.
Ffideli nostro heredi Guillermi de Gallinariis.
Ffideli nostro heredi Bernardi de Sancta Eugenia.
Ffideli nostro Bernardo Alamanny de Orriols.
Ffideli nostro Bernardo Geraldi de Boxadors.
Ffideli nostro heredi Fferrarii de Villafrancha.
Ffideli nostro Berengario de Castroeulino.
Ffideli nostro Petro de Monte Tornesio.
Ffideli nostro heredi Raymundi Senesterra.
Ffideli nostro Petro de Castroveteri.
Ffideli nostro heredi Petri Timor.
Ffideli nostro heredi Jacobi de Besora.
Ffideli nostro heredi Guillermi de Crexello.
Ffideli nostro heredi Raymundi Berengarii de Mediona.
Ffideli nostro heredi Francisci de Pulcro castro.
Ffideli nostro heredi Bernardi de Flachs.
Dilecto nostro Guillermo de Monteolivo, militi.
Dilecto nostro Berengario de Ulmis, militi.
Dilecto nostro Ffrancisco de Rippis, militi.
Dilecto nostro Thome de Marciano, militi.

Dilecto nostro Berengario de Castro episcopali, militi.
Dilecto nostro Bernardo de Ulzinellis, militi.

Petrus, etc. Dilectis et ffidelibus nostris Paciariis et probis hominibus civitatis Ilerde, salutem et dilectionem. Licet nuper pro terre nostre necesitate indixerimus Parlamentum ad decimam presentis mensis Julii in civitate Barchinone gentibus Principatus nostri Cathalonie celebrandum, quia tamen dum ipsum celebraretur Parlamentum aliqua supervenit maior et urgencior terre nostre necesitas, ob quam oportet cathalanis generalem Curiam celebrari, cum in ipso Parlamento illa de quibus tractari expedit racione dicte maioris necesitatis inminentis nequeant comode expediri, et ob ipsam necesitatem expediat necnon et omni mora postposita convocari celeriter Curiam ipsam ad quam racione ipsius necesitatis urgentis diem brevem scilicet XIII.am instantis mensis Augusti et locum in dicta civitate Barchinone providerimus assignandos. Propterea vobis dicimus et mandamus quatenus constituatis sindicos pleno posse infultos quos dictis die et loco adesse celebracioni dicte Curie faciatis quam Nos ipsis die et loco intendimus dicta de causa, concedente Domino, interesse. Datum Barchinone XXVIII.a die Julii anno a nativitate Domini M.° CCC.° LX.° secundo.—Eximinus Sancii.

Similes fuerunt misse infrascriptis Universitatibus:

Ffidelibus nostris
- Consiliariis et probis hominibus Barchinone.
- Juratis et probis hominibus civitaiis Gerunde.
- Consiliariis et probis hominibus Minorise.
- Consulibus et probis hominibus civitatis Terracone.
- Consulibus et probis hominibus Villefranche Penitensis.
- Consulibus et probis hominibus ville Perpiniani.
- Juratis et probis hominibus ville Aqualate.
- Juratis et probis hominibus ville Apiarie.
- Juratis et probis hominibus ville Turricelle de Montegrino.
- Juratis et probis hominibus Calidarum de Montebovino.
- Juratis et probis hominibus ville de Ffigueriis.
- Consulibus et probis hominibus Campirotundi.
- Juratis et probis hominibus Bisulduni.
- Consiliariis et probis hominibus Ville Berge.

Ffidelibus nostris
- Consulibus et probis hominibus Villefranche Confluentis.
- Consulibus et probis hominibus Podiiceritani.
- Juratis et probis hominibus de Cambrillis.
- Juratis et probis hominibus Sancti Petri de Auro.
- Juratis et probis hominibus de regali de Camp et de Foresio.
- Paciariis et probis hominibus ville Montis albi.
- Juratis et probis hominibus ville de Arbucio.
- Paciariis et probis hominibus ville Cervarie.
- Paciariis et probis hominibus ville Tarrage.
- Paciariis [et probis] hominibus ville de Cauquiliberi.

[1] *Misatgeria que deu fer en Bernat Cavaller de Besuldu en les vegueries de Besuldo, de Campredon, de Ripol e Ripoles e en la honor de la Guardia de les Loçes per demanar ayuda.*

Littera credencie.

Lo Rey.

Sobre alcuns affers tan urgents que en aquells va tota la honor de la nostra Corona, havem informats per certs capitols lo feel de casa nostra en Bernat Cavaller: Per que axi afectuosament com poden e de cor pregam la vostra naturalesa que donets a tot ço quel dit Bernat Cavaller vos dira de part nostra sobrels dits affers plenera fe e creença, axi com si Nos personalment vos ho dehiem e allo complits per obra, si james Nos entenets be servir e volets esquivar evident perill de nostra Corona. Data en Barchelona a XXIII dies Dagost en lany de la Nativitat de nostre Senyor M. CCC. LXII.—Eximinus Saucii.

Petrus de Gostemps ex provisione facta per dominum Regem in Consilio. P.

Sub ista forma fuerunt facte viginti littere sine aliqua suprascriptione et tradite eidem Bernardo Cavallerii.

Capitulorum vero super hoc factorum et traditorum dicto Bernardo Cavallerii ad informacionem ipsius tenor sequitur in hunc modum:

Capitols de la creença de part del Senyor Rey comenada an Bernat Cavaller, de casa del dit Senyor, sobre la ayuda que deu demenar de part

[1] Archivo general citado.—Reg. 1384, fol. 82.

del dit senyor als prelats clergues, richs homens e cavallers e a les universitats reyals e a tots altres de Esgleya e a tots aloers e franquers de la sotsvegueria de Besuldu e vegeria de Campredon, de Ripoll e de Ripolles, e en la honor de la Guardia de les Loçes per socorrer e ayudar a les fronteres Darago qui en stan en gran perill.

Primerament lo dit en Bernat Cavaller, presentada per ell les letres de la creença del Senyor Rey, dira e explicara per virtut de la dita creença a les dites Universitats en qual manera lo Senyor Rey havia feta e fermada pau ferma e perdurabla ab lo Rey de Castella mijansant lo legat del Papa, ab gran penes temporals e spirituals, la qual pau lo dit Rey ab grans trahicions e malvestats ha trencada e ha fetes liganças ab los reys de Navarra e de Portugal e de Granada e altres princeps del mon, ab los quals ab gran poder e superbia ha tolts e occupats al dit senyor diverses castells en les ffronteres Darago e de Valencia e sesforça de tolra e occupar los regnes e terres del dit Senyor e te assetjada fortment e destreta la vila de Calataiub, en tant que negun socors darmes, de viandes, ne de gents no y ha pogut metre per lo gran poder quel dit Rey hi te, en tant que la dita vila es en punt de perdres, e si aquella se pert es fort gran perill que tot lo regne Darago nos perde.—Eximinus Sancii.

Per les quals rahons lo Senyor Rey havia tengut Parlament al Generaf de Cathalunya e encara manades Corts, e veent quel tractament del dit Parlament e encara de les Corts era laguios e que la proferta quis tractare era tan pocha que haut esguart als dits afers que no bastara al gran esforç quel dit Senyor ha a fer per foragitar lo dit Rey de les dits ffronteres e fer levar aquell del dit setge no pogre esperar la Cort general ne la ayuda que la dita Cort li fahera, e per aço li convench licenciar la dita Cort e fer aempraments singulars.—Eximinus Sancii.

Per que los diguen quel Senyor Rey posat en tan gran necessitat los pregue ells requer axi com a bons vassalls e naturals qui per nuyl temps a les sues necessitats no han falgut, e axi com aquells quis deven sentir del dan del Senyor Rey e de la terra, qui ells vullen al dit Senyor tal e tan covinent ayuda fer de present quel dit Senyor mijansant la dita ayuda ab laltra que ha de Cathalunya pusque fer levar lo dit malvat Rey del dit setje e foragitar aquell de sos regnes e terres, e encara pusque dampnificar e offendre aquell qui ab tan gran traycio, no guardant la pau qui feta era ab tan grans sagraments e penes li corre e li dampnifica sa terra.—Eximinus Sancii.

Item que haien de cascuna de les dites Universitats aytant com se conte en 1 quaern de paper, lo qual lo Senyor Rey los tramet ensemps

de los presents capitols, e si mes ne poden haver haien ne mes e no menys.—Eximinus Sancii.

Item quels sia rahonat ab bones paraules que cascuna de les dites Universitats donen aytant com se conte en lo dit quaern e no menys, e poden esser induits que donen en aquest cas comptant que la ciutat de Barchinona donas sou de CCC homens a cavall la meytat armats e laltra alforrats a II meses, car aquella mateixa raho devia donar cascuna ciutat, vila e loch reyal en lo compartiment que lo fet per lo usatge *Princeps namque*, segons mes e menys, car lo Senyor Rey fa compte que, si les dites Universitats no proferien e daven a la dita raho, ne poria bastar a les grans quantitats de diners que de present sa pagar per lo sou de diverses homens a cavall e en gran nombre que ha a soldeiar per la dita raho, e sil Senyor Rey no y bastara, perdria la terra e la dita ayuda quis feria al Senyor Rey qui no faria algun fruyt: explicantlos encara com açò es de gran cuyta e de gran perill sis laguia, car la vila de Calataiub ha be III mesos que esta assetjada e es molt freturosa darmes e de viandes, en tant quel Senyor Rey ha haut cert ardit que la dita vila es en fort punt e quel Conte Dosona e don Pedro de Luna e altres homens de cap qui devien metra en la dita vila per deffensar aquella son estats presos e son en poder del Rey de Castella.—Eximinus Sancii:

Item si per ventura per alguna de les dites Universitats era allegat e dit que no darien sino a aquella raho que la ciutat de Barchinona dona, çò es sou de CCL homens a cavall a II mesos, pot los esser dit quel Senyor Rey açò non consentria per moltes rahons e en special per tal com la ciutat de Barchinona es frontalosa en mar dels enemichs qui leugerament per mar porien aqui venir, avi com de fet ho ha hom vist e ha molts carrech de galeas que ha armar e daltres fets que ha affer per lo Senyor Rey durant aquesta guerra, los quals carrechs muntan a molt mes que no faria si la dita ciutat pagava a la dita raho de CCC homens a cavall: per quels prech els require de part del Senyor Rey que per la naturalesa en que li son tenguts li façen la dita ajuda.—Eximinus Sancii.

Item que atorgada la dita ayuda per cascuna de les dites Universitats los deiga que per çò com lo Senyor Rey ha taula de cambi assegurada en Barchinona en la qual ha a manlevar tota la moneda que ha mester a II meses, per çò que haia tota la dita moneda de present, que encontinent dejen fer e fermar sindicat semblant quel Senyor Rey los tramet dictat, car en altra manera lo cambiador no faria la dita taula.—Eximinus Sancii.

Item aempre e prech de part del Senyor Rey los richs homens, ca-

vallers e generoses, poblats dins les dites vegueria e sotsvegueria e honor de la Guardia que ells vullen fer al Senyor Rey com maior ayuda pusquen, ço es que si hi poden anar personalment que ho façen o que hi trameten segons lurs facultats o que façen tal ayuda el Senyor Rey que sia a ells de fer e de donar e al Senyor Rey de reebrela.—Eximinus Sancii.

Item prech e requira si mester hi sera de part del Senyor Rey los prelats, capitols, persones ecclesiastiques, franquers, aloers e homens de ciutadans e de homens de viles que en aquest cas vullen socorrer e ayudar al Senyor Rey faent compte que haien dels homens lurs a raho de VII solidos per cascuna foch a III meses, com aquella mateixa raho haien atorgat los altres de Cathalunya, e en especial larchabisbe de Tarragona que ha profert e dat DL homens a cavall a III meses e al Bisbe Durgell e altres persones ecclesiastiques qui han finat e dat a aquella mateixa raho; empero quel nombre dels lurs sia segons lo compte fet dels fochs en la Cort de Cervera, e si per ventura per algun era dit que ells no han ara tants foch, com lavores, siels dit que per aquell sguart lo Senyor Rey demana menys quantitat per cascun foch que no feu en la dita Cort.

Item que la ayuda que cascun fara e prometra sia feta seguritat per manera que no pogues esser denegada e si es Universitat o prelat o altre que do per tots sos homens que la dita Universitat o homens fermen lo sindicat segons quel sen porten dictat.—Eximinus Sancii.

Petrus de Gostemps ex provisione facta per dominum Regem in Consilio. P.

[1] *Misatgeria que deu fer mossen Nasbert Çatriyla et en Jacme de Corneyla cavallers per demanar e haver ajuda dels richs homens, cavallers de la vegueria e bisbat de Gerona, exceptada la sotsvegueria de Besuldu per la raho en los capitols deius scrits espresada.*

Littera credencie.

Lo Rey.

Sobre alguns affers tan urgents que en aquells va tota la honor de la nostra Corona haven informats per certs capitols los amats nostres Nasbert Çatriyla, Governador de Caller e en Jacme de Corneyla cavallers; Per que axi afectuosament com podem e de cor pregan la vostra natu-

[1] Archivo general citado.—Reg. 1384, fols. 82 á 90.

ralesa que donets a tot ço quels dits Asbert Çatriyla e en Jacme de Corneyla o la hu dells vos dira de part nostra sobrels dits affers plenera fe e creença axi com si Nos personalment vos ho deyem e allo complits per obra si james Nos entenets de servir e volets esquivar evident perill de nostra Corona. Data in Barchinona a XXIII dies Dagost en lany de la nativitat de nostre Senyor M. CCC. LXII.—Eximinus Sancii.

Petrus de Gostemps ex provisione facta per dominum Begem in Consilio.

Sub ista forma fuerunt facte VII littere et tradite prenominatis militibus.

Capitulorum vero super hoc factorum et traditorum prenominatis militibus ad informacionem eorum tenor sequitur sub hac forma:

Capitols de la creença de part del Senyor Rey comenada a mosseu Nasbert Çatrila e a mossen en Jacme de Cornella, cavallers e a cascunn dels sobre la ajuda e emprament que deven de menar e fer de part del dit senyor als richs homens o cavallers de la vagueria e bisbat de Gerona, exceptada la sotsvegeria de Besuldo qui es comenada an Bernat Cavaller, per socorrer e ajudar a les fronteras Darago qui estan en gran perill.

Primerament los dits cavallers e cascun dells, presentades per ells a cascun dels dits richs homens e cavallers letres de creença del Senyor Rey, diran e expplicaran per virtut de la dita creença als dits richs homens e cavallers en qual manera lo Senyor Rey havia feta pau ferma e perdurable ab lo Rey de Castella migençant lo legat del Papa ab grans penas temporals e spirituals, la qual pau lo dit Rey de Castella ab grans traicions e malvestats ha trencada e ha fetes ligances ab los Reys de Navarra e de Portegall *(sic)* e de Granada e altres Princeps del mon, ab los quals ab gran poder e superbia ha tolts e occupats al dit Senyor diverses castells en las fronteras Darago e de Valencia e se sforça de tolra e occupar los regnes e terres del dit senyor, e te assetjada fortment e destreta la vila de Calatiub que nengu socors darmes, de viandes ne de gents no y ha pogut metre per lo gran poder quel dit Rey hi te, entant que la dita vila es en punt de perdre, e si aquella se pert, es fort gran perill que tot lo regne Darago nos perde.—Eximinus Sancii.

Per les quals rahons lo Senyor Rey havie tengut Parlament general de Catalunya e encara menades Corts e vaent quel tractament del dit Parlament e encara de las dites Corts era laguios e que la proferta quis tractara era tan pocha, aut esguart als dits affers que no bastara al dit gran esforç quel dit senyor ha affer per foragitar lo dit Rey de las ditas

fronteras e per fer levar aquell del dit setge, ne pogre sperar la Cort general ne la ajuda que la dita Cort li faera e per ço li covench licenciar la dita Cort e fer aemprements singulars.—Eximinus Sancii.

Per que los diguen quel Senyor Rey, posat en tan gran nessitat, los pregue que ells vullen fer al Senyor Rey con major ajuda poran, ço es es que si poden amar personalment que ho façen o que hi trameten segons lurs facultats o que facen tal ajuda al Senyor Rey que sia a ells de fer e al Senyor Rey de reebrala.—Eximinus Sancii.

Item que de la ajuda que cascun fara e prometra sie feta seguretat per manera que no pogues esser denegada, e si es alcun qui do per tots sos homens, que la Universitat o homens fermen lo sindicat segons quel sen porten dictat.—Eximinus Sancii.

Petrus de Gostemps ex provisione facta in Consilio.

Lo Rey.

Sapiats que Nos vos havem deputats que aemprets per part nostra richs homens e cavallers e altres persones generoses poblados dins la vegaria de Gerona, segons que per capitols que sobre aço vos trameten ho veurets pus clar: Per que us dehim e us manam e us pregam que en fer los dits aemprements sciats diligents e curosos, segons que de vosaltres confiam, cuytant los affers aytant com porets, cor lur qualitat axi u requer et Nos trameten vos set letras de creença a vosaltres sobre aço comenada, las quals presenterets a aquells que emprerets: et ab tenor de la present donam vos ple poder quels façats cartes, que ço quens proferran nols sia tret a consequencia: e axi fets les dites cartes a aquells qui les demaneran. Data en Barchinona a XXIII dies Dagost en lany de la nativitat de nostre Senyor M. CCC. LXII.—Eximinus Sancii.

Idem.

Fuit directa Asberto de Trilia et Jacobo de Cornella vel alteri eorum.

Similis littera fuit missa Bernardo Cavaller que empren per part del Senyor Rey prelats e altres persones ecclesiasticas, richs homens e cavallers, ciutadans e homens de vila e altres qui hagen castells, lochs o mases dins la vegeria e la vila de Bisuldu e en tots altres lochs nostres dins la vegeria situats segons etc., et fuerunt sibi misse XXI littere credencie.

Semblant littera fo tramesa an Bernat Margerit e an Jaspert de Campllonch e a cascun dells que empren per part del Senyor Rey totes persones ecclesiasticas, ciutadans e homens de viles qui hagen homens dins la vegaria de Gerona e encara la ciutat de Gerona e en tots altres

lochs rayals constituits dins la dita vegaria segons, etc., et fuerunt sibi misse XXVIII littere credencie.

Idem.

Credencia comissa Geraldo de Palaciolo, licenciato in legibus.

Lo Rey.

Sobre alcuns affers tan urgents que en aquells va tota la honor de la nostra Corona havem informat largament lo feel conseller nostre e promovedor dels negocis de la nostra Cort en Guerau de Palou licenciat en Leys: Per que axi affectuosament e de cor com podem pregam la vostra naturalesa que a tot ço quell vos dira de part nostra sobrels dits affers donets plenera fe e creença axi com si Nos personalment vos ho debiem, e allo complits per obra axi com si Nos personalment vos ho dehiem, et allo complits per obra si james Nos entenets be servir et volets squivar evident perill de nostra Corona. Data en Barchinona a XXII dies Dagost en lany de la nativitat de nostre Senyor M. CCC. LXII.—Eximinus Sancii·

Idem.

Sub hac forma fuerunt facte XIII et tradite dicto Geraldo.

Credencia comissa Petro Ça Costa et Petro de Vallo.

Lo Rey.

Sobre alscuns affers tan urgents que en aquells va tota la honor de la nostra Corona havem informats largament los feels en Pere Ça Costa, Batle General, conseller nostre et en P. dez Vall de la nostra Tresoraria: Per que affectuosament e de cor com podem pregam la vostra naturalesa que a tot ço quels dessus dits vos diran o la hu dells de part nostra sobre les dits affers donets plenera fe e creença axi com si Nos personalment vos ho dehiem e allo complits per obra si james Nos entenets be servir e volets squivar evident peril de nostra Corona. Data en Barcelona a XXIII dies Dagost en lany de la nativitat de nostre Senyor M. CCC. LXII.—Eximinus Sancii.

Idem.

Sub hac forma fuerunt facte XXXVII et tradite Petro de Vallo.

Credencia comissa Thome Ça Costa et Jacobo de Sos.

Lo Roy.

Sobre alguns affers tan urgents que en aquells va tota la honor de la

nostra Corona havem informats per certs Capitols los feels en Thomas Ça Costa veguer de Villafrancha de Penedes e en Jacme de Los de casa nostra: Per que axi affectuosament e de cor com podem pregam la vostra naturalesa que a tot so quels desus dits vos diran de part nostra sobre los dits affers donets plenera fe e creença axi com si Nos personalment ho dehiem e allo complits per obra si james Nos entenets be servir e volets squivar evident perill de nostra Corona. Data en Barchinona a XXIII dies Dagost en lany de la nativitat de nostre Senyor M. CCC, LXII.—Eximinus Sancii.

Petrus de Gostemps ex provisione facta per dominum Regem in Consilio.

Sub forma predicta fuerunt facte XXXI.

Et fuerunt cum predictis litteris missa capitula similia de verbo ad verbum, mutatis tamen nominibus illis capitulis que missa fuerunt Bernardo Cavallerii que registrata sunt in quarto folio precedente. Que degen demenar de part del dit senyor als prelats, clergues e richs homens e cavallers e altres universitats rayals de la veguaria de Villafrancha de Penedes e en les sots vegueries de Apiera e de Agualada et en les batlies de Sarbos e de Cubelles per socorrer e ajudar a les fronteras Darago qui stan en gran perill.

Idem.

Credencia comissa Petro Danglola (sic) [1] *e Michel de Bordell.*

Lo Rey.

Sobre alscuns affers urgents que en aquells va tota la honor de la nostra Corona, [havem] informats largament los feels de casa nostra en Pere Danglola e en Miquel de Bordell: Per que axi affectuosament com podem pregam la vostra naturalesa que a tot ço quels dessus dits o la hu dells vos diran de part nostra sobrels dits affers donats plenera fe et creença axi com si Nos personalment vos ho dehiem e allo complits per obra si james Nos entenets be servir e volets esquivar evident perill de nostra Corona. Data en Barchinona a XXIII dies Dagost en lany de la nativitat de nostre Senyor M. CCC. LXII.—Eximinus Sancii.

Petrus de Gostemps ex provisione facta per dominum Regem in Consilio.

Sub forma predicta fuerunt facte XXVI et misse predictis comissariis.

Et fuerunt eisdem cum dictis litteris missa capitula similia de verbo

[1] Por *Anglesola*.

ad verbum mutatis nominibus illis capitulis quo missa fuerunt Bernardo Cavallerii que registrata sunt in quinto folio precedenti: que demanen de part del dit senyor als prelats, clergues e richs homens e cavaller e a les Universitats rayals de las vegerias de Muntblanch e de Tarrega e dels batlius de Sa Rayal e de Villagrassa per socorrer e ajudar a les ffronteras Darago qui estan en gran perill.

Idem.

Credencia comissa Petro de Gostemps et Raymundo de Casanova.

Lo Rey.

Sobre alscuns affers tan urgents que en aquells va tota la honor de nostra Corona havem informats largament los feels en P. de Gostemps escriva nostre et en Ramon de Casanova ciutada de Manresa: Per que axi affectuosament e de cor com podem pregam la vostra naturalesa que a tot ço quels dessus dits o la hu dells vos diran de part nostra sobrels dits affers donets plenera fe e creença axi com si Nos personalment vos ho dehiem et allo complits per obra si james Nos entenets be servir e volets esquivar evident perill de la nostra Cort. Data en Barchinona a XXIII dies de Agost en lany de la nativitat de nostre Senyor M. CCC. LXII.—Eximinus Sancii.

Sub hac forma fuerunt facte XXV littere et tradite dicto Petro de Gostemps.

Et fuerunt cum predictis litteris tradita capitula dicto Petro similia de verbo ad verbum mutatis nominibus illis capitulis que missa fuerunt Bernardo Cavallerii quequidem registrata sunt in quinto folio precedenti. Que degen demenar de part del dit senyor als prelats, clergues e richs homens e cavallers o a les Universitats rayals de la vegeria de Bages, de Manresa, de Berga e de Bergada e de la sotsvegueria de Moya per socorrer e ajudar a les fronteras Darago qui stan en gran perill.

Idem.

Credencia comissa Bernardo de Ulzinellis et Arnaldo de Macina.

Lo Rey.

Sobre alscuns affers tan urgents que en aquells va tota la honor de la nostra Corona havem informats largament los feels en Bernat Dolzinelles de la nostra Tresoreria e Narnau de Macina de la vila de Cervera: Per que axi affectuosament e de cor com podem pregam la vostra naturalesa que a tot ço quels dessus dits o la hu dells vos diran de part nos-

tra sobrels dits affers donets plenera fe e creença axi com si Nos personalment vos ho dehiem e allo complits per obra si james Nos entenets be servir e volets squivar evident perill de nostra Corona. Data en Barchinona a XXIII dies de Agost en lany de la nativitat de nostre Senyor M. CCC. LXII.—Eximinus Sancii.

Petrus de Gostemps ex provisione facta in Consilio.

Sub hac forma fuerunt facte LX et tradite Bernardo de Olzinellis.

Et fuerunt cum predictis litteris tradita capitula dictis Bernardo de Ulzinellis et Arnaldo de Macina similia de verbo ad verbum, mutatis solum nominibus illis capitulis que missa fuerunt Bernardo Cavallerii que quidem registrata sunt in sexto folio precedenti. Que degen demenar de part del dit senyor als prelats, clergues e richs homens e cavallers e a les universitats rayals de las veguerias e de la batlia des Prats e de Sagarra per socorrer e ajudar a les fronteras Darago qui stan en gran perill.

Idem.

Credencia comissa Bertrando de Vallo, doctori, et Bernardo Arlovini.

Lo Rey.

Sobre alcuns affers tan urgents que en aquells va tota la honor de nostra Corona havem informats largament los feels en Bertran dez Vall, conseller nostre et en Bernat Arlovi de casa nostra: Per que axi affectuosament e de cor com podem pregam la vostra naturalesa que a tot ço quels dessus dits o la hu dells vos diran de part nostra sobrels dits affers donets plenera fe e creença axi com si Nos personalment vos ho dehiem e allo complits yverçosament per obra si james Nos entenets be servir e volets squivar evident perill de la nostra Corona, com aquestes affers requiran gran cuyta. Data en Barchinona a XXIII dies Dagost en lany de la nativitat de nostre Senyor M. CCC. LX dotse.—Eximinus Sancii.

Petrus de Gostemps ex provisione facta in Consilio.

Sub hac forma fuerunt facte XXXV.ª littere et tradite sine aliqua subscriptione prenominatis Bertrando de Vallo e Bernardo Arlovini predicte littere fuerunt restitute duabus exceptis que fuerit tradite altera nobili Geraldo Raimundo de Montecateno et altera Priorisse Monasterii del Guayre.

Et fuerunt tradita cum dictis litteris capitula predictis Bertrando et Bernardo similia de verbo ad verbum mutatis nominibus in illis capitulis que missa fuerunt Bernardo Cavallerii que quidem registrata sunt in presenti registro in sexto folio precedenti. Que degen demenar de part

del dit Senyor als prelats, clergues e richs homens e cavallers e a les Universitats rayals de la Vegeria de Leyda e de Pallars per socorrer e ajudar a les fronteras Darago qui stan en gran perill.

Lo Rey.

Com Nos trametran en les parts de Rosello e de Cerdanya lamat conseller e oydor de la nostra Cort Berenguer Dolius, cavaller, per demenar e haver aiuda dels prelats e universitats rayals qui son en les dites parts et hajam constituits procuradors lo dit Berenguer Dolius ensemps ab lo Governador et en Thomas de Marça e micer Ffrancesch Roma vicecanceller nostre a fer et a speagar certs affers nostres en les dites parts: Per ço us dehim e us manam que segurtats los dits procuradors nostres o los III o dos o I dells en les parts on ells iran e façats tot ço que manat vos sera per ells ab tota aquella major diligencia e cura que pugats. Data en Barchinona a XXII dies Dagost en lany de la nativitat de nostre Senyor M. CCC. LXII.—P. Cancellarius.

Jacobus Conesa ex [1] sibi tradidit per Thesaurarium.

Al feel de casa nostra en Bernat Luques.

Similis fuit missa al feel scriva seu en Narnau Luques.

Idem [2].

[1] Espacio en blanco.

[2] Sigue una hoja en blanco.

PARLAMENTO DE PERPIÑÁN DE 1864

II bis (pág. 332).

[1] *Convocacio prelatorum Rossilionis et Ceritanie ad parlamentum Perpiniani.*

Petrus Dei gratia Rex Aragonum, Valencie, Maioricarum, Sardinie et Corsice, Comesque Barchinone. Venerabili patri. . . . .[2] Elnensi episcopo, salutem et dilectionem. Cum Nos in villa nostra Perpiniani ad utilitatem rei publice nostre Parlamentum providerimus celebrandum: Idcirco vobis expresse dicimus et mandamus quatenus prima die mensis Augusti proxime instantis in eadem villa sitis infalibiliter coram Nobis. Datum in Castro nostro Perpiniani sub nostro sigillo secreto xv kalendas Augusti, anno Domini millesimo CCC.° XL.° IIII.°[3]—A. Vicechancellarius.

Raimundus Sicardi mandato domini Regis.

Similes fuerunt misse omnibus infrascriptis, addito in titulo post verbum Comesque Barchinone *videlicet* et Rossilionis, *quia post missionem prescripte littere extitit ordinatum.*

Procuratori Archiepiscopi Narbone.
Procuratori Episcopi Urgellensis.
Capitulo canonicorum ecclesie Elnensis quod mittant suum procuratorem pro predictis.
Vicario Episcopi Elnensis.
Abbati Sancti Martini Canigonensis.

[1] Archivo general citado.—Reg. 1118, fol. 175.

[2] Espacio en blanco en el original. El obispo se llamaba Pedro de Cima.

[3] Fué convocado este Parlamento durante el tiempo que estuvieron cerradas las Cortes de Barcelona. Véase la página 170 del tomo II de la presente Colección.

Abbati Villelonge.
Abbati de Camporutundo.
Abbati de Rivipullo.
Abbati Sancti Andree.
Abbati Sancti Petri de Rosis.
Abbati Vallisbone.
Abbati Sancti Genesii.
Abbati Fontisfrigidi.
Abbati Sancti Michaelis.
Abbati Monasterii Crassensis.
Abbati Arularum.
Abbati Sanctarum Crucum.
Priori de Spirano.
Priori de Corniliano.
Priori de Marsivole.
Priori de Campo.
Priori de Serrabona.
Comendatori Mansi Dei.
Comendatori de Orulo.
Comendatori de Baiolis.
Preposito de Villari.
Preposito de Podiliano.
Camerari Cracensis.

Convocacio nobilium, baronum, militum et aliorum generosorum Rossilionis et Ceritanie ad parlamentum ad villam Perpiniani.

Petrus Dei gratia Rex Aragonum, Valencie, Maioricarum, Sardinie et Corsice, Comesque Barchinone et Rossilionis, inclito infanti Raimundo Berengarii Comiti Impuriarum, patruo nostro karissimo, salutem etc. Cum Nos in villa nostra Perpiniani ad utilitatem rei publice nostre Parlamentum providerimus celebrandum: Idcirco vobis expresse dicimus et mandamus quatenus prima die mensis Augusti proxime instantis in eadem villa sitis infallibilliter coram Nobis. Datum in castro nostro Perpiniani sub nostro sigillo secreto XV.° kalendas Augusti, anno Domini M.° CCC.° XL.° IIII.°—A. Vicechancellarius.

Raimundus Sicardi mandato domini Regis.

Similes fuerunt misse omnibus infrascriptis:

Nobili et dilecto Vicecomiti de Caneto.
Nobili Petro Vicecomiti de Insula.
Nobili et dilecto Johanni Vicecomiti de Evol.
Nobili et dilecto Berengario de Castro novo.
Nobili et dilecto Bernardo de Sono.
Berengario Dalaya.
Petro de Sancto Martino.
Guillermo Rubei.
Berengario de Sancto Johanne.
Raymundo Daçtat.
Johanni Fehina.
Guillermo Rubei, militi.
Bernardo Vidal.
Dalmacio de Cornaboix.
Guillermo Dalanya.
Thomasio de Marza.
Guillermo Alberti.
Guillermo Cesfons.
Jauberto Cesfons.
Hugueto Steve.
Petro de Pesols.
Raymundo de Vilalonga.
Raymundo de Palauda.
Heredi Berengarii de Sancto.
Berengario Dolms de Ceret.
Auger Destany.
Guillermo Dolms.
. . . . .[1] en Mudasons.
Dalmau Cesfons.
Arnaldo de Lordat.
Asénario Daçtat.
Bernardo de Ribes.
Ffrancisco de Seragoça.
Berengario Dolms.
Berengario Despuig.

[1] Hay estos puntos en el original.

Bremundo de Socateu.
Arnaldo Steve.
Berengerio Dezvives.
Arnaldo de Perapertusa.
Berengario Çaribera.
Heredi den Traver.
Hugueto de Lupiá.
Raymundo de Vallauria.
Bernardo de Muntclanr.
Petro Amorós.
Dalmacio Cotzoni.
Petro Franch.
Raymundo Roig.
Ugueto Dalanya.
Guillermo Dezcastell.
Raymundo Dardena.
Simoni de Sancto Michaeli.
Arnaldo de Lupiá.
Guillermo de Vivario.
Petro Raymuudi de Codolet.
Berengario Villauria.
Ffrancisco de Bellcastell.
Poncio de Lupiano.
Petro de Torruboix.
Heredi de Muntner.
Petro Dezpuig.
Poncio de Caramany.
Andree Guiter.
Philipo Garcelin de Lupia.
Heredi de Sancto Martiali.
Petro Guillermi de Stanybas.
Berengario Julla.
Raymundo Totzoni.
Ffrancisco Dolms.
Pauqueto de Bellcastell.

ADICIONES AL TOMO III

PARLAMENTO DE LÉRIDA DE 1373

IV bis (pág. 270)

[1] Rex Aragonum.

Secundum rumores noviter ac diversimode perceptos et qui indesinenter continuantur, anglici in magno numero veniunt seu venire intendunt in Hispaniam et post eos francigene per regna et terras nostras transire credentes, et quia super dictarum gentium adventu et provisionibus inde faciendis pro tuicionis et indemnitate nostra et nostrorum subditorum volumus et expedit urgensque dicta ra[ti]o per Nos providam deliberationem haberi cum prelatis, magnatibus, baronibus, militibus et aliis probis et circunspectis viris ex nostris naturalibus ad quam habendam locum in civitate Ilerde et diem x instantis mensis novembris duximus asignandos, et inter alios vos ad ipsam deliberationem habendam et provisiones huiusmodi faciendas interesse velimus: Propterea vos rogamus vobisque dicimus et mandamus quatenus dictis die et loco ubi Nos, Deo propicio, erimus infallibiliter intersitis. Datum Barchinona XXVI.ª die octobris anno a nativitate Domini M.° CCC ° LXX.° tertio. Visa Ro.

Jacobus Conesa ex p. f. in Consilio per dominum Regem ubi fuit lecta.

Fuit directa Infanti Martino.

Sub dicta forma fuit scriptum personis inferius nominatis:

Petro Comiti Urgellensi.
Johanni Comiti Impuriarum.
Ugoni Vicecomiti Cardone.

[1] ARCHIVO GENERAL citado.—Reg. 1089, fol. 191 vuelto.

Andree de Fonoleto Vicecomiti Insule et de Caneto.
Raymundo de Angularia.
Petro Galcerandi de Pinosio.
Archiepiscopo Terrachonensi.
Episcopo Valentino.
Episcopo Dertusensi.
Episcopo Ilerdensi.
Archiepiscopo Cesaraugustano.
Blasio de Alagone.
Johanni Eximeni Durrea.
Petro Ferdinandi, domino Dixer.
Ludovico Cornelii.
Lupo de Gurrea.
Petro Jordani Durries.
Dominico Cerdani, Justicie Aragonum.

Item fuit scriptum super eodem Universitatibus infrascriptis sub hac forma.

Rex Aragonum.

Secundum rumores noviter etc. usque ibi cum dicitur: et inter alios duos probos et circunspectos viros ex Universitate vestra ad ipsam deliberationem habendam et provisiones huiusmodi faciendas interesse velimus: Propterea vos rogamus vobisque dicimus et mandamus quatenus dictos duos eligatis confestim ipsosque loco et die quibus supra faciatis adesse. Datum Barchinone XXVI.ª die octobris anno a nativitate Domini M.° CCC.° LXX.° tertio.—Visa Ro.

Videlicet
Consiliariis et Probis hominibus civitatis Barchinone.
Juratis et Probis hominibus civitatis Gerunde.
Consulibus et Probis hominibus ville Perpiniani.
Juratis et Probis hominibus civitatis Cesarauguste.
Juratis et Probis hominibus civitatis Valencie.

[1] Lo Rey.

Molt car Primogenit. Jassia Nos haguessem ordonat tenir Parlament en Leyda lo quart jorn de noembre prop vinent, empero en apres

[1] Archivo general citado.—Reg. 1089, folio 192 vuelto.

veents que los de Valencia no y pogueren esser lo dit dia, considerada [la] distancia del loch, havem ordonat que y sien lo x jorn del dit mes prop vinent, e trametem vos semblants letres que ja us haviem trameses ajustada en aquelles la rao per que volem tenir lo dit Parlament segons que veurets en un translat que us trametem dins la present: Per que us pregam que façats ab aquells a qui Nos ne escrivim que sien en Leyda al x jorn del dit mes de noembre, car Nos hi serem sens falla. Dada en Barchinona sots nostre segell comu a XXVIII dies doctubre del any MCCCLXXIII.—*Rex Petrus.*

Entenem que dejats fer los sobrescrits a aquells als quals los haviets fets fer en les altres letres, letres que us haviem trameses.

Fuit signata per dominum Regem et ideo expedita.

PARLAMENTO DE MONTBLANCH DE 1374

IV ter (pág. 270).

[1] Lo Rey.

Molt cara companyona. Ja us havem scrit per altra letra com entram a Muntblanch sans e alegres la merce de Deu: e ara vos significam que per tal com a Muntblanch no havem trobat alcun daquells que havem appellats al Parlament, vuy som Nos en venguts açi a Poblet ab intencio de sperar açi entro a diluns que ve, si vendran los que havem appellat, e que entre tant hajam sabut de vos e de nostre Consell qui aqui es, que us par dejam fer passat lo dit diluns, si los demunt dits ho part daquells no son venguts ne havem haut ardit que venguen. Per que, cara companyona, vos pregam que vos tantost fassats aqui justar los de nostre Consell e digatslos ço que us fem saber els monstrats la present letra, acordats sobre les dites coses, es assaber: que parra a vosaltres ques Nos dejam fer, passat lo dit diluns, sobrel fet per que som venguts, car Nos ja havem fet saber que no entenem daqui auant scriure a nengu pus no conexen la honor quels fem en demenarlos de consell sobre nostres grans affers, ans par que alcuns dells ho prenguen a preiudici e los altres que singularment havem demenats par que aytant poch ho prenguen per bon cap, car no son venguts ne saben que vinguen, nes son escusats. Part ayo, cara companyona, vos fem saber que mossen R. Alamany te ab si Lanquisidor e Maestre Guillem Conill e altres frares preycadors son açi per aquest fet, e Nos, car no ych havem negun daquells qui saben lo fet, ne altre consell de doctors ne de juristes nols podem respondre mas quels tenim anous *(sic)* [2] on es mester, e us pregam affectuosament e volem que encontinent nos trametats micer Francesch Roma, mossen Jacme dez Far e micer Garau dez Pa-

[1] Archivo general citado.—Reg. 1243, fol. 24.

[2] *A no us*; es decir, á ningún uso, por no estar presentes.

lou, per consellarnos sobrel fet del dit Inquisidor e nols prengats nenguna escusa, ans tenits manera que per grat o per força ells venguen, faent hi totes aquelles rigors que si meresquen per que venguen tantost. Dada en lo Monestir de Poblet sots nostre segell secret a XXI dias de juny del any M.CCC.LXXIIII.—*Rex Petrus*.

PARLAMENTO DE BARCELONA DE 1374

IV quater (pág. 270).

[1] Lo Rey.

Car cosi com a fill. Per altres letres vos havem escrit e trames P. dez Bosch que vingats, per ço com missatgers de Castella venen, e volem que vos siats ab Nos con ells hic seran. Encara mes volem e demanam la vostra venguda per nostres afers e de la terra sobrels quals volem haver vostre acord e dalcuns altres, los quals en aço havem appellats que sien ab Nos a XVI dies del present mes, açi en Barchinona: Per que us manam e pregam que encontinent vingats a Nos de guisa quel dia dessus dit siats ab Nos sens falla. Dada en Barchinona sots nostre contrasegell a X dies de octubre del any MCCCLXXIIII.—*Rex Petrus.*

Dominus Rex mandavit mihi Jacobo Conesa.

Dirigitur Comiti Impuriarum.

Lo Rey.

Vezcomte. Com per alguns afers molt necessaris e molt urgents e tocants Nos e la nostra cosa publica vullam haver deliberacio ab algunes notables e assenyalades persones de nostra Senyoria, e entrels altres haiam acordat que vos siats a la dita deliberacio: Per ço, pregamvos e manam que encontinent vingats açi en Barchinona, per manera que hic siats a XVI dia del present mes de octubre, car aquell dia mateix havem assignats als altres qui en aço deven entrevenir. E per ço, com los afers han gran cuyta es mester que triga no y entrevinga. Dada en Barchinona sots nostre contrasegell a X dies de octubre del any M.CCC.LXXIIII.

Idem.

Dirigitur Vicecomiti Cardone.

Sub dicta forma fuit scriptum:

Al honrat Pare en Christ mossen P. per la divinal providencia Bisbe de Barchinona.

[1] Archivo general citado.—Reg. 1091, fol. 82 vuelto.

Al honrat etc. mossen Bertran Bisbe de Gerona.
Al honrat etc. mossen R. Bisbe de Vich.
Al honrat etc. mossen Berenguer Bisbe Durgell.
Episcopus Ilerdensis est jam in Curia et sic non oportuit sibi scribi.
Nobili Gilaberto de Crudiliis. . . . .
Johanni Berengarii de Rajadello. . } Dicimus et mandamus.
Nobili Raymundo de Angularia. . .

Idem.

Lo Rey.

Com per alguns afers etc. usque ubi dicitur, e entrels altres haiam acordat que y sien II prohomens de la vostra Universitat: Per ço us deim e manam que encontinent elegiscats los dits II Prohomens e aquells Nos trametets per manera que sien ab Nos açi en Barchinona lo XVI dia del present mes de octubre, car aquell mateix dia havem assignat als altres que en aço deuen entrevenir, e per ço, com los afers han gran cuyta es mester que triga no y entrevinga. Dada en Barchin ona sots nostre contrasegell a X dies de octubre del any MCCCLXXIIII.—*Rex Petrus.*

Idem.

Dirigitur Paciariis et Probis hominibus Ilerde.

Similes littere infrascriptis videlicet:

A Gerona quod mittant unum procerem.
A Perpinya quod mittant alium.

[1] Lo Rey.

Honrat Pare en Christ. Vostra letra havem reebuda sobre aço que vos haviem escrit que vinguessets a Nos a cert Parlament, al qual vos entrels altres haviem appellat, e plagueraus e encara Nos plauria e us pregam que hic siats si sens dampnatge de vostra persona fer se pot. Empero si necessitat de vostra persona vos nescusa, Nos axi mateix vos navem per escusat. Dada en Barchinona sots nostre contrasegell a XVI dies de octubre del any M.CCC.LXXIIII.—Decanus Urgelli.

Dominus Rex mandavit mihi Jacobo Conesa.

Dirigitur Episcopo Gerundensi.

[1] Archivo general citado.—Reg. 1091, fol. 86.

[1] Lo Rey.

Honrat Pare en Christ. Per altres letres vos havem appellat, pregant e requirent que vinguessets açi en Barchinona, on Nos ab vos entrels altres voliem haver nostre acord sobrels afers de la terra, ço es assaber: sobre la deffensio del Principat de Cathalunya, e haviem assignat dia a vos e als altres lo XVI.e dia del present mes, lo qual dia ja es passat, e vos no sots vengut. E com de dia en dia sacresque la necessitat quens es molt urgent e molt necessaria en entendre e proveir a la dita defensio, com los enemichs qui son en les fronteres de Rossello e de Cerdanya secresquen de companyes e haien preses e occupats diverses lochs e dampnificades nostres gents que esperen nostre socors, e, segons que creem que hajats entes, dissapte prop passat, los dits enemichs hajen esvehits e molt dampnificats los nostres fronteres qui eren a Vinça, e Nos per cercar e pendre via covinent a fer lo dit socors, vullam haver axi com se pertany consell e deliberacio ab persones notables e assenyalades de nostra terra, especialment del dit Principat de Cathalunya, sabents que ço que farem ab lur bon consell e deliberacio haura bon procehiment e fara, Deu volent, aquell fruyt quen espetam: Per ço, vos pregam molt afectuosament e us requerim per la naturalesa quens sots tengut que encontinent vingats a Nos per la dita rao, e pensats que en aytal cas vos ne algun natural nostre del qual Nos vullam haver consell nol pot nel deu denegar raonablament ne sens gran carrech seu, ne de ço pendran escusa de malaltia ne de neguna altra cosa. Dada en Barchinona sots nostre contrasegell a XVII de octubre del any M.CCC.LXXIIII.— *Rex Petrus.*

Jacobus Conesa ex provisione per dominum Regem factam in Consilium ubi fuit lecta.

Dirigitur Episcopo Urgelli.

Similes littere fuerunt misse:

Episcopo Barchinone.
Episcopo Gerundensi.
Episcopo Vici.

Lo Rey.

Car cosi com e fill. Per altres letres vos haviem appellats que vinguessets aci en Barchinona on Nos ab vos entrels altres voliem haver nostre

[1] ARCHIVO GENERAL citado.—Reg. 1091, fol. 89.

acord sobrels afers de la terra, ço es, saber: sobre la defensio del Principat de Cathalunya e haviem assignat dia a vos e als altres lo XVI dia del present mes, lo qual dia ja es passat e vos no sots vengut. E com de dia en dia se cresca etc., *ut supra proxime*.

Idem.

Dirigitur Comiti Impuriarum.

Similes littere fuerunt misse infrascriptis:

Vicecomiti Cardone.
R. de Angularia.
Johanni Berengarii de Rejadell.
Gilaberto de Crudilliis.

Lo Rey.

Per altres letres vos haviem escrit e manat que elegirets II Prohomens de la vostra Universitat que vinguessen aci en Barchinona on Nos ab ells entrels altres voliem haver nostre acort sobre los affers de la terra, ço es saber, sobre la defensio del Principat de Cathalunya, e haviem assignat dia a vos e als altres lo XVI dia del present mes, lo qual dia es ja passat, e los dits II Prohomens no son venguts, e com de dia en dia etc. *(prout superius proxime):* Per ço vos deim, manam e requerim per la naturalesa quens sots tenguts que encontinent nos trametats los dits II Prohomens per la dita rao e pensats que en aytal cas vosaltres ne alguns naturals nostres, dels quals Nos vullam haver consell nol poden nel deven denegar raonablament ne sens gran carrech lur. Dada en Barchinona sots nostre contrasegell a XVII dies de octubre del any M.CCC.LXXIIII.—*Rex Petrus*.

Idem.

Dirigitur Paciariis et Probis hominibus Ilerde.

[1] Lo Rey.

Molt car Primogenit. Nos havem escrit al noble e amat nostre mossen Berenguer de Vilaragut que vinga açi a Nos per lo fet del Parlament. E com lo dit noble haia aquí algunes questions, les quals per absencia sua se porien leugerament perdra, la qual cosa tornaria en gran dampnatge seu, pregam vos affectuosament e volem que en totes e qualsevol ques-

[1] Archivo general citado.—Reg. 1240, fol. 36.

tions, tam be civils com criminals que ell o sos sotsmeses hagen per qualsevulla rao sobresigats e façats sobreseure, aytant com ell trigara venir açi restant ab Nos e per un mes apres que sia tornat aqui. Dada en Barchelona sots nostre segell secret a xxx dies de deembre del any M.CCC.LXXIIII.—*Rex Petrus*.

ADICIONES AL TOMO IV

PARLAMENTO DE GERONA DE 1385

II bis (pág. 247 vuelta)

[1] Lo Rey.

Promens. Per alsguns afers fort cuytats e molt necesaris tocants nostra honor e be de la cosa publica, havem deliberat Nos e lo Consell del Parlament per Nos convocat e ara resident en aquesta ciutat, trametreus los feels nostres micer P. Vilana, canonge e Official, e en Bernat Asturç ciutada de Gerona informats sobrel dit fet largament de nostra intencio: Perque us pregam, dehim e manam que als dits micer P. Vilana e Bernat Astruç de tot ço que ells vos diran sobre les dites coses de part nostra, axi com si Nos personalment vos ho dehiem donets plena fe e creença, e allo per nostra honor vullats complir per obra. Dada en Gerona sots nostre segell secret a XI dies de maig del any MCCCLXXXV.—*Rex Petrus*.

Dominus Rex misit signatam.

Consiliariis Barchinone.

Lo Rey.

Nos trametrem aqui per alscuns afers cuytats e molt necesaris als Consellers de Barchinona los feels nostres micer P. de Vilana Official e en Bernat Astruç ciutada de Gerona ab letra de creença, la qual lurs havem comanada ab acord e deliberacio del consell del Parlament per Nos convocat novellament e are resident en la ciutat de Gerona. E per ço, com sabem e conexem que vosaltres entrels altres de la dita ciutat, havets gran cor e fervent en fer e procurar tot ço que sia nostra honor e be de la cosa publica: Pregam e manam espressament que ensemps ab

[1] ARCHIVO GENERAL citado.—Reg. 1269, fol. 171 vuelto.

los dits micer P. Vilana e Bernat Astruç e encara sens ells façats ab los dits Consellers que ço per que Nos hi tramettem los dits micer P. e Bernat Astruç sia fet e complit prestament per obra, e donats fe e creença a tot ço que eles sobre les dites coses vos diran de part nostra. Dada en Gerona sots nostre segell secret a XI de Maig del any MCCCLXXX.—V. Rex Petrus.

Idem.

Fuit directa Petro Turrem *(sic)* legum doctori et Johanni Serra civibus Barcinone.

[1] Lo Rey.

Promens. Per execucio e bo espetxament dels affers del Parlament que novellament havem açi tengut, es espedient e molt necesari que stiguen e sien continuament en nostra Cort un dels missatgers de cascuna de les ciutats, viles e locs insignes de Cathalunya qui entrevengueren e foren presen ts en lo dit Parlament, con aquells sapien ia e entenen los dits affers: Perque us pregam, volem e manam espressament que tota dilacio remoguda Nos trametats encontinent sens falla un daquells quens tramattes per aquesta rao, e que apres sen tornaren de nostra licencia, car sens ells e los altres dessus dits, dels quals hi ha ia partida e los altres hi deven esser tot dia, los dits affers bonament nos porien [spatxar] de ques seguiria a Nos e a la terra interes molt gran. Dada en Gerona sots nostre segell secret a XXI dies de Maig del any M. CCC. XXXV.—*Rex Petrus.*

Dominus Rex in Consilio mandavit mihi Bartholomeo Sirvent.

Dirigitur Consiliariis Barchinone.

Item similis littera sub eisdem data et signo fuit directa Paciariis et probis hominibus Ilerde.

Idem.

Lo Rey.

Com per alscuns afers urgents e necessaris tocants tant que mes no porien nostre be e honor e de la cosa publica de nostres regnes e terres e specialment del Principat de Cathalunya, vos hajam aci prestament necessari ab les altres prelats, barons, cavallers, missatgers de ciutats e locs nostres insignes del Principat dessus dit, als quals sobre aço semblantment escrivim e dels quals hic ha ja molts, pregamvos affectuosament e us requerim per la fe e naturalesa de quens sots [tengut] que en-

[1] Archivo general citado.—Reg. 1289, fol. 175.

continent vingats a Nos, tota escusacio e dilacio remoguda si james nos entenets complaure e servir, com los dits afers sien tals e tan cuytats que no soferen triga alguna. Dada en Gerona sots nostre segell secret a XXIII dies de Maig del any M. CCC. LXXXV.—*G. de Vallesicca.*

Fuit directa Preposito Terracone.

Sub ista forma fuit scriptum Episcopis et Capitulis infrascriptis, hoc tamen mutato, quod loco illorum verborum; *vingats a Nos,* ponatur: elegiscats II dels pus discrets e aquells en nom de tots vosaltres nos tramettets tota escusacio, etc.

Capitulo ecclesie Dertusensis.
Episcopo ecclesie Urgellensis.
Capitulo ecclesie Valentinensis.
Episcopo Barchinonensi.

Lo Rey.

Car cosi. Com per alscuns afers urgents e necessaris tocants tant que mes no porien nostre be e honor e de la cosa publica de nostres regnes e terres e specialment del Principat de Cathalunya vos hajam prestament aci necessari ab los altres barons, prelats, cavallers, missatgers de ciutat e locs insignes del Principat dessus dit, als quals sobre aço semblantment scrivim e dels quals hic ha ja molts, manam vos espressament e us requerim per la fe e naturalesa de quens sots tenguts que encontinent vingats a Nos tota escusacio e dilacio remoguda si james Nos entenets complaure e servir, com los dits afers sien tals e tan cuytats que no soferen triga alguna. Dada en Gerona sots nostre segell secret a XXIII dies de Maig del any mil CCCLXXXV.—*G. de Vallesicca.*

Dominus Rex mandavit mihi Bartholomeo Sirvent.

Dirigitur Comiti de Prades.

Per similem formam fuit scriptum Comitibus, Vicecomitibus, nobilibus et militibus iafrascriptis:

Primo, Comiti Urgelli, et incipit: Car nebot.
Comiti Cardone.
Vicecomiti Castriboni.
Vicecomiti Insule et de Caneto.
Bernardo de Capraria.
Arnaldo Dordau.
Raymundo de Angularia.
Dalmacio de Queralt.

Gastoni de Montecatheno.
. . . . . [1] filio Bernardi Galcerandi de Pinosio.
Bernardo de Camporrellis.
Bernardo de Boxadors.
Guillermo de Argentona.

[2] Lo Rey.

Com per alscuns afers urgents e necessaris tocants tant que mes no porien nostre be e honor e de la cosa publica de nostres regnes e terres e specialment del Principat de Cathaluuya, vos hajam aci prestament necessaris ab los altres prelats, barons, cavallers, missatgers de ciutats e locs nostres insignes del Principat dessus dit, als quals sobre aço semblantment escrivim e dels quals hic ha ja molts: Pregamvos affectuosament e us requerim per la fe e naturalesa de quens sots teuguts, que encontinent nos trametats II missatgers vostres, tota escusacio e dilacio remoguda si james nos entenets complaure e servir, com los dits afers sien tals e tan cuytats que no soferen triga alguna. Dada en Gerona sots nostre segell secret a XXIII dies de Maig del any mil CCC. LXXXV.—*G. de Vallesicca.*

Idem.

Fuit directa Consiliariis et probis hominibus civitatis Barchinone.

Eadem modo scriptum fuit Universitatibus qui sequntur:

Procuratoribus et probis hominibus civitatis Dertuse.
Paciariis et probis hominibus civitatis Ilerde.
Consiliariis et probis hominibus Vici.
Consiliariis et probis hominibus Minorise.
Juratis et probis hominibus Villefranche Penitensis.
Paciariis et probis hominibus Cervarie.
Consulibus et probis hominibus Podiiceritanii.

[3] En Pere, etc. Als feels nostres los Consols e prohomens dels lochs reyals de Rossello e de Vallespir, salut e gracia. Com Nos hajam finat ab los del Parlament qui aci son per les Universitats reyals de Cathalunya que donen a Nos per la execucio que fem contra lo Comte Dampurias I flori per lança e DCC. ballesters, a rao de quatre solidos per ballester e

[1] Hay estos puntos en el original.
[2] Archivo general citado.—Reg. 1289, fol. 184 vuelto.
[3] Idem íd.— Reg. 1291, fol. 15.

e dels conestables de aquells a rao de cinch solidos, ço es del primer dia Dagost present tro per tot lo xv dia del mes de Setembre prop vinent: Per ço us dehim e manam expressament e de certa sciencia que la part a vosaltres tocant en lo dit sou e estimes hajats pagada en la ciutat de Gerona a aquella persona o persones qui seran ordenades per lo dit Parlament lo x dia del mes de Setembre. E aço no mudats ne laguiets per alguna manera, com serie gran perill en la triga per les gents darmes qui partirien de les guarnicions on Nos las havem ordonades, sabent que tot dan e perill qui sen seguis serie imputat a culpa de vosaltres. Dada en Ffigueras sots nostre segell secret lo derrer dia Dagost en lany de la nativitat de nostre Senyor M CCC LXXXV.—*G. de Vallesicca.*

Berengarius de Busquetis mandato regio facta per Thesaurarium.

[1] Petrus, etc. Fideli nostro Berengario de Pruners nuncio ad Nos misso per Universitatem civitatis Vici pretextu Parlamenti quod celebramus cum Universitatibus locorum regiorum Principatus Cathalonie pro dando Nobis super nonnullis tangentibus honorem nostrum et rei publice interesse consilio salutem et graciam. Dicimus et vobis precipiendo mandamus sub incursu nostre ire et indignacionis quatenus a nostra Curia seu Parlamento predicto nullatenus recedatis, donec Parlamentum predictum fuerit debito modo conclusum, esto quod [2] per nostrum Primogenitum aut nostros et suos officiales citatus aut requisitus fueritis sive ad partis instanciam seu alias ad comparendum coram eis. Nos enim citaciones ipsas et mandata suspendimus quandiu in dicto Parlamento adesse contigerit. Datum in villa Bisulduni sub nostro sigillo secreto quinta die Septembris anno a nativitate Domini millessimo CCC.° LXXX.° quinto.—*R. Cancellarius.*

Berengarius de Busquetis mandato regio factum per Thesaurarium.

[1] Archivo general citado.—Reg. 1281, fol. 74.

[2] «Sea que» ó «por más que».

CORTES Y PARLAMENTO DURANTE EL REINADO DE D. JUAN I

(pág. 247.)

I

CORTES DE SAN FELIU DE GUIXOLS, CASTILLO DE MONTAGUT, GERONA Y TARRAGONA DE 1390

[1] *Convocacio Curiarum generalium Cathalonie convocatarum in villa Sancti Felicis Guixollensis.*

Johannes Dei gratia Rex Aragonum, etc. Reverendo in Christo patri Enneco divina providencia Archiepiscopo Terrachone, salutem et dilectionem. Ecce quod tam pretextu guerre que per istas extraneas gentes armigeras fit de presenti contra Cathalonie Principatum quam ratione alterius iminentis guerre ob adventum aliarum hostilium gencium que Principatum eundem ut causa rumoribus ex inde habitis Nobis constat ingredi moliuntur generalium celebracio Curiarum in Principatu eodem incolis ipsius facienda Nobis et nostre rei publice Principatus eiusdem, expediens admodum imo necessaria quidem existit: super quibus Curiis celebrandis certi Prelati alieque persone ecclesiastice, Comites, nobiles, milites atque cives civitatis Barchinone et aliarum diversarum civitatum Principatus prefati in numero copioso in hac civitate moram trahentes, Nobis de novo humiliter supplicarunt eorum voluntatem ad istud omnimode adjungentes. Sicque supplicatione et voluntate ipsorum attentis juxta Capitulum Curie in villa Montissoni ultimo per Nos celebrata inibi a Nobis firmatum et mentem eiusdem possumus et debemus prehabito maturo et solemni consilio dictas Curias convocare,

[1] Archivo general citado.—Reg. 2016, fol. 25.

ad supplicacionem proinde prelatorum et aliarum personarum Ecclesie Comitum, nobilium, militum et civium predictorum et de voluntate eorum generales Curias antedictas tantummodo incolis Cathalonie Principatus jamdicti in villa Sancti Felicis Guixullensis, vicarie Gerunde, ad ultimam diem mensis Januarii presentis providimus celebrandas. Vos igitur requirimus et monemus quatenus celebracioni Curiarum supradictarum dictis die et villa assitis sicut et Nos tunc ipsa de causa inibi erimus infallibiliter, Deo duce. Datum Barchinone XI die Januarii anno a nativitate Domini M.° CCC.ª LXXXX°.—*Petrus Çacalm.*

Dominus Rex mandavit mihi Jacobo Tanaschani.

Similes littere fuerunt misse infrascriptis:

Venerabili in Christo patri Raymundo Episcopo Barchinone.
Ferdinando Episcopo Vicensi.
Berengario Episcopo Gerundensi.
Bartholomeo Episcopo Elnensi.
Geraldo Episcopo Ilerdensi.
Galcerando Episcopo Urgelli.
Hugoni Episcopo Dertusensi.
Venerabili et dilecto Priori Cathalonie ordinis Hospitalis Sancti Johannis Jherosolomitansis salutem et dilectionem, etc.
Venerabili et religioso fratri Raymundo Abbati Rivipulli.
Venerabili et religioso fratri Bernardo Abbati Sancti Cucuphatis Vallensis.
Abbati Sancti Genesii de
Fratri Guillermo abbati Populeti.
Fratri Bernardo abbati Sanctarum Crucum.
Abbati Sancti Petri de Brea.
Abbati Balneolarum.
Abbati Sancti Quirici.
Abbati Sancti Laurencii de Monte.
Abbati Sancti Felicis Guixollensis.
Abbati de Scarpio.
Abbati Sancti Petri de Rodes.
Abbati Ameriensis.
Abbati Sancti Michaelis de Fluviano.
Abbati Sancti Johannis de Abbatisis.
Abbati Arularum.
Abbati de Vallbona.

Abbati Campirotundi.
Abbati Sancte Marie Gerrensis.
Abbati Monasterii de Fau.
Abbati Sancti Martini de Canigone.
Priori Beate Marie de Monteserrato.

Capitulis ecclesiarum Cathedralium dicti Principatus.

Johannes Dei gratia Rex Aragonum, etc. Dilectis nostris Preposito et Capitulo ecclesie Terrachone, salutem et dilectionem. Ecce quod tam etc. usque ad conclusionem in illa parte, quatenus constituatis, ex vobis sindicos, iconomos et procuratores plena potestate suffultos qui celebracioni Curiarum supradictarum dictis die et villa assint, sicut et os ipsa de cetero inibi erimus infallibiliter, Deo duce. Datum ut supra. —*Petrus Çacalm.*

Idem.

Capitulo ecclesie Barchinone.
Capitulo ecclesie Gerunde.
Decano et capitulo ecclesie Urgelli.
Decano et capitulo ecclesie Ilerdensis.
Capitulo ecclesie Elnensis.
Capitulo ecclesie Dertusensis.
Capitulo ecclesie Vicensis.

Baronibus et militibus dicti Principatus.

Johannes Dei gratia Rex Aragonum, etc. Inclito Infanti Martino Duci Montisalbi fratri nostro carissimo salutem et fraterna dileccionis affectum. Ecce quod tam etc. ut supra in aliis usque ad illam clausulam: vobis igitur requirimus etc. in presenti dicitur: vobis ergo dicimus et mandamus quatenus celebracioni Curiarum supradictarum dictis die et villa assitis, sicuti et Nos tunc ipsa de causa inibi erimus infallibiliter, Deo duce. Datum ut supra.—*Petrus Çacalm.*

Duminus Rex mandavit mihi Jacobo Tanaschani.

Similes fuerunt misse infrascriptis:

Hugoni de Angularia Comiti Cardone, militi.. . . .
Heredi Vicecomitis de Vilamuro. . . . . } Nobilibus.
Bernardo de Sono Vicecomiti de Evolo, militi.. . .

Matheo Vicecomiti Castri boni, domicello. . . . . |
Petro de Fonolleto Vicecomiti de Insula et de Caneto, militi. . . . . |
Dalmacio Vicecomiti de Rocabertino, militi. . . . . |
Hugoni Comiti Pallariensi, domicello. . . . . |
Bernardo de Capraria, militi. . . . . |
Egregio viro Petro Comiti Urgelli et Vicecomiti Agerensi, consanguineo nostro carissimo. . . . . |
Egregio viro Johanni Comiti Empuriarum, consanguineo, etc. . . . . |
Egregio viro Johanni Comiti Montanearum de Prades, consanguineo, etc. . . . . |
Eymerico de Sintillis, militi. . . . . |
Heredi nobilis Arnaldi de Erillo. . . . . |
Hugoni de Angularia, militi. . . . . |
Bernardo Galcerandi de Poncio, domicello. . . . . |
Petro de Queralto, domicello. . . . . |
Johanni de Sono, militi. . . . . } Nobilibus.
Heredi nobilis Raymundi de Rippellis. . . . . }
Rogerio Dorcau, domicello. . . . . |
Geraldo de Cervilione, domicello. . . . . |
Geraldo Galcerandi de Rocabertino alias de Cabrenç. |
Heredi Berengarii de Castronovo. . . . . |
Geraldo de Cerviano. . . . . |
Rogerio de Montecatheno, militi. . . . . |
Johanni de Bellaria, militi. . . . . |
Blasio de Castelleto, domicello. . . . . |
Gilaberto de Crudillis, militi. . . . . |
Heredi Acardi de Talarno. . . . . |
Jasperto de Ribelles, domicello. . . . . |
Jacobo de Pallars, domicello. . . . . |
Ludovico de Muro, domicello. . . . . |
Berengario de Crudillis, militi. . . . . |
Ottoni de Montecatheno, militi. . . . . |
Gastono de Montecatheno, militi. . . . . |
Rernardo Senesterra, militi. . . . . |
Bernardo Alamanni Dorriols. . . . . }
Raymundo de Pagaria. . . . . } Militibus.
Johanni Berengarii de Rajadello. . . . . }
Bernardo de Tohus. . . . . }

Francisco de Sancto Clemente. . . . .)
Heredi Raymundi de Roxados. . . . . } Militibus.
Guillermo Ça Noguera.. . . . .)

Universitatibus dicti Principatus.

Johannis Dei gratia Rex Aragonum, etc. Dilectis et fidelibus nostris Consiliarits et probis hominibus civitatis Barchinone salutem et dilectionem. Ecce quod tam etc. usque ad illam clausulam, vobis propterea dicimus et mandamus quatenus constituatis ex vobis sindicos et procuratores omni potestate suffultos qui celebracioni Curiarum supradictarum dictis die et villa assitis sicut et Nos tunc ipsa de causa erimus infallibiliter, Deo duce. Datum ut supra.

Dominus Rex mandavit mihi Jacobo Tanaschani.

Similis littera fuit missa:

Paciariis et probis hominibus civitatis Ilerde.

Item infrascriptis sub hac forma.

Fidelibus nostris Juratis et probis hominibus civitatis Gerunde.
Consiliariis et probis hominibus civitatis Minorise.
Consiliariis et probis hominibus civitatis Vici.
Procuratoribus et probis hominibus civitatis Dertuse.
Consulibus et probis hominibus civitatis Terrachone.
Consulibus et probis hominibus ville Perpiniani.
Ville Podiiceritani.
Villeffranche Confluentis.
Ville Turricelle de Montegrino.
Ville Campirotundi.
Juratis et probis hominibus Villeffranche Penitensis.
Consulibus ville de Figueriis.
Ville Bisulduni.
Loci de Cambrils.
Consiliariis et probis hominibus ville Agualate.
Paciariis et probis hominibus ville Cervarie.
Consulibus et probis hominibus ville Cauquiliberi.

Juratis et probis hominibus ville de Arbucio.
Consiliariis et probis hominibus ville Berge.

Johannes, etc. Fideli consiliario et auditori Curie nostre Francisco de Ortiguis decretorum doctori, salutem et gratiam. Cum Nos tam pretextu guerre que per istas extraneas gentes armigeras fit de presenti contra Cathalonie Principatum, quam ratione alterius imminentis guerre ob adventum aliarum hostilium gencium que Principatus eundem ingredi moliuntur, generales Curias incolis ipsius Principatus in villa Sancti Felicis Guixolensis vicarie Gerunde ultima die mensis presentis Januarii ex supplicacione ac voluntate ceterorum prelatorum aliarum personarum Ecclesie, Comitum, nobilium, etc., civium civitatis Barchinone et aliarum diversarum civitatum Principatus jamdicti in hac civitate tunc in numero copioso moram trahencium celebrandas duxerimus cum littera nostra data in eadem civitate Barchinone XI die mensis presentis, et hesitemus quamplurimum an in villa et die jamdictis propter occupacionem negociorum quorumdam guerram concernencium antedictam valeamus adesse, vobis quem quo ad ista in locumtenentem nostri Cancellarii huius serie deputamus, dicimus, commitimus et mandamus quatenus accedendo personaliter ad villam Sancti Felicis Guixollensis predictam, vos, si die eadem in villa prefata non affuerimus, vice auctoritateque nostris et ut locumtenens nostri Cancellarii predicti tam presentibus quam absentibus Curias antedictas ad diem octavam post dictam ultimam diem mensis presentis et sub inde de die certa in diem certam ad illud videlicet tempus quod vobis videbitur continuare curetis, donec Nos in villa predicta pro celebracione Curiarum supradictarum fuerimus, dum tamen quelibet continuacio terminum octo dierum vice qualibet non excedat, faciendo fieri de continuacione huiusmodi vestraquaque vice per aliquem notarium idoneum publicum sive publica instrumenta, Nos enim vobis nomine antedicto super hiis ac dependentibus exinde vel hiis necessariis vices nostras commitimus plenarie cum presenti, per quam supplemus omnem deffectum ac solemnitatem, siquis vel siqua appareat vel emineat, super istis, de nostre videlicet regie plenitudine potestatis. Datum Barchinone XXIII die Januarii anno a nativitate Domini M.° CCC.° XC.—*Petrus Çacalm.*

Dominus Rex mandavit mihi Jacobo Tanaschani.

Johannes, etc. Venerabili religioso et dilecto nostro fratri Reymundo abbati Sancti Felicis Guixolensis, salutem et dilectionem. Nuper quan-

dam comissionem fecimus sub hiis verbis:—Johannes Dei gratia Rex Aragonum, etc., ffideli Consiliario et auditori Curie nostre Francisco de Ortigiis salutem et gratiam. Cum Nos tam pretextu etc. *inseratur supra proxime registrata, post cuius data et signum sequitur:* Et quia Nos dictum Franciscum de Ortigiis pro aliquibus negociis arduis Curie nostre venire fecimus ad eandem pro quibus non potest pro continuando dictam Curiam in dicta villa personaliter interesse, vobis propterea dicimus, comitimus et mandamus quatenus ut locumtenens nostri Cancellarii quociens Nos ab ipsa villa abesse contigerit tam presentibus quam absentibus Curias antecedentes illis via, modo, temporibus atque forma quibus dictus Franciscus vigore comissiouis preinserte faciebat et facere poterat, continuetis et de continuacionibus fieri faciatis publicum seu publica instrumenta. Nos enim vobis nomine antedicto super hiis ac dependentis exinde vel hiis necessariis vices nostras commitimus plenarie cum presenti, per quam supplemus omnem deffectum ac solemnitatem si quis vel si qua apareat vel emineat super istis, de nostre videlicet plenitudine regie potestatis. Datum Barchinone x.ª die Marcii anno a nativitate Domini millesimo ccc. nonagesimo.—*Rex Johannes.*

Dominus Rex mandavit mihi Bernardo de Jonquerio. Vidit eam Vicecancellarius qui dixit fore expeditam: Berengarius de Gostemps.

[1] Lo Rey.

En Jolian Garrius. Nos havem deliberat dema que sera dilluns partir daci ab les galees per anar a Sent Feliu de Guixols per tenir les Corts als Cathalans, les quals hi havem convocades e appellades. E per aquesta raho screvim ab altres letres nostres als tres juristes los quals acordam que vinguessen ab Nos a les dites Corts, que de continent partescan e vinguen a Nos, car sens ells e consell lur no podem fer nostra Proposicio en aquelles. E com a Nos a present nons recorden los noms quels son los dits tres juristes trametem vos les dites letres sens sobrescrits, per tal com los dits sobrescrits façats com sien aqui, e presentats les lus e fets les cuytar lur venguda com abans puscats, en manera que sien ab Nos dimats primer vinent o dimecres per lo mati e axi matex fets partir nostre Vicecanceller. E encara vos deym e manam que ab sobirana diligencia entenats e tingats a prop lo dit Vicecanceller que prestament face les provisions que Nos li manam esser fetes per lo robament e nafres fetes als capitans bretons, los quals eren venguts per servir a Nos e sen tornaven ab saulusconduyt nostre per amenar les

[1] Archivo general citado.—Reg. 1957, folio 164 vuelto.

lurs companyes, e fetes aquelles fetsles exeguir segons ques pertany. Dada en lo loch de Blanes sots nostre segell secret a xx dies de Març del any M. CCC. XC.—*Rex Johannes.*

Dominus Rex mandavit mihi Bernardo de Jonquerio.

Dirigitur Juliano Garrius.

Lo Rey.

Com Nos haiam deliberat de mudar les Corts les quals devem tenir als Cathalans, al loch de Perelada, e ab les galees qui aci son vullam anar aqui a Castello per reposar alguns dies, e per aquesta raho trametam aqui mossen Jacme Pallares e Gonçalvo Ferrandez Dalmenar posader nostre per pendre posades: Manam vos que a les paraules quel dit mossen Jacme vos dira de part nostra donets plenera fe e creença, e aquelles complit per obra, e axi matex ab lo dit Gonçalvo ensemps aministrat posades a Nos e a nostres servidors, segons quel dit nostre posader vos dira. Dada en lo loch de Sent Feliu de Guixols sots nostre segell secret a XXIII dies de Març del any M. CCC. XC.—*Rex Johannes.*

Dominus Rex mandavit mihi Bernardo de Jonquerio.

Dirigitur Procuratori Comitis Impuriarum et Consulibus et probis hominibus Castilionis Impuriarum.

[1] Lo Rey.

Com nos haiam deliberat de mudar les Corts que devem tenir als Cathalans al loch de Perelada, e ab les galees qui açi son vullam anar aqui per reposar alguns dies, e per aquesta raho trametam aqui mossen Jacme Pallares informat largament de nostra intencio: Pregam e manam vos que a les paraules quel dit mossen Jacme vos dira de part nostra donets plenera fe e creença, e aquelles complits per obra, certificantvos quens en farets servey, lo qual haurem per agradable. Dada en lo loch de Sent Pheliu de Guixols sots nostre segell secret a XXIII dies de Maig del any de nostre Senyór M. CCC. XC.—*Rex Johannes.*

Dominus Rex mandavit mihi Bernardo de Jonquerio.

Dirigitur Abbati, Consulibus et probis hominibus loci de Rosis.

[2] Lo Rey.

Vostra letra havem recebuda, la qual Nos ha tramesa los Consols de la vila de Puigcerda, a la qual vos responem que a present nous podem fer plenera resposta de les coses en aquella contengudes per tal com

[1] Archivo general citado.—Reg. 1957, folio 172 vuelto.

[2] Idem.—Reg. 1957, fol. 192.

Nos apres que vosaltres fos partits de Nos de Blanes Nos en venguem a Sent Feliu de Guixols, e aqui deliberam ab nostre car frare lo Duch qui vench al dit loch e ab nostre Consell quen sen entrassen en la ciutat de Gerona a dues fins: la primera, que fossen prop les gents darmes e que resistissen e contrastassen a les companyes que son dins nostra senyoria e aquelles tinguerem pijades e stretes, e laltra que continuassen les Corts per Nos convocades als cathalans per que Nos mudam e continuam les dites Corts al castell de Muntagut prop Gerona al XI die del present mes Dabril. E com fom [a] la ciutat de Gerona acordam ab lo dit car frare nostre e ab lo Marques de Villena e ab los altres barons, richs homens e cavallers que alli eren que per alguns ardits quens vengueren que les dites companyes stranyes se entemen a desalotjar e exirse de nostra terra, quel dit Nostre car frare ab les gents darmes qui eren a Gerona sen passas e vengues a Banyoles e a Besulu. E Nos apres lo dit acord, vehents que no era nostra honor romanir a Gerona, seguim les dites gents darmes e som venguts aci a Besulu per fer ab aquelles ço que Deus Nos administrare. E per aquesta rao no ha convengut alargar e continuar la Cort tro al dit dia, empero havem ordonat que tots los prelats e persones ecclesiastiques e sindichs de les viles e lochs reyals que venguen entretant a Gerona, e nostra cara companyona que parle ab ells e ab cascun dells, per que lo fet vingue a bona perfeccio e breu, car entenem quels barons, nobles e cavallers faran tot ço que Nos per raho de les dites coses vullam: Per queus pregam que tingats totes aquelles millors maneres que puxats ab lo Comte de Foix per que ell nos pens que sien maneres, e escrivits Nos continuament de ço que ja havets fet fets e farets daquiavan, car axi mateix vos scriurem largament de tot ço que farem per lo fet de les dites Corts. E no us mogats daqui tro que Nos haut ardit de vosaltres haiam deliberat e feta resposta deguda a aquell. Dada en la vila de Besulu sots nostre segell secret a II dies Dabril del any MCCCXC.—*Rex Johannes.*

Dominus Rex mandavit mihi Bernardo de Jonquerio.

Dirigitur Berengario de Crudillis et Sperendeo Cardona, nunciis.

[1] *Super prorrogacione Curiarum Terrachone.*

Johannes, etc. Fideli Consiliario et auditori Curie nostre Petro Rivipulli, licenciato in legibus, salutem et gratiam. Cum Nos, Curias generales quas incolis Cathalonie tam pretextu guerre que per extraneas gen-

[1] Archivo general citado.—Reg. 2016, fol. 29 vuelto.

tes armigeras fiebat improbius contra Principatum eundem quam ratione alterius imminentis guerre ob adventum aliarum hostilium gencium que Principatum jumdictum ingredi moliuntur in villa Sancti Felicis Guixollensis, vicarie Gerunde, ultima die mensis Januarii proxime preteriti celebrandas, et postmodum in Castro de Monteacuto vicarie predicte, et subinde succesive in civitate Gerunde continuandas seu mutandas Nos duximus in civitate Terracone ad secundam diem mensis Augusti proxime venientis mutaverimus, et hesitemus quamplurimum an in civitate et die jamdictis propter occupacionem negociorum quorumdam guerram concernencium antedictam, valeamus adesse, vobis quem quo ad ista in locumtenentem nostri Cancellarii huius serie deputamus, dicimus, commitimus et mandamus quatenus accedendo personaliter ad civitatem Terracone predictam, vos, si die eadem in civitate predicta non affuerimus, vice auctoritateque nostris et ut locumtenens nostri Cancellarii predicti, tam presentibus quam absentibus Curias antedictas ad diem quartam post dictam secundam diem mensis Augusti et subinde de dicta die quarta ad diem quartam continue et successive continuare curetis in capitulo sedis Terracone, donec Nos in civitate predicta pro celebracione Curiarum suppradictarum fuerimus, dum tamen queliqet continuacio terminum quatuor dierum vice qualibet non excedat, ffaciendo fieri de continuacione huiusmodi unaquaque vice per aliquem notarium ydoneum publicum sive publica instrumenta. Nos enim vobis nomine antedicti super hiis ac dependentiis exinde vel hiis necessariis vices nostras commitimus plenarie cum presenti, per quam supplemus omnem defectum ac solemnitatem siquis vel siqua appareat vel emineat super istis de nostre regie plenitudine potestatis. Datum Barchinone XXVI.ª die Julii anno a nativitate Domini millesimo trecentesimo nonagesimo.—*Petrus Çacalm.*

Dominus Rex in Consilio mandavit mihi Bernardo de Jonquerio.

Late precedens littera registrata, fuit presentata per Berengarium Claret cursorem Scribanie regie Petro Ripoll in littera ipsa contentum XXX.ª die Julii anni M.° CCC.° XC.° ut honorabili Prothonotari domini Regis retulit idem cursor.

II

PARLAMENTO DE TORTOSA EN 1393

[1] Nos Johannes, etc. Attendentes Nos universis et singulis regnorum et terrarum nostrarum citra mare et regni Maioricarum incolis iniunxisse ut certa die Nobiscum essent in hac civitate Dertuse pro dando Nobis consilium supra certis magnis et arduis negociis statum tocius rei publice nostre concernentibus, ut per tenores litterarum dictis nostris subditis missarum videri potest; attendentes etiam in inicio ipsius Consilii questionem fuisse suscitatam pro parte reverendi Archiepiscopo Terrachone asserentis quod Guillermus Prunyoni dicta causa ad Nos per consules civitatis Terrachone destinatus non poterat nec debebat intervenire in eodem Consilio, predicto Guillermo contrarium afirmante: Igitur pro expedicione Consilii volentes sustinere questionem predictam ne passagium quod Deo dante ad Regnum Sardinie personaliter facere disposuimus ex hoc tardam suscipiat aliqualem, ordinavimus dictum Guillermum nomine dicte civitatis non intervenire ad presens in dicto Consilio, salvando tamen Universitati et singularibus dicte civitatis Terrachone jus quod habet tam in possesione quam proprietate interessendi in quibuscumque Curiis, parlamentis et consiliis, et quod per actum presentem nullum generetur seu possit nunc vel in futurum generari prejudicium, quinimo in quibuscumque Curiis, parlamentis et consiliis jure quod habet dicta Civitas seu eius habitatores, tam in possesione quam in proprietate utatur, presenti actu nullatenus obstante. Quo circa dicto Guillermo Prunyoni nomine dicte Universitatis cum instancia hoc petenti nostrum presens rescriptum in veritatis testimonium fieri et sibi tradi jussimus nostro sigillo munitam. Datum Dertuse VIII die Julii anno a nativitate Domini M.° CCC.° XC.° III.°—*B. de Ponte*.

[1] Archivo general citado.—Reg. 2016, fol. 30 vuelto y 31.

Bonanatus Egidii mandavit dominus Rex. Facta per Bernardum de Ponte legum doctorem regentem Cancellariam.

Convocacio Consilii generalis per dominum Regem in civitate Dertuse celebrandi.

Sequntur littere misse Aragonibus, et primo Prelatis [1].

[1] No continúa. El resto de la página está en blanco.

FIN DEL TOMO DUODÉCIMO

ÍNDICE

CORTES CELEBRADAS DURANTE EL REINADO DE D. ALFONSO V

Págs.

I. Parlamento de Barcelona de 1416..... 1
Junta de barones y caballeros en Molins de Rey en 1417..... 53
II. Cortes de San Cucufate (ó Sent Cugat) del Vallés y Tortosa de 1419 á 1420..... 55

Suplementos:

I. Á las Cortes de Barcelona de 1305..... 353
II. Á las Cortes de Montblanch de 1307..... 356
III. Á las Cortes de Cervera de 1359..... 363
IV. Á las Cortes de Lérida de 1375..... 364
V. Á las Cortes de Barcelona de 1379..... 365
VI. Á las Cortes de San Cucufate, Perpiñán y Barcelona de 1405-1410.... 366

ADICIONES AL TOMO I:

Cortes de Tarragona de 1218..... 369
Parlamento de Tarragona y Orta de 1313..... 371
Parlamento de Lérida, Tortosa y Tarragona de 1329..... 376
Parlamento de Tarragona y Barcelona de 1339..... 389
Parlamento de Lérida de 1344..... 391
Parlamento general de Barcelona de 1347..... 393
Parlamento de Ulldecona de 1349..... 395
Parlamento de Perpiñán de 1349..... 406
Cortes de Lérida de 1352..... 409
Parlamento de Barcelona de 1353..... 429
Parlamento de Barcelona de 1354..... 443
Parlamento de Santa María de Roses de 1354..... 454
Parlamento de Gerona de 1358..... 455

ADICIONES AL TOMO II:

Parlamento de Barcelona de 1362 459
Cortes de Barcelona de 1362 467
Parlamento de Perpiñán de 1364 484

ADICIONES AL TOMO III:

Parlamento de Lérida de 1373 489
Parlamento de Montblanch de 1374 492
Parlamento de Barcelona de 1374 494

ADICIONES AL TOMO IV:

Parlamento de Gerona de 1385 499
Cortes y Parlamento durante el reinado de D. Juan I:
I. Cortes de San Feliu de Guixols, Castillo de Montagut, Gerona y Tarragona de 1390 504
II. Parlamento de Tortosa de 1393 514

Acabóse de imprimir este duodécimo tomo de las Cortes de los antiguos Reinos de Aragón y de Valencia y Principado de Cataluña, *en Madrid, en el Establecimiento tipográfico de Fortanet, impresor de la Real Academia de la Historia, el día 15 de Julio del año 1908*

BINDING SECT. JUN 16 1969

DP
124
A5
t.12

Aragon. Cortes
Cortes de los antiguos
reinos

PLEASE DO NOT REMOVE
CARDS OR SLIPS FROM THIS POCKET

UNIVERSITY OF TORONTO LIBRARY